تصویر ابو عبد الرحمن الكردي

دیاری پیرانشار

گه شاندنه وه ی ئاگری دامرکاوی پیشینیان

نوسه ر:
محی الدین برشان
(مه شهور به محی الدین گوی ره ش)

سیاری پیرانشار

که شاندنه وه ی ئاکری دامر کاوی پیشینیان

(١)

نوسه ر :

محی الدین برشان (مه شهور به محی الدین گوی ره ش)

ناشر : سامرند پیران شهر

برشان، محی الدین ۱۳۱۱- Barshan
دیاری پیرانشار: که شاندنه وه ی ئاگری دامرکاوی پیشینیان/ نوسه ر، محی الدین برشان . پیرانشهر سامرند.۱۳۸۴/۳۳۷ص. ۲۰۰۰۰ ریال.
ISBN: ۹۶۴-۸۶۲۰-۲۰-۲
فهرست نویسی براساس اطلاعات فیپا.
نثر کردی- قرن ۱۴ . ۲- شعر کردی- قرن ۱۴ .
الف عنوان.
۴ ب۷۴۷س/۳۲۵۶ PIR ۸/۹/۲۸فا/۸ ۳۵۹۷۶-۸۴م
کتابخانه ملی ایران

٠٩١٤١٤٤٥٣٥٨
٠٤٤٤-٤٢٢٧٧٦٠

انتشارات سامرند پیرانشهر

- ☑ نام کتاب : دیاری پیرانشار
- ☑ نویسنده : محی الدین برشان (مشهور به محی الدین گوی ره ش)
- ☑ ناشر: سامرند
- ☑ تیراژ: ۲۰۰۰ جلد
- ☑ نوبت چاپ: اوّل ـ ۱۳۸۴
- ☑ شابک : ۲-۲۰- ۸۶۲۰ - ۹۶۴
- ☑ قیمت : ۲۰۰۰ تومان

مافی له چاپ دانه وه ی ئه م کتیبه بو نوسه ر پاریزراوه .
حق چاپ برای نویسنده محفوظ است .

نێوەرۆك

پاڕانەوە.	١
خۆناساندن وناساندنی باوکم .	٢
پێشەکی .	٥
جل وبەرگی کوردی.	١١
کاتی پیری .	١٢
بۆباوکم .	١٣
بۆدایکم .	١٤
بۆکێوەسەربەرزوبەناوبانگەکانی پیرانشاری .	١٦
کێوی قەندیلی .	١٧
باسی مەنتیقەی پیرانشار (شێعر).	١٨
شی کردنەوەی شێعری پیرانشار .	٢٢
وێنەی شەهیدعەلی گوێ ڕەش .	٣٢
بەهاری کوردستان تایبەتی (پیرانشاری) .	٣٣
کێوی زاواکێوی.	٣٨
شێعرێکی ئاشقانە .	٣٩
هەم ئاشقانەو،هەم عارفانە .	٤٠
سوڵتان مەحودوجوتێر.	٤١
سوڵتان مەحمودوجوتێر(شێعرەکەی) .	٤٢
مەولەوی تاوەگۆزی .	٤٤
مەولەوی تاوەگۆزی (شێعرەکەی) .	٤٥

(شێعری)گۆشت بەدەهۆڵ وزوڕنا. ٤٦
ئەنەوشیرەوانی عادڵ . ٤٨
زنجیری عەداڵەت وکەرێ‌بریندار . ٤٩
دوداستان دیکەلەئەنەوشیرەوانی عادڵ . ٥٢

خاڵەی تۆوهەرزنی. ٥٧
(شێعری)خاڵەی تۆوهەرزنی . ٥٨
خورینج شێعری مەلائەحمەدی پێنجوێنی . ٥٩
(شێعری)خورینجی . ٦١
شی کردنەوەی شیعری خورینجی. ٦٣
بەردی گوێزی وبەردی دەخۆرینجی . ٧٠
حەیارەی خوێیە. ٧١
قەل وکۆتر . ٧٥
(شێعری) قەل وکۆتران . ٩٣
نامەدۆستێك ولآمی بە(شێعرێك) . ١٠٧
قەیاتی ئاڵی جوجە. ١٠٨
ئاڵی جوجە(شێعرەکەی) . ١١١
سێ بزنی مام قەرەنی . ١١٥
هەیاس وتاقی کردنەوەی دۆستەکانیان. ١٢٠
میوان وهەڵوا. ١٢٢
(شێعرەکەی). ١٢٤

کوڕوباب.	١٢٧
(شێعرەکەی)	١٢٨
مام ڕەمەزان.	١٢٩
مەکری ژنان.	١٣٥
سێ ژنی وێکڕادەوێن.	١٣٧
(شێعری) کۆرپێکی بێ مراد.	١٣٨
کەرێ بۆز.	١٣٩
قالەوئەسلاّن.	١٤٣
غەنیمەت .	١٤٥
قەیات.	١٤٧
گەلاّخڕنوك.	١٤٩
لەگەڕەگێ هەرشەوەی سەری پیاوێکیان دەبڕی.	١٥٣
(شێعرەکەی)	١٥٧
گلۆڵەبن کیتەڵەماست.	١٦٣
پیرێژن وبەردبژێر.	١٦٧
مەلای کتێب سور .	١٦٨
دوژمنایەتی گۆڕابەدۆستایەتی.	١٧٨
هەوای دەرێ چۆنە.	١٧٩
هاوڕێی کەم بێژ وشێعرەکەی.	١٨٠
هەڵی نەدێری.	١٨١
کەوڵەگوێلکە .	١٨٢

کورەکەچەڵە	١٨٣
سەکولْ تۆپیاوە.	١٨٣
خرچەی چۆن دەخوا	١٨٤
پیاوی نامەرد.ڕێوی گونانی دەخوات.	١٨٥
خودای ئەرزێ.	١٨٨
نەخواردولەسمێلان مەیوو.	١٨٩
وای تێ خێرە.	١٩١
جوتێروکوپەزێڕ.	١٩٢
چوێلەکەوسی مسقالْ زێڕ.	١٩٧
خاچی ئەرمەنی.	١٩٨
هەیاس وتاقی کردنەوەی سێ کۆگلْ.	١٩٨
هەیاس ونەجچاڕ.	٢٠٠
هەیاس.	٢٠١
گوێلکەسور.	٢٠٢
تاهیر بۆتەجوتێر.	٢٠٦
باسێك لەمەلاڕەسولْ ئەدیب.	٢١٣
کەچەڵی کەوان.	٢١٤
(شێعری)کەچەڵی کەوان.	٢٢٧
سڵەمان بەگ.	٢٤٥
ماڵەکەڕان.	٢٤٦
حەزرەتی موساوکرم.	٢٤٧

مەلاسێمان . ٢٤٨
عەرەبی چاك دەزانێ. ٢٤٩
عەرەبی زانێکی دیکەش ٢٤٩
سوڵتان مەحمودوئەسمەرێ خاڵ بارامی ٢٥٠
(شێعرەکە). ٢٥٧
ماسی دێمەی. ٢٦٨
قوناغ گێتماغ. ٢٧٢
بیرەوەرێك لەسەرعەشیرەتی شێخ شەرەفیان ٢٧٣
قاژو.ورێوی . ٢٧٨
(شێعرەکەی) ٢٧٩
چەقەڵ ومریشکی پیرێژنێ. ٢٨٠
(شێعرەکەی) ٢٨٠
رێوو.قاژو. ٢٨١
(شێعرەکەی) . ٢٨١
رێوو.کەڵەشێروسەزەرد. ٢٨٢
(شێعرەکەی). ٢٨٣
کۆتروکەڵەشێر. ٢٨٤
(شێعرەکەی) ٢٨٤
وێنەی کۆترێك وکەڵەشێرێکی. ٢٨٥
رێوی ومریشکێ مەلای . ٢٨٦
(شێعرەکەی) ٢٨٦

گورگ ورێوی. ٢٨٧

(شێعرەکەی) ٢٨٧

رێوی وکەڵەشێر. ٢٨٩

(شێعرەکەی) ٢٨٩

بانگ هێشتنی لەگ لەگ ورێوی. ٢٩٠

(شێعرەکەی) ٢٩٠

رێوی کوێستان خۆرشینەی گەرمێنی . ٢٩١

(شێعرەکەی). ٢٩٢

وێنەی رێویە. ٢٩٣

توتك وسەوتاژی. ٢٩٤

(شێعرەکەی). ٢٩٤

وێنەی تاژیە . ٢٩٥

بارگینی نەخۆش. ٢٩٦

(شێعرەکەی) ٢٩٦

چاروێدای. ٢٩٧

وێنەی ئەسپێکی. ٢٩٧

لێ کۆڵینەوەوپێش نیارێك لەسەرپەندی پێشینیان. ٢٩٨

تەواوبونەم کتێبە. ٣٠٣

بانگاوازێ بۆهەموخەڵکی کردوستان. ٣٠٤

فەهەنگۆك. ٣٠٥

بسم الله الرحمن الرحيم

پاڕانەوە

بەنێوی ئەو خودایەی هەم غەفوورە، هەم شەکوورە، هەم حەکیمە، هەم حەلیمە،هەم کەریمە، هەم ڕەحیمە، هەم ڕەحمانە، هەم لوقمانە، هەم قەهارە، هەم جەبارە، هەم قەسیمە، هەم جەسیمە، هەم وەسیمە، هەم بەسیمە، هەم شەفیعە، هەم سەمیعە، هەم لەتیفە، هەم زەریفە، هەم موبینە، هەم یەقینە، بێوەزیرە، بێنەزیرە، بێوەکیلە، بێدەلیلە، بەنێوی ئەو خودایەی کەئەوهەموو ماوەڕاو و ئەرز و ئاسمان، بەهەشت و جەهەننەم، مانگ و ڕۆژ و ئەوهەموو ئەستێرانەو کەهکەشان و ڕوحی بنیئادەم و مەلائیکەو جن و پەری لەنەبوی خەلق کردوون، بە نێوی ئەو خودایەی نەنووسراوی دەخوێنێتەوە و نەگوتراویش دەزانێت و هیچی لێ پەنهان و ون نیەو بە نێوی ئەو خودایەی کە ئێمەی تۆفیقدا هەتا بیناسین و ئیتاعەتی بکەین.سەلەوات و درووود بۆ ڕوحی پاك و پاك خوڵقاوی ڕەزگاری دەری عالەمی بەشەرییەت بۆئەو زاتەی پێشەوای ڕەسولانە و شارەزا دەری بەرەی ئادەمە،و بۆئەو زاتەی کە شەفیعی ڕۆژی مەحشەرە وبۆئەو زاتەی کە بە ئیشارەی قامکێ مانگی شەق کردوە و بۆئەو زاتەی کە دینی موبینی ئیسلامێی بەتەواوی خەڵکی دنیایە ناساندووەو درووودو سڵاوبۆئەو زاتەی زۆر ئەمینە بۆئەو خودایە. شەفیعی ڕۆژی جەزایە،

دونیا و قیامەت لەبەرە وی داندرایە،

بە زار و قەڵەمی کەس تەعریفی نایە،

نێوی پیرۆزەو،بۆگشت موئمینین،،

ئەحمەدومەحمود.موحەممەدئەمین «ص».

((بە نێوی خوای مەزن))

خۆناساندن و ناساندنی باوکم

١ـ ئەمن نێوم: محیٚدینە، نازناوم:بەرشانە، نێوی بابم مام ڕەحیم و دایکیشم نێوی پوورزەینەب بوو.پێمدەڵێن ((محیٚدین گویٚڕەش))چونکەمەرحوومی بابم ‹بەدەرویٚش ڕەحیم گوێڕەش › ناوبانگی دەرکردبوو.

بابم لەساڵی هەزاروسیٚ سەدوحەفتاوشەشی هەتاوی لەتەمەنی نەوەدو دو ساڵی دا ئەمری حەققی بەجیٚ هێناوەو تەرمی پیرۆزی لەسەرویست ووەسیەتی خۆی بەدەففەو زیکری بردومانەتە شنۆیەلەگومبەزیٚ لەخزمەت حاجی شێخ سمائیلی وحاجی شێخ مارف بەرزنجی کەهەردوکیان ،ئوستادی بونە،بەخاکێمان ئەسپاردوە.مەجلیسی پرسەشی لەمزگەوتی حەزرەتی ئیبراهیم و لەشاری پیرانشاری بۆداندرا.

١ـ ئێمەبەنەتەوەدەچینەوەسەرتایفەی شێخشەرەفیان.لەئاوایی کەوتەرو سەرم ساغلیٚ لەرۆژئاوای سابلاغیٚبوینە، وەکی باپیرەگەورەمان گێراویەتەوە دەبیٚ بە ملکایەتیش ئەو دو دێیە، هی بنەماڵەی ئێمە بووبیٚ، دیارەئەوەدەپێش دەسەلات داربوون وچەندساڵیش دەزەمانی قادرئاغای ئیندرقاشی دا ئەودوگەورەپیاوانە١ـ مەروان ئاغا ٢ـ خەڵی ئاغا؟ گەورەو ئاغای ئەودو دێیەی بوونە.جانازانم هۆی لەدەستدانی ئەوملکانەچ بوە؟

بەلام وادەردەکەویٚ لەئەوزەمانەی دابوە ئەگەرشێخ شەرەفی بۆخۆراسانی بەزۆر. ڕاگوێزراون، کەهەتاساڵەکانی هەزاروسیٚ سەد.هەزارسیٚ سەدوودوی هەتاوی· قەباڵەکەی لە لای یەکێك لە بەرەبابەکان هەرمابو،جا ئێستا نازانم، ماوە یان نەماوە.

٢ـ وەك هەمووخەڵکی پیرانشارو شنوو نەغەدە.وزۆرلەخەڵکی سابلاغ وسەردەشتیٚ، دەزانن بابم دەنگ خۆش،شاعیروبوێژێکی زۆرماهیربو،شێعرەکانی هەمو عیرفانین، مەجازیم تێدا نەدیون، لە چەند شێعران زیاتر.خوا یاربیٚ خەریکی چاپکردنیان دەبم.

دایکم هەروەکوو لەشێعرەکەیدا ئیشارەم پیٚکردووە، لە خزمەت (سەیدی زەنگیاویٚ کە شەخسێکی زۆر گەورە و بەئیحترامەو خەڵك دەچنە سەری بۆونۆبەتێیان) نێژراوە.

پوور زینەبێ دایکم کچی حاجی مەلاحوسێنی مەنگوڕبوە‹حاجی›یەکەمریدی پایەبەرز خوالێخۆشبوی شەمس‌الدینی بوڕهانی بووە ئەگەر تەمەنی برێك چۆتەسەرێ کەمتر هاتۆتەوە مالێ هەر لە خانەقایە دەماوەو خزمەتی خانەقاو مالە شێخی دەکرد.کە یەکە قورئان خوێن یەکە ڕێ نیشاندەری مەنسووبەکانی شێخی بوڕهانی وەئەستووی خۆگرتبو. حاجی مەلاحوسێن وەختی خۆی لەنێومەنگوڕان وئاخرەکەی زیاترمالی لەکەلەکوکەی و دۆلێ هەوشینان دەبو،کەمتروابوەبەپولی مەلایەتێ ژیابی هەربەهێزی باسکی کاری کردوە ونانی خوی وژن ومندالی لەڕێگای کاروکاسپیێ وئارەقەی نێوچاوانیێ وەدەست هێناوە.

بەلێ، ئیمەش هەربەفەقیریمان هێناوە؟بابم بەدرێژایی تەمەنی خۆی هەرپینەچێتی کردوەو هەمیشە هەر دەست کورت بوینە وەکو جیرانی کابرای و برێکیش خەرابتر، زۆر ڕۆژان واهەبووە نەنانمان هەبووە نە دۆو نەجێگای ژیان ونە هیچ.

ئاوا بە فەقیری بەخێوی‌کردوین.

٣ نازناوی بابم لە شێعرەکانی‌دا «عاریفی» و ‹‹گوێڕەش ››دانابو. ،

٤ـ نازناوی خۆم لە شێعرەکانمدا (پەرێشان)داناوە، کەچی کەمترم دەئەوکتێبەی هاویشتوونەو کەلکم لە نازناو وەرنەگرتووەلەچەندشێعران زیاتر.

لە شێعرەکانی ئەو کتێبەی‌دائەوەی بیرەوەرێکم هەبوۆە ؟لەجێگای تایبەتی خۆی دا نووسیومەتەوە، وئەوەی باسیشی لێنەکراوەدیارە هیچ بیرەوەرێکی تێدانیەو؟! تەنیابۆلێك نیزیك‌کردنەوەی،ڕەدیف و قافیەی شێعرەکانە وبەس ؟؟.

٥ـ ئەو داستان و قەیاتانەی نوسیومنەتەوە زیاتر لە سەدا نەوەد لە خوالێخۆشبووی بابم گوێ‌لێبوونە،چونکەبابم،جگەلەشاعیری ودەنگخۆشی و بوێژیی، بیرێکی ئەوەندە تیژی هەبوو، هیچی لەبیرنەدەچۆوە.کەم بەیتیش هەبوە نەیزانیبا،ئەوبەیت وگوتنانەم هەموی لەبابم گوێ لێبوونە« زەبیل فرۆش »

١ـ شێخ فەرخ ٢ـ عەبدوڕڕەحمان ٣ـ محەممەدحەنیفە ٤ـ پاییزە ٥ـ حەیران ٦ـ سەعید و میرسێوەدین ٧ـ ئازیزە ٨ـ لاوکۆو ٩ـ سوارۆو ١٠ـ گولێ گولێ ١١ـ بەیتی قەشەمشای

١٢ـ کاکەمیروکاکەشێخ ١٣ـ حاتەم ١٤ـ لەشکری١٥ـ کاکەمەم وخـاتوزین ١٦ـ برایمۆك ١٧ـ لێلێ ١٨ـ ئیسـماعیلنامە ١٩ـ ناگـەهان ٢٠ـ قـەتارە٢١ـ نمـای نمـای ٢٢ـ بـەهارە ٢٣ـ وهەمووجۆرەشێعرێکی عیرفانی ٢٤ـ وردەئاهەنگ بەگوتن و بەدەنگ.

جا ئەمن لە کاتی منداڵـیم هـەتا بـابم کۆچـی دوایـی کـردووە هـەرچی بەقسـە ش بوێگێراومەتەوە، هیچم لـەبیرنەچۆتەوە هێناومن نووسیومن و ئەوەی توانیومە کردومنەتە شێعر، خوا یاربێ ئەگەر مەرگ مۆڵـەتم بدات لە داهاتودا ئەوداستان وقەیاتانەی دیکانە ش پـاش کۆکردنـەوەووڕێك وپێـك کردنیـان چـە نـدی کراشـێعرو،یادەناهەربەنەسـر دەیـان نووسمەوە ،ئینشائەڵڵا هوو تەعالاو پێش کێش بە خوێنەرانی خۆشەویستی دەکەم.

مام دەروێش ڕەحیم گوێ ڕەش دەوەختی شێعر خوێندنەوە و دەفە لێدانێ دا

بسم الله الرحمن الرحيم

پێشەکی

حەمد و سەنا.بۆ ئەو خودایەی کە کەسی بێکەسانە، کەسی لە ڕەنگی نیە و ئاگای لە هەستی مارو مێرووی هەیەو ڕازقی ڕزقی هەموو جوڵەوەرێکیەو کەسیشی بێبەش نەکردووە، هەر وەکو خوالێ خۆشبوو سەعدی شیرازی دەفەرموێ :

ای کریمی که از خزانه غیب گبر و ترسا وظیــفه خور داری

دوستان را کجا کنی محـروم تو که با دشمنان این نظر داری

خۆم بە بەختەوەر دەزانم ئەو هەلەم بۆ ڕەخساو توانیم ئەو چەند لاپەڕە پێش کێش بەدۆستە خۆشەویستەکانمی بکەم بەلاّم بەرلە هەمووشتێك داواوم ئەوەیە ئەم پێشەکیەی بخوێننەوەو هەرجۆرە کەم و کورپیەکی هەی بێت تکایەبەگەورەی خۆتان بم بورن یادەنابەنوسراوە پێم ڕابگەیێنن چونکە هیچ شتێك بێ کەم و کووڕی نابێ ئەوەش دەزانم ودەزانن ئەگەر چم نەنوسیبا کەس ڕەخنەی لێنەدەگرتم وباسیشی نەدەکردم. چونکە ئێوەی بەڕێز باشی لێ حالّین ودەزانن نوسین زۆر زەحمەتە بەتایبەتی بۆکەسێکی کە بەزمانی زگماکی خۆی نەیخوێندبێت ونەی نوسیبێت ئێستاش بنوسیت؟!

ڕەخنەکان بەئەو ناو ونیشانەی کە لەئاخری ئەوکتیبەیدا نوسیومە بۆم حەوالّەبفرمون. زۆر زۆرسوپاستان دەکەم.

ڕەخنەگران زۆربەیان دەبێ خوشکەکان بن.دەلێن بۆدەبوبنووسێ فلاّنەژنەهەبوەو دەلاّلەکەی فێری کردوەخۆی نەخۆش کات هەتامێردەکەی بنێرێتەگەلاّخرپنووکان ولانی کەم دوورۆژان لە مالّێ وەدووردەکەوێتەوە.

یان بلّێن بۆدەبووبنووسێ لەفلاّنەمالّەی کابراژنەکەی لەکولّەکەی بەستبوو لێداوە لەسەرکاری ناحەزهەتادەلاّلەکەشی دمی براوەیان فلاّنەژنەبۆوابوەفیسەرانەژنەبو ...

چونکە هەرلای ناحەزەکەی دەبینن ودەخوێننەوە.ئەوەش شەرتی ئینساف نییە

ئەگەروابێ هەر لای ناحەزی ببیندرێ و لای جوانی چاوپۆشی لێبکرێ.
لای دیکەی ئەوەیە،ئەوقەیات ونەقلّ وحیکایەتانەکەکوتراون ئەمانەتن و هەموشیان دیاری کراون پیاو چۆنی گوێلێ بووەدەبێ هەرئاواش بینوسێتەوە کەم وزیادکردنی دەبێتەهۆی سەرلێ شێواندنی خوێنەر،وخەیانەت بەفۆلکلۆری کوردی وزمانی ڕەسەنی نەتەوەکەمان، جگەلەوەی کارەکەش بێ بایەخ دەکا،دیارەکەم ووزۆریش هەربووەهەردەش بێ چونکە ئەوانەسینگ بەسینگ هاتون وکەمتریش وابوەلەزمانی کەسێکی خوێندەوارەوە نوسرابێتەوە.بڕوانەتوحفەی موزەفەرییەی خوالێ خۆش بومامۆستاهێمنی؟ئوسکارمانێکی ئاڵمانی کوردی نەزان ولەزمان ڕحمان بەکری بێ سەوادەوەنوسراوە هەرچەندمام ڕحمانی مەڕحوم خزمەتێکی زۆرگەورەی بەفۆلکلۆری کوردی کردوەوجێگای رێزو حورمەتە.،

ئەوجار؟ دیتوتە چۆن تەعریفی حەبیبەی ژنی میرزا برایمی کراوەئەگەر مەردانە قۆلی لە تۆلەی هەلّمالّیوە وای خواجەحەسەن بەسرایی،تەنبێ کردوسمتی مۆرکردوەو کردوشێەتە پیاوی خۆی بە پێی کاغەزو بەلگە هەتا بمێنی پیاوی ئەحمەد ئاغای کوێستانی بێ ،

یان ئەوژنەی تۆلەی مێردەکەی کردۆتەوەوکەپوو لوتی ڕێگرەکانی بڕیون ودوایەش بۆتەژنێ مەمێندی ویاخۆازێ چۆن مەلا وەسیمی لەخۆڕپاو کردو چۆلەمەشکێنیشی لە مێردەکەی بردۆتەوەو.چەند وێنەی جوانی دیکانەش ئەوە لەبەرچاوە.

چاویشم لە وەینەبوە هێرش بەرمە سەر چین و یان تەبەقەیەکی تایبەتی. یان خوانەکاخراپەیان بلێم .ویستی من زیندوکردنەوەو وەبیرخستنەوەی لێ زانی و بوێری ڕابردوی نەتەوەکەمان بوە. هەرچەند بەداخەوە دەبێ بلێین لەڕاست ژنان ڕاکە نیوەی کۆمەلّ پێك دێنن،هەموشیان دایکن یان دەبنەدایك وجائیمەش ئاوابەدایکمان هەلا دەلێین و هەمیشە وەك بوتیك دەیان پەرستین و بەڕاست ئەگەر لێی وردبینەوەو تێیفکرین،دیسانیش کەمەبۆدایکان !بە حەق ڕابردویەکی زۆر تاریکمان هەیە، نازانم ئەودایکانەچۆنمان لێ خۆش دەبن یاخواوونا وێ خوای هاوار.

یەکێك لە وێنە جوانەکان ژنبەژنەیە؟؟؟..

ڕەنگ بێ بۆخۆم وەبیرم نەیەت، ئێوە پێم بڵێن کام کوڕو کچە بە دڵی خۆیان پێك گەیشتونە.

کامەکچ وێراویەتی بڵێ ئەمن مێردبەکوڕی فلانە،یابەفلانەکەسی دەکەم

چەندجار ئێوەدیتوتانەکچێك کەزۆرجوان وخوێنشیرنە،دەگەڵ کوڕێکی لە خۆی خوینشیرنتروجوان ولەبەردلان تر،پێك هاتونە لەجێ ژوانێ یکتریان دیوەلەماچ وموچیش بێبەش نەبونەو.،ئارەزویان ئەوەبووە.ئەودودڵدارە پێك بگەن وببنەهاوسەری یەکتری و ئەبەئەوهیوایەی ڕۆژ ژمێریان کردوە،کەچی کوڕەکە؟یان باربەهای نەبووە یان فەقیرو هاوشانی ئەو کچەدەوڵەمەندەی ئەوکچە ئاغایەی نەبووە، نەیانداوەتێ.دیسانیش هیوایکیان هەر هەبووە ڕۆژێکی شتێکیان بۆبڕەخسێ.کەچی دەبینـدرێ شەوێکی چەندکەسێك لەماڵە بابی ئەو کچەی وەژوردەکەون، مەلاشیان ئەوە دەگەڵە،پاش چاخواردنەوەیەك کچەی بانگ دەکەن وپێی دەڵێن، ئەوە لە فلانە؟یالە کوڕی فلانە کەست مارە دەکەین!!

ئەوکچەوەك لەبانێرابەربیتەوە پێی وایە چونکەئەوبەستز مانەقەول و قەراری دەگەڵ کێیەو لەکێی مارەدەکەن؟ئەوەی بەدڵی خۆی هەڵبژاردوە کێیە؟ وئەوەی دەڵێن، لێت مارەدەکەین،کێیە ؟بەدگوز؟ خوین تاڵ و ناشیرن. بەڵام دەتوانی چ بڵی؟

ئاخر ئەوە خوشکەکەی ویش لە کاکت مارەدەکەێن، دایك و بابی و خوشکێ گەورەی ڕوی تیدەکەن وپێی دەڵێن ڕۆڵە کاکت ئەوەعومری گەیشتەچل ساڵی، کەس مێردی پێ نەکردوە،خۆ ئەوکچە بەدبەختە ناتوانی هیچ بڵێ ویا بڵێ نا.یابڵێ خۆشم ناوێ ،جارێ سەبرێکی دەگرین؛ چونکەخەنجەری لە سەرحازربوەو،جابەناچاری دەبێ بچێتەلای مەلای وبڵێ ئەمن ڕازیم وزۆریشم خۆش دەوێ هەتا مارەبکرێ؛

ئاوامارەکراوەو هەمو ئارەزۆکانی بونەتە خەون و خەونەکەشی ئاوا لێ هاڵۆز بووە.

گەورە بە چوکە؟؟ و بەرخوێن؟؟!

کورو کچێك پێك هاتون دەنێرێتە سەری، بابی ئایداتیٚ ودەیکاتەهەلأهەلأیەك مەگەرئەوخودایەبزانیٚ، دەلٚیٚ بابەئەمن کورم هەیە،ژنم بۆکورەکەم پیٚ نایەجائەگەرکچی جحێلێیان هەیەبابیٚ هەتاژن بەژنەی بکەین، ئەمن ژنبەژنەی پیٚدەکەم.

بەلٚیٚ پاش هاتن وچونێکی زۆر رێك دەکەون چونکەکابراچارەی نامێنی ودەزانی لەدەستی دەچێتەدەریٚ،

ئەوکورە خوشکێکی لەسەر پشتی لانکییٚ هەیە.دێنن ئەو بەستەزمانەی لەپیاوێکی بە سەروسیما مارەدەکەن،خۆ هە تا ئەو مندالٚە دەگاتیٚ، کابراش ردێنی سپی دەبی، جاوەرە ئەو مندالٚە بیٚتاوانەی بدە بە کابرایەکیٚ بەسەروو سیما و ردین سپی.

یان کچێك بە ناچاری بەزۆرمارەکراویا؟ ..رەدواکەوتوە،کابرای دە حەولان دەگرن، گیشەی لیٚدەسوتێنن، ریگای پیٚدەگرن، بلأم کابرا کچی گەورەی نیە دێنن ئاوا مندالێکی دەکەنەبەرخوێن وهیچ بیرێکی لیٚ ناکەنەوە.ئەگەرتوشی کارێکی گەورەو دئەوبەینەیدا وەکو پیاوکوشتن ودەربەدەربون وزعێکی زۆرناخۆش وچاوەروان نەکراودەبن وشتی واخەراپیان بۆدێتە پێشیٚ وتازەش بەپەشیوان بونەوەچارەیان بۆ ناکریٚ و؟وەك ئەو باسەی پێشترمارەی دەکەن وهیچ بیرێکیش لەدلٚی ئەوکچەبەستزمانەی ناکەنەوە؟؟.

بەپێویستی دەزانم هەروەکی لەئینسانانی زاناوباوەرپێکراوم بیستوەگوتویانە؟؟!

زۆرکەسیش ئەوباسەیان دوپات وچەندکردۆتەوەو،ئەمنیش باوەرم هەروایەتاوانی تەواوی ئەو سەریەسەرەو ،ئەوزولٚمەگەورانەو،ئەونابەرابەریەی دەزەمانەکانی پێشودا رویان داوە؟ لەئەستوی گەورەگەورەکانی ئەوکاتی بووە؟چونکەمسکێن لەکەم هەتازۆردەئەوزەمانی دا هیچ دەسەلأتێکی نەبوە،تەنانەت لەترسی میرودەرەبەگەکان ،نەیوێراوەزمانیشی بگریٚ ؟ هەتا بلیٚ وادەکەم و،واناکەم ؟

خوێن کوژاند نەوە؟؟.

هەر ئەوجورە ژنانە بنەگرتو نەبونە، ڕەدودەکەونە.بەڵێ، ماڵە کابرای کە ژنیان هەلگرتوە دە حەولان دەگیرێن، کلکی گامێشیان دەبڕن، سەروگوێلاکی چەند کەسان دەشکێ،چەند جاریش ڕێگایان پێ گرتون،بۆیان نەگیراون،ئەوماڵەکچێکیان دێنادەکردە بەرخوێن یاخوێن کوژێنەوە،جل وبەرگ دەکراو؟لێرە هیچ مافێك بۆژنێ بەرچاونەدەگیرا ، دەیان برد.دەماڵەکابرای ژن ڕەدوکەوتویان داویشت کەدوژمنیشیان بو،بەئەوجورەی خوێنیان پێ دەکوژاندەوە وبەلاَم ئەوبیرەیان نەدەکرد،کەئاورهەڵدەکراوە؟ ئەوکچەجوانە ،ئەوکچەبێ تاوانە،تەواوی هیواوئارەزوەکانی هەڵبوەشێننەوەبێ ئەوەی کابرای دیبی،ناسیبی و دوژمنیش بیت،بیدەنێ،بۆیەشی بدەنێ لەگەڵی بنویت وببێتەهاوسەری ئەی لەئەوکارە ناحەزەی؟لەئەوکاری وا دورلەئینساف، چ ویژدانێکەئەوکارەی قبوڵ کردوە.چ غیرەتێك ڕێگای بەئەوکارەناحەزو دورلەهەموڕێگاوڕەسمی مەزهەبی ونەتەوایەتی ومرۆڤایەتی داوە، هەرئەوجورەژنانەبونە،بەزۆرمارەکراو،گەورەبەچوکە،بەرخوێن (خوێن کوژێنەوە،سەر خوێن وچی وچی)وەدوای ئەوکارە ناحەزانە کەوتونە، و هیچ ناحەقیش نەبونە، وسەرئەنجامی ئەو زوڵمانە،ولاَمێکی بەئەوجورەی دراوەتەوەماڵم قەبرەهەق بونە.

بەلاَم بەخۆشێوە.ئەوڕۆئەوکارەناحەزانەزۆرکەم بونەو،ژنی بەمێرد. ڕەدواناکەوێ و هیچ مەلایەکیش منداڵی چوکەمارەناکات؟

ئەدی ئەوڕۆ.ئەوڕۆش کاری ناجوانی دیکەدەبینرێنەك بەشێوەی پێشو؟: وەکوو؟

حاجی سێمان دیارە بەنێوی باپیرە گەورەمان کراوە،

کیژێکی بۆکوڕەکەی خواستبوو! : نا ! نا !باشە دەی بابۆنەوەکەی بێ !

:ئاخر کوڕی چوکە بەتایبەتی ئەگەرلە ژنی ئاخری بێ زۆرلەکوڕەکانی دیکە خۆشەویست ترە ! کوا ئەوە کارە ، بۆیە دەڵێم پێنج سەت هەتا نەبێتە درۆو دەنا لەسەر نیوەی مڵك و سامانەکەی خۆی مارە کردوە !

کەچی مڵك و سامانی ئەو مامە حاجیەی بە کەس حیساب ناکرێ ،

دەی بەڵکە کامپیوتێرێکی هەورازتر لەکارخانەی بێتە دەرێ و حیسابی بکات .

جیا لەوەی چەند بڵێم چەندان ماشێنی بۆمارەکردنێی دەرێیە کردووە ؟

باشە مامە حاجی کوڕو کچ فەرقی چیە هەردوك لە جەرگی خۆت نەبونە !

ئەو هەموو خەرجەی بۆکوڕەکەتی دەکەی ! ئەوە ئەگەر کچەکەت بەمێرد.دا ؟

بێ ئەوەی بزانی کابرای کچەکەت داوەتێ هەیەتی یا نیەتی دەڵەی ئەمن جەیازی تەواوم دەوێ و کارەکانی خۆت نایەتەبەرچاو ! کچەکەت بە جەیازی کابرای دەڕازێنێوە، ئاخرمامەحاجی گیان هەرنەبێ پێنجێکی بۆکوڕەکەت خەرج کردووەبۆکچەکەتی خەرج کە. نازانی هەرچەندی بۆکوڕەکەتی خەرج کەی وبۆکچەکەتی خەرج نەکەی وهەرئاوا بە پوڵی بابی زاوای بیڕازێنێ وەیا بێ حورمەتی وەك بە ژن دان و بەرخوێن یا سەرخوێن و باربەهاو.لەباتی ژنێ بەمێرد بیدەیەدوژمنت ؟

دیسانیش هەر کچ لە کوڕی بە ڕوحم و موحیببەت ترە !

زۆریش وەوەی دەچێ بەچاوی خۆشت دیبت ؟

یائەوهەموزیادە خەرجیەی وکاروانی ماشێنان وچاوەش وگەلەکۆیی وبەزم وهەڵڵا وبەکلۆپوڵ خەرج کردن وچی وچی فکرت لەجیرانەڕەش وڕوت و فەقیروبێ پوڵەکەت کردۆتەوە کەهیچی نیە٠ ؟بم بورە هیچی دیکەت سەر ناهێشێنم ! ! ؟ ؟

تێبینی ؟ ؟

دەبێ ئەوەش بەباشی بزانین هێندێك شت گوتراوە،نوسراوە زۆریش جوان وبەجێ بوە، هێندەش وەڕاستان چوە پیاو وای باوەڕ پێکردوە، وەختبوە سوێندێشی بۆبخوا و بڵێ، ئەوە،قسەلێکردنی ناوێ،ڕاست وبێدرۆیە ؟بەلام ئەو نەقڵە، ئەو قسانە لەڕوی تەجروبە یەوە داندراوە وێچوەو ناکرێ بڵەی بێ شك ڕوی داوە٠٠.

بەعزە شتێك دەنەسری‌دا هەیەودە شێعری‌دانیەیاکەمە.لەئەوبارەیەو،تکایە بمبورن.

جل و بەرگی کوردی

هۆ لاوی کوردم هیزی هەناوم پەڕوی برینی جەرگی برِا وم
چرای ڕ وناکی کورد وستانەکەم هیوای دواڕۆژی نیشتمانەکەم
بەیانان ئەشێ زووهەستی لەخەو نەبیەنیشانەی تیری ئەم وئەو
گویزانت تیژکە وریشت بتاشە سمێڵ تاقنج بێ پترم پێ باشە
ڕانك وچۆخەڵەی شینکێکی مەرەز لەگەڵ کەراسێك پڕئیشتیا وبەلەز
سپی بێ وەکو بەفری یەکشەوە جاسوڕانیانی بەجوت بەردەوە
لەچیتی گوڵ ورد پشتێند ببەستی ریشۆ لدار دەسرەی بەرپشت ودە ستی
عەسڵەشەدێکی مۆدموکریانی خرۆقوڵەڕیشوی دەناجامانی
پەستەکەسوری دابێ لای خۆمان یاقوڵەباڵەکەی قوتەی هەورامان
شەمامەبەندی یاهەرکەلاشە خۆماڵی دۆلاغ خۆ هەربەلاشە
خەنجەری دەبان لەشاخی نێری دەسکی بۆچاکەی جاکوادەوێری
لەبەرخەنجەرت کێردی تیژ کراو د یار دی پێ وکوژەکاتی چویەڕاو
دەسحێبێکی زەرد عەسڵەکارەبا دەڵێن زەردوویی وەردوەلا دەبا
برۆسوێ کوێتێ وتیرئالیکی کە خۆت مەگنخێنەوخێرازینی کە
سەرڕاوێ بگرە وشینەی هەستێنە د یاریەکەی تەمال زیاتربستێنە
هاتیەوەئەسپی بگێڕەبەجلەوە ماندوێتی دەرکردئەوجاردایکەوە
بەئەوداب ورەسمەبەئەوبەرگەجوانە لای ڕۆژ ئاوا یەبگرەگوێسوا نە
بروانەورد وردبەسیلەی چاوی لەڕێگای کانی بنگێوەگراوی

*** *** ***

کاتی پیری

ڕەفیقان ڕێگەیەك بۆ.ودڵەی پەشێوم   بەغەفڵەت تابەکەی ڕێگابپێوم
دەبینی چۆن لەشی پاك داچۆڕاوم   نیشانەی دیشەباری سەردولێوم

دڵە ! تا کەنگی خۆیناوێ دەنۆشی؟   وەبیرخۆت بینەوەڕۆژانی خۆشی
دەناڵێنم لە حەسرەت دوری لەیلا   بەتاسەوەهەربەگریان وپەرۆشی

سەرم داییم دەسوڕێ گێژو وێژم   لە چاوم بێ وچان ئەسرین دەڕێژم
لە ئاخر ساتمە خەم هەن لە دەورەم   بەشم وایەو کە هەر تاڵی بچێژم

کەل و پەل بون ددانی شاڵ و واڵم   ئەوەی ماون لە دەستانێان دەناڵم
نیە ڕیگەی ڕوناکیم لەم جیهانە   بڕۆم بۆ کوێ لەدەستی ژینی تاڵم

نیشانەی پێرییە پشتی چەماوم   بە بێ هێزی وبەجەرگی هەڵکزاوم
کە هەستم جێگەکەم جارێك بگۆڕ م   دەفیزێ ودەمکەوێنێ قاچی خاوم

پشوسوارو نەخۆش، نوساوە دەنگم   بەلادادیم وەکوسەرخۆشی بەنگم
دڵم ڕێگەی ئەوین دەبڕێ ئەگەرچی   زرینگەی گوێم دەدا ئاوازی مەرگم

لە سەر چاوم تەنیوە تۆڕ و تانە   بە هەرلادا بڕۆم هەر بۆ نەمانە
پەرێشان و حەزین و موبتەلاخۆم   لەلای دیشم خەم ودەردی زەمانە

❊ ❊ ❊

بۆ باوکم

بابە! پێم وایە لە ماوەی ژینت
وەك شەم سوتابوی لەرێی ئەوینت
دەنگی گریان ونالەی شەوانەت
بەنەغمەخوانی وئەودەنگە جوانەت
بە مەدح و سەنای ئێزەدی مەننان
ویردی زمانت، شەو تا بەیانان
گەورەیی وڕوحمی ئەوپادشایە
هێند زۆرە وبە كەس تەعریفی نایە
ڕێزوحورمەتی ئەحمەدی موختار
كوا، كێ دەتوانی بیخاتە ئەژمار؟!
وەحی ڕایگەیاند:لەبەر تۆ نەبا
خەلقم نەدەكرد هیچ با هەر نەبا
شاعەبدولقادر مەولای دەروێشان
هیمداد دەخوازین بە یاهوكێشان
شێخ نیزام ئەالدین پاش كانیكەوە
تەریقەت لەشنۆدەست پێ بكاتەوە
لە حەلقەی بەزمی ئەو عارفانە
خزمەت شێخانی ئەو خانەدانە
ئاواڵ مریدان دانیشتن بە سەف
وەجۆشت دێنان بە ئەشعار و دەف
بەو زمانی حاڵ زیكرت پێكردن
غەفڵەتت نەكرد لە ڕۆژی مردن
بە پیێ زانین ووەسف وبۆچونت
وەك حەقپەرستێك لە ڕێگەی ڕونت
حەیف نەناسرای وەك دەبو ئاوا
هەربۆیەش بێ دەنگ كردت ماڵئاوا
باوە بەو خۆ ایەی كەسی گشت كەسە
بۆ عەبدانی خوی چەند فریادڕەسە
ئازادم نەكەی تۆ بە دڵ و یەقین
چۆن داندراوە لێخۆشبون، بەخشین
كارم دژوارەو هاواربەمالْم
هیچ كەس نەبینێ ئەو ڕۆژی تاڵم
بەزەیی و هەمو خۆشەویستی تۆ
ڕونیش دەبینری وبیرو هەستی تۆ
ناخۆزی تەنگ وچەڵەمەم توشبی
ناعیلاج دەبی و دەبێ لێمخۆشبی
خۆاش فەرمویەتی هەربەوحیسابە
ڕەزا و ڕەحمەتم لە دایك و بابە

***

بۆ دایکم

دایە لەوەختەی کەبویە دایك ومـاندو،وشەکەت
شەو لە ڕۆژ ماندوتر و هەرنەتبوکاتی خۆشی قەت
بۆ بژیوی حالّی ئیمەی زار ئە لەو ڕۆژەڕەشە
قەت نەبوی غافلّ لەخزمەت ویستی خۆت بوئەوبەشە
ئەرکی خۆت هێندە بە دلّسۆزی وەکو دایك نواند
تا تەم و تۆزی نەهاتی و نیکبەتی ئێمەت ڕەواند
ئارەزوت بو بێتە بەر، داری ئومیدت بەلّکە تۆش
لیێبخویێ لە بنی بنوی تا زۆر ببینی خەوتی خۆش
داخەکەم کۆزت بە ساوایی بەجێ هێشت ئەی دریغ
کۆمەلّیك ڕەنجت بەسەر بابدا بەجێ هێشت ئەی دریغ
بو بە ناسۆر تا دەمی مردن، برین هەر مایەوە
کۆچی دوایی تۆو شەهیدم بۆیە هەر دەکولایەوە
بۆوشەهیدەی ویستی تۆویستی هەموخەلّکی دەویست
بۆو شەهیدێك دەنگی زولّم وزۆروزۆرداری دەبیست
بۆو شەهیدەی گیانی خۆی دانا لە سەر خاك ولات
لای نەدا، ڕیگەی بڕی تاکو سنوری سورخەلات
بۆ دەبو لەو سەرزەمینە، بۆو برینەی مەلّحەمێك
کەس نەبا بوی دابنابا و مەنعی گریان با دەمێك
تا قیامەت با بمێنێ مایەوە هاوار بە خۆم
با لە جێگەی شادمانیم دەرد و حەسرەت، غەمبخۆم

کــواچ ئــەولادێك لەدەســتیدیٚ ئەمــەگ بــێنیٚ تــە وە
نـا ئـەوە بۆخـۆی" بـەڵام بـا دایـك و بـاب بخـوێنیٚ تـەوە
خـۆ بـە بـڕوای کـەس نـەبو هینـدە بـزە و غـەمخـۆری تـۆ
ســەدهەزار ڕەحمــەت لــە قەبرت،پڕلـەنور بـیٚ گـۆڕی تـۆ

دەئەوچەندشێعرانەدا،ناڵەوپەرۆشی باوکم بوەبۆلەدەست دانی ڕۆڵەیێکی ئاواقارەمان ونەترسێك وەکوکاك عەلی گوێڕەشی وهیچ دڵخۆشێکی نەبوەو،هەتاکو؟شوڕش لەئێرانیٚ داڕوی داوەسێبوری بەهیچ شتێکی نەدەهات؟!

بۆ کێوە بەناوبانگ و سەربەرزەکانی پیرانشار

شارەکەم، شاری پیرانشارە کە چەند جوانە دڵم
هەمو خەڵکی کە دەڵەی خونچەیی خەندانە دڵم
دیمەنی تۆم هەبێ بێباکم لە بون و لە نەبون
دور لە تۆ مەملەکەتم پێ وەکو زیندانە دڵم
ناوچەکەم مامەش و لاجان و گەدە و بەربنەیە
بەری پیران و نەڵێنە و بەری مێرگانە دڵم
کێوەکانت بە قەرای ویستی هەمو ئازادی خوا
بەرزە سەریان تۆدەڵەی سەرلە سەرئاسمانەدڵم
تۆلەسەردوندی چیای ئەستەمی قەندیلی مەزن
جوان و خۆشتر لە هەمو باغ و گوڵستانە دڵم
قەلاتی شای ئەرێئەی کێوەلەمێژینیەکەمان
خاوەری وەك سپیسەنگ سەروە موکریانە دڵم
کانی خوای بەرقەد و لاپاڵی هەتا قوچێ قەلان
وورد ئەگەر بێتەوە بیرت، خۆ پەرێشانە دڵم

***

کێوی قەندیلی

باسی مەنتیقەی پیرانشار

شارەکەم ڕۆژێك، نێویان نا خانە   چەند ماڵ زەرگەتەن، دوای کۆنەخانە

عێلی پیرانان ،بە چوك و گەورە   تێکۆشان هەمو،وێکڕا لەو دەورە

خانەیان نێو نا، پیرانشار ئیدی   نێوەکەی خۆشە، باسناکەم چیدی

شارم بەو نێوەخۆشەی،ناسراوە   پیاوی بەهێز و،گەورەی لێ ژیاوە

بێشکەی ڕازاوەی،زۆرگەرەپیاوان   هەروا دلسۆزبی، بۆ دایك و باوان

پیرانشار! یاخوا،هەر ئاوەدان بی   بۆ میوانانت،هەر خانەدان بی

لاجان بەهەشتە،مامەش دەگەڵ بی   بە پاکی و مەردی، ناشی دەغەڵ بی

کوا کاسەکەران،ناوچەی لاجانە؟   لەمبەرە؟ یاخۆ، لەگەڵ پیرانە؟

گرداشەوانەو،لەگەڵ ڕکاوێ   کەندەقولانم ، خەراپەی ناوێ

لاوێنەوئەوجار، گردەگۆرانە   گەنەدارئاخر ، دوا ی بەرکەمرانە

خۆتۆنابی بچی،بۆخڕێ بەرداشان   نەکوڕێت کەون،بە بەردوگاشان

لە کەندەقولان، لە لای مامشێخم   بابارگە و بنەی خوێی، لە لا بێخم

بۆ وەتماناویم،دڵ بە پەرۆش بو   خۆ گەپلەسەنیش،گاڵتەی لێخۆش بو

ساڵی بیستونۆ،ئە لەو زەنگێاوە   لای سەیدی شەهید، دایکم نێژراوە

لە دایەشێخی، هەتا توژەڵێ   ئەو قەرەخدرە کوا ڕاستی دەڵێ

لە سنجەلێڕا، بۆ شێلمجاڕان   خۆ لە قڕ وچاوێش، زۆر باری باران

گردەبنم زۆرجار،لێی گیرساومەوە   دەورانی لاویش، لێی گەشاومەوە

کاك مەلاقادری، زاناو تێکۆشەر   خۆی تەرخان کردبو، بۆو کارەی یەکسەر

مەلای ئاوایی و،هەم بۆپیش نوێژی   تا بناغەی عیلم و،دینی دابرێژی

هەرگیز نامرێ و،زانا زیندووە   لەلای زانایان،دەرسم خوێندووە

کێلەسیپانم، بن‌بەردی گوێزێ   دەی؛ باگرداسێش، بێتە نێو ڕێزێ

خۆ زینوی ئینجیان،دڵی ناڕەنجی   ڕیکێان‌خەینەوەو،دەگەڵ خورینجی

سەرشاخان چۆلە،ئیدی پیێ‌ناوێ   کانیەزەرد، کێلی، کورێ، سەیداوێ

بەڵێ هەوشینان، بازاڕگەو، د ێلکە   د و کەڵەکوکەو،شێوەبرسێیکە

هەر لە سەرشاخان، ئەو بابەکراوە   وەك ئەحمەدغەریب،لەجێی خۆی ماوە

بەغەڵدەغەڵدبوم،لەوحاجی غەڵدە   وەك لگبن بەلا، کوا دا بۆم هەڵدە

لە سەر بڵێندەی، کانی‌مەلایە   دەشت قورێ بانگ کە،بۆدەنگت‌نایە

هومام بۆ گەرگول،کوا لە سەر ڕێیە ؟   گەرگولی خوارێم، ڕوی دە قەسرێیە

جیێ دەولەمەندە،ئەو کانی‌بداغە   جیێ خۆش بۆ زستان، هەر کانی‌باغە

شاوەلە داخوا،ئەو گەورەدێیە   دەگەڵ بایزاوێ،دێتە سەر ڕێیە

پەسوێ شارەد یی، بیانوشێ نا وێ   هەر ملکی وێ یەو، تا سەر ینچاوێ

لە کانی شکەوتێ،هیندە خۆ ماوێ   بیری زۆر تیژی،لێ‌بو، تۆبزاوێ

هەبلەس ! کوندرێ،بۆ وا بێ‌دەنگە   گەلێك هاتم و چوم،لەو شۆزەنگە

لەپەی بەلەبان، بێ‌شەمای کێلێ   لە گردکسپیان،با قورێ بشێلێ

دەتوانم بلێم:ئەو گردکشانە   وەکو ئەندێزێ،سەر ڕێگاوبانە

دیێ سەروکانێ، هەتا سۆفیێانێ   توانێش نێوبێنین،لەگەڵ جەلدیانێ

با بە گو ڕ گورم،وەبیرد ێتە وە   برینی جەرگم،دەبرژێتەوە

بابچینەکولیچی،لای مام دەرویشی   دەنا دەزانم، شێخ دڵی دێشی

وەکو بەربنە،کوا لەکوێو د یوە   گوێزی کاك مەلا و،زێوکەی پڕ میوە

هەروەسەرکەوی،دەچیە گردەسور   بۆ گردی کاولان،بۆتە کێوی تور

سەرسەوز و بەرزە،بەهاران ماشکان   لەبیرتەسێلۆی،چەندناخۆش تێ‌شکان

هەمزاواوشێتبوم،بۆنیوقەدتەسکان   خالّدارجیێ سەیدو،شالێ وسەرکەسکان
کوا پیرەکانی؟ قوببە لە کوێیە؟   هەوارەبیمان، زۆر لە سەر ڕێیە
بەردەقەل جێگای،دوازدەحاجیانم   ئێستا زۆر تەبان،وەك لێی دەزانم
هەبلەسی پیران،جگەرخوارەکەم   دربکەش جێگا ی،خەفەتبارەکەم
کوا کەلّەکین بو؟ نانانا دەلاوان   بندرێش جارجار،جیێ بەلّەکچاوان
مەلائا ودە لیش،خوی لێ هەلّمالّی   ئەگەرتوان دەخوێی،بچۆخواجالّی
لە قسقەپانی و،یان کاسورەدێ   لە کۆنەلاجان،گولاوێش بۆندێ
خۆ لێك نیز یکن،گەزگەسك و زێوە   لە گردیمخانێ،هەرخۆ مەبزێوە
ما وە سێگردکان، شیناوێ شارە   زێدان زیادنەبوە، کوا ئەوەش کارە؟!
جەڕان خۆ پیاوی،گەورەی پێگەیاند   داری ئومێدی،بۆ دواڕوژ چەقاند
چیانەو سۆغانلوێ،هەتاکو قەلات   ئێمناباد ئەوسالێ، چەلّتوکی دەکات
قەلاتەڕەشێ و دێلّزی لە بنارە   نەمنجێ داخوا،ڕازیە بەوکارە
لە ناوچەی پیران، دێی باد یناوێ   بابچینە ماسیان، د و قولاپان باوێ
چۆلە قەلاتێ،موتاوێ گوتیان   قەمتەرێش هەروا،لەگەلێ تەمەرچیان
بەری مێرگانم، کوا ڕەنگ و بۆنی   ماویەو لە بیریە،ڕەفیقی کۆنی
گردشەیتان، بێکۆس،دوا باد یناوە   لە کانیشکەوتی و،گرد ڕەحمەت ڕاوە
گردباساك لەگەلێ،کۆی یاران خۆش بون   ئاوخوارد ەوکەوێپەڕ،بوم بەپەرۆش‌بون
جێی شێخ و مریدە،ترکەشی شێخی   دەروێش و سۆفیان،بێنی و ڕێك بێخی
ترکەش ناوەند و،مەکۆگەی خۆمان   قوبادبەگیانە و،د وایە د وچۆمان
شێخی باوەلێم، هەر داربەدەستە؟   بۆ شێت و شوران،دیسان تەڕدەستە؟
لە کانێ شینکێ، بچۆ تازەقەلا   ئە لەئەو گەزگەسکەی،زۆر باری بەلا

لە قەبری حوسێنی،تا شێوەمێرێ ... لە پشت سەپێکان،چۆن خۆدەبوێرێ
چۆڵن گوڵفەت و،خەرپاپ و زەویان ... خرێ چەوندەرێو،دێی ماڵی سۆفیان
بەڵێ خۆناوچەی،مەنگوڕیەو، نەڵێن ... گەدەش دەورانێك،خۆشیش بووبژوێن
بەردەڕەشانم، کەوتۆتە نێوێ ... دەزانم، بە ڕەبەی،هیچێان ناپێوی
ئەوەت کانی‌سێو، ئەسحابەش لێرە ... فاتیحا بخوێنە، بۆ مرد و خێرە
گەنەدارەکەی،ناوچەی مەنگوڕی ... خرێ ئاغەلانیش،زۆر بە خۆی خوڕی
کوا مەلاحوسێن، ماوە هەنگەوێ ... پشتێن شل لەکوێن،حەرامکەن خەوێ
میشەدێ دیارە،کوانێ خات بەسێ ... با بە لەنجەولار،بێ تەشی بڕێسێ
خۆشە باوەڵیٚ و، چۆلە قاداوێ ... بۆ دەشتێ گەنمان،هێندە خۆداوێ
زۆر کوڕەگوی بو، ئە لەوبەردە کوڕە ... تا نێو شەختانێ،بە هەڵاوبە گوڕە
کێ دەڵێ گولەك،کەسیان پێناوێ ... زۆر بیرەوەریم،هەن لە بەدراوێ
لەو باستان بەگەی، ژیاون گەورە ... کوا بۆ گرد نەڵێن،هەبوە ئەو دەورە
مام هێبە خۆشە،یا نە شەکراوێ؟ ... زۆری دەمێنێ،تاکو شاڵیاوێ؟
کێچی کونەکێچی، شەشیان دو سێنە ... ئەگەر دەیزانی،کوا وڵامی بێنە
هەر بە تێزەتێژ، سەرتێز وا هەڵات ... خوێنەگرتەوە،هەتا نێو قەڵات
کەرمندار پیاوی،گەورەی لیٚ ژیاوە ... وتەو بڕیاری،ئێستاش هەرماوە
شارستێن حوجران،سەلۆس وەرمیشان ... مێرگێ قوڕێ دەنائاخری بازرگان
گردەشینانم،وەك جاران مابێ ... لە دۆڵێ گوێزان، گوێز خەڵاس نابێ
میشەد یێ سەرێ،زۆرنەبی مەحتەل ... هیچ وەخت نابێ،دەگەیە قوێتەلٚ
کانێ نۆبەتێیەو،کانی کیسەلان ... جوانی ئۆغە نیم،کەوتنە بەردلان
گردی مرادبەگی، تا سێوێ گەدەی ... بچوبۆ کانێ کلێ و،پشوی لێمەدەی

کانــی خلیــل و،یاقوشــیش بــۆ مــن   خــزم و د وســتی زۆر،نــیزیکی خۆمــن

٭٭٭

شی کردنەوەی شێعری باسی مەنتەقەی پیرانشاری

دەپێش خانێدا، کۆنەخانێ هەبوە، لە سەر کانیەیەکی کـۆنەخانێ کاروانسـەرای لێ بـوە. کـاروان هـات وچۆی کـرد وە،لەمیسرو شـام و حەڵـەبان ڕا بـۆ ڕەی و کشـمیری و هیندوستان،وکوێ و کوێ لـەوێش‌ڕا بۆ ڕەی بۆبەغداو شام ومیسر حەڵـەبان..،

بەزاراوەی کوردی عێراقی وزاراوەی زۆرلەکاروانچیەکان،بەکاروانسەرایان گوتوەخانە (کاروان سەرا) دوایەش چەند کاروان سەرا لـە خانـێ دانـدراون، نـەزاندراوە هـوی ئـەوەی چبووەو؟لەبـەرچی کـاروان سـەراکانی کۆنـەخانێ لـەکارکەوتون و کـارو هـات وچـۆ هەربۆکاروان سەراکانی خانی بووە، و هەروا کاروان سەرا ماونەتەوە پێیان‌گوتوونـە خانـە یانی کـاروان سـەرا.جائێستاخانێش ئاوائـاوەدان بۆتـەوە وەکوئێسـتاکەدیارەودەیبینین زەرگەتەن وکۆنەخانێشی وەبنەخۆداون وتێکەڵ بونەتەوەوبۆتەئەگەورەشارە.

جا پاش ئەوەی، بە کۆنەخانی گوتراوە کۆنە خانە   (کۆنە کاروان سەرا)

٭٭٭

زەرگەتەن

ئەوێش چەند ماڵێك بوە، بەڵام دەپێش دا لە خانێ زۆرتر بوە بە بیری خـۆم سـاڵی هەزارو سێ سەدو بیست وهەشتی هەتاوی هاتومەتە ئەو خانێ‌یەی پێنـج شـەش دوکـانی هەبون، ڕوبەڕوی خانوبەرەکەی گومرگی ئیستا. دوکاندارەکان ٠

١ـ مەلا عەبدوڵـڵای نەمنجێ ٢ـ حاجی سەید شامە ٣ـ چە نـد دوکـان داری دیکەشـی لێبون بەڵام ئەوانم نەدەناسین یا لە بیرم نەماون.

خانـێ چونکـە لـە ناوچـەی پیرانـان هەڵـکەوتوە، پـیران حـەولیان بـۆدا، نێویان‌نـا پیرانان شار(شاری پیرانان) و زۆریش بەجێیە.

بۆ میوانانت:مەبەستم لـەئەوڕۆڵـە ئـازا ونەبەزانـەبوە،کـە بـو ئـازادی وڵات و لـەناوچونی حکومەتی پەهلـەوی و بنەبڕکردنیان، گیانی خویان بەخت کرد ؟

لە ساڵەکانی هەزار وسێ سەدو چل و سێ هەتا هەزارو سێ سەدو پەنجای کە شۆڕشی چەکدارانە لە مەڵبەندەکانی پیرانشار، سەردەشت و سەرسنوروشاخ وکیوەکان دەستی پێکرد، زۆر ڕۆژان تەرمی پیرۆزی لەخویندا شەلاڵی یەکێك لەئەوشەهیدە سەربەرزانەیان دهینانەوە پیرانشاری.دیارەئەگەرلەساڵی هەزارو سێ سەدوچل وشەشی دادگای نیزامی بەسەرکردایەتی«تیمسار ئووەیسی وسەرهەنگ سیدقی» لە سەربازخانەی جەڵدیانی دامەزرا،شەهیدەکان زورتربون دەیان لاوی بەزیبکی وەك نامیقی قارەمان و هەوالآنی تری بانەیی.برامان داریوش وبەهمەن لەهۆنی وکاك عەلی گوێڕەش وکاك سولەیمان کەرقەشان وعەولای بایزەقنجەی وکاك ساڵح لاجانی ومینە شێریژ و حەمەسوڵتان و حوسێن چل کۆچ وقادرەشەل ولاوەکانی دیکەی پیرانشاری لە بێدادگای جەڵدیانێ بەئەو حوکمە ناڕەوایە مەحکوم و گوللەباران کران، یا ئەوانەی لە کێوان بەهوی جاسوسی سیخوڕەکانیان شەهید دەکران بۆ چاوترساندنی خەڵکی.پاش گێڕانیان بە هەمو شارە کوردنشینەکان‌داو، بڕێکیش لە ناو شارە غەیرە کوردەکان‌دا؟! دەیان هینانەوە پیرانشاری و دەیان هاویشتنە سەرداشقەی و دو ژاندارم لەگەڵ و لە دەرکی مزگەوتی حاجی سەیدبرایمیی فرێیان‌دەدان،بەلآم، خەڵکی پیرانشاریش، زۆر ئازایانە تەرمی ئەو شەهیدانەیان دەشوشتن و کفنیان دەکردن و لەگۆڕستانی زەرگەتەنی دەیان‌ناشتن. شەهیدەکانی لەهۆنی و بانەیی و ئەوانەی دەگەڵ ساڵح لاجانی و سولەیمان کەرقەشانی بونە هەر لەجەڵدیانی ولە سەر ڕێگایە نێژراون.بە قەولی بەعزەکەسێکی سولەیمان ورەفیقەکانی وەکوعەولای بایزە قنجە ی ساڵح لاجانی ومینە شێریژو...،لەنێو پادگانی بەبەرگی خۆیان بە لوّد ێری وەبنگڵیان دا ون وبەرگی خۆیان لێ بوّتەکفن.

کاسەکەران:بە ئاوەڕۆو لاجانە بەلآم بەناوچە دەگەڵ پیرانانە.

کەندەقولآن:مام شێخ (مام شێخ حەسەنی مەڕحوم) کە ئینسانێکی زۆرباش وبەئیمان بو زۆریش خزمەتی بەخەڵکی کرد، ئەگەر منداڵی جیرانەکانی ئەونێوەنێوەی نەخۆشی لەمەیی‌یان دەگرت،دەیانبردە کن مام شێخ حەسەنی وبۆی لێدەبڕین و

چاکدەبونەوە.

وەتماناوی:مەرحوم کاک سەید برایمی حاجی سەید وەهابی کە ئینسانیکی زۆر موحتەرەم بوەو،ئەگەرمەرحومی بابم‹‹ دەرویش رەحیم گویرەش››دەیگوت ئەمن بۆخۆم کەرامەتم پێوەدیوەو ئەودەمەی ماڵمان لە زەنگیاوێ بووە.

گەپلەسەن:بنەماڵەی قورچیان بەعام قسەخۆش وساحیب مەجلیس بونە. دەروێش عەولا قورغچی یەکەمریدی ماڵە حاجی شێخ سمایلی کانیکەوەی شاری شنویە و یەکەئاواڵ مریدودۆستی گیانی بابم بو.،خوای تەعالا دەگەڵیان بەرەحم بی ولیٚ یان خۆشبی.

دربکە:عەلی برام ئەگەر دەوڵەتی شای گۆڕکراو، ئیعدامی کرد ماڵن لە دربکەی بو، ئەگەر.ڕۆژی بیست ونۆی خەرمانانی ساڵی هەزار وسێسەدو چل وحەوتی هەتاوی بە ڕۆژی جومعەی لەجێگای پارگای شومارە د وی ئێستا بەینی کۆنەخانێ وخانێ لەگەڵ سێ لاوی تێکۆشەری د یکەبەناوەکانی١ـ کاک حسێن چلکۆچ٢ـ کاک حەمەسوڵتان ٣ـ کاک قادرەشەل، گوللەباران کران.

هەبلەس: لە هەبلەسیڕا؟! ڕاپۆرت لەئەو لاوانە درا.بەینی شە وو ڕۆژان لە پشت پادگانی و بەر کەڵەکینیڕا توشی شەڕی بون، هەتا ئێواریٚ شەڕیانکرد ئاخریکەی دە قوچێ قەلاندا وبۆ شەویٚ چونە ئالانی عێراقیٚ بۆنان وفیشەك ووسائیلی ولەویٚ دیسان توشی شەڕی هاتن وبرایمی حەمەدی مام عەولای مەنشوربەبرایمی(دەلاوان) شەهیدکراو عەلی گوێرەش بەدوجێگابریندابووحوسێن چل کۆچ حەمە سوڵتان قادرەشەلیش هەتادوا، فیشەك شەڕیان کرد وئەگەر،چیان پێ نەما ئەوجاربەدیل گیران ، دیارە ئەوە زۆردورو درێژە، ئینشائەللە دەداهاتودا زۆربەوردی و بەجوانی دەینوسمەوە.

زەنگێاویٚ:لە ساڵی هەزارو سێ سەدوبیست ونۆی دا،دایکم لە زەنگێاویٚ ئەمری حەقی بەجێ هێناوە، لە خزمەت ئەو(سەیدەی کە لە بناری کێوی سوف بابەکری

شەهیدکرابو،ولەگۆڕستانی زەنگیاویٚ نێژراوە، وخەلـك بۆنۆبەتێیان دەچنــە ســەری) بەخاکیٚ ئسپێردراوە.

گردەبن: لە سالـی هزارو سیٚ سەدو سی و دوی ڕامالـن چۆتە گردەبنی، لە زەنگیاویٚ کەلەخزمەت مەڕحومی بابم و مەلا سەید سمایلی قوڕەیشی بڕێکم خوێندبو، لە گردەبنیش لەخزمەت خوالێخۆشبو مام وەستا مەلاقادری جێژنی چوار سالانم خوێندوە کە زۆربەباشی و بەوردی و ڕێك وپێکی دەگەلـمان حەولی دەدا زۆر سپاسی دەکەم ڕەحمەتی بۆ دەنێرم، خوای تەعالا دەگەڵیان بەڕوحم بێت ئینشاواللـەوتەعالا.

مرێەمی دایکی دوهەمم لـەگەڵ خوشکێکم بە نیوی حەلیم و برایــەکی چوکەشـم بـە نیوی حاسلٚ لە گردەبنی مردون وپورڕابی نەنکم وخالـی بابم بەنیوی وەستا ڕەسولٚ وەستا وسوی لەگردەبنی مردون و گڵکوی هەموانیان لەچاکی گولانەکەوتۆتەپێش مالـی سنجەڵیٚ، هەتابـەهاری سـی وهەشـت کـە چوینەتـــە دربکــەی، تەمــەنی تــازەلاویم لـــەویٚ تێپــەڕ کـردوە،دومالــە مامیشـم بـە نێوەکـانی١ـ مـەڕحوم مستەفا بـارامی(مــازان) ٢ـ مــەڕحوم دەرویٚش ئەحمەد بارامی لەویٚ بون، کە ئێستاش بنەمالـەو کوڕەکانیان هەر لـەویٚ ماون.

سالـی چل و چوار مالم چۆتەوە گردەبنی و ژن و مندالم هەبون،

جارێکیش لە سالـی هەزارو سیٚ سەدو شێستی هەتاوی مالـم چۆتەوە گردەبنی.

خورینج: دیارە شێعرم بۆ داناوە لێرە هیچیدی باسی ناکەم.

سەرشاخان: چونکـە جسـتانان کـەمێك بـەفری زیـاتر لیٚ دەبـاری دە دی چولکـراون، هاوینان دەچن کاسبی و کشت و کالـیان کۆدەکەنەوە ودینەوەخواریٚ.لەخواریٚ خوشتریان بۆ دەگوزەریٚ ؟؟گەرمێن، کوێستانیٚ دەکەن ڕەنگ بیٚ وەختێکی بگەڕێنەوەویٚ.

حاجی غەڵدە: بە مندالـی سالـێکیش مالـن لـەویٚ بوە .

لگبن: بەڕاسـتی بـو ئێمەبـەلابو ڕۆژ نـەبوڕئیس پاسـگا، نـەنبابۆ پاسـگای و ئەگــەر دەشیبرد ین هــەتا پشـون دەهــات لێیدەدایـن دیگـوت ئـەنگۆدێمۆکڕاتن. مـام ئەحمــەدم لـێدانی ڕئیس پاسـگای پێوەنوسـا،چـاك نـەبووە، سـالـی پەنجاویـەکی لەنەخۆشـخانەی،

نەغەدەی عەمەلیشیان کرد چاك هەرنەبۆوە هەتابەنەخۆشی لێدانی ڕئیس پاسگای، ئەمری حەقی بەجێ هێناوگیانی خۆێ فیدای کورد وکوردوستانی کرد. ڕوحی شادبێ.

هومام و بایزبەگ ،دو هەوارگەی ماسوەیانن.

تۆبزاوێ:مام کاکەڵلا،کە ئاغاومالی لەتۆبزاوێ بووبە،مام کاکەڵلای تۆبزاوێ نێوبانگی دەرکردبو،ئینسانێکی زۆرزانا قسە خۆش وقسەدروست بو.

بەلەبان:وەختێك لەپەی بەلەبانێ بەنێوبانگ بو، قامێك هەبو دەیانگوت؟ دەگەڵ لێوئالی دەکولم وەك لەپەی بەلەبانێ.

کێلی:توتنی بێشەمای، کێلی بەنێوبانگ بوەبەلام وابزانم کێلیوبابەکراوێی سەرشاخان بوە نەك کێلێ وبەلەبانی خوارێ .

کوندرێ:سولەیمان کەرقەشان، کە ئەویش یەکێك بولەئەو ئینسانەبەغیرەت و ئازایانە، ئەگەرشای خایین، لەپادگانی جەلدیانێ ئیعدامی کرد، خەڵکی کوندرێ بو.

گردکسپیان: دۆستالی مالی لە گردکسپیان بوە زەمانی ئاغایان کە خەڵك بەهاران مالی لەئەودێیەی بۆئەودییەی دی دەڕویشت،کابرایەك دەچێتە گردکسپیان بۆ دڵخۆشێ توشی دۆستالی دەبی ودۆستالی دەڵێ چۆنە هاتویە ئێرە.،

کابرا دەلی هاتوم بۆدڵخۆشێ. دۆستالی دەلی مەیەئێرە. ؟ئێرەگوڕە !

دۆستالی عەجم بووەوزمانی بۆکوردێ ڕانەهاتوەوبەقوڕیێ گوتوە گوڕ؟ ئاغانەوقسەی دەزانێتەوە،ولەدوای دۆستالی دەنێریت:دۆستالی ! ئەگەرخەڵك د یتەئێرە بۆدڵخۆشێ، دەڵەی مەیە ئێرە.گوڕە ؟

دۆستالی قسەی خوی دەناسێتەوە، زۆر تێكدەچیت، بەلام دیسان تائەندازەیەك خۆی نەدۆڕاندوەوگوتویەتی ئاغا دەڵیم گوڕە ! تاو هەڵدی،ئیشکە ؟دا، !

گردکشانەونەندێزی:پاش دروست کردنێ ئەوپادگانەی کەوتۆنەتەسەرڕێیە٠

کولیج:دەروێش برایم مرادی، ئێستا نابینایە، هەتا بچینە کولیچی، سەری دەدەین

وئەحوالّی دەپرسین
(شێخ) مەنزورم لە(پیری تەریقەتە) پیری دەستگیر(ق) بوەو،لێرەنوسراوە، ؟

بەربنـــە.بــارزین هەوارگەوریگایـــەکی بەنێوبانگەلەکوێســـتانەکانی دەبەربنـــەی کاك موحەمەممەدی مـاملێ گۆرانیـەکی بـەنێوی ڕاوچیـان بەئـەوجورەی خوارەوەگوتـوەو بەندێکیشی بەبارزینی هەلاگوتوە،

ڕاوچیــان ڕاوە،ئــەی چ ڕاوەئــەی ڕاولـەدەشـتی لاجـانێ
ئەسپان زین کـەن،ئـەی لـغـاوان.تـاژیلان بـەرنـەسەرلانێ
ئەی سەفێسواران چەندجوانن،ئەی لەبەرمالّی مـاشکانێ
***
ڕاوچیان ڕاوەئـەی چ ڕاوە،ئـەی ڕاولەبنەی بەردی گوێزێ
ئـەسپـان زین کـەن ئـەی لـغـاوان تاژیلان بـەرنـەدەرێزێ
چـاوی سـەرم بـەرڕاوچـی ئـەی لـیـّی بسـتـیـّنـن پارێزێ
***
ڕاوچـیـان ڕاوەئــەی چ ڕاوە،ئـەی ڕاولـەسـەری بـارزینی
ئـەسپان زیـن کەن ئـەی لغاوان،ئـەی خـۆبـاوێنەسەرزینی
جاوەرن سەیرێ تاژیان کەن،ئەی لەگەڵ کەروێشکەشینی
***
لەسێڵۆێش ئەوروداوەدلّتەزێنەڕوی داوەو؟

لەسالّـەکانی پێشودا، پەنجاوچوار ساڵ لــەوەپێش یابلّـەین لـەئاخری سـالّی هـەزارو سێسەت وبیست پێنجـی هـەتاوی ،تـاقمێك چەكدارلـەدیوەخانی ئاغاکـانی سێلّـوێ وەژور دەکەون پاش چەند دەقیقەیەك ئەوئاغاونۆکەرانەی دەوەتاغێدابون وەبەر تفەنگانیاندان. نیزیکـەی حـەفدە هـەژدە کەسیان بەئاغاونۆکـەر،ویـان خانـەخوێوە کوشـتن و مـــەیتیان بەسەریەکدا ئێخستن، بۆخۆشیان دەنێو کەلاکەکاندا دەستیان بەنان وچا خواردنێ کـرد، پاشــان لێـیــاندا ڕۆیشــتن دیارەئەوکارەســاتە پــاش تێشــکانی دێمۆکراتـــی ودەســت

بەسەرداگرتنی کورد وستانی لەلا یەن حکومەتی ناوەندیٚ ویالەکاتی بیٚ سەرەو بەرەیەولاَتی داروی داوە.

خاڵدار:هەرلەقەدیمەوە دەڵێن:سەیدان شاڵکەسکە، خاڵدارە گێتی، چل ماڵی ماوەت عێراقە گێتی.

بەردەقەل:نیزیکەی سی ساڵ لەوەی پیش لە بەردەقەلی کەم ماڵی واهەبو حاجیان نەبیت ماڵی وا هەبو دوکەسی چوبونە حەجیٚ.

زێدان:لەئەو نێوەی زێدان وەك خۆی ماوەتەوەو زیاد نەبوە.

ئێمناباد:دەپێش ئەوەی‌دابرینج هێندە زۆربیت، خواردنی خەڵکی کوردستانی بە زۆری برینجی گردەبوە چونکەبرینجی سەدری تەنیاجێژنان ئەگەروەدەست کەوتبا ئەویش لەتاق تاق ماڵان دەناخۆکەس نەیدەدی،جالەبەرئەوهۆییەی لە زۆر جێگایان وەکو جەران و ئێمنابادو سوغانلوی و زۆرجێگاوناوچەی دیکەش بەعام چەڵتوك دەکرا.

جەران:جێی لەدایكبونی روڵەی ئازاوبەجەرگ،کاك مراد شیرێژیە،

بادیناویٚ:ماسی خۆماڵی زۆر لێیەو ماسی پەروەریشی شی هەرزۆرن.

ترکەش:بنەماڵەی حاجی سەید عەزیزی ترکەشی شێخی سەرچاوەیەکی خاوین و زورگەورەومیوان گروبەئیحتیرام بونە.

باوەلیٚ:خاڵ سەید عەزیزی باوەلیٚ شێتان چاكدەکاتەوە، بە شولکان لێیاندەدات هەتا جندوکان هەڵدەن، نێوی جندوکان لەکاغەزی دەنوسی وکاغەزەکەی دەسوتێنیت و شێت چاك دەبنەوە.

ماڵی سۆفیان:دێیەکە ،ئێستالەبەرسەختی رێگایەوسەرمایە،زستانان،؟؟چوڵە.

نەڵسێن:لە نەلێنیٚ مەنگوران تیٚپەری دەگەیە نەلێنیٚ فەقیٚیەسێان.

کانی‌سێو:ئەسحابەی بارەبیە بەرانبەربەماڵی کانی‌سێوی بۆخۆی دەخەویٚ مەرحوم مام وەستا مەلا عەولای کێلەسیپان هاتوەوگوتویەتی ئەمن نێوم ئەسحابەیوسفەجێگام لە

لەشکری فەخری کائینات بوە، فەقێ هەتا ڕێگات دەئەولایە کەوت وەرە نویـژم لە سەر بکەو قورئانیشم بۆ بخوێنەئەوکاتەی مام وەستامەلا عەولاّ موستەعیدبوەوخوێندویەتی.

هەنگەوێ:مەلاحوسێنی عەبدولـلاّزادە گورانیـەکی بەئـەوجورەی خـوارەوە بـە هەنگەوێ هەلاّگوتوە:

ئـاوەدان بـێ هەنگەوێ   باریکێ شـل و شـەوێ
هەرچی لێی دەردەکەوێ   شل دەبەستن پشتێنێ
لێم حەرام دەکەن خەو
ئۆف خـرینگەخـرینگەخـرینگەخرینگەی بـازنـەکـەی
ئـەرێ دەسـتـم نـەبـردوەدەنـابـۆشـەمـامـەکـەی
چـاوت ئـەستێرەی شـەوێ کـوڵـمـەت دنـدوکی کـەوێ
باسکم بـۆبکـەبـەسەریـن بـەجـوت خـەومان لێبکـەوێ
هەرکەس ئە تۆی لەمن کرد دەك ڕەبی کوستی کەوێ
ئۆف خـرینگە خـرینگە خـرینگەی بـازنـەکێ
ئـەرێدەسـتـم نـەبـردوەدەنـابـوشـەمـامـەکـەی

***

میشەدێ:گۆرانیبێژ کاك محەممەدی مامڵێ ومەلاحوسێن عەبدولـلاّزادە، گورانێکیان بەئەوجورەی خوارەوە بەبەسێ هەلاّگوتوە:دەڵێن بەسێ خەڵکی میشەدێ بووەو بەبەسێ ئەحمەدەڕەپەی نێوبانگی دەرکردوە:

هـەی بەسـێ عـەمرم بەسـێ،د وت کوشـتون مەیکـە بـە سـێ
جـا بەسـێ لـەبەر بێلاّیـە ئـەرێ جوانـە تەشـی دەرێسـێ
هەرکـەس وەك مـن بـی بیـنێ دەنـا شـێت دەبـێ ودەعەبەسـێ
خـۆ د ڵـم بـە تـۆوە شـادە، ڕوت بێنـە زولفـت لادە

هەرکەس وەك من نەسوتیٚ تا ملانی بە قوڕیٚدادا
کە کوتیان نەخۆشە لەیلا دەنا وەك شێت بەسەرخۆمدادا
دەی سەری خۆم هەڵگرت ڕوییم وەڵلا هەی بە کێو و بە سەحراڕادا
هەی بەسیٚ عەمرم بەسیٚ، جا بەسیٚ بە من ڕازییە
ئەو بەسییەی من دەڵێم ئەری د و بسك و چل کەزییە
جابەسیٚ لەبەربێلاّیەجوانەقەت حەنتیکەی وانییە
بۆ من حەزرەتی خدرم عومرێکی تولانیم بیٚ
لیٚقەوماوو فەقیرم هیچ کەس بە دەستەم نەبیٚ
هات ڕابرد گەردنیٚ بەخالیٚ یارەبی بەچا وەنەبیٚ
شەش دانگ موڵکی موکریان ئەریٚ قوربانی چا وێکی بیٚ
هەی بەسیٚ عەمرم بەسیٚ د وت کوشتون مەیکە بە سیٚ
جا بەسیٚ لەبەر بیلاّیە دەنا پۆپەشمینەی دە ڕ ێسیٚ
هەرکەس وەك من بی بینیٚ ئەریٚ شێت دەبیٚو دەعەبەسیٚ

* * *

باستانبەگ:جێگای حوکمڕەوایی باپیرئاغای حەمزە ئاغای مەنگوڕبووەکەبەهەمزائاغای سەربڕاو نێوبانگی دەرکردوە کە ئەوەش حیکایەت و داستانێکی دوورودرێژوبەیتی هەیەئەمن نازانم بەیتەکەی کیٚ گوتویەتی وچۆنە بەلاّم بەیتی باپیرئاغای مەنگور دە توحفەی موزەفەرییەی مام وەستاهێمنیٚدایە.

کەرمندار:خوالیٚ خۆش بومەلاڕەسولی کەرمنداری پیاوێکی زۆرگەورەوبەرچاوولە ڕێگای عیلمدازۆرزانابووە،ئێستاش خەڵکەکە هەر باسی دەکەن:مەلا ڕەسولیٚ فلاّنە شەرعەی ئاواکردوەو.فلاّنەبڕیارەی ئاواداوەو.زوربەی خەڵکی لەنێومەنگوڕان سوێندیٚ

هەربەسەری مەلاڕەسوڵی کەرمنداری یابەقورئانەکەی مەلاڕەسوڵی کەرمنداری دەخۆن .

❊ ❊ ❊

(**بازرگان**)ماملێ گۆرانێکی بە زێڕنۆکی بازرگانی هەڵگوتوە بەئەوجورەی خوارێ ئەگەردەیخوێن نەوە.

خـــۆم قاســـیدی زێڕنۆکێـــم، وەرەئـــەی ســـبحەی دەڕۆم بـــەیانی
کالـــۆکێ خـــۆم دەپـــێ کـــەم، جوانـــی! هـــەر بـــە تۆفیقـــێ ســـوبحانی
خـــۆ دەڵـــێم بێنـــە مـــاچت کـــەم، ئـــەی زێڕنۆکـــێ بازرگـــانی
خـــۆم قاســـیدی زیڕنۆکێـــم ئـــەی دەڕۆم دەچمەخۆشـــناوان
دەچمـــەکن زیرێـــن گـــەری ئـــەی دەســـك دەکـــەم دراوان
ئـــاخ وەبـــەرزێڕنۆکی دەخـــەم ئـــەی بەڵکوهـــەڵبێ نـــێ چـــاوان
خـــۆم قاســـیدی زێـــڕ نۆکێـــم ئـــەی دەڕۆم دەچمـــەزێباری
دەچمـــەکن وەســـتاکاران ئـــەی بـــوم د روســـت بکـــاگواری
ئـــای وەبـــەر زێڕنۆکیـــی دەخـــەم جـــا بێتـــەدەرکێ حەســـاری
خـــۆم قاســـیدی زێڕنۆکێـــم ئـــەی دەڕوم ســـبحەی ســـەحەری
کالـــۆکێ خـــۆم دەپیـــێ کـــرد حـــەیات ئـــەی لـــە خـــۆم شـــەتدا کـــودەری
دەچمـــە کن بـــابی زێڕنـــێ جوانـــێ خـــۆ حـــەوت ســـاڵان بـــە نۆکـــەری
جـــا لەبـــەر خـــاتری زێڕنۆکـــێ ئـــەی بەڵـــکو ڕوحمیـــم پێبـــەری

❊ ❊ ❊

گەدە:وەختێکی هەوارگە بوەو چادر و چیغ ومەڕومالات ڕەوەوگاو،گۆل و گاڕانی لێبونە ئاوەدانی یان ماڵێ لێ نەبوە؟

وێنەیەکی تەواولەکاك عەلی گوێڕەشی ساڵی هەزار و سێ سەد و چل وشەشی هەتاوی لەبەندیخانەی ورمێ

بەهاری کوردستان

تایبەتی چاك و پیرو هەوارگەو کوێستانەکانی پیرانشاری

(بەشێعرگوتراو ە)

چاوهەڵێنە بەئەو بەڵێنە دیمەنی جوانی بەهار
تێر ببینە چەند شیرینە دەشت و کێوانی بەهار
شاخ و پێدەشت وتەلانن زێدەکەی ڕەنگینەکەم
کۆلکەزێڕینەن لە لاپاڵان گوڵ و بۆانی بەهار
دەنگی بولبول د ێن لە سەرچڵ تێکەڵاوی سەقرو باز
بالورەی کێلگەردنانە مزگێنی و ڕەوانی بەهار
کوردستانە چاوەڕوانە ئاوی کوێستانێان دەوێ
ئەی خودایە کەی ڕەوایە بێبەشی خوانی بەهار
دەشتی پیران نێوی شارت چۆن لەخۆ شت داودەڵەێ
کەوتمە بەینی وا بە عەینی کێوو ئاوانی بەهار
شێخ شەروو شێخ ئایشن دەگرن سنور و سەرحەدان
بۆتە ڕێگا ڕۆژ و شەو و تا پاشی شێوانی بەهار
پڕ بە دڵ بڕوانە دۆڵە نیە و سەری قەندیل بڵێ
تاکو ئاجی برایم و سەکران[1] ڕێز و هەیوانی بەهار
باری دو د ێری بە سەر مێرگان و ئەشکەوتێ سێکۆ

---

١ ـ حەساری سەکران لە ئاجی برایمیە.

دەروی گوێزان شاخە ڕوخاو زێدە پاروانی بەهار
تا شەمەکورتان و قەبرەستان یا قوچێ قەلان
گۆمەشینە[1] جوان ببینە تەرزی سیروانی بەهار
ناز اواو کانیڕەشن وا بێبەشن بۆ ملکەوار
کابەڵەك موڵێ هەباساغانە زیزبوانی بەهار
مانگی جۆزەردان بەری مێرگان لە کاملاوە بڕۆی
مەستی بێمەی خۆشەوەك ڕەی شەوگەڕو وژوانی بەهار
تاڵەگەزتوو[2] چاکی زینوێ بیانە جیێ ڕاز و نیاز
جا بۆ قەبری حوسێنی غازی ڕێگەپێوانی بەهار
تۆمەوارگەی کانیێزەرد جێی [3] داخ ودەردحاشارگەیەك
ڕاگری پیاوی بەجەرگ ئەو جوتە میوانی بەهار
بۆ دەبوو وا بێبزە و بێڕوحم و ویژدانبی نەکەی
لاگری ڕێگە و مەڕام و دابی پێشوانی بەهار
جێ هەوارشێخان و بادەڵ قەپ قەپی و بەردەڕەشان
گوڕە دێمە و کاسەبەردینەن لە گوێسوانی بەهار
بابەسەن کۆترەل دەچێتە تاتی د وێ بوڕاوەکەو
خۆ لە دوڵ ڕیواس و بەردستێنە هەموانی بەهار
جوان بنۆڕی ئەوهۆارگەی مێرگژان بێ برك وژان
یانەئاوی سپی و لەئاغاسەر،شەڕوزوانی بەهار

١ـ سەری گۆمێ ٢ـ چا کی تاڵەگەزەی٣ـ جێگای شەهیدبۆنێ شەهیدمرادشیرێژیە

کـــەوڵ و ترشـــینان و د وێـــرە باسکەشـــین و بانـــەپی
کـــانی ئـــاجی مـــەند و شـــەرگە، د وڵ بـــەهاروانی بـــەهار
تیخـــزاوە مێگـــەل و چـــون هـــەڵدراوە چـــادر و چیـــغ
بێیـــەوە خـــەرپاپ و زەویـــان چـــۆن دەڵـــەی کوانـــی بـــەهار
تـــا نـــەڵێن بـــو زۆر بـــەڵێن بـــو گورگـــەمێش بـــا هـــەر ببـــا
نەعرەتـــەی هـــەوری دەرەش بـــێ ونمنـــەمی جوانـــی بـــەهار
خـــۆش و بژوێنـــە گـــەدە و کوێســـتانەکانی کـــانیزەرد
وەک ســـەری لـــەندانی شـــێخان چەشـــنی شـــیروانی بـــەهار
کـــارگی لـــەندی بابـــەڕۆو بێژینـــگ بەسەرڕێواســـەکەت
خۆشـــەوەک لـــۆرک وپـــەنیری مەنجـــەڵ ئـــەخوانی بـــەهار[1]
جـــێ هـــەواری کوێرکـــی پـــەرژینان و زەنگـــی[2] و هوڵـــەمار
وەک هـــەوار ورچـــان و مانگـــا زێـــڕ و زێوانـــی بـــەهار
گردبـــەران و قـــاقڕ و ڕۆبیـــان و تـــا گوڕکـــی قـــەڵات
زینـــوی شـــینکان بێتـــە ســـەرلێر چینچێنۆکوانـــی بـــەهار
کـــانی شـــێخی چـــەورە بـــی موڵـــێ بـــەرانان تـــەختگاە
وەک دەروی ڕۆســـتەم بمێـــنێ مـــۆر لـــە کـــەیوانی بـــەهار
خۆشـــە ماســـتاوێک بـــە ئـــاوی کانیـــە ســـپێ کەیتورگـــەنی
پـــڕ لـــە ڕیحانـــە و شـــویت بـــێ و شـــینە قـــەزوانی بـــەهار
د وڵـــەرەش مزگەوتـــە ڕژدە تـــا بڵینـــد کـــانی مـــەلا

١ـ ئاخوران ٢ـبەردی زەنگی

بچیە ئەشکەوتی دەرو ئەزە بازو بەروانی بەهار
مامەش و لاجان بە بونی شەخسی زاواکێو دەڵێن
خانەخوی زۆر چاك و پیرین جوان کە بڕوانیٚ بەهار
چاکی جینگەجینگەی دەمێکەوەك پەنایەبۆنەخۆش
گوێزی پیرساڵیش دوایین مانگ و یا دوانی بەهار
بێیە سەر ئەسحابە خۆپێش سنجەڵیٚ زو پێتدەڵیٚ
چاکی کانی گلاَنە وەك گلٚ خاسە لیٚ ڕوانی بەهار
نێوو کاتی میوەکانی داێە شێخیت پیٚ بلێیم
پایزان دڕدوك و گێوژ تاڵەسێوانی بەهار
سەیدی زەنگیاوی کەخەڵکی دەچنە سەربۆ تاوولەرز
یا لە بەرکەمران مرادن بوٚمراد ڕوانیٚ[1] بەهار
د ینە ئەو شەخسانە داواکاری ئەو لاد یٚك دەبن
کچ بیٚ بێری وکوڕ مراد حاسلٚ ورەسو شوانی بەهار
خزمەتی ئەسحابە یوسف باری بیٚ لیٚ بوتە جیٚ
چاکی ترشی و کابوٚرە جارجار لەبیرچوانی بەهار
خو لە زاواخانی د یارە مەرقەدی پیاوچاکەکان
چل شەهیدانی شەهید چاکی بەری توانی بەهار
جی نزاو سەیرانە چوارشەمانە چاکی شێخ ڕەشی
ڕەش بەلەك بیٚ نێوبڕی و ڕێبوار و گاوانی بەهار
بەرینە وەك خوٚم ونە کوا گوٚمەشینت د یتەجیٚ

١ـ مراد رەوان، مراد رەسول، مراد حاسل، بیری و شوان

یانە هەر وەعدە وەعیدە و چاوەڕێی خوانی بەهار
هەر لە کانیخوای هەتا کوێستانەکانی سامڕەند
لێدەدەن شمشاڵ بە دایم زۆر بە سۆز شوانی بەهار
تاتی کاران بچیە دەستارە و بەرە و قوچێ قەلان
خۆشە بارزین جێ هەوار و ڕاوی پیاوانی بەهار
بۆ بە گۆرانگێ دەڵەیی بێخێرە یانە چەق چەقە
سەقرو دوڵ مەیدان و هەڵگورد و دە راوانی بەهار
خەرگەداشان د وڵەزەنگ کوێستانەکانی کوڵبەسەر
جا بڵەئی تیغە دەرێ و سێچۆم تۆ چوزوانی بەهار
خۆ گڵەزەردان سپیڕێز سەربەزێڕ و کەندەشین
کوانی بایزبەگ خەلەك ئان ١چۆن پەشیوانی بەهار
تاڵەجاران هیزەرۆنان کانیەکەی میرلەنگەری
تا سەری سۆلتان و بنڕەش مێرگەچەکوانی ٢بەهار
بۆ پەرێشان ڕەنگ و بۆنی زۆر بەهاری دیشیبێ
تۆزێ ماتەم نارەوێنی د یارە ناتوانێ بەهار

١خەلەکان -٢مێرگەچکۆ

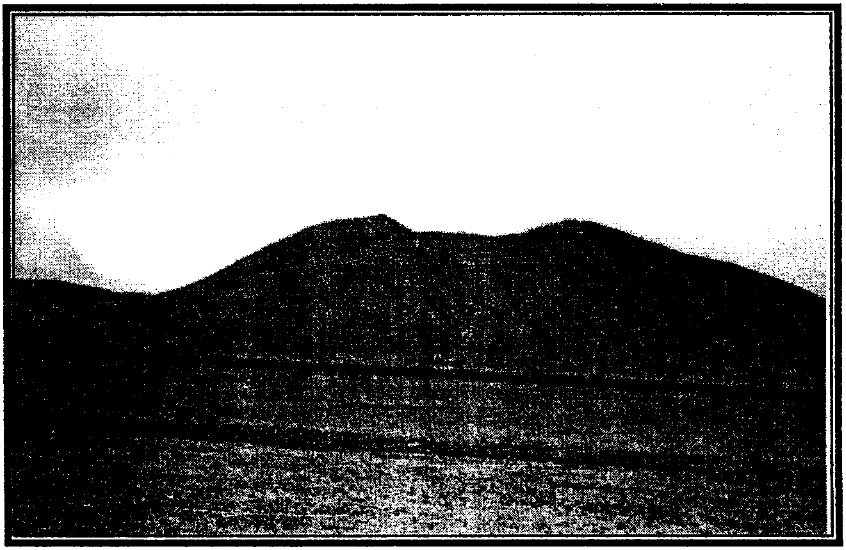

کێوی (زاوا کێوی)

شێعرێکی ئاشقانە

کیژەجوانەکەی قەدشمشاڵەکەم   بسک ئاوریشمەی ڕوبەخاڵەکەم
دڵ ڕفێنەکەی چاو کەژاڵەکەم   چرای ڕوناکی ماڵ و حاڵەکەم
هێزی هەڵفرینی بۆ شاباڵەکەم

بسکت تەنافە و بەژنت سێدارە   چیا ویشت بە قازی داندرا دێارە
بە گۆشەی هەروا کردت ئیشارە   جەرگم بە تیری موژەت بو پارە
یان لە هیجرانت دەبێ ناڵە کەم

چرای ژیانمت لێ کوژاندمەوە   ئاگری ئەوینت لێ گەشاندمەوە
برینەکانمت بۆ کولاندمەوە   تورای وهەروانەشت دواندمەوە
هاتی وتیکتدان ئیکجی ماڵەکەم

ئەوئاشقانەیێ بۆت،دەربەدەربون   وەکومەجنونی شێت وشیدات بون
داوەو ئەوینەو،بوت ئاڵقە کردون   دەزانم بەڵێ چەندت لێ کوشتون
وە ئەستوم دەگرم سەد ئوباڵەکەم

ئەو کیژە کوردە ئەو باڵابەرزە   شەیدای ئەولەنجەوئەونازوغەمزە
ئەوەی تۆ دەڵیێ بەو توو تەرزە   ئەوەش بزانە لە سەرئەو ئەرزە
ڕوناکی د واروژ ژینە تاڵەکەم

ئێستاش خۆ مەیلی جارانم ماوە   بۆ ڕێبازەکەت سەرم داناوە
بۆ هەرد وکمانە ئەو داوو ڕاوە   پەرێشان کەوتوم کارم کراوە
دارماڵ لەعیشقت دڵ عەبداڵەکەم

✽ ✽ ✽

هەم ئاشقانە و هەم عارفانە

ڕەنگی زەرد و ئــاهی ســەرد و هێمــی پڕتینــت دەوێ
د یدە پـڕ ئـاو ڕەنگی گوڕاووجـەرگی پڕخوێنــت دەوێ
بەرهــەمی مـن وا لـە مـاوەی عومــری بێحاســڵ وەکـو
بـاغی بێبـەر مـاڵی بـێ هــەر دەرك و پــەریژینت دەوێ
مــن کــە ڕوتم، وێڵــی ڕوتم تــو بــە عیشــقە پاکەکــەت
بیــێ لـە فــەریام ڕو لــە بریـام ژیـانی شــیرینت دەوێ
بوٚت پەروٚشـم بـیرو هوٚشـم چـو لــە پێنــاوی و دەڵێــێ
خوٚشــەوێڵبون تــەرزی مــەجنون کێووهــەردینت دەوێ
غـەرقی دڵ خوێــن ولــەڕوم دێـن وبـەزوٚری پێمدەڵێــن
باش بزانــەو ڕیـی ئەوانـەی سـین١ بـێ بوٚ شـینت دەوێ
دورە ڕێگاودیارە جێگـا چــوٚل و هوڵــە و پرلــە خــوٚف
شـوێنی خاسـان زوٚر بــە هاســان بگرەگــەردینت دەوێ
مـن کـە پـیرم کوانــی بـیرم بــەو هــەمو دەردو خەمــە
کەوتمـە نیـو بـیر بومـە یەخسـیرکوٚت و زنجــیرت دەوێ
خـوٚم پەرێشــان دورلـە خوێشــان بەودڵــەی پـڕ ماتــەمم
بــەش‌براوم و.وا دوڕاوم چـــاو بـــە ئەســـرینت دەوێ

١-ئیشارەیە.بوٚمەوزوغی شێخ محێ دینی عەرەبی؟

* * *

سوڵتان مەحمود ی غەزنەوی وجوتیێر

سوڵتان مەحمود ڕۆژێکی،دەگەڵ گەورەگەورەکان دەچوو ڕاوێ وەختێکی وەدەرکەوتن وله دەری شاری ولەقەراغ ڕێگایە،پیاوێکی پیروبەسالاچو.جوتی دەکرد،سوڵتان لایداکن ئەم مامەپیرەی ؟

وەزیرونایبیش هەمولەدەورەیان کۆبونەوەو،سوڵتان دەگەڵ مامی پیر ئاوای دەست بەقسان کرد ؟

:مامی پیر بۆ زوجوتت نەکردوە؟مامی پیر؟ :زوم جوت کردوەخودا نەیداوە.

سوڵتان:ئەدی مامی پیردەگەڵ دوان چونی،مامی پیر:دوم لێبون بەسێ ،

سوڵتان:باشەمامی پیر.دورت چۆنن ،مامی پیر:لیم نیزێکبونەتەوە،

سوڵتان:زۆرچاکە ئەدی مامی پیر؟خزمەکانت چۆنن؟مامی پیر:خزمەکانیشم شاڵ واڵ بونە وئەگەرسوڵتان لەئەوپرسیاروڵامانەخەلاس بو دەڵێ !جامامی پێرباپیێت بڵێم، ئەگەر؟

مامی پیریش دەڵێ جا قوربان،بەخوای مەگەر؟!

سوڵتان ڕاوی بەتاڵ کرد وگەڕاوەبۆ ماڵێ و، ڕوی دە وەزیر و نایبان کرد، پێی گوتن؟وت وێژی من دەگەڵ مامی پیر چ بوە؟ چم لێ پرسی؟ ئەو چی وڵام داومەوە؟

زۆریان حەولدا هەمویان بۆنەچۆوە سەرێك. سوڵتانیش هەڕەشەی لێ کردن، گوتی ئەگەر نەیزانن واواو لێدەکەم؟

ناچار بون چەندکەسیان چون بۆلای مامی پیرو،بەتەواوی ڕازیانکرد،ئەویش ئاوای حاڵی کردن .

پرسیار:بۆ زو ژنت نەهیناوە؟خوا کوڕی دابایەی کاری بۆکردبای ئەتۆحەسابایەوەو لەکۆڵ کوێرەوەرێی کردبایەوە ؟

وڵام :زوم ژن هیناوە خوا کوڕی نەداومەتێ.

سوڵتان: ئەدی لاقت چۆنن؟مامی پیر :بێ هێز بونە بەگوچانی نەبێ ناتوانم بڕوم.

ئەدی چاوەکانت چۆنن؟مامی پیر:لەنبزیکەوەنەبی هیچ نابینم،سوڵتان:

ئەدی ددانەکانت؟ مامی پیر:ددانەکانیشم دەنکدەنك نەبی نەماون،ئەوانیش کرمۆڵ بونە.
:ئەگەر پیاوەکانی من بێن ولێت بپرسن پییان بڵەی لێت ناڕەحەت دەبم ها،
مامی پیر:جا بەخۆای مەگەبەکەیفی خۆم ڕازیمکەن.
دوایە پاشا،گلەیی.لە مامی پیرکرد:نەمگوت ئەگەر پییانبلێی لێت ناڕەحەت دەبم.
مامی پیردەڵێ ئەدی قوربان عەرزم نەکردی مەگەبە کەیفی خۆم ڕازیمکەن،
ئەوانیش تەواو ڕازیان کردوم، جائەوجار پێمگوتون،
سوڵتان مەحمودغەزنەوی برێك پێکەنی و پێیخۆشبو ئەو بەزم و ڕەزمە.

سوڵتان مەحمودی غەزنەوی دەگەڵ جوتێری ((شێعرەکەی))

شا سوڵتان مەحمود ڕۆژێك دەچۆڕاو ـــ لــەگەڵ کومــەڵێك لــە زانــا و پێکــراو
لــە قــەراغ ڕێگــا جوتــێرێکی پــیر ـــ زە وی دەکێــلا، چــۆو لای پــیری ژیــر
لەگەڵ ئەومامەی دەستی کردبەقسان ـــ دە ورە یــاندابون وەکــو بەرپرســـان
بۆ زوت نــەکێلا زە ویەکــەت بــەڵکو ـــ وەکـو ئـەو خەڵکــە ی بـت بـا بــەرو بــو
خـۆ زوم کێـلاوە هـەر خـوا نـە یـداوە ـــ د واکــەوتوم چ بکــەم کۆڵــــەم کوتــراوە
داخوا د وت چونـن وەك جـاران مـاون ـــ هــەروا بــە گــرو هــیز یــاخو چــەماون
د وم لێبون بە سێ وەختە ببنە چـوار ـــ خللــۆردە بمــە وە دەڕۆم بــەرە و خــــوار
لــەگەڵ دور چۆنـی؟ پیم بڵـێ خاڵــە ـــ نـــیزیك بونــــەوەخۆ لــــــەمیژساڵە
خزمـەکانت چـۆن جێگایـان چۆنــە؟ ـــ شـــاڵ واڵ جێگـــاش کـــەلاوە کۆنــــە
ناڕەحــەت دەبم مــامی پــیر ئەگـــەر ـــ پاشــام خاترجـــەم، بـــەخوای جامەگـــەر
ئەسپی بــاداوە و ڕاوی کــرد بــەتاڵ ـــ هەموبەکومــــەڵ هاتنــــە وە بــۆو مــــاڵ
بــانگی کــرد کێهــە زۆر ئاگــادارە ـــ زیرەکــــەو زانــــا، ڕاســــت و وشــــیارە
حەفتەیــەك تــەواو مۆڵـــەتو دەدەم ـــ ئــە م وت وێــژ ەم بــە بــێ زیــاد و کــەم
لێتــان دەپرســم ئەگـــەر نــەیزانن ـــ بەرپرســـــی دۆاڕۆژ ئێـــوە خۆتــــانن

چەندی حەولیاندا بیریان کردەوە — بە کۆمەڵ، تەنیا،بەگروگردەوە
هەمویان وێکرا بۆ ئەچۆوە سەر — حەتمەن هەردەبو بیکەن چارەسەر
هەڵیانبژاردن سێ چوار کەسی ژیر — ناعیلاج بون چون بۆ لای مامی پیر
:هاتوین پێنبڵێ ئەو گوفت وگۆیە — لەگەڵ سولتانی، چاومان لە تۆیە
:هەر ئاوا هاسان مەسئەلەو دەوێ — کواخۆبو هیچکەس وا هەڵناکەوێ
:چەندی لێت بوێن زێرو پولۆ ماڵ — د تدەینێ تەواو بە دڵ لێت حەلاڵ
پاروی چاك داگرت تێشیگەیاندن — ئەو ترس و لەرزەی لە دڵ پەڕاندن
هەموی لە دە وری خۆی کۆکردنەوە — ئاوا بە ووردی بۆی شیکردنەوە
:بۆ ژنت نەهینا کورت کار بکا — لەو ماندوبونەت تۆ ڕزگار بکا
:زوم ژن هیناوە خوا کوری نەداوە — بویە دەمبینی کەوتومە دواوە
لاقەکەت چونن؟ کوا هێزیان ماوە؟ — بە گوچان دەڕوم، قاچم چەماوە
چاوەکەت چۆنن؟ ئەرێ مام دەروێش — خۆ هیچ نابینم تانەیهێننە پێش
دەی تۆ خوا چونن ددان و زارت — جوانیان با بزانم ئاکام وکارت
ددانیش هەمو کەلوپەل بونە — کەم ماون ئەویش بێکەلك بونە
:نارەحەت دەبم حاڵیانکەی ئەگەر — جا بە کەیفی خۆم ڕازیمکەن مەگەر
چونەخزمەت شای چەند کەسی زانا — ولامیان نوسی و لە پێشیان دانا
هەر کە تێفکری زانی چباسە — بەووردیش پرسی ئەو باس و خواسە
ڕۆژێکی پاشا ئەو مامەی بانگ کرد — ئاوا بە وردی گلیەکەی لێکرد
نەمگوت تێلدەچم،حاڵیانکەی ئەگەر — نەمگوت جا تەواو ڕازیمکەن مەگەر
چەندی پێمخۆش بولێم ئەستاندونە — زۆر بەکا وەخۆش حاڵیمکردونە
پێی‌ناخۆش نەبوسوڵتان ئەو بەزمە — زۆرجار د یترابوو ئەو جورە نەزمە

***

مەولـەوی تاوەگۆزی

وادەگێڕنەوە شاعیری گەورەی کورد لەلایـەن حـاکمی وەختـەوە، گیراوە ماوەیـەك بەتـەنێ لەبەندیخانـەیدا ماوەتـەوە،لەتـەنیایی زۆرعێجزبوەچونکـە پیـاو بەتـەنێ دە.دیوێکی دابی زیندانیش نەبی عاجز هەردەبێ،

ڕۆژێکی لـەناکاوکوردەیەکی دەگرن ودە حەپسییدەکەن، دەی بەنە لای مەولـەوی، ماموستا ئەگەر کابرای دەبەنە لای وی و دەشـزانێ کوردە تائەندازەیـەك پیـێ خوشحالێ دەبی چونکە ئـاودەنگی بۆپـەیدا دەبـێ : شـێعران کـە دەخوێـنێ تـەوە کـابرا ئـەوەخۆی بۆڕادەژێنێ، ماموستا ئەگەرچاوی بەکابرای کەوت ئەوە بە شێعر خویندنەوەکەێ خۆی بۆ ڕادەژێنێ خوشحالێ تربووەلەباڵەخویداگوتی جگـەلەوەی ڕەفێقی بەندیخانەمە وادیارەلێشم حاڵیە چە.لەوەی خۆشترهەیەباحەپسیش بم چانیەڕەفیقێکی ئاوازانام هەیە،

مام وەستا ڕۆژێکی گوتی بابرێکی بدو ێنم بزانم چیێ لیێ هەڵناکەم ؟

بەئەوجورەی خواڕەوە دواندی؟

:ئەرێ لالوئەتۆ چۆن لـەو شێعرانەی من حالێ؟!کابرا :شێعر؟:شێعری چی؟!

ماموەستا ئەم شێعرانەی ئەیانخوێنمەوە!

ماموستا مەولـەوی ریشێکی درێژوجوانی هەبوە،

کابرا:من شێعرومێعر نازانم.

ماموستا:ئەی چۆنە وەختێ من شێعر ئەخوێنمەوە، تۆخۆت ئـەلارێ نیـوە و زۆریـش نارەحەتی. کابرا کەمێکی بیر لێکردەوەولەنەکاو.

:ئەها! ئەوە! بە خوای ڕاست ئێژی ؟:ئەوەئەزانی چیەبرا ،مام وەستائێژێ فەرمو، ئەوەئەگەر ویرەویر ئەکەیت و ریشت ئەجولێتەوە، هەروەکو سامرەکەی ماڵی خاڵوم ئەچی و،ئەوم دێتەوەبیرو،بۆماڵی خاڵوم زۆربەپەرۆشم ؟فرمێسکی هاتنەخوارێ!

ماموستادەڵێ کورەخۆئەوە بە نێریم لی حالیە.

***

مەولەوی تاوەگۆزی (شێعرەکەی)

مامۆستای شاعیر، مەولەوی زانا ... لە تاوەگۆزێ بناغەی دانا
لە لایەن حاکم؟پاشای زەمانە ... گرتیان و بردیان بۆ بەندیخانە
دەمێک لە بەندێ تەنیا مایەوە ... برینی جەرگی زۆر دەکولایەوە
وا بە تۆهمەتی پڕ و پاگەندە ... مایەوەبێ قسەهەر وا لەوبەندە
دۆست ورەفیق و یارو هاودەمی ... خوێندنەوەی شێعری پڕلە ماتەمی
لەوڕۆژەی بڵەی چەندلەخۆشی دور ... خستیانەپاڵی کوردەی شارەزور
بەندی خۆبوکەس ناکرێ بڵەی خۆشە ... جێی خەفەتباریەودەردوپەرۆشە
چون زۆری چێشتبو دەردی تەنیایی ... هاتنی ئەو پیاوەی بۆ بوبە شایی
ما وەیەک ئەودوە، ویگرا مانەوە ... مامۆستا شێعری کە خویندبانەوە
هەر ئی خۆی بایا،هەرچی خوێندباوە ... ئی پێشوی بایان، تازەی داناوە
ئەو فەقیرەش وا، دەستی پێ دەکرد ... ڕادەژا وهێند خوێ،بێتاقەت دەکرد
لەبەر پەرۆشی و،زۆر خەفەتباری ... زۆرجار فرمێسکی، لە چاو دەباری
لەبەر خۆیەوە، مەولەوی دەڵێ ... دەست بەسەربەندین، زیندانین بەڵێ
هاوڕێیی زانایان لە بەندێدابون ... نەک لە نیو نەزان، لەخۆشیدا بون
جیا لەوەی هاوڕێی،بەندیخانەمە ... زانای بەڕاستی،ئەو سوتانەمە
هەستی دەرونم کوا کێ دەتوانێ ... وەک ئەو هاوڕێیەم،تێبگا و بزانێ
ئەوجار بەخۆی گوت با بڕێکی بدوێنم ... بزانم شتێکی،لێ هەڵدەکرێنم
ڕیشی مامۆستای لە پاکی و جوانی ... شیرن بو بە دڵ، هەر لێی بڕوانی
لێیپرسی لالۆ تۆ ئەو شێعرانە ... پێت چونن، دادەی لێ یان بڕوانە
شێعری چی؟! خۆ من شێعر نازانم ... ئەی من هەر ئەیڵێم، نەخێر نازانم

بەم شێعرە، ئەی تۆ خۆت ئەلارێنی   بێتاقەت دەستت دە چۆك وەرد ێنی
پاشی کەمێ بیر، ئەها ! ڕاست ئێژی   من نازانم چییە یا تۆش چی ئێژی
ویرەویرە ئەکەیت ڕیش ئەجولێنی   سامرەکەی ماڵی خاڵۆم بیردێنی
ماموستاش دەڵێ ئەم گێلەپیاوە   خۆ ئەمنی لەجێی نێری داناوە
ئەو گەورەپیاوە،زانا،هەم ئەدیب   جیای غەم ومەینەت،کواچی بوەنسیب

* * *

گۆشت بە دەهۆڵ و زوڕنا

سێکی گۆشت کڕی ئەو ڕۆژەی حوسێن   کفتە و شۆرباوی دەبا بۆ لێنێن
لۆتی کە دیتن وا ڕادەبردن   گۆشت لەسەردەست ولۆتی بانگ کردن
دەهۆڵ و زوڕنام دەپێشدا لێدەن   تا دەرکی ماڵێ ئەو یارمەتیم دەن
ئەوەش دوقۆشە ها لێم وەرگرن   من دەڕوم ئێوەش بەدوامدا وەرن
وەپێشیان کەووت وڕۆی بەرەو ماڵ   دەهۆڵ و زوڕنا و بێکار و منداڵ
گەینەوە دەرکێ پەری خێزانی   ئەو بەزم و ڕەزم و تەقەی پێزانی
هاتەدەروگوتی حوسێن چباسە ؟!   :باسی شۆرباوەو گۆشتیە خولاسە !
ئەلەوچەندجارەی من گۆشتی دەکڕم   قەرزدار دەبم، پوڵ لە خۆم دەبڕم
جارێکی نەبوە لەو هەمو گۆشتە   پشکێکم خواردبی یا نیسکێ کفتە
دەهۆڵ و زوڕنام بۆیە هێناوە   بێبەشم نەکەی ئە لەو گۆشتاوە
پەریش پیی دە لێ تۆ بێ بەش نابی   بە دڵ بە، باش بە کابە ڕەش نابی
ئاخرپێمخۆشەسەخی بی و مەنشور   چیدی پێتنەڵێن حوسێن مەندەمور
جا نوێژی شێوان لەوڕۆ بەد واوە   لە شانی ڕاستت سەلامت داوە
لە کێ و چ کارەی لێ مەخوێنەوە   بە بێباس دەگەڵ، خۆتی بێنەوە

کابراشی فێر کرد بچوو لای ڕاستە   سەرت دانوێنە و نوێژت دابەستە
بەڵێ خۆی ساز کرد تا بخوا کفتە   حەکو چەند خۆشە کفتەو؟ وا مفتە
کفتە و فاتیحای لێ ببون تێکەڵ   یەك هات لێی تێکدان کردی بەگێچەڵ
ڕەحمەتو لێبێ پاڵ وێکدەن کەمێك   نوێژ کرا و حوسێن سەلامون عەلێك
کابرای لای ڕاستەی هێناوە زۆر زو   پەریش حاڵ بو کاری لێ تێکچو
:فێلێك ساز نەکەم چ فایدەی نییە   دەڵێ خۆ حوسێن پیوازمان نییە
تامی لێ نایە گۆشتی بێ پیواز   دە بڕێکان بێنە تا نان دەبێ ساز
حوسێن چۆ دەرێ پیوازان بێنێ   نەیزانی پەری وای بە سەردێنێ
هەر ڕۆیی تەپشو و مشاری هێنان   بەرەوڕوی کابرای لەپێش خۆی دانان
هێنای دارێکی زۆر لێك و لەبار   هەر لوسی کرد و دەیتاشی جارجار
کابرا وەجواب هات: د یارە ئەو دارە   ڕێك و لەباری دەکەی وادیارە
ڕەنگ بێ کارێکت پێیبێ زۆر زەرور   بەلام بەوشەوەی فرییێدە بۆ دور
پەریش پێیدەڵێ د یارە نایزانی   ئەوە تایبەتیە هەر بۆمیوانی
میوان پاش نان و کێشانی قەلون   عادەتەو سینگی دەبێ بکەینە قون
میوان تێگەیشت، زانی بە باشی   سینگی بۆ پاشی میوان دەتاشی
هەستا داپەڕی هەلات سەروە ژێر   بەخۆی گوت حاشاهەم لە خێر و بێر
هەر میوان ڕۆیی گەییەوە حوسێن   :چ میوانێكبو هێنات مل بەکوێن
دەستی کردبەگرمەوهەڵاوشاتەشات   دیزەی شوربای خۆڕفاند و هەلات
:دا سێ چوار نانم وێدەن بە ئەژمار   حوسێنیش کەوتە د وای کابرای بەغار
هەر بە هەلاتن بانگی لێدەکرد   هەڵمەیە، مەڕۆ تکای لێدەکرد
ڕاوەستە تێینێم با من ئەوەندە   کابراش ترسابو لەو سینگەی هێندە

میوان پێی‌وابو ئەو سینگی تاشراو
بۆیەی هێناوە تا بیخاتە دا و

نان سپی دەچوبەد وای دادەهات
وای زانی سینگەودیٚ تا تێی ڕاکات

دەیگوت نا ئەوە بۆ ئیوە چاکە
ئەو سینگە لوسەی دە بابت ڕاکە

حوسێن گەڕاوەو، کابراش هەر هەلات
نەکا بە دوامدا هەربیٚ و سینگم کات

پەری بەئەو بەزم و تەقە و هەرایە
نەگۆشت نەگۆشتاوهیچی نەدایە

ئەنەوشیرەوانی عادڵ و بەختەکی وەزیر

خۆ زۆر لەمێژەو زۆر باس کراوە
ئەو نەقڵەم بیستوە ئاوا گوتراوە

لەو وەختەی‌دابو تیشکی ڕوناکی
ئیسلام دایدەگرت دونیا بە پاکی

ئەنەوشیرەوان، عەدالەت بەناو
توانا وهێندسەخی واهاتبۆەبەرچاو

وەزیرێکی بو ڕۆڵەی زەمانە
باشی دەزانین هەرچیکی زمانە

لەگەڵ بەختەکی زیرەك و وشیار
دەگەڕان وێکرا ڕۆژێك لە نێوشار

وێگرادنیشتبون ئەواگورج وتوند
گوفتوگۆیان بودیاربو قەل و کوند

پیی‌دەگوت بە کوند کچێکم دەیە
بۆ کوڕەکەم هیوای دواڕۆژم هەیە

باشە من ئەوە کچەکەمدا پێت
تۆ چیم‌دەدەیتیٚ تا بە کارم بێت

زیاتر دەتدەمیٚ لەو بەر و بۆیە
کەلاوە کۆنێك چون خواستی تۆیە

بەقەل دەڵیٚ کوند،دەوری باپیرت
یان چەدەوژێکە،هاتوتەبیرت

ئەنەوشیرەوان ئاوا وەجولیٚ
سەد کەلاوە کۆن، هەیە، بە پولیٚ

لێی‌پرسی ئەریٚ وەزیری زانا
لە عەقل و بیر و هۆشت تەوانا

ئەوەدەڵێن چی ئەو قەل و کوندە
وا د ێن و دەچن لە سەر ئەو دوندە

چۆنی گویٚ لیٚ ببو.هەروای گێڕاوە
شا تێك چوودەتگوت تیری لیٚ دراوە

واد یارەئەمنیش ناعەداڵەتم ‌ ‌ ‌ ‌ زۆر شەرمەزارم لە ڕوی میللەتم
مەرجەو لەوڕۆڕا هەتاکو مابم ‌ ‌ ‌ ‌ بۆو میلەتەی خۆم وەکو باب وابم
زنجیرێك وەکو ڕوکنی عەداڵەت ‌ ‌ ‌ ‌ داینا پیِّڕ ابگا بەدەردی میلەت
هەرکەس دادی بالەراندبای زنجیر ‌ ‌ ‌ ‌ زو بوِّی چا دەکردهەربۆخوِّی ئەمیر
ئەوەی زنجیری گەییشتبا دەستی ‌ ‌ ‌ ‌ بوێان پێکدێنا کار و مەبەستی
دەستی بەزنجیرکێ نەگەیشتبایە ‌ ‌ ‌ ‌ تاوانبار، دەکرا ئە لەو دەزگایە
زەمان تێپەڕبو ئاوا چەند ساڵێك ‌ ‌ ‌ ‌ نەزانرا، چوِّن بو لە لایەن کاڵێك
فیلّێکیان ساز کرد واخستیانە کار ‌ ‌ ‌ ‌ تا لە لای زنجیر، بڕوا ئیعتیبار
زنجیریش بەودوفیڵەی وا خەوت ‌ ‌ ‌ ‌ کەس نەید یتەوە، لەڕووپۆکەوت

یەکێك لە نمونەکانی

زنجیری عەداڵەت و کەرێ بریندار

کابرایەك کەرێکی هەبوئەگەر کەرەکەپیر بووپشتیشی هەمو برینداربوچونکە هەتا بەکارهات و باری بەرد کاری پیِّکردو نەیهێشت بحەسیِّتەوە،و.وەختێك ئاوای لیِّ هات بەرهەڵلآیان کردو.نەیان هێشت بێتەوە،لەکوچەوکوڵآنان دەگەڕا،لەنێوزبلِّ و زاڵی ورکەنانێك شتێکی وەدەست کەوی یاچی؟ قەزاواهات ئەوکەرە ڕۆژێکی توشی جێگای زنجیری عەداڵەت دەبیِّ خولاسەهەر سەری هەڵدێنی خویِّ بخورێنی مێشان لەخوِّی بڕەوێنی .چەبکا وەزنجیرەکەی دەکەویِّ وزنجیردەبزوی و ڕادەژیِّ پیاوی پاشایی ئەگەر هاتن وتەماشایان کرد ودیتیان ئەوەکەرێکی پیری پشت بریندارە.

هاتنەوە ئەوەیان ڕاگەیاند کەئەوە کەرێکی پیری پشت بریندارە.

ئەنەوشیرەوان دەستوری دا ؟ساحیبی ئەوکەرەم دەبی بۆ ببیننەوەدیارە ئەوە هاتوِّتەشکایەتیِّ؟

دارۆغەچۆو نێوشاری بەگوڕڕەگۆڕڕو،هەڵلآ هە لِّلآ،ساحیبی کەریِّ پشت ڕزیوی دیتەو

هێنایەخرمەت شا.ئەنەوشیرەوانی ئەنەوشیرەوان لێی‌پرسی:ئەو کەرە ئی‌تۆیە؟

کابراولامی داوە:بەلێ‌قوربان .

پاشا:بۆ بەرهەڵلات کردوە؟! کابرا:چی‌لێ‌بکەم. بۆ کارێ نابێ، پیربوە.

ئەنەوشیرە وان دەلێ،ئاخر ئەوەتا پشتیشی هەمودەگەڵ بارەبارێ بریندارە وهیچ گیانیشی نەماوە. کابرا عەرزی دەکا بەلێ قوربان وایە.

ئەوجار شادەستوری پێ‌دەدات:دەبی پشتی ئەو کەرەی زۆر بەجوانی چاك کەیەوەو بەجورێك نابی هیچ برینێکی لەپشتی بمێنی وپێشی بخوێنی؟

کابرا مەجبوربوکەری وەپێشەخۆیداهینایەوەماڵێ ،

ماڵ ومنداڵەکەی لێ یان پرسی ئەو کەرەت بۆ هیناوەتەوە؟ئەدی ئەنەو شیرەوان ئەتوی بۆچەبو؟! ئەتۆو ئەنەوشیرەوان ،

کابرازوربەنارەحەتی ولامی دانەوەگوتی چارەرەشی روی تێ کردوم ئەوکەرەسەکەت لێ دراوەتوشی زنجیری عەداڵەت بوەو ئەمنیان بۆیەبانك کردوەوپاشاحوکمی لێ کردوم ئەوکەرەی واچاك کەمەوەنابی برینی لەچەجێگایان بمێنێ سەرباری هەموشتێکێش دەبێ ببم بەمام وەستا وپێشی بخوێنم یائیلاهی ئەمنی چارەرەش چەبکەم؟

ئاوای بیرلێ دەکەنەوە؟

کابرایەکی زۆر بێچارە و هەژار	هەیان بو کەرێك بۆهەرماڵێ و کار
کاری مەزرایەیانە بۆ ئاشی	بیخەسەر پشتی یاڵلا باراشی
بێگاری ئاغا و بۆ جیران حاجەت	هەرنەیان دەهێشت رابوەستێ قەت
هێندیان بۆکارێ زۆر بۆ هێنا بو	پشت و شان و ملی پاك دافەتابو
هەرچەند حەولی دا و یاسەعی بۆکرد	بۆچاك کردنەوەی رێی بۆ دەرنەبرد
گەیبونەوە یەك پیری و برینداری	بێ حەسانەوەو هەر بارە باری
چارەی بۆ نەکرا چو بەر ەلای کرد	پێشی خۆش نەبونەگەرچی وای کرد

کابرا هەر چیکی باش کاری بۆبکا
خزمەتی لازمیٚ زیاتریشی بۆ بکا

هەتا باری برد و هەتا کاری کرد
لە میزان بە دەرخزمەتی پیٚ کرد

شا،ئاوای پیٚ دەڵیٚ

:تا کاری پیٚکرا هەر خزمەتت کرد
زیاد لە ئالیکیش هەر بەخێوت کرد

ئیستا کە پیربوەو پشتی برینداره
بەرەڵلات کردوە، کوا ئەوە کارە ؟

هەرچی پێت دەڵێم بەدڵی بسپێره
لە بریاری من هیچ خۆمەبوێره

کەریٚ بەرەوە و بکەوە شوێنی
چاکی بکەیەوە و پێشی بخوێنی

ئەوکەرەتا کو کاری پێکراوه
کەڵکی بە باشی لیٚ وەرگیراوه

سەر پنج وچالۆك خۆ بۆسە رشتلان
گۆینی ودروداڵ زریشك و شیلان

پێت کێشاونەوەها توچۆی بیستان
تۆوی مەزرایەوناردنی بۆ کوێستان

د وایەش نارد و تەنوٚ رۆژ بۆگێره
بۆ خاڵە سما یلی فەرموتە خێره

هەرچی پیٚ ویست بووەئەنجامت داوه
پیر بووەوبریندار کاریشی کراوه

بەرەڵلای بکەی ئاوا بەو جوره
نازانی چەندیش لەویژدان دوره

ئەو پیاوە فەقیرە کچێکی زۆر زانای هەبوە وبەبابی دەڵیٚ برۆ سابون و لفکەو کتیبێك و دو ڕبە شم جۆ بۆ بکرە وبۆم بێنەوە جا هەمو کارەکانت بۆ جیٚ بەجیٚ دەکەم.

بابەکەی زۆر بەناهومێدی چو چی کچەکەی ویستبوی بۆی هێنا.

ئەو کچە هەمو ڕۆژیٚ دەستی لیٚ هەڵدەکردو پشتی ئەوگوێدرێژەفەقیرەی بەئاوی گەرم و سابونیٚ دەشوت وجوان ئیشکی دەکردەوەو دەرمانی دەکردو،لە.لەوەڕیش ئاگای لیٚ بوو.تێری دەکردهەتابرینەکانی چاك بونەوە.ئەوجارجۆی بۆلەسەرکتێبی ڕۆدەکرد، جۆیەکەی دەخوارد دوایەبۆی وەبن پەڕێکی کتێبەکەی دا هەردمی تیٚ هەڵدا هەتاپەڕەکەی لەسەرجۆیەکەی وەلابردوخواردی. ئەوجارکردیەدوپەڕ،سیٚ پەڕ،و... هەربۆی دەبن پەڕی کتێبەکەی دەدا،کەرەکەش هەر لوتی تیٚ هەڵدەداو فێری جۆی ببوو هەتا وایلیٚ هات

هەرکتێبێکی بۆتدانابا،بەلمبۆزێ هـەموی هەڵدەداوەولـەجۆی دەگـەڕا،جائـەوجار کچەکـە کـــەری وەپێـــش بـــابی‌داوپێی‌گوت جافەرموبیبەوەخزمـــەت شـــا ئەنەوشـــیرەوانی؟ کابرا کەری هێناوەبۆلای زنجیری عەداڵەت، پیاوی شای هات وبردیانەخزمەت شـای نـەیان ناسیەوە. هەتا کابرا بۆخۆی نەیگوت

پێی ڕاگەیشتبون هێندە بە جوانی شـوێنـێك نـەمـابون،لەبرینە کـانی
جـورێـك گـۆڕابـو،نـەدەنـاسـراوە پـێـیـان سـەیـربـو،چۆن واگـۆڕاوە

جا ئەوجار کەرەکەیان تەماشا کرد چاك ببۆوەو.شا لێی پرسی.

: ئەدی پێت خوێندوە؟!

کابرا گوتی بەڵێ. ئەمری کرد کتێبێکی بۆبێنـن، کتێبیـان هێنـاو لەپێشـیان دانـا بـە لمبۆزێ هەموی ئاوەژو کردەوە. ئەنەوشیرەوان گوتی ئەدی بۆ چ نالێ؟!

کابراش ترسی شکابو گوتی قوربان خوێندنی کەرێ هەر ئەوەندەدەبێ ؟

شا.خەلاتێکی باشیشی دا بەکابرای فەقیرو کەرەکەشی وێداوە.

کەرێك بو ئە و دەم بریندار و پیر حوکمی لێ کردبـویـن بەتـوندی ئەمیر
چاك بکرێتەوەوخویندنێش فێربێ لەخواردن وخەویش هەردەبێ تیربێ
وەکی دەی بینن چاك چابۆتـــەوە لـــەخـویـندنـیـش ئـاوالـەخـۆبـۆتـەوە

دو داستانیش بۆبێ ئیعتیبارکردنێ زنحیری عەداڵەت

بەیتی ١ ـ دزییکی بێ‌شەرمانە:

لە زەمانی ئەنەوشیرەوانی‌دا،دوکاری خەراپ ئێك دزی و ئەوی د یکە زۆر قەبیح بوە. جا دەڵێن لـــەبەر ئـەو دوفێڵانـە زنجـیری عەداڵــەت هەڵکشـاوەتەوەوکەس نەیدیوەتـەوەو تازەش کەس نایبی نێ تەوە؟

یەك :کابرایەك دزی لە جیرانەکەی دەکا. دزیەکەش ئەوە بوە کابرای لـیرەی هەبونـە جیرانەکەی ویش چووەو لیرەکانی لێ‌دزیون. بۆ شاردنەوەو بۆ فریودانـــی و کەلـــەك بـــازی،

چونکە دەیزانی شك هەر لەوی دەکرێ ئەوعەسایەی کە بە دەستیوەبوە هەموی هڵوڵ دەکابەقەرای لیرەکان و لیرەکانی هەمو دەنێو عەسای کردون و بە پەڕۆ پالی و ... وای لیٚ کردون دەنگیان نەیەو بیٚ هەست بن. زێری زەمانی پێشوزیاتر لیرەبونەکە ئێستا،یەك ود وونیو و پێنج لیرە هەیە.کابرای دزیلیٚکراو،شکایەتی لەکابرای جیرانی کرد.

دزێك خوٚی سازکردئاوای بیرلیٚ کرد — وابەبیٚشەرمیش هات بەرێوەی برد
نێو وەکازەکەی وا هەلوٚلٚ کردبو — بوٚ لیرەدزینێ ئامادەی کردبو
لیرەی تیٚئاخنین تابردی بیٚ هەست — بوٚ هەر جێگاوشوێن عەساهەربە دەست
دزی لیٚکراویش شکایەتی کرد — نامەکەی نوسی و بوٚ پێش حاکمی برد
دەستوری بوٚ نارد هەرئەوکات ئەمیر — بوٚ ڕونکردنەوەی بێت بوٚ لای زنجیر
چونە لای زنجیر تا کار مەعلوم بیٚ — دز خەجالەت و پاکیش مەعسوم بیٚ
گەینە زنجیر و توٚ ئەو خودایە — دادەی بوٚم بگرە ئە ئەو عەسایە
عەسای دا کابرای دەگوتی یا ڕەبی — چی ئەوەی دەی ویٚ بەدەست من وە بی
زنجیر توٚ هیوای بوٚ هات و نەهات — لە لام بیٚ یا خوا دەستم پێت نە گات

کابرای دز.دەستی هەلێنا و دەستی گەییشتە زنجیرێ و هەمو تەماشایان کرد ئەوە دەستی گەیوەتە زنجیرێ و وبیٚتاوانە.

عەسای لەکابرای وەرگرتەوەوبرێکیش خوی لەدزی لیٚکراوی تورەکردو.گوتی ئەتوٚ بە خوٚرایی ئابروی عالەمێ دەبەی دزی خوٚشت ناناسی یاداخوا هەربوٚخوٚت شاردوتنەوە یاچت لیٚ کردون.

چوٚوە مالێ ئەو مالە حەلالەی بە بیٚدەنگی خواردوهەرگیفەی سمێلانی دەهات وکابرای دزی لیٚکراویش دملەپوش زێڕەکەی خوراوکەسیش ولامی نەداوە.

نە زێڕ و نە پول چی بوٚ ڕانەکرا — خوٚلەلای حاکمیش کاری بوٚنەکرا
لای مالپەرستان زێڕ لەگەل گیانە — بەلام دز دەلیی هەر لێی نە با نە

ئارەق نەڕێژی لە سەر زێڕ و ماڵ   لێی نەکوڵیەوە حەرامی و حەلاڵ
بۆت پێك بێ ئاوا خۆشە بەڕێ چون   ڕۆژی حیسابێ کوارێگای دەرچون
خۆزگە لەوکەسە لەو ڕێیە ژیاوە   دڵی هیچ کەسی لێنەئێشاوە
خۆزگە لەوکەسەی وای ڕابردووە   خوێ مشکڵۆزمەی کەس نەکردووە

بەیتی دو ؛ فێڵی ژنێکی فێلاوی

دەڵێن کابرایەك ژنێکی هەبوەو لە ژنەکەی زەنین بوە بەڵێ کەیفی بە کابرایەکی دیکە دێ بەقەولی گوتوانیش ،وا بوە:

ڕۆژێکی مێردەکەی پێیدەڵێ بەڕاستی ئەمن لە تۆ زەنینم و هەرچەند جورێکی دیکە ئەگەر خۆت نیشان دەدەی بەلام ئەمن بەقات پێناکەم. ژنەش هەرچەندە سویندی بەدرۆێ بۆدەخوا،کابرا بەقای پێناکا. وەکی شیعرە فارسیەکەی کە دەڵێ؟

ان چیز کە عیان است   چە حاجت بە بیان است

خولاسە بە هیچ جورێك کابرا، بەقا بە ژنەکەی ناکا، چونکە حەتمەن شتێکی پێوە دیوەدەنا پیاو ماڵەخۆی لەخۆڕا وێران ناکا. ژنە:

زۆرم پێسەیرە تۆ وا زەنینی   خۆشەویستی خۆت لەمن نەبینی
خۆ لەتوبەدەر ئە بەو خودایە   نێرم پێ نێر نیە، لە سەردونیایە
بە سەری بابم و چوار براکانم   من هیچ پیاوێکی، بە پیاو نازانم

زنجیری عەداڵەت نێوبانگی وادەرخستبو هەرکارێك و ئیشکالێکی خەڵکەکە بۆیان ڕون نەبباوە دەئەوزەمانەی دا .دەچونە بن زنجیری عەداڵەت هەتا کارەکەیان بۆڕون بێتەوە. ئاخرەکەی قەراریان دانا سبحەینێ بەیانی بچن بۆ زنجیری عەدا لەت وکار تەواوبێ وبۆیان مەعلوم بێ چییە.

ژنەبە کابرای حەریفی دەڵێ، ئەتۆ سبحەینێ گوێدرێژێکی دەگەڵە خۆت بێنەو وەرە فلانە ڕێگایەی ئەمەبەوێدا دەچین بۆ زنجیری عەداڵەت. ئەمن لە ڕییە خۆم نەخۆش دکەم

و سواری کەرێم کە. دوایە خۆم دەکەوێنم، ئەتۆ کارێکی وا بکە دەستت وەبەدنی ڕوتیم کەوێ، جا ئەودەمی بۆخۆم دەزانم چ سازدەکەم.

بەڵێ! سبحەینێ بەیانی کابرا دەگەڵ ژنەکەی وەڕێکەوتن هەتا بچن بۆ لای زنجیری عەداڵەت کارەکەیان بۆ ڕون کاتەوەو، لە نێو ڕێگایەدا گەییشتنە کابرای.

ژنە بەمێردەکەی گوت ماندوبومە. بەئەو کابرایەی بڵێ بزانە بڕێکم سواری ئەو کەرەی ناکا، خۆ بەخودای ناتوانم بە ڕێگایەدا بڕۆم و بڕێکیش ناسازم.

بە خوای کابراگیان! کەمێك ناسازم لە ڕێ ڕۆ یشتنیش بۆیە بێوازم

بە کابرای ساحێب کەری گوت براگیان منداڵەکانم ماندو بونە و بڕێکیش نەخوشن، زۆری منەت هەیە، بڕێکی سواری ئەو گوێدرێژەی خۆت کەی.

کابراش هەر زویەکی لە کەرەکەی هاتە خوار و کەرەکەی ڕاگرت:براژن فەرمو سواربە! ژنەلێی سواری کەرێ بو.بڕێك ڕێگاڕۆیشتن،مێردەکەی وەپێشکەوتبو،غەرقی فکران لەبارە ی ژنە کەیەوە،ژنە سواری کەرێ و ،ساحیب کەریش لەدوایەو.ئەویش لە کابرای مێردی ژنەی پڕفکرتربو، گەییشتنە جوگەلەیەکی، لەگەڵ پازدانی کەرێ، ژنە خۆێ کەواند و وایکرد بەدەنی ڕوتی وەدەرکەوێ و کابراشی نەسیحەت کردبو، هەر دەگەڵ کەوت بەغار خۆێ گەیاندێ و دەستی گرت وهەڵینەستاندەوەولەوی ماندووعاجز لێی دانیشت ومێردەکەشی گەڕاوە:ئەوە چبو؟!

ژنە:دەگەڵ ئەوگوێدرێژە لەئەوجوگەلەی، پازدیدا وەعەرزێ کەوتم.

بڕێکی دیش لەوی دانیشتن ودوایەهەستان وکەوتنەڕێ. کابرا:ئەدی سوار نابیەوە؟

ژنە:نا.تازەسوارنابمەوە،ناوێرم،دەکەوم کابرا،بەکەرەوە،لێ داڕۆیشت و تازەکاری وی تەواوبو.

بڕێك ڕۆیشتن گەییشتنە سەر ئاوێکی، بەمێردەکەی گوت ئەمن دەستنوێژێ هەڵدەگرم. مێردەکەی:ئەدی ئەتۆ دەستنوێژت هەڵنەگرت بو؟

ژنە:ئەگەرلەسەرئەوکەرەسندان کوشتوەی وەعەرزێ کەوتم،ئەوکابرایەماڵی ئاوەدان

بێ، دەستی گرتم و هەڵیئەستاندمەوە،خۆدەناهەردەشخینکام دەنیوئاوەکەیدا. تەماشای ئەولەشەم چی لێ هاتوە، بە دەستگرتن و هەڵستاندنەوەی دەستنوێژم شکاوە.

بەڵێ؟ ژنەی فێڵەزان، دەستنوێژی هەڵگرتەوە و ڕوییشتن گەییشتنە زنجیری عەداڵەت.

ژنێك بی هەوێ چ لە مێردی بکا　　ڕێگای دەزانی چۆن فێڵی لێ بکا
بوسەی بە نیفاق خۆ شیرن کردن　　بۆ بەڵگەو، هەتا باوەڕی پێبکا

جائەوجارژنەچو دەستی بۆ زنجیری عەداڵەتێ درێژ کردو گوتی ئەی زنجیری عەداڵەت! ئەگەر ئەمن لە مێردەکەی خۆم و ئەوکابرایەی سواری کەرەکەی کردم دەستی هیچ کەسێکی دیکەم وێکەوتبێ، یارەببی دەستم نەتگاتێ دەنا دەستم بتگاتێ،

هەر ئاوا دەستی ڕاکێشاودەستی گەییشتە زنجیری عەداڵەت ولەپێش چاوی مێردەکەی.

وکابرای مێردی چاوی تێبڕیبو،عیلاجی نەبوبەقای پێکردجونکەڕوسمی ئەوزەمانی وابوە، گەڕانەوەماڵێ کەچی هەر لێشی نیگەران بوو.دەیزانی ئەوژنەفێڵێك کەڵەکێکی حەتمەن ساز کردووەشتێکی دەباران هەیە.

***

خاڵەی تۆو هەرزنی

سەرەبەهارێ کە دەست بەکاروکاسپێ دەکرێ مام عەلی لە کوڕەکانی دەپرسی : فلانە زەویەی دەکەنە چی؟!

چونکی کوڕە گەورەکەی زیاتر سەروکاری دەگەڵ کشت و کاڵی بوە،گوتی، بابە پێمخۆشە بیکەینە هەرزن، بەلاّم دەزانم تۆو هەرزنیشمان نیە،

مام عەلی دەڵێ ڕۆڵە ماڵە خاڵت تا ئیستا چوار پینج جاران خەبەریان داومەتێ، دەچم سەرێکیان لێ دەدەم وتووهەرزنیشیان هەیە وچە ندی لاّ زمن بێ د ینم ود ێمەوە.

پور خاتون لەوێ دانیشتبو گوێی لەقسەکانیان بو،دەڵێ عەلی بەخودای دەبی بەیانی زو وەڕێکەوی لەمێژە ئاگامان لێیان نیە خەبەرێکی ساغ وسەلامەتی وانیشمان بۆ بێنەوە وتۆوهەرزنیش زوبێنەبۆئەولولایان نەڕۆیی ئەتوبرێك کەترە خەمی؟

بەڵێ مام عەلی بەیانی زو وەڕێکەوت بچی توو هەرزنی بێنی دەی بەتەمای خوای، زۆر نەڕویی توشی سێ چوار کەسان بو، دەچونە سەرەخۆشێ بێجگە لەئەوەی ئەوسێ چوارکەسانەناسیاربون ساحێبی مردوی کە دەچونە سەرە خۆشییەی هەم ناسیارو هەم خزمێکی زۆرلێك نیزیك ولەپێش بو،ڕەگەڵەوان کەوت بۆ سەرەخۆشی؟ سەرەخۆشی تەواونەببو کچی خزمێکیان ڕەدواکەوت،چونکە مام عەلی کەمێك بەتەمەن وئاماڵ کەیخودابو دەگەڵە خویان بردەوە ماڵێ، لەوی ماوە هەتا کاری مەسڵەتی تەواوبو.

ئەوجار.بەسەرلێ دان لەخزمان هەردییەی دەگەییشتێ، ئەگەر سەرەخۆشێ ونا کۆکی لێنەبا، لانیکەم د وسێ شەوان لەوێ دەماوە !

ئاواڕۆیشت هەتاگەیشتەماڵەخەزوری؛ وەختی هەرزنچاندنێ بەسەرچوبوچونکەزانی وەختی هەرزن چاندنێ تێ پەڕیوە باسی هەرزن مەرزنی نە کردو گوتی هەربە سەردان هاتومەچونکە لەمێژبوخەبەرمان لەساغ وسەلامەتێونەبو،

مام عەلی بەئەوجورەی کە چوبو هەر ئاواش گەڕاوە، هەر دییەی سێ چوار شەوانی لێدەماوە،

مام عەلی هەتا بە سەلامەتی گەییشتەوەماڵێ،لەقەراغ دیی لەنیو زەویەکەی خۆیان، دروێنەی هەرزنیان دەکرد، فکری کردەوە:ئێی! خۆ ئەمن بۆ توو هەرزنی چوبوم. ئەوەدروێنەی دەکەن چەبکەم، بەغاربەنیوباقاندا بۆ لای کوڕەکانی هەڵات،

دەباقەهەرزنێکی هەڵەنگوت لەسەرڕا،وەعەرزێ کەوت وهەستاوەبڕێکی خۆتەکاند.و وادەکا حەك بەلاَ لە کاری بەتاڵوکەدا؟ ! ئەمن ئەوەبۆ تاڵوکەی دەکەم.

(شێعری)خاڵەی توو هەرزنی

بەکوڕەگەورەکەی مەحمودگیان ئەرێ — کوادەیکەی بەچی زەویەکەی سەرێ
مەحمود: پێمخۆشە هەرزنی بچێنین — خۆ تووێشمان نیە دەبی بۆی بێنین
مام عەلی دەڵێ زەویەکەی بکێڵە — هیچ کۆسپ وپەڵەی لەنێو مەمێڵە
خاڵت سێ چوار جار ولاَمی نارد وە — لەبەر پڕکاریان هەر خۆم لێبواردوە
بابچم سەرێکیان زو لێ هەڵێنم — هەرزنیش چەندی لازمن بێ دێنم
پور خاتون دەڵێ عەلی بەیانی — زوێکی دەبێ بچی وخەبەرێ بزانی
مام عەلی دەچێ خۆ دەخافڵێنێ؟ — بزانین توو هەرزنی دێنێ و دەچێنێ؟
بەیانی ڕۆیشت لە دێ دەرکەوت — چاوی بە سێ چوار خزمانی کەوت
پاش لێ پرسین و چەند چاکوخۆشی — ڕێ کەوتن وێکرابو سەرەوخۆشی
خزمێکی والە زۆر لێك نیزێك بون — مایەوەو هەرتا میوان خەلاَس بون
ئەوکچەی خزمی زارای مامەڵلاَ — ڕەد وَاکەوت وبو بەکێشە هەڵلاَ
تا مەسەڵەت کرا هەر لەوێ ماوە — بۆ دەرماڵانەش د یسان گیرساوە
ماڵە مام عەلی وماڵە و خەزوری — ڕێ دوڕۆژ ەڕێ نیزێك و دوری
سبحەی پاش نوێژی هەستا کەوتەڕێ — بزانین مام عەلی کواچۆن دەڕواڕێ
دێ بە دێ ڕۆیشت هەروا بە سەردان — پێیان داگەڕا بە دۆست و خزمان

د یێ ئەوبەرەوبەر یا سەر ڕێگایە — پرسەوئاژاوەوهەرچی لێی با یە
هەتا د وا پرسە یان پێك هاتنیان — لەوێ دەماوە هەروا لەکنیان
ئەو د یی لێی‌نەبا پرسە و ئاژاوە — د وسیێ شەوانی لێ هەردەماوە
ئاخری گەیشتیێ چو وەژورکەوت — لەوێش چەن ڕۆژان بێخەم لێی‌خەوت
کەروێشکەدەکردگەنم وجۆوشینکە — تۆو هەرزنی تازە بۆچێەو چلێکە
بەوجورە چوبو چ کراو نەکراوە — بێ فکر و خەیالێ هەرواش گەڕاوە
گەییەوە قەراغ ئاوایی خۆیان — دەیڕوانی هەروا لە هاتووچۆیان
ئەوە کوڕەکانن کوا دەبێ چبکەن — ئەی ئەی خۆو ئەوەدروینەی دەکەن
چوبوم تۆو هەرزنی بێنم بچێنم — دروێنەی دەکەن چۆنێان بدوێنم
بەنێو پەریزدا هەلات بە لینگدان — هەلەنگوت کەوت دەباقەوسندان
پێچ و کلاوەکەی بە عەرزی دادان — دەیگوت وێ کەوێ پەلەوهەل سندان
مام عەلی هەتا گەییەوە مالێ — سەری سەلامەت خۆ کەس چە نالێ

خورینج

ئەگەر ماوە یادی بەخێربێ و ئەگەر نەماوە خوا عافوی کاپێشم وانیەمابێ.

وابزانم مەلا ئەحمەدی پێنجوێنی لە سالەکانی هەزار وسێ سەد ونۆزدە وبیست وهەتائاخری هەزارو سێ سەد و بێست و پێنجی .هەتاوی لەئاوایی خورینجی سەروەشاری پیرانشاری کەئەوسەردەمەی خۆالێ خۆش بو،مام وەستامەلاسەیدقادر،مەلاوئیمامی جەماعەتێ وسەرپەرستی حوجرەکەی خورینجیش بووە.لەحوجرەی فەقێیان،لەلای ئەومەلا سەیدقادرەی موستەعیدێکی زاناولێ هاتوخەریکی خویندنێ بوە ؟

ئەدەوچەندسالانەدا بەتایبەتی دەئێرانێدا ئالێ وگۆڕێکی بنەڕەتی وچاوەڕوان نەکراو ڕوی داوە ؟

وەکوبێ لایەن بونی ڕەزاخانی ئەوڕەزاخانەی ئەگەرگوتبوی ئاسمان بڕوخێ بەسەر

نێزەی سەربازی ڕادەگرم؟. دەست بەسەرداگرتنی ئێرانێ لەلایەن قشونەکانی ئیگلیس ولەشکری سووری ڕوسی، دامەزرانی (فیرقەی)دێمۆکرات لەئازەربایجانی ڕۆژ هەلآت هەروەها دەئەوهەل ومەرجەی دا ئاشکرابونی (کۆمەڵەی ـ ژ ـ ك)لەکوردوستان وگۆڕینی بەنێوی حیزبی دێمۆکراتی کوردوستان ئێران وهەڵبژاردنی پیاوێکی ئازاو.وقارەمانێکی زانای وەکو(پێشەوا قازی محەمەد) نەمربەسەرکومار((کوردستان)) ئێران؟!

کاك مەلا ئەحمەدلاوێکی واشاعیروتێکۆشەرولەپێش چاوی خەڵکی جوان وشیرن بێجگەلەشێعرەجوان وبەسۆزەکانی ئەگەربۆدێمۆکرات وهاندانی خەڵکی کوردبۆیەك گرتوئی ورێنوێنی وگلاڵەی دێمۆکراسی دەئێرانێکی ئازاد.دا،وحەول دانیان لەرێگای ئاوەدانی ولآت زەحمەتێکی زۆری کیشاوە جامام وەستامەلائەحمەد شێعرێکی زۆر جوان ورێك وپێکی بەئەوجورەی کەدەیخوێننەوەبۆخورینجی دانابولەشێعرەکەیڕاوادەرکەوتوە ئەولاوەخوین شیرنە زۆر خۆشی گوزەراندووە، بەلآم؟دەگەڵ قادری شوان چونکەئەویش پیاوی ماڵەئاغای بووە. ؟نازانم چ ناکۆکێکیان هەبوە؟!لەسەرکوردایەتێ ؟لەسەرجحێلآیەتێ ؟!

دەشێعرەکەیداناواهێرشێکی توندی کردوتەسەرخوالێخۆش بومام قادری شوان. ؟

ئەوەش شێعرەکەی مام وەستامەلائەحمەدی پێنجوێنی لەکەم کوڕییەی بمبورن؟

چاوی پیسی لێ بەدوربی قەسری لوبنانەخورنج؟

پارسی سەت جاربەقوربان باغی ڕیزوانەخورنج؟

خۆشەئەوزاعی مەناخی خاکەکەی دڵگیری عام؟

ئاوەدان بی ئەی ئیلاهی عەینی عەدنانەخورنج؟

حۆرەکانی ڕەزەنی ئایین ودین ومەزهەبن؟

بێ قوەی مەقناتیسی دڵکەشی ئینسانەخورنج؟

بۆمەلاوشێخ وفەقێ وکرمانج وئاغاونۆکەری؟

مەرکەزی بەزم وسرورەوجێگەی ژوانەخورنج؟

سەهلەبۆدەرویش وسۆفی تۆبەیان ڕاناگرن؟

وەك مرید ێکن لەڕێگەی شیخی سەنعانەخورنج؟
سەت کەهێندەباسەفایەدیی خورنج ئەمماچ سود؟
جێی هەزارشەیتانی میسلی قادری شوانەخورنج؟
ئەی بە: : : : ::: دەگە:: : : : ئەی : : : : ی : : : : : ::ەر
واستەی تۆیەکەئێستاچۆل ویرانەخورنج؟
بەینی ئەمن وتۆبمێنێ شەرتەدەردیکت دەمێ؟
ئافەرینم کابلێ پێم تیغی بوڕانەخورنج؟
زەوقی ڕۆژی خۆی هەزار میسلی تۆی پێ وەك ڕێویە؟
خۆی وەکوشێری شکاروسەففی مەیدانەخورنج؟

ئەمن بەپیچەوانەی مام وەستامەلائەحمەدی،وجیالەوەێ چەخۆشی واشم لەخورینجی نەدیوەبەلأم چونکەلەئاوایی خورینجی لەدایك بومەوهەموئینسانیك،لەسەری پێویستە ئەوەندەی لەدەستی بێ بەزێدی خۆی هەلأبلێ،جائەمن هیناومە،شێعرێکم بۆخورینجی و بەردەکانی.وبەری پەلأساوێ،وئەوکێووجێگایانەی سەروەخورینجین بەشی کردنەوە دامناوەیاهەرئەوەندەم لەدەست هاتوە،هیوادارم خوێنەرانی خۆشەویست کەلکی لێوەربگرن.لەداهاتودابۆجوانترکردن وبەرینکردنی ئەوشێعرەی وشێعری پیرانشاری ئەگەر بەپێویستی بزانم پێیاندادێمەوە،بەتایبەتی بۆکێووجێگابەناوبانگەکان سوپاستان دەکەم.

شێعری خورینجی

هەمو خەلّکی خورینجی خانەدانە   خورینج هەلّکەوتوە خاکی نێرانە
مەلا دەوریش و کرمانج، سۆفی ئاغا   لەگەلٚ ئێکن بەحەققەت وەك برانە
لە شایی و شین وناخۆشی لە خۆشی   شەریکی ێکترین زۆر موخلیسانە
تەماشای سەنعەتی ئەو کردگارە   کە ڕووی کردونە،بەردەە روەك نیشانە
دەخۆین هەنجیر و دودرك و بەلألوك   لە خەۆخۆش، قۆدیلە و کانی گولأنە

لەبەردیکورەی ولەقلەق کەبازدەی — خڕێ مێوانە و کانی میرزاخانە
لە بەرد ساباتی کە دانیشی و بنۆڕی — دەبینی ئەم ولاتە چەندە جوانە
لە بەردهۆڕهۆڕەتاکوبەردوەتاغی — پەڕە سللێرکەکانی کەندەلانە
بەیادی کانێ سوینەی چاو شەهێنان — لەسەرسوێ تاتەبەردوبەفرە وانە
لەبەردلانك وەکوجوللانەڕاژام — لەبەردحوجرەی دەبینم سەربڕانە

بنۆڕە بەردەزەرد تاقەی ڕێواسان — بلەی بۆ بەردحەسیر بێ وەك ئەوانە
لە ئاوی نۆزەلەی تا گردی بێبەرد — بەلێ جینگجینگەیە و هەندۆوڕەشانە
لە تاقەی پڕ کروسك و بەردەسوران — خڕێ هەنجیر و کانی کیسەلانە
لە بەردگامێش و کانیکوێر و سێکێل — لە لای د یش بەرد مەلایە و بەردبەرانە
پەلاساوێ[1] کونە پیست و درۆزنە — هەوارگەی کانەبی وڕ یێ ئەحمەدخانە
لە سەرخۆشی وسەفای ئەو ناوچەوێگرا — بە نۆر لێکیان دەدان گورزی گرانە
جێڕاوگەی شۆڕەسواران بوەکە ماملێ[2] — بە دەنگ پیێ هەلگوتوە جوان، ماهیرانە
لە پیرسالێ[3] ڕۆال، نیازت بخوازە — وەلی، پێغەمبەری ئاخیرزەمانە
لە ئەحمەددەولەت وجێ[4]چوك زریشکان — خڕێ نەعنە و،قەلاتێ شانیشانە[5]
لەسەرگوڕوقەلاتکەوکانی سێوەك — دەخۆلەونەوسپیلك سەیدئەحمەدانە[6]
غەلێ مام کانەبی وچێنکان ببینی — دەزانم تۆدەلێی جیێ ڕەمکەوانە
برایم ڕە شك لە سەروی بەردی گوێزی[7] — کە جێی ڕازی سیامەندو خەجانە
لە چۆمی بار ەڕەژیان، گردەخەزێنە[8] — نیشانەی مێژو بو نیە، لێم عەیانە
گەرمکی کانی کۆخەی[9] ئەحمەداوێ — هەتا سەرچۆم و کانیبەرد هەمانە
خورینج! جێی ئیفتیخاری بۆ ولاتم — بە بونی ئەوهەمو ڕەمزو نیشانە
پەرێشانم خورینج:ئێوم بزانە — کوڕی تۆمە بە ئیسباتی زەمانە

(شیکردنەوەی شێعری خورینجی)

١ـ **پەلاساوێ**، وەکی باس دەکەن وگێڕاویانەتەوە زەمانێکی بەشی زۆری ئەولاجان وپیران ومنگوڕایەتیەی جستانان چۆل بوە تەنیا بە هاران لەگەرمێنیٚ ڕا هاتون بەرهەمیان کۆکردۆتەوە هەرچەند.بەشی زۆری بەرهەم و کەسب وکاری ئەوحێلا تێانە لەڕێگای ئاژەڵداری وبەخێوکردنی ڕەوەوگاو.وگۆل ومەڕومالآتی وەدەست هاتوە دیارەهەرکەسەش جێگای د ێاری کراوی خۆی هەبوە بەهاران هاتون وپایزانیش گڕاونەتەوەگەرمێنیٚ٠ (**کانەبی فەقیٚ وەیسی**) کەلەتایفەی ڕەمکان و سەردارحێلی ئەوتایفەی بووە دەزەمانی خۆیٚ دا .پیاوێکی ئازاوپالەوانێکی زەبربەدەست بوە هاوینەهەواری کانەبی لەلاجانیٚ مامەشان سەروەشاری پیرانشاری جێگایکی زۆرخۆش وبژوێن بوە،بەنێوی پەلاساویٚ کە ئیستاش ئەوموچەبگرەلەئەوزەمانیش زۆرخۆشتروبژوێنترە.،

هەروابەهاران هاتوەوپایزانیش وێڕای خەڵکەکەی گەڕاوەتەوە بۆگەرمێنیٚ ٠

کانەبی لەکەس وکاری خۆی لەئەوهەوارگەی تەنیاخۆازی دایکی دەگەڵ بوە هەشی بن براوباب وکەس وکاری دەگەڵ نەبوەلەئەوهەوارگەیەی ژیانێکی خۆش وساحێبی مەڕوگاڕان ڕەوەویکی زۆربوەوبۆخۆشی بەشی زۆری ساڵیٚ دەگەڵ ڕاو وشکاریٚ خەریك بوە،

کانەبی عادەتیشی وابوەهەمیشەدەست وپەیوەندوکاردارشوان وگاوانی زیرەك وئازای بۆبەخێو کردنیٚ مەڕومالآتەکەی ڕاگرتوەکەچی ئەوساڵەی کارداری باشی بونەگیرابوو٠،

کانەبی ڕۆژێکی بەبیٚ غایلە.لەکەل نۆکەرێکی دەچێتە ڕاویٚ

ئەحمەدخانێکیش هەبوەئەو ئەحمەدخانە .وەکوکانەبی پاڵەوان وزەبربەدەست بوە ونەزاندراوەدەگەل کانەبی لەسەرئەومڵکەی یاهەردوژمنایەتی عەشیرەی؟. کۆنیان هەبوە٠، یاچی وبەخوو بەپیاوێکی لەدەروبەری پەلاساویٚ خۆی حاشارداوەوادەرکەوتوە چاوەڕییٚ هەلێکی وابوەولەهەموزەمانێکیش دا فسۆس وپیاوی خۆێڕی هەرهەبوەوئاگاداری چونەڕاوی کانەبی دەبیٚ ودەچی لەپشت کونەپێستیٚ ڕا.ڕەوەی کانەبی دێنێتەخواری وبی فڕێنیٚ دوکەس لەکاردارونۆکەری دەکانەبی لەویٚ دەبن ئەوانەکەچاویان بەئەحمەدخانی

دەکەوێ ئەوھەیکەلەو..ھیچیان ناوێرن قەرەلەقەرەی دەن بەلاَم خوازی دایەکانەبی دێتە پێش ڕوەی وبەئەحمەدخانی دەلێ ڕەوەی بەجێ بێلەوڕێی خۆت بگرەوبڕۆ ئەوە،ڕەوەی کانەبی فەقێ وەیسیە بەپیاوی وەکوتۆناخورێ ئەحمەدخان جاری،ئەوەلێ دەجوابی خۆازێ دادەلێ ڕەوەی زۆرپیاوی لەکانەبی پیاوتریشم خواردوەئەوەئاخیریەتی ؟

پورە خواز دەلێ باشەئەتۆکیی واغللوربویە بەخۆت وبەپیاوێکت ،

ئەحمەدخان دەلێ ئەمن ئەحمەدخانم وئەحمەدخنی بالەکیم پێ دەلێن پالەوانێکی وەکومن نۆکەروپیاوی زۆری بۆچیە ؟ئەوجارپورەخواز دەلێ باشەئەگەرئەتۆ خانی خان نابی وەدوای کاری دزیو بکەوی وچۆن ڕەوەی دەفرینی؟ ئەوجارئەحمەدخان قسەی دەگۆڕی ودەلێ ڕەوەڕفاندنی چی ئێرەھەموی ھەرمولکی خۆمەوکێ دەتوانی چەبلێ ،

پورەخواز دەلێ باوەڕیم بەئەوقسانەت نیەونەسیحەتی من دەگوێ گرە،ڕەوەی بەجێ بێلەوبڕۆ.ھەموکون بۆدەست تێ ڕۆکردنێ نابن ،

ئەحمەدخان بەتالۆکەبەنۆکەرەکەی دەلێ دەنگ دە، پورەخواز. دەچیتەپێشترو :باپرسیارێکی دیت لێ بکەم ئەحمەدخان دەلێ پیرێژن ئەوپرسیارەشم لێ بکەوھیچی دیکەم مەخافلێنە،پورەخواز :مارەیی دایکی تۆچەندبوە،ئەحمەدخان: ئەوەچەپرسیارێکە لێم دەکەی زێیدەلەدایکان مارەیی داکی من پێنج کەتەدیناربوە،

پورەخوازدەلێ مارەیی دایکی کانەبی چل لیرەبوە ،ڕەوەی کانەبی بەتۆناخورێ بەجیی بێلە ولەڕیی خۆت برووخۆت بەھیلاك مەدە.

ئەحمەدخان چی دی جوابی پورەخوازێ ناداتەوەڕەوەی.ڕەپێچەك دەدا وپورەخوازیش دەزانی تازەبەقسەی ناکا وجوابی ناداتەوە.وەکونۆکەرەکانیش بێکار ڕاناوەستێ ودەست بەخۆیدابرناداتەوەبەردو،وداروخۆلێ دەبەرڕەوەی ھەلداوێ ونیوەی ڕەوەی بردەبی ودەگەڕێتەوەبازرەدەبی وھەلدێتەوەودەڕوابۆسەرینچاوەی برایم ڕەشکی ویان پشتی بەردی گۆێزێ ،ئەحمەدخانیش ناوێری چیدی ڕاوەستی باقی ڕەوەی دەباودەڕوا۰

لەلای دیشەوەخەبەرێ بۆکانەبی دەبەن وئەویش زوێکی دەکەڕێتەوە پەلاَساوێ

وپرسیارێ نێوونیشانەی ئەوکابرایەی لەدایکی دەکات هەتابزانی کێیەڕەوەی فڕاندوە٠،
دایکیشی پیی دەڵێ .گوتویەتی نێوم ئەحمەدخانە وئەحمەدخانی باڵەکیم پێدەڵێن٠،
ئەوجارلەدایکی دەپرسی چی دەبن دابو،دایکی دەڵێ سواری ئەسپێکی کوێتی قاپ ڕەش ببوکەفەڵی ئەوەندەپان وبەرین بو،دەت کوت فیلەتەختی لەسەردابەستراوە ،

ئیدی کانەبی دەی نا سیت وەربەخۆوبەنۆکەرێکی وەد وای ئەحمەدخانی دەکەوێ٠،

ئەحمەد خان لەزۆرجێگایان خەریك بوەشوێنەوەنکەی بەڕەوەی بکا بەلاّم کانەبی شوێنی ون نەکردون وکەوتوّتەدوی ڕەوەی هەتا دەدەشتی شنۆییەی کردون وگەیشتونەتە قرۆشاوێ و لەقرۆشاوێ شنویە کانەبی دەگاتەئەحمەدخانی بەڕەووەوە،پێشی لیٚ دەگری ودەڵێ ئەحمەد خان ئەوە سەرت لەچەندی هیناوەهاتوی ڕەوەی کانەبی دەڕفێنی ،

ئەحمەد خان دەڵێ ئەمن ڕوحمم پیٚ کردوی خۆدەنا ماڵ ومناڵەکەشم بەتالاّن دەهێنای هێندێك قسەوبەبەرێك هەلاّچون هەڕەشە ئەوجار ئەودوپاڵەوانانەبەگورزان وەردەگەڕێنە یەك تری،دەگەلْ تۆزی بەری پیێ ئەسپان هەورێك دێتە ڕوی ئاسمانێ،هەتاهەردوك شل وشەکەت دەبن ئاخرەکەی کانەبی ڕمبێکی لەئەحمەدخانی دەدا وئەحمەدخان لەسەر ئەسپەکوێتی دەکەوێتەخوارێ وئەگەر ئەحمەدخان لەسەرئەسپی دەکەوێ ودەشزانی تازە لەکەلك بوەودەمرێ لێرەفێڵێ لەکانەبی دەکاوبۆغللوربونێ برێك تەعریفی کانەبی دەکا وبۆجیٚ بەجیٚ کردنی گەلاّلەی فێڵەکەی خۆی دەڵێ کانەبی بەحەقەت ئەمن هەڵەم کردوە،دەنادەبا،لانی کەم بەقسەی دا یکتم کردبا کەپێی گوتم ڕەوەی کانەبی بەتۆناخورێ ڕاستی پیٚ گوتبوم،ئێستاش ئەمن کوژراوم بائەوڕمب وشیروگورزانەبۆشوان وگاوانان نەبن حەیفە وەرەلێم کەوە لێت حەلاّلْ بن٠ وقابیل بەتۆنە،

کانەبیش بیٚ خەیالْ لەوەی کەبزانی ئەحمەدخان فێڵی لیٚ دەکا دەچی ئەسپابی شەڕێی لیٚ بکاتەوەئەحمەدخان قەرەبینای پیٚ دەبی ئەویش قەرەبینایەکی لەدم وچاوی کانەبی دەدات ئەویش دەکوژرێ وکەلاکی بەسەرکلاکی ئەحمەدخانی دادەکەوێ هەریەکەیٚ دەکەونەدەنێودێراویکی،نۆکەرەکانی ئەگەرلەپەلاّساوێ ڕادەکەونەدوی وئەوکارەساتەی

دەبینن ڕەوەی دەگێڕنەوەرومەیتی کانەبی وئەحمەدخانی دێننەوە پەلاساویٚ وکانەبی هەرلەپەلاساویٚ نێژراوەوغەلێ کانەبی ئێستاش هەروەکوخوی ماوەتەوە بەقەرارێکی دایکی ئەحمەدخانیش هاتۆتەپەلاساویٚ ومەیتی هەردوکانی دیوەوگوتویەتی کوڕی من وەکونەکوژرابی پێم وایەچونکەبەدەست پاڵەوانێکی لەخۆی پا ڵەوانتر کوژراوە،

دایکی ئەحمەدخانی چونکەهیچی نەزانیوە٠،هیچی نەگوتوەبەلاّم دایکی کانەبی چۆنی بە کوڕەکەی خۆی هەلاگوتوە، ئاواش بە ئەحمەدخانی هەلاگوتوە.،

دیارە پێ هەلاگوتنی خوازی دایەکانەبی لەبەر ئەوەی بوەگوتویەتی کوڕەکەم بەدەست خوێڕێەپیاوێکی نەکوژراوەوبەلکەبەدەست پاڵەوانێکی کوژراوە لەخۆی زۆرپاڵەوانتروبەکارترە،ئەوەش نەقلێك وداستانێکی دورو درێژ تری هەیە، دیرەدا ناگونجی ویا ئەمن چیدی لیٚ نازانم. ئەوەش دوچوارێنەو.دوبەیتی دایکی کانەبی:

کانەبی بو ئەحمەدخان ئەی سەلاّت لە من کانەبی
جوگەلیکیان بو نیوان، ئەی سەلاّت لە دایە ڕابی
ئەی گورزیان نۆربە نۆر لێلدان ئەی سەلاّت لەمن کانەبی
هەردوکێان بون مالویران ئەی مەگەرقوچ عوسمان وابی
کانەبیم ئەگەرپیٚ دەزانیٚ ئەی سەلاّت لەمن کا نەبی
ئەسپی دێنێتەجولانیٚ ئەی کۆینت دەبەردایە بی
هات گرتی بەری مەیدانیٚ ئەی سەلاّت لەدایەڕابی
تۆزگرتی بەری حاسمانیٚ خۆمەگەرقوچ عوسمان وابی

١-بەژنی کانەبی بەمن بمێنی بەویٚ داریٚ بەویٚ خەلفەچناریٚ ئەگەرشین دەبون لەسەر کۆتەلی دەئاشی

لکێکم لیٚ داوێتەوەسەرئاویٚ وئەوی د یکەشم لیٚ داوێتەوە سەرداوێنی شۆڕەبیەکانی شاجۆکەرولێواری دەجۆیەئاشی٠،

لەپاش مەرگی کانەبی فەقیٚ وەیسی سەردارحیٚلی ڕەمکان تازە هیچ کە س خوازی

سەربەتاڵ وبابان وێران ڕاناگری ئەبەسەر شۆڕو کڵفەت نە.بە.لەلەو قەرەواشی٠،

٢- دەوەرن ئەسپی کانەبیم بۆبێننەوەدەرێ لەوێ خاوێ٠،

یاڵ وبژانی بشۆن بەمیشک وعەنبەران بەعەتروعتوری دە عەتاران ئاوە ڵلا هەربەشوشەی دەگوڵاوێ٠،

خۆ لەپاش پیاوێکی وەکوکانەبی فەقێ وەیسی سەردارحیڵی ڕەمکان تازە هیچ کەس ڕاناکری خوازی سەر بەهەش ومل بەدەوار ، بەلەلەووقەرەواش وسەرشۆڕیشیان پێ ناوێ٠

٢ ـ **گۆرانی** :خواڵێخۆشبو، کاک محەممەدی مامڵێ، دەنگ خۆش و گۆرانیبێژی بەناوبانگی کورد گۆرانێکی بە پەلاساوی هەلاکوتوە، ئەوە ش چەند نمونەی شێعرەکانی، وەکی باس دەکەن ئەوشێعرانەکاك سێمانی شاوەلەی داینان یان هەرکەسێکی دیکە.

ئەسپەکوێتم بۆ زینکەن، دەڕۆم دەچم بۆ ڕاوێ
میر دەستوری پێداوم ،بۆخۆم دەگرم سەر ڕاوێ
خوێ لێ مەلاس کردومە،لە بن پنجی ژاراوێ
شینکێت بۆ هەڵدەستێنم، لە موچەی پەلاساوێ
نەجیبە تۆم نەجیبی، بۆ گشت دەردم تەبیبی
نەجیب! بێنە ڕاموسا نێك، با نەمرم لە غەریبی
نەهاتی ڕوی تێکردوم، کەوتومە ئاشبەتاڵی
تەیری بەختی من ڕۆیی،دای لە تەقەی شاباڵی
بە قسەی بەکرە شوفاری، کەوتومە، سیاچاڵی
ڕەشمەلەسەرئەسپی کوێت،لەسەرچی دادەماڵی
نەجیبە تۆم نەجیبی،بۆ گشت دەردم تەبیبی
نەجیب بینە ماچت بکەم،با نەمرم لە غەریبی

٣- **پیرساڵ** :یەکێك لە ئەسحابەکان بوە لە سەرەوەی پەلاساویَ لەبن ڕەوەزیَ، بەخاکیَ ئەسپێردراوە. دارەگوێزی لێن وداره گوێزەکان مەوقوفەی پیر ساڵین واهەبوە سەیدقادری دێوانە یاکەسێکی دیکە ئەوگوێزانەیان پاوان کردون وبۆیەشیان پاوان کردون دەیان گوت با.بەناکاملێ لیَ یان نەکەنەوەوبابەباشی بگەن دەنابۆفرۆشتنیَ نبوە ئەوساڵەی پاوان کرابان دەنکەگوێزێکیان پێوەنەدەبو؟بەشاهیدی هەموخەڵکی خورینج ودەوروبەری.ئەودارەگوێزانەش ،بۆیەتائیستاماونەتەوەکەس ناوێری دەستیان لیَ بدات هەرکەس لکەدارێکی هینابێتەوەزەرەرێکی زۆرگەورەی لیَ کەوتوە ؟

٤- **پیرساڵ** :پێش شەهیدبونی لەبەرەوەی گڵکوکەی، لەبەردی وەسەرکەوتوە،چۆکی داداون، ئێستا جیَچۆکی زۆربەجوانی لەسەربەردەکەی دیارن پییَدەڵێن جیَجۆکان.

٥ - **قەلات**،گویاشا یاحاکمی کاتی لەسەرقەلاتی ماوەتەوەبەقەولێکی لەسەرکانیَ پەلاساویَ شێویان لیَ ناوە وچونکەلەسەرقەلاتیَ ناوێکی وای لیَ نەبودەنا ؟ئێستاش ئاسەواری خان وبەرەو،جیَ چالاوی هەرلیَ ماون،دەست بەدەست مەجومعەیان بردۆتەسەرقەلاتیَ کتکان چونکەئەودوندەشاخەی ڕوبەڕوی خورینجی قەلاتیَ کتکانی پیَ دەڵێن.

٦- **سەید ئەحمەدان**: کێوێکەوابزانم کەمێك لە قەلاتی کتکان نەویترە، کەوتوتە باشوری گردەبنی و باکوری بابەکراویَ و قوبلەی خورینجی. خوالیَ خۆش بو کاك محەممەدی مامليَ گۆرانیەکی بەئەوجورەی بە سەید ئەحمەدان هەلاگوتوە، نێوی بەردەسپیلکەی تێدایە کەبەردەسپیانە،کەوتوتەڕۆژئاوای گردەبنی

دەچمە سەرسەید ئەحمەدان کانیَزەردم لیَدیارە
دەستت دە عومری گریَ، شێخی مالیَ لە بیارە
بەردە سپیلکە چۆنە، جیَڕاوگەی خۆم و یارە
زێنەبیَ هەی زێنەبیَ،زێنەب دوددانی زێڕە

ئومـــەتی محەممـــەدیم لـــە دینـــم وەرمـــەگێڕە
دەرد یێکی و ا ی دا ومەتیێ کا فـرحا لـم نـەبیـــــنیێ
گەلی دوست وبرادەران بـۆم بگێرن گەرمـەشیـــــنیێ
خۆدەلێن لیرەنەماوە چۆتە چــین وما چیــــنیێ
زێنەبیێ هەی زێنەبیێ لەزێنـەبەئەی قەلاتـــــان
دەری بابا نت شێـــویێ نێوت کـەوتە و لاتـــــان

٧ـ **ڕەوەزی کێوی بەردی گوێزێ** ؟ بۆ لای دێی کێلـەسیپان هەڵدێرە.

لە پشتەوەی تا ئەندازەیەك گۆڕە، ئەو بەیت و باوانەی کە گوتویانە وادەردەکـەویێ، خەج و سیامەند؛ ئەو دو عاشقە میژوییانە، کە ئامۆزای یەکتریش بونە لەگوڕەپانی پشـتی بەردی گوێزی،بۆ وچاندان یاخۆشاردنەوەی ماونەتەوە.سیامەند لـەویێ دەگەڵ کەڵـەکێوی بەشەڕهاتوە، هەرچەندخەجی ئامۆزای، بـانگی کردوەوگوتویـەتی ئـامۆزا وەرەلـە شـەڕی کەڵـەکیویان گەڕیێ، شەڕ دەگەڵ ئەوانە باشنیە، ئاخیری بەقسـەی نەکردوەوخەنجـەرێکی لەکەلەکـەی کەڵـەکێویێ گچکەلانەکـەی دداو کەڵــەکێوی دەکــوژریێ لەگــەڵ لینگەفرتــەی شەقونێکی دە سیامەندی هەڵدەداوبەسەرپەلی دارەبەنیێ دا،دەکەوێت و سیامەند.دەمـری، و خـەج شـینێکی زۆری بـۆ دەگـێڕیت وبەبـەندان زۆری پـــیێ هــەلادەلێت، کــە ئــەوەش، داستانێکی تایبەتی خوی هەیە.دوایەخەجیش بەسەرپەلی دارەبەنیێ دا بدوای سیا مـەندیدا خوی هەڵدەدێری ودەمری جابراکانی خەجێش دەگەنە سەریان.

٨ـ **گرد خەزێنە**:گرد یێکی میژوییێەو هەربەئەونێوەش نێوی دەرکردوە لەسەر.ڕێگـای کێلەسیپان و خورینجیە.

٩ـ **کانیێ کۆخەی**:قەدیم دوکتور کەم بونە،ئەوەی کۆخەی دەگرت، دەچـون لـە کـانیێ کۆخەی ئاویان بۆ دێنــا، ئاوەکـەی دەخـواردەوەو چـاك دەبوونـەوە بـەلام ئاوهینانەکـەی ئاوابوەدەبابـەیانان زوچوبــان ولــەویێ ئاوریــان کردبــاوەو،ئاوەکـەیان هێناباتــاوی ویێ نەکەوتباو،هەتادەگەیشتەوە.نەدەبائاوپیشیان داباوەدوایە،لەنیزێکی کانی ئەشکەوتییە.

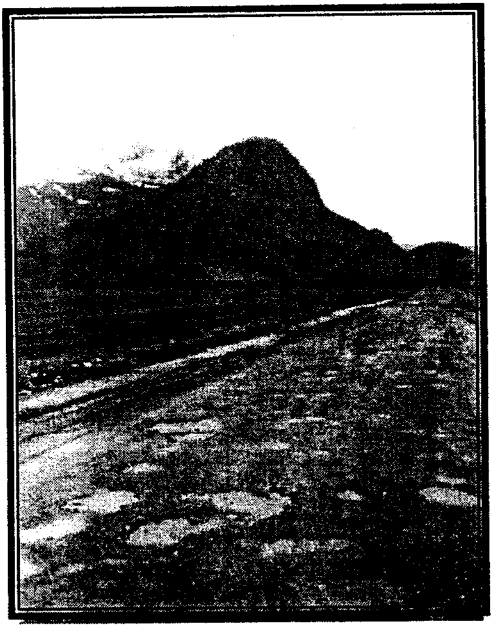

بەردی گوێزێ

بەردی خورینجی

حەیارەی خوێیە

دەگێڕنەوەودەڵێن کابرایەك ژنێکی هەبوە.چونکەئەوژنە،مێردەکەی خۆش‌نەویستوە، جا مەعلوم نەبوە بەرخوێن بوە یان ژن بەژنەی پێکرابو یان .. هەرچیشتێکی لێی نابا بێخوێ بو؟یان لەبەرسوێریان نەدەخورا.جا بابزانین چەکلاوێکی لەسەری مێردەکەی دەنێ وچۆن وبۆکوێی بەرێدەکا.

ڕۆژێکی کاك ڕەسولْ دەڵێ ئەری ئەستی ئەتوئەوشیوانەی لێ یان‌دەنێی زۆرخۆشن ؟ بوۆیان لەبەرسوێریێ ناخوزین یان ئەوەندەبێخویەوهیچ تامێکی لێ نایە؟

ئەستی لەسەرەخو:چت لێوەشێرم، حەیارەی خوێیەم لە ماڵە بابم لەبیرچوە، ئەوە بۆیە شێوەکان یان بێخوێ یان دەناسوێرن. ژنە بۆخوێ بەخوێ گوت هەرنەبی سێ چوار ڕۆژان لەبەر چاوم ون‌دەبیت.

ڕەسولی بەدبەختیش باوەڕی پێدەکاو:ئەدی ئەوەچۆن‌دەبیت؟

ئەستی دەزانی باویەتی خوێ لێ مۆن دەکاتەوەودەڵێ چۆن دەبیت چییە؟!

بەغارێکی بچۆماڵەبابم سەرێکییان لێدەولەکن دایکم حەیارەکەشەم بۆبێنەو.وەرەوە!

بەڵێ ! ڕەسولْ لە مەکری ژنان حاڵی نەبوە،باوەڕی پێدەکا، بەیانی زو پاروە نانێکی دەخواو وەچا خواردنەوەی ڕانەگەیشتوە.یا نەیان بوە،:بەڵکو زو بگەمێ، کاڵەو پێتاوی لێ هەڵکێشاو بگرە ماڵە خەزورم هاتم بەپێیان وهەربەغار.

سبەێنێ لای نویژی شێوان کە گەیشتە وێ پاش لێ پرسین وچاك وخۆشێ پورئامانێ خەسوی دەڵێ ئەری ئەستی چۆنە؟

ڕەسولْ:وەڵڵا زۆر باشە، سلاوی لێدەکردن.

پورئامان دەڵێ ئەدی ئەوە چۆنە هاتوی ئێرەت پێزانیوەڕەسولْ؟

ڕەسولْ:ئاموژن!ئەستی حەیارەێ خوییەی لێرەلەبیرچوەو ئەمنی ناردوە بۆ حەیارەی خوێ یە.پور ئامان دەڵێ هەی عەمری نەمێنی بەوەی لێ کاوبەوەی تێ کا.

ڕەسولْ: بەخودای ئاموژن هەتا دەگەمەوە لەبیرم دەچیتەوە،پساوم!

پور ئامان:جابۆ لـەبیرتدەچیتەوە، هەربڕو بڵێ بەوەی لێکەو بەوەی تێکە.

گوتی وەڵڵا باشە هەردەڕۆم و وادەڵێم. شەوێ لـەوێ مـاوە بـەیانی پـاش نـان و چـا خواردنێ هەستا خەریك بو وەڕێکەویت ڕەسولێ:ئاموژن! جاخۆ لـەبیرم چوتەوە.

پوورئامان وەبیری هێناوەوپاش خواحافیزی وەڕێ دەکەوی لەدی وەدەردەکـەوێ و.کـەم مابودیسان لـەبیری بچیتەوەوبگەڕێتەوەبۆکن پورئامانێ،وەبیرەخۆی هێنـاوەو،بـۆ ئـەوەی تازەلـەبیری نەچیتەوەدەستیپێدەکابەوەی لێکەبەوەی تێکـە.جاروبـارەش چـون کـەیفی زۆرسازبوکردبویەگۆرانی زۆرڕۆیـی گەیشتەکابرایەکی جانوئەسـپێکی تۆڕێـان بۆگـرت بـو، سواری ببو.هـەتاڕامبێت،ڕەسـولێ بـەدەنگی بـەرزەوەدەیگوت بـەوەی لێکەبـەوەی تێکـە. هەرایان کردی وگوتیان کابرالـەسەرەخۆ! کابرا بێدەنگ بە ئەوەچەهەڵاهەڵات داناوە!

نەخێر! بە کێ دەلیێ ئاخر لـەبیریدەچیتەوە، گەیشـتەلای کـابرای سـواروگوتی بـە وەی لێکە، بەوەی تێکە. جانو ئەسپ ڕەویەوەو کابرای سواری لە سـەرتەختی پشـتێ لـە عەرزێ ڕاکێشا، جانوئەسپ بەربوهەڵات و غاریاندا کاك ڕەسولێ، هـەتا توانێـان کوتاێـان وگوتیان ئەوەبۆبێ دەنگ نابی بەکرێ گێراوی چەیە.

گوتی ئەدی بلێم چی؟ وایزانی ئـەوە حـەیارەی خوییـە نیـە گوتێـان هـەر بـڕۆ بلـێ پیرۆزوموبارەك بێت یاخوا لێت موبارەك بێت هەمورۆژێ خێرێکی وات بەنسیب بی.

گوتی زۆرچاکە،چونکەئەوەندەیان لێ دابو تێکەو لێکەی هەرلـەبیرچوبۆوە.

بەڵێ کاك ڕەسولێ وەڕێکەوت ودەسـتیپێکرد:پیرۆزوموبـارەك بیـت یاخواموبـارەك بیـت، گەییشتە قەراغ شارێکی تاقەکوڕەی پاشای مردبو،دەیانبردبۆقـەبران،ڕەسـوڵی بەدبـەخت گەییشتەنێوعالـەمی:پیرۆزوموبارەك بیت یاخوالێت موبارەك بیت هەمورۆژێ خـێرێکی وات بەنسیب بی؛ هەرچەندعالـەم پییان دەگوت بێدەنـگ بـە کـوڕە! بێدەنگبـە! نەخێربـەکێ دەلێی؟! سێ چوارکەس غاریاندایەوکوتەکێکی باشیان لێدا،گوتی ئەدی بلیم چی؟!

گوتیان دەڵەی چی هەربڕۆوبڵێ خوا عەفوی کا خوا لێی خۆش بیت دڵەی چی.

پاش برێك حەسـانەوەی کـە هـەر دەشـیگوت نـەبادا لـەبیریبچیتەوە، وەڕێکـەوت

ودەستی پێ کرد:خوا عەفوی کا خوا لێی‌خۆش بیت، گەییشتە دییەکی لەقەراغ ئەو دێیەی شەڕەسەگ بو،سەگێکیان خینکاندبو خەڵك لە سەیری شەڕەسەیە ڕاوەستابون، گوێیان لەڕەسوڵی بودەیگوت خواعەفوی کات خوالێی‌خۆش بیت!وایان زانی بەئەوسەگەی دەڵێ خوا عەفوی کات؟

هەرایان کردێ کابرائەوەچ دەڵێ؟ بێدەنگ بە!خۆئەوە سەگە،حیسان نیە ئەتۆدەلیێ خواعافوی کاخوالێی خۆش بی؟

نەخێر،هەروای دەیگوت ولێی‌نەدەبڕیەوە، دو نەفەر غاریان‌دایە تێڕ و پڕیان کوتا و، دەخوڵێیان وەردا هەستاوە، بڕێکی خۆ تەکاندو گوتی ئاخر ئەدی بڵێم‌چیی؟!

گوتیان دەڵیێ چی؟!هەر بڕووبڵێ ئەوچەقەچەقە چیە؟!ئەوحەچە حەچە چیە؟!

بەڵێ!کاك ڕەسوڵی تۆزاوی:زۆرباشەخوڵیم‌نادەن؟!ناناکەس لێت نادا،ئەگەرهەروابڵیێ؟ کاك ڕەسولێ وەڕێکەوت و دەستی‌پێ‌کرد:ئەو چەقەچەقە چیە؟! ئەو حەچەحەچە چیە؟!

گەیشتەدێیەکی لەبەرەوەی ئەودێیەی حوجرەی فەقێیانی لێ‌بوچاوی بەفەقێیان کەوت دیسان هەرلێی نەدەبڕیەودەیگوت ئەوچەقەچەقە چیە؟! ئەو حەچەحەچەچیە؟!

فەقێیەکان لەسەرسەکوی پێش حوجرەی دەوریان دەکردەوەودەهاتن ودەچون بەدیتنێ ئەوانیش بێ دەنگ نەبو، فەقێ ئەگەر گوێیان‌لێ‌بو زۆریان پێ ناخۆش بوپێیان وابو بەوان دەڵێ هەرچەند: بێدەنگ بە کاکە بێدەنگ بە!بێدەنگ نەدەبو نەبادا حەیارەی خوێیەی لەبیربچێتەوە ئەوانیش غاریان دایەهەتا توانیان کوتایان کاك ڕەسوڵ لە لێدانی فەقێیانیش بێ‌بەش نەبو، گوتی باشە! ئەدی ئەمن بڵێم چی؟!

گوتیان کوڕە بێشعور!ملی خۆت بشکێنە،هەربڕۆ بڵێ ببنەمەلا، ببنەفەقێ جارجارە چەپڵێکیشی بۆلێدەو.وابڵێ لەبەر بێ عەقڵیانی نەیدەزانی لەسەرئەوکارەبێ جێیانەی لێ دەدەن.بەڵێ کاك ڕەسولێ پاش ئەوهەموەکوتانەی وەڕێکەوت هەردەڕۆی ودەیگوت ببنە فەقێ،ببنەمەلا،ئەگەرچەپڵەکەی لێ دەدا هێندەی چەپڵە پێ‌خۆش‌بو،ئێش وئازاری هەمو لێدانەکانی لەبیردەچۆوە،بەلام ئەویان زۆری دەوام نەبولە دیی وەدەرکەوت گەییشتە

سەرکانیەکی دو ڕاوچی چەندڕۆژبو دە سیپەیدا دانیشتبون سیس ببون ؛هیچیان وەدەستنەکەوتبو. ئەودەمەی مراویان بۆهاتبۆبەرلولەی تفەنگێ،ئەگەرکاك ڕەسوڵی چەمبەری بەحیندرحۆلەولای ڕاهات گوتی ببنەفەقێ ببنەمەلا؛ ڕاوچیەکان هەرایان کرد :کابرا بێدەنگبە ؟کوڕە بگەڕێوە؛ لەگەڵ چەپڵەلێدانو ببنە فەقێ و ببنە مەلای ؛مراوی هەڵفڕین؛ ڕاوچیەکانیش لەتاومراویان؛غاریان‌دایە؛ ئەوانیش خوری‌شۆری چاکیان کوتا؛

ڕەسوڵی سەرلێشێواو:ئاخر ئەوە چەندجارو حەیارە پیگۆڕیم؛ ئەدی بڵێمچی؟!

کەگوتی حەیارەبڕێکی دیکەشیان لێدا زانیان زۆر بێ دەسەلات وخوێڕیە ؟

ئەوجار پییان گوت ئاوا بە ماتەماتە بڕۆپشتت هەڵنەیەنێوە ها !

ڕەسوڵ بە ماتەماتە وەڕیکەوت؛ لەوان تیپەڕی زۆرڕۆییبو؛ڕێگای کەوتەقەراغ بێستانێکی؛بەکوڕەکوڕەدەڕوێی؛تازەدزهاتبونەزگ بێستانی وڕێیانکەوتبون؛ئەگەرچاویان بە کاك ڕەسوڵی کەوت کەئەوەبەماتەماتەدێ؛گوتێان ئەوەتا دزێکی دیکەبەماتەماتەدێ.

بێستانچیەکان غاریان‌دایەلەبەریان هەڵ نە هات و هەر یەکەی دوسێ شەپ و زللەیان لێ دا؛هیندەی ویکەوتبوبەدەنیان خاراندبوو؛گوتی ئەدی بە قوربانوبم بڵێم چی؟ بێستانچیەکان زانیان ئەوە دز نیەفێڵی لێ کراوە زگیان پێ سوتا وگوتیان کوڕە بەدبەخت ئاوا قیت و قنج بڕو بو بە ماتەماتە دەڕۆی؛هەر دامەیەوە.

کاك ڕەسوڵ وەڕیکەوت، هەروا قیت ؛دەتگوت بەرچیغی قوتداوە؛گەییشتەوە دەرکی ماڵێ بانگی خێزانی کرد:ئەستی! ئەستی دەڵێ ! دە وەرە ژورێ!

ڕەسول:ناتوانم، دەبی سەردەرانەم بۆ هەڵدڕی. ئەوجار خات ئەستی هاتەدەرێ لە پشتەوەڕا پێلاقەیەکی بە پشتێ دادا ڕەسوڵی گیانخاراو نیوچاوانی وە سەردەرانەکەی کەوت، پێلاقێکی د یکەی پێدادا، ڕەسول کەوتە نێوەڕاستی ژورێ و بێ هۆش بو ؛دوایە کە وەخۆهاتەوە هیچی لەبیرنەمابوکەبۆئەستی خانمێی بگێڕێتەوە؛ئەستیش لەکەم هەتا زۆری باسی ماڵەبابی یان حەیارەی خوێیە وهیچ شتێکی نەکردو شێوەکانیش چا بونەوە.

❊ ❊ ❊

قەل و کۆتر

لە زەمانەکانی قەدیم دەگێڕنەوەدەڵێن ساڵێکی دەپاییزێ دا،قەلێك لە ڕەفیقەکانی بەجێ مابو،وزۆرگەڕاکوترێکی دیتەوە؛چونکەقەل نێرەبووکوترەکەش مێیەبو،پاش وتو وێژێکی زۆرکوترڕازی بوو ڕێكکەوتن و،مێردی بەقەلەکەی کردو بەزەحمەتێکی زۆرهێلانەیان دروست کرد وەختی هات دوهێلکەی تێ کردن دەوەختی خۆیداکورك بو جووجکەی هەڵێنان،پاش ماوەیەکی جوجکەکان پەڕوازەبون،هاتنە هەڵ فڕینی،لەسەر جوجکەکان قڕڕەیان لێ پەیدابو،چونکە قەل دەیگوت ئەمن هەربۆخۆم تەواوی خواردەمەنیم بۆ هیناون ولەهەمو بارێکەوە، ئاگاداریم لێکردون و جوجکەکان نادەم بە تۆ.

لەولأمدا کوتردەیگوت ئەتوهەرخۆت بەخیوکردوەو.هەر قازانج بە گیان ولەشت گەیشتوە، تەنانەت لەبەر هەوەسێ دەگەڵ من تێکەڵ بویەو ئیستاش هیچ حەقی منداڵنت نیەو نابی باسیان بکەی، چونکە تەواوی کوێرەوەری لە ئەستوی من بیت و جەنابیشت ئێستا هاتویە سەر حازری ودەڵەی جوجکان نادەم بەتۆ چۆن وایە.

بەڵێ! بەئەوجورە هیچیان بۆهیچیان نەدەسەلماند،ناعیلاج چونەلای قازی هەتاحاکمی مسوڵمانان ڕێگایەکیان بۆدانێت وکێشەیان خەلاس کات بەئەوجورەی لەحزورحاکمی هەر کەسەقسەی خۆی کردو قازی پیێ گوتن، هەرکەسێکی دەلیلی گەورەتری لە سەرمخالیفی خۆی بێنێتەوەجوجکەکان بۆوی دەبن،ئەبەئەوجورەی قەل دەستی پێ کرد وچەندکەسێك لەحزورقازی بون وگوێیان لەگێشەوهەرای قەل وکۆترێ بوخستیاننە ژێرچاوەدێری خۆیان و،لەوێ مانەوە وگوتیان بابزانین ئەوانەچەدەکەن وجوجکەدەبنەئی کامەیان.

وتاری قەل:

جەنابی قازی دەگێرنەوەدلێن؟پاشایەکی زۆردەوڵە مند.لەولأتێکی دەژیا هەرچەند ئەوپاشایە وەکوشایەکانی دی مالێکی زۆروبەلأم بەبێنەوبەرەوو.زورئاوەدان نەبو تاقەکوڕێکی هەبو نیوی ئەحمەد بو، هەرچەند کوڕەکەی خەریکی خوێندنێ بو بەلأم پاشاهەتابۆخۆی مابو، ژنی بۆ هینا زۆری پیێ نەچو پاشای بابی ئەحمەدی مردو ئەحمەد

تەنیا مایەوە لەگەڵ ئەوەی ژنەکەی بەخواستی خۆی و بە د ڵی خۆی مێردی بە کوڕی پاشای کردبوو بەدڵی یەك بون؛ هەموڕۆژی ئەو کوڕە وەکو شاگرد مەدرەسەیەك بەیانان دەچۆو دەرسخویندنیٚ، بۆ نیوڕۆژ وشەوانە،دەهاتەوەماڵیٚ؛زۆربە خۆشی ئەودو دڵدارە ڕاێاندەبواردو،هەرچەندجاریٚ ئەحمەد.دەهاتەوەماڵیٚ وچاوی بەبەژن وباڵاوگفت ولفتی خانمیٚ و وەزعی ماڵەکەی دەکەوت ماڵێکی ئەوەندەخۆشیشیان هەبوگەزگەزیێ باڵادەبو. ومێشك ودڵی بۆخویندنیٚ هانی دەدا،بیٚخەبەرلەوەی ژنیٚ ئەحمەدی ڕۆژێکی لەسەرقەڵاو باڵاخانەی بەلەنجە ولاردەهات ودەچودیتی لاوێکی تازە پیی گەیشتونێوی سەعدون بوو، مەجومعەێەکی جغارە پیٚیە بۆفرۆشتنیٚ بەکوچەیدادەڕوات خێزانی ئەحمەدی جغارێکی لە سەریٚڕا هاویشتە نێوجغارەی سەعدونی جغارەفرۆش.

سەعدون دیتی، جغارەیەك هاتەنیوجغارەکانی تەماشای کرد لە سەرەوە ژنەی دیت و گوتی ئەوەئەوجغارەت بۆ هاویشتەنێوجغارەکانی من؟!

خێزانی ئەحمەدی دەڵیٚ جغارەی من هەربۆ نێوجغارەی تۆباشە!

ژنیٚ ئەحمەدی لەسەرەوەوسەعدونی ڕەبەنیش لەخواریٚ دەستیان بەقسان کردو بەکورتی،کاکەوبرالەیان کردوپێك هاتن ،وادیاربوەئەوهەلەی زۆرپیٚ خۆش بوە هەرچەندجێی ترسیٚ بوەبەلاّم جحێلٚ ڕۆژی واترس ومرسی نامێنی،بەڵیٚ سەعدونی جغارەفرۆشی بردە وەتاغەکەی خۆی وسندوقێکی گەورەی بۆدروست کردکەپێیاندەگوت یەغدان ئەگەر ئەحمەدی مێردی دەهاتەوە، دە یەغدانەکەی دەناو،دەنا دەهاتەدەریٚ و خەریکی ڕابواردنیٚ دەبون، هەتا ڕۆژێکی ئەحمەد بەبیٚ ئەوەی فکروبیرێکی لەهیچ شتێکی کردبێتەوە وبەبیٚوەختی هاتەوەماڵیٚ، یانی نەنیوڕۆژبونەشەو، هەرچەند،ئەوکۆشك وتالارە لەدەروازەیەوە تا دیوی دانیشتنێ سیٚ زەنگی هەبون بەلاّم خێزانی بەشەپرێوی دیت و هیچی نەگوت و هەروابەبیٚدەنگی وەکو هیچ نەبوبی گەڕاوەبۆمەدرەسەی.

ئەحمەد ئەوماموستای لەکنی دەخویند دەگەڵ یەك زۆرسەمیمی بون، هەرڕازێکی ئەحمەدهەیبابەماموستای دەگوت،بەتایبەتی وەزعیەتی خویٚ و ماڵیٚ.

کەچۆوەلای ماموستای ئەوەی چاوی‌پێ‌کەوتبوبۆی گێڕاوە،مام وەستا پێی گوت ئەحمەد بچو،زەنگی ئەوەڵێ بەلۆکەی بئاخنە ودیسانیش هەربە بیٚوەختی بچۆوەماڵیٚ، ئەحمەد.بەدەستوری ماموستای کارەکەی کرد،ئەوجارخێزانی شەپڕیوتر د یت هەتا زەنگەکەی دوهەمیشی بەست ئاوا، بوێ مەعلوم بو کە شتێك دەگوڕێدا هەیەو خێرایەکی،چو ئەویشی بۆماموستای گێراوە.

ماموستا،گوتی زەنگی ئاخریش ببەستەوهەربەبیٚوەختی بچۆوەبزانەچدەبیت وچ دە بینی بەلاّم هێدی ولەسەرەخۆ وشیاربە.ئەحمەد.

ئەحمەد.ئەوجاریش بەقسەی ماموستای کردوزەنگی ئاخریشی بەلۆکەی ئاخنی وەژورکەوت خانم هەرئەوەندەی پیٚکرا.سەعدونی دەسندوقی هاویت وبۆخۆشی هەروابەڕوتی لەسەر سندوقیٚ دانیشیت

ئەحمەد.لییٚپرسی ئەوەبۆواخۆت ڕوت کردوتەوە،لەجوابدا،دەڵیٚ ئەحمەدشا،بەخوای هێندەگەرمایەوەختەبخنکێم هەرسۆزەی باشی نایەئەوڕۆماڵتە.

ئەحمەد ئەگەر ئاوای دیت لەبەرخوێرپەتییٚ؟دەست وپیٚ سپیلکەیی خۆشەویستیٚ ژنەکەی هیچی نەگوت بەلاّم هەمو هیوایی ژیانی دەگەلٚ ئەوژنەی چۆوە فەنایە، وەك دەڵێن ڕیسەکەی لیٚبووەبەخوری،وەدەرکەوت وابەعاجزی،ڕوی دەچواربـاغی کردلەسەر کانیەلەبن دارێکی بەغەمناکی دانیشت،هەرفکری لەوەزعی خۆی وژنەکەی دەکردەوە،

ئەی ئەهلی مەجلیس جەنابی قازی ژن ئەوەتاعەمەلی ئاوایان هەیە،چ بەقابەژنان دەکەی.

دەروێشەکەی دی وەخوٚ هاتەوە؛ئیدی لەبیرچۆوەبچیت ئەومەوزوعەی بۆمەلای بگێڕێتەوە ؟ئەودەروێشەکچێکی بەمنداڵی کڕی بوهەرلەمنداڵێش ڕاڕوحی ئەوکچەی دەعەسای کردبو پێکەوەدەغارێدا.دەژیان هەمیشەوبۆهەموجێگایەکیش ئەوعەساییەی هەربەدەستی وەبو؟ دەورێش هات لە بن دارێکی دانیشت، جانتای داناعەرزی وعەسای لەسەر جانتای داناو پەشتەماڵێکی ڕاخست، بڕێکی تەماشای ئەولاو ئەولایان کرد، کەسی

نەدیت. ئەحمەدیش چونکە وای خۆڵشاردبووە،ئەویشی نەدیت و، دەروێش عەسای دەستدایە هەڵی هاویشتە حەوای، تەماشای کرد بوبەژنێك هەتا دەست هەڵێنی کەڵەگەت و جوان و خوێنشێرین، هەرخۆش‌بو تیێ وەڕامێنی.

دەگەڵ دەروێشی دەستیان دە ئەستوی یەکتر کردوپاش سوحبەت و عیشقبازی دەروێش دە هۆشەوەچو وبێ هەست لیێ کەوت.

ژنەش،هینای برێکی دەرمانی بێ هۆشیێ بەدم ولوتی دەروێشیداهیناوبەتەواوی بێ هۆشیێ کرد،ئەوجاردەستی دەباغەڵیێ ڕاکرد؟سێوێکی سوروگەشی دەرهیناوهەڵیێ هاویشت بوبە کوڕەجحێڵەیەکی زۆرلەخوی جوانتر.ئەوجارئەودوانە؛دەستیان کردبەکەیف وسوحبەتیێ، پاش ئەوەی لەهەموشتێکی خەلاس‌بون دەستی بەسەروچاوی کوڕەی داهینابۆوە بەسێودەباغەڵی نا هێنای بۆسۆی لەبەردەمی دەروێشی سازکردوئەویش وەخۆهاتەوە،

ئەوجاردەروێش دەستی بە سەروچاوی ژنەکەی داهینابۆوەبەعەسا؟بێخەبەر لەهەموشتێکی و چ ڕوی داوەو چ بوە دەستی‌داعەساو جانتای هەتابڕوات. ئەحمەد ئەوهەلەی پێ باش بوەبۆئاشکرابونی کاری،خۆی ڕێگای پێ دەگری ودەڵیێ ناهێڵم بڕۆی، ئەوڕو بۆ نێوەڕۆیە میوانی منی.

هەرچەنددەروێش زۆری پێی سەیردەبی ئاخرکوڕەپاشایەك دەروێشێکی گەڕیدە بانگهێشتن کات هەرجورێك بولێی قەبوڵ کردو ئەحمەدچۆوە ماڵیێ ،ڕوی دەخانمیێ کردو :کارم بەنۆکەرونێوماڵیێ نیە سیێ مەجومعان خواردەمەنی بۆخۆمان سازکە،میوانمان هەیە ؛ لێی پرسی:میوان کییە؟ ئەحمەد:دەروێش سەعیدە!

خانم:باشە سیێ جێگامان بۆچێە؟ ئەتودەگەڵ دەروێشی هەرمەجومعێکوبەسە! ئەمنیش کەمێکم خوارد یانەخوارد هیچ عەیبی نیە!

ئەحمەد دەڵیێ نەخێر! ئەتۆ سیێ مەجومعانن بۆ سازکەو کارت بەوەی نەبێت؛

بەڵیێ ئەودوە چون لەدیوی تایبەتی دانیشتن.خانم هەرئەودەمی مەخافەتی لیێ پەیدابو.وزۆریشی پیێ ناخۆش بودەروێشی بردەدیوەکەی خۆیان وخانم بەپەلەپەل سیێ

مەجومعە خواردەمەنی حازرکردو هێنای لە پێشی دانان.

ئەحمەد مەجومعەیەکی لەپێشەخۆی ویەك لەپێش دەروێشی ویەکی لەپێش خێزانی دانا؛

ئەحمەد بە دەروێشی گوت:دەی مام دەروێش ڕەفیقت بێنە !

دەروێش وەك ڕاچەنینێ ڕائەچەنی ودەڵێ ڕەفیق ؟ئەمن ڕەفیقم نیە !

ئەحمەد.دەڵێ دەبێنە بێنە.، دەروێش:باوەڕکە ڕەفیقم نیە.

ئەحمەد:دە هەستە عەسایەکەت هەڵاوێ بابزانین چۆن دەبی !

دەروێش کەگویی لێبو گوتی عەسایەکەت هەڵاوێ زانی ئاگای لێ بوە ! چاری نەبو هەستا عەسای هەڵاویشت بووەبەژنەکە !

ئەحمەد بەدەروێشی گوت ئەتووەرە دەگەڵ مـن لـە سـەر مەجومعەیـەکی دانیشـین، بەژنی دەروێشی گوت پچو لەسەر ئەومەجومعەی دانیشە٠؟

ژنەچولەکن مەجومعەکەی دانیشت وئەحمەد:دەی خوشکم ئەتۆش ڕەفیقەکەت بێنە.

ژنەڕەنگ وڕوی گۆڕا ئەگـەر.ئەحمەدلـەکن دەروێشـی پێـی گـوت ڕەفیقـت بێنەژنـە گوتـی ڕەفیق چی ئەمن ڕەفیقم نیە !

ئەحمەد: دەی ڕەفیقت بێنە دەی دەزانم ڕەفیقت هەیە !

ئەوجاردەروێشیش دەگەڵ ژنەی سوێندی دەخواردودەیگوت ڕەفیقی نیە !

ژنی ئەحمەدی ئەگەرچاوی بەئەو عەساییەی کەوت وبوبە ئەوژنـە ئـەویش زۆر ترسـا ئەحمەد بەژنێ دەروێشی گوت دە هەستە ئەتۆش سێوەکەت دەربێنەوهەڵێباوی !

ژنەئەگەر زانی ئاگای لێبوە هێندەی دیش تێك چوو هەروەك شێتانی لێ هـات وپـاش زۆرپڕکێشی وبەزم هەڵلا ولای دەرکێشی لێ گیرابو هیچ عیلاجی نەبو سێوەکەی لەباغـەڵێ دەرهینا و هەڵێئاویشت و بۆوە بەکوڕەجحێڵەکە !

ئەگـەردەروێش چـاوی بەئەوەزعـەی کـەوت هــەروەکوماخولیایان هەسـتا پـێ وئەحمەد.گوتی دانیشەوەجێگای خۆت جارێ کارمان ماوەو.بەژنەش دەڵێ: ئێوەهەردوکو لەسەرئەو مەجومعەی دانیشن.

ئەوجار.ئەحمەد ڕوی دەدەروێشی کرد وگوتی بزانەڕەفیقم بۆخۆت پەیداکرد ڕەفیقم بۆڕەفیقیشت پەیدا کرد، ئەتۆش پیاوبە ڕەفیقیکی بۆئەوڕەفیقەی من پەیدا بکە؟

دەروێش هەم لەبەرغەرەزی خوی کەوەزعی وای لێ هات حالی بوو.پێشی خۆش بوکاری ئەوانیش ئاشکراکا.دەروێش ڕوی دەژنێ ئەحمەدی کردوگوتی دەی خانم ئەتۆش ئاواڵت بێنە خانمێ ئەحمەدی بەلەرزەلەرزو بەترسەوە دەڵێ ئەمن ئاواڵ وڕەفیقم هەر ئەحمەدشایە.دەروێش وای گوی لێ دەبی کەچە شیرێکی پێدەبی، هەڵیکێشا کەچە شیرەکەی وڕای‌کردە سەر یەغدانێ، شەپێکی لەیەغدانێ داو سەعدونی لەنیویەغدانێ بەمرخێش مرخێش هێنادەرێ.

ئەی ئەهلی مەجلیس:جەنابی قازی چ ئیعتیبار بە ژنان دەکەن ئەوەتا ژن عەمەلی ئاوایان هەیە.

ئەحمەد گوتی کابرای جغارەفرۆش ئەتوش دەگەڵ خانمی لە سەر ئەو مەجومعەی دانیشە! هەرچەند ناکریت نابیت و هاواریان کرد، فایدەی نەبو گوتی ئیوە دەبێ بە یەکەوە نانی بخۆن!

بەڵێ !ئەحمەد،دەگەڵ دەروێشی و،ژنی دەروێشی دەگەڵ حەریفی و،سەعدون دەگەڵ خێزانی ئەحمەدی،نانیان خواردیانەخوارد،ئەحمەد.ودەوریش هەردوکیان ژنەکانیان تەڵاقدان و بەرهەڵلایان کردن.

چونکە زانیان خەتالەژنە کانیانەیاعادەتی ئەوزەمانەی وابوەیان لەبەرخوێڕێتیانیان چیان بە حەریف یاکەڵەگای ژنەکانیان نەگوتوە ٠

بەڵێ! ئەوانە ژنەکانیان دەگەڵ حەریفێان وەدەرکەوتن و ڕۆیشتن. ئەحمەدو دەروێش ئەگەرتەنیامانەوە، ؟ئەحمەد ڕودە دەروێشی دەکاودەڵێ ئەمن ماڵێکی زۆرم هەیە، هەرکەسێکی بلێی بۆت دەخوازم وبوت دێنم. دەوریش:ئەمن ئەوژنەم بەمنداڵی کڕیوە،وڕوحم دەئەوعەسایەی کردوەکەبیست وچوار سەعاتەبەدەستمەوەیە،دیسان حەریفی بۆخۆی پەیداکردوە؟چۆن وچەژنێکی پەیداکەم وبەقای پێ بکەم ؟ئەمن هەتاماوم

تازە ژنیٚ ناهێنم،ئەتوش بۆخۆت کەیفیٚ خۆتە !

ئەحمەد: هەرچەند ئەمن جحێڵم، هەڕەتی جحێڵێمە، بەلاٚم هەروەکو بۆخۆت دیتت ئەمن کوڕەپاشایەکم وئەو ژنەم بەدڵی خۆم هێناوە،هەروەکوئەمن بەویستی خۆم هێناوە، ژنەکەش هەروابەویستی خۆی بوەوکەس زۆری لیٚ نەکردوە، لە سەرئەوحاڵەی بچێت ئاوا ئابڕوی من بەرێت،ئەوکارەناحەزەی بکات ئەمنیش، تازە هەتا ماوم ژنیٚ ناهێنم.

ئەی ئەهلی مەجلیس، جەنابی قازی! ئەوەتا ژن کاری ئاوا دەکەن چ ئیعتیبار بە ژنان دەکەن ؟

دەروێش دەگەڵ ئەحمەدی هەردوکیان بیٚژن مانەوەکوتر لەئەو هەمو وەختەیدا کە بیٚدەنگ دانیشتبو، ئەوجار وەجواب هات.

وتاری کوتری میٚیە :

ڕوی دە قازی و مەجلیسی کرد وگوتی.

جەنابی قازی! بە لیٚ ژن هەیەژنوچکەش هەیە ! پیاو هەیە و پیاووچکەش هەیە !

دەگێڕنەوەدەڵێن تاجرێك بەنیوی خواجە حەسەنی بەسرایە خەرێکی توجاڕەتیٚ بوە ساڵیٚ جارێك یابەدوساڵان جارێکی دەچۆو بەغدایەبۆ توجاڕەتیٚ و حوجرەیەکیشی لەویٚ هەبوەوزۆردەوڵەمەندو بەنێوومالٚ ومالٚداری،

هەرلەشاری بەسرایەلەگەڕەکیٚ ماڵەخواجە حەسەنی، لاوێك بە نیوی میرزا برایم بە خوی و حەبیبەی خێزانی وقەرەواشێکی،خەرێکی ژیانی ئاسایی خویان بون؛

ئەوجارەی خواجەحەسەن ئەگەرسازبو بڕوا بۆ توجارەتیٚ دەنگ دەگەڕەك وکۆلاٚنان گەڕا کەئەوەخواجەحەسەن دچێتەبەغدایە، حەبیبەبەمیرزا برایمی گوت بۆ ئەتۆش ناچی بۆتوجاڕەتی دەچو چیدی بەبێکاری لەماڵیٚ دامەنیشە ؟!

میرزا برایم: ئاخربەچی بچم خۆهیچم بەدەستەوە نیە بەبیٚ پولٚ بۆکویٚ بچم؟!

حەبیبەمارەیی خۆی سیٚ گەوهەری هەبون لەپاشئەستوی لەبن پرچی شاردبونیەوە.گوتی گەوهەرێکت دەدەمیٚ بەرە بیفرۆشە، ئەسباب وشتومەکی سەفەریٚ سازکە.

میرزا برایمیش قبوڵی کرد، گەوهەری لێوەرگرت و بردی فرۆشتی و هەمو ئەسبابی سەفەرێی کڕی وبەخێزانی گوت ئەمن ئەوەدەڕۆم ئەگەر هاتمەوەوگوتم خاڵێکی ڕەشت لە نێوانی سینگ ومەمکانە؛ئەمنم دەرکەم لێبکنەوەدەنا لەکە سی مەکەنەوەها٠، خێزانیشی گوتی زۆرباشەبڕۆخوات لەگەڵ.

میرزابرایم ڕەگەڵ کاروانی کەوت و ڕۆیی.چەندمەنزڵ ڕۆییشتن،دانیشتبون بۆحەسا نەوەی، دەستیان کردبەقسان:ژنی فلاّن کەسی ژنی چاکە، فلانە ژنە وایە و ... خواجەحەسەن بەئانقەست باسی ژنی میرزا برایمی هێناگۆڕێ.

هەر؛ڕوی دەمیرزابرایمی کردوگوتی ئەڵحان ژنەکەت ڕۆێیشتوەهەربوێەشی ئەتوناردوتەکاروانی! میرزا برایم گوتی نەخێز؛ وانیە! پاش برێك قسەوبەبڕێك هەلاّچون وایەوا نیەقیرەو چەقەچەق گرێویان لەسەرکاروانەکەیان کردو گوتی ئەوەدەچم نیشانەشت بۆدێنمەوە.دەناباکاروانەکەی من بوتوبێ،چونکەمیرزابرایم هێندەی ئیمان بەژنەکەی بو ئەویش گرێوەکەی دەگەڵ کردولێی قبوڵ کرد.

خواجە حەسەن گەڕاوە بۆماڵێ. هەتا حیلەیەکی سازبکات،هەم ئابڕوی میرزابرایمی و حەبیبەی بەریت، هەم کاروانەکەشی لێبەریتەوە، ئەوەش بۆخۆی نەوعە کاسپیك بولەنێودەولّەمەندەکاندا ؟

لێی سواری ئەسپێکی وێرغەبوو! هاتەوەوخۆی گەیاندەماڵەجیرانێکی میرزا برایمی، برێکیشی پوڵ دانی و؛وبرێکی دیکەشی وەزعی ماڵەمیرزابرایمی لێپرسین بەتایبەتی وەزعی حەبیبەی کەچۆن دەکرێ ببینم،هەرچەندی دەڵێن پوڵیشودەدەمێ! بەلاّم ژنی جیرانی میرزابرایمی پێی گوت کەبەهیچ جورێك ناکرێ ژنی میرزا برایمی ببینی،چونکەقەت لەماڵێ وەدەرناکەویت ئەگەرکاری بازاڕیشی هەبیت قەرەواشی هەیەدەینێریت بۆپێك هینانی کاری بازاڕی،بۆخۆشی هەمورۆژێ بەینی شەووڕۆژان هەڵدەستیت هەتامەلابانگ دەدا هەرغوسڵی گوناحان دەکا،پاش مەلابانگ دانێ نوێژێ دەکات جانەوجاردەست دەکابەکاری ماڵێ .

وەختێك خواجە حەسەن گوێی لەئەو قسانەبو ئەوجار پیێگوتن، باشەلەکوێ

غوسڵێ دەکاو دەست نوێژێ هەڵدەگریت.

ماڵە کابرای گوتیان لەئەودوبانەکیەی حەمامی هەیەولەحەمامێ غوسڵێ دەکاو دەستنوێژێ هەڵدەگری.خواجەحەسەن گوتی،ئەوەندەیارمەتێیەم بدەن نێردیوانێکم وێدەن، هیچی دیکەم لەئێوەناوێ ولەبەرماڵەخۆشی نەیدەوێراخۆئاشکراکات،

بەڵێ ماڵەکابرای بەئەوپوڵەی کەلەخواجەحەسەنیان وەرگرتبو،یارمەتیان داونێردیوانێکیان وێدا،چونکەسەرچاوەی هەموکارێکی پوڵە،نامەرد.دەتوانێ خۆی پیڕاوەشێنێ.

خواجەحەسەن شەوێ بەنێردیوانێداوەسەرکەوت و لەتاریکایی شەوێ کەڵکیوەرگرت بە قەرای جێچاوێکی لەدیواری حەمامەکەی کون کردو،چاوەڕوانی هاتنی حەبیبەی بۆ هەتابێت (بۆحەمامێ)

تازە شەودەزرینگاوە،دەنگی لاق وشەقەی ئافتاوەولەگەنی هات، حەبیبە بەچراوە هات لەحەمامێ خۆی ڕوت کردەوە، خەرێکی خۆشوتنی بو؟بێخەبەرلەوەی کاك حاجی حەمامی کون کردوەو تەماشای لەشی ڕوت وقوتی ژنێکی مسوڵمان ولەخواترس ونامەحرەم دەکات.

جەنابی قازی ئەی ئەهلی مەجلیس؛ ژن هەیە ژنۆچکەش هەیە !

پیاو هەیە و پیاووچگەش هەیە !

بەڵێ! ئاحاجی حەسەن تەماشای کرد،دیتی کەدو گەوهەری بە بن پرچیوەنە، خێرایەکی هاتەوەخوارێ وگەڕاوەبولای کاروانی.

کاروانەکەش هەرلەجێگای خۆی مابۆوەچاوەڕوانی هاتنەوەی خواجە حەسەنی بون، کەدورونیزێکی کاروانی بو؛ڕەفیقەکانی چاویان پێیکەوت چونکەپیاوی دەوڵەمەند.ڕیایی لەبەردەکەن و بڕێکی بەپیرەچون هەتا بشزانن خواجە چیکردوە؟!لەئەوسەفەرەێی قازانجی کرد وە یان زەرەر؟!

گەییشتەوەو سلاوی کردوبەخێرهاتنەوەیان کردو بێ ئەوەی موڵەتی بدەن لێیانپرسی:خواجە چت کردوە؟ شێری یان ڕێوی؟!

بەڵێ: خواجە وەقسە هات ئەرێوەڵلا ئەمن نـەمگوت، خۆبەخۆڕایی نیـە، پێتانوایـە ئەمن بەقەت میرزا برایمیش نازانم؛ خودا دەزانی، هەرکەس بچێـت لـە پشـت دەرکـێ بڵـێ خاڵێکی ڕەشت لە نیوانێ سینگ ومەمکانە دەست بـەجێ دەرکـەی لێدەکاتـەوە، وکـەیفی خـوێ دەگـەڵ بکـە، ئـەوە لـە قاوەخانـان باسـکی لێ هـەڵکردون و سـەمای بـۆ دەکـات و چەرتەمەشی دەگەڵ لێ دەدا، کوا ژنت! بەرخم منداڵی. ؟

باشەخۆکەس نەبوبڵێ وانیە یاچۆن وایەکاروانچی هەمولایـەك ومـیرزابرایمیش لایـەك بەڵێ! میرزا برایمیش بەتەنێ بێ قسەماوە ، کاروانەکەی دوڕاند، خەریکی گەڕانەوەی بو، بەلاّم نەیوێرا، لەلایەك لـەبەرلۆمەی عەبدان ولەلای دیکەش لەحەبیبەی زۆر دەترسا.

نەی وێرابگەڕێتەوەو خواجە حەسەنیش پێیگوت، بۆ دەگەڕێیـەوە، ببـە پێـاوی مـن حەقی خۆت دەدەمێ، هەتا دەچینە بەغدایە، لـەوێش بۆخۆت کاری بکـە، بـەڵکو شـتێکی پەیدا بکەی و بەدەستی بەتاڵ نەگەڕێیەوە؟

لەلا یەك ئەومەرەدەی بەسەرهێنا لەلای دیش ماڵداری بۆ دەکردوزگی پێ دەسەتا.

میرزا برایم بەناچاری قبوڵی کردوبوبەپیاوی خواجەحەسەنی بەسرایە.ئەوان وەڕێکـەوتن، قولـەیەکیان دەگەڵبو، تەماعی ڕێنیشت وبۆکەیف وڕابواردنێ بۆماڵە میرزا برایمی گەڕواە، هەتا گەییشتە پشت دەروازەی چەندی کێشا،

بانگی کرد:دەرکەم لێبکەنەوە،خاڵێکی ڕەشت لەنێوانی سینگ ومەمکانەحەبیبەوقەرەواشە کەی عەجایب مان گوتیان میرزابرایم بۆوازوگەڕاوەتەوەچەبوە،شەویو.بۆیان مەعلوم نەبو.

خولاسەی کەلام ئەگـەرچون ودەرکـەیان کـردەوە،قولەهاتـەژوری،حەبیبـە پیێگـوت لـەچیدەگەڕیی چەکارەی؟!

قولە گوتی ئەمن بەئەونیوو نیشانەی هاتوم بۆ کەیف و ڕابواردنێ.

حەبیبەبـەخۆی وبەقەرەواشـەکەی بـەفێڵ قولـەیان گـرت وبەچوارمیخەلەبـەرێکیان کێشاوەبڕێکیان بەداران لێ دا، قولە گوتی بۆ خـاتری خـودای! لێمـەدەن حەبیبـە گوتـی باشە لێت نادەم،بەلاّم پێم بڵێ بـزانم مەسـەلەچیە بۆهاتویـەکێ فـێری کـردوی،قولـەگوتی

باشە لێم مەدەن هەمو شتێکو پیّدەلێم!

دەستیان لەلیّ دانێی هەلگرت وقولـەش تـەواوی مـەوزوعی خواجـە حەسـەن و میرزا برایمی بەڕونی بۆ گێرانەوە.

حەبیبە قولـەی بەقەرەواش و جیرانی ئەسـپارد گوتـی بەریمـەدەن. ڕۆژیّ جارێکی دارکاری کەن هەتا بۆخۆم دەگەڕێمە، دەرکەش لە کەس مەکەنەوە!

بەڵیّ! حەبیبە گەوهەرێکی دیکەشی لەبن پرچان دەرهیناوچوخوردی کردەوە شەش حەوت ئەسپی چاکی بە هەمو شت و مەکـەوە کڕیـن بـەرگی پیاوانی دەبـەرکرد و شـەش حەوت نۆکەریشی گرتن، هینانی نۆکەرەکانی زۆربە جوانی تەیار کردن لە هەمو بارێکەوە. بەرگی جوان و نایابی بۆ نوکەرەکانی کڕی، نیوی خۆینا،ئەحمەد ئاغای کوێستانی؟

حەبیبە هەرسالێك دەبوو نەدەبو مێردی بە میرزا برایيمی کردبو، زۆر جوانچاك بـوو بەهەیبەت و هەروانێرانە خولقابو، ئاوا خویّ ساز کرد بـۆ تۆڵـە ئەسـتاندنەوە ی لەخواجـە حەسـەنی بەسـرایی؟کەوتـە دوی.کـاروانی خواجـە حەسـەنی.کـاروانی خواجـە حەسـەنی گەییشتەبەغدایەوئەویش پاشی دوسیّ ڕوژان بـەخۆی وبـە نۆکـەرانی گەییشـتنە بەغدایـە، مەنزلێکی خۆش و ئاڕاستەی بەکریّ گـرت لەجێگایـەکی خـۆش وباسـەفا.کـاری ڕۆژانـەی، گەڕان لـەنیو شاری وەکو قاوەخانە و کاروانسەراو ...بو؛چونکەزۆربەدڵ بو،جاروبار پوڵی قاوەخانەی بەعزەکەسێکی دەدا،بەدایمەش پینج شەش نۆکەری بۆشناغ و تەیاری دەگەڵ بون زۆریان خۆش دەویست، وردە وردەخەڵك ناسیان.خویّ بە میری بەغدایەش ناساند.

دەگەڵ ئەو گەڕان و هات و چویەی میرزا برایمی د یتـەوە؟هەرگەییشـتبونە بەغدایـە خواجەحەسەن دەریکردبو، چوبو ببوبەشاگرد مزگەر.

ڕۆژیکی ئەحمەد ئاغا چۆ کن وەستای پییّ گوت مام وەستا بڕێکن قاپی پیس هەنـە ئەو شاگردەت بنێرە بێان هێنیّ بۆن سپیکەوە.

وەستا هەرزۆیکی گوتی میرزا برایم دە خزمەت ئاغایڕا بچـو، قـاپ و مسـەکان بێنـە هەتا سپییانکەینەوە.

میرزا برایم ڕەگەڵ ئەحمەد ئاغای کەوت. لە ڕێیە بە میرزا برایمی گـوت بـۆ نایـە لای مـن چونکـە ئـەمن پێویسـتیم بەچـەند نوکـەرێکی دیـش هەیەئەگـەرمیرزابراییم چـاوی بەنۆکـەرەکانی ئەحمـەدئاغی کـەوت لەشـایان بـەقای نـەدەکرد قبوڵـی کردوقاپـەکانی لێ وەرگرتن وبردنی بۆکن وەستای سپێیانکەنەوەو.بەوەستای گـوت دەبـی ئیجـازەم بدەی ئەمن دەڕۆم چیدی کارێ ناکەم، وەستا دەڵـێ باشـەخۆئەتۆدوڕۆژەکارێ دەکـەی :نـەخێر دەڕۆم خولاسە وەستا ئیجازەی دا وڕۆ یشت.

بەڵێ! میرزا برایم هات بۆ کن ئەحمەدئاغای بەنۆکەرێ.

ئەحمەدئاغادەستێکی بەرگی جوان وەکونوکەرەکانی دیکەی یابڕێك جوانتربەئەسـپ و هەمونەسبابێکەوەبۆکڕی و کردیەنوکەری خوێ نۆکەرەکانی ئەحمەدئاغای میرزابرایمیان دەشـوپاند وبۆیـان مـەعلوم نـەبوچۆن وبەچـە،جوریك گەیوەتەبەغدایـە،بـەرگی شـاگرد مسگەریەکەشی لێوەرگرت و دەبوخچیکی ناوهەڵیگرتن بۆڕۆژی پی ویست وبەڵگە.

جەنابی قازی! ئەی ئەهلی مەجلیس! بەڵێ پیاو هەیە پیاوۆچکەش هەیە،

ئەگەرژن هەیە ژنۆچکەش هەیە!

دەگەڵ هـات وچۆیـە شـارەزای هەموجێگایـەکی ببـو،دوکـانی خواجـە حەسەنیشـی دیتبۆوە.

لەزۆرجێگایانیش باسـیان دەکردچونەفلانەدوکانـەی وفلانەقاوەخانـەی ودەگـەڵ خـەڵکی کەدەدواو،ئیحتڕامی عالـەمێی ڕادەگرت.خەڵك زۆریان خـۆش دەویسـت وای خۆڕێك وپێـك کردبو بەنیقاب وشتومەکان کەس نەیدەزانی ئەوەژنە.

ڕۆژێکی دەستەبەرگێکی جوانی ژنانەی کڕی وبێ ئـەوەی نوکـەرەکانی بزانـن زۆر بـە بێدەنگی بەرگەجوانەکەی دەبەرکردوچارشێوی بەسەرسەری داداو،دەپێشدامۆرێکیشی بە نێوی ئەحمەد ئاغای کوێستانی کەهەڵی قەندبو، دە باغەڵی ناو بڕێکی مێوژو گوێزهەڵگرتن ودەرمانی بێهۆشی پێوەرکردن، لـەگەڵ تابڵـەمەو چەندکەڵپـەڕەژی و بڕێکیشـی دەرمـانی بێهۆشێی زیادی هەڵگرت و،بەرەودوکانی خواجە حەسەنی وەڕیکەوت.

لـەئەولاولای دوکانیٚ برێك ڕاوەستاهەتادوکانی خواجەی چۆل بو، ئەوجار وەژورکەوت گوتـی، خواجـە زانیومـە ئـەتۆ گەوهـەرێکت هەیـە، ئـەمنیش گەوهـەرێکم هەیـە، هـاتوم گەوهەری خۆتم پیٚبفرۆشە یان گەوهەری من بکڕە.

خواجەبرێك دل دنیائی بەتەمەنیش بو،ئەگەرچاوی بەحەبیبەی کەوت وەختابوشیت بیٚ لەسوێیانی. وگوتی ئەمن لە خودام دەوێت ئەو گەوهەرەی دیکەم وەدەستکەویت.

هەر خێرایەکی دوکانەکەی داخست وحەبیبەی وەدوای خۆیدا.بۆمەنزلیٚ خوی وهـەر دەرکـەی پیٚداچونـەژوری قفلێکـی لیٚ دەداهەتاحـەوت دەرکـەی لەحەبیبـەی داخسـتن؛ بردیەئەومزلەچۆلـەی ئەگەرهەربۆنەوکاروفیلانـەی سـەروبەرکردبون وئـەوجار.ڕوی دە حەبیبەی کرد:وەرە دانیشە.حەبیبە دەلیٚ کوا گەوهەرەکەت؟

خواجەدەلیٚ خوات لیٚ ڕازی بیت گەوهەری چی ئەمن بۆخۆم گەوهەرم بۆ تۆ!

حەبیبـە: ئـەمنیش هـەر ئـەوەم دەوێـت ئێـدی دەوەرەئـەتۆش دەمێکـی لـەکنم دانیشەوبرێکیش قسەی دەخۆش خۆشم بۆبکەوباهێندێك پێبکەنین قاقایەکی کێشاو.

خواجەهات لـەکنی دانیشت ماچ وموچێکی کرد یانا،حەبیبەمێوژ وگوێزی هینانەدەریٚ وگوتی وەرەدوسـیٚ دەنـك میوژوگویـزان بخویـن وقسەخۆشـەکانیش بکـەین.خواجەبەئـەو قسـەی وبـەمێوژوگوێزان زۆرکـەیفـخۆش بولەبەرپیسـییانی هیـچ بـیرێکی لیٚ نـەکردەوەو چولـەکن حەبیبـەی دانیشـت وهـەردودەنکی مێوژوگوێزخواردوبـیٚ هـۆش بـو،ولێـی کـەوت بروکێکی دیکەشی دەرمانی بیٚ هۆشیٚ بەدم ولوتی وەرکردهەتاوەهۆشنەیەتەوە.

ئەوجار هینای ڕەژیەکەی دە نیو تابلـەمەی ناو.ئاوری پیٚوەنا، تابلـەمەی هەلسوڕاند ئاور گەشاوە. خواجە حەسەنی ڕوت کردەوەومۆرەکەی بـەئاوری سـور کردەوەوبـەسمتی خواجەیەوەنا؛بەجورێك ئەگەربە ئاشکرایی د یاربو« ئەحمەدئاغای کوێستانی»

شت و مەکی کۆکردنەوەودەرکـەکانی یـەك لـە دوای یـەکی هـەلگرتن وگـەڕاوەبۆ لای مەنزلیٚ خۆی، بێدەنگەی لیکرد هەتا هەشت نۆدەڕۆژان.

دوایە ڕۆژێکی، دوسیٚ نۆکەری وەدوی خوی دان و چـو لـە دوکـانی خواجەحەسـەنی

وەژورکەوت.

:خواجە! فلانە پارچەت هەیە بۆڕانك وجۆغەی پیاوەکان؟

خواجە حەسەن کە زورکزولاواز ببو زۆر بەناڕەحەتی توانی ئاوڕبداتەوە، ئەحمەدئاغا لیێ پرسی:ئەوەبۆ وای؟ خواجە.

خواجە: ئەحمەدئاغا گیان کەمێك نەخۆشم!

ئەحمەدئاغا:ئەگەر وایەجارێ لیێ گەڕێ دوایە د یمەوە.

چۆوە؛ پاش حەوتوێکی دیکە هاتەوە دوکانێ خواجەی چاوی لێکرد چاك ببۆوە :خواجە! فلانە پارچەن بۆ بێنە.

خواجە زوێکی هەستاو: ئەوەی دەفەرموی جەنابی ئەحمەدئاغای!

بەلێ! برێکی پارچە کڕی و چۆوە مەنزلێ خوێ.

ئەی ئەهلی مەجلیس! جەنابی قازی! ژن هەیە ژنۆچکەش هەیە

پیاو هەیە پیاۆچکەش هەیە!

ئەحمەدئاغا، کاری گەییشتبو جێگای خوێ ودەبا دەست بەکاربا، بەیانی زو نۆکەرەکانی حازر کردن بەبەرگی جوان ومورەتتەبی، وەدوای خۆیدان، بۆ دێوانی میری بەغدایە، کە گەیشتنە دەرکێ، بە دەرکەوانی گوت عەرزی میری بکەن، ئەحمەدئاغای کوێستانی کاری لەخزمەتت هەیە.داخوا ئیجازەیە.

دەرکەوان کەچونە ژوری پاش چەند دەققەیەکی ئێکێك لە ئەمیندارانی میری هاتەدەرێ و گوتی ئەحمەدئاغا ؟فەرمو.

ئەحمەدئاغاکەچۆ ژورێ بەئیحتیرامەوە سلاو ئەحوالپرسی میری کرد ئەویش ئیجازەی دانیشتنی پیێدا. پاش سەرف قاوەوقەلیانێ ئاوای عەرزی میری کرد :ئەمن ماوەیەك لەوەپێش،یەکێك لەپیاوەکانم بیێشوین ببو؟ئەوڕۆژانەهەرلێرەدیتومەتەوە هەربۆیەش هاتبومەئێرە؟وجائەوەهاتومەتەخزمەت جەنابت هەتا بزانم چ دەفەرموی؟!

چونکە بەبێئیجازەی میری بەبێئەدەبی دەزانم هەرجورەحەڕەکەیێکی بکەم!

میر:پیاوت هەرکەس بێت،ئیجازەت هەیەدەگەڵەخۆتی بەرێوە.بەڵام پێم خۆشەبزانم کێیە؟

ئەحمەدئاغا عەرزی میری کرد:قوربان!خواجەحەسەنی بەسرایە هەیەلێریەئەوەپیاوی من!

میر تەعەجوبی کرد:جا چۆن خواجە حەسەنی بەسرایە، پیاوی تۆیە؟! لەوەتی ئەمن خواجە حەسەنی دەناسم، ساڵێ جارێك یان بەدوساڵان جارێك هاتوتە ئەوبەغدایەی بۆدادوستەدێ،نەمزانیوە پیاوی کەس بێت.

دیاربومیرباوەڕی بەقسەی ئەحمەدئاغای نەبوحەقیشی بوباوڕێ نەبێ خواجەحەسەن کەبەدایمی هات وچوی بەغدایەی دەکردوئێستاش لاوێکی ئاواکەم تەمەن بڵێ پیای منە.

ئەحمەدئاغا عەرزی میری کرد:قوربان! ئەمن نیشانەم هەیە میر:نیشانە ت چیە.

ئەحمەدئاغا:ئەمن هەمونۆکەرەکانم مورکردون؟

لێیپرسی چۆنت مۆر کردون؟!

گوتی قوربان! پاشەڵی هەمو نۆکەرەکانم مورکردون بەنێوی ئەحمەدئاغای کوێستانی! ئێستاش خواجە حەسەن بابێت ئەگەر وەکی ئەمن دەڵێم وابێت ئەوە چاکە دەنا ئەوداوایە هیچ!حازرم تەنبێش بکرێم.

بەڵێ! میر لەدوای خواجە حەسەنی نارد ، وەختێکی خواجە حەسەن هات و لەوێ حازربو، ئەو قسەو باسەیان پێگوت بەهیچ جورێکی، قبوڵی نە دەکرد.

چونکەبۆخۆی لەوانەی لەوێ بون باشترحاڵی بوودەیزانی چ باسە؟

ئەحمەئاغا چۆنی دەپێشدا بە میری ڕاگەیاندبو دوپاتی کردەوە.

: ئەگەر لە پاشەڵی نەنوسرابو،ئەحمەدئاغای کوێستانی، دیسان حازرم تەنبێش بکرێم،پاش کێشە وهەرایەکی زۆر میریش هەرپیی وابو داخوا چەمەرزوعێکە دەنا وانیە.

ئەگەر خواجە حەسەنیان ڕوت کردەوەبەئاشکرایی دەخویندراوە ئەحمەدئاغای کوێستانی.

میربەخواجەحەسەنی دەڵێ هیچ قسەت نیە،ڕەگەڵ ئەحمەدئاغای کەوە.

بەڵێ !زۆربەناعیلاجی ومرخێش مرخێش ڕەگەڵ ئەحمەدئاغایان ئیخست هەرتۆکەرەی پیلێکیان گرت ونیوەزۆری ونیوەناخۆشی خواجە حەسەنی بردەوەمەنزڵی و بەرگی

نوکەریەی دەبەر خواجە حەسەنی کرد و ئەسپێکی بۆ کڕی و ڕەگەڵ نوکەرانیدا.

بەڵێ! ئەحمەدئاغا؛کاری خەلاس ببو کەل وپەلی کۆکردنەوە وبەخۆوبەنوکەرەکانی و خواجە حەسەنی بەرەو ماڵ بونەوە. شەوو ڕۆژان ڕێگایان بڕی هەتا گەییشتنەوە. لە قەراغ شاری خویانڕاگرت هەتا لای نوێژی شێوان. لە وەختی بێدەنگیدا، بانگی نوکەرەکانی کرد، یەك یەك هەموی ئیجازەدان کە بچنەوە ماڵە خۆیان هەر لەبەرئەوەوی لەمێژە لە ماڵێ وەدەرکەوتونەو ماندووبونە، بچنەوەسەرێکی لە ماڵێ بدەن، جێگایەکی بۆ د یاریکردن پاش حەوتویێکی لەئەو جێگایەی یەکتری ببیننەوە.

مانەوە ئەحمەدئاغاو خواجە حەسەن و میرزا براییم.

ئەوجار ڕوی دە میرزا برایمی کرد:ئەدی ئەتۆ ماڵت لێرە نیە؟!

میرزا براییم لە ترسی خواجەحەسەنی نەی وێرابڵێ ماڵیشتم هەیە،چونکەخواجە حەسەن وای ئابرو بردبو، لەنێو خەڵکی ژنەکەی بە خەراپ حیساب کردبو ئەگەر لە قاوەخانان ئەوە چەرتەمەی لێدەدا و سەمایە دەکا و ...

ئەوجار ڕوی دە خواجە حەسەنی کرد:ئەدی ئەتۆ ماڵت لێرەیە؟!

خواجە حەسەن: بەڵێ ماڵم لێرەیە، ئەگەر ئیجازە بفەرموی دەچمەوە ماڵێ هەروەختێکی بۆم دانیی لە خزمەتتدا هەمە.

ئەحمەد ئاغا: باشە ئاخر میرزا براییم ئەتۆش ماڵت لێرەیە، بچووە ماڵێ وسەرێکی لە ماڵ ومنداڵەکەت بدەووەرەوە.

میرزا براییم دیسان نەی وێرا بڵی ماڵم لێرەیە لە ترسی خواجە حەسەنی.

ئەوجار ئەحمەدئاغا بانگی خواجە حەسەنی کرد: خواجەوەرە؟ کاغەزێکی بنوسە و ئیمزایکە ئەگەر ئەمن پیاوی ئەحمەدئاغام.

خواجە حەسەن کاغەزێکی نوسی، ئەمن هەتا بمینم پیاوی ئەحمەدئاغای کوێستانیم و هەرکات و ساتێکی هەر کارێکی بە منی هەبیت بە بێ هینانەوەی عوزر و بەهانە، بە ئەنجامی بگەیەنم.

کاغەزەکەی مۆر و ئیمزا کردو تەحویلی ئەحمەدئاغای‌دا.

جەنابی قازی؛ ئەی ئەهلی مە جلیس بەڵێ ژن هەیە ژنۆچکە هەیە.

ئەگەر پیاو هەیە پیاۆچکەش هەیە.

جا ئەحمەدئاغامیرزابرایمی ناردە دەرێ و ڕوی دە خواجە حەسەنی کرد: خواجە حەسەن! نامەرد، نائینسان! ئەتۆ کەنگی ژنی میرزا برایمیت لە قاوەخانان دیت سەمایە بکات؟! و چەرتەمەی لێدات وچەبکاو،چی وچی!؛

خواجە حەسەن مچورکێکی لەبەری پێێ هاتەدەرێ و چۆدەتۆقی سەری زانی ئەو درو زەلامەی لێ ئاشکرا بوەوتوشی بەلا یەکی گەورەبوە، قوستێوە و گوتی ئەمن غەڵەتم کردوە دەنا وانەبوە بم بورن، ئەگەر.دەمبورن تەواوی کارەساتەکەی لە ئەوەڵ ڕا هەتا ئاخیر بە بێ درووٚ هەموتان بۆدەگێرمەوە.ئەحمەدئاغا:بۆم بگێرەوە،

هەموی بەوردی بۆ گێڕاوە چۆن چوتە ماڵە جیرانی وبە نێردیوانێدا وەسەرکەوتوە وڕاستی شوٚرکەی کونکردوەوتەماشای کردوەوهاتوتەوە بە کەڵەك کاروانی لە میرزا برایمی بردوتەوە وڕەمزەکەشی لەجیرانەکەی گوێ لێ ببو.

بەڵێ ..دوای ئەوەی هەرچی لەمیرزا برایمی ئەستاندبو لێئەستاندەوە،کاغەزێکی دیکەشی پێ ئیمزا کرد کە دوایش هیچ حەڕەکەتێکی نەتوانیت دەگەڵ ماڵە میرزا برایمی بکات؛

چو.وەسایل و شتەکەی لە میرزا برایمی ئەستاندبون، بە ئەندازەی وی پولی دایە، تەحویلی ئەحمەدئاغای دا، جا خواجە حەسەنی مەرەخەس کرد چۆوە ماڵە خۆی.

ئەوجار دەگەڵ میرزا برایمی چونەوە ماڵە خۆیان بێئەوەی میرزا برایم بیناسێتەوە، ئەگەر لە دەرکەیان‌دا، قەرەواشەکەی هەرای‌کرد:کێیە ؟

میرزا برایم:خاڵێکی ڕەشت لە نیوان سینگ ومەمکانە، ئەمنم. میرزا برایم دەرکەی بکەنەوە.ئەگەرقەرەواشەکە؛دەرکەی کردەوەوچونە ژورێ میرزا برایم چاوی بە قولەی‌کەووت گوتی ئەوە چیەچ باسە ؟حەبیبەلەکوییەئەوقولەبۆ لێرەیە.

قەرەواشەکەش ئاوای بۆ گێڕاوە:چەندڕۆژ پاش ئەوەی ئەتو ڕۆیشتی ئەو قولە هات

باسی کردوگوتی خواجە حەسەن کاروانی لە میرزا برایمی بردوتەوە، ئیدی هەر ئەودەمی حەبیبە لە ماڵێ وەدەرکەوتوەو نەهاتوتەوە، جالەئەودەمیڕا نازانم بوکوێ چوەو چیکردوە و چی بەسەرهاتوە هیچ ئاگادارێکی دیکەم لێی نیەونازانم.

میرزا برایم بەکوتنێ قەرەواشەکەی وەنیگەرانی کەوەت وگوتی ڕەنگ بی قسەی خواجەحەسەنی ڕاست بێ هێندەی دیکە ش نارەحەت بوبەئەوخەبەرەی لەلا یەك کاروانی بدۆڕێنی ولەلای دیش ئەوژنەی هێندەخۆش دەویست وئەویش نەمێنێ.

ئەوجار حەبیبە خوی لێ ئاشکرا کردو بەرگی لەبەرە خویێ داکەند و پێك شادو شوکر بون و قولەشی بەرەڵلاکردو درێژەیان بەژیانی ئاسایی خۆیان دا؛

دوایەپیاوەکانی دیتنەوەئازادی کردن ولەدوی خواجەحەسەنیشی ناردخویێ لەویش ئاشکراکردگوتی ئەوەئەمنبوم ئەومەرەدەم بەسەر هینای،هەتابۆ جارێکی دیکە ئاقلێ بی وبوختانێ بەکەس نەکەێ. هەتابەینێکی زۆر خۆشیان ڕابوارد، هیچ نارەحەتیکیان دە بەینێدا نەبو بەڵام ئەگەر میرزابرایم وایکردبا حەبیبە دڵی بێشێ بەرگەمسگەریەکەی دەهینا لەپێشی دادەنا وپێیدەگوت ئاخر ئەتوهەرئەوپیاوەنەبوی.

جەنابی قازی! ئەی ئەهلی مەجلیس! پیاو هەیە، پیاوۆچکەش هەیە.

و ژن هەیە ژنۆچکەش هەیە

چونکە قەیات هەردوکان زورجوان بووهیچ ئیراد یکیان لێ نەدەگیرا جاهەربۆیە جوجکە کان نەبون بەکوتر ونەبون بەقەل بەلکوبونەقەلەسابونەهەڵفرین ودایك وبابیان بە جی هێشت ولێیانداڕۆیشتن.

خواجەحەسەن لەبەعزەجێگایەکی بەحاجی حەسەن بەسرائی نێوی هاتوە حەجیشی کردبو هیچ ئیشکالێکی نیە؟

(شێعری) قەل وکۆتری

کوترێك و قەلێك بێجێ مانەوە — هەردو تەنیابون پێك گیرسانەوە
پێك هاتن کارو جوجکە هەڵێنان — وەکێك بەخەم بن بۆمان و نەمان
هێلانەیکی جوانیان، دروست کرد — کوترەشین زۆیکی دو هێلکەی تێ کرد
جوجکەی هەڵێنان، پەروازەی کردن — لە هەڵو و خەرتەل، نەخۆشی و مردن
قەل د یتی جوجکە، پەروازە بونە — جوی لەوەی لە خۆێ هەلاواردونە
بە فیزو دەعیە و ژێست و خۆ رانان — لە کوتری فەقیر، کەوتە بەهانان
دەتوانی بڕۆی هەرکوێ پێتخۆشە — بو جێگای خۆشتر، زیاتر تێکۆشە
ژن بۆ کارو ماڵ،چارەی وا رەشە — لەوبەر بویەش هەروا بێبەشە
من ناچمەدەرێ قەت لەو هێلانە — هەتیویان ناکەم، ئەو جوجەلانە
تا ماڵ و جوجکەم، رەنێو هیناوە — زۆر لە تۆ زیا تر، رەنجمکێشاوە
لێیانبو بە شەڕ لە سەر جوجکەو ماڵ — ژیانیان لێ شێوا بە قسەی سوك و کاڵ
بە باشیان زانی، بچنە لای قازی — بە شەرع وقانون، هەرد و بن رازی
لای قازی سلاوێان داکوتا بە جوت — هەرکەس دەردی خوی بەمام مەلا گوت
قازی بڕیاری بۆ دامەزراندن — بۆی شیکردنەوە، جوان تێیگەیاندن
لە سەرمودەعی هەرکەس قەیاتێك — بێ بگێڕێتەوە، یان کارەساتێك
کێ هە زاڵ تربێ جوجکە هی ئەوە — شاهید و ئیسبات بە گشت کردەوە

❋ ❋ ❋

وتاری قەل

قەل دەستی پێکرد بە زەممی ژنان ... دەیگوت بێدەلیل غەیبەت وبوختان
جەنابی قازی، ئەی ئەهلی مەجلیس ... نابی دڵگیربن، یا بمکەن موفلیس
عەمەلی ژنان ئەوەتا وایە ... کێ بی نەیدیبێ لە سەر د ونیایە
لە شارێکی خۆش، پاك و ئاوەدان ... کوڕەپاشایێك، هەبو ئەحمەدخان
باوکی دەوڵەمندو چونکە پاشابوو ... زو ژنی بۆ هینا تا بۆخۆی مابوو
یەکتریان دەویست ژن و میرد هەردو ... لە پێش گواستنەوەوچونەنیو پەردو
باوکی ئەحمەدیش،وەك ئەوخەڵکەی مرد ... حەسرەت وداخی، چی لەگەڵ خۆی برد
پاش مردنی باوکی و زۆر بیرکردنەوە ... پەندی گەورەکان وەبیرخستنەوە
خەریكبو دەیخوێندلە لای مەلایەك ... وەکو شاگردێك، نەکو وەك شا یەك
هەر بۆ خوێندن و تیژکردنی هۆشی ... لەگەڵ ماموستا بە کەیف و خۆشی
ئەحمەدو مەلا، وەك دو دۆستی چاك ... بۆ یکتر بەخەم هەردو داوێنپاك
لە نیو ماڵ و شار هەرچی ڕویدابا ... وەزع، چەندوچۆن لە کۆی قەومابا
بە مەلای دەگوت بە بێ زۆرو کەم ... بە بێ دواکەوتن، هەر ئەوکات و دەم
جغارەفروشێك هەبو سەعدوناو ... جوان و لاوچاك و، لە عەقڵیش بەرچاو
ڕۆژی چەندجاران بۆجغارەفرۆشتن ... بەردەرکی ماڵی شایداڕۆیشتن
ڕۆژێك شابانو، وەختی ئێوارێ ... جغارێکی خۆی، بەرداوە خوارێ
هاویشتی بۆ نێو جغارەی سەعدون ... ئەوە بو بە هوی ئیکی و تێکەڵبون
دیتێ گوتی قەزات لەخۆم نازدارێ ... بۆچ ئەوجغارەت هاویشتەخوارێ
:ئەوە پێتبڵێم هۆشت لەخۆبی ... دەبێ جغارەی من، هەرلەکنە تۆبی
پێك هاتن زۆر زو، قەراریان دانا ... سەعدون بچتەلای، لە دیوەخانا

خانم سندوقیّ، زۆر زلی سازکرد
لەنیو سندوقا، جێگەی پیّ ڕازکرد

هەرکەسیّ، هاتبا بۆ هەرئیش و کار
سەعدونی دەخستەنێوسندوق بەغار

بۆ دەروژوران سیّ زەنگ دانرابون
بۆ هاتوچۆیەو بۆ خەبەرداربون

یەکیان دەروازەوسالۆن دوهەم زەنگ
سیّ هەم پاشخانە بکاجنگ ودەنگ

ڕۆژێك بیّ ئەوەی یا فکرێك بکا
کاری چیەو لە کویّ یا سۆزێك بکا

ئەحمەد بە بیّوەخت هاتەوە بۆ ماڵ
سەر لە خانمدا و بپرسیّ ئەحواڵ

شروشەپرێوی کە بە چاوکەوت
خرپەی لەدڵی هات غەمزەی ڕیّ کەوت

بو لای ماموستای ئەحمەد گەڕاوە
ئەوجورەی دیبوی چو بۆیگێڕاوە

:بیبەستە زەنگی دەروازەی دەریّ
بیّ ئاگاکردن، زو بچۆوّ سەریّ

زەنگەکەی ئاخنی، وەختی چێشتانیّ
خێرا سەرکەوت چۆ حەرەمخانیّ

بە دو زەنگەکەی، دی خانم بزوت
شروشەپرێوو سەرو سینگی ڕوت

خانم! بۆڕوتی؟چ بوە،چەقەوما
نازانی هیرشیّ، هیناوە گەرما

زەنگی دوهەمت کە بەجوانی بەست
بچوبۆسەریّ بیّ خشپە وبیّ هەست

چۆ سەریّ پاشی بەستنی زەنگی دو
شەپرێوتری دی لە جاری پێشو

ئەی ئەهلی مەجلیس، جەنابی قازی
ورد لێی بڕوانن ڕازی و ناڕازی

عەمەلی ژنان ئەوەتا وایە
کیّ بی نەیدیبیّ ئە لە ودونیایە

خۆت ڕوتکردەوە هەی دیسان خانم
عەیبە شورەییە، قەزات لە گیانم

بە خوای ئەحمەدشا، هێندە گەرمایە
پشوم لیّبڕاوە، وسۆزەی بای نایە

چووە مەدرەسەی، مەلای حاڵی بکا
بو ئاخری و د وایی جا ئەوجار چی بکا

زەنگی سیەمیش کڕ بکەو بیّدەنگ
بابەینێك وابیّ نەدەنگ بیّ ونەزەنگ

ئاخری بەست و چۆ سەر وەك بزوت
لە سەر سندوقیّ خانم دانیشت، ڕوت

زانی چی هەیە لە سندوقدایە چۆن ئاشکرای کا، نەدۆڕێ کایە
هێند پەرێشانبو بەو وەزع و حاڵە لێی بوو جەهەننەم ئەو ژین و ماڵە
وا دەورەیاندابو، غەم و پەژارە چۆن دەبێ داخوا ئاخری ئەوکارە
چۆ نێو چوارباغی بە تێك چڕژاوی سپی هەلگەڕاوڕەنگی گۆڕاوی
دەروێشێك هەبو دەژیا لە نێو غار کەمتر واهەبو بێتەوە نێوشار
ڕوحی کچێکی لەبار و جوانچاك لە عەسای کردبوو، بە منداڵی و پاك
کەنگی پێیخۆشباعەسای هەڵداویشت بوێ دەبوبەژنێك، لە لای دادەنیشت
بەینێك وا ڕایبوارد بە کەیف و خۆشی بۆ وەزعی خۆشتر زۆر تێدەکوشی
وا،حاڵێنەبو، ژن، سەربزێوە خوی لە عەساداو هی ویش لە سێوە
سەری سوڕمابو، چ بیرکاتەوە دەروێشەکەی دیو وەخۆهاتەوە
لە بن دارێکی، گەلاگەش و جوان ئاوا هات دانیشت بە بێ سێو دوان
عەسای هەلاویشت، بو بە ژنی جاران ماچ و موچ باری وەك ڕێژنە باران
پاش سەیرو سوحبەت لەگەڵ نیگاری مامدەروێش، خەوی بە سەردا باری
ژنە دەرمانی بێ هۆشی هینا بە بەردەم و لوت و سەریدا هینا
بێ هۆش بو، زوێکی، سێوی هینادەر هەڵیاویشت لە سێو لاوێك هاتەدەر
لەگەڵ ئەولاوە، دو دڵ دو دڵدار ڕایانبوارد تاوێك ژیانی ڕۆژگار
دەستی بە سەری دڵداردا هینا بوی بۆوە بە سیو، لە گیرفانینا
بە بونی بوسو، وەهۆش هاتەوە خەریك بو، کەل و پەل، کۆکاتەوە
دەستی ڕەسەری ژنەی سو بێ هەست بوێ بۆوەعەساوهەستاگرتیە دەست
هەستا، خەریك بو دەرکەوێ بڕوا ئەحمەدشا، نەیهێشت، گێڕایەوە دوا

دەبێ نیوڕۆژێ،میوانی من بی　　ڕەنگین و جوانیت، لە خوانی من بی

دەروێش ڕازی بولای ئەحمەدماوە　　ئەحمەدیش خێرابۆماڵ گەڕا وە

جوی لە کارگەرو دەستو پەیوەندە　　قەرەواش، بێکار یا چەند ئەوەندە

میوانمان هەیە، خانم بۆ نەهار　　شێوی شەشکەسان سازکەبەئەژمار

کێ یە میوانمان؟ دەروێش سەعیدە　　وشیار و ئاگاه، زۆرزان، گەڕیدە

میوان یەك، ئەمەش،دو هەر سێکەسین　　سێکەسی دیشن،کوانێ ئەوان کێن؟

سێ مەجومعانم بۆ بنەخشێنە　　مەجمەیی بۆ دوکەس حازرکەو بێنە

نەهارێ سازکردنوێکی بۆێ هێنان　　سێ مەجمەی جوانی هات لەپێش دانان

خانم مەجومعێك بۆ تۆ وەرە پێش　　ڕەفیقت بێنە ئەتو مام دەروێش

خو من هەر تەنیام، بێ ژن وبێ ماڵم　　هەروا سەبیاحم، بێوەزع و حاڵم

ناچارم بابلێم، بیانوی پێناوێ　　دە ی هەستە خاڵۆ، عەسات هەلاوێ

لێی ئاشکرابو سیڕڕی تێگەییشت　　ناچار هەڵستا، عەسای هەلاویشت

لەناکاو گۆڕا، بو بە ژن عەسا　　خانم ئەوەی دی ولە وێ عەبەسا

دەڵێ خوشکم، تۆش، بێنە ئاواڵت　　دەروێش دەی بەستۆم،سەدجاروەباڵت

ڕەفیقی ئەبوە لە من بەولاتر　　ئەمن دەزانم زۆر لە تۆ چاتر

ئەو بەزم و ڕەزمە، هێندەی پێناوێ　　دەی هەستە ئەتۆش،سێوت هەلاوێ

بەوقسەی تێك چوڕنگی بزرکا　　ناچاربو ئاخر، یان دەبو چ بکا

هێنایەدەرێ سێوێك، گەش و سور　　هەروەکو،کوڵمەی دەدرەوشا لە دور

سێوی هەلاویشت، بو بە کوڕەجحێڵە　　مامدەروێش کەماشێتبێ لەو فێڵە

ئەحمەد تێیڕاخوڕی، دانیشە لە وێ　　جا بزانە ئەوجار ئەمن چمدەوێ؟

بۆ ئێوە چۆنم ڕەفیق پەیدا کرد　　بە بێ مەعتەڵبون،وا بە دەستوبرد

دەی هەستە چیدی خۆت مەخافڵێنە — بو ئەو ئاواڵەی منیش، ئاواڵێك بێنە
لە قسەی ئەحمەدشادەرویش زوو زانی — فێڵی لێ کردوە، وەك خۆی خێزانی
دە خانم فکری، ئەویش لێی ڕوانی — زانی نورەی ویەوپاش سێ ودوانی
خانم! مەرگی خۆت، تۆ سەری خاڵت — ئەتۆش زو هەستە و بێنە ئاواڵت
زۆر ترسا خانم بە لەرزو تاوە — دەستەونەزەربو، ولاّمی داوە
باوەڕم پێبکەن ئە لەو دونیایە — ڕەفیق و هاوڕێم، هەر ئەحمەدشایە
ئەی ئەهلی مەجلیس، جەنابی قازی — ورد، لێ بڕوانن، ڕازی و ناڕازی
عەمەلی ژنان لە گشتلا قاوە — لەو فڕوفێڵە، چیمان بۆ ماوە
دەرویش چۆ ژوری زۆر بێ حەوسەلە — شەقێکی هەڵدا لە سندوقەزلە
سەعدونی لەنیو سندوق هینادەر — ئەحمەدشا دەڵێ کارمان بو، یکسەر
خانمی دەرویش و ئەو لاوە مەجمێك — ژنکەکەی من و ئەو کوڕەش وەکێك
مەجمەی سێهەمیش ئەمن ومام دەرویش — فەرمون بسم‌اللەلەخوان وەرنەپێش
ژنیان تەلاقدان، بێ هەراو کێشە — هەردو،ئەحمەدشاوئەو مام دەرویشە
لەو وەزعەی خەراپ کەبوێ هاتەپێش — بەجارێك تێکچو، گۆڕا مام دەرویش
بەینێك پێکەوە، ژیان؛بە بێ ژن و ماڵ — بو هینانی ژن، نەیانبو خەیاڵ
ئەحمەد.دەرویشی ڕۆژی دەدوێنی — فکر وبیری خوێ پێ ڕابگە یینی
پێم خۆشەباشترلەمن حاڵ بێ — خوانەکایاخۆ لێم نا ڕازی بێ
:بۆ هیچ کارو ماڵ خۆدانا مێنم — هەرژنێ تۆ بڵەی حازرم بوت بێنم
:ڕوحی ئەو ژنەم هەر بە منداڵی — کردبومە عەسا، بە شلکی و کاڵی
کەمتر واهەبو خەڵکی ناسیبا — تەنیا گەڕاباو هەموجێ دیبا
لەنیو غاری چول، پێکەوە ژیابوین — بۆ یەکتر وەکو، فریشتێك وابوین

ئاواش فرسەتێ وەدەست خوێ بێنێ   خەیانەتێ بکا و خوێ بدۆڕێنێ
شەرت و عەهدبێ هەتا بمێنم   ئە لەو دنیایەی قەت ژن‌ناهێنم
ئەحمەدشا دەڵێ هێشتا من لاوم   زۆر ماوە، ماوەو ڕێگەی نەبڕاوم
تا حیکایەتی، قەلێ دوایی هات   دانیشتوان هەمو بێدەنگ، کڕو مات

وتاری کۆتر

ڕوی‌کردنێ ئەوەی لە مەجلیس‌دابون   وەکو بەرپرسێك، تێیان‌ڕامابون
لە قەل حاڵی‌بون چی کرابی ونەکراو   ئی دەدڵی‌دابی هەڵی‌ڕشت تەواو
هەرچی بوی‌گوتراو هاتە سەر زاری   بی ئینسافانە، یان بە زۆرداری
لەخۆبایی نیم خۆ من وەکو قەل   دەزانم وەك قەل بۆم نارەخسێ هەل
ئەی ئەهلی مەجلیس! جەنابی مەلا   زانای، تێدەگەی ئەلحەمدولیللا
بەڵێ، ژن هەیە، ژنۆچکەش هەیە   پیاو هەیەو،ئاخرپیاوۆچکەش هەیە
خواجە حەسەنێك لە شاری بەسرا   هەبو باش تاجر، دەوڵەمەند، دارا
بۆ تۆجارەتێ گرتی تەدارەك   کاروانێك ئەسب و وشتری مەبارەك
هەر لەو گەڕەکە، ژنێك لەگەڵ شوو   دەژیان بە بێکار، بەلاّم بەئابڕو
دەژیان بە هیوای، چیمان نسیبە   میرزا براییم بو، لەگەڵ حەبیبە
پیێ‌گوت میرزاتۆش بۆناچیەسەفەر   :بە چی بچم کوا پوڵ کوانی بارەبەر
ئەو سێ گەوهەرەی ژێر پرچم‌دایە   یەکێان بۆ تۆ بێ، بیکە، دەسمایە
:ئەسب و ئەسبابی، سەفەرێت سازکە   ئە لەوبێکاریەی دەخۆت دەربازکە
گەوهەری فرۆشت زوکردی بە پوڵ   بو بە هاوشانی، پیاوی زۆر ماقوڵ
حەبیبەوکارگەربەجێ مان لە ماڵ   بە تەگبیرو ڕاو نیشانە و ئەحواڵ
لەگەڵ کاروانی، ڕۆیین چەند مەنزڵ   خواجە،میرزای دی وەهەروا لیێبوسڵ

دانیشتبون قسەومەجلیس عاموخاس هەرکەس لەلایەك لەشتێ دەكرا باس
خواجە حەسەنی دڵڕەشی نەزان ڕویكردە میرزاودەستی كردبەقسان
لای خۆت تۆهاتوی دەوڵەتت زیادبێ ژنت، توێ دەركرد تا خوێ ئازادبێ
میرزا تێیڕاخوڕی، بەس بوختان بكە بەس قسەی بێجێی ناو خێزان بكە
خۆتۆ ژنەكەی خۆت وەك من ناناسی خۆت هەڵدە كێشی مشتی كراسی
دەبا گرێوێ بكەین، هەر بۆ موتمانە لە سەر كاروان و هەرچی پێمانە
میرزا پشتئەستوربو، زۆر بە خێزانی گریوەكەی كرد لە سەر كاروانی
خواجە بە بێ هەست بۆ شار گەڕاوە باسی گرێوی چوو، بۆ هێن گێڕاوە
وابكە بی بینم، با لە حزوربێ چونی بۆت پێك بێ یان با لەدوربێ
هەی هاتە خواجە بۆت ناچێتە سەر ئەوژنە لە وماڵەی قەت نایێتەدەر
چەنگێكی پڕی، پوڵ كردە كۆشی چۆن چاكە، دەبێ ئاوا تێبكۆشی
ساڵێ هەمیشە پاشی نیوەشەو بۆغوسڵ ونوێژی هەڵدەستێ لە خەو
وەرە پێمبڵێ، ڕێگام بۆ خۆشكە لە كامەلایە پلوسك و شۆركە
ئەوە لەوبەرزە ! سەرت هەڵێنە ! نێردیوانێكی درێژم بۆ بێنە
شەو هەمو شەوێ تاوێك نا تاوێك كونێكی تێكرد بە قەد جێی چاوێك
هاتە سەر شورکە لەو كون و دەرزە د یتی، ئەك ئاوا بەو تۆوتەرزە
دو گەوهەر لە بن پرچی دەتروسكان زو هاتەخوارێ ولە دارو پلوسكان
زۆر زو گەڕاوەوبولای كاروانی هەر گەیشتەوەو، لە میرزای ڕوانی
هەرڕۆژی ئەوەڵ ئەمكوت ئەوباسە ؟ كوا ژنت هەتیوە ؟ بۆتە ڕەقاسە
چەپڵەی لێدەدا لە قاوەخانان هەرشەو لەشوێنێك لای پیرو جوانان
نیشانەش ئەوە، دو گەوهەری گەش دایناوە پاش سەرلە بن پرچی ڕەش

قاقا پێکەنی؛ میرزا چی لێ هات؟ باڵەلای خۆم بێت بۆهیچکوێ نەڕوات
ئەو قسەی کەبیست میرزای ماڵ وێران خوێ دێیرودەوێ دەکوتاوەك کوێران
هەرچیکی پیێبو لیێئەستاند حاجی کردیە وەرگێڕکەش بە ناعیلاجی
هەرکات، چومەوە، ڕەمزو نیشانە خاڵێکت لەنیو سینگو مەمکانە
قسەی دەدرکاند وا بزرکابو قولە ڕەشێکیش لە کاروان‌دابو
گوێی بو قسەکانی هەردوکان ڕاگرت نیشانەو وتەی بە دڵ جوان ڕاگرت
قولەش گەڕاوە بە بۆنی کەباب تا گەییە ماڵیان، کردی دقالباب
پرسیان ئەتۆ کیی پیی‌گوتن نیشان دەرکیان کردەوەو قول خۆی دانیشان
بە خوو کارگەری، کوتایان بە دار چی لەدەستنەهات جویی دادو هاوار
:دەبێ پێم‌بڵەی زۆر ڕێك، بە جوانی بۆی‌گێڕانەوەو، باسی کاروانی
حەبیبەی جوان‌چاك، کوڵمەی گڵۆکی تازە، ئەوساڵەی هاتبو بە بوکی
ڕێکو لەبار وئەو قەلافەتەی چاوجوان، بەدیمەن، ئە بە وهەیبەتەی
بالابەرز، قەدی وەك داری چنار ئاوا خولقابو،نێرانەو بەکار
قوڵی لێ هەڵکرد، بستێنی تۆڵە بشکێنی ژیست و پیستی، ئەو زۆڵە
گەوهەرێکی دی بردخوردکردەوە خۆی تەواو گوڕی بە گشت کردەوە
بەرگێکی جوانی، پیاوانەی پۆشی بۆ ڕێك‌وپێکی، وجوانی تی‌کۆشی
چەند نۆکەری گرت، زیرەك و چالاك بۆ تەقڵەبازی و لە شەڕیش بێ‌باك
ئەسب و ئەسبابی خۆی‌و پیاوانی کڕینی وەکێك هەموی بەجوانی
پێ ڕاگەیاندن، بە نۆکەرانی من ئەحمەدئاغام، ئەحمەد کوێستانی
کەوتنەڕێ، بەرەو شاری بەغدایە چەند شەوو ڕۆژان، ئە بەو گەرمایە
ئەی ئەهلی مەجلیس جەنابی مەلای! ئەلحەمدولیللا، تێ‌دەگەی زانای

بەڵێ ژن هەیە و ژنۆچکەش هەیە   پیاوی پیاو هەیە و پیاۆچکەش هەیە
وەختێ گەیشتنە، ئەوشارە گەورە   خوی پێناساندن، بە چوك و گەورە
خۆشترین جێگا، جوانترین خانوو   بە ئیجارەی گرت بۆ برو بیانوو
بەحاکم ودەستەش خوێ پێناساندن   ڕەوت و هەیبەتی، هەموی تاساندن
من ئەحمەدئاغام، کارێ هەتانە   ئەحمەد کوێستانیم، پێم کەن مەتمانە
ئەوجارە ڕۆیی کەوتەدوی حاجی   چۆنی تەنبی بکاو بستێنی باجی
دەریشی کردبو، میرزای خالبەسەر   ناچاربو، ببو بە شاگرد مسگەر
گەڕا، دوکانی وەستای دیتەوە   قاپی پیسمان هەن، بۆن سپیکەوە
هەر ئەو شاگردەم، لەگەڵبنێرە   قاپ و قاچاغان، بێنێتە ئێرە
میرزا برایمی نارد تا قاپان بێنی   لە ڕێی تێیگەیاند زۆر بە نەێنی
میرزا لە غەم و فکر و پەرۆشی   هەر نەیناسیوە، ژنەکەی خۆشی
ئەتوبۆنایەی، وەك ئەو پیاوانە   پاك و خاوێن بی، بڕژی وشاهانە
وتی پێمخۆشە، ئەو هاتمەلات   ئەسپێکی بۆکڕیو دەستێکیش خەلات
چووە لای وەستا بۆ مالاوایی   هەرچوو هاتەوە زۆر بەخێرایی
بەرگە کۆنەکەی مسگەری وەرگرت   بۆ قسەو باسی،دواڕۆژی ڕایگرت
گەڕاوچو، حوجرەی خواجەی دیتەوە   نیشانەی کردچۆن بیناسیتەوە
پێویستی و مۆر و ڕەژی دەستدانێ   بە بەرگی ژنانەی تا کەس نەزانێ
پڕژاندی دەرمان لە میژو گوێزان   هێنای گورجێکی لە بوخچێکی نان
مەنزڵ و حوجرەیوا، پێدەزانی   لێی وەژورکەوت، خواجە لێی ڕوانی
بێدەنگ بو، هەتا چولبو دوکانی   ئەوجار ڕایگەیاند، وەختەکەی زانی
وائێژن، ئەتۆش، گەوهەرێکت هەس   ئێکیش لای منە، تۆ بیزانە و بەس

هاتوم لێمبکڕە، یان پێمبفرۆشە
بۆ هەردو ڕازیم، کامەی پێتخۆشە

:مزگێنیت کەوت، من لە خودام دەوێ
ئەو گەوهەرەی دیش، وەدستمکەوێ

هەستە، ڕێككەوین، بۆ ماڵێ با بڕۆین
تەماشاێانکەین خواردنێکی بخوین

هەر ڕۆیین دەرکەی داخست تا حەوت
پیێوابو مەلەو دەنەوداوەیکەوت

تا درەنگ نەبوە، زو بۆم بێنەدەر
دەڵەیچی بۆ تۆ هەر خۆمم گەوهەر

دەی باشەخو منیش بونەوکارە سازم
شەرتێە نەشكێنی، ناموس و ڕازم

دانیشتن بە قسەی خۆشو گوفت وگۆ
مێوژوگوێزم پێن،داهابڕێکان بخۆ

خواجە زروقاوە، زۆری پیێخۆشبو
هەر دودەنکی خواردزویەکی بیێ هۆشبو

بیێ هۆشتری کرد بە بۆنی دەرمان
تابڵەمە و ڕەژێو مۆری دەرینان

پاش بیێ هۆشبونی بەرگی لەبەرکرد
سوربوە مۆرو سمتی پیێ مۆر کرد

دەخویندرایەوە، هەر زۆر بەجوانی
لە دوررا ئاغا، ئەحمەد کوێستانی

دەرکەی هەڵگرتن، گەڕاوە بۆ ماڵ
پاش چەند ڕۆژان چو تا بزانیێ ئەحواڵ

چەند پیاوی بردن، بەرگیان بۆ بكڕی
دوستاێەتیشی دەگەڵ دەرببڕی

قوماشم، دەوی،گەش وجوان وڕەش
بەرگی مەحمودو قادر، بۆ حەمەش

هەمانە، نەیتوانی، وا خۆڕاکێشی
زانی، جی موری هێشتا زۆر دیشی

:خوانەکا چبوە، بۆت بە پەرۆشم
:ئەحمەدئاغا گیان کەمێك نەخۆشم

جارێ لێیگەڕێ، زەحمەت مەکێشە
کاری دیکانەم، هێشتا لەپێشە

چەندڕۆژی دیکەش خوێ لیێبواردجارێ
ڕۆژێك چوۆ دوکان، وەختی ئێوارێ

کوا، ئەو قوماشەی ئەوڕۆژە دامنان
بو ڕانك وچوغەی خۆم و پیاوەکان

گورجێك دای هاتیێ و هێنایە پێشی
جا ئەوجارزانی هێچ جیێ نائێشی

چەند دەستی لیکڕی، هەتا نەزانی
خوشیێ حازر کرد سبحەی بەیانی

بە ڕێك وپێكی، بۆخوی و چەند پیاو   هەمویان ڕێك ولەبارو زۆرشیاو
کوتێە دەرکەوان بڵێ بەپەلەیە   عەرزێکی چوکم لای حاکمی هەیە
وا ئەحمەدئاغای کوێستانی لێرە   با بێ تا بزانین چی دەوێ خێرە
عەرزی حاکمی کردگەورەم سەروەرم   لە جێی گشت کەسم ئەی تاجی سەرم
بۆ دییاری خۆم دەگەڕێمەوە   بۆ پێی جەنابت ڕەنگ بێ، بێمەوە
لە پیاوە کانم نیکێان تۆراوە   لێرە، بازاڕ و حوجرەی داناوە
ئەمربفەرموی، بێتەوە لای خۆم   بۆ خواحافیزی، پێش، ئەوەی بڕۆم
ساحیب ئیختێاری، وتەت بەجێیە   پێمخۆشە بزانم، پیاوەکەت کێیە؟
ڕەنگ بی بیناسی،خواجە حەسەن‌ناو   خواجەی بەسرائی ئەی دەمخۆش تەواو
وەکو من بەشی، ئەتۆ لەو ماڵە   بەلام ئەو حاجیە زۆر لەمێژساڵە
هات وچو دەکا، ئەو قسە با بەس‌بی   نەمزانیوە قەت پیاوی هیچکەس بی
:بێ‌ئەدەبییەوزۆریش بێ‌جێ یە   بەلام بووکارەی، من بەلگەم پێ یە
چی پیاوەکانمن، هەموم هیناون   موری نێوی خۆم لە سمتی داون
بێ‌لایەنێك بێت با لێی‌بڕوانی   کێشەن خەلاس‌کا، خێری ئیمانی
حاکم، زۆر تێکچو، بەو قاڵ و باسە   بە ناعیلاجی فەرموی دەی خاسە
ئێمە هەمومان بەوە بوێن ڕازی   مەحکەمەیی ناوێ و چونە لای قازی
خواجە حەسەن بێ، ڕوت بکرێتەوە   ڕاست بێ یان درۆ سور بکرێتەوە
حاکم ئەمری کردخواجەحەسەن هات   تێی فکرین کوتیان، ئاغا ڕاستدەکات
خواجە حەولیدا ئەو کارە گەورەی   هەر بیسوڕێنی ئەو باس و دەورەی
شاش ویستی بگۆڕێ بەنەفعی حاجی   یا تەحویلی بدات بە ناعیلاجی
بەبێ ترسی گوتی وا ئەحمەدئاغا   زۆر بە ڕاشکاوی لە نیو وەتاغا

مـن ئـەو پیاوەی خـۆم نـادەم بەوشـارە — یاسـاو قـانون کـوا، بـەوەبڵێن کـارە
حـاکم ناچـاربو، خواجـەی دا دەسـتی — هینایـە مـزڵیٚ زۆربـە تـەڕد ەسـتی
بـەرگی نوکـەری لـەبەر خواجـەی کـرد — سایری نوکـەران، ئەسپی خـوی زیـن کـرد
سـواری ئەسـپان‌بون هـەمویان ویٚکـڕا — ڕێکـەوتن بـەرەو ،ماڵیـان بـۆ بەسـرا
پـاش چەندشـەووڕۆژ گەینـەوەماڵیان — یـەك یـەك لیٚی‌پرسـین لـە ژیـن و حاڵیـان
شـوین و ڕۆژێکـی بـوی دیـاری‌کردن — لیٚـك کوببنـەوە بـوی مـەعلوم کـردن
ئیجـازەی پیٚـدان هـەمو بچنـەوە — هـەر خواجـەومیرزای لابمیٚـن نـەوە
مـیرزائـاخـرتـۆش دەبـچـۆوەمـاڵـیٚ — لـەتـرسـی خـواجـەی زانـی چ نـاڵـیٚ
مـاڵـتـان لـەکـویٚ یـەخـواجـەبـابـزانـم — تـۆش ئـیـجـازەبـدەم وەك پـیـاوەکـانـم
کـاغـەزیٚ بـنـوسـەدەبـڵـیٚ پـیـاوی تـۆم — مـۆری کـەوتـەواو،زویٚـکـی بـیـێـنـەبـۆم
کاغـەزی مۆرکردتاهـەرکات وسـات — چـی ئەحمـەدئاغا لیٚمـان داواکـات
چـی لـەمـنـی بـویٚ هـەرتـابـمـیٚـنـم — بـەبیٚ دواکـەوتـن بـۆی بـەجیٚ بـیٚـنـم
ئـیـقـراریـیٚ دەکـەم،حـازربـەئـیـمـزام — تـاهـەم نـۆکـەریٚـك،بـۆئـەحـمـەدئـاغـام
جـائـەوجارئاغـابـانگی خـواجـەی کرد — ولاّ مـی لیٚ ویسـت ئەوپرسـیارەی کـرد
ڕاسـتیم پیٚبڵـەیٚ بـە خـوا ئـازادی — دەنـا قـازی خـۆی دەپرسـیٚ دادی
تـۆ ژنـی مـیرزات لـە چـەند چاخانـان — دیتـت سـەما بکـا لـە پیٚـش بیٚگانـان
لە کـام ماڵت‌دی؟ لـەگەڵ کـام لاویٚـك — لـە کامـە جیٚگـا، لـە کـام کـەلاویٚك
خواجـە هیٚنـد ترسـا، هاتـەوە بـیری — زۆر تاوان‌بـارەو چیٚیـە تـەگبیری
ناچـاربو بیڵـیٚ و خۆشـی بشـکیٚنی — ئەگـەر لـە دونیـا چـی بـۆ نـەمیٚنی
:گـەورەم مـن بـە خـوا بوختـانم پیٚکـرد — بـە پـاکی و چـاکی، حەسـودیم پـیٚ بـرد
دەنـا خـۆ ئەوژنـە لـە دونیـا تاکـە — لـە ڕاسـت هەموشـتیٚك وەك شـیری پاکـە
:پیٚم خۆش‌بـو بۆخـۆت وا ئیقـرارت کـرد — بوختـان و درۆت لـە سـەر خـۆت لابـرد

بو ئەو گریوەی چت ئەستاندووە   بە بێ کەم و زۆر بێنە بیدەووە
شەرتیە پێمنەڵێی قسەی سوك و کاڵ   چی ئەستاندومە وشتر و ئەسپ و ماڵ
بو ئیمە ئیمرۆ تۆ لە جێی قازی   هەرچی تۆ داینێی، پێی دەبم ڕازی
چەندی دانابو، چو بوێ هێناوە   لای ئەحمەدئاغا تەحویلی داوە
ئەی ئەهلی مەجلیس، جەنابی مەلا   تیدەگەی، زانای ئەلحەمدلیللا
بەڵێ ژن هەیە، ژنوۆچکەش هەیە   پیاوی پیاو هەیە پیاوۆچکەش هەیە
جا ئەوجار میرزا دەگەڵ خێزانی   چونەوە ماڵێش دیسان نەیزانی
لە دەرکەیاندا گوتیان ئەتۆ کێی   بەو درەنگوەختەی لەدەرکەی دەدەی؟
:من میرزا برایمم دەرگا بکەوە لێم   نیشانەکەشمت، ئەوە پێدەڵێم
قەرەواشەکە دەرکی کردەوە   میرزا لەو وەزعەی واقی بردەوە
حەبیبە کوانی؟ ئەو قولە کێیە؟   چ بووە؟ چ باسە؟ قول بۆ لێرەیە؟
:پاشی چەندرۆژ ان کەدەرچوی لەماڵ   ئەم قولەیە هات، پێیگوتین ئەحواڵ
حەبیبە لە ماڵ دەرکەوت ئەوکات   چیدی نازانم چبووە کارەسات
ئەو میرزا برایمەی وا لێیقەومابو   بە درووبوختانان کوڵەی کوترابو
ئەوەشی کەبیست کەمابێ هۆش بی   حەبیبە وای د واند ئەوجار دڵخۆشبی
بێ پەردە و پایە خۆی ئاشکرا کرد   ئەو دڵەخورپەو دودڵیەی لابرد
کەم مابو گیانی دەرچی ونەزانی   لە ئازایەتی و مەردی خێزانی
پێك شادبونەوە ئەو ژن و مەردە   پەندیان هاتەدەست، لەو هەمو دەردە
زۆرخۆشیان ڕابوارد خولاسەی کەلام   تێروپڕ، بێخەم دانیشتن، بەلام
میرزا وایکردبا دڵی لێیبێشی   بەرگی مزگەریەی دادەنا پێشی
دیسان وەڕەزی گرێوت کردووە؟   ئەوکات و دەمەی تازە ڕابدووە

قەیاتی کوتریش، دوایی کە پێ هات — دانیشتوان هەمو، مات لە کارەسات
قەیاتی هەردوان، چون زۆر بەهێزبو — پوخت و پاراوو خۆش و بەپێزبو
جوجکەش ماندوبون لەو هاتوچونە — هەڵفرین بونە وقەلەی سابونە
ئەی ئەهلی مەجلیس، جەنابی مەلا — تێدەگەی؛ زانای ئەلحەمدولیللا
بەڵێ ژن هەیە، ژنۆچکەش هەیە — پیاوی هەیەوئاخر پیاوۆچکەش هەیە

نامەی دۆستێك ولاّمی بە شێعرێك

کاك فەقێ ئەحمەدی شیوەمێرێ نامەیەکی لە مانگی ڕەمەزانی جستانی ساڵی هەزارو سێسەدوحەفتاو هەشتی هەتاوی بۆناردبوم و بانگ هێشتنی کردبوم نامەکەم درەنگ پێگەیی و پێشم خۆش‌نەبو دە ڕەمەزانێدا سەفەرێ بکەم بەئەو چەند شێعرانە ولاّمم داوەتەوە.

کاکەفەقێ گیان برای دێرینم — ڕەفیق وهاودەم تاڵی و شیرینم
ها و بیری ڕێگا ی بە ززو پیرۆزم — هاندەر بۆ ورەی پاك و دڵسۆزم
دادەی پێم‌بڵێ ئەحواڵت چۆنە — چۆنی چۆن لەگەڵ ئەو دنیا کۆنە
ئەحواڵی خۆوت وبراو بەڕێزان — دەپرسم دەگەڵ گشت ماڵ وخێزان
پێت‌وابوهەرتۆی ئارەزوت کردوم — خو ئەمنیش لەسویی یارانم مردوم
پێم‌خۆش بولەگەڵ کۆی دۆست ویاران — دانیشتباین بێخەم وەك جاری جاران
هەرنەبێ جارێ‌،یەکتر ببینین — لای خۆیی شەریك بۆ،زۆرشای و شینین
نامەکە لە وەخت درەنگتر گەیی — شاهیدم هەیە نەیکەی بە گلەیی
با ئەوەش بڵێم هێندە پڕکارم — لە چەنگ ئەم ژینە نابێ ڕەزگارم
بەخێر با بڕوا مانگی ڕەمەزان — خۆشی وناخۆشی دەستێ نێن قەرزان
چێدی نانوسم بەو زگی برسی — پێم‌خۆشە وەزعی مەلام بۆ بپرسی

قه یاتی ئاڵی جوجه

سێ کەس لەبەربێکاری و.وەڕەزیان لە بن دیوارێکی دانیشتبوون، کابرایەك بەوێداهات بەبی غایلەسەلامی لێکردن و ڕۆیشت ئەو سێکەسە لێیان بوّە کێشە، ئێکێیان دەیگوت سلاّوی لە من کرد ئەوی دیکەی دەیگوت سلاّوی لە من کرد. سێهەمیش دەیگوت ناوەڵلّە، سلاّوی لە من کردوە، گوتیان باکابرای بانگ کەینەوەولیی بپرسین؟

بەڵێ کابرایان بانگ کردەوە و لێیانپرسی:ئەرێ برادەر ئەتۆ لەئەو سێکەسەمان سلاّوت لە کێ هەمان کرد؟کابرا کە ئەوەی گوێلێبوو لەبەرەخۆیەوە گوتی ئەوە شتێکی تێدایە با بێ سەیر نەبێن ولاّمیداوەوگوتی ئەوەی لە هەموان ئاڵیتر بیت، سلاّوم لەوی کردوە. جا ئەوە هەرکەسە نەقلی خوّی دەگێڕێتەوە:

ئێکێیان گوتی ئەمن ڕۆژێکی لە ماڵێ دانیشتبوم قەت وابە غیرەت نەبوم، بە خێزانم گوت برسیمەنانم بوّبێە؟ خێزانم گوتی نانت بەچی بوّ بێنم؟!

ئەمنیش بەزمان سوتاوگوتم بزانە دوّیەك، ماستاوێك دەنالەئەوەی بەرەژێرترچم گوتبا!

خێزانم بە توڕەیی.گوتی چی؟! چی؟! چی؟!

ئەمنیش حاڵی بوم ئەگەرلێم لەبەهانەیەگوتم، هیچ، بڕێکم نانی ویشکی خواردو چوومە سەر کولانەی هەرامکردو گوتم وەڵلاّهی دەنا ماستیش و ماستاویش!

خێزانم دەستیدا کوڵەوەژێ و کەوتەسەرم، هەلاّتم، نەمگەیشتی! کابرا زوّر جوان گوێی بوّڕاگرتبو، گوتی ئێ ئەتو ئاڵی ماستاوی!

دووهەمی دەستی پێکرد گوتی ئەمن زوّرم ئیشتیاله پیوازیبو لە ترسی ژنەکەم نەمدەوێرا پیوازی بخوّم. ڕۆژێکی خێزانم دەستیدا گوّزەی بچێتە ئاوێ،کانیەکەش بڕێك لەئاوەدانیەدوربو، ئەمنیش غارمدا پیوازێکم سپی کردو دەزارمناگوتم هەتادەگەڕێتەوە دەیخوّم ،لەبەرترەتالوّکەی فکرم نەکردەوە ئاخردوایەش بوّنم لەزاری دێ، نازانم لەبەر بەدبەختێ من یابوّچی خێزانم گەڕاوەلەنێودەرکێ تێم هەڵەنگوت.چاوی لێ کردم، گوتی ئەولاگوێت بوّوائەستوربوە؟ کە پیوازەکەم دە لاگوێیدابو، گوتم نازانم. :بوّنازانی؟!

بڕێکی دەست لێداوگوتی خوڕەقڕەقە.چۆوسەراوێ،ئاوی هیناوهاتەوەلە ترسان نەموێراپیوازەکەی بخۆم یان فڕیێدەم.دیسان بڕێکی دەستلێدا،گوتی،بێنەبا شلتەی لێنێم.بڕێکی شلتەلەلاگوپمناهەتاسبحەینێ کەدەستی لێداگوتی هەروەکوخوێ ڕەقە؟

بەڵێ! لەئەوزەمانیدا لەهێندێك دییان ئیوا هەبون، بڕێکیان لە برین و ... دەزانین، پییاندەگوتن دوکتور یاحەکیم لەئەودییەش پیاوێکی زۆر ڕوحسوك و باشی لێبو، دەگەڵ خێزانم چوینە ماڵە مام حەکیمی، خۆ ئەمن نەم دەوێرا قسان بکەم نەبادا لێم ئاشکرابێ فکرم نەدەکردئاخری ئاشکراهەردەبێ؛

خێزانم پێیگوت، مام حەکیمگیان بزانە ئەوە چیە لە ڕومەتی ئەو پیاوەی هاتوە،

حەکیم هینای بڕێکی تەماشا کردو دەستی لێدا ڕێکیگوشی گوتی نایەشی؟

گوتم نەخێر گوتی دەبێ شلتەی لێنێم.خێزانم گوتی بەڵێ شلتەم لێناوە هەر وەکو خۆیەتی.مام حەکیم گوتی نائەمن بۆخۆم دەبێ شلتەی لێنێم ئەوشلتەی ئەمن بۆخۆم ڕیکێ دەخەم لەگەڵ شلتەی ئێوە جیاوازە .

بەڵێ دوبارە شلتەیان لە گوپمناو شەوو ڕۆژێکی دیکەش شلتەم بە لاگوپی وەبو. سبحەینێ چوینەوە لای حەکیمی. مام حەکیم دەستی لێداو گوتی هەروەکو خۆیەتی دەبێ نشتەری لێدەم خێزانم گوتی بۆخۆت دەزانی! دەستیدا نشتەری و دەگەڵ نشتەری دە گوپی ڕاکردم، تەماشای کرد، پێلکە پیوازی پێوە هاتبوو، زاری لێککردمەوەو پیوازەکەی دەرهێناو فڕێیدا چەپۆکێکی پێداداوگوتی ئەدی ئەگەر پیوازت دە گوپی دابو، بۆ دەنگت نەدەکرد، خێزانیشم دو شەقی تەڕو تازەی تێ هەڵدام، هەلاتمەوە ماڵێ، تازە هەتا هەم پیوازی دەگەڵ چێشتێش هەرناخۆم ونیشتیاشم بۆی ناچی ؟

کابراش گوتی دەی ئەتۆش ئالی سوغانی!

کابرای سێ هەمیش ئاوای دەست پێکرد:مانگ و نیوێك لە بەهارێ چوبو، ڕۆژێکی خێزانم گوتی دەچمەوە ماڵە بابم، هەتا دێمەوە ئاگات لە ماڵێ بیت دەپێشداپێم خۆش بو؛ گوتم زۆرچاکە، مریشکێکن تازە جوجکەی هەڵێنابون، دە دوازدە جوجکەی لەبەربون،

گوتی، زۆر بەجوانی ئاگات لە جوجکەکانیش بێت هەڵۆ نەیانبات!

گوتم نەخێر ناهێڵم.خێزانم ڕۆییشت وگەڕاوە،دیسان ڕوی‌تی‌کردم، گوتی، ئێدی ئاگات لێبن،جوجکێك چی لێبێت چاوتدەردێنم،جائەوجار خێزانم ڕۆییشت،ئەمنیش کەوتمە فکران:خودایە چ بکەم؟چۆن ئاگام لێبن،دوایەگوتم ئەوەی ناهێنی،بەنێکم پەیداکرد،دەلاقی هەموجوجکەکانم ئێخست،سەری دیکەی بەنەکەم لەلاقی مریشکێ گرێ داوگوتم خۆ ئەوجار هەڵۆ ناتوانێ هەموان بەریت؛جابەخاترجەمی مریشك وجوجکەم بەرهەلاکردن،ئاگام لێ نەبوخەرتەلێك هات،ڕۆبۆمریشکێ وبەجوجکەوەهەموی هەڵ گرتن وبردنی ڕۆیی. ئەمنیش دەستەوئەژنومامەوە،جائەوجار چ جوابی خێزانم بدەمەوە،دەیگوت جوجکێك هەڵۆ بیبات چاوت دەردێنم، خۆئێستا.نەمریشك ماوەو نەجوجکە!

گوتم، فایدەی نیە، هەستام پێداهاتم هەرماڵەی هێلکێك و دو هێلکەم لێوەرگرتن، ڕۆژی پێش هاتنەوەی خێزانم،چوم لەبن پێرکی جێگام چاك کرد، هێلکەکانم دانان ولە سەریان مات بوم، خێزانم هاتەوە، دەرکە ئاوەلابو، هاتە ژورێ بڕێکی بوڵەبۆ لێ کردو:ئەوە دەبی لەکوێ بێت؟! ئەو ماڵە چەند خاوێنە! چمنەگوت، چولە جیرانانی پرسی:ئەرێ ئەو پیاوەی مەو نەدیوە؟!

جیرانەکان گوتیان، هاتوە هێلکەی لە مە وەرگرتوە و هیچی دیکەن ئاگا لێ نیە، خێزانم هاتەوە دیسان گەسکی دەستدایە ماڵێ بماڵی، ڕۆبۆ قولینچکی بەرەی پێرکی هەڵیداوە قیرێکم لێ هات، گوتی ئەوە بۆ لێرەی؟! ئەوە چ دەکەی لێرە؟! گوتم حافرەت مریشك و جوجکە هەمو خەرتەل بردونی، هێندەم نەماوە جوجکان هەڵبێنم لێمگەڕێ بۆمریشکەکەش دوایە فکرێکی دەکەمەوە! خێزانم پیلی‌گرتم و لە بن پێرکی هینامەدەرێ و دوسێ کوڵەگەسکی لەسەروگوێلاکان دام و بە شەقان وەدیوی دەرێی‌نام، گوتی ئەوە جوجکە بوبەتوهەڵدین!ئەمنیش بەئەوجورەی نەجاتیم بو. بەینێکی خۆم لەخێزانم شاردەوە·ونەمدەوێرابچمەوەماڵێ،

کابرا گوتی وەڵلاهی سەلامم لە تۆ کردوە ئاڵی جوجە.

قەیات (ئاڵی ماستا و) (ئاڵی سۆغان) (ئاڵی جوجە)

(ئاڵی ماستاو)

سێ‌کەس دانیشتبون لە بن دیوارێك — بە کنێیاندا رابرد هێدی رێبوارێك
سەلامێکی کرد نەیزانی وڵلا — دەبیت بەبەزم و بەکێشە و هەڵلا
یەك دەیگوت سلاوی لە من کرد بابم — دوهەمی دەیگوت بۆت تەسلیم نابم
سێ هەمیش هەردو وەدروخستنەوە — جا ئەمنیان بانگ کردبۆڕن کردنەوە
هەرسێکیان وێکڕا رویان لە من کرد — تۆ ئەو سلاوەت لە کێمان کرد
:سلاوی تایبەتیم تەنیا بوو کەسە — ئاڵێتر لە نێو هەر ئەو سێ کەسە
هەرکەس نەقلی خوێ چی بەسەرهاتوە — سەریان شکاندبێ یا زوهەلا توە
بوم بگێڕنەوە ئەمنیش گوێم لێیە — جا مەعلوم دەبێ ئاڵێتر کێ یە
یەك دەستی پێ‌کرد وەختی نیوڕۆیە — گوتم برسیمە و ئیشتیام لە دۆیە
هاتە پیش گوتی پێم بلێ گویم لێبی — وات بەسەر بێنم زۆر چاك تەنبێ بی
زۆر ترسام گوتم کواخۆچم‌ناوێ — من پێم‌خۆشە بخۆم هەر نان و ئاوێ
هینامە پێش خوم بڕێکەم ورکە خوارد — بە ماتەوماتە خۆم لە ژنەکە بوارد
لە سەر کولانەی گورڕاندم ئەمنیش — دە وەڵلا دەنا ماست و ماستاویش
کولەوەژ بەدەست دیم بە دوامدا هات — بانگی دەکردم من خۆمدا نەجات
مەگەر نەیەوە ؟! هەر روم لە تۆیە — دەناپێت‌دەلێم پوت چەند کیلۆیە
پێم‌گوت بەلێ تۆ ئاڵی ماستاوی — وا لە حاستی ژنت رانەوەستاوی

* * *

(ئاڵی سۆغان)

بوێ گێڕاینەوە زۆر بە بێوازی ئەوەندەم ئیشتیا چۆبۆ پیوازی

بەلام چ فایدە لە ترسی ژنەکەم کوا خۆبەتوتوش بوێرم ڕوی تێکەم

ڕۆژێکی دیتم لای چێشتنگاوێ گۆزەی هەلگرتن ڕۆییشت بۆ ئاوێ

زو پیوازێکی چوکەلەم چاکرد هەروا گورجێکی دە زارم ڕاکرد

چی لە بیرچوبو بۆ چی گەڕاوە منیش کە دیتم کشامە دواوە

دیتمی گوتی ئەیرۆکوپت بۆ وایە؟! با بچم بۆ ئاوێ و دێمەوە دوایە

چۆ کانیە و هەروا زو گەڕایەوە نەموێرا بیخۆم پیواز مایەوە

دەستێکی لێدا و بۆ دەبی وابی هێن ڕەقە دەبێ بەردی تێدابی

شلتەی گرتەوە و لە لاگوپی نام سبحەی کردیەوە و هەروا بێئاکام

نابی پێت وابێ وەك ئەو زەمانە دوکتور و دەرمان یا نەخۆشخانە

لە مەنتیقیك و هەمو دەورو بەر تاقە کەسێك بو ئاوا وەك دوکتەر

پیاوێکی ڕوخۆش، دلپاك و سەلیم ناچاربوین چوینە مالی مام حەکیم

پێیگوت دوڕۆژەگوپی ئەوپیاوە تێ ناگەم بۆچی وا هەلموساوە

دەستێکی لێدا و برێکی لێڕوانی با شلتەی لێنێم، تا سبەی بەیانی

:خۆ دوێنی شلتەم لێ نابو بۆخۆم نا تا لێینەنێم مەعلوم نابێ بۆم

هەلموسا دیسان گوپم بە شلتە قسەکردنیشم لێبو بە فلتە

بەیانی هەرچوین دەرکەن کردەوە دیتمی و شلتەی گرت لێی کردەوە

دەستێکی لێداو هەروەك خوێ وایە بە نشتەر نەبێ عیلاجی نایە

نشتەری هیناو دە گوپمی ڕاکرد هێنایە دەرێ و کاری یەکلا کرد

پێلکە پیوازیك چوکی بەخووە هێنا و لێی ڕوانی و لێشی بەربووە

قامکی نا زارم پیوازی فڕێدا   مام حەکیم جادەی جنێوم پێ دا
دوکتورجوت چەپۆك غاریدا سەرم   هەتا هێزی بو وا کوتایە سەرم
ژنەش دو شەق و زللێکی لێدام   ئەوەش نەقڵی من خولاسەی کەلام
هاتمەوە ماڵێ زۆر بە ناڕازی   تازە قەت ئیشتیام ناشتە پیوازی
دەی کاکە ئەتوش ئاڵی سۆغانی   تو مەکرت لەوی دی چاتر زانی

(ئاڵی جوجە)

کابرای سێ هەمیش وەك پیاوێکی ورد   تا خەلاس نەبون هیچ قسەی نەکرد
وتی نۆرەمە بە ڕەسمی ئەوجار   لە نیوەی ڕۆژی مانگی دوی بەهار
لە مانگی گولاندا، ئەو فەسڵی وا خۆش   کێوودەرودەشت هەموسەوزەپۆش
تەواوی خەڵکی ڕوی لە سەیرانە   خانوی بەختی منیش تێك چوە وێرانە
ڕۆژێك چێشتانی ژنەکەم هاتە ژۆر   ڕاوەستا و ڕوانی کەمێك لە من دور
دەمێکە هیچ باس لای ماڵی بابم   یان خەبەرێك بێ تا دڵنیا بم
با بچم سەرێکیان لێبدەم بێمەوە   دەبێ ووشیاربی تا بگەڕێمەوە
خۆ بە تایبەتی مریشك و جوجکەکەم   دەنکێك نەمێنی خوا بزانی چبکەم
پێم گوت ئەرخەیان؛ بە دڵنیایی   ماڵی بابت یا ن بچیە سەر شایی
کەمێك ڕۆییشت و دیسان هاتەوە   هەتا ئەوباسەی دوپات کاتەوە
پێم گوت بێخەمبە هەتا من مابم   لە ماڵ و جوجکان هەر غافڵ نابم
ژنەکەم ڕۆییشت وونبو لە مالآن   عەقڵ و هۆشی منیش ڕۆیین بە تالآن
جا من مریشکە و ئەو جوجەلآنە   چیان لێبکەم چون بێ لێیبم متمانە
کەم مابو شێت بم کەوتمە فکرەکان   چۆن ئاگام لێبن لەمریشك و جوجکان
بیرم کردەوە خۆم زۆر ماندو کرد   لەو فکرەی زیاتر ڕێم بۆ دەرنەبرد

بەنێکم هێنا و هەموم تێك خستن   لاقی هەموانم ئێلئێك لێكبەستن
هەلۆ ناتوانی هەموان هەلبگری   بەخۆم گوت عەقلە دەکا بەرگری
لە بیر و هۆش و لە زانایی خۆم   تەحسینم دەناردخۆم بۆعەقلی خۆم
دە ئەو فکرانەدا وا غەرق ببوم   تا خەرتەل نەهات ئاگادار نەبوم
جەلەی مریشك و جوجکانی ڕفاند   بەنی مەحکەمی بیری منی پساند
ژنەکە، دەیگوت جوجکێك نەمێنی   چ بۆخوی بمری، هەلۆ بیرفێنی
هەڕەشەی دەکرد چاوم دەربێنی   ئێستاکە بزانی چم بەسەردێنی
دە گوتم ئەو حالە ناشێ بەوحالە   نەجولێمەوە وەزعم زۆر تالە
چوم پێداگەڕام هەر لە سەر لاقێك   هێلکەم پەیدا کرد نۆجوت و تاقێك
هێلکەکەم دانان جێ مریشکە کورکی   لەسەریان مات بوم چوم لەبن پێڕکی
تەشریفی خانمیم وەختێك هاتەوە   جوجکە و مال و حال بە سەر کاتەوە
هاتەوە کەچی مالێك چول و هول   جوجکە نەمابون کردیە بۆلەبۆل
ڕۆییشت لێیپرسین لە ژنی جیرانی   داخوا کابراکەم کەس پێی دەزانی
یەك گوتی هێلکێك یەکیش گوتی دوان   هات لیێ وەرگرتین تێگرا لە هەموان
گوتیان دوای ئەوە هیچکەس نەیدیوە   بچو بگەڕێ، بزانە لێرە لەو دیوە
هاتەوە زۆری هەروا بە بۆلە   مال دەلەی چۆلە، پڕ تۆز و خۆلە
دەی هەویست مالێ خاوێن کاتەوە   قاپ و مەنجەلان پاك بشواتەوە
گەسك بە دەستێك بەڕەی گرت و هات   ئەمنیش زۆر هێدی قیرێکم لێ هات
هەرگوتی ئەیڕۆ بۆ لێرەی چ دەکەی؟!   :زو هەلیاندێنم پەلەم لێنەکەی
هەر پیلیگرتم دو شەقی لێدام   بە کولەگەسك و مست وەدەرینام
وەرە دەبڕۆ هەی عەمرت نەمێنی   تۆ چۆن دەتوانی جوجکان هەلبێنی

بە گەسکەکوڵە و زڵلە و شەق لێی‌دام — هەتا پاش دەرکەی توند وەدەری‌نام
هەتا چەند ڕۆژان خۆ نەچومەوە — شەوشەوە بە دزی بەردەبومەوە
:ئاڵی جوجە من سلاوم لە تۆ کرد — چون ئابڕوی خۆت و هاوالأنت برد
تا قسە نەکا و تا رنەڵێ پیاو — عەیب و زانینی نایەنە بەر چاو

❋ ❋ ❋

حەکایەتی سێ بزنی مام قەرەنی

لە دێیەکی دە پازدەماڵدا، مام قەرەنی بەخۆیەوە ژنێی وکچوڵێکیشی هەبو. دەماڵێکی زۆر شپرزەدادەژیان ،هیچیان دەماڵێ دانەبو ئەوەی بەچوار لاقان ڕۆی با پشیلێکیان هەبو ئەویش زۆریان جواب کردبو، بەلأم چونکە ئەو پشیلەش تائەندازەیەك وەکو پشیلەی مینە قوڵەی بێشەرم بو نەدەڕۆیشت.

بەسەرهاتی پشیلەی مینە قوڵەی

ڕۆژێك لە ڕۆژان دانیشتبوم لە ماڵ — سەر پڕلەسەودا،دەرون پڕخەیاڵ
سەر پڕ لە سەودادەرون پڕ لە ئێش — دایکم،نان ودوێی بۆهێنامە پێش
نانەکەت بخو نە وشی گیانت بی — بچێ کوێش خودا پشتیوانت بی
کەهات پشیلێکی ڕەقی دمباریك — هەر دیتم دنیام وا لێبو تاریك
ختەخت، لە من جەم و دو نانە — ئەتو کە بیخۆی لێت بە سندانە
پشیلێکی سەگ بو دمچەوت نەبو — چەند ی دەنگمدا ئەوزەوت نەبو
:ختە ! گەر بتدەم لە قەدی دیوار — بلاوت دەکەم وەك دەنکی هەنار
پشیلێکی وا ،هێند دم بەردوکە — هەرمن دەنگمداو،دمی نالەدۆکە
تەندور داییسا وا نیلدرابو — چۆن سوربووە کەمرەش سوتابو
گرتم فرێم دا کەوتەنێو تەندور — بۆکرۆز پڕی کرد هەموماڵ وژور
دایکم کە زانی هات وەژورکەووت — دەست بەکوڵەوەژوەهاڕێم کەوت

هەتیوە ! سەرت وەك سەری فیلە ئەو بەستەزبانە بۆ وا زەلیلە

پشیلەی سوتاند و لەکوڵەخوی کردەوە. بەڵام نەپشیلەی مام قەرەنی ئاواهێندە بێ شەرم بوو.نەمام قەرەنیش دەیتوانی ئاوابیسوتێنی ولەکوڵە خوی کاتەوە

مام قەرەنی بەچەنگ وچرێکی زۆرتەنانەت بەرگ وپێلاوی بۆخوی وژن ومنداڵەکەشی پێنەکڕابو،بەقەرزوقوڵ نیوەقەرزونیوەنەغد بەئەوهیوایەهیچی دیکەچاولەدەستی عالەمێ نەبێن. هەرچەند جیرانەکان، ماڵیان ئاوەدان بیت زۆریان مەمنونم و هەتا مردنێ لە بیرم ناچی، چونکە قەتیان بێ پێخۆرنەکردوین،ئەوە وایە ! بەلام دیسان پیاو ئی خوێ بێ چاکترە. جا ئەبەئەوجورەی دەیخوێننەوە سێ بزنی بە ئەو نیوو نیشانەی خوارەوە کڕین.

باسی کڕینی ئەو سێ بزنەی

چی هەمبو نەمبو شەش قوشە دامن بەو بزنە ماست خۆشە
یەکیکیان بزنێ گورد و ڕەش هی دو هەمیش بزنێ پۆشە
سێ هەمیان بزنێ سور خەزاڵ بەهاری زۆر جوان بیان‌دۆشە
نازانم کوا قەتت خواردوە ماستی بزنان چەندە خۆشە

مام قەرەنی پاش کڕینی بزنان بیری کردەوەوگوتی خۆتفاقمان نیەو؛ وەحەولان کەوت. بەڵام وەبیری هاتەوە لەدییەکی نیزێکی دێی خۆیان برادەرێکی هەبو بە دوسەد سێسەد سەرێکی مەڕ هەبو مام قەرەنی گوتی سبەێنی بەیانی دەیانبەم بۆ ماڵە مام سەعیدی قاتی ئین‌شاالله ئەو سێ بزنەم بۆ بەخیو هەر دەکا، وەختی خوێ زۆر دۆست بوێنە جارێ هەر دە فکری پەیدا کردنی جێگای بزنەکان‌دابو. بەلێ؛ بەیانی بزنی وەپێشە خوێ دان بردینە ماڵە مام سەعیدی دۆستی خۆشەویستی وجەەڕەیانەکەی بۆ گێراوە؛

یاخوا بەخێربێ میوانی عازیز بەهار چو ڕۆییشت بە شەوی پاییز.

مام سەعید : کوڕە جا ئەوە خۆ پرس‌پێ‌کردنی نەدەویست بریا بیست بزنت کڕیبا ؟جابابۆن بەخیونەکرابا سێ بزن چیە ؟ ! مام قەرنی:ماڵت سەدجار ئاوەدان بی ماڵت بە خانەی خودای بێ؛ خودا هەر بتداتی. مام سەعید بانگی منداڵێکی کرد:دادەی ڕۆڵە !

خدرۆکە؛ ئەو بزنانەی مام قەرەنی وەپێشە خوّت دە، بیّانبە نێو مێشەی هەتا ئێواریّ مەڕ دێتەوە ئاگاو لیّ بن، جا ئێواریّ ڕەگەلّ مەڕیانخەن.

مام قەرەنی پاش نان و چاخواردنیّ بەخاترجەمی بوّ مالیّ گەڕاوە و قسەکانی مام سەعیدی بوّ خێزانی گێرانەوەوخێزانیشی:حەك ڕەببی خودا، سەد هێندەی داتیّ؛ کابرا پیاوی چاکە، بەدلەو ئاگای لە فەقیروفوقەرایانە بوّیە خودا هەر بوی تیّدەکا خێزانی مام قەرەنی ئەودەمی زمانی ئاواگەڕا جابابزانین دوایەچونی توك ودوعا یان لیّ دەکا،

مام قەرەنی جارجارەبوّخوی وجاری واش هەبوخێزانیشی بوّپەرەپێدان وپان وبەرین کردنی تەونەکەی چونکەهێندەی ولاّت داگرت بو،دەکردە هاوبیری ویارمەتی لیّ وەردەگرت،گوریس وکوێن وتێرۆجەوالّ وهەموشتێکی لەموی ئەوبزنانەدروست دەکردن وچادروچیغی حازرکردبون،دەفکری پەیداکردنی بێری وشوانیدابو،جارجارەش دەیگوت دەگەلّ مالّەمام بایزی دەبمەئاومالّ ویەك شوانی دەگرین ویەکیشمان بەرخەوانی دەگرین، بزنەکانی هیندزۆرببون هەرسالّی ئەوەلیّ دوی دوانەو ئەوی دیکەبزنیّ گوردوڕەش زۆر ئاوەدان بو،بەقەت گوێلپارێکی دەبو،ئەوی دانابوسیّ کاران بێنی؛ئەو زستانەی سەدفکری لەئەوبزنانە دەکرد وای حیساب کردبو بە هەشت نوّ دە سالاّن دەگەییشتەوەمەڕی مام سەعیدی، چونکەپاش چوار سالاّن بزنەکانی هەموبەمەڕدان لەبەرچونەکوێستانیّ. ئاوا بە بیری خوّی وبەخاترجەمی خوّی دەولەمەند کردبو،ئەبەئەوخەیالاّنەلەپایزێڕاخویّ گەیاندە بەهاریّ. ئەگەر زانی مەڕلەزەنیّ پا بوّتەوە ڕوّژێکی یاغریاغر بەرەومالّەمام سەعیدی بوّ هێنانەوەی بزنەکان کەوتەڕیّ.جابابزانین مام قەرەنی بزنەگەل وکارەگەلی پیّ دێتەوە یان هەرلەئیستاوەدەبی شوانیان بوّ بگری لەڕێگایە کەدەڕوێی:

دەچوو بوّ بزن بردنەوە هێندی بیر لیّ دەکردنەوە
دەڕوێی بەو فکر و بیرە چەند کاریلەچەند کوێشتیرە
بەڕاستی خوّماستی بزنان شایانە بوّ میر و مەزنان

بەلیّ:جەنگەی کە مەڕ بەدان دەهاتەوە، دانەمەڕی بەیانی گەییشتە دەرکیّ مالّە مام

سەعیدی، کارەی مەڕو بەرغەل و هەراو هوریای شوان و بێری ساحیبماڵ، ژن و ژاڵ و منداڵ و چەق ولوری سەگەل و هاش و هوشی بای بەهارێ دەنکەدەنکە بارانیشی پێوەبونەوەڵ مانگی بەهارێ مام قەرەنی کەئەو هەرا وبەزم وهەللایەی گوی لێبووئەو بزنەگەل ومەڕەی کەدیت چاوی بەئەودیمەنەجوانەی کەوت شاگەشکەبو،کەم مالەخۆشیان بێ هۆش بێ، هاوێریان کردومەڕوبەرغەل جوی بەجوی بەرەولەوەڕچونەوەکێوی؛مام قەرەنی بۆێەباسی هیچی نەکرد دەیزانی مەڕدانی ئێواری دێتەوە،دەگەڵ دوستە شیرنەکەی چونکەجارێ هەرشیرن بو.چونەژوری دانیشتن ودەپێشداشانسی وی بڕە ژەکێك مابوکردیانەفرۆو،بۆیان هێنا وپاش فرۆخواردنێ نانیشیان لەپێش دانان دەگەڵ ئەوەڵ پاروی لەماستی مەڕێ دەزاری نا ؟دیمەنەجوانەکەی حەسارێی هاتەوەبەر چاو لەئەو دەمەدیرا.بڕیاری دا ئەوفکرەی کردبوی کەپاشی چەند ساڵان بزنەکانی بەمەڕبدا، هاتەوەبیری حەتمەن ئەوکارەی بکاولەبیری نەچی بەڵکەزوتریش پاش نان وچاخواردنێ بەکاوەخۆ دەڵێ ئەوە هاتوم بزنەکان بەرمەوە. دەباڵەخۆێدا دەیگوت قاتی ئیشاللاه دوبزنی خوشێم وی‌دەدا ئەوساڵ بابنەپینج بزنی‌دۆشینی.مام سەعید: یاخوا بەخێر بێی.خۆخەبەرم بۆ ناردبوی،بۆچماپییان نەگوتبوی!خۆ مام قەرەنی فکری مردنی خۆێ کردبا فکری ئەوەی نەدەکرد:دەی جا چ قەیدیەئەوەبوخوم هاتوم ئیدی.

میوان بەخێرێی یارەبی سەدجار	بە درێژی ڕۆژی دوامانگی بەهار
پێم سەیرە دەلێی پییان نەگوتومە	خەبەرم داویەی خۆ من دو سێ جار

مام قەرەنی دیسان هەرپیی وابو خەبەری ناردوە بێ بزنەکانی خوێ بەرێتەوە یەك دو بزنی زاویشیان ڕەگەڵ دەخات چونکە ئەو زەمانی عادە ت وابو،کەسێك حەیوانی نەبا، دەولەمەندەکان بزنە دۆغەیان وی‌دەدا هەتا دوێ بخوات، پیاوی وابو پاییزی بێچوەکەشی نەدەویستەوەو دەیدا بەکابرای فەقیر بۆخوێ بیفرۆشیت یا ...:جا بۆخۆت هاتوی زۆر بەخێربیی؛ بەسەرهاتی بزنەکانت بەئەوجورەی خوارەوەیە کەعەرزت دەکەم:

نەنزانیبو بزنێ گوردی	هەلات ڕۆییشت بۆ هەلگوردی

بە پەرۆشم بۆ بزنی پۆش | بە خوای ئەویشیان ئەتۆ خۆش
بۆ خەزاڵیش زۆر غەمگینی | کەولی لە بنە خۆت دەبینی
ئێ مەش ئەگەر هیوان پێیە | ئەو سێ چوار کلکە گرویێە
ماڵی دنیا چلکی دەستە | تا هەی دڵی پێ مەبەستە

وایان دانەوە بزن و مێش | پێیاوی زۆر زو دەهێننە پێش
لە دوایی وەکی گوتراوە | ئاواش زودەیکەن بەدەرویش

مام قەرەنی بە بیستنی ئەو خەبەرە ناخۆشەی کەم مابەندی جەرگ ودڵی بپسێ و تەواوی ئەوهەمو تەونەی دایمەزراندبون وڕایەڵی کردبون بێ تێوەدان مانەوەو هەودای خەیاڵی پساندو گوتی دەك ڕەببی ماڵت وێران بی چون لە سەر ئەو هەمو مەڕەی تۆڕا ئەو سێ بزنەی من ئاوا بەئەودەردانە گرفتاربون و هەر سێ لەبەینچون. بەخوای مام قەرەنی بە سەڵتی وبە سەلامەتی گەڕاوەو ئەگەرگەیشتەوە، خێزانی:ئەدی بزنەکانت بۆ نەهێناونەوە؟! مام قەرەنی بە ووردی بەسەرهاتی بزنەکانی بۆ خێزانی گێڕاوە ئەوجار.ژنەش دەستی کردبە توك ودوعاو سینگ کوتانی؛ دەك ڕەببی خودا لێی تێكدا، ماڵی ویران بی،؟جاچون لەسەر ئەوهەمومەڕەی وىڕا، ئەو تەقە سێ بزنەی مە مردن و چیان بە سەرهاتوە ڕەببی، لە سەید زەنبیلی تەڵەب دەکەم مەڕەکەی وانیش قڕی تیکەوی و تاقی لی نەمینی. مام قەرەنی و خێزانی لەباتی ماست خواردنێ خەم و پەژارەیێکی زۆریان بۆ لەبەینچونی بزنەکانیان خوارد ولەباتی دەوڵەمەندبونێ قەرزدار بون و بەرگ و پێڵاو و شت ومەکیان پێنەکرا، هەربویە ئاوا گوتراوە:

ماڵت کە هەیەبابڵێن دەچاڵدا | ئەگەردەتەوەی ساحیب دەبماڵدا
بەدەستی خۆت بێ کەمیش بێ زۆرە | بە بێگانەی بێ زۆریش بێ بۆرە
ئەو نەسیحەتەی بە دڵ بسپێرە | کاروباری خۆت بەکەس مەسپێرە

❋ ❋ ❋

هەیاس و تاقیکردنەوەی دۆستەکانیان

کوڕەکەی هەیاسی هەروەکوباوبوە،بابی هەمەکارەی سولتان مەحمودی بوە بۆخۆشی دۆست ورەفیقێکی یەك جارزۆری هەبونە،ڕۆژێکی هەیاس دەڵێ،ڕۆڵەئەوهەمو ڕەفیقانەی تۆ کەهێندەیان دەخەمێ دای و.وەوەکی بۆخۆشت دەبینی چۆنەوچۆنیشیان بۆخەرجدەکەی ماڵەمە ؟هەموڕۆژی دەڵەی مەولودنامەیە،پڕەلەعالەم، ئەوەئەگەر کارێکت لێبقەوەمێ، ئەو برادەرانت یارمەتیت دەدەن، یاهەر یاری نانینەوبەس؟

کوڕەجحێڵەی مام هەیاسی دەڵی بابەئەوانە هەمویان دۆستی گیانی منن نانی چی کێ وەدوای نانی دەکەوێ،هەیاس دەڵێ ئەمن بڕواناکەم،ئەتۆئەوەزیاترلەدوسەت دۆست و ڕەفیقت هەیە، ئەمنیش نیوەڕەفیقێکم هەیە،بابێنین ئەودۆستانەمان تاقیکەینەوە.

هەتابزانین چۆنیان حیساب لەسەردەکەین وبابۆڕۆژی پێویست دانەمێنین وپەکو، پەکوبەکارنایەو بڕیاوامان کردبا ؟بڕیاوامان نەکردبا دەردی مەدەرمان ناکا ؟

کوڕی مام هەیاسی دەڵێ زۆریشم پێخۆشە ؟هەیاس هێنای شەکێکی گوشتەوەبەخوێن وخوڕەوە دەنیو جەواڵێکی ناو لەقولیچکێکی حەساریێ حاشاری داو؟

ئەوجار بەکوڕەکەی گوت جا بچوئەو دوستانەی بە تەواوی باوەڕیت پێیان هەیەو بەدۆستی گیانی خۆشیان دەزانی، هەرئەوشو، بچو بڵێ، قەزا و قەدەر ئاوا هاتوە، پیاوێکمان لەدەست زایەبوەو،وەرن کومەگێکم بکەن، بچین بیشارینەوە،خۆئەگەر یارمەتیمان نەکەن .بەتەواوی تێدادەچین ومالٚ وێران دەبین؟

کوڕی هەیاسی بەهیوایەکی زۆرەوە چوٚ لای دوستەکانی، هەرچی ئەو قسەی پیٚدەگوت،بەجورێکی خوی لیٚدەشاردەوە ؟ودەیگوت بە گوڕی بابی خێوێەوە، دودەنکە برینجی داومەتیٚ دەچم کەلاکی بودەشارمەوەخۆم دەکەمەشەریکەقەتلٚ و،ئەوی دی شتێکی دی،کارێکی دی دەهینایێشیٚ ئی واش هەبو،بۆنی کردبو،یا پێیان گوتبو،چ باسەخولاسە بەجورێکی دیکەخۆی لیٚ دەشاردەوە،ئاخرەکەی کەس دەگەڵی نەهات؛ ویەتەنیٚ هاتەوەو هەموی بۆبابی گێڕاوە، بابی گوتی وەمزانی ئەوانەدۆستی گیانی تۆنە

وەکی بۆخۆت دەتگوت جا،نیوە ڕەفیقەکـەی منیـش فلأنـە کەسـەیە،چـت بەڕەفیقـەکانی خۆت گوتوە ئەوشۆبچو،هەرئەوەش بە وی بلّێ زیاد یا کەمتری مەلّێ،

بەلّێ، کوڕە.چو بەکابرای گوت؛ کابرا،دەگەلّ ئەوقسەی گوێ لێ بـو، بـەغار دەگـەلّ کوڕی هەیاسی هات، پرسی چبووە؟!

هەیاس دەلّێ چت لێوەشێرم، کارە هاتوە، دەگەلّمان بشێرەوە؛

کابراگوتی،کواکەلاکەکە؟هەیاس کابرای برادەری بردەسەرێ وجەوالّی کەلاکی تێدا بو لەدورڕا.نیشانی دا،کابراش چاوی پێی کەوت و؛

بەلّێ ،کابرای برادەری هەیاسی بێ ئەوەی فکرێکی کردبێ ویالەشتەکەی حالّی بوبێت ویان چی؟گوتی براله ئەتۆ کەلاکەکەی وەمندەو کارت پییێنەبیت، کەس فکرێ من ناکات، ئـەمن بۆخـۆم دەچـم دەیشـارمەوە،خـەلّك ئـەتۆ یاکوڕەکـەت دەگەلّـە مــن ببینــن بــاش نیەلەوانەیە ئاشکراش بێ، کەلاکم لێ هەلّێنن و ئەنگۆ بچونەوە ژوری.

هەیاس ئەگەر ئاوای گوی لـەنیوە برادەرەکـەی خـۆی بـو، ڕوی دە کوڕەکـەی کـردو گوتی برادەر ئەوەیە؟؟ یان ئی تۆیە؟!

کوڕەگوتی بابە.بەحەققەت ئەمن برادەرم نینە هەتا ئەوڕۆش ئاوایـان لێ حـالّی نـەبوم ئەوتاقی کردنەوە بەقازانجی من تەواوبۆ وزۆریشت سوپاس دەکەم توشــی هەلّـەی گـەورەتر نەبوم؟ هەیاس؛ زاری جەوالّی کردەوەو کابرا چـاوی بەکـەلاکی شـەکێ کـەوت، لیێپرسـی :ئەوەچیەچەبەزمێکت سازکردوە هەیاس هەردەپیتۆلّێت کردوە؟!

هەیاس:تاقیکردنەوەی دۆســتەکانی خـۆم و کوڕەکەمـە بزانـین دوسـتی کـێ هـەمان دۆستی ڕاستیە هەیاس دەلّێ وەرە لەباتی کەلاك شاردنەوەی باکەبابی بخۆیــن کوڕەکـەی هەیاسیش تازەڕوی نەدائەودۆستەبەڕێزونانی نانیانەی و تەرکی کردن.

* * *

میوان و هەڵوا

دەڵێن چەندکەس میوانی ماڵێکی دەبن وبەینێکی لەوێ دەمێن نەوە دیارەئەوجورە سەردان وهات چۆیەجستان وپایزان زۆربوەوبەساحیب ماڵیان دەڵێن پێن خۆشە ئەتۆش جارێکی سەرێکن لێ بدەی ولێن میوان بی.خانەخوی قەولی پێ دان وپاش چەند ڕۆژان چو لەیەکێك لەئەوماڵانەوەژورکەوت،چەندرۆژان لەوێبۆ هیچ خۆی نەبزاوت جیێ خۆش بو حەسیروبەڕەلبادو جادوایەدۆشەگیان بۆڕادەخست،ئەوساحیب ماڵە،کەتێی فکری زانی میوان ناڕواوبەتەمانیەهەرلەجێگای خۆی ببزوێ،لەگەل ژنەکەی کەوتنەتەکبیران؛چبکەین؟ چ نەکەین؟!کابرابەژنەکەی گوت ئەوشۆدۆشەگی بۆڕامەیەخە،لەخۆی حالی دەبی وبەیانی دەڕوا،هەرچەندی عەیبیشە.ئەممانازانم چبکەم خۆبەتەمای ڕۆیشتنێ نیە،

شەوێ وەختی نوستنێ،میوان ئەگەرچاوی لەجێگای خوێ کردودیتس دۆشەگی بۆڕانەیەخرابوحالی بوئەگەربۆچی دۆشەگیان بۆڕانەخستوەبەلام خۆێ نەهێنا سەرئەوحالەی،وگوتی ئۆخەیش ئەوشوتێردەنوم،ئەودۆشەگەزەلامەولەکۆڵ کردمەوە. خۆ،وەك مەرە لەغەرەی نەمدەتوانی بسورێم،دەباهەتارۆژ لەسەرتەنیشتێکی بنوم، ساحیب ماڵ لەبەرەخۆیەوەدەلێ بەخوای بابەزەریفە!ئەمەدوشەگن بۆڕانەیەخستوە، جوابن کردوەولەخۆی حالی بی وبڕوا،ئەوبەچاکەی دەزانی،سبحەی شەوێ،بەخێزانی گوت، ئەوشولبادیشی بۆ ڕامەیەخە،وەختی نوستنێ،میوان ئەگەردیتی لباد ڕانەیەخراوە، وەکوشەوی پێشو،ئەوجارکێچی کردنەبێانو،گوتی ئۆخەیش!کانگای کێچانولەکۆڵ کردمەوە،ئەوشۆ تێر دەنوم ؟

کابرا بەژنەکەی گوت سبەی شەوێ بەڕەشی بۆڕامەیەخە باهەرحەسیربێ،

وەسبحەیشەوێ وەختی نوستنێ، ئەگەر دیتی هەر حەسیر ڕایەخراوەو چیدی لێ نیە، میوان گوتی ئۆخەی ئەوە هاتمەوە سەرقاعیدەی ماڵەخۆمان،چونکە ئەمەش لە حەسیری ڕوت زیاتر نیمانە. ئەوشو تێردەنوم، سبحەیشەوێ گوتی هیچ ڕامەیەخەو چیشی پێدامەدە.بابڕوالەکۆڵمان بێتەوەپیاو،خۆبوتەچەل ومل،

میوان شەوێ ئەگەردیتی هیچ ڕانەیەخراوەوهیچیشیان بۆنەهیناوەبەخۆی دادات،گوتی ئۆڕخەیش عەرزی خودای چەندبێ منەتی.چی کەس ڕانایەخم وچی کەسیش بەخۆ داناده م،ئەوشوتێردەنوم بەناعیلاجی کۆنەحەسیریکیان بۆڕاخست وکەچەلێفەیێکی پڕلە ئەسپێشیان بۆهیناوپێیان دادا،بەیانی لەسەرنان وچای، ژن ومێرد هەربیانویان ئەوەبو لەخۆڕابەشەڕهاتن.ژنەڕوی دەمیوانی کرد:ئەری میوان!ئەتۆ ئەونانەی دەیخوێ و دەڕوێ حەق بەمنەیابەوپیاوەیە؟میوان پاروی دەکردن زۆرهێدی ولآمیداوە:بەئەونانەی لەپێشمە ودەیخۆم حەق بەتۆیەبەلآم من ناڕۆم بەئەوسەرماییەی ئەگەربەهارێش هەوای خۆش بوو دەڕۆم!کابرابەخوی وبەژنێ گوییان لەقسەکانی بوگوتیان نەخێربەتەمای ڕۆئینێ نیەمیوان ناڕوا،ئەمەدەڕوێن.مالّیان بەجێ هێشت ولێیانداڕۆیشتن،میوانیش لاقی دەتەندورێ کێشان ولێیدانیشت.لەماڵەجیرانیڕامندالێکیان دەناردهەتابزانن،میوان هەرلەوێیەیان ڕۆیشتوە؟ میوان چاوی بەمندالەکەی کەوت،زانی ئەوهات وچوێەلەبەرەویە.لەسەرەخۆچۆلەپشت کەندوی خوێ لێشاردنەوەوگوتی جارێ بالێرەخۆمات کەم بزانم چیە.مندالەکە،دیسان هات سەری دەژوری نا،ئەگەر کەسی نەدیت،بەغار گەڕاوەبۆلای کابرای وژنەی، زۆری پێنەچوکابرابەخوێ وبەژنێ هاتنەوەمالێ، ڕوانیان کەسیان نەدیت، گوتیان ئۆڕخەیش شوکر ڕۆیشتوە، لەکوڵمان بۆتەوە!

کابرابەژنەی گوت ڕۆژی لەئەوڕۆخۆشترن نابی،بابیکەینەجێژنە!بێنەهەلوایەکی لێنێ؛

بێجگە لەوەی میوان هەرمانعیش بو.بۆهەمو شتێکی وشەوکاری ژنەلەشایان هەرلاقی وەعەرزێ نەدەکەوت زوێکی هەلوای لێناوکابرابە ژنەی گوت هەلوای لەپشت کەندوی دانی باکەمێك ساردبێتەوە، ئەمەش بەرگی دەبەرکەین، ئەمن بەپێشەتودادیم ودەچم دەلەم ئەمن وەك کێ دەچم،جائەتۆش چۆنت پێچاکەوابلێ. ئەوجارئەتۆ بەرگی دەبەرکە، بەپیشە منڕا وەرەو،لێمبپرسەبلی ئەمن وەکو کێ دەچم؟! جا ئەمن دەزانم بلێم وەکو کێ دەچی ژنەبەتالێ تالۆکەنەگەبیەپشتەوەوهەلوای لەکن کەندوی دانا؟!

بەلێ :کابرا بەرگێکی هەرەجوانی دەبەرکردو بەپیش ژنەکەیداهات وچوو،بەژنەکەی

گوت ئەمن وەك كێ دەچم؟ژنە گوتی ئەتووەك خانی لای بانەی دەچی!

ئەوجار ژنەبەرگی دەبەر كردوبەجوانی،خوێ ڕازاندەوەو،بەپێش مێردەكەیدا بەناز هات وڕابردو گوتی ئەمن وەكو كێ دەچم؟

كابرا؟بەپێكەنینەوە گوتی بەخۆای ئەتۆوەكو ئەسمەرێ كابایزان دەچی!

هەردوك بەقسەكەی خۆیان ولەشایەهەڵوای ورۆینێ میوانی كەوەكوجلوكەی خۆی داسەپاندبو.تێرتێر پێكەنین.پیكەنینیان خەلاس نەببو،میوان لەپشت كەندوی هەڵوایەكەی خەلاس كردبو،تاوەێ بەبەتاڵی لەسەرسەری داناوهات لەپێش هەردوكان ڕاوەستاو دەستی دەبەر كەلەكەی ناو گوتی، ئەدی ئەمن وەك كێ دەچم جوانم لێ بڕوانن؟!

ژن ومێرد.كەچاویان بەكابرای كەوت،لەپێكەنین كەوتن وبەئەوجورەی هەردوكیان وەك عەبەسانێعەبەسان!چونكەئەوهەڵلا وبەزم و ڕەزمەوجێژنەوهەڵوابۆڕویشتنی میوانی سازكرابو. دەئەودەمەش دا، میوان بەئەوتەرحەی هات ولەپێشیان ڕاوەستا،كابراهەروابە سەرسوڕمانەوەگوتی ئەتۆ وەك میوانەبێشەرمەكەی مەدەچی! ئەتۆ وەك ئەو كەسەی دەچی ماڵە مەت خەراكرد چۆن وەكێ دەچی. دیمەنی ئاخیركاتی میوانیم پێ لەئەو هەڵوایەی شیرن تربوكە ساحیب ماڵ و ژنەكەی، دەزاریان نەنا!

❊❊❊

میوان و هەڵوا(شێعرەكەی)

قسەی قەدیمەو لە دییەكی دور	میوانی هاتن پیاوێكی مەشهور
چەند شەوو ڕۆژان لە وێ مانەوە	هەر فكریان نەبو بۆ ڕۆییشتنەوە
خاڵۆ تۆش سەرێك لە مە هەڵێنی	زۆر خۆشحاڵ دەبین، پێی دان بەڵێنی
ڕۆژێك لەماڵێك چووەژوركەوت	بە بێدەنگ و باس، چەند شەو لێیخەوت
ماڵێك چەندی بڵەی وا پاك و خاوێن	بە ڕە و لبادی نوی،جا دۆشەگ و نوێن
خۆمیوان ناڕوا،خانەخوێ زانی	كەوتنە تەگبیران، خوێ و خێزانی
بوێ ڕامەیەیخە، دۆشەگی توك قو	تێدەگا و دەڕوا،هەر بەیانی زو

وەختی نوستن هات کە دیتی لبادە | تێ غزا بێدەعیە و زۆر بێ ئیفادە
خەوم خۆش دەبی با بنوم بە پەلە | لەکۆڵم بۆوە دۆشەگە خەپلە
هەر نەدەسوڕام وەك مەڕی لەغەر | لە سەر تەنیشتێك نوستبام یەکسەر
پێی وابو دەڵێ جواب کرام بڕۆم | نەك بڵێ جێگا، خۆشترکرا بۆم
بە ژنەی گوت ئەوشو ڕامەخە لبادی | میوان، بەڕەی دی بە کەیف و شادی
کانگای کێچانو، لەکۆڵ کردمەوە | دەردی شەوێدیو لەبیر بردمەوە
گوتی حافرەتێ، با هەر حەسیربێ | چیدی ڕامەخە زۆریش دلگیر بێ
وەختی شەو میوان زانی حەسیرە | ئەوە بەڕاستی ماڵی فەقیرە
ئەوە قاعیدەی ماڵی خۆمانە | لە حەسیری ڕوت زیاتر نیمانە
ئەوجار هاتمەوە سەر دەقی پێشوم | لێم گەڕێن ئەوشو تێرتێر با بنوم
بە ژنەی گوت ئەرێ قەت کەس نەماوێ | هیچ ڕامەیخە و لێفەشی ناوێ
کاتی ماڵ نوستنان دیتی عەرزی ڕوت | دانیشت بە ئیشتیا و غیرەتیشی بزوت
ئەوشۆ تێر دەنوم بەو توو تەرزە | عاسمانە لێفەم ڕایەخیش عەرزە
چی کەس ڕاناخەم، بە خۆش دانادەم | عەرزئی خودایە و،خۆم نەسلی ئادەم
ژن و مێرد، سبەی، وەختی چێشتانێ | نان و چا دەخورا لەنێوکۆڵانێ
هەر لە خۆڕایی بێبەڵگە و نامە | کردیانە کێشە و شەڕو هەنگامە
ویستیان لەورێیەی،ئەوفێڵەی لێبکەن | بیکەن بە مەلا و دوایەش دەریبکەن
میوان! تو ونانەی لە پێشتە دەیخۆی | نان وچای دەخوی هەڵدەستی دەڕۆی
کامەمان حەقین لە من و لەوپیاوە | میوان زۆر هێدی وڵامی داوە
بەو نانەی ئەوە لە پێشمە دەیخۆم | حەق بە دەست تۆیە بەڵام من ناڕۆم
میوانمان ناڕوا،بۆخۆمان با بڕۆین | دەبێ بڵێین ئیمەین خۆمیوانی تۆین

هەردوکیان ڕۆیین، لە ماڵ چونەدەر   کوڕی جیرانیان دەنارد بۆ خەبەر

چەندجاری سەردا و دەچوۆە لای وان   لە قون تەندوریێ، دانیشتبو میوان

لەبەر منە هیندە، هاتن و ناردنەوە   لە پشتی کەندوی ، خۆی لێشاردنەوە

کوڕە دیسان هات بۆ سێ همینجار   هیچکەسی نەدی، چۆۆە هەر بەغار

ماڵ چۆل و هۆڵە، کەسی لێنەبو   هاتنەوە ماڵێ، گورجێکی هەردو

ئۆخەی ڕۆییشتوە، لەکوڵبۆتەوە   بۆ ویرانبوەکەی خۆیان چوتەوە

بە ژنەی گوت دنیا،هێندەی ناهێ نێ   بیکەینە جێژنە و هەڵوایێ لێنێ

باساردبێتەوداێنێ پاش کەندو   بەرگی دەبەرکەین خۆبنوێنین هەردو

هەڵوای کەوتەدەست،بەبێ ڕێ پێوان   هێند چەوروشێرن دەخۆرابەلێوان

کابرا بەرگێکی جوانی دەبەرکرد   بە پێش ژنەیدا بە قەدەم ڕابرد

وەکو کێ دەچم دا لێمبڕوانە   :وەك بەگزادەکە و خانی لای بانە

نۆرەی ژنەی هات، خۆی ڕازاندەوە   پرپرە و بازنەی بۆ لەرزاندەوە

ئەرێ کەس هەیە وەکومن جوان بێ؟!   ڕێك و لەبار وا خانمان بێ؟!

کابراش زۆر بە دڵ لە ژنەکەی ڕوانی   :وەکو ئەسمەرێ کابایزان جوانی

تاکو ژن و مێرد، جوان خۆیان ڕانا   هەڵوای خوارد؛تاوەی لەسەرسەردانا

خۆ بە نۆرەشبێ ئەوجار نۆرەمە   من وەك کێم لە نێو هۆزو تۆرەمە

هەردو تێیفکرین، واقیان ورمابو   خۆ ئەو بەلایە هەر لێرەمابو

:وەکو میوانە بێشەرمەکەی مەی   ماڵ و جێگامان بۆ پێ چۆڵدەکەی

هیندە هات م و چوم، خۆکاڵەم دڕا   هەڵوا، نە چەوری هێچم پێنەبڕا

***

کوڕ و باب

کوڕو باب لە ماڵێ دانیشتبون ؟بابزانین ئەوکوڕوبابە باس وخواسیان چیە ؟ بابەکە ؟چەدەڵێ وکوڕەکەی؟ چە وڵامێکی دەداتەوە،

بابەکە هەرایکردوگوتی ڕۆڵە !

کوڕەکە گوتی نەێ! بابەکە :خۆ چ کارم پێت نیە کوڕە دەڵێ جا خۆ کاریشت پێمبێ بەقسەتناکەم .

بابەکە :حەك ڕەببی ڕۆڵە نەگەیەی

کوڕە : بۆ ناگەمێ بابە ! بەیانی زو بڕۆم هەر جێگایەکی بم هەوێ دەگەمێ، ئەگەر نوێژیش دەلاکەوت وەڕێ ناکەوم خۆشێت. نەبومە.

بابەکە گوتی نانمان نەماوە، بچۆ ئاشی ئەو باراشەی لێکەوبی هێنەوە

کوڕە دەڵێ کلاوم دەگەڵ کەپولەی ئاشی حەیارەیە ! بی هێنمەوە دەیپێومەوە دەنکێکی کەم بێ ؟ ئاشەوانی بەگۆڕی بابی دادەڕێنم.

بابەکەگوتی ڕەببی عومرت درێژنەبی ڕۆڵە .،

کوڕەکە دەڵێ. بابە ئەگەر عومرم درێژبی بە قسەی تۆ قوڵە نابێ، ئەگەر قوڵەش بێ بە قسەی تۆ درێژ نابێ

بابەکەگوتی دە هەستە بچۆ دەرێ بزانە هەوای چۆنە دەبارێ. سەگێکیان هەبو نێوی بەڵەك ،بەڵەك بو. هەر هەستاپێ ویەك بەخوێ هەرایکرد:بەڵەك !بەڵەك! بەڵەك .

بابەکەگوتی بەڵەك، بەڵەکت ،بۆ چێە ؟

کوڕەکەدەڵێ بابێتەژورێ،ئەگەرتەڕبێ ئەوەدەبارێ،ئەگەرئیشکیش بێ دیارە نابارێ

بابەکەگوتی یاڕەبی ڕۆڵە خودا لە منت بستێنی ؟

کورەکەش دەڵێ فکرێ مەکەبابە، خودا،یان ئەمن لەتۆدەستێنی یان ئەتۆلەمن دەستێنێ.

بابەکە گوتی هەستە بڕۆ دەرکەی پێوەدە سەرمامە،

کوڕەکە دەڵێ هەموم پێك هێنان، ئەوجار نۆبەی تۆیە بڕۆ بۆخۆت دەرکەی

پێوەدە،

بابی هەستاندبەلەقەلەق و دەرکی پیێ پێوەدا. ئەگەر کوڕ هاتە بیێئەمریێ بابی ئاوایە ((هیوادارم ئەوەبەبێتە پەندوکوڕەکان عیبرەتی لیێ وەربگرن باب بۆبیێ ئیحتیرامیێ نابی یابەڵکوهەروایان دا نابی ودەناوانەبیێ بەهەرحال))!!!

شێعری کوڕو بابی

دانیشتبون لە ماڵ کوڕ لەگەڵ باوە
وەك چاوەڕوانی لیێدەکریێ و باوە

باب گوتی ڕۆڵە، کوڕ گوتی نەخێر
:هیچ کارم پێتنیە دەزانم، نەخێر

کارت لە لای من نابیێ جیێبەجیێ
حەك ڕەببی ڕۆڵە قەت نەگەییە جیێ

هەرکویێ بم هەویێ بەیانی زو بڕۆم
دە ی گەمەیێ وخۆمن پاش نوێژی ناڕۆم

پیی‌گوت دە هەستە بڕۆ بۆ ئاشی
نانمان نەماوە، لێکە باراشی

کەپولەی ئاشیە و کەلام ڕبەن
هەردوکیان وەکێك خۆ گەنمی دەبەن

دەنکێکی کەمبیێ من دەپێومەوە
لە ئاشەوان شەش دەستێنمەوە

حەمە درێژ نەبی، یاڕەببی ڕۆڵە
پێویست نیە چی‌دی ئەو بوڵەبوڵە

عومرم درێژبیێ بە تۆ کورت ناکریێ
ئەجەل بێتە ڕێم بە کەس چ ناکریێ

دەبزانە هەوای چۆنە؟ دەباری؟
بانگی چوارپیێ کەی کرد پڕ بە زاری

بەڵەکبەڵەکی بۆ چی قاودەکەی
بەردەرك و زۆرمان لیێ گڵاو دەکەی

با بێتە ژوریێ، فیڵی جارانە
ئیشك بیێ،خۆشە، تەڕبیێ بارانە

یاڕەببی خودا،لە منت بستێنیێ
یان ئەمن، یان تو، لێکمان دەستێنیێ

هەستە پێوەدە،دەرگا،سەرمامە
ئەمنیش پێت،بڵێم ئاخێرکەلامە

هەموم پێك هینا ئەوجار تۆ هەستە
نۆرەی تۆیە بڕۆ، دەرگای ببەستە

❋ ❋ ❋

مام ڕەمەزان

لە دێیەکی سەروە لێڕەواری، ڕێگایەکی گەوەگەوە ونـاخۆش، نـیزێك کوێستانەکانی چۆلی کوردستانەکەی خۆمان، وسوو بەخۆی و فاتـێ ژنـی، لـەئەوئاواییەدەپازدەماڵیەیدا دەژیان. مانگایەك و دو سێ سەریان حەیوان هەبو، باش بون، بەشی خۆیان دمـەدۆیکیان هەبو.نەمەرنەژی پـێ بڕێ دەچـون ،وسـوڕۆژێکی دەڵـێ ئـەرێ فاتـێ ئەودوکوپـە ڕۆنـەی هەمانە،یەکیان بەدەست کە بۆبەرخواردێ و ئەوی دیش دانێبۆڕمەزانانێ .،

بەڵێ؛ فات ژنێکی فەقیرو چنەزان وبێ فێـڵ بـوە، کوپێکـی بـە دەسـتەوەکرد، خواردیـان. ڕۆژێکی وسو چۆبۆ سەفەرێ. پیاوێکی ڕدێن ماش و برینجی هاتە نێو دێی. سلاوی کـردو سلاویان لێ وەرگرتەوە. هەرکەس دەهات هەر دەیگوت: مام ڕەمەزان مـاندو نـەبی؛ مـام ڕەمـەزان بـەخێر بێـی. فاتـێ فـەقیریش ئەگـەر گوێـی لـەئەو هـەمو مـام ڕەمـــەزان مـام ڕەمەزانەی بو؟ڕەمەزانەکەی دیکەی لەبیرچۆوەو، دە دڵی خۆیدا گوتـی بـە خـوای بـێ و نەبێ ئەوە ئەو ڕەمەزانەی ڕۆنمان بۆهەلگرتووە، هەوە.با بچم بانگی کەم. ڕۆنەکەی خۆی بەرێتەوە.فات چولەپشتەوەڕا دەستی مام ڕەمەزانی ماچ کرد. پاش چـاك وچۆنـی، گوتـی مام ڕەمەزان ئەگەرکارەکانت خەلاس بـو،زەحمـەت نـەبێ هەتاماڵەمـەوەرە.مـام ڕەمـەزان پاش تەواوبونی کارەکانی کـارێکی واشـی نەبوچۆماڵـەکابرای. فـات گوتـی مـام ڕەمـەزان بـەخوای لـەمێژەوسوکوپێکی ڕۆن بۆهـەلگرتوی،جائێسـتاکەهاتویەتەئێرە،دەگەڵـەخۆتی بـەرەوە،مـام ڕەمـەزان: زۆری فکـر کردەوەنەکەسـی پـێ قەرزداربونـەپوڵی ڕۆنیشـی دابـو، بەکەس دەڵێ دەی باشە؛کوپەڕۆنی لێوەرگرت ئەوجارخۆی بەجورێ کی دی حیساب کردو گوتی خوا بەزیادی کات،ڕزق و ڕۆزی وزیاد بێ. ڕۆنـی وەرگـرت وڕۆییشـتەوە. ئاخرەکـەی زانی ئەوە وا هەرنیە ؟وسوی فەقیریش ئەوە ئاگای لە هیچ نیەوفات هەرباسیشی نەکرد.

بەڵێ مانگی ڕەمەزانێ هات.شەوی ئەووەڵ هیچنەبو.شەوی دوهەم هیچ نـەبو.شـەوی سێهەم لـێی پرسی: ئەرێ ئەوە بۆ چ لـێ نـانێی فاتـێ؟! ئـاخر لەکنـە خـۆو.بەڕۆژوینـەو. وئەوە ڕەمەزانە،

فات جابەچی لێ نێم ،چۆن بەچی لێنێم..ئاخر بەچی لێنێم وسو:بەڕۆنی لێنێ ، فات :خۆڕۆنمان نیە ؟!وسو: ئەی ئەی جاچۆن ڕۆنمان نیە ؟!: ڕۆنی چی؟ئاخرنەمگوت کوپێکی بۆبەرخواردێ وئەوی دیش هەلگرەبۆڕەمەزانێ ؟فات گوتی حا ! !وەللاڕۆنەم دابەمام ڕەمەزانی. وسو:مام رمەزان، ورد لێی پرسی. فات بۆی گێراوەکەچۆنی ڕۆن داوەتە مام ڕەمەزانی. وسو سەبری کرد هەتا ڕەمەزان خەلاس بو. سوێندی خواردوگوتی دەڕۆم هەتا توشی ژنێکی لە ژنەکەی خۆم نەزان وگێلتر نەبم، ناگەڕێمەوە،ئەمن بلەم ڕۆنی بۆڕمەزانێ هەلگرەبچی ڕۆنی بدەیەکابرایەکی کەس نازانی چەکارەیە وکێیە، کەوتەڕێ ڕۆییشت هەتالە سێ چواردێیان تێپەڕی هەتانەیناسنەوەچونکەبەتەمای شتێکی بو .دوایەگەییشتەدێیەکی. لە دەرکی مالێکی دانیشت. زۆرماندوبو. ژنێك لەمالەکەی وەدەر کەوت هەروەك شێتان.هات وگوتی ئەرێ کاکە مریشکان ناکڕی؟ دەگەلٚ قسەکردنێ، وسو زو زانی ئەوە لەژنەکەی خۆی گێلترە گوتی بەلێ مریشکان دەکڕم. ژنە بە بێ قیمەت برینەوەو پولی هەیەیانیەتی و، دەستی کردبەمریشك گرتنێ. هەر گرتنی ولاقی بەستن. مریشکێك مابو. زۆری ڕێکەوت، بۆی نەدەگیرا. مریشکەکە،بەتەنێ مابۆوەوچۆدە کۆخی. ژنە ؟سەری دەکۆخیـنامریشکێ بگری،وسوش لەبنەوەڕابەحەسرەت هەرتێی دەفکری و؟! بەلێ، ؟ئەومریشکێشی گرت و؟ هەموی لەوێ دانان.جائەوجاروسودەلێ خۆپولیشم پێنیە ؟ ژنە: ئەدی چۆن دەبێ.وسو: جاچۆن دەبی، ئەوکەلەبابەی من لێرە ببەستەوە هەتا دەچم پولی دێنم.جائەودەمی کەلەبابەکەشم دەگەلٚ خۆم دەبەمەوە. ژنەبەبێ ئەوەی کابرای بناسی یاچی. : زۆر چاکە. وسو مریشکی دەستدانێ و تۆلەی دوتولە مام ڕەمەزانی لە ژنی ڕەشۆی کردەوە.

تولەی کوپەڕۆن ومام ڕەمەزانی کردیوەوبێ وەی هیچ کەسێ بزانی
مریشکی هەمولاق بەستن وهێنای تابیان خوابەخۆگێلەی خێزانی

بەلێ کابراڕۆیشت ژنەهەتا ئێوارێ هەرچاوەڕوان بوپولی مریشکانی بۆبێنی کەچی چاوەڕوانیەکەی هەدەر بوئاخر وسووخۆبەتەمای هاتنەوەی نەبوجابابزانین ڕەشۆئەگەر

لەدروێنەی هاتەوەچە دەڵێ وچە دەکا، وەختێکی ڕەشۆ لەدروێنەی هاتەوە ماندومردودیتی کەڵـەباب لەلایەکی ماڵـێ بەسـتراوەتەوە. لەژنەکـەی دەپرسـێ: ئەوکەڵـەبابەت بۆبەستوّتەوە بەئەونوێژی شێوان بەریدە یان دەکوّخی کە؟

ژنەدەڵێ مریشکەکانم هەموفرۆشتن.کاك ڕەشۆ: وەڵڵا باشە، بە کێ؟

:کابرام نەناسی.:

ئەدی ئەو کەڵـەبابەی بۆنەبردوە.

ژنـە:پولـی پێنـەبو، چـووە پولـی بێنـێ، ئەگـەر پوڵـەکەی هێنـا، جـا کەڵـەبابەکەشی دەباتەوە،نازانم بۆهەرنەهاتەوە.

ڕەشۆش زۆر لـەسەرەخۆ دەڵـێ: وەڵڵا لە ... نێی بردوی تازەدیتەوە. ژنەش لـە ڕەشـۆی هێدیتر دەڵـێ بەخوای بەخۆم نەبو ڕەشـۆگیان سـەرم دەکـۆخی دابوچم پـێ نـەدەکرا. ڕەشۆکەئەوەشی گوێ لـێ بو،گوتی زۆر باشە.دوڕۆژم دروێنەماوەلـەودروێنەی خەلاس بم، دەڕۆم یادەپسێم یان دەبی توشی ژنێکی لەژنەکەی خۆم گێلتر بم دەنا ناگەڕێمەوە.

بەڵـێ لەدروێنەی خەلاس بـو. بـەیانی زو، کاڵـەوگۆرێی لێ هەڵکێشـاو وەڕێ کـەوت. زۆرڕۆییشت، هیـلاك ببووڕێگاکەشـی چـول بوسـێ چوارگـەوەی دیکـەی بڕیـن ولـەدورەوە قـەلاپچێك وەدەرکـەوت. ڕوی دەقەلاێیچەکـەی کـردو. ئەگـەر گەیشـتێ دیـتی لـەبەر قەلایەکەی کانی و حەوزێکی زۆر خۆش وئاوێکی ساردی لـێ بو.

گەیشتەکانی وحـەوزی کی زۆرخۆش　　ماندوێتی ڕێگای زوکردفـەرا مۆش

بـەلام فـایدەی چی نەحـەسایـەوە　　بێ حـارپێك هێنەرهـات بـەلایـەوە

لەسەر حەوزەکەی دانیشت دەست و چـاو.ولاقـی شـتن وبرێکـی ئـاوخواردەوە. زۆر ماندوبوو لەوەزعی ژنەکەشی زۆرناڕەحەت بو.لـەناکاو عافرەتێك بەغار هات بـەرببنگی بە ڕەشۆی غەریب گرت : ئەرێ کاکە لە کوێڕا هاتوی؟ ڕەشۆش لە حاڵـی خـۆی وەڕەز بـو :برۆ دایکم چـت لـە مـن داوە بـڕۆ وەدوی کـاری خـۆت کـەوە. نـەخێر! ... دەسـتی لـێ نەدەکێشاوە، کاکـە گیـان لـەکوێڕا هـاتوی. ڕەشـۆش بۆونـەوەی لەکۆڵـەخۆی کاتـەوەو

زۆرجار بەقەڵسی شتی وا قسێکی وا بۆلەکۆڵ کردنەوەی دەگوترێ ودەڵێ لە جەهەننەمی ڕا هاتوم. دەگەڵ ڕەشۆئەوەی گوت، ئەوە قەرەواشی ژنی پاشای بو. بەغار هەڵات بۆکن خانمێ ودەڵێ خانم کابرایەك لەسەر حەوزی دەرکی سەرایە دانیشتوەو دەڵێ، لەجەهەننەمێڕا هاتوم. خانم نێوی بزورگ خانم دەبێ، هەر قیت دەبێتەوەو دەڵی دا کەوشانم بۆدانی بابزانم چ ئاگای لەبابم نیە.

هێندەی پێ نەچو،بزورگ خانم لەگەڵ قەرەواشێ گەییشتە سەر حەوزێ و ماندونەبون وبەخێرهاتنی کردو. ڕەشۆ زوزانی گەییشتێ بەڵام دە دڵی خۆی دا دەڵێ لەبیرم نەچی. چونکەبەئەوەوعافرەتەم گوتبو لەجەهەننەمێ ڕا هاتوم.هاتنی ئەوخانمەی بەخۆڕای نیەخوایەبەتەمای تۆ ،هەتاهاتنی ئەوانەبرێکیش حەساوەو هاتەوە سەرەخۆ. ئەوجار خانم زۆر هێدی لێیپرسی: براگیان ئەوە لەکوێڕا هاتوی؟وا ماندووهیلاکی ؟ ڕەشۆ بەتوندی دەڵێ خانم لەجەهەننەمێڕا هاتوم بزورگ خانم برێکی لێ دەچێتەپێشی و دەڵێ ئەدی ئەوەچ ئاگات لەبابم نیە ؟

ڕەشۆش بەنیشان دانی ماندویتی زیاتریش خۆی لەبەرێك دەکێشێتەوەباوێشکێکی دێنێتەخۆی ودەڵێ چۆن ئاگام لە بابت نیە، ماڵە بابەکەی بابت خەرابێ ئەوە حەوتویەکە دەرێگایەدام.نەنانم خواردوە تەنانەت ئاویشم نەخواردۆتەوە. بابتیان لە جەهەنەمێ هەڵاوەسیوە، ئەوە بە داران لێ دەدەن بۆ سەد تمەنی. نیشانەی ئێرەی پێ گوتبوم. ئەوەدەحەسامەوە،جادەهاتم پێم دەگوتی.چاك بو.بۆخۆت هاتی پسساوم دەگەڵ گەرانێ. بزورگ خانم دەستی کرد بە فینگەفینگێ.برێك گریا وبەگریان چۆوە ماڵێ و زوێکی سەد تمەنی هێناوەڕەشۆی دا.دەڵێ دەئاخروەرەبچینەماڵێ نانێك، ئاوێك.

ڕەشۆ:خانم! ئەمن دەڵێم ئەوە حەوتوێکە،لەتاوبابت نانم بەئەوکیدانەچۆتە خوارێ. گوتی هەتا کەس نەیزانیوە فێڵەکەم لێ پوچەڵ نەبوتەە،بازوێکی هەڵێم.

بزورگ خانم هێندەی دیش گریا.ڕەشۆ پوڵی وەرگرت و کەوتەڕێ زوزوئاوڕی دەداوە دوایە. دەیزانی پاشا بێتەوەبەقابەئەو درۆییەی ناکاو وەدوام دەکەوێ. زۆری پێ نەچو

پاشالەڕاوێ هاتەوە.ڕۆژەکانی دی، پاشا کەدەهاتەوە بزورگ خانم،تفەنگی لێ وەردەگرت وجڵەوی ئەسپی ڕادەگرت و..ئەوێ ڕۆژێ خۆی دەپاشای نەگەیاندوهەرنەچۆ دەرێش، پاشالەکاری خانمێ عەجایب ما؟ بۆنەهاتۆتەدەرێ کەچۆۆ ژورێ،خانم دەگریا. پاشا دەڵێ ئەوەچیە؟ چ بوە،بۆدەگریی.؟

بزورگ خانم دەستی پێ کرد: ئەتۆ ئەمەت هەرلەکن سوکە،خۆدەمە ناگـەیێنی.هیچ ئاگات لەکەس وکاری من نیەوچی وچی پاشا:باشەئاخرچ بوە؟ خانم دەڵێ چۆن چ بـوە؟ بابمیان لەجەهەننەمێ بۆ سەد تمەنی هەلاوەسیوە،لـەوێڕا پیاوی ناردبو.

پاشا: جا ناکا بۆت نەناردبێ؟!خانم: بەڵێ بۆم نارد.پاشا:چاکت کردوە.

پاشـا زانـی ئـەوە حیلـلـەیە، بـەلام نـەیدەزانی حیلـلـە لــەویش دەکـرێ. پاشـا وەدەرکەوت. پرسیاری کرد: ئەو کابرایە بەکوێدا ڕۆییشتوە؟ ڕێگاکەیان نیشـان دا پاشـا سواربوو وەدوای کەوت.ڕەشۆئاوڕی داوە تۆزە باریکـەیێکی لـە ڕێگـای پـێدا هـاتبو دیـت، زانی پاشایەو وەدوایکەوتوە کەوتەفکران چەبکەم چۆن خۆم نەجات دەم.ئاخردەشتێکی چۆل وهیچ حاشـارگەییکی لێ دیارنەبوتـەنیا ئاشـێك لـەوێ دیـاربو خێراچۆدەرکـێ ئاشـی وبانگی ئاشەوانی کرد،هێنایەدەرێ.وگوتی ئەرێ مـام ئاشـەوان ئەوتـەپ وتـۆزەت دیـوە؟ ئاشەوان چاوێکی لێ کردو:بەلێ.گوتی ئەوەپاشایە.زۆرچاکەپاشایەبەخێرێ؛مەنزۆرت چیە؟

ڕەشۆ:پاشایەو تفەنگێشی پێیـەو هەرکەسێکی کـەری ..بـی دەیکـوژی . ئاشـەوانی غەریب کەوتەفکران وبیرکردنەوەی دەڵێ بەخوای ئەمن بەمنداڵی جاشولێکم ..وە؟

ڕەشۆ:بابم ئەمن سوێندم بۆخواردوەبابەرگەکانمان بگـۆڕینەوە.ئەتۆ خۆت بشارەوە. دوبارەئـەمن ســوێندی بۆدەخـوم خۆشـم تـوزاوی دەکــەم نامناسـێتەوە.پاشـابابڕواو دوایەدیسان بەرگەکانمان دەگۆڕینەوە.دەزانم منداڵی وردت هەنەبا بەخۆڕای نەکوژریێ.

ئاشەوانیش دەڵێ ئەرێ بەخوای پێنـج منداڵی دەوردیلـەم هەنەوبـەقای پـێ دەکـاو ڕەوانەبەرگیان گـۆڕینەوە.ئاشەوانی ناردە،بەرزلانەی ئاشی.بەختی ڕەشوی بو یان بەختی ئاشەوانی ئەوێ ڕۆژێ چە ئاشێری لێ نەبون ڕەشۆبرێك لـەبەرئاردی ڕاوەستا. تاتەواوتۆزی

ئاشی لەسەرو چاوی وهەموگیانی نیشت.پاشا گەییشتە دەرکێ ئاشی وهەرای کرد: ئاشەوان؛ ئاشەوان؟

ڕەشۆ چۆ دەرێ: بەڵێ پاشا. پاشا دەڵێ کابرا یەکی ڕوتەڵە بێرەداهات نەتدیوە؟

ڕەشۆ: بەڵی دیتم پاشا:چی لێ هات. ڕوشۆ: ئەوە دەبەرزەلانەی ئاشیداخۆێ شاردۆتەوەنازانم چی کردوە.

پاشادابەزی گوتی دائەوئەسپ وتفەنگەم بۆبگرە چونکەپاشازۆربەتاڵوکەبو،خەریك بوئەوکابرای فێڵی لەخانمێ کردبوبیگری وتۆڵەی سەت تۆلەی لێ بکاتەوە،ئاشەوانەکەی خۆێ نەناسیۆەونەیگوت خۆئەوەئاشەوانەکەی من نیە.

ڕەشۆ ئەسپ وتفەنگی لێ وەرگرت وسەت تمەنەکەشی هەربەدەستی وەبو.پاشاچۆ ژورێ ئاشی هەرای کرد: وەرە دەری سەگباب.

ئاشەوانی فەقیردەڵێ پاشابە قوربانت بم بە خوای بە مندالی تەنیا جارێکی جاشولێکم ..وە.پاشائەگەرئەوەی گوێ لێ بوبەخۆی گوت بەخوای ئەسپ وتفەنگەکەشم چون. هەر هاتەوەدەرێ دیتی ئەوە ڕەشۆسواری ئەسپی بوەوتفەنگەکەشی بەدەستەوەیەو، دورڕاوەستاوە،ڕوی دەپاشای کرد گوتی پاشا ئەگەرخەزۆرت بێتەوەدەبی سواربی وتفەنگیشی پێبی دەنا بۆ شانی تۆ کەسرە.

پاشاش لەوەی بەدەرچارەی دیکەی نەبودەڵێ جانەگەروایە؛ئەوەشت فیشەکدان. فیشەکدانی بۆ هاویشت. ڕەشۆبەئەسپ و تفنگ وسەت تمنەوە گەڕاوە ماڵە خۆی تۆڵەی وسوی لە پاشای وخانمێ کردەوە. پاشاش بە پێیان هێدی هێدی چۆوە ماڵێ و بە خانمێی کوت خۆئەتۆفکرت نەدەکرد.ئەوە تا ئەمن ئەسپ و تفەنگیشم بۆ بابت ناردن ئەتوش هەر لێم نارەحەت و ناڕازی.

* * *

مەکری ژنان

هەر پێیان دەگوت مەلا وەسیم، دەنا فەقێ بو زۆریشی نەخوێندبو، بەڵام زۆر لە نێو فەقێیان مابۆوە؟.

ڕۆژێکی کاغەز و قەڵەمی دەست دایە، لێیان پرسی: مەلا وەسیم ئەوە چ دەکەی؟

مەلا وەسیم دەڵێ بەقورئانێ لێم خوێندوە لەئەورۆبەدواوە هیچ ناکەم تەنیا مەکری ژنان دەنوسم. دو سێ فەقێ لە دۆستەکانی خۆی پێی دەڵێن بەخوای ڕەنگ بێ هێندیان فریو دابێ (عادەتی جحێڵی هەروابوە) جا ئێستا چت پێ نەماوە دەڵێی مەکری ژنان دەنوسم، وەدوای ئەو کارەی مەکەوە، زەرەرێ دەکەی،

بەڵێ بە قسەی دۆستەکانی نەکردن وجابابزانین کتێبی مەکریژنان چۆن دەنوسێ ؟

چۆدێیەکی و لەماڵێکی وەژورکەوت تەنیا ژنێك لە ماڵێ بو،سڵاوی کردو ژنەوڵامی سڵاوی داوەو زۆری بەخێرهاتن کردو.دوایەلێیپرسی:مام ۆستائەوەبۆجوحمانەی هاتوی بەتەنێ کوائەرۆجوحمەیە؟مەلادەڵێ نەخێربەهشتی ، هاتوم مەکری ژنان دەنوسم خانەخوی:حەك ڕەببی بەخێربێ،وەڵڵاهی ئەمن دەستەخوشکێکم هەیەئەوەندەمەکری ژنان دەزانێ هەرپێشت نانوسرێتەوە ئەگەر قەولم پێ بدەی بەنێوی منیان بنوسی پاشنوێژێ بۆت بانگ دەکەم هەموان بنوسەوەئەویش هەربەقسەی من دەکا.ئیدی بەئەوقەولەی بێ لەکتێبەکەت بنوسی (خوازێ ئەشکبار) پێی گوتومە.

مەلاوەسیم ئەو قسەی پێخۆشبوو دەڵێ هەرلێرەکتێبەکەم تەواودەبی، دەڵێ بە چاوان، ئەوە قەولم پێدای، هەرلەکنەتۆدەنوسم ئەگەرخوشکەخوازێ ئەشکبار پێی گوتوم و نوسیومنەتەوە دەئەوقسانەدابون خوازێ هەرقیتبۆوەو لەئەوبەری ماڵان دیاربوگوتی ئەها، جەلال هاتەوە.مەلاوەسیم :جەلال کێیە ؟ خوازێ:جەلال مێردمە.

: دەی هاتەوە هاتەوەچەبو ؟خوازێ دەڵێ ناباش نیە،لەنێوئەو ژورەیدا ئەتو دەگەڵە من ببینێ بامیوانیش بی. هەرچەندهیچ نیەبەڵام نەبادافکرێکی ناجوان لەمەبکا. مەلا دەڵێ ئەدی چ بکەین. یەغدانێکی زەلامیان لەنێوماڵێ بوخوازێ هەرزوێکی دەچێت سەری

یەغدانێ هەڵدەداتەوەو دەڵێ وەرەبچوو دەنێوئەویەغدانەی، نان وچای دەخواو دەڕوا، دوایە دەتهێنمە دەرێ و گوڵانێشت بۆبانگ دەکەم جامەکرەکان بنوسەوە.

مەلا چارەی نەبو چوّنێویەغدانێ، خوازێ سەری داداوە ورزوێکی قفلێکی لە یەغدانی دا. کاک جەلال هاتەوە.وەژورکەوت.: ئەرێ خوازێ! برسیمە! زونان وچایەکم دەیە کارم هەیە دەڕوّم ئەوەچەندرۆژە ئەومالوّسکەم بوّساغ نابێتەوەپسساوم دەگەڵی بەئەوگەرمایەی.

خوازێوادەکائەرێ جەلال تازە فەقێیەك هاتبو،دەیگوت ئەوەمەکری ژنان دەنوسم.

جەلال: ئەدی کوا؟ چی لێ هات؟

خوازێ دەڵێ ئەوەتا دەئەو یەغدانەم ناوە.

جەلال:داکلیلانم وێدە،کلیلانم وێدە.خوازێش زۆرلەسەرەخۆوهێدی هێدی،کلیلی لەبەرۆکێ دەکردنەوە.جەلال:دەزوبەزوو.کلیلی لەبەرۆکێ کردنەوەو.وەجەلالی دا.جەلال غاریدا-سەریەغدانێ.نەیهێشت جەلال بگاتەسەریغدانێ خوازێ وابەبێ وازی دەڵێ لێم نەبرد یوە؟ هێندێکیش پێکەنی وجەلال لەحەیفان کلیلی بەعەرزی دادان، نان وچاشی لەماڵەخوّیان نەخوارد وەدەرکەوت.گوتی وەڵڵاهی وام زانی بەڕاستیتە.مەلاوەسیم دەنێویەغدانێ دا ئەگەرگوێی لەقسەکانی وان بوهەرئەوەندەبودڵی نەتوّقی بو،دەنائەوەی دی قەومابوقەیدی نیە،پاش ڕۆینێ جەلالی خوازێ سەری یەغدانێی هەڵداوە، بەلام لەبەر بۆگەنیوێ کەس نەدەحاواوەهەرچوّنێکی بو.مەلاوەسیمی بەدارەدارەوهەرلاقی نەدەگرت و وەك جاوی سپی هەگەڕابو.لەنێویەغدانێ هێنادەرێ؛دەڵێ وەرەدانیشەنان وچایەکی بخۆئەمنیش جادەچم زوێکی گوڵانی دەستەخوشکمت بۆبانگ دەکەم جامەکرەکان بنوسەوە.مەلاوەسیم هەرچەنگێگی لێ هاتبوّوەو گوتی خوشکەخوازێ مەکری توّئەوە بێ ئەگرمەکرانیش نازانی، چۆڵەمەشکێنت لەمێردەکەت بردەوەو ئەومەرەدەشت بەسەرەمن هێنا، دەبێ دەستە خوشکەکەت چۆن بێ ئەومەکران دەزانی ئەدی ئەوجارمێردەکەت بێتەوەژورێ چم لێ دەکەی ودەکوێم دەنێی؟! ئەمن هەر ئەوەندەم بەسە و توّبە.

❋ ❋ ❋

سێ ژنی ویکڕا دەوێن

کوڕەش هێندفکری لێ کردبون شەوێ / بە بابی دەڵێ من سێ ژنم دەوێ
ئاخرئەمنێکی ئاوا و، تازە لاو / لە هێز و توانا تەواوم.وبەباو
:ڕۆڵەگیان ئاخر کوا جا چۆن وایە / بە خوای من ویگرا سێ ژنم پێنایە
با ژنێکت ئێستا جارێ بۆ بێنم / پاش بەینێکی دی دوی دیت بۆ دێنم
باشە با جارێ یەك دانەت هەبی / ئیشە، کاری ماڵ تۆش مەعتەل نەبی
نە فریوت دەدەم، نە دەت خافڵێنم / دو ژنەکەی دیشت دوایە بۆ دێنم
کوڕەش ڕازی بو، ژنێکی بۆ بێنی / تا ماڵ و حاڵێك بۆ خوی پێك بێنی
کابراش زانا بو، دەیزانی چ بکا / لەو ڕێیەی دەبوفێڵ لەکوڕەکەی بکا
بە بوکەکەی گوت چاوم بی سەدجار / کوڕەکە بێتە ژور،بۆ هەر ئیش و کار
بێ بڵێ؟ ئاو یانان چی بێتەسەر زار / بە بێ مەعتەل بون خۆبخەو بیخە کار
تا کار د ێتەدەر ئەتۆ هەر کێژ بە / هەرچی لێیویستی هەربۆی درێژ بە
بۆ هەردوکانیان ئەو قسە خۆش بو / بە تایبەت کاوە خۆی زۆرلەجۆش بو
بە ویستی هەردوان، تا نیوەی بەهار / بۆ کاوەی فەقیر، شەو و ڕۆژ هەر کار
دیزە ئاوەلا و کتکیش نەوسن بێ / دەبی هەموی بخوا، یان سەروبن بێ
ڕۆژێك چەندی بلێی هێندە گەرما بو / بەر تاوی بەهار هەڵتروشکابو
نەیتوانی مێشان لەخۆ برەوێنێ / کش ڕەبی بابو دو ژنو بۆ بێنێ
بە خۆی گوت لاوە، وەختیە بیدوێنم / با ژنێکی دیشی ئێستا بۆ بێنم
بانگی کرد کاوە ئیمڕۆ بەیانی / کچێکم خواستبو پێم خۆشە بزانی
ئەو ژنەشت جارێ با بۆ وەگوێزم / لە باری ماڵی، بڕوکێك بێ هێزم
پێیدەڵێ بابە چ ژنی دیم ناوێ / بەسە چیدی خۆم ناخەمە داوێ

نەخێر! من قەولم وا بە تۆ داوە: — یەکم بۆ هێنای، دو ژنی دیت ماوە
خۆت ڕاگرە جارێ پاش بەینێکی دیش — حەتمەن بۆت دێنم ژنی سێهەمیش
هێند بە بێوازی ئەگە کوتی کاوە! — دەبی بە قسەم بکەی، باشم داناوە
هەر بە هەرد وکمان، مەیکە وەس وەسە — دایکم تەلاق دە ئەو ژنەمان بەسە

✻ ✻ ✻

ئەو شێعرانەی خوارەوە دایکێک بەکورەچکۆلەکەی هەلاگوتوە لەئەوکاتەی دا کە تازە دەیویست پێ هەلْ بگری بۆکۆرپێکی بێ مراد. ئەمنیش کردومنەتە شێعر:

ئەی خەم ڕەوێنی دەردانم — ڕۆلەم، کورپەی ژیر و جوانم
بینایی هەردوك چاوانم — فیدات بێ ڕوحی ڕەوانم
فیدات بێ ڕوحی ڕەوانم

ئەی ئاواتی دنیا و دینم — ئەی ڕۆلەی جوان ورەنگینم
تێر بەژن و بالات ببینم — شەمامەی سوری بێستانم
شەمامەی سوری بێستانم

ئەی ڕوناکی تاریکاییم — دلبزوێنی خۆشی و شاییم
خۆشەویستی باب و دایم — گلێنەی هەردو چاوانم
گلێنەی هەردوچاوانم

دارەدارە سالیەتی — کورم وەختی ژن و مالیەتی
هیمداد بۆ دایك و خالیەتی — لە جێی گۆڕی مردوکانم
لەجێی گۆڕی مردوکانم

ئەی باخچۆلەی خونچەوگولم — ئارامبەخشی گولەیی دلم
بولبولی سەر لك و چلم — دەرمانی بۆگشت دەردانم
دەرمانی بۆگشت دەردانم

ئەی کۆرپـــەی جـوان ومدریکـم چـــرای وێرانـــــەی تـــاریکم
لـە شـین و شـادیت، شـــەریکم هیـــوای بـــۆ دوا ڕۆژی ژیـــانم

هـیـوای بــۆدواڕوژی ژیـانـم

کـــورم دەچێتـــە کوێســـتانێ دەکـــەن ســـەیران و دیلانـــێ
دێنـــێ حــــەواجی کابانـــێ مـــەندۆك و بـــیزای، کوێســـتانم

مـەنـدۆك وبـیـزای کـوێـسـتـانـم

ئاواتمـــە کـــورم بگاتـــێ دەینێرمــــە ڕێـــزی خـــەباتێ
بـا بگـرێ ڕێگـــەی نـــەجاتێ ســــــەنگەرکری کوردســــــتانم

سـەنـگـر گـری کـوردسـتـانـم

* * *

کەرێ بۆز

لـە زەمـانێك داو لـەزۆر زەمانـەکانی پێشـودا بـەئاغایانیان گوتونەپاشـاهەروەکو؟زەمـانی ئاغایان هەرلەمەڵبەندەکەی خۆمان ئاغای واهەبوچەنددیی هەبون وەکومالەحەمەد ئاغـای (ئەمیرعەشایری) هەموبەربنەی ئی ماڵێکی بـوە،بـەڵام کونـدرێ وزەنگیـاوێش هەریەکـەی بەشی چەندئاغایان بو.دەبی ئەوزەمانیش هـەرئاوابوبێ.دەنائەوهەموپاشـایەدەوڵاتێکی دا داچۆن حاواونەتەوەوچۆنیان ڕەفتارکردوەچونکە سەعدی شیرازی گوتویەتی:

دەدرویش درگلیمی بخسبند دوپادشا درا قلیمی نگنجند

پاشا،بۆکۆنەنۆکەرەکانیان بابێکاریاپیرولـەکارکەوتوبان، هەردەبیریان‌دابوونە.

ڕۆژێکی یەکێك لەکۆنەنۆکەرەکان کەزۆریش کۆن‌ساڵ بووە چۆتـە خزمـەت پاشـای و عەرزی کـردوە:قوربـان مـاڵی دنیایـەم نیەومنداڵیشـم زۆرن، بێکاروکەسـبم نـاتوانم هـەمو کـارێکیش بکـەم،پـەنام بۆجـەنابت هێناوەهـەتاکارێکم بـۆوەدۆزی یارێگایـــەکم بۆدانێـــی، با منداڵـەکانم لەبرسان نەمرن ئەمنیش نەبمەمەڵحەکەی خەڵکی.

پاشاپاش کەم بیرکردنەوە،شەش جورەماڵیاتی بۆدیاری کـرد،بـەڵام پاشـانەیدەزانی

تووشی کێ دەبێ ولەکێی وەردەگرێ؟

بەڵێ،پاشا.کاغەزی بۆنووسی وبۆی ئیمزا کرد.شەش جورمالیاتەکان بریتی بون لـە.

١ـ هەرکەس بارە تەپاڵـەی بفرۆشێدوقڕان ماڵیات

٢ـ هەرکەس کەرێ بۆزی پێ بێ دوقڕان ماڵیات

٣ـ هەرکەس نێوی هەیاس بێ

٤ـ هەرکەس ژنی نێوی مامز بێ

٥ـ هەرکەس برای نێوی سێمان بێ و

٦ـ هەرکەس نێوی بابی قویتاس بێ؛ هەریەکەی دوقڕان ماڵیاتێ دەبێ بدەن ..

پاشا.گوتی باشەبۆخۆی هەم دەخافڵێ وشتێکیش پەیدا هەردەکات.

بەڵێ کابرای کۆنەنۆکەرحوکمی پاشای دەباغـەڵی ناوبـەیانی زوو ڕۆییشت بۆنێو شـاری. زۆرگەڕا هەتا لای ئێوارێ هەرهاتوچو؛ چی وەدەست نەکەوت لەدوسێ کەسانیشی پرسی کاکەنێوت،چیە هەیاس نێوی وەدەسـت نەکـەوت ونەدەکرالـەکابرای بپرسـی ئـەدی بـابت یابراکەت نێوی چیەوچت پێ بووەهەرچەندی نێوشـاری گەڕاکـەرێ بـۆزی نـەدی و توشـی هیچ بارە تەپالانیش نـەبو.بەدڵساردی دەگـەڕاوەبۆلای مـاڵێ ودەفکـری خـۆی دا گوتـی وادیارپاشـاهەردەم خـافڵێنێ دەناکوائەوانەدەبیندرێنەوەولـەکوی پـەیدادەبن ئەگـەروا تەماشای کردلەنێوخۆڵەپۆتێکی،کـەرێکی بـۆز،کردویەتەتـەپ وتـۆوز،ئەوەخۆدەگـەوزێنی، بەپەلەبۆلایکەرەبۆزی چووکەسی لەدەورەی نەدی هەرای کرد: ئەی ساحێبی ئەوکەرەی، سـاحێبی کـەرەبۆزی، زۆری هـەراکرد،کـەس دیارنەبوخـەریك بوبڕوا لـەناکاو کابرایـەکی ڕوتەڵـەی چۆك و ئانیشك پنوکراو، ئـارەخچنێکی چڵکـن و سـەروچاوی تـۆزاوی،کەهـەموو لـەشی دەئارەقەیدا شـەلاڵ ببـوو، بـەغارهات وەیزانـی کەرەکـەی چۆتـە دەزەڕێ یـان چ کارێکی پێیەتی؛بەخەونیش ئەوچاوەڕوانیەی نەدەکردئە؟وەی بەسەری هـات گوتـی بـەڵێ قوربان، ئەمرت هەبوو ساحێبی کەرە بۆزی ئەمنم.

جا گوێتان لە گفتوگۆی ڕوتەڵەو کۆنەنۆکەری بێ..

:ئەوکەرەئی تۆیە؟ : بەڵێ. : وەدە دو قرانان :بۆ بابم چیکردوە، زەڕی کردوە؟! کواچی خواردوەبوڵەخۆڕاشلێتاغم پێ دەکەی؟

باجگیر:نا،بابە حوکمی پاشایەهەرکەس کەری بۆزی هەبێ دەبی دو قران باجی بدات.

کابرای ڕوتەڵە دەستی دە باغەڵیناهەرجارەی لاگیرفانێکی دەگەڕاو زۆربەزەحمەت دوقرانی دەرهێنادای بەکابرای باجگیر. زۆرکەس هەیەلەکاتی لێ ئەستاندنی ئەوجۆرە باجە بێجێیانە دەردێك یاگیرێکی خۆی دەڵێ بەڵکوزگیان پێبسوتێ لێی نەستێنن،یان لانیکەم بۆی کەم کەنەوە،هەربۆیەگوتی:بەخوای بابە بارەتەپاڵەم فرۆشت!

کۆنەنۆکەر دەڵێ چی بارەتەپاڵە، بارەتەپاڵەشت پێبووە؟

ڕوتەڵە،بەڵی بارەتەپاڵەم پێبووە:وەدە دوقرانی دیش دەی،ڕوتەڵە:بۆبارەتە پاڵەش باجی هەیە؟ : بەڵێ،بەڵێ.بارەتەپاڵەدوقرانی باجە.ئەوجارکابراهەرخۆی نەخوراندو،دو قرانی وێدا.وگوتی حاە ئەوە پوڵی سێمانی برامبو،وبێدابووم پەڕەجغارەی بۆوبکرم.

کۆنەنۆکەرکەیفی سازبوو،گوتی چۆن براشت نێوی سێمانە؟

ڕوتەڵەبەچاولێ کردنێکی بەقینەوە:بەڵێ برام نێوی سێمانە.

باجگیر: وەدە دوقرانی دیش دەی. دەستی بۆباغەڵی نەدەچو،هەرچۆنێك بێ،دو قرانی دیشی دەرهێناووەکۆنەنۆکەری دا. : بەخوای بابەخەنەم بۆ زوڵفی مامزێ کڕی! باجگیر هاتە پێشێ :وگوتی مامز چی تۆیە ڕوتەڵەدەڵێ مامز خێزانمەکونەنۆکەر:چۆن ژنیشت نێوی مامزە؟ :بەڵێ، ئەدی چۆن؟ :دە وەدە دوقرانی دیش، نازانی هەرکەس ژنی نێوی مامز بی دەبێ دوقرانیش باجی بدات. لەکاتی پوڵ دەرهێنانیداسەری لێ شێوابوو.نەی دەزانی چەبکاوگوتی حەك ئەستۆت شکێ هەیاس دەگەڵ سەفەری کردت، کۆنەنۆکەرکەلێیخۆش هات بوولەسەریەك لەسەریەك دووقران دوقرانی لەڕوتەڵەی وەردەگرت قاقاپێکەنی :ئەی،کوڕە نێویشت هەیاسە؟ :وەدەدوقرانی دیش.بەدبەخت حەوق مابوونەیدەزانی چۆن ولام بداتەوە، چ بکا، هەر پێی دەکرا دەست دەگیرفانی نێت ودراوێ دەرهێنێ وچاویشی دەکابرای باجگیربڕی بو.ودەڵێ کوڕەئەرێ وەڵڵا بابە نێوم

هەیاسە. خۆ ئیشاڵلا، نێویشم لێ قاچاغ ناکەی. ئەویش دەڵێ کورە نەوەڵڵا نێوت لێ قاچاغ ناکەم دەبەرنێوت مرم بەڵام، نێوت بۆمن دوقڕانی عەواریز تێدا، دووقڕانەکەم وێدە دەی. ڕوتەڵە،بە لەرزەلەرزدەستی بۆباغەڵی بردلەحەیفان چاوی هیچی نەدەدیت دو قڕانی دیشی بۆدەرهێناو:بابەتاڵانت کردم،قۆیتاسی بابیشم،پیاونیەئەگەرئەمن ساڵێکی دیش بێمەوەئەوشارەوێران بوەی.

کۆنەنۆکەرئەوچاوەڕوانیەی نەبوهەموعەواریزەکانی لەکابرایەکی ئاوافەقیروەربگرێ، خوێەوەندەشی ئینساف وپیاوەتی نەبوبڕێکی پێی ببەخشی ؟هێندەی کەیف خۆش بوو، پێدەکەنی ولەشایان وەخۆنەدەهاتەوە،دەستێکی هاویشتە سەرشانی کابرای: هەربە ڕاستی، بابیشت نێوی قۆیتاسە ؟

ڕوتەڵەیەك بەخۆی گوڕاندی:بەڵێ نێوم هەیاسەوبابیشم قۆیتاسەبادنیابزانێ.

نێوم هەیاسە، بابم قۆیتاسە	بەسم بدوێنە لەو قسە و باسە
دەی باشەئەتۆش زارت گرێدە	ئاخیر عەواریز دو قڕانم وێدە

بەڵێ واهات هەر شەش عەواریزی لە کابرایەکی ئاوا وەدەست کەوت وەدە دو قڕانی دیش دەی. دو قڕانەی ئاخری دەرهێناو گیرفانی چۆل بوو. باجگیر بەکەیف خۆشی تەواوەوە بۆماڵەخۆی و هەیاسیش بەناڕەحەتی سەری دەبەرەخۆیئنا، نەخەنەبۆزوڵفی مامزێ، نەپەڕیۆسێمانی برای ونەئالیك بۆکەرەبوزەی بەپیت وبەرەکەت نەدودەنك نۆغڵ و شیرنیات بۆمندالە ڕەش وڕوتەکانی، هیچی پێنەکراوبەدەستی بەتاڵ گەڕاوەبۆ ماڵی؛ ئەوەی پڕ بێ دڵی بوکەپڕبولەبوغزوکین لەئەوهەموزوڵمەی کەلێی کرابوو،لەبەر پەرێشانی وناڕەحەتیانی هەتالەشاری وەدەرنەکەوت، کەرەکەی لەبیرنەبو،دوایەگەڕاوە نێو شاری بەزەحمەتێکی زۆرلەنێوکوچەوکۆڵانان،کەرەبوزەی دیتەوەو نەیدەوێرا بی هێنێ تەوە،لەترسی عەواریزێ.

دەیگوت نەبادا؟ئی دیشیم لێ بستێنن.

＊＊＊

قاله و ئەسلان

قاله دەگەل ئەسلانێ، هەربەنێو، ژن و مێرد بوون؛ دەنابەتەواوی کردەوە، ئەسلان پیاوبوو وقالەش ژن بوو. بەکورتی، ئەسلان هەمەکارەی مالێ بوو. قالەچکارە نەبوو، زۆریش لە ئەسلانێ دەترسا،بەهیچ جۆر چارەی نەدەکرد. ؟

ئەسلان هیچ خالێکی کزی نەبوو، لەوەیی بەدەر زۆر بەتەماع بوو. قالە زۆرگەڕا، زیندانێکی دیتەوە فکری گەییشتەئەوجێگایەی، بەهەرجورێك بێ، ئەسلانی دەئەو زیندانەی باوێت و خۆی لەدەست ئەودێوەزمەی ڕزگار بکات.،

قالەزۆربەخۆوەبوو، بەپێچەوانە، ئەسلان زۆرکز ولاوازبوو.

قالە ڕۆژێکی بەپەلەهاتەوەمالێ و،گوتی ئەسلان! جێگایەکم، دیوەتەوەخەزنێکی زۆری تێدایە، هەتاکەس نەیزانیوەبابچین دەریبێنین.بەلێ،یەك دووگوریس وچەندتۆربەیان دەستدانی،وچوونە سەر،زیندانەکەی وقالەگوریسی دەنێوقەدی خۆی خست، گوتی ئەسلان گوریسەکەی بگرەباچمەخوارێ. ئەسلان لەلایەك نەیدەتوانی قالەی بەخەزێنەوە هەلکێشێتە سەرێ، بەبەتالیش هەرنەیدەتوانی ولەلای دیش دەترسا، قالەبڕێکی لە خەزێنەکەی بشارێتەوە، جالەبەرئەودو هۆیەی، بەقالەی گوت بێنەگوریسەکەی دەنێوقەدی من خە، بۆخۆم دەچمەخوارێ. قالەبۆخاترجەم بوونی ئەسلانێ، بڕێکی پڕکێشی کرد. ئاخرەکەی ئەسلان گوتی ئاخرخۆئەمن ناتوانم ئەتۆهەلکێشمەوەوخولاسە هەرچەندی قالەگوتی، ئەسلان قبولی نەکردو گوریسی دەنێوقەدی خۆیخست و سەری دیکەی گوریسی وە،قالەیدا. ئەوجار قالەبە خاترجەمی ئەسلانی ڕۆیەڵ کردوبەگوریس ومریسەوە دە زیندانەکەی هاویشت و گەڕاوەبۆمالێ و پشوێکی بەئاسوودەیی هەلکێشا،

سبحەینێ لای نوێژی شێوان، چۆوە سەر زیندانەکەی هەتا بزانێچەخەبەرە هەستێك؟هەرایەك. دیتی یەکی سەرقرژنۆکە، ئەوەلەزیندانێ دێتەدەرێ قالەوایزانی ئەسلانە، دێتەدەرێ خەریك بوودەزیندانەکەی باوێتەوە؛ پێیگوت تێمەهاوێوە، ئەوەندەت قازانج پێدەگەیەنم، پێت سەروبەرنەبێ. لێی گەڕا هاتەدەرێ، دەلێ چ

قازانجێکم پێ دەگەیێنی؟ئەتۆچی چەکارەی ؟پێی‌گوت ئەمن ئەجیننەم هەرجێگایەکی بچم، بەتایبەت ژن ومندالّ شێت دەبن، ئەتۆش خۆت بکەدوکتوربگەرێ وبڵێ شێتان بە زەمانەت چاك دەکەمەوە. هەرجێگایەکی ئەتۆهاتی، ئەمن دەڕۆم، ئەگەرئەمنیش ڕۆیشتم شێت چاك دەبێتەوە.ئەوە.ئەوقەلەم پێی دای ؟کەهاتومەدەرێ،قالە پرسیاری لێ کرد: بۆچی لەئەوزیندانەی هاتیە دەرێ. وەلامی داوە: نازانم چ غەزەب لێ گیراویك ئەو ژنەی دێرە هاویشتوەو لەترسی وی هاتوومەتەدەرێ وهەڵدێم هاوارخورام.

قالەش دەڵێ بابەئەوەئەسلانە.هەرچابوەنەی خواردوی چاکت نەجات بوە· بەلێ، قالەخۆی کردەدوکتور، برێك دەرمان مەرمانی دەکیسۆلکان کردوچۆوشارێکی دیکەو. بەلێ ئەمن دوکتورم. لێیان پرسی: دوکتوری چی؟ : ئەمن دوکتورم؛ شێتان چاك دەکەمەوەبەزەمانەت. گوتیان،، کچی مەلیك غازانی شێت بووە چ بکەین؟ چ نەکەین؟ کەوتنەگەڕانێ. وئەولاولایان کرد، قالەیان وەدەست کەوت. لێیان پرسی: دوکتوری چی؟ ولامی دانەوە: دوکتوری شێتانم بەزەمانەت چاکیان دەکەمەوە. بەلێ قالەیان بۆماڵە پاشای برد،دەگەڵ قالە چووبۆلای، نەخوشەکەی جندۆکەچاوی بەقالەی کەوت ڕۆیشت وشێت بەبێ ئەوەی بەشولکانی لێ دەن چاك بووە.پاش چەند ڕۆژی دیکەخەبەرهات، ژنی فلانەپاشایەی شێت بووە،چونکی خەبەری ئەو دوکتورەیان زانی‌بوو لە دوای هاتن، پاش وەرگرتنی، پولّ و زێرێکی زۆر، ڕۆییشت بۆماڵەپاشای کە ژنی شێت ببوو، ئەویش هەروا چاك بووەو چەند شێتی دیکەی چاك کردنەوەو،ئەوجارگوتیان، کچی والی موسڵێ شێت بووەلەوێراهاتن. قالەیان بردبۆموسڵێ لەرێگایەجندۆکە ڕێی پێ گرت: ئەمە، قەرارمان ئەوەنەبووەبۆتەواوی دنیایەوەدوام کەوی، قالەگوتی ئەمن بۆیەنەهاتووم شێتان چاك کەمەوە، پرسی ئەدی لەچی دەگەڕێی؟

قالەدەڵێ بابەئەسلان لەزیندانی هاتۆتەدەرێ لەترسی وی هەڵدێم.

جندۆکەدەڵێ هەی نەبی.

قالە:بەڵێ.جندۆکەکەدەڵێ جائەگەروایەئەمن ئەوەدەڕۆم بۆئەوبەری بەحری ڕەش.

غەنیمەت

کابرایەك جیرانی چاوەشێکی بوو.چاوەش وەزعێکی باش،ومندالّی دەکۆك وپۆشتە، تێروپڕ، جیرانەکەشی هێندەفەقیربوو، ئەگەرنانی هەبا دۆی نەبوو، ئەگەردۆی هەبانانی نەبوو،ڕۆژی واش هەبوو،شتاقی نەبوون.هەربۆیەڕۆژێکی ژنەکەی پێی گوت ئەوەتا،ئەو جیرانەمان ئاواتێروپڕن، ئەمەش هیچمان نیە،بۆناچی هەرنەبێ زوڕنایەکی لێ وەربگری، بەڵکوئەتۆش،شتێکی بۆمندالەکان پەیداکەی چیدی هێندەئیحتیاج نەبین ئاخرخۆهیچمان نیەچبکەین.کابرای فەقیر،ئاخرقەتی زوڕنا لێ‌نەدابوو،.ناچارشەوێ چۆماڵەچاوەشی جیرانی وهەر،وەژوورکەوت،بەخۆوبەژن ومندالّی لەبەری هەستان،زۆریان ئیحترام گرت و، بەخێرهاتنیان کردو.زۆریان پێی سەیربوئەوکابرایەهاتۆتەماڵەچاوەشێکی چونکەپیاوێکی بەجوریێکی بو،پاش دەمێك دانیشتنێ لەڕوی خۆی هەلاویشت:براڵەئەگەر هەتانە هەرنەبێ زۆڕنایەکم بەئەمانەت وێدە،وەڵلاهی وەزعم زۆرشەپڕێوەوهیچمان نیە، چاوەش بەژنەکەی گوت زوڕنایەکی بابەگەورەم لەمێژە هەڵگرتوەئەوەدەبن سەری کۆڵەکەکەی ئاخری تەویلەی دایە،بچوبۆی بێنەبەڵکو ئینشاڵلا ڕزق وڕۆزی بۆزیادبێ.

بەڵێ، ژنە زۆڕنای بۆهێنا وێی‌دا،مام چاوش فێریشی کرد ئاوای لێدەبڕێکی فیرەفیڕلێ هینا. زوڕناکەی وەرگرت وهاتەوەماڵێ، هەربەیانی زوو وەڕێ کەوت ئەبەومەنزورەی،لە ناوچەی خۆی بچێتەدەرێ وبچێتەجێگایەکی کەس نەیناسێ هەم نەیدەزانی زوڕنایە لێ دا دوهەمیش پێ عەیب بو.

بەڵێ ئێوارێ گەییشتە قەراغ دێیەکی کۆنە ئاشێکی لێ بوو. گوتی ناچمەنێود ێی بانەم ناسن ئەوشۆولەنێوئەوکۆنەئاشەی‌دا دەبم و بەیانیش زوو وەڕێ دەکەوم،

دەنێوکۆنەئاشی‌دا دانیشتبوو،گوێی لەهەستێکی بو، هاتەدەرێ دیتی سوارێك، ئەوە بارێکی شتومەك پێیە وەکووفەرش ونوێن وشتی باش وگران بەقیمەت و... لەدەرکی کۆنەئاشی دابەزی، بارەکەی داناعەرزی.ئەسپەکەی بەستەوەوجێگای ڕاخست؛ هەر دەهات ودەچووبەماتەماتەدەیڕوانی. پاش دەمێکی، ژنێك پەیدابوو،کابرا زۆری جنێو بە

ژنەی دا بۆوادرەنگ هاتوی نازانی چەندلەمێژەئەمن لێرەمەحتەلی تۆمە؟

ژنە:ئاخر،هەتانانم داوەودەست وپێوەندم جێبەجێ کردون هەروام بۆکراوەچبکەم .

بەڵێ، ئەودووەوێکڕاپاش برێـك قسـەی دەخـۆش پێکـەنین وسـرت وخورتـێ لەسـەر جێگـایی درێـژ بـوون،کـابرای سـوارگوتی ئـەوە ئـەمن لـەشکری ئینگلـیزیم.ژنـەش گوتـی ئەمنیش ئەوەعەسکەری ڕۆمێ مە.کـاك عوسمـان لەبەرەخۆیـەوەگوتی جائەودولـەشکرە بەشـەڕبێن،خۆبـەبێ شـەیپوری شـەڕی هـەرنابێ.بائـەمنیش شـەیپوریان بـۆڵێ دەم وئەودولەشکرەش بابەشەڕبێن؟ دەگەڵ فیڕەی لەزوڕنایە هێنابەلینگ ڕوتی ،هەریەکەی بە لایەکیدا هەلاتن وئەسپ وشتومەك،بەجێمان.کاك عوسمان هەرگورجێکی،شت ومەکی کـۆ کردنەوەولەئەسپەکەی نـان وسـواربوو، گـەڕاوەبۆماڵێ. هەرئـەو شـەوەی گەیێشـتەوە، ژنەکەی هاتەدەرێ وگوتی بەخوای بابەکارت کرد،نانت بۆمنالان پەیداکرد.نەیزانی چەباسە :ئەوچاوەشەی جیرانمان دەڕوابەدوومانگ وسێ مانگ نایەتەوە،ئەتوکوێرا هاتێەوە.

کابراش :کارت بەوەی نەبێ،بەقەد سێ مانگەی ئەوچاوەشەم بەشەوێکی هێناوەتەوە.

کاك عوسمان بارەکەی ئێخست ئەسپەکەی بردتاقەت کردشـتومەکەکانی بردنـەژورێ ئەوجارژنەکەشـی حـاڵی کـرد؟بـەڵێ،سـبحەێنێ هێندێکـی لـەئەوشت ومەکـەی هێنـابوی، فرۆشتنی وبرێکی وەسایلی بژیـوی خـۆی ومنداڵـەکانی پێـك هێنـا.پـاش دو،سـێ مانگـان بڕوکێك موحتاج ببۆوەئەسپەکەی بردەبازاڕی بیفرۆشـێ.کـابرا لـەوێ پـەیدابووگوتی ئـەو ئەسپە،ئەسپی منە،عوسمان سوارەکەی ناسیەوەوگوتی ئەوەدەڵـەی چی کاکە؟

کابرا :دەڵێم چـی دەڵێـم ئەوئەسـپە،ئەسـپی منـە.عوسمـان دەڵـێ باشەئەوئەسپەلە شەڕی ڕۆم وئینگلیزی بەغەنیمەت گیراوە.غەنیمەتیش نادرێتەوەبەکەس.

کابرای سـوارئەگەرئەوەی گـوێ لـێبوو، قسـەکەی خـۆی وژنەکـەی وەبیرهاتـەوەو. وەدەوڵەمـەندانیش دەچـو،ڕاسـت ڕۆیشـت و.وازی لەئەسـپەکەی هێنـا.مـام عوسمـانیش ئەسپەکەی فرۆشت ولەمنداڵەڕەش وڕوتەکانی خەرج کرد وهاتەو؟

***

قەیات

مام وەتمان پیاوێکی زۆر فەقیرو بێ فێڵ بوو، ئەومام وەتمانە، جوتێکی گا پێبوون، لە مەزرایەلەنێوزەویەکرێنەکەی خۆی جووتی دەکرد. سوارێك بەرێگایەدا دەڕۆیشت لایدا و ماندوونەبوونی لەمام وەتمانی کرد ودوایەدەڵێ براله ئەگەربچی نیسکێنێکم بۆبێنی زۆرم ئیشتیا لێ یەئەومایینەت دەدەمێ، مام وەتمان خێرایەکی چوگایەکانی بەردان؟کابرادەڵێ ئەوەچەدەکەی مام وەتمان :دەچم نیسکێنەت بۆدێنم،کابرا :ئەدی گایەکان چەلێ دەکەی مام وەتمان :دەیانبەمەوە،کابرای سواردەڵێ بابە.بەپێی گاجوتان خۆئەتۆهەتائێوارێ ناگەیەوەئێرەئەمن ناتوانم هێندەمەحتەل بم مام وەتمان لەتاومایێنێ هۆشی نامێنێ ودەڵێ ئەدی چیان لێ بکەم ،هەتادەچم نیسکێنەت بودێنم، سوارەکە دەڵێ لێیان گەرێ هەتاتوانیم جوتیان پێ دەکەم دەنا بەریان دەدەم بابلەوەرێن؟

مام وەتمانیش دەڵێ زۆرباشە،گاجووتی بەجێ هێشتن وبەغار. ڕۆییشتەوەماڵێ، نیسکێنەی بێنێ ومایینی وەدەست کەوێ،فکری نەکردەوەئاخرئەوەفێڵەدەنا چۆن کابراسواربێ ماینێ بەنیسکێنەدەدا.گەییشتەوە ماڵێ، بانگی خێزانی کرد: هەمین، وەرە زوونیسکێ نێکم بۆلێ نێ بۆکابرایەکی دەبەم ماینێکم دەداتێ ئەوەلەمەزرایە لەسەرە من مەحتەلەجازوبەخواناردویەتی ،خوشکەهەمینیش خواهەڵناگری زۆربەتەڕدەستی نیسکی شوشتنەوەو.وەسەرئاوری ناو، مام وەتمان ئەوجاربانگی خێزانی کرد:هەزارجارلەسەری منت کەوی، وەرەهەتانیسکێنە دەگوڵی بەپوشکان،جارێ زۆری دەکێشێ ئاوم بۆبێنەبا ئاخورێکی بۆماینەکەی دروستکەم ئەمنیش بێکاردانەیشم.

هەمین ئاوی بۆ هێناومام وەتمان ئاخورێکی بۆماینێ دروست کردو،بەهەمینێ خێزانی گوت بەپشتەوەم دا وەرەلوشکت لێدەم بزانم دەتگاتێ، نەبادامایینەکەلوشکان باوێ ، هەمین بەپشتەوەی داهات مام وەتمان لوشکێکی هاویشت، وەزگی ژنەکەی کەوت، ژنەکەشی حامیلەبوو، منداڵی لەبەرچوو، مام وەتمان گوتی ئەگەر ژنەکەشم، بەری هاویشت، ماینەکەم وەدەست کەوێ هەر باشە،

بەڵێ نیسکێنەحازربوو،دەدیزەی کردو،دوو سێ نانی دە زاری دیزەی ناهە تا نەشڵەقێ.خەسووی مام وەتمانی چاوی نەیدەدی بەڵام ئاگای لەئەوکەینەوبەینەبووبانگی کردگوتی توخواڕۆڵەوەتمانە،ئەگەرماینت هێناوەوفرۆشتت، دەسمالۆکێکی بۆدایەخۆ بکڕە، مام وەتمان بەپێچەوانە،خەسوکەی زۆرناخۆش دەویست، داهاتەوە،پوشکێکی هەلگرێتەوەوبلێ ئەو پوشکەشت بۆناکرم، نان لەزاری دیزەی هاتەدەرێ ونیسکێنەی بە سەرسەری‌دا ڕژاو،هەمووسەروچاوی سووتا، ئەوجاریش مام وەتمان بڕیك دم وچاوی چەور دەکاو،دەلێ ئەگەرسەروچاویشم سووتا، ماینەکەم وەدەست کەوێ دیسان هەرباشە، بەلام هەتائەوهەمو،وردەکارانەی کردن ونیسکێنەی بەپووش وپەلاشی کولاند،زۆردرەنگ ببوو، نیسکێنەی تێکردەوەو،ڕۆییشتەوەبۆلای ماینەکوێتی،

بەلام بەداخەوەکابرای سوارلەوێ نەمابوو،گاجوتەکانیشی لەوێ نەمابوون،کابرای سوار بردبوونی بەلام مام وەتمان ئەوفکرەی نەدەکردکابرای سواربردونی وکابراش بۆفریودان وشۆێنەونکەی چونکەوادەردەکەوێ ئەوەڵ جاری نەبوەوزۆرجاری دیش ئەوجورەفێڵەی کردوە ؟تەپێکی ڕیخ لەسەرئامورەکەی دانابو.مام وەتمانی بەلەك هاتەوە ماڵێ و ژنەکەی لێی پرسی: ئەدی کوا ماین! گایەکانت بۆنەهێناونەتەوە؟ مام وەتمان ولامی داوە: کابرای سوار لەوێ نەمابو زۆردرەنگ چومەوە.گاجوتەکانیش پێم وایەمەلاییکان بردویانن بۆحاسمانێ لەوێ جوتیان پێبکەن دیسان ڕەنگ بێ بێستانی بکەن.هەمین: جاچوزانێ مەلاییکان بردویاننتەحاسمانێ مام وەتمان: چۆن لەحاسمانێ ڕاڕیخیان بەرداوەتەوە کەوتۆتەسەرئامورەکەم، ڕاست لەسەر نێوەڕاستی نیرەکەی کەوتوەخۆهەردیار.

بەلێ مام وەتمانی فەقیر ماینی وەدەست نەکەوت، ژنەکەشی منداڵی لەبەر چوو، بۆخۆشی سەروچاوی هەموسووتان، لەوەش خەراپتر گایەکانیشی لە دەست دان.

❋ ❋ ❋

گەلا خڕنوك

دەڵێن ژنێك دڵداری دەکرد وزۆریشی پێی خۆش بووبەلام ڕێگای نەبوو، چونکە مێردەکەی هەمیشەهەرلەماڵێ بوو.وبۆ هیچ جێگایەکی نەدەچوو،ماڵی بەجێی نەدەهێشت. دەلاڵی ئەو ژنەی، ژنێکی جیرانی بووو،ڕۆژێکی تووشی هات و پێیگوت ئاوا فایدەی نادات، خۆت نەخۆش کە، لێفەی بەسەرسەرتدادەو بەدزیش نانی بخۆ هەتاسێ چوارڕۆژان ئەتۆبۆواگێل وماڵ وێرانی. ؟ئەودەمی کابرات (مێردەکەت) بۆت وەحەولان دەکەوێت و، ئەگەر لێی پرسی لەدوای کێ بنێرم،بڵێ بۆخۆت دەزانی،کەری کە،کەهات ونێوی هەر ژنێکی هەڵیدا بڵێ نا، هەتا دەگاتە من، ئەودەمی، بڵێ کەیفی خۆتە مەڵێ فلان بابێی، جا ئەگەرلەدوای من هات، ئەمنیش هاتم بۆخۆم دەزانم چ دەکەم ئەتۆهەرخۆت ناڕەحەت وبێ حاڵ کەو؟هیچ مەڵێ. چەند ڕۆژێك، ئەوژنەخۆی لەسەرجێێ ئێخست، بەلام مێردەکەی باوەڕی پێ نەدەکردودەیزانی نەخۆشی فێڵێیە، پاش سێ، چوار ڕۆژان کابرا تەماشای کرد ژنە زەرد هەڵگەڕابوو، ئەوجار بۆخۆی بەخۆی گوت؟ بەڕاتی خودای دەڵێی نەخۆشە ! فکری ئەوەی نەکردئاخرئینسان چوارپێنج ڕۆژان خۆداپۆشێ زەردهەڵدەگەڕێ؟

چۆ بن سەری وگوتی عافرەت بۆوادەکەی؟ کوێت دێشێ؟

ژنە زۆربەبێ تاقەتی وبێ هێزی ولامی داوە: ئەوەندەم سەردێشێ قەراری لێ هەڵگرتووم. خۆئەودەمیش دوکتورلەولاتی کوردوستانێ دانەبوو،بیانبردبادوکتوری ئەوەی هەبوهەر دەرمانی پرووپیرێژنان هەبوو. : ئەدی کێت بۆبانگ کەم؟

ژنە: کەیفی خۆتە،بۆخۆت کێت پێ خۆشەبابێت، ماڵەکەشمان برێك بۆخاوێن کاتەوە.کابراهەرژنێکی نێوی هێنا، ژنەگوتی نا، هەتاگەییشتە دەلاڵەکەی، ئەوجار گوتی بۆخۆت دەزانی. عەولا (مێردی ژنە نەخۆشەی) چوو دەلاڵەکەی بانگ کردو پێی گوت هەتاماڵەمەوەرەخێزانم زۆرنەخۆشەوداوای تۆی کردوە.

ژنەتیوهەربەغاروبە پێ خواسی خۆی گەیاندەماڵەعەولای، هەرکە دەرکەی کردەوەو چاوی بەجێ وبانی ژنەکەی کەوت، بەسەروگوێلاکی خۆی داداو :حەك خوشکت کوێربێ!

حەك بۆت نەمێنم جەرگم خەرابێ! بەعەولای دەڵێ ئەوەبۆ زوترلە دوام نەدەهاتی. پیاوهەروابێ ڕوحمن برێکی ئەولاوئەولا کردودەستی لەسەرنێوچاوانێ داناو برێك دەست وباسکی ڕێك گوشین ودەڵێ ئەوەلەلای دێیەکەی ماڵەبابیشم، ژنێك هەرئەونەخۆشیەی گرتبوو (ژانەسەر) لەئێشی سەری هۆشی نامێنێ.دەرمانی ئەودەردەی گەلاخڕنوکە دەگەڵ خەنەی دەیگرنەوەودەسەری دەدەن، وەك یەك ساتەی هەندویە.

عەولاکەزۆربەوردی گوێی دابوەژنەی چونکەگوتی بەژانەسەرێی دەگری،ژنەکەشی گوتبوی سەرم دێشێ،لێرەش برێکی باوەڕ پێ کرد.لەژنەی پرسی گەلاخڕنوك لەکوێ وەدەست دەکەوێ؟

بەلێ،جێی گەلاخڕنوکانی پێگوت کەڕێگای شەو،ورۆژێکی پیادەی قۆچاغ بوو،کابرابەیانی زۆر زووکاڵەوپێتاوی لێ هەڵکێشاودووسێ نانی دەبنی توربێنی ناو،توربێنی لەپشتی بەست وگۆچانێکی دەست دایە،بگرەگەلاخڕنوك هاتم.هەرلەدێی وەدەرکەوت ژنێکی دیکەی جیرانی کەئاگای لەئەووەزع وحاڵەی ئەوژنەی بو،تووشی عەولای بووکەئاواخۆی حازرکردوە.زانی سەفەریان بۆپێك هێناوە.لێی پرسی:عەولائەوەبۆکوێ دەچی واخۆت حازرکردە؟!

: خێزانم نەخۆشە، سەری دێشێ دەچم بۆگەلاخڕنوکان دەگەڵ خەنەی دەسەری دەدەن دەلێن پێی چاك دەبێتەوە.ژنە:گەلا خڕنوك .گەلاخڕنوك لەکوێیە؟! دەلێن لەدۆڵە نییە، لەدەراوی ماڵی سۆفیان هەیە. ژنەدەڵێ مردوت مرێ نەخۆشی چی، گەلا خڕنوکی چی؟! نوێژێ شێوان بچووەلەسەرکولانەی خۆت مات کەبزانە چ دەبینی؛ عەولاش کەلەئەوبەزم وڕەزمەی هەرنیگەران بوو،بەقسەی ژنی جیرانی کردهەتاهێوارێ لەمەزرایە خۆی حاشارداو نوێژی شیوانێکی تاریك تارێك چووەسەرکولانەی وتەماشای کردنەخۆش نەمابوو، جێگای نەخۆشی خڕکرابۆوەو،ماڵێکی پاك وخاوێن وژنەش کەراسەنوێکەی وبەرگێکی جوانی دەبەرکردبوو؛ پاك وخاوێن.دەهات ودەچو،لەئەو وەختەیدا، کابرایەکی بۆشناغ وزۆرجوان هات وەژوورکەوت، ژنەگوتی ئەوەهاتوی چت بۆهێناوم؟

کابرا دەڵێ سێوی سەرچڵۆکان.

ژنەدەڵێ ئەمنیش ئەوەخۆم بۆڕازاندویەتەوە وەکووتازەبووکان.

عەولاش لەسەرکولانەی خۆی بۆڕانەگیراوگوتی ·

ئەمنیش ئەوەهاتمەوەلەگەلاخرنوکان.

کابراوژنەئەگەرگوێیان لەدەنگی عەولای بوو، فویـان لەچرایەکردودەرکیان داخست، عـەولا هاتەوەپشـت دەرکـەی بوبەتاریکەشـەوێك چاوچـاوی نـەدەدی هەرچـەند دەیگوت دەرکەم لـێ وەکەن. لە ژووری ڕاولامیـان دەداوە: کـابرا! ئـەوە شـێت بوویـە؟! چیە؟! بۆناچێەوەماڵەخۆت، چت لەمەدەوێ بەئەوشەوەی؟!

بەڵێ؛ عەولای گێژکوچەوکـۆلانان دەگـەڕا، ئاخرئەوەماڵەفلانەکەسیەوئەوەش فلانـە کـۆلانەیە، وەلـلا ئەوەماڵەخۆمانـە، دەچووەپشـت دەرکـێ ودیسـان هێدیـیان دەکــردێ ئەوجارپاش زۆرمەعتەل بوون وئەولا وئەولاگەڕانێ، بەگەڕەکێداچۆخوارێ، تەواوێك لەماڵە خۆی وەدورکەوتبۆوەشەویش درەنگ ببووگوێی لەدەنگەدەنگێکی بـوو،چۆپشـت دەرکـە کەی زۆری ڕوانی، دوایەلەکەلێنی چەپەرێ ڕاتەماشای کرددیـتی ئەوەکابرایـەك ژنێکـی لـە کۆڵـەکەی بەستوەهەتاتوانی لـێی داویـەجێی هێشـت ورۆیـی. پـاش ڕۆییشـتنێ کـابرای، ژنێکی دی هات ولـێی پرسی گوتی چۆنی ژنە:جاچۆنم هیندی لێ داوم گوشتومی؛ لێمکەوە بائـەتۆبرێك لـێ بەسـتم لێرەمـەعلوم بوئەوەدەلاڵیـەتی،بـەلام قسـان نەکـەی دەنگـت دەناسی؟: نانادەنگێ ناکەم، ژنەدەلاڵەکەی لەکۆڵەکەی بەسـت بۆخۆشـی لێـی داڕۆیشـت بۆکوی مـەعلوم بـوو؟!کابراهاتـەوەو،وەرگەڕادەلاڵـەکەی، وەیزانـی ژنەکـەی خۆیـەتی هەرچەندی لـێدا هیچی نەگوت،ئاخرنـەدەکرا·،جـاران یـان دەپاڕاوەیـان دەیگـوت بۆلێـم دەدەی؟ ئەوجارهـەروابێدەنگ بووکڕومـات.کابراهەڵیکێشـاکێردێ وگوتــی وئــەوەدیارە بەپیاویشم نازانی ودمی بڕی ودیسان لێیداڕۆیشـت.پـاش دەمێکـی ژنەگـەڕاوە، دەلاڵــەکە گوتی بابانت وێران بێ دمیشت بەبڕیندام، ژنەگوتی قەیدێ ناکا،کاری مــەی پـێ چادەبـێ دەلاڵــەکەی لــێ کردەوەوگوریـس وشـت ومـەکی بـەخوێنیان گـۆڕین، دەلاڵــەکەژنەکەی

لەکۆڵەکەی بەستەوەچوولەسەربانی ماڵەجیرانی بانگی کوڕەکەی کردوگوتی کێردەکەم دەبن سەرینی لانکی(بەسیلێ دایە) بۆم باوێ بوکی مامە سوری منداڵی بوە دەچم نێوکی دەبڕم. کوڕەکەی خەواڵو بوو، دەگەڵ کێردی بۆ هاویشتە سەربانی هەلاهەلای لێ پەیدا بوو. وگوتی قوڕم وەسەری کێردەکەم وەدەمی کەوت، دمت بڕیم ،دەلاڵەکەچوکارەکەی ودم ولوتی خۆی ئاواجێ بەجێ کرد، پینە کرا،

بەڵێ کابراش دیسان گەڕاوەبۆلای ژنەی وەری گەڕایە، ژنەدەستی پێ کردئاخر بۆوادەکەی بەئەونیوەشەوەی بۆچیم لێدەدەی؛ سوچم؟ تاوانم ئاخر چم کردوە؟!

کابرا گوتی نۆرەی ئەوەیەدەمێك لەوەپێش چەندم لێدای دەنگت نەکرد هەتادمیشم بڕی. ژنە: دمی منت بڕیوە؟ کابرا:بەڵێ؛ دمی تۆم بڕیوەئەدی دمی کێم بڕیوە.

ژنە: ئاپاڕۆدمی پەریانت نەبڕیبێ، خۆت خەجاڵەتی دەرگای خوای تەباڕەك وتەعالا کردبێ قوڕم وەسری بو.

کابرا: جابزانەشێتیشم ناکەی، ژنە: جاپیاویژگەئەمەدێین گرێوی دەکەین ئەگەرئەمن دمم بڕابوو،گەرنت خۆش وئازابێ سەریشم ببڕە، ئەگەردمیشم نەبڕابو، ئەمن هەردوو شەقان دەتۆ هەڵدەدەم دیاربوە پیشی فێربوەدەناژن چۆن وێراویەتی بەمێردی بڵێ تێت هەڵدەدەم ئەویش دەوەختێکی وادا.

کابراش چونکەبەدەستی خۆی دمی بڕی بو،چوزانی ئەوەحیلل‌ەی لێکراوە، گرێوی دەگەڵ ژنەکەی کرد. چووچرای هەڵکردەوە، هێنای وەهەرچەندی تەماشای کردو دمی ئەودیوئەودیوکردشوێنیشی لێ دیارنەبوئەوجارهێنای ژنەکەی لەکۆڵەکەی کردەوە، هەستادووشەقی دەمێردەکەی هەڵداوکێشەخلاس بوو.

عەولاش کەئەوەی چاو پێ کەوت برێك شل بۆوەوگەڕاوە ماڵێ هەتا هاتەوەزۆری گێشابوو،وەزعی ماڵەویش گۆڕابوو، هیچ کەسی نەدی، ژنەش چۆبۆوەدەجێی، وپێکەوە نوستن؛بەیانی کەلەخەوێ هەستان باسی گەلا خڕونوك ونەخۆش مەخۆشی نەکرا،ژنەش ژانەسەری چاك بۆوەودەستی کردەوەبەکاری ڕۆژانەی خۆی!؟

لە گەڕەکێ هەر شەوەی سەری پیاوێکیان دەبڕی

سوڵتان مەحومود لەئەوەڵێ ڕا چونکە عادەتی وابوە شەوانە بە بەرگی دەروێشی و بە هەمووجورەبەرگێکی دەگەڕا هەتابزانی وەزعی شاری چۆنە. وچەباسە٠،

شەوێکی بەبەرگی کارگەری لەنێو شاری دەسوڕاوە، ژنێك و پیاوێك، پێکەوە قسەیان دەکرد ژنەکەبەکابرای دەگوت وەرەئەوبەرەی. کابراش دەیگوت نایەم. ژنە:دەوەرە، بۆنایەی. کابرا گوتی هەتانەچی سەری مێردەکەت نەبڕی ودەنێوئەوجۆگەی نەهاوێی ونەیکەیەپردەبازگەو ئەمن پێیدا نەپەڕمەوە نایەم.

ژنەکێردێکی بەدەستی وەبوزۆربەتەڕدەستی چۆڕۆرێ وسەری مێردەکەی بڕی و دەجۆگەلەی هاویشت و پێی گوت ئەوجاردەوەرە.دەی.کابرادیسان گوتی نایەم،

ژنە: ئەوجار بەهانەت چیەبۆنایەی، کابرا دەڵێ چەندت وەفابۆمێردەکەی خۆت بۆە هەرئەوەندەشت وەفابۆمن دەبیت. نایەم. ئەوان، لێك جوێبونەوە. سوڵتان چو،گوڵە دەزویکی لەخمخانەی هێناودەرکی ماڵەکەی مۆرکردو ڕۆییشتەوە ماڵێ و لێی نوست. ژنەچونکە ئەوکارەی کردبو (سەری مێردەکەی خۆی بڕیبو) هەر گویسقولاغ بۆو؛پاش جێبەجێ کردنی کەلاکی. وەختێکی شەوێ کەهاتەدەرێ و دیتی دەرکی مۆرکراوە گوتی بەخوای بابەزەریفە، چو هەشتاگڵەدەزوی هێنا؛ چل ماڵ لە لایەك و چل ماڵیشی لە لای دیکەی مۆرکردن وخۆێ شاردەوە،سوڵتان بەیانی کەچۆودەبەرگی غەزەبێ، ئەمری کرد لە فلانە گەڕەکە ی وفلانە کوڵانەی دەرکێك مۆرکراوە بچون، ژنی ئەو ماڵەم بۆ بێنن.

پیاوی پاشای ئەگەرچون تەماشایان کرد.دەرکێکی چی،هەشتاوویەك دەرکەمۆرکراون، هاتنەوەوعەرزیان کرد:قوربان هەشتاوویەك دەرکەمۆرکراون،بۆن مەعلوم نەبووکێهە دەرکەیە،دوایەسوڵتان مەحمودحەسەن مەمێندی بانگ کردوگوتی حەسەن ئەمن ئەوە دەچمەڕاوێ حەوت شەووحەوت ڕۆژان.هەتادێمەوەنابی ئەوی ژنەدەشاری غەزنەوێ دا بمێنی،

سوڵتان ڕۆیشت بۆڕاوێ؛ حەسەن دەستەوئەژنۆ ماوە؛یا ئیلاهی ئەمن چ بکەم، پاش

زۆرفکرکردنەوەی،چۆوە ماڵێ یارمەتی لەبابی ویست وگوتی بابە؛ سولّتان حوکمێکی ئاوای لێ کردوم، چ بکەم؟ بابی دەڵێ کورم ئەوقەتڵ وعامەبەتۆناکرێ هیچ دەست مەبزێوە. ئەگەر سولّتان هاتەوەو گوتی بۆئەمری منت بەجێ نەهێناوە بڵێ بابم نەیهێشتوە، ئەودەمی بۆخۆم وڵامی دەدەمەوە.یان دەنابائەتۆبکوژێ .؟

بەڵێ سولّتان پاش چەند شەو ورۆژان کەگەڕاوە،حیلکەوپێکەنینێ ژنان لەکانیەڕێیە ڕۆژێکی دەڕۆیشت بەخۆی گوت بەخوای بابەحوکمم ڕەوانە!

هەرڕەوانەدابەزی،چۆدەبەرگی غەزەبێ ودەستوری داحەسەن مەمێندیم بۆبانگ کەن، حەسەن مەمێندی کەهاتەحزورسولّتانی؟! دەڵێ ئەدی ئەمن چ دەستورێکم پێدابووی چەباسە.گوتی قوربان هەرئەمرێکی بەمنت داباوهەرجورێك بایەبەئەنجامم دەگەیاند، ئەوەش بزانە،ئەمن بۆکەچکەخوێنێکی ناپارێمەوەبەلام بابم مانع بووونەیهێشت.

سولّتان ئەمری کرد:بڕۆن مەمێندیم بۆبێنن.چون مەمێندیان هێنا.لە قەراری کەبۆیان گێڕاوەمەتەوە،مەمێندی هێندەپیربووەوچوکەبۆتەوە،دەنێوقەفەزیدابووە.گوێشی گڕان بونەوزۆربەزەحمەت گوێی لەقسان بووە .،

سولّتان گوتی مەمێندی ئەتوبۆ نەتهێشتوە حەسەن ئەمری من بەجێ بگەیێ.

گوتی قوربان ئەمن بۆخوێنی حەسەنی ناپارێمەوە ،ئەگەر ئیجازەم بدەی، بەسەرهاتێکت بۆدەگێڕمەوە.سولّتان گوتی ئەگەرتاقەتی گێڕانەوەت هەبێ زۆرم پێخۆشە گوێم لەقسانت بێ.گوتی بەڵێ قوربان تاقەتم هەیەو ئاوای دەست پێ کرد.

:ئەلەئەوشارەێ غەزنەوێ هەرشەوەی سەری پیاوێکیان دەبڕی وکەسیش نەیدەزانی کێیەوسەری ئەوعالەمەی بۆدەبڕی بەگەڕەکێداهاتەخوارێ هەتاکەییشتەماڵەمە، وئەوشەوەی دەبالەماڵەمەسەرێك بڕابا، ئەمنیش بیرم لێ کردەوە هەرلە ئێواری‌ڕاخۆم بۆحازر کرد، شیرم لەخۆبەست وئەسپم زین کردو لغاوم بەقەڵپۆزێ زینیدا هێنا، دیتم لەسەروحەددی نیوەشەوێ، لە دەرکەیان دا، گوتم کێیە.دەنگێک گوتی مەمێندی حازری؟ گوتم بەڵێ. گوتی ئەسپەکەت لغاویش کردوە. گوتم نەخێر. گوتی حەیف. ئەوەی

گوت و ڕۆییشت. دەرکەم کردەوە، دیتم ڕەشسوارێك و چی دیم بۆمەعلوم نەبووئـەمنیش هەرنیگەران بوم ودەرکەم داخستەوەوخۆم مات کرد،

بەڵێ ئەوێ شەوێ سەری کەس نەبڕاو،سبحەی‌شەوێ شێرم لـەخۆبەست وئەسپم زین و لغاو کرد، هەرلەوەختی شەوێ دیکە هاتەوە، لەدەرکەیدا، گوتم کێیە ؟ گوتی مـەمێندی حازری؟ گوتم بەڵێ قوربان. گوتی وەرە بەدوامدا. دەرکـەم کـردەوەو سـواربوم وکەوتمـە دوی، نە ئەوەبوو بیگەمێ ونەئەوەبوو وونی‌کەم لە پێدەشتی کە تێپـەڕین، ڕوی دە دۆڵ و دەڕەیێکی کرد هەتا توانیمان بەسواری، دوایەدابەزی وگوتی ئەوئەسپەم بۆبگرە، ئەسپم بۆ گـرت وبـەپێیان دەدەپڕەی هـەڵبو،ڕەشسـوارکەڕۆیی ئـەمن بۆخـۆم بـەخۆم گـوت بـۆ لێرەڕاوەستم، ئەسپەکانم بەستنەوەوکەوتمە دوای ڕەشسواری وگـوتم ئـاخر بـزانم بۆکـوێ دەچێ، چ دەکا ؟برێك بەدۆڵەکەی‌دارۆیشت؛دوایەزۆری هەست ڕاگرت وهێدی ولــەسەرەخۆ چۆدەئەشکەوتێکی ئەمنیش بێ ئەوەی بزانێ، ئەوە هەربەدوای مەوە؛ کەچۆدەنێودیوێکی دەئەشکەوتەکەیدا، لەنێو گـۆڕکی دیوەکەی ئـاورکرابۆوە، وچەندکەسێکیش لـەدەورەی ئاگرەدامرکاوەکەی بەدانیشتنەوەولەسەرتەنیشتێ وچۆن وچۆن ویا پاڵیان‌دابۆوەوخـەویان لـێ کەوتبو،دیاربوتازەش لەتالانێڕاهاتبونەوەو،زۆرماندووهیلاك بـون، ڕەشسـوارکەهەرئاوا هێدی هێدی هەنگاوی هەڵدێنان،شمشێری بەدەستی ڕاستەوەبوکیسولکێکیشـی لەباغـەڵێ دەرهینابەدەستی چەپەی‌وەو،چۆڕوری دیوەکەی کیسۆلکەی یەکەیەکەبەدم ولوتی وەنـان ؛ دوایەزانیم ئەوەدەرمانی بێ هۆشیە،هەمووی بێ هۆش کردن ئەوجار هـەڵی کێشـاکێردێ وپێیان‌دا هات کەپۆولوتی هەموانی بڕی ودەکیسۆڵکەی نان، ویستی بێتەدەرێ، ئەمن هەر ئـاوا هێـدی ولــەسەرەخۆهاتمەدەرێ، خـۆم گـەیاندەوەکن ئەسپەکان، ئەگـەر ڕەشسـوار هاتەوە لای من، ئەسپەکانم بەدەستەوە بوون،بۆئـەوەی شـکی نـەکردبێ ٠،ئـەمن وەدوای کەوتوم.تـۆربەکەی بەدەستەوەبوئەسپەکەی لـێ وەرگرتم، سواربوو گوتی وەرە. هەر ئاوا گەڕاینەوە، هەتاقەراغ شاری؛ لـەوێ بەبێ هیچ قسەوباسێك گوتـی مـەمێندی خواحـافیز ، خەریك بوبڕوا. وئەمنیش گوتم بۆکوێ خواحافیز؟ ئاخرئەمن دەبی بتناسم، بزانم کێـی؟ چ

کارەی؟ گوتی ئێستا ناکرێ، سبحەینێ پاش نیوەڕۆیەوەرەفلانەمحەللەی وفلانە ماڵەی لەوێ دەتبینمەوەوجاقسان دەکەین ولێك حاڵی دەبین.

بەڵێ، شەوێ هاتمەوە ماڵێ حەسامەوەبەلام زۆرناڕەحەت بووم هەردە فکری ئەو کارەیدابووم ئەوەچ بوکێ یە.سبحەینێ پاش نیوەڕۆیەئەونێوو نیشانەی دایبومێ، چوم؟ ماڵەکەم دیتەوە،لەدەرکەمدا ژنێك هات دەرکەی کردەوە.سلاوم کردو گوتم شەوێ نیشانێکیان دابومێ دەبێئێرەهەوبێ.ژنەزۆربەڕوخۆشی گوتی بەڵێ ئێرەیەفەرمووەرە ژورێ،چومەژورێ برێك دانیشتم،دوایەگوتم ئەدی کواپیاوەکەولەکوێیە؟ئەمن کارم هەیەدەبێ بڕۆم.

ژنەکەگوتی پیاوی چی؟!کێت دەوێ؟بڕێکیش لەخۆم ترسام، گوتم توشی چ بووم. ئاخرشەوێ پیاوێك ئەونیشانەی دابووبەمن، لەبەرئەو قسەی هاتوم. گوتی کارم پێتە، وەرەئێرە،ئەوم دەوێ. ژنەگوتی ئەوەی شەوێ پێی گوتی وەرەئێرەئەمن بۆخۆم بووم. ئەگەروایگوت، واقێکم بردەوەتەماشایەکم کردوگوتم باشە ئەدی ئەتوبۆئەوقەتڵ وعامەت دەشاری غەزنەوێ ئێخست؟

ژنە گوتی چل تەریدان مێردی منیان کوشتووە، ئەوەندە کارەی بەتۆم هەبو، هەر ئەوکارەشم بەئێکی دی هەبو،دەچومەهەرماڵێکی، بانگی کابرام کردبا، یان بێ کەوا، بێ پاتۆڵ، بەسەرولینگی ڕوت، دەهاتە دەرێ، ئەمنیش شیرێکم لێ دەداو سەرم دەپەڕاند، دەمگوت جاتۆخوا ئەتۆش پیاوی؟

لەئەوشارەیدا،ئەگەرپیاوهەبێ ئەتۆی،ئەوەئەتۆهاتی ئەسپەکەت بۆگرتم وچوم کەپۆو لوتی ئەوڕێگرەخوێڕیانەم بڕی کەمێردەکەیان کوشتبوم تۆڵەم لێکردنەوە، تۆربەکەی هێنالەپێش دانام؛کەپۆولوتەکانم تەماشاکردن کەبڕیبونی ودیتبوشمن وگوتی، جا ئێستاحازرم مێردی بەتۆبکەم ئەگەرڕازی بی وپێت خۆش بێ،

سوڵتانم خۆش بی ئەمن بەشانازیەوەئەوشێرەژنەم هێناوەجادوایەباسی ئەوەم بۆگێڕاوە کەوەدوای کەوتبوم وئەویش زانیبوی ئەگەر وەدوای کەوتومە.

بەڵێ حەسەنی کوڕم ئەلەوژنەی بوە٠
کەباسەکەم ئاوا بوگێڕاوەولەدوایەش‌دا گوتم ئەمر،هەر ئەمری سوڵتانیە.
جا قوربان ئەوژنەی جەنابت دەفەرموی ئەویش هەیەوئەوژنەش هەبوەسوڵتان مەحمودیش،زۆری ئەوبەسەرهاتەپێ خۆش بوچونکە قەتی گوێ لێ نەببو.سوپاسی مەمێندی کردوسەبارەت بەئەوژنەقارەمانەی وتکای مەمێندی لە کوشتنی ژنی شاری غەزنەوێ وخەتای حەسەن مەمێندی خۆش‌بو.
مەمێندیش زۆرخۆشحاڵ بولەئەوبەخشینەی ودوعای بۆسوڵتانی مەحمودی کرد.

(شێعری)لە گەڕەکێ هەر شەوەی سەری پیاوێکیان دەبڕی

هەر ئە لەو شارەی، شاری غەزنەوێ
سەریکیان دەبری هەر هەموشەوێ

شا سوڵتان مەحمود ئەو شای وا زانا
هەموشەو لە ناو کوچە و کۆ لانا

دەگەڕا وەزعی شار بێتە دەستی
لە جیێ داروغەی زۆر بە بێ هەستی

لەو بەر و ئەوبەری جۆگەلە ئاوێك
سرت و خورتیان بو، ژنێك و پیاوێك

ئەتو لەوبەری بۆ ڕاوەستاوی
وەرە ئەوبەرەی، زۆر لەبەر چاوی

ئەنجامی نەدەی تۆ ئەو داوایەم:
هیچ بو ئەو بەر و بۆلای تۆش نایەم

سەری مێردەکەت نەبڕی وەك بەرخی
تا گوێم لێ نەبی لە قرخەقرخی

تا نەچی، سەری بڕاو نەهێنی
لە نێو ئەو جۆگەی داینەمەزرێنی

نایەم بۆ ئەوبەر ژنە کە بیستی
غاری‌دا ژورێ و کێردی بە دەستی

سەری مێردی بڕی وەکو پڵینگی
گەڕاوە سەر و کێردی بە چینگی

دا ینا نێو جۆگە و بانگی کابرای کرد
وەرە دەی ئەمری تۆم بەڕێوەبرد

:تۆ بۆ مێردەکەی خۆت وەفات چەندە
بۆ منیشی دانێ، دەی دو ئەوەندە

من نایەم، ڕۆییشت، سوڵتان زۆر زرەنگ
دەزویێکی هێناو ئەو دەرکەی کرد ڕەنگ

بۆ حەسانەوەی چۆوە دەربـاری
بۆ گشت کەس شەوێ نوستنە کاری

✻ ✻ ✻

با بزانین ئەو ژنە چ گێرەشێوێنێکی دەکا

هەرکەس کارێ بکا، دوربێ لە ویژدان — هەر چاوەڕوانە بۆ هاتنی بەردان
هاتەدەر شەوێ دیتی دەرك و ڕەنگ — هەشتا گوڵەدەزوی هێنا بە بێ دەنگ
چل ماڵ لە لای چەپ،چلیش لە لای ڕاست — هەموی ڕەنگ کردن وڕۆیشت بەبێ هەست
بەیانی بەرگی تورەیی پۆشی — وەعدەی دا، لەو ژنە نەکا چاوپۆشی
داڕۆغەی بانگ کرد حاڵی کرد کوێ یە — ئەو شوێنەی ماڵی ئەئەو ژنەی لێ یە
وەختێك داڕۆغە هاتە ئەو ناوە — هەشتا و یەك دەرکە ڕەنگی لێدراوە
داڕۆغە دیتی و خێرا گەڕاوە — ئەو هەشتا و یەکەی بۆ شا ی گێڕاوە
سوڵتان هەروەکی هیچ ڕوینەدابێ — :حەسەن مەمێندیم بۆ بانگ کەن با بێ
حەسەن مەمێندی هات، پاشی سلاو — سوڵتان ڕایگەیاند ئەمن دەچمە ڕاو
هەتا حەوتویەکی ناگەڕێمەوە — هەرچی پێت دەڵێم تاکو دێمەوە
ئەتۆ ئەو کارەی دەبی پێك بێنی — نابی تاقە ژنێك لەو شارە بمێنی

سوڵتان مەحمود دەچێتە ڕاوێ

سوڵتان و وەکیل دەگەڵ چەند وەزیر — خێوەت و قشون سەردار و ئەمیر
ڕێکەوتن وێگڕا هەمو بەرەو ڕاو — بۆ کەیف و خۆشی شوێنی دیاری کراو
حەسەن مەمێندی وەك بەرپرسی شار — سوڵتان پێی ئەسپارد، تا بکا کوشتار
حەسەن زۆر داما، بیری کردەوە — تەگبیری بۆ لای بابی بردەوە
عەرزی بابی کرد، ئەمری سوڵتانی — ئەتۆ زۆر لە من باشتری دەزانی
:چابو پێم زانی، هاتی بۆو نێوە — ئەتو بۆوکارەی دەستت مەبزێوە
کوشتاری ژنی شاری غەزنەوێ — لە چ ڕێگایەك، چۆن لە تۆی دەوێ؟
شا با بێتەوە، لەگەڵی بدوێن — ناشپارێینەوە بۆ دو کەچکە خوێن

سولتانیش ئەگەر، لە ڕاو گەڕاوە | پێیوابو لە شار، هەرژن نەماوە
گەییەوە د یتی قاقا و پێکەنین | ژن وێنەی مورو شایی هەڵپەڕین
بۆ خۆی بە خۆی گوت بەڵی زۆر باشە | حوکمی سولتانیە و خۆ هەر بەلاشە
گە ییەوە و بەرگی غەزەبی پۆشی | حەسەن مەمێندی ویست بە ناخۆشی
بۆ پای مەحکەمە، حەسەنیان گازکرد | بۆ لەسەردانی، جەللاد خۆی ساز کرد
لێیپرسی بۆچی بێئەمریت کردوم | لە چی ترساوی بۆ ئابڕوت بردوم
پاشام! هەر ئەمری بە منت ئەسپاردوە | بە بێ دوا کەوتن بەڕێوەمبردوە
مەمێندی باوکم بەلام بۆو کارەم | مانع بونەی هێشت جا کوا من چارەم
دەبڕۆن مەمێندیم ئێستا بۆ بێنن | خوێنم وەجۆش هات دامەمرکێنن
مەمێندیان ·هێنا، هێند چوك ببۆوە | لە نێو قەفەسدا، جوان جێیببۆوە
سولتان مەحمودیش زۆر نەرم و هێدی | ئاکاری پێشوی مەمێندی هێند دی
بۆچی نەت هێشتوە حەسەن بریارم | بەجێبگەیینی تۆی مەنعی کارم
وەزیرە پیرەی باوکی سولتانی | ولامیداوە وزۆر بە ڕەوانی
من لەگەڵ بابت کارم زۆر کردوە | ئەو دەورە دیارە بۆ من ڕابردوە
ئیجازەم بدەی ئەمن قەیاتێك | بۆت بگێرمەوە، یان بەسەرهاتێك
ڕون دەبێتەوە چەند کار و ئەو کار | ئیختیار بەخۆتە ئەنجامی ئەوجار
سولتانیش دەڵێ تۆ کە توانات بێ | زۆرم پێخۆشە گوێم لە قسانت بێ
بەڵی دەتوانم بۆتبگێڕمەوە | قەراربێ هیچت لێ نەشێرمەوە

***

بەسەرهاتی مەمێندی

ئاوای دەست پێکردمەمێندی زانا | سولتانیش ڕێزو قەدری بۆ دانا
هەر ئە لەو شارە، شاری غەزنەوێ | سەرێکیان دەبڕی هەر هەمو شەوێ

پێ داهات ئاوا، بێ نێوان بڕی   ماڵ بە ماڵ هات و هەر سەریان بڕی
حیساب واکرابو ئەو شەوەی وابا   لە ماڵەکەی مە سەرێك بڕابا
لە ئێوارێڕا خۆم بۆ حازر کرد   ئەسپم زین، لغاو بە قەڵپوزدا کرد
وەختی ماڵنوستنان بە گورز و توندی   یەك بانگی کردم:سازی مەمێندی
وەکو دەنگی خۆی ولامم داوە   ئەسپم زین بەلام، لغاو نەکراوە
هەر حەیفێکی ،گوت ودیتم گەڕاوە   مەعلوم بو کاری،ئەنجام نەدراوە
زانیم دێتەوە بۆ سبحەی شەوێ   ئەسپم زین و لغاو، پێش وەختی خەوێ
وەختی شەوی پێش،هەرئەو ڕەشسوارە   هات بانگی کردم توندتر ئەوجارە
مەمێندی سازی، وەرە بکەوە دوم   سواربوم کەوتمە دوی، دور و نیزێك بوم
پێ دەشتی کە بڕی، ڕوی کردە دۆڵێك   چۆن بە ترس و خۆف وا چۆل و هۆڵێك
شەوێك وەك مانگی بەهارێ تاریك   وا بەترس خۆف، ڕێی چەخت و باریك
دابەزی دورو نیزێك بو لەغار   تروسکێك، هەستێك لێی دەهات جارجار
ئەسپەکەی دا من شێری گرتە دەست   پێپێ و زۆر هێدی دەڕۆیشت بێ هەست
پاش ڕۆییشتن و توند بیرکردنەوە   خێرا دابەزیم، ئەسپم بەستنەوە
کەوتمە دوی هەر وا شێر بە دەستەوە   ترسام، خوم ڕاگرت زۆر بە هەستەوە
لە نێو ئەو غارە چوبۆ نێو دیوێك   خۆن مات کرد هەر یەك لە لای پەسیویك
چەندکەسێك لەوێی پاڵیاندابۆوە   لە دەوری ئاوری سەریان نابۆوە
خەو و ماندوێتی وای یەخە گرتبون   نەك نستو، دەتگوت هەمویان مردون
بەسپایی دەستی بۆ باغەڵی برد   کیسەی دەرهیناو زو دەستی پێکرد
دەرمانی ڕە دمولوتی هەموان خست   کیسەی دوبارە لە گیرفانی خست
کە زانی هەمو بێ هۆش بون زۆر زو   لێی هەڵدەکێشان، کێردی تازەسو

دەسك ماه و زەڕ کە دەخۆی ڕاخوڕی
کەپۆو لوتی ئەو چەند کەسەی زوبڕی

دە نێو تۆربێکی گەورەی سپی کرد
ویستی بێتە د وا، من پێش وی ڕامکرد

بە د یتنی ئەسپان من گەشامەوە
ئەوجار ترس و خۆف هات بەلامەوە

ڕەشپۆش گەڕا وە زۆر بە تەڕدەستی
تۆربەی پڕ کەپۆی بڕاوی بە دەستی

ئەسپی لێوەرگرت، گورجێك گەڕاوە
دە گوتی بگەڕێوە، کارمان تەواوە

دەهات وەکو با، هەر ئەسپی لینگدا
نەیگەیمێ هەرچەند تانوتم لێدا

لە قەراغ شاری، خواحافیزی کرد
وتی من دەڕۆم من دا وام لێ کرد

مەڕۆ با بزانم ئاخر کێی ئەتۆ
دەبزانە چەندەش نارازیم لە تۆ

لەگەڵت هاتوم، بۆو شاخ و دۆڵە
ئە بەو تاریکیەی لەم چۆل و هۆلە

کارت پێمنەما، ئێستا دەردەچی
نابی پێمبڵێی تا بزانم تۆ چی

❋ ❋ ❋

دوایی و ئاکامی کاری مەمێندی

ولامی داوە:ئاکرێ بەوشەوە
جێگا و شوێنی من، وەبیر خۆت خەوە

سبەی پاشنوێژێ،من چاوەڕێتم
لە فلان کوچە و ماڵێ هەر کارێ پێتم

لە خزمەتتدام، بەو کارە و هەرکار
خواحافیزی خواست،جێی هێشتم ئەوجار

ئەوشەوەی تا ڕۆژ چاوم نەچۆ خەو
سام و هەیبەتی ئەوەی د یتبوم شەو

ڕۆژەکەش هەتا وەختی د یاریکراو
تورە و نارەحەت، وەك زولمێ کرا و

چوم بۆنەو ماڵەی بۆی د یاری کردبوم
دەق ولبابم کرد زۆر کەم مەعتەل بوم

ژنێك هاتەدەر زۆر بە ڕوخۆشی
سلاوم لێ کرد پاش چاك و خۆشی

شەوێ ماڵێکیان پێ گوتم لە د وری
داخوا ئێرەیە؟ دەبێ بمبوری

ژنە بە هەیبەت، ڕەوان پێمدەڵێ
فەرمو وەرە ژور، ئێرەیە بەڵێ

دانیشتم خافلام، زۆر چاوەڕوان بوم
لە هاتنەکەی خۆم هێند پەشیوان بوم

چونکە لەو ماڵەی لەو ژنەی بەدەر   کەسی دیم نەدی لە ژور و لە دەر
پرسیم:پیاوەکەت کوانێ؟ لە کوێیە؟   هاتوم ببینم زۆرم کار پێیە
پیاوی چی؟ئەتوهاتوی کێتدەوێ؟!   ئەوکەسەی ئێرەی پێ گوتبوم شەوێ
دەڵەی چی ئەوە؟! ئەمن بۆخۆم بوم   کە بیستم کەمێك، دڕدۆنگی خۆم بوم
بیرم کردەوە و سستبوم لە جێی خۆم   ویستم زو هەڵێم پێمنەما بو بڕۆم
تێیفکریم گوتم چۆنبو ئەوکارە؟   ئەو قەتل و عامەت خستە ئەو شارە
زۆر بە ڕەوانی وئاوای دام ولام   جوان تێنەگەیبوم خۆم ڕاگرت بەلام
ئەوجار بە جوانی هات حاڵی کردم   پێمخۆشبو بمرم کوانێ دەمردم
بۆم ڕونببۆوە ئەو تەریدانە   مێردی منیان کوشتبو زۆر نامەردانە
هەر ئەوەند کارەی لەگەڵت کردوم   کارم ئەوەبو، ئەسپت بۆ گرتوم
سەرتاسەر گەڕام هەموی ئەوشارە   هەر ماڵێ دەچوم خوێڕی بێ کارە
کابرام بانگ دەکردبەحاستەم،دەبزوت   دەهات بێ پاتۆڵ پێ خواس و لینگ ڕوت
هێند تورە دەبوم ئەگەر وام دەدی   سەرم نەبڕیبان، چم کردبا ئەدی؟
ئەو تۆربەی کەپۆ و لوتی تەریدان   هێنای هەڵیڕشت لە گۆڕگی مەیدان
لەو نامەردانە تۆڵەم کردەوە   هەستی دەرونم جوان مردەوە
ئەگەر ئەو شارە پیاوی تێدا بێ   ئەتۆی، جوێ لە تۆ کەس بۆ پیاو نابێ
دەڕوانم، هەمو خەڵکیش دەبینم   لەو شارەی ڕەوای خۆم، کەس نابینم
وا حاڵی بە قسەم باست بۆ دەکەم   منیش حافرەتم، مێردی هەر دەکەم
من بە تۆ ڕازیم، تۆش کە بوی ڕازی   خۆت دەزانی چۆن ئێزنێ دەخوازی
لەگەڵ ئەو ژنەی زەماوەندم کرد   هەرتاکو مابو، شانازیم پێکرد
حەسەنی کوڕیشم ئە لەو ژنەی بووە   ئێستاکەش ئەمر هەر ئەمری تووە

ئەوەی جەنابت دەفەرموی هەیە
بەلاّم شێرەژنی ئاوالەش هەیە
سوڵتان ئەونەقڵەی هێندە پێخۆشبو
چونکە نەیبیستبو و گوێشی لێ نەبو
غیرەت و مەردی، ئەو ژنەن چۆن دی
یا بە خواهیش و تکای مەمێندی
حەسەن مەمێندیش هەر کۆنە کارە
خۆشبو لە کوشتنی ژنی ئەوشارە
مەمێندی وحەسەن لە حەیی وەدود
دەپاڕانەوە بۆ سوڵتان مەحمود

گلۆڵەبەن و کیتەلەماست

ئەگەر هەڵیدەکەی سەیریدەکەی
ئەگەر دەیچێژی، دەیڕێژی

کاك برایم لەمەزرایەڕاهاتەوە ماڵێ،مەزراکەیان لەماڵێ دورنەبو.لەبەرهەیوانێ لەبن کۆڵەکەی دانیشت. دیاربو زۆریش ماندوو هیلاك بو، بانگی خێزانی کرد و:ئەرێ خەجیج دەزانی چەندم برسیەوچەندیش ماندوم نانم بۆ بێنە !خەجیج هەر زویەکی،نردوەنانێکی دەکەوڵی دا هێنالەسەرسەکۆیەکەی لەپێش برایمی دانا،کاك برایم: ئەدی کوا پێخۆر؟ دەبڕێکم ماستی بۆبێنە، لەسوێی ماستی وەختە چاوم سپی هەڵگەڕێن،

خەجیج وەجواب دێ ودەڵێ بە ناشوکری نەبێ جاکوا ماست؟! مانگامان هەیە !گامێشمان هەیە؟! بزن، مەڕ، چمان هەیە؟!هەتاماستمان هەبی ·

دیسان کاك برایم دەڵێ ڕۆژێکەوهەرئەوڕۆبزانە بڕێکم بۆپەیداکە:کوڕەبەسەیدی زەنبیلێ سپیاییمان دەماڵێدا نیەچت بۆپەیداکەم ،کاك برایم :هەرنەبێ بچۆماڵەکاك مەحمودی خەجیج:بەپەڕی دەقورحانێ ناچم،پێرێ مامزیلێم ناردبوئەوهەتیوەداوای ماستی دەکرد،ژنە گولەکەی هەرلەدورڕا.دەنگیدابوهای هۆهای هۆ،بەخوای بابەمەشکەم ژاندوەودۆیەکەشم ڕشتوە

کاك برایم:دەی باشە عیلاج نیەبابڕێکی بەئیشکی بخۆم خواگەورەیە، .

دوایەدوبارەڕوی دەخەجیجی کردو:ئەری هیچمان نیەبەرم بیفرۆشم بڕێکی ماستی پێبکرم. خەجیج :نەبەخودای هیچمان نیە:دە کەلێنوقوژبنان بگەڕێ بەشقەم شتێکم بۆپەیدا

کەی. خەجیج بڕێکی دیش هات وچووبڕەبەنێکی هێناولەپێش برایمی دانا. : ئەوەندە بەنەمان هەیە. بڕێکی تەماشا کردو گوتی هەرئەوەندەمان هەیە. : ئەرێ بە خودای، هەر ئەوەندەیە، دەیفرۆشی و چی لێدەکەی، دوایە بۆبەندروش مەعتەل دەبین.؟

کاك برایم هەرچاوی لەئەولا وئەولایان وبەنەکەی دەکرد، لەبن گیشەی چاوی بە کیسەڵێکی کەوت ئەوە خەریکەخۆلەبن گیشەی بشارێتەوەولەئەوڕۆڕابیکاتە قایمەبۆ جستانێ، هەردە خەجیجیی ڕاخوری:دادەی بەغار بچو ئەو کیسەڵەم بۆبێنە!

خەجیج: ئایەڕۆ! کیسەڵت بۆچیە؟! :ئەتۆ بچوبۆمبێنەکارت بەوەی نەبێ.

خەجیج چوبەقێز؟بێز کیسەڵی گرت وهێنای لەپێش برایمی دانا. کاك برایم هەر گورجێکی ئەوبڕەبەنەی لەسەرکیسەڵی هەڵکردلاق وسەری پێ ون کردن وکردیەگلۆ لێکی گەورە. بەیانی زو گلۆڵەبەنی وەبن هەنگڵێداوبەرەوبازارکەوتەڕێ. ئەوبازارەش خوا نەیبڕێ چی فکرت لێ نەدەکرد کڕین وفرۆشتنی لێدەکرا.؟

لە لای دیکەوەکاك مستەفالەجێخونێ ڕاهاتەوەبانگی خیزانی کرد:نازدار زو نان و چایەکم بۆسازکەوبڕێکیشم بەن بۆبێنەلەگەڵ شوژنەکەی لێرەیان دانێ. ئێوارێ بڕێك زو دێمەوە، ئەوجل وجۆڕانەپەرداغ کەمەوە،بابۆگیاکێشانێ حازربن.؟

نازداروەجواب دێت ودەڵێ خۆبەغەوسی ماڵ لەبەغدایە هەرداوێکیشمان نیەتادەگا بەوەی جل وجۆڕانی پێچاکەی، دوێنێ ئێوارێ خاتونێ خوشکم لەوێڕا ناردبوی بۆ بەندروێکی،نەمان بوبۆی بنێرم.مستەفا:ئەدی چ بکەین،بەخوای دەنامەحتەل دەبم دەبزانە بڕێك ڕۆن یاهەرشتیکی بی بۆم سازکە.دوسبەی دەچمەبازاڕی،بیفرۆشم وبڕەبەنێکی پێبکڕم،بزانەحەواجی دیکەش چمان پێویستە، بێنم. نازدار:بۆ.بۆخۆت نازانی ولاغەکانمان ئیشکیان کردوەنازانم ئاوسن یان ئەو هەتیوە دێزەیە نایانلەوەڕێنێ، چیان تێدا نیە.

کاك مستەفا:بزانە وەك مەردان چۆن شتێکم بۆ پەیدا دەکەی؟

خوشکەنازدارچو،بڕەشیرێکی دەبنی دیزەیداهێناو،لەپێش مستەفای داناو گوتی ئەوەندە شیرەمان هەیە. مستەفا تەماشایەکی شیرەکەی کردو گوتی نازدار بچو

ئـەودیزەی بشـۆوبەپاك وخـاوێنی بێنـەئێرە، شـیرەکەش بکولێنـە.دیـزەی بۆهێنـا، مسـتەفاچولە تەویلـەی ڕیخـی دەدیـزەی کردهـەتاهات پڕبـێ، شیرەکەشـی لەسـەرێ ڕا دەدیـزەی کردوهـەوێنی کـرد.بۆدوسبەی بـەیانی کـەببوو بەماسـتێکی جـوان وتونـدوەك جەرگی، ئەویش دوسبەی ڕۆژی بازاڕی دیزەی دەست دایەو بەرەوبازاڕکەوتەڕێ.

دەڵێن ئەودوانەتوشی یەکتردەبن؛جاگوێیێتان لەقسەکانی ئەود وفێڵـەزانانەبێ٠

برایم دەڵێ کاکە ئەوەچیەپێتە؟ مستەفا:ماستە بابم.

برایم:چی لێدەکەی؟ مستەفا:دەیفرۆشم٠

برایـم کـەگوێی لـەکابرای بودەڵـێ ماستەودەیفرۆشـم، زۆری ئیشتیاچۆماسـتەکەی، چونکە هەر ئیشتیای لەماستی بو،بۆماست کڕینێش هاتبو.

مستەفاش ئەگەرگلۆڵـەبەنی دەبن هەنگڵی کابرایدا دیـت،دەباڵـەخۆیداگوتی بـابزانم سەودام دەگەڵ ناکات. ئەوە دیارەماستی دەکڕێ.

لیێ چۆپێشی وگوتی ئەدی ئەتۆئەوگلۆڵـەبەنەی چ لێدەکەی؟

برایم:وەڵلا براله ئەمنیش هەردەیفرۆشم. مستەفادەدڵی خۆیدا دەڵێ نا؛ خودا چاکی دا. هەرچۆنێك بێ دەگەڵی دەگۆڕمەوە،بەبرایمی گوت بۆنایەی سەودای بکەین؟ ئەوگلۆڵـە بەنەم دەیەوئەمنیش ئەودیزە ماستەت دەدەمێ.

کاك برایم کە گوێی لەقسەی کابرای بولەشایان گەشکە ببوویەقای نەدەکرد چونکـە لە سوێی ماستی هەرنەمابو.دەڵێ باشە ئەمن سەودای دەکەم.

بەڵـێ؛ سـەودایان کـرد. کـاك برایـم گلۆڵـە بـەنی وە مسـتەفای داودیزەڵەماسـتی لێ وەرگرت. برایم هەریەسەرزارییدا هات گوتی

ئەگەر هەلێدەکەی سەیری دەکەی،

مستەفاش گوتی بەخوای بابە٠

ئەگەر دەیچێژی دە بڕێژی.

بەڵێ هەردوك بەکەیف خۆشی گەرانەوەماڵێ هەرگیفـەی سمێڵانیـان دەهـات چونکـە

هەردوکیان بەمرادی خۆیان گەیشتبون برایم لەسوی ماستی نەمابوومستەفاش بۆبەنی مەحتەل بو، هەریەك لەوانەدەفکری خۆیاندا دەیانگوت ئەوفێڵەم لەکابرای کردوەو نەشیزانیوە؟ ئیدی نەبرایم فکری لەقسەی مستەفای کردەوەچەدەڕێژی؟

ونەکاك مستەفاش فکری لێ کردە وەسەیرێ چ دەکا؟.

ئەوجاربابزانین لەماڵێ چ دەکەن. برایم تێرماستی دەخواکەهێندەی ئیشتیالەماستی بو؟!ومستەفاجل وجۆران بۆگیاکێشانێ چاك دەکاتەوە؟!

ماڵە مستەفای لەبازاری نیزێك بوهەرکەگەیشتەوەماڵێ هەرایکرد:نازدار؛ ئەوجل و جۆرانەم بۆبێنەدەگەلْ شوژنەکەی، ئەوەندەم بەن هێناوەبەشی دەروجیرانانیش دەکات. کەیفیان دێنی باکورتانی بۆگوێدرێژەکانیان بدرون.زۆربەدڵخۆشی گلۆلەی هێناپێشەخۆی لایەکی زەردببوکیسەلْ پیسی کردبوهەرگۆی نەدایەو.هەودایەکی لێ ڕانەنگاوت،لاق وسەری کیسەڵێ وەدەرکەوتن، مستەفابرێك لەگشتیەکەی خاوبۆوەوقسەی کەی وەبیرهاتەوە لەسەرەخۆگوتی ئەوەبۆیەسەگ باب گوتی

ئەگەرهەلێدەکەی سەیری دەکەی.

فێڵەکەی خۆی لەبیرنەبو،بەنەکەی لەلاق ولەتەری کیسەڵێ کردەوەوو،کیسەڵی هەڵداشت؛ جا ئەوجاربزانین کاك برایم کەهێندەی ئیشتیالەماستی بو چ دەکات؟

هەر لاقی وەعەرزێ نەدەکەوت لەشایان، دەیزانی چی داوەتەکابرای ودیزێکی پڕی ماست هێناوەتەوەماڵێ بەتەواوی نەگەیشتبۆوە،بانگی خێزانی کرد:خەجیج! وەرەنانم بۆبێنەخۆئەمن لەسویێ ماستی دلْم تۆقی، ئەوەندەم ماست هێناوەبەشی ماستاوو دۆکولێویێش دەکات، نانم بۆبێنەدەی.

نانیان لەپێش دانا،دیزەی هێناپێشەخۆی وگوتی جارێ بادو سێ پاروان لە سەرتوێیەکەی بخۆم زۆرچەوروخۆشە.دوپاروی لێدا .پاروی سێیەی تەماشای کرد :ئەوەچییەتییدا! خۆ ژنی ئێستاکەمترواپەشیری بپالێون هەروا هەوێنی دەکەن. پاروی دیکەی لێ دا تەماشای کرد؛ئەی!ئەوەچیە؟!تامیشی جوان وەکو ماستی نەدەچو ئەی

ئەوەبۆوایە ؟ ! بەوردی کەلیێ ڕوانی،ئەی ! ئەوەدەڵەی ڕیخە ! زۆرجوان دیاربو، سەرنجی دایە،ئەرێ بەخوای خۆریخی تێدایەلەجیاتی ماستی خۆبنەوەشی هەڕیخە کچێ وەرە بەرەبیرێژە،خۆهەموی هەرڕیخە،ئەوەبویەدەویدباب دەیگوت

‹‹ئەگەردەیچێژی دەیرێژی.

ئەوەبو سەرئەنجامەی فێڵبازی لە دراوسێکەی خۆت.

پیرێژن و بەردبژێر

سوڵتان مەحمود ڕۆژێکی بەخۆوبەلەشکری دەچێتەڕاوێ، تەماشا دەکات ئەوە لە قەراغ شاری پیرێژنێك بەتەنێ لە زەویەکی گەورەوبەرداوی بەردبژێرێ دەکات.

سوڵتان ڕوی دە لەشکری کردو گوتی کوڕینە ئەوپیرێژنە زۆرفەقیرە، بەتەنێ لەئەو زەویەی بەرداویەی، بەردبژێرێ دەکات، زۆرم زگ پێی دەسوتێ، بابەهەرکەسەی پێنج بەردانی بۆفڕێدەنە دەرێ چی دیم لێوناوێ،

لەشکری سوڵتانی وەنێوزەویەپیریژنێ کەوتن، ئێکەی پێنج بەردیشی وەبەر نەکەوت، بەرد لەنێوزەویەخەڵاس بون.

دوای خەڵاسبونی بەردان، سوڵتان مەحمود گوێی لە پیرێژینێ بو،کەدەیگوت ئای کار کردنی بە زۆران؛ نان خواردنێ بە کەمان، چەند خۆشی.

سوڵتان پێکەنی وهەرای لەلەشکری کردگوتی، کوڕینە داپیرە زۆر سۆدرەیە، هەرکەسەی شەش بەردانی بۆباوێنەوەنێو زەویەکەی،

لەشکر، هەروەکی لە فڕێدانێ ئیوا هەبو پێنج بەردی وەبەرنەکەوتبو، بۆ هاویشتنەوەی نێوزەویش، ئی وابو، حەوت وهەشتی هاوئیشتبونەوەنێو زەوێ پیرێژنێ بە جورێکی کە زەوی پورپیرێژینێ خالیس بوبەبەردەڵان جارێ.

❋ ❋ ❋

مەلای کتێب سور

دەگێڕنەوە، لەزەمانی پێشودا.دورونیزیکی مەعلوم نیەچەندە، لە ئاوەدانیەکی چۆکە چەند ماڵە دەوڵەمەندی لێبون، مەلایەکی فەقیرو کەمخوێندوی،بەخۆی ودومنداڵ و ژنێکی، دەژیان.چ ژیانێك، ئەوەی خودالەسەرعەرزی داینا وەنەیان بووشکیان نەدەبرد هەرچاویان لەکاسەجیرانەتی وپێخۆری ئەوچەندماڵەدەوڵەمەندانەبو.دیارە تێ پەڕبونی ئەم جورەژیانەجوێ لەلاوازبونی لەش وڕوحی بنیادەمی هیچ سودێکی دیکەی نیە.جابەم هۆیەوەڕوژێکی مەلاژن فکری لێکردەوەوبەمەلای گوت ئەرێ مەلا ئەتو بۆ نشتوان نانوسی بۆچماقورحانی نازانی هەرنەبێ بەسەرقەڵەمانەکەی پێخۆرێ خۆمان پەیدادەکەین وچیدی منداڵەکان چاولەدەست نابن هەروەکو گوتراوەبەردێکی لەبەردێکی دەی شتێکی لێ پەیدا هەردەبێ.

مەلا فکری لەئەوقسەی کردەوە،شارێکی بچکوڵەلەنیزێکی دێی ماڵەمەلای بو ڕۆژێکی مەلابۆچەندحاجەتان (چۆنەوشارەبچکۆڵەکەی) ولەکاتی گەرانەوەی بۆماڵێ، کتێبێکی نشتوانی کڕی، جلدی کتێبەکەی کاغەزێکی سوربو.هەرگەییشتەوەماڵێ بەمەلاژنێی گوت بەقسەم کردی وئەوکتێبەم کڕیوەونشتوان دەنوسم.مەلاژن زۆێکی چۆکانی(وژن و ژاڵ لەسەراوودەراوان باسی هەموشتێکی دەکەن) ژنی جیرانی ماڵەمەلای دەڵێ کوێر بم کوڕەکەم ئەوەدوڕۆژە سەری هەڵنەهێناوەنازانم ترساوە،سەرمای بوەچیەدەستبەجێ مەلاژن دەیقۆزیتەوە:جاسەرقەڵەمانەی بۆمەلای بێنە، نشتوی بۆدەنوسێ ((بە دەمان زەمانە))

ژنەدەڵێ ئەی دەبەرکەوشەکانی دەمرم هەرمەلاوسەرقەڵەمانە ! !

ژنەکە. لەکانێە نوێژی کردوچۆوە ماڵێ، نەچۆوە ژورێ، هەرلە دەرێڕا شتومەکەکانی دەحەساری هاویشتن وڕای کردبۆلای ماڵە مەلای، هەرلەبیرینەبوسەرێکی لەکوڕەکەی بدات و بزانی چۆنە، ئەوەش بزانین باشەئەگەربەخت وشانس ڕوی دەکەسێکی کردبەژن ومنداڵەوەعەقڵیان دێتەدەمێشکی، مەلاژن دە پێش ژنی جیرانی دا خۆی گەیاندەوە ماڵێ

و بەمەلای گوت ئەوەکوڕی فلانەکەسەی جیرانمان نەخۆشەزونشتوێکی بۆبنوسە، بەڵکوخواڕوحمێکی پیّبکات وچاك بێتەوەوشتێکیش بەمەبگات،لەئەوقسانەدابون ژنی جیرانی وەژورکەوت، سلاّوی کرد سلاّویان لیّ وەرگرتەوەوبەخێرهاتنیان کردومام وەستا. وەکوکەڕامەتداران دەلیّ بۆ هەتاکوڕەکەت نەخۆش نەبونەهاتی. ژنەش:ماموەستا گیان هاتومە.هەم بۆبەخێرهێنانیّ ودوایەش ئەوەعەرزت دەکەم بەقورحانی بسم‌اللەیت لیکردوە ئەوەدوڕۆژەلەتاوناڕەحەتیەئەوهەتیوەی زەوادم نەبڕیوە،هاتوم سندوقی سەری خۆت نشتوێکی بۆبنوسی،ژنەچاوی پڕبون لەئاو و هەرفرمێسکی دەسترینەوەمەلاش دەلیّ ئەی بەسەرچاوم، هەرئێستا بۆی دەنوسم مەلا لەسەرکورسیلەی دەستنوێژی نویّ کردەوەو، بەنێتی دوڕەکات سوننەت نوێژی دابەست مەلاژنیش دەگەلّ ژنەی دەستیان بەقسان کرد باس وخواس زەمانەی؟

مەلاژن زۆری گلەیی لەئەو زەمانەی هەبوولەبەر شپرزەبونی وەزعیان، کە هیچیان نەبو،بۆژنەی دەگێراوە،بەلکوئاورێکیان ویّ بدا هەرنەبیّ لەبڕە پێخۆرێکی؛ کەهەموڕۆژیّ منداڵەکانی، نانیان بەئیشکی دەخوارد. ژنەش زۆربەوردی گوێی‌دابۆیەوزۆریشی زگ پیّدەسوتان فکری دەکردەو، جاروبار پیالەماستێکیان بۆبنێرم خێرە. مەلاسلاّوی نوێژییّ داوەوفاتیحاو دوعای پاش نوێژییّ خوێندو زویەکی کتێبەکەی هێناپێشە خۆی وکوتەکاغەزێکی بۆرەکەلّەی لە بنەوەی گیرفانی دەرهێناوبڕێکی لێوبزاوتن وبڕێك کتێبەکەی ئەولائەولاوئەودیوئەودیوی پیّ کردو،لەجێگایەکی ڕاوەستا،ودەستی کرد بەنشتونوسینیّ؛ نشتوەکەی بەورتەورت نوسی و سیّقولینچکی کردوپێچایەوەودایەدەستی وگوتی خوشکیّ گیان؛ فەرمو،بەدەستی بەدەسنوێژ دەمێوییّ گرەو.دە ئاوییّ هەلّێنە، دەسلاّوتان لەدیداری پێغەمبەری(ص) لێدەوپینج جاریش بلّیّ استغفراللّە، خودایە پەشیمانم وبڕێکی لە ئاوەکەی بدەیەبابیخواتەوەو.وهێندێکیشی لەسەروچاوی هەلّپرژێنە چاك دەبێتەوە انشاءاللّەوتەعالاوئەتوش دوعای بەخێرمان بۆبکە.

بەلیّ ژنەنشتوەی بردەوەوبەدەستوری مەلای دەعەمەلی هێناخوای تعالی ڕوحمی

پیٚکرد کوڕەکە چاکبۆوە.

ڕۆژێکی پاش نیوەڕۆیە، مەلالـەدەرکیٚ دانیشـتبو، جیرانەکـەی لەمەزرایـەرا هاتـەوە، هـەتانیرونامۆری هێـدی ولەسـەرەخۆ.لەسـەرکەلاٚن وەلابردوکەلٚـەکانی دەتەویلـەی کـردن خەرەزەنی لەدەرکیٚ لـەبیرچو،ڕەوانەمـەلاچوبرێکی گـلٚ وخـۆلٚ بـە پێمـەڕەی وەسـەرکرد وەتابەجوانی ونی کردوهاتەوەولەجێی خـۆی دانیشـتەوەوو دەسـحێبەکانی هێنانـەدەریٚ کابرا.زۆرماندوببوچونکەلەنیوەشەوی‌ڕاچۆبۆجوتی·لەتەویلـەی‌ڕاکە هاتەدەریٚ برێکـی چـاو بەئـەولاولایان‌دا گـێڕا وچـۆوەژوریٚ.خـەریکی نـان خواردنـیٚ بـو، پـاش درەنگـانێکی زانـی خەرەزەنی نەهێناوەتەوەمالیٚ. چۆوەژوریٚ ودەریٚ گەرا، خەرەزەنی نەدیتەوە.چۆلای مام وەستاوی ،سلاوی لیٚ کردوگوتی مام وسـتاگیان، خەرەزەنەکـەم لیٚ وونبـوە. بیٚزەحمـەت بۆن تەماشـایەکی کتێبەکـەت کـەبزانین، لـەکوێیە ؟ !مـەلا زویـەکی چوکتێبەکـەی هێنـاو لێکی‌کردەوەوچاکی خەرەزەنەکە پیٚدەزانی، پاش برێك گـەرانیٚ چولەسـەرخەرەزەنەکەی یا کەمێك ئەولاتر ڕاوەستاو هەرتەماشای کتێبەکەشی دەکـرد، گوتـی:ئێرەبدەنـەوە. مـەلا تەماشای کتێبیٚ دەکردوکابراش بەپێمەڕەی، گلٚ وخۆلٚـی لادەداوخـەرەزەن وەدەرکـەوت، ساحێبی خەرەزەنەکەی هەلگرتەوەوبردێوە مالیٚ. ژن و ژالی کابرای ساحێب خـەرەزەن، دایکی مندالە نەخۆشـەکەی و مـەلاژن، لەسـەرئەوەی دەسـتیان بەقسەوباسـان کـرد.یـەك دەیگوت ئەومەلایە،وەلیە.ئەوی دی دەیگوت دایکم بەخودای ئەوکتێبەهەموشتێکی تێدایە وباسـی هەموشـتێکیش دەکـا،جیرانـەکانی دیکەشـیان لـەئەوبارەیەوەهاوبیریان دەکـردن (لەسەرنشتوەچاکەکانی مام وەستاوکتێبەسورەکەی) شاهیدیان بۆ یێکتری دەدا.

(یـا ڕەبـبی هیـچ کـەس نەبـەچاك ونەبەخـەراپ نەکەوێتەبـــەرزاری ژنـــەورکان) شەوو ڕۆژیٚ کانی وسەراو هەرزیلـەیان دەهات وهەرتـەعریفی مەلاوکتێبـە سـورەکەی بـو، خەبەربلاٚوببۆوەبۆدەوروبـەریش.شـارێکی گـەورەش لـەنیزێك ئـەودیٚ چکۆلـــەی بـوزۆری پیٚنـەچوڕۆژێکی بـەیانی خەبـەریان دابەپاشـای وگوتیـان هـەموڕۆژت لـەنویٚ بـی وبـەرگی نوێشت لیٚ موبارەك بیٚ،ئەوشوخەزێنەیان بڕیوەبیست کولٚیان خەزێنەداگرتوەوبردویانە ؟

پاشا.ئەگەرئەوخەبەرەی بیست دەستێکی کەوتەئەولای ودەستێکیشی کەوتەلای دی، وەزیرونایبووهەموکاربەدەستەکانی کۆکردنەوەوداوای لێکردن ئەوخەزێنەی دەبێ بیننەوە؛دەنا.لەسەری هەموانودەدەم.

تەواوی دەست وپەیوەندی پاشای تفیان دەزاری‌دا ئیشك ببوبەیێکتریان دەگوت چ بکەین؟چۆنی ببی نینەوە؟خۆبەخودای ئەگەرنەی بینینەوەپاشا سەری هەموانمان دەبڕێ. بەڵام لەلای دیکەوەخەبەری مەلای کتێب سور،بەهەموولاتی گەیشتبو، ئێکێك لە وەزیرەکان چۆخزمەت پاشای وعەرزی کردو:پاشابەسلامەت بێ،مەلایەك لەئەودێ چوکەێ پەناخۆمان هەیە، هەم کەرامەتی هەیەوکتێبێکیشی هەیە،هەموشتێکی تێدایەوهەرچی هەبێ ونەبێ باسی دەکات ئەگەرئیجازەبفەرموی لەدوای دەنێرین،بابێتەئێرە؛ وەزعەکەمان بۆ ڕون بێتەوە. پاشاش لەتاوخەزێنەکەی و.واشی لێ تێك چوبووئەوقسەی زۆر پێ خۆش‌بودەستوری داهەرئێستابچون مەلای بانگ کەن،چەندکەس لەپیاوەماقوڵەکان، چون مەلایان بەئیحتڕامەوەبانگ کردکەپاشاکاری پێتە،مەلادەپێش دازۆرترساوهەروەخت بوزەندەقی بچێ خۆلاسە هەرجورێکی بو.کۆنەحەبایەکی پنوکراوی هەبوکۆنەحەبای هاویشتەسەرشانانی وەپێش وەزیروکاربەدەستانی پاشای کەوت وڕۆییشتن بۆدیوانێ، دەرکەوانەکان خەبەریان دا ئەگەرکاربەدەست وپیاوەکان هاتنەوە، ئەوە مەلایەکیشیان دەگەڵە؛ ئیجازەیەبێنەژورێ؟

پاشائیجازەی پێدان،مەلا دەگەڵ وەژورکەوت پاشا یەك پێ لەبەری هەستاولەسەرەوەی خۆی داناو زۆری بەخێرهێناوئیحتڕامی گرت.لەپاش سەرف کردنی چەندقاوەوقەلیان؛ هێندێك قسەوباس وئەوجارپاشا.ڕوی دەمەلای کردوفەرموی دەزانی بۆچیم لەدواناردوی؟ مەلاوەختابولەترسان دڵی بتۆقێ سەریکی لەقاند. پاشاش لەتەعریفات مەلای دەست بەجێ لە قسەی خۆی پەشیمان بۆوەگوتی قوربان عەفوم کە،خودەزانم زۆرلەمە باشتردەزانی مەسئەلەچیە؟!بەلام پێم خۆشەپێت ڕابگەیەنم ولێك حالی بین، ئەوبیست کۆڵەخەزێنەی من کە دزراوە،خوایاربی دەزانم دەشیبینیەوەئەودەمی بۆخۆت هەرجورێ

پێت خۆشە،دەیانبەخشی، جەریمەیان بۆدیاری دەکەی، کارم پێی نیە. تەنیا ئەوەندەیە ماوەمان دیاربێ، هەتاچل ڕۆژی دی بی بینێەوە، دیارەئەوەش بۆجەنابت کارێکی وانیە کەلەبیرت بچێتەوە.مەلادە گەڵ زۆرخواردن ولەرزینێ لە ترسی پاشای کەتوشی بەلایەکی گەورەببوبەلام لەگەڵ ئەوهەموقوربان قوربانەی،فەرموتە،بەڵێ بەڵێیەی، هاتەوەسەرەخۆو لایەکی حەباکەی بەربیوەبەسەر شانی داداوەوکەمێکیش خۆی خرکردەوە وبرێکی لێوبزاوتن خولابۆمەلای ئاشکراکرد دەناخۆئاگای لەمەحمودی بێ زەوادیش نەبو.بە دەنگێکی بەرزگوتی قوربان خوایار بێ هەرئەوماوەی جەنابت داتناوەبەڵکەزوتریش پەیدای دەکەمەوە.

مەلا خواحافیزی خواست وبەرەوماڵ بۆوە،هەرلەدەرکی ماڵێ ڕاددەمەلاژنێ بەربو :خودا غەزەبت لێگری؛ توشی قەهری خودای بی! وەکی ئەمنت توشی ئەو دەردەسەریەی کرد. ئەمن چی ودیوانی پاشای چی؟! ئەمن چی ودیتنەوەی خەزێنەی پاشای چی؟! بۆلێت نەگەڕام، جەمێکم خواردباودجەمیش بەبرسیایەتی ڕامبواردبا. هەر ڕۆژەێ لەجێگایەکی گوزەراندبام. قەهر لێ گیراو؛ توشی چ دەردەسەریەکت کردم دەفەرمووەرەخەزێنەی پاشام بۆببینەوە،هەی کتێبێ بکرەکتێبێ بکرەونشتوان بنوسە.ئەوەتانشتونەوەی پێوەیە !مەلاژن هەتا ئەودەمەی بێدەنگ بوئەوجارزۆرهێدی وئارام؛ وەجواب هات وگوتی مەلائەوە چ بوە؟ بۆهەڵچوی؟ چ تەنگانێکت هاتۆتە پێشێ؟

خەمێ مەخۆخوایاربێ هەموکارەکان بەباشی جێبەجێ دەبن.مەلا:بەکوێیدا جێبەجێی دەکەی؟ دە بۆم جێبەجێ کە؛ ئەمنیش هەرئەوەم دەوێ. مەلاژن:دەوەرەدانیشەبرێك لەسەرەخۆبەو.مەلا:کچێ لەسەرەخۆی چ بم؛ بە قورئانی لێمخوێندوە،وەختە شێتبم. مەلاژن مەلای دانا وبرێکی ئاوی سارد.دایەو لێی گەڕا هەتابرێك حەساوەوهاتەوەسەرەخۆ، گوتی مەلاوەرەبۆمبگێرەوەبزانم چبوە، هێندە تورەبویە؟ مەلا کارەساتەکەی لەنوکەوەبۆگێڕاوە.مەلاژن گوتی زۆرباشە، هەتاچڵ ڕۆژی دی خوادەمێنی وملکی دەمێنی. مەلاژن کەزۆرحەییاربوچوچل شوتی کرین هەتاحیسابی

چل رۆژەیان لێ تێك ئەچی ولەتەرەی دان لەگەڵ مەلای قەرارێان دانا هەر شەوەی شوتێکی بخۆن، هەتاچل ڕۆژان، ئەگەر چ خەبەرنەبو،شەوی ئاخیری هەڵدێین دەڕۆین. خوا نەبێ کەس پێنەزانی، خۆهیچمان لەپاش بەجێنامێنێ.

مەلا تەکبیری مەلاژنێی پێ باش بو.هاتەوەسەرەخۆولەلای دیکەوەئەگەرباس و خەبەری مەلای لەهەموجێگایەکی بلاوببۆوەوهەرحیکایەت وباسی نشتوی مەلای وکتێبە سورەکەی بو،

بەڵێ .چل تەریدەپاش گەڕانێکی زۆرلێرولەوێ ،ئاخرەکەی شەوێکی چون خەزێنەی پاشایان بڕی و بیست کوڵێان زێروجەواهێرات دزی،ئەوخەبەرەیان پێگەیشتبۆوەکەپاشا مەلای کتێب سوری بانگکردوەوداوای دیتنەوەی خەزێنەکەی لێ کردوە. لەوەزعی باسی مەلای وکتێبی مەلای ،دزان؟ دڵیان کەوتەخرتوپرتێ:چ بکەین؟ چ نەکەین؟

پاش تەگبیرێکی زۆر، هاتنە سەرئەوباوەڕەی شەوێ نەفەرێکی بنێرنەسەرکولانەی ماڵەمەلای بزانن چ باسە؟ مەلا چ دەڵێ باسمان دەکا؟ کابرای ناردبویان، دەگەڵ گەییشتە سەرکولانەی، دەئەو،وەختەی‌دامەلاژن شوتێکی هێنا، کەئەوەڵ شوتی لەچل شوتیەکان بولەپێش مەلای داناومەلا گوتی مەلاژن لەچلەکان ئەوێکیان هات ٠

مەلا دەگەڵ چل شوتیەکانی‌بو.ڕەفیقی چل تەریدان بەخۆیان حالّی بو.بەغارچۆوە کن گەورەکەیان وبۆی‌گێڕاوە:قوربان بەقورعان تەواونەگەیبومەسەرکولانەی مەلا فەرموی لە چلەکان ئەوە یەکیان هات. گەورەکەیان فکری کردەوە،شەوی‌دیکەدوکەسی ناردن، ئەودوکەسەدەگەڵ گەیشتنەسەرکولانەی،مەلاژن شوتی دوهەمی لەپێش مەلای دانا. دیسان مەلاگوتی مەلاژن لەچلەکان ئەوەدویان هاتن.ئەودوکەسەش وەك شەوی پێشو، بەغارگەڕانەوەبەگەورەکەیان ڕاگەیاند:بابم بەخودای هیچ شتێك لەکن ئەومەلایەی وننابێ، ئەوی شەوێ دی چووەڕاست دەکا. تەواونەگەیشتبوینەسەرکولانەی مام وەستافەرموی لە چلەکان ئەوەدویان هاتن. شەوی سێهەم، گەورەکەبەباشی باوەڕێ پێ نەدەکردن پیی وابوخەریکن فێڵی لێ بەکەن.ئەوجاربۆخۆی چۆسەرکولانەی .کار ئەگەر ڕاست هات ڕاست

دێ. مەلاژن تێ گەڕاشوتیەگەورەکەی بۆمەلای هێنا، دەگەڵ مەلاچاوی بەشوتێ کەوت گوتی مەلاژن هی ئەوشۆلەهەموان گەورەترە! گەورەی چل تەریدان بەغارچۆوەکن رەفیقەکانی وهەموی خڕکردنەوە، :چ بکەین؟ بەخوای ئاشکرابوینە. تەواونەگەیبومەسەر کولانەی، مام وەستافەرموی هی ئەوشۆلەهەموان گەورەترە، سبحەینێ مەلابچێت وبە پاشای بلێ، هەموانمان سەردەبڕن، دەی تەکبیر! تەکبیر! ساغیان کردەوەبەیانی زوبچن خۆدەماڵەمەلای باوێن. هەمویان ئەوەیان قبول کرد،

بەڵێ بەیانی زۆر زوهەرچل کەس خۆیان دەماڵەمەلای هاویشت سەلام علیکم، سەلام علیکم ... . دەوخانوەچوکەی داچەندی کردیان چێگایان نەدەبۆوەگەورەکەیان، چو کەوشی مەلای ماچ کردوخۆی دە پشت منداڵەکانی مەلایی هاویشت گوتیان مام وەستا بۆخاتری خوای ئەمەکردمان ئەتۆنەیکەی، بابم! خودا دەزانی هەربیست کوڵەکەم داناوە و چمان لێ خەرج نەکردوە، دەبێ بچی لەخزمەت پاشای شکوامان بۆبکەی لێمان خۆشبێت، مەلا لەئەودیمەنەی تەعەجوبی کردو دەمێکی تاسا:خوایە ئەوە چیە؟ لەچل تەریدانیش وابو ئەوە مەلا لەگەڵ مەلاییکان دەدوێ. دوایە هاتەوە سەرەخۆ:بەڵێ! ئەوە هەمانشتە، کەدەم هەوێ وپاشالێیویستبوم خەریك بوم لەترسانی هەڵێم، مەلا هەستا بڕێکی قسەبۆکردن وخۆی هەڵکێشا:بەقورئانێ لێمخوێندوە، پاشالەگولێوگرانترو پێبلێ لێی قەبول ناکەم، هەرلەئەومەملەکەتەی نامێنم، ئێوەش بچونەوەلەجێگای خۆتان بحەسێنەوە هەتالەدواتان دەنێرم. چل ڕۆژبۆ سێ ڕۆژ پاشی سێ روژان مەلا کونەعەبای بەسەرشانی داداو.بەرەودیوانی پاشای وەڕێکەوت،کەگەیشتەجێ بەدەرکەوانانەوە.زەر نەبو یەکسەرچۆژورێ. دەرکەوانان هەرچەندگوتیان هەی ڕاوەستەڕاوەستە، بزانین چ کارێکت هەیە؟

مەلا، جوابی نەدانەوەوگوتی کوڕەبڕۆن هەی بێشعورینە، ئەمن کارم لەلای پاشای زۆر زەرورەوبەتاڵوکەم. لەگەڵ هەڵڵاهەڵڵایەپاشاهاتەدەرێ وتەماشای کردنەوەکێشەی مەلای ودەرکەوانانە،بەدیتنی ئەودیمەنەی کەزۆری پێسەیربوپاشازانی ئەگەرمەلا یەقین

کارێکی هەرکردوەبەخۆڕایی نیە، دەدەرکەوانانی ڕاخوڕی وگوتی ئیجازەی مامۆستای بدەن بابێتەژورێ.

مەلاهاتەژورێ وپاشا دەستی دە دەستی ناوبەخێرهاتنی کرد،وەزیرونایبەکانی لێی کۆبونەوەومەلایان بەخێرهاتن کرد.قاوەوقەلیان سەرف کرا،ئەوجارمەلا دەنگی بڵیند کردو ئاوادەستی پێکرد.

:بەڵێ قوربان پاشابە سلامەت بێ وبەرگی نوێت لێ موبارەك بێ، خەزێنەکەم دیتۆتەوەوداوام لەجەنابت ئەوەیە، هەروەکی دەپێشدافەرموت دەبێ لێیان خۆش‌بی چونکە بۆخۆیان ئاشکرایان کردوەو.خۆیان دەماڵەمن هاویشتوە، زیاتر عەرزێکم نیە.

پاشالەئەوخەبەرەی زۆرخۆشحالْ بو،بەجورێکی دەپێستی خۆی دانەدەحاوا وە، ڕوی دەوەزیرو نایبان کردو نەزەری لێ ویستن، هەموان ڕایان وابو کە دەبێ ئەوانەهەموان بە مەلای ببەخشی. پاشا ڕوی دەمەلای کردوگوتی جەنابی مام وەستای ئەمن ئەوەئەوانم بە تۆبەخشین جائەتۆش بۆخۆت دەزانی. مەلابەکەیف خۆشی لەدوای چل تەریدانی نارد،دەستبەجێ، چل تەریدەبەخۆیان وبەخەزێنەوە هاتنەحزور پاشای. پاشا برێکی زێڕ یاپولْ دابەچل تەریدان وبەڕێ کردن لەبەردڵی مەلای، ئەوجارمەلاشی پڕکردومەلابەباغەڵی پڕەوە گەڕاوە ماڵێ ولەپێش مەلاژنێی دانا،جامەلاژن پێیگوت هەتا دەمری هەر بیخۆ، قەتت لێنابڕێ. ماوەیەکی زۆرمەلاو مەلاژن خۆشیان ڕابواردوتوانیان بەمنداڵەکانیان رابگەن و(زگیان تێرکەن وبەرگ وپێڵاوی باشیان بۆبکڕن) مەلاژن دەیگوت دەهەربیخۆ هێندەلەئەوکارەی ولەکتیب ونشتوان دەترسای.

ڕۆژێکی پاشالەدیوانێ دانیشتبو ڕوی دەوەزیرونایبان کرد.

وگوتی ئەرێ کورینەمەلابۆدیارنیە؟ دادەی بچون بانگی‌کەن! دادەی فەڕاش‌باشی، خەبەربەماڵێ بدە شێوێکی باشمان، بۆنیوەڕۆیەبۆلێنێن و بلێ مەلامان میوانە،

فەڕاش‌باشی بەلایەکی‌داو دارۆغەبەلایەکی‌داهەرکەسەوەدوی کاری خۆی کەوت. نیوەڕۆیەمەلا هات ولەسەرنان‌خواردنێ باس هاتەگۆڕێ کەپیاوێکی وەکومەلای حەیفە

مزگەوتی نەبێ پاشادەستوری بەغەزنەداری دا مزگەوتێکی لەفلانەمحەللەی بۆمەلای دروست کەن. بەمەلاشی گوت بۆخۆشت بەسەری ڕابگە. هەرکەم وکورپەکی هەی‌بوبەمنی ڕابگەینە، مەلائەوقسەی پێ خۆش نەبووزۆریشی پێ تێك چو، بەلآم چارەی نەبوچاکیشی بۆهات بوو نەی دەویست تازەلەخۆی تێك دا.گەراوەبۆمالێ پاش ماوەیەکی دەست کرا بە دروستکردنی مزگەوتێ، مەلاش تازە تێ هالآبو، چۆن زانی باشە، ئاوای کرد هەتا مزگەوت تەواوبو لەهەموبارێکەوە نێومزگەوتێ بەجوانی وەکو

(دەرکەو هەمو،وەسایل پەنجەرە ، ڕایەخ و بەرمال)هەموڕۆژێ ڕۆژی خودایە، ئاوا جومعەبو،تەواوی خەڵکی ئەوشارەدێیەی بەفەقیرودەولەمەندەوە ... پاشابەوەزیرو نایبەوەلەمزگەوتێ کۆبونەوەکەنوێژی جومعەی لەئەومزکەوتەنوێ یەی بەئیمامەتی مەلای کتێب سور بکەن. تەواوی خەڵکی، بەدەوروبەرەوەدانیشتن وچاوەڕوانی مەلای بون، زۆری نەکێشا، مەلای کتێب سوربەعەبایەکی تازە ومەندیل وئەنگوچکێکی سپی وەك بەفری،یەك شەوە.وەژورمزگەوتێ کەوت لەگەڵ سلاوکردنێ تەواوی حازریان لە مزگەوتێ لەبەرمەلای هەستان.مەلاچولەمیحرابی مزگەوتێ دانیشت وئەوهەموخەڵکەوپاشاووەزیروناییبانەی چاوپێکەوتن، قەتیش پێش‌نوێژی سێ‌کەسانی نەکردبو، هەرعەبەسا، خودایە چ بکەم؟ مەلاهەستا برێکی تەماشای بەری میچیی وکاریتەوئالودارەکان کردو تازە قورەبان کرابو و باری زۆر قورس‌بوو؟هەرلەناکاو مەلا گوتی بڕۆنەدەرێ، مزگەوت ڕوخا، خەڵکەکەبە پەلەپەل ڕایان کردونیوەی کەوشیان وەدەست نەکەوتەوە، دەگەڵ دوایی خەڵکی کەلە مزگەوتێ هاتنەدەرێ، مزگەوت ڕوخاوتەپك بو. ئەوجاربەیەك جاری ئەوەی شکێکیشی لە مەلای بو، هیچ شکێکی نەما؟کەمەلا ؟وەلیەو ئاگای لەعەڕش وکورسی هەیە.

بەڵێ ؟خەڵك بلاوەی کرد هەرکەسەبۆلای مالەخۆی ڕۆییشتنەوە؛ بەلآم لەکوچەو کولآن وهەموماڵان، بەتایبەتی لەکانێ ژنان، باس هەرباسی کەرامەتی مەلای بو،

مەلاش چۆوەماڵێ لای مەلاژنێ وزۆریش خۆشحاڵ بوئەگەرلەئەوبەلآیەش نەجاتی بو. چەند ڕۆژێکی مەلا بەئاسودەیی نانی لەئەوکی چۆخوارێ. ڕۆژێکی بەیانی پیاوی پاشای

هات وبەمەلای ڕاگەیاندکەپاشائەمری کردوە، تەشریف بێنی بۆسەراپەردەی پاشای. مەلا دەیزانی خەبەرچیە؟ خۆی بۆحازرکردکە چ بکات، ڕۆییشت بۆدیوانی پاشای.، دەرکەوانەکان پاش ئەوڕۆژەی کەهەڵلایان دەگەڵ کردبو، پاشائەمری پێکردبون ئیجازەی مام وەستای بدەن بێتە ژورێ، ڕێگایان پێنەدەگرت؛ یەکسەرەچۆژورێ، پاش سلاو وڕۆژباش وبەخێرهێنانی، لەحزورپاشای دانیشت،جێگای خۆی پێدەزانی قەدیم عادەت وابولەئەوجورەجێگایانە.هەرکەسەجێگای تایبەتی خوێ دیاربوەو.بۆخۆشی پێی زانیوە،پاش سەرف کردنی قاوەی،وقەلیان کێشانێ، هاتنەسەرباسی مەلای،ڕوی دەوەزیرو نایبان کردوگوتی دەبێ مزگەوتێ بۆمەلای چاك کەینەوە، ئەومزگەوتەڕوخا؛ مزگەوتێکی دیکە! مەلاچونکەزۆربەناڕەحەتی فکری لەمزگەوتەکەی دیکە نەجاتی ببو، ڕوی دە پاشای کردوگوتی قوربان؛ هەرجاری ئەوەڵێ عەرزم دەکردی، بەلام گوتم نەبادا دلی پاشای شتێکی بحایشێنی،دەنا ئەمن مزگەوتم پێوەنایە بەسەری شیرنت سوێندەکە ئەگەر سەد مزگەوتیشم بۆ دروست کەی نوێژم دە ئێکێشیاندا پێ ناکرێ ودەڕوخێن جاکەوابو، نەچیدی خۆت ناڕەحەت کەو نەچیدیش زەرەرخوردە بە.

پاشا گوتی وەڵلاهی ئەمن نەدەخەمی زەرەرێ دام ونەدەخەمی ناڕەحەتێ دام. بەلام ئەگەرمزگەوتەکەنەبی فایدەی نیە، لێیدەگەڕێین. پاشاوازی لەمزگەوتێ هێنا هەتاماوەیەکی زۆر،مەلاش زۆربە خۆشی دەگەڵ ماڵ ومنداڵەکانی گوزەراندی وپاشاش هەتابەینێکی مەلای لەبیرچۆبووە، دیسان ڕۆژێکی لەدوایناردمەلا هات، دەستوری دا کە نیوڕۆژێکی باشمان بۆسازکەن، مەلامان میوانە، پاش نانخواردنێ، پاشاچۆدەرێ، هەرلە دەرکی دیوانێ، چاوی بەکللۆیەکی دەکەوی، کللۆی دەدەستی دەگری، پاشا دەڵێ ئەوە باشە ، لێیان دادێنم کەس هەڵی نادا ونایزانن پاشابەکللۆوەدێتەوە ژورێ کەبەڵێ کەس هەڵی نادا، ڕویان تێ دەکاودەڵێ ئەوە چیە دەدەستمدایە؟

یەك گوتی، یاقوتە؟یەکی دیکەگوتی، گەوهەرە، هەرکەسە شتێکی وایان دەگوت کە دەکرا دە دەستی پاشای دابا. مەلا کەنێوی ئەسلی« کللۆ»بودەپێش داگوتی ئاخری

توشی شتێکی هەردەبم،چاوی لەسەرێك دانابون و، لـەبەرەخۆیەوە گوتی ئای کللۆ چەندم پیێگوتی (بفـڕە بفـڕە)ئێستانەوەلـەبەردەستی پاشـای‌دا (تـڕە تـڕە)پاشـاچونکەلەمەلای نـیزێك بوگـویێ لەقسـەی مـەلای بوهـەرکللۆی فڕیێداوگوتـی مـاڵت خەرانـەبی نـاهێڵی سوحبەتێکیش بۆخۆمان بکەین خۆئەمن لەتۆم دانەهێنابو،وای زانی مەلا بەتەواوی عیلمی غەیبی هەیەوزانی کللۆویەدە دەستی پاشای‌دایە، تەواوی وەزیرونایب هەمومەوتەحەیرمان لە زانینی غەیبی مەلای،بەئەوجورەی ئیحتڕام وقەدری مەلای ڕۆژدەگەڵ ڕۆژێ دەچۆسەرێ وپاشاش معاشێکی باشـی بۆبڕیـەوە، مەلابەخێروخۆشـی و پاشـابەعەدڵ ودادخـەریكبون، ئەمنیش هەر بەنوسین وپێداهاتنە وەکەی زۆر ماندوبوم.

دوژمنـایەتی گـۆڕا بو بە دۆستایەتـی

دوکـەس پێکـەوە دوژمنایـەتیان هەبودوژمنایەتێکەشـێان هەرلەسەرشـتی جوکـەبوە ئەودوە بۆسەفەرێکی دەچون، بەدوای یەکدا ئەورێگایـەی ئـەوان پێدا دەڕۆیشـتن ڕێگـری لێبـون و هەرکـەس بەوێدا ڕۆیشـتبایە.دەیـان کوشـتن یاڕوتیـان دەکـردن ئەودوکەسـەئەو خەبەرەیان زانی بو،یەکێك لـەئەودوانەکەبڕێك زاناتربو، بانگی دوژمنەکەی کرد و پێیگوت ئەمەدوژمنین بەلاَم دوژمنی گەورەترمان لەسەر،ڕێیەیەواچاکـە دوژمنایەتیەکـەمان ئـەلێرە دەبن ئەو بەردەی بنێین لـەئەوسەری کەگەڕاینەوە هەر دوژمنی جارانین!

کابرای دوژمنی جونکە هەرنیگەران ورۆریش دەترسـا.ئەوقسـەی قبـوڵ کردوپشـتیان لێکبەسـت ودو سـێ کەسـی دیکـە شـیان ڕە گـەڵ کـەوتن و بەسـەردزاندا زاڵ بـون و نـەیانتوانی ئەوانـە، نـەبکوژن نـەڕوتیان کـەن! سـەفەرەکەیان تـەواوبوو گەڕانـەوە و گەییشـتنەوەئەوبەردەی کەدوژمنایەتێکـەیان دەبنـابو،ڕاوەسـتان یـەکیان گوتـی جانـەوجار بادوژمنایـەتیێ کـەمان هەلگرینـەوە.هـەر ئەوکەسـەی کـەدە پێشداپێشـنیاری ئەویەکبونـەی کردبوگوتـی جـا ئەمـە بەپشـتیوانی یـەکتری لـەئەوسەفەرەی بەسـلامەت دەرچوین چونکە دوژمنایەتیمان دە نێوانی‌دا نەمابو، تازە بـۆ دوژمنایـەتیێ نویێکەینـەوە، ناوەللاَ با تازە خەلاَس بێت کابرای دیکەش قبولّی کرد و ئەو دو قارانجەیان کردن

١ـ درنەیانتوانی ڕوتیان بکەنـ دوژمنایەتی کۆن کەدەنێوانیاندابوئەویش خەلاس بو

هەوای دەرێ چۆنە؟!

دەزانم لەبیرتان ماوەلە ساڵەکانی هەزاروسێ سەدوسی هەتا هەزاروسێ سەدوچل وپینجی باری گەنم و جۆی لە سی تمەنی ڕاهەتاچل تمەنی بو،

دەئەوسەردەمانەدابو توتنیش کەم دەکرا،چەوەندریش نەدەکراچونکەماشێن بۆبارکردنێ وەدەست نەدەکەوت هێندێك لەئاغاکانیش پشت ڕەق دەرهاتبون وکاسپیان پێنەدەکرا،چونکەکاسپی ئەودەمیش بەکەلێ وگاجوتی وکێشانەوەی بەعارەبەو. وشتران بەڕاستی زۆر زەحمەت بو، هەرچاویان لەدەستی کرمانجان بو،لەبەرئەو هۆیەی، زۆرتری ئاغاکان موحتاج بون وهەرچی لەتوتن وچەوەندەرێش ئەگەرهەباو .وەدەستیان کەوتباهەتا لەشاری خەلا سیان نەکردبایە ؟جابەهەرجورێکی باعادەت وابوەقەت نەدەهاتنەوەماڵەخۆیان،

بەتایبەتی یەکێك لەئەوئاغاڕوتانەلەزستانێدا،چونکە شلکەبرۆێش زۆرلێدەندرائەویش لەڕۆژانی ساردی جستانێ دا .ئاغاش سەرمای بوکورەکەشی بەکەمران واگەرم داهینابو هەر پڕیشکی داویشت وبرۆێشەشلکەشی زۆرخواردبو هەروەك ڕەشکەی هەڵموسابو.بێ کاربی وبەسەرمایە شلکەبرۆێشیش زۆربخوی. دەنێوئەووەتاغەیداهێندەی لێ برببوئەو وەتاغەچوکەی پڕکردبو ولاتی واقانگ دابوکەلێن وقوژبنیشی پڕکردبو،نۆکەرێکی هەبو دەگەلێ لەدەرێ ڕا دەرکی کردەوەوبۆنی ژوریێ بۆهات وئاغا لیێ پرسی ئەرێ هەوای دەرێ چۆنەچەدەباری، نۆکەرەکەلەبەرولامی ئاغای نەیتوانی دەرکەی پێوەداهەتائاغا،لە لەقسەکانی خەلاس بوبەبۆنی ژورێ وەختابوفاقێ سەری بچی وئەویش دەولام داگوتی جا ئاغا.ئەگەرهەوای دەرێش وەکوژورێ بی دەبێ لەدەرێ حەتمەن گووبباریێ .

(هاورێی کەم بێژ)

دوکەس بە ڕێگایەکیدا دەڕۆیشتن، یەك لەئەودوانە زۆری قسە دەکردو نەیدەهێشت ڕەفیقەکەی قسان بکات، هەر بۆخۆی قسەی دەکردولیێ نەدەبڕیوە هەتا گەییشتنە سەر کانیەکی کابرای کە زۆری گوتبو، ماندوش ببو لە ڕێگایە وتینوو، توشی کانیەکی بون وکابرا ؟یەك بین دمی بە ئاویێ وەنا، کابرای ڕەفیقی بەهەلی زانی ویستی دئەو وەختەیدا قسێکی بکات، کابرا دمی بە ئا ویێ وەبو، لاقی ڕادەوەشاند،بە ئیشارەدەیگوت ڕاوەستە با ئەمن ئاویێ بخۆمەوە جا بۆتدەگێڕمەوە.

شێعری(هاوڕێی کەم بێژ)

دو کەس هاوڕێ بون دەچون بۆ سەفەر
یەك هەر قسەی کرد بێ نوبە یەکسەر
لەبە ر زۆربێژی،و ڕێگا و ماندوبـــون
کەمێکیش هەورازو زۆریـــش تینوبون
گەییشتنە کانیەك ئەو کابـــرای زۆر بێژ
هەر پێی دانوسا و لینـــگی کرد درێژ
هاوڕێکەی د یکەی زانی فرســـــــەتە
ویستی قسێکی بـــــکا لەو وەختە
تێی گەیشت زانی خەریـــــکە هاوڕێ
قسێکی بکا یان لە شتێـــــك بدوێ
لاق ڕاوەشاندن، بە ئیشارەی دەست
هاوڕێی حاڵی کرد تێیگەیاند مەبەست
گوتی ڕاوەستە ئاویێ بخۆمـــــــەوە
دوایە شیرینتـــــر بۆت بگێڕمەوە

هەڵنەدێری

دەگەڵ چەرمەسەری ڕۆژگارو چەوسانەوە لە ژێر باری زوڵمی زاڵماندا، تەمەنیشی ئەوەندە تێ پەڕی بو کەچاوەکانیشی هیچیان نەدەدیت وبەتەواوی کوێر ببو،

کوڕەکەی نیوەشەوی هینای بابی سواری بارەبەرێکی وەکو گوێ درێژ یان ئەسپێکی کردو بەینی شەوو ڕۆژان بردیە جێگایەکی وەکو دوندی بەردی گوێزێ کە لە ناوچەی مەدا جێگایەکە ڕەوەزەو هەرچی لێی هەلدێری هەپرون بەهرپرون دەبێت داینا،

بابەکەلە کوڕەکەی پرسی:ڕۆڵە ئێرەکوێیە؟

کوڕەکەدەڵێ ‹‹ئێرە .ئێرەسەردوندی بەردی گوێزێیە.

بابەکەدەڵی باشەئەمنت بەئەونیوەشەوەی بۆ هێناوەتەئێرە‹‹

کوڕەکەدەڵێ بۆیەم هێناویەتە ئێرە هەتا لێرەڕا هە ڵت دێرمەخۆارێ ؟

بابەکەی قاقا پێدەکەنیت!

کوڕەکە :دەڵێم هێناومی لێرەڕا هەڵتدەدێرم خۆقاقا پێدەکەنی.

بابەکە دەڵی ئەمن لەبەر ئەوەی پێناکەنم.

کوڕەکە دەڵێ ئەدی بەچی پێدەکەنی؟!

بابەکەی دەڵێ ئەمن بە وەی پێدەکەنم ئاخرئەمنیش بابی خۆم لێرەڕا هەڵداشتە خوارێ! ئەگەر بابەکەی ئەوقسەی کردو کوڕەکەگوێی لێبو برێکی فکر لەئەوقسەی کردەوە،وکوتی وەلاهی ڕاست دەکا،بابی سوار کردەوەو هێنایەوەماڵێ، هەتابەمردنی خۆی مرد هەر خزمەتی کرد، گوتی، با کورەکەی منیش ئەمن لێرەڕا هەلنەدێرێتە خۆارێ.

* * *

کەوڵــە گوێلکە

ئەو ژن و مێردە پاش سەروبەربونیان بە بێ هەڵـلاَ و بەزم و بە بێ ناڕەحەتی ژیـانی ئاسایی خۆیان تێ پەڕدەکرد،دەنێو قساندا هەر قسە دە قسەی دەکەوت، مرۆت دەیگـوت پەحا، ئەمن ئەوجورە ژنانەم پێ شێتن بە هەوێی ناڕەحەت دەبن!

بە مەرگی ئـەو تاقـە برایـەم، کـابرای مـن دوژنـانیش بێنیـت لـەجێاتی ژنێکـی ئـەمن ناڕەحـەت نـابم ودەخەیاڵیشـم نایـە، کـابرای مـێردی دەباڵـە خۆیـدا گوتـی بـا ئەوژنـەی تاقیکەمەوەبزانم هەتاکوێی ڕاستەیاهەربۆفریودانی منەخۆمن خەیاڵی هیچم نیە؛

زۆربەبێدەنگی هینای کەوڵەگوێلکێکی فوداوبڕێکـی بـەرگی جـوان وەکوبوکـان سـپی دەبەری کردو نەی هێشت ژنەکەی بزانیت پاڵی پیَوە کۆڵـەکەیداو.داینا،

مرۆت ئەگەرهاتەوەماڵێ لە مێردەکەی پرسی:ئەوژنە کێیە؟!مێردەکەی گوتی ئـەدی بۆخۆت نەتدەگوت لەجیێ ژنێکی دوژنانیش بێنی ناڕەحەت نابم، ئەو ژنەم هێناوە.،

مرۆت مات بووچی‌نەگوت،بڕێك هات وچووبەبیانوی بڕەکارێکی بێهودەئاو هینانێك.. ئاورێکی وێداوگوتی دەزاری بابی خۆت ڕیبیت خۆزارم لێ خوار دەکاتەوە!

خات مرۆت بڕێکی دیکەش هات و چووبە پێش کەوڵە گوێلکی دا بە تونـدی تێپـەڕی، خـۆی سـەرەنگرێ کـردو ڕاوەسـتا :ئایـاڕۆ! خـۆ لاقـم وەبـەرلاقی هـەڵدەدا حاییەحـەی جائەوەکواحاوانەوەی دەگەڵ دەکرێ ؟

کابراش بـەجوانی لـەدروی ژنەکـەی حـاڵی بووگورجێکـی هەسـتا پـەرۆوپاڵی لـەبەر گوێلکی داکەندو گوێلك بەجوانی وەدەرکەوت و ڕوی دە مرۆتێ کرد وگوتی ماڵ خەرانـەبو ئەوە خۆ کەوڵە گوێلکە کەوڵە گوێلك ژنی چی.

مرۆت ئەگەرکەوڵەگوێلکی دیت ئیدی لەبەرخەجاڵەتی ودرۆکانی چی پێ نەگوترا!

❋ ❋ ❋

کوڕە کەچەڵە

ڕۆژێکی کوڕە کەچەڵێکی عەجەم دەچێتە دێیەکی؛لە قەراغ ئەو دێیەی کانیەکی زۆرخۆشی لیّ دەبیت، دەگاتە سەر کانێە وخەریکی ئاوخواردنەوەی دەبیت کچێکی زۆر جوان بە نازو عیشوە.وبە گۆزەوە دەگاتە وێ کەئاوێ هەڵێنجیّ وبەرێتەوە، کەچەڵە لییّدەپرسی ودەلّیّ (بوکەندن ئادی نەمەنادی)؟ کچە وڵامی داوە وگوتی خۆجە.

کەچەلّ (چوّخ خوّش کەنددی)، وەلی ئەفسوس بوکەند قانە توشار! کچەکە. ئەگەر ئەوەی گویّلیّدەبیت، چونکە زۆری دلّ بە دییەکەی خۆشبوەلییّ دەپرسی ودەلّیّ (نێیە قانە توشر؟نەئۆلۆپ)؟، ؟،

کەچەڵە دەلّیّ (مەن سەنن ئویزوننان ئوێپەرەم، سەن دە های سالرسەن، سورە کەندن خەلّقی یغیشر مەنی ئولدورەجاغلار، بوجور قانە توشار)؛

کچەبڕێکی بیرکردەوەولەسەرەخوّ گوتی کەچەلّ ؟(سەن مەنی ئوپپەسەن مەن های سالّمیم نەئولۆر،) کەچەلّ :(ئوندا.هێش زاد ئولّمور).بەلّی کەچەلّ وکچەئاواپێك هاتن وخەلاّسبووکەچەلّیش بەمەڕامی خوّی گەیشت ودییەکەش خوێنی لیّ نەڕژا.

سەکول تۆ پیاوە

کابرایەك بەخوّی وبابی، خوشکێکی هەبومالّی دونیایەشماینە بۆرەیەکیان هەبو سەگێکی قوڵەشیان لەدەرکیّ بو.کابرا بوّ کار کردنیّ دیّ بوّ ولاّتی مە، ماوەی دو سالاّن لەئەولاّتەی دەمێنیّ تەوەو خەبەری مالّیّشی نابیت دوای ئەو وەختە ڕۆژێکی توشی پیاوێکی خەلّکی دێیەکەی خوّیان دەبیت وادەردەکەوی ئەویش هەربۆکاریّ هاتبیّ، پێك شاد و شوکر دەبن وچەشادوشوکربونیك ؟لییّ دەپرسیّ و

:دەی مالّی ئێمەچۆنن کابرا:بەخواباشن. :هەمو ساقن؟ :ئەریّ بە خوا.

:کەسمان نەمردگە؟ :نە بە خوا! :کەسمان نەخوّش نیە؟ :نە بە خوا!

کابرا بەکاوەخوّ وپاش هەموقسان وکەمێك بیّ دەنگی دەلّیّ سەکولّ توّپیاوە؟

ئەویش دەلّیّ سەکولّ کابرا:ئەریّ ئەویش دەلّیّ جا سەکولّ بوّ توّپیاوە؟

:لەسەرکەلاکی ماینەبۆرەسەگان خینکاندویانە؛ ئەیی بەخۆا حەیفە؟
دەی جاباوە ماینەبۆرە بۆ تۆپیاوە؟!

کابرا:بەخۆای چەبێژم لە بن کەلاکی باوکت دا پساوە! ئەوفـەقیرە هاواردەکـاو ئـەی قورپوەسـەرخۆم بـاوکم بـۆ ئـەی باوکەڕۆباوەڕۆباوکەگیان؟!کـابراش لەسـەرێك مزگێنی خۆشتری دەداتیّ ودەڵیّ لە سەر کەجانی خوشکت داپاچراوە؛

ئەوجارلێی قیت دەبێتەوەودم وچاوی پڕدەکالەتف: بەگریانـەوە دەڵـیّ ئـەی کێمـان ماوە؛ بۆ ئێژی کەستان نەخۆش نیە و کەستان نەمردگە خۆکەسمان نەماوەگەماڵ بـاوکی درۆزنی باوەحیزتۆئێژی کەستان نەمردگە وکەستان نەخۆش نیە٠٠!

خرچەی چۆن دەخوا

کابرایەك زۆری ئیشتیالەخرچەی دەبیّ ودەچی لەنێوبارێکی خرچێکی هەڵدەبژێری ودەگـەڕیّ ودەچـیّ لەجێگایـەکی بڵیندلاقـی داوێتەسـەرلاقی وبەفیزدادەنیشـیت خرچەکەی دێنێتەپێشەخوێی توێلکەکـەی زۆرئەستورسـپی دەکـادەڵیّ بـابڵێن ئاغایـەك لێرەخرچەی خواردوە؟

بەڵیّ خرچەی دەخواوئاخروەلایەکی زگیشی ڕاناگا.

تیرناخواوپیّ دادیّ توێلکەکانیش هەموبەجوانی دەکڕوسێتەوەو دەڵیّ بـابڵێن ئاغـا نۆکەرێکی دەگەڵ بوە.

دیسانیش تێرناخوائەوجارتوێلکەکانیش دەخوادەڵیّ بـابڵێن ئاغاکەرێکیشـی پـیّ بوە،

ئاخرکەمتر واهەیە پیاوبەمیوەی تێربخوا تێرناخواو؟دەست دەکا بەتۆوقرتاندنێی تۆوەکەش هەمو دەنك دەقرتێنی ودەڵیّ بابڵێن ئاغاکەڵەبابێکیشی پیّ بوە؟

پیاوی نامەرد ڕێوی گونانی دەخوات

مام شەخسەو،شەختۆو،پێکەوەبەڕەفاقەتی دەسەفەرێ دابون دیاربو ڕێیەکی دوریان دەپێش دابو،یان هەرگەڕیدەبون، هەرکەسە بەشی خۆی بڕەنانێکی پێ‌بو؛

وەختێکی برسی بون شەخسەبەشەختۆی گوت باجارێ هەرلەنانێکی بخۆێن باخەسار نەبن. دەپێشدا بانانی تۆبخۆین، ئەگەر خەلاس بو دوایە نانی من دەخۆین٠

بەلێ ئەو پیاوە بێ‌فێل بو، قسەکەی لێ قەبوڵ کرد، نانی شەختۆیان خوارد چەندجاران هەتا خەلاس بو، دوایەشەختۆ ڕوی دە شەخسەی کردوگوتی نانی من خەلاس بو ئەوجاربێنەبا نانی تۆبخۆین؛ شەخسەدەلێ نەخێرئەمن نانی خۆمت نادەمێ! شەختۆ :جاچۆن نانم نادەیەی؟! : چۆنی دەوێ ؟ناتدەمێ نانی خۆمە.شەختۆی فەقیر:چون ئەتۆ هەتا نانی من خلاس بوەنانت دەگەڵ خواردوم ئیستا دەلێی نانت نادەمێ؟!:نەخێر نانی خۆمت نادەمێ. ئەوەی گوت ونانی دەست دایەو هەستا لیێدا ڕۆیشت.شەختۆی بێ‌فێڵیش بەبرسیایەتی لەوێ ماوە، ئێوارەبو، ڕێگای بۆ چ جێگایان دەرنەکرد، کەمێك ڕۆییشت ئاشێك وەدەرکەوت زۆرخوشحاڵ بو بەخوێ گوت ئەوشوّلەئەوئاشەی دەمێنمەوە نانیش پەیدادەکەم وبەیانیش خواگەورەیە،ڕوی دەئاشەکەی کردووەختێکی گەیشتێ وچۆ بەردەرکەی دیتی وگوتی ئەی ئەی کوڕەخۆچۆلە٠چارەی نەبوچۆنێو ئاشەکەی وشەو بەسەردەستاندا هات وتاریکایی پەیدابو،کابرا وەنیگەرانی کەوت وگوتی هەیاران نەبادا دڕندەیەك،شتێك پەیدابێت، بەبرسیایێتی بشخۆرێم بالەجێگایەکی خۆ بشارمەوە، چولەبەرزەلانەی ئاشیدا خۆی‌شاردەوە، دوای خۆشاردنەوەی دەنگەدەنگ پەیدابو گویی‌لێبوگورگ و ڕێوی و ورچ پێکەوە قسەیان دەکردن و زۆریش کەیفخۆش بون وپێ دەکەنین و،لە مام ڕیویان پرسی:ئەرێ ئەتۆ بۆ وا کەیفخۆشی خۆقەت وانەبویە ؟

ڕێوی:لە فلانە جێگایەی ئەوە بانبانکیك لە بەیانیڕا هەتاکو نیوەڕۆیە لیران دێنێ تە دەرێ ولەبەرتاوێ هەڵیاندەخات ولەنوێژ یش ڕا هەتاکو ئێوارێ دەیانباتەوەژورێ، هەر سەیرێ ئەو بان بانکەی دەکەم بۆیە کەیفم وا سازەوهیچ ئاگام لەدونیایەنیە.

ئەوجارڕوویــان دە گورگــی کــرد:ئــەدی ئــەتۆبۆوا کەیفخۆشــی چــت کــردوە؟!
گورگ دەڵێ: ژنی پاشای شێت بوەوکەسیش دەرمانی نازانی تەواوی مەڕوگاڕان وبەرغــەل و ... بەرەڵلانە، هەرچی پێم خۆشبیت ئەوی دەخۆم بۆخۆم سەرپشکم؛
دوایە لێیانپرسی:جا ئەوەکەدەڵەی ژنی پاشای شێتبوەدەرمانی هەرنیەیانای زانن.
گورك دەڵێ دەرمانی هەیە. وکەس نایزانی ؟لێی دەپرسن چاکەدەرمانی چیە؟!
گورگ:ئەوەبــەرانێکی شــینبەش دەگــەڵ مــەڕی ماڵەپاشایەبیکوژنەوەوبەمێشــکی ئەوبەرانــەی تــەواوی بــەدەنی ژنــی پاشــای پــێ چەورکــەن وکەمێکیشــی دەڕۆنــی دابــۆ سورکەنەوە، بیخوات چاك دەبیتەوەوحەلەمی لێ دەبڕێ.
:ئەدی مام ورچ ئەتۆ چۆنــە وا شادی؟ ورچ:لــە فلانــە جێگایــەی کانیــەکی لێیــە لــە بەرەوەی کانیەکەی، شەش، حەوت داری لێن، لە بن ئــەو دارانــە حــەوت کوپــە خەزێنــەی تێدان، لە بن دارە گەورەکــەی دادەنیشــم، بۆنــی ئەوخەزێنــەم بــۆ دێت وادەزانم تــازە لــە دایکی خۆم بە وەلــەدبومە.

بەڵێ ڕۆژ دەبێتەوەوشەختوی دڵ ودەرون پاك زگی تێردەکات ودەچــی دێارنــەدیاری بانبانکی دادەنیشی وبــەبێ دەنگی، هەرکــەدیتی ئــەوەبانبانك،لیرەکــان دەباتــەوەژورێ، غار دەداتەبان بانکێ،وەەمولیرەکانی کۆدەکاتەوەودیان باتــەوەماڵێ یاجێگایــەکی دیــاری کراو؛ ئەوجاردەچیت کوپەخەزێنەی بن داران دەبینێتەوە،ئەوانیش دەردێنی،دوایــەوەدوی پێ وشوێنی ماڵە پاشای دەکەوی ئەوەیە تەماح قەت پڕنابێ ودەچێتەماڵەپاشــای ودەڵــێ ئەمن حەکیمی شێتانم؛ پاشا دەڵێ ئەگەرئەوژنەم بۆچــاك کەیەوەهــەرچی لێت بوێم دەت دەمێ و ئەگەر چاکیشی نەکەیەوەلە سەرت دەدەم قەراری من ئەوەیە:جائەگەرپێت چــاك دەبێتەوەدەست بەدەرمان کردنێ بکەو،دەناخۆبەهیلاك مەدە،کابراش هەربەقسەی گورگی گوتی زۆرچاکە.ناردی بەرانیان هێناوەوگوشتیانەوەومێشکەکەیان دەرهینا تەواوی بەدەنی ژنی پاشای پێ چەورکردودەستوریشی دابڕێکی لەئەومێشکەی بۆسورکەنەوە، ئەویشــیان سورکردەوەو دایان بــە ژنــی پاشــای و خــواردی و پــاش چــەندڕۆژێکی چــاك بــۆوە؛ پاشا

هەرچەندی شەختۆ ویستی زیاتریشی دایە،هەردەوچەندرۆژەی دا توشی شەخسەی ڕەفیقی بو(ئەگەر نانی نەدابۆیە) کابراکەئاوای چاوپێ کەوت ئەگەردەولەمەندبوە، لێی‌پرسی:ئەوەئەوهەمولیرەوزێروپولەت لەکوێ وەدەستکەوتوە؟!شەختۆوکەهەروابە دلپاکی وبەبێ‌فێلی بۆی‌گێراوە،کۆنەئاشەکەشی پێ‌گوت کەلەکوێیەوهیچ بیرێکی ناحەزیشی لێ نەکردەوە،کابرای نامەردچولەجێگای شەختۆی خۆی مات کرد وپاش چەند شەوان جانەوەر خڕبونەوە،بەلام بەپێچەوانەی جاری پێشو، هەمویان تورەوناڕەحەت بون، هەریەکەی لوتی دە لایەکی بو ڕویان دە مام ڕێوی کرد:ئەرێ مام ڕێوی بۆواغەمگینی؟!

: جا چۆن غەمگین نەبم؛ نە بان‌بانك ماوەو نە لیرەسەیری چەبکەم!

:ئەدی مام گورگ ئەتوبۆوا تێکچویە؟: جاخۆ ژنی پاشای چاك بۆتەوەوهەموماڵات بەساحێب بونەتەوە بە سەوڕی سە یانیش تخون مەڕوبەرغەلم ناکەن

دەڵێن وەللا مام ورچ ئەتۆش وا دیارە نارەحەتی، ئەتۆ بۆ؟! :

خەزێنەکانیان دەرهێناون؛ هیچ کەیفم نەماوە خۆئێستا ناچمەبن دارەکانیش،

دوایە خۆبەخۆ گوتیان ئەوشەوەی پێکەوەئەوباسەمان کردوەئێرە کەسێکی لێبوە ئاوا لەمەحالی بوە بنی‌ئادەم شیری خاوی خواردوەوتەماعی زۆرە، ڕەنگ بێ بۆ قسە و باسی د یکە هاتبێتەوە، با ڕاوێکی لێدابەشین بزانین تۆڵەی لێ ناکەینەوە،

ئەوانە هەستان ڕاوی لێ دابەشن وکابرای نامەرد لە ترسان چۆ دە دۆلاشی ئاشێوە؛ ورچ دیتێوە بەلام دە دۆلاشیۆوە نەدەچو، ئەوجار گورگ لە سەرەوەڕا بۆی شۆڕ بۆوە، شەخسەداخزا خوارێ و هەر بەداران دە لمبۆزی گورگی دەکوتا، دەگەڵ هەلات هەلات وخۆشاردنەوەی وخۆڕێخشاندنێ پاتۆلیشی هەمو دڕابوو.هیچی بەلاق ولەتەران وەنەمابو، ئاگای لەخوارێ نەبو لەترسی گورگی، هەتالەبنەوەڕا مام ڕێوی هەردوگونی خواردن وئەوبەشی خۆی تۆڵەلێ کردەوە کابرا ش چی وەدەستنەکەوت هیچ ڕێویش گونی خواردن ،جا لەبەرئەو حەکایەتەیە،کەدەڵێن پیاوی نامەرد ڕێوی گونانی دەخوات.

*****

خودای ئەرزێ

وەکی مێژو بۆمان دەگێڕێتەوە لە زەمانەکانی پێشودا مەغولیەکان وەکو چەنگیز و هەلاکۆو تەیمورە شەل، خەڵکێکی زۆریان کوشتبو کە دە حیساب نەدەهات،جا ئەمە کارمان بەئەو حەکایەتە دوورودرێژەی نیە؛ بەلاّم لە زەمانی هەلاکۆخانی مەغولدا کابرایەك لە دەشتی خۆراسانێ زۆر سەری حاڵ دانیشت بو وەکو چ نەکرابێت، کەچی هەلاکۆخان چ ولاّتی نەهێشتبوئەوەندەی خەڵك کوشت بو،هەردە حیسابیش نەدەهات؛

وەختێکی لەشکری هەلاکۆی گەیشتنەدەشتەکەی وکابرایان دیت ئەوەدانیشتوە، هەلاکۆخان ئەگەردەبیینی ودەڵێ ئەوەکێیەئاوا بێ خەم دانیشتوە دابچون بی هێنن بزانم چەکارەیە،چەند کەسێك چون لێیانپرسی:ئەتو چ کارەی؟

کابرائەگەرئەولەشکرەی دی زۆریان لێ ترسا.هەربەسەرزاری داهات وگوتی ئەمن خودام! دەڵێن چۆن خودای؟! دەڵێ بەڵێ ئەمن خودام.

نەیان وێرادەستی لێ بدەن یاهیچی پێ بلێن ئەو خەبەرەیان بە هەلاکۆی گەیاند، هەلاکۆ بۆخۆی هات و لێیپرسی ئەتو چ کارەی؟

کابرا گوتی ئەمن خودام؟خودای ئەرزیم.

هەلاکۆدەڵێ دەتوانی سابیتیکەی؟

کابراپێوەببوکەوتەفکران وگوتی چ دەڵێن بۆو وەدیبێنم! هەلاکۆ دەڵێ ئەمەپیاوێکمان هەیە زاری چوکەیە، برێکی بۆگەورەکەوەوهەرئەوەندەمان لەتۆ دەوێ ؛

کابرا : ئەمن دەگەڵ خودای ئاسمانێ قەرارمان هەیەهەر کەسێکی هەر کونێکی لە پشتێندبەرەژێری هەبێت چوکەبێ وداوابکات ئەمن بۆی گەورەی دەکەم بەلاّم کونی لەپشتێندی هەوراز ؟کاری خودای ئاسمانێیە و ئەمن دەخالەت دە کاری خودای ئاسمانێدا ناکەم دەبێتە موداخەلە.

هەلاکۆ .شوکر .زۆری پێ پێکەنی وبەسەلامەتی بەجێیان هێشت.

******

نەخۆاردوو لە سمێلان مەیوو

کابرایەك ژنێکـی زۆر جوانـی هـەبو، ئـەو ژنـە چـەندە جـوان بـو، ئـەوەندەش بەناموس‌بوونەوەندەشی مێردەکـەی خـۆش دەویسـت، هـەتیۆیکی خوێرپلـە لـەکۆڵی نـەدەبۆوە، ڕێی‌پیٚ‌دەگـرت و لـەبەری‌دەپاڕاوە و ... ژنـەش لـەبەر حـەیای خۆی هـەتا ئابڕوی نەچیت، ڕۆژێکی لـەگەڵ مێردەکەی باس‌دەکات کە فلأنە هەتیوەڕێگام پیٚ‌دەگریت و لـەکۆڵم نابیتەوەدەترسێم ئابڕۆم بەریت؛ کابراش دەگەڵ ژنەکەی ڕاوێژیٚ دەکەن ودەڵـیٚ بە هەرجورێکی بیٚ بی هێنیتە ماڵی جادەردی دەزانمٚ.

بەڵی؛ هەتیودیسـان ڕیـی پیٚ‌دەگریـت. :ئـەریٚ ئـاخر دلٚم‌تۆقـی، مـردم لـەسوێیانت؛ ڕوحمێك ... !

ژنە: هەرلـەکۆلمٚ نابێـەوە؟! هـەتیو:نەبـەخوای، یـان دەبـی قـەولم پیٚ‌بـدەی یـان لـە سەرەتۆ دەبیٚ بکوژرێم. ژنەبۆئـەوەی خاترجـەمی کـات و،نیگـەرانی نـەمێنی دەڵـیٚ ئـاخر ئەگەرئەتۆ قەولم پیٚ‌بـدەی ڕازم لـەلای کـەس ئاشـکرا نەکـەی و هـەر لـە لای خـۆت بێـت، ئەودەمی ئەمنیش قەولت پیٚ‌دەدەم. هەتیو:هەروەکی دەلێم یان دەبیٚ قەولم پیٚ‌بدەی یان لەسەرەتۆ دەکوژرێم. هەر ئاواش قەولت پیٚ‌دەدەم، لە خۆم و لەخۆت زیاترکەس نـەزانی.

ژنە:زۆرچاکەئەوشۆمێردەکەم لەماڵیٚ نابیت لەسەرنان‌خواردنیٚ وەرە.بەڵیٚ هەتا ڕۆژ ئاوابو و شەوداهات هەتیو.وەختابوشێت بیت هـەر بەتـەواوی تـاریك نـەببو،خـۆی دەماڵـەکابرای هاویشت، ئەو ژن و مێردە کارەکانی خۆیـان زۆر بـە جوانـی ڕێـز کردبـون. هـەتیو کـە لـە دەرکەی‌دا ژنە دەرکەی لیٚ‌کردەوەو خەریك بوڕاماڵی بۆبەریت ژنەبۆخافلاندنێی پێـی گـوت ئەتۆ بۆوابەتالۆکەی؟! هەتابەیانی ناهێڵم برۆیەوە،خۆهـەموڕۆژیٚ گولـەم ناچێتەسـەفەریٚ وئەتوم وەدەست کەویٚ! بەئەو جورەی نەیهێشت دەستی لێـداو گـلأوی کـات هەتیوبەئـەو قسانەئەرخەیان‌بوویٚ دەنگ دانیشت،هەر پاشی دانیشتنی وی لە دەرکـەیان‌دا، ژنـە زانـی مێردەکەیەتی بانگی کرد:کێیە ! :کابرای مێردی ولأمی داوە و وگوتی ئەمنم ژنـە:حـا کوێـڕا هاتیەوە؟! مێردەکەی: بلێم‌چی بۆم جورنەهات! ژنە:ڕاوەستە ئـەوە لـە سـەر جیٚ‌نوێژێم

ئێستا دێم. هەتیودەڵێ جاچملێدەکەی خۆ.خانوبەرەی ئەوسەردەمی بەتایبەتی ماڵی فەقیرهەردیوێکیان هەبوو چەدیوی دی بەسەرەوەنەبو؟ژنە:چتلێبکەم؟!هێندێکیان بزن دەلایکی ژوریّ کردبون وگوتی شمەکانت فرێدە هەرئەوکراسە ڕەشەت با دەبەردابیت و بچۆ نێو ئەوبزنانەئەگەرنوستین ئەتوش دەرکەی بکەوەوبڕۆ. هەتیو بەناعیلاجی بە قسەی ژنەی کردوچۆو نێوبزنان و ژنە دەرکی لە مێردەکەی کردەوە، هاتە ژوریّ و لێی پرسی بۆ وازوهاتیەوە، قەرار نەبو سبحەی نیّ پاشنوێژیّ بێیەوە؟! کابراگوتی وەڵلا کارەکەم بۆجورنەهات ئەومام کابرایە هەرلەماڵێش نەبو، هەتاسبحەینیّ لەویّ چمکردبا؟!

ژنە:باشە دەی. کابرا هێندە دانانیشی وهەتیویش دەنێو بزنان دادبینیّ بە ژنەکەی دەڵیّ ئیشتیام لێیە باکارێکی وابکەین،ژنەش هەروەکی قەراری دایان نابو..بڕێکیشی زیادکردو :ئەریّ ئەوەبۆ هەرچاوت پێم کەوت وئیشتیات دەشتیّ هەموڕۆژیّ بەئەوئاوە ساردەی نەحەمامێك ونە...خۆم پیّناشۆریّ نابی،کابرا.بڕێکی لەبەر دەپاڕێتەوەژنەخۆی بۆڕوت دەکاتەوەولەپێش چاوی هەتیوی ئ...ی خۆشیان کردو،پاش دەموکێکی دیسان داوالەژنەکەی دەکا:بەخوای نابی .کابراش:بەخوای نەمدەیەی ئەوجاردەچمەزگ ئەو بزنانە! ژنە :کەیفی خۆتەچەدەکەی بکە!کابرا دەچێتە نێو بزنان وەبەر هەتیوی دەنیشیّ وکاری دەگەڵ، تەواو دەکات ودوبارەی دەکاتەوەو لەجاری سێهەم دیسان بە ژنەکەی دەڵیّ با کارێکی وا بکەین!ژنە هەروای جواب دەداتەوەو:کوێڕادیسان ئیشتیات چوێەودەڵیّ بەخوای نات دەمیّ کابراش هەروا دەڵیّ نەمدەیی ئەمنیش هەروادەکەم .ژنەش دەڵیّ چ دەکەی بکە،بۆجاری سێهەم کەهێرشیّ بۆهەتیوی دەبات مەمنابەزەبری دوجارەناڕەحەت ببو هەموشتێکی لەبیردەچیتەوە دەبالەخۆیدا گوتی ئەگەرئەوجاریش تخونم بیت ئەو سەگبابەدەمکوژێت،ئەگەرکابرا لێی نیزێك بۆوە هەتیو دەڵیّ بۆسەگ باب هەرئەمن بزنم،

ئەوەیە سەرئەنجامەی ناپاکی وتەماح دەناموسی خڵکی کردن؟! ...

❋ ❋ ❋

وای تێخێره

چۆبوه خوێیه له گەڕانەوەیدا ده چۆمـی کـەوت، کەرەکـەی خینکاویەکورتانـەوه بـه چۆمی دا ڕۆیشت و خوێیەکەشی بۆوه به ئاو،بەناعیاعج به سەڵتی گەڕاوه بۆماڵێ

دایك بێخەبەر لەهەموشتێکی، لێی دەپرسی:ئەدی ڕۆڵە کوا کەر و بارت؟

کوڕەکـه دەڵـێ دایـه گیـان کەرەکـەم لێ ده چۆمـی کـەوت و خینـکاویـه کورتانـــەوه دەگۆمێ کەوت وڕۆیشت خوێیەکەش بۆوه به ئاو.

دایکی : گوێ لەکوڕەکەی بونەگەردەڵێ چی ولێی حاڵی دەبی کوڕەکەی دەڵـێ چـی ئاخردایکی فەقیرتەنیادەسحێب وسلاوەتی بـەش مـابون لەدونیایه بیریشـی لێ نـەکردەوه ئەوقسەچاکەویان خەراپه،؟

لەسەرەخۆدەڵێ دەی کوڕم بەڵکو وای تێ خێره !

کوڕه دەڵێ دایه گیان ق ...ی تۆی تێ خێره؛

کەرەکەم خینکاوەو خوێیەکەشم به ئاوێ دا چووه چی تێ خێره ؟!!!

د یسان دا یکەکەوای بیرلێ ناکاتەوەوبێدەنگەی لێ دەکا وهیچ ناڵێ؟؟

❋ ❋ ❋

جوتێر و کوپەزێڕ

دەڵێن کابرایەك جوتی دەکرد ،بەهۆهۆو بەبابەوەت دەبەرمرم گاشین هەمولەشی بەئارەقەو.وزۆریش ماندوپێی خۆش بودەئەو.وەختەی دابیانوێکی بۆهەڵکەوی وبڕێك بحەسێتەوە.لەناکاو خڕەیەکی لەگاسنی هات، تەماشای کرد؛ چونکە ئەو زەمانیش وەکو ساڵەکانی هەزاروسیێ سەدوشێستی بەئەولاوەکە هەموچاك و پیرو قەبری پیاوچاکەکانیان داونەتەوە خەبەری ئەوجورە شتانە هەبو؛ بەجوانی کە تەماشای کرد کوپەلێك بوئەگەر سەری کوپەی کردەوە، پڕ لە لیرە؛ دیارە کە دیتنەوەی شتی وا چەندە خۆشە ورەی دەدابەپیاوی، کابرا لەشایان گەشکەبو؛ کوپەی دەرهێناو، دەئەو وەختەیدا سوارێك بەڕێیەدا دەهات،لەئەولاولایان دەیڕوانی ڕییەکەلەقەراغ زەویەکەی بوئاوڕێکی وەجوتێریش داو ، جوتێر کە ئاوردانەوەی سواری دیت، ڕەوانە کوپەڵەی دە تورەکەی ناو حاشاریدا و گوتی؛ بەخوای ئەوە ئەوسوارە ئاگای لێبوە، وئەوە دەچیت بەپاشای بڵێ، با بانگی بکەم بیدوێنم بزانم هیچ ناڵێ.مام پیرۆت:هۆی کاکی سوار: کاکی سوار! سوار:بەڵێ :بێزەحمەت هەتا ئێرەوەرە. کابرای سوار چوبۆ لای مام پیرۆتی؛ فکری هەمو شتێکی کردبا فکری ئەوەی نەدەکرد کە ئەوجوتێرە کوپەیەکی لیرە دیتۆتەوە، بەلام فکری دەکرد کارێکی بەوی هەیە. سوار:کاکە ماندونەبی! مام پیرۆت دەڵێ خواعافوت کات بۆخۆت ماندونەبی. سوار:خوات لێ ڕازی بیت، کاکی جوتێر ئەمنت بو چییە؟! مام پیرۆت:ئەرێ بە فکری تو ئەودڕوانە بدروم یان بیانسوتێنم؟ سوار:جا کاکە ئەگەر بیاندروی پەلیی دەبیت ودڕوشی هەردەبیت، بەلام ئەگەر بیانسوتێنی ئەوانەی هیچ نابن تۆویشی نامێنێ. مام پیرۆت:جا باشەئەگەر وابیت دەیانسوتێنم، بەڵێ سوتاندنیان چاکترە. زۆر باشە.

کابرای سوارخواحافیزی لێ کردو لەزەویەکەی وەدەرکەوت، دە فکری خۆیدا گوتی جا پیاو هێندە نەزان دەبیت! ئاوڕێکی دیکەشی وێدا، دیسان مام پیرۆت گوتی بە خوای زانیویەتی وئەوەدەچیت بەپاشای دەڵێ؛ دیسان بانگی کرد:کاکی سوار! تۆخوا تائێرە بگەڕێوە. کابرای سوار گەڕاوە بۆ کن مام پیرۆتی و:چتدەوێ بابم؟مام پیرۆت: ئەرێ

کاکە ئەوزەویەی بەکەشاو بکەم یان بە سەردێر کێەیان باشترن؟! سوار :کەشاویش باشە بەلام سەردیر قایمترە. مام پیرۆت:جائەگەر وابیت بە سەردێری دەکەم. سوار:بەخوای جا بۆخۆت باشتر دەزانی. سوار وەڕێکەوت ولەسەرڕێیە، تەماشایەکی مام پیرۆتی کرد و لەبەرخۆیەوە گوتی جا ئەتوجوتێری نەزانی کەشاو باشترە یا سەردێر!

مام پیرۆت چاوی لەچاولێکردنی سواریبوگوتی، بەلێ زانیویەتی ودەچیت بەپاشای دەلێ؛ دیسان بانگی کابرای سواری کرد: کاکی سوار! کاکی سوار! توخوا بگەڕێوە کارێکی دیکەشم پێتە. سوار:ئاخ؛ هاوار؛ لە دەست ئەوکابرایەی نەجاتیم نابیت، دەڵەی شێتە، بۆجاری سێهەم گەڕاوەبۆلای مام پیرۆتی.گەییشتەلای:بەلێ؛چیە؟!چتدەوێ دەی مام پیرۆت چەبرسیاری دیکەی نەبو؟! ئەرێ کاکە ئەو گایە چاترە یان ئەوی دیکە؟! کابرای سوار:جا بابم ئەمن چوزانم، گاجوت، گاجوتی خۆتن بۆخۆت جوتیان پیدەکەی ئەمن چ بلێم! نا! نا! ئەتۆچاتردەزانی پێم بلێ.سواردیتی کابرادەست بەردار نابیت پێیگوت هەرگایەکی ڕاست بڕوات و خەتێ خوار نەکات و مانێنەگری ئەو گا، گای چاکە. مام پیرۆت:ئەو گابازوە ئەوی ئەتۆ تەعریفی دەکەی وایە. سوار:جا ئەوگایە لە گایەکەی دیکەت چاترە. کابرای سوار وەڕێکەوت، کە گەییشتە سەر ڕێیەکەی ئاوڕێکی وێداوە، دیسان لەبەرەخۆیەوەبرێکیشی دەست وسەربزاوتن وگوتی پێم وابی ئەوکابرایە تەواو نیە، دەناچۆن گاجوتی خۆیەتی وبۆخۆی جوتی پیدەکاولەمن دەپرسیت ئەوگایەچاترەیان ئەوی دی چابولەکۆڵم بۆوەخەلاسیم هات لەدەست ئەوکابراشێتەی؟! مام پیرۆت کەدیتی سواردیسان ئاوڕی وێداوەگوتی، نەخێر زانیویەودەچی بەپاشای بلێ،بۆیەهەرئاوڕان دەداتەوەبانگی کرد:هۆی کاکی سوار! توخواوەرەکارێکی دیکەشم پێتە!سوار:ئەی کوڕە خۆلەکۆڵم نابیتەوەبەشێتم دەزانی وەڵلا نایەم. مام پیرۆت:وەڵلا دێی! سوار:وەڵلا نایەم! سوار ئەوەی گوت و ڕکێفی لێداو هەلات ڕۆیشت.هەر سوار هەلات، مام پیرۆت داروباری هاویشتنەسەرنیری و تورەکەڵەی (کوپەکەی تێدابو)لە پشتی بەست وهاتەوە مالێ،

مام پیرۆت ژنێکی زۆرزاناوزیرەکی هەبو، ئەگەرچاوی بەمێردەکەی کەوت وئاوا زوو

لە جوتیڕا هاتبۆوە، زانی شتێك ڕوی داوە،مام پیرۆت بانگی ژنەکەی کرد:خەزاڵ دا ئەو گایانە داکە! خەزاڵ غاریداگایەکانی داکردن :ئەدی ئەوە ئەتو بۆکوێ دەچی؟!

مام پیرۆت :ئەمن دەچمە دیوانێ پاشای. خەزاڵ شکێکی کرد:وەرە ژورێ ماڵە حاجی هەباسی ماستێکی ئەوەندەخۆشیان بۆهێناوین؛وەرەپاروەنانێکی بخۆئەمنیش بڕێك تفاقی دەپێش گایەکان دەکەم، بەڵێ؛ خاڵ پیروتی بەئەوجورەی فریودا تورەکەی لە خۆیکردەوە، بۆ وەی ژنەکەی فکرێ نەکات دەناخۆئاگای لەهیچ نەبوهەرشکیکی کردبو، تورەکەی لەدەرێدانا.خەزاڵ نان و ماستی بۆمام پیرۆتی داناو بەبەهانەی گیاهێنانێ چۆ دەرێ، کوپەڵەی دە تورەکەیدا دیت، دەری هێناو،دە کۆخی نا.بەردێکی وەکو کوپەڵەی خڕ و لەباری لەدەرکێ بۆ دە تورەکەی ناو،

مام پیرۆت دوسێ پاروی نان خوارد ئەو ماستەی خەزاڵ دەیگوت، هەونەبو، نەیزانی بۆ فریودانیەتی بەتاڵوکە هاتەوە دەرێ بێ ئەوەی تەماشای تورەکەی بکات چونکەخەزاڵ زۆر زانایانەدەگەڵی هاتەدەرێ،تورەکەی لەخۆی بەست وچوبۆ دیوانی پاشای کە گەییشتە بارەگای پاشای،جوابی دەرکەوانی نەداوە ئاخیرەکەی ئیجازەیان بۆ وەرگرت؛ چۆ ژورێ لەشایە ئەوەی خەزێنەی بۆپاشای هێناوە.تورەکەی لەخۆی کردەوە ولەپێش پاشای بە عەرزێی داداو، بەردێکی خڕیلکەهاتەدەرێکەچاوی بەئەوبەردەی کەوت وەك تاسانێ تاسا،

پاشاو وەزیرونایب کە چاویان بەئەو وەزعەی کەوت وئەوبەردەخڕەوکابرائاوا بەڕاشکاوی بێتەدیوانێ پاشای لێیانپرسی ئەوە چیە؟! ئەو بەردەت بۆ هێناوەتە ئێرە. مام پیرۆت نەشەمزاوکوتی ئەوە دەگەڵ خێزانم گرێومان کردوە، ئەمن دەڵێم ئەوبەردە نیوپوت دەبێت خێزانیشم دەڵێ نیوپوت نابێت ،هەموان زانیان ئەوقسەوانیە. پاشازۆر هێدی و لەسەرەخۆ پێیگوت تەرازو هەبو کێشاباو مەعلوم دەبو؛ مام پیرۆت:ئاخر قوربان لە حزۆر جەنابی پاشای باشتربو. وەزیرێك ئەگەر چاوی بەکابرای و ئەو بەردە خڕەی کەوت بە پاشای گوت وانیە، ئەوکابرایە شتێکی دیوە، پاشا گوتی شتی چی دیوە؟! با بڕوا، وەزیر گوتی نەخێر قوربان شتێکی دیوە،

هێنایان دە دیوێکیان کرد، دەرکەکەی کون کونبو برێك دەوی دابو لەکونەکانڕا تەماشایان کردبەدەستان ، ئیشارەی دەکرد و تەعەجوبی دەکرد، کوپەولیرەکانی دێنانەوە بەرفکری خۆی ؟هێنایانە دەری و لێ یانپرسی:ئەوە چتدەگوت ؟!

مام پیرۆت: هیچم نەگوتوە:چۆن هەر بەدەستان ئاوات دەکردوسەرت ڕادەوەشاند؟ :ئەها! ئەوە دەمگوت پاشا کەللەی دەلەی کەللەی دێویە، قینگی هێندە زەلامن دەلەی سەکۆی پینەچیانە ...ـی دایکیشی ئەوەندوکەیە چۆن تێوەهاتوە؟!

پاشا برێك پێکەنی و گوتی بەرەڵلای‌کەن بابڕوا.

هەرئەووەزیرەگوتی ناقوربان! شتێکی دیوە، ئەوجار هێنایان دە دیوێکیان کردو بەدوکەڵی کایە قانگیان دا. مام پیرۆت وەپشم و هۆڕ کەوت هاواری کرد، دەرم هێننەوە پێوودەڵێم، هێنایانە دەری وەزیرو پاشا هەمو ڕاوەستابون پێیانبڵێ، دەی بڵێ بزانم. مام پیرۆت زانی بۆی دەچێتەسەری خۆی لێ شێت کردن دەڵێ پاشا! پیاو بەدوکەڵی کایە زو دەخینکێ، جارێکی دیکەهێندە کەرمەبە،کەس بەدوکەڵی کایەقانگ مەدە.

دیسان پاشا گوتی بەرەڵلای‌کەن بابڕوا،وەزیر گوتی نا! پاشا! شتێکی دیوە، بەڵێ هێنایان دەمەڕیان وێدان وکەبیانلەوەڕێنێ. گوتیان ئەوەدەمەڕەن مام پیرۆت:بەڵێ دەمەڕن،دەکەسیشیان هێنان وگوتیان ئەوەش دەکەسن؛:بەڵێ دەکەسن:هەریەکەی مەڕێکی بگرن.هەریەکەی مەڕێکیان گرت.دوبارەگوتیان دە مەڕتەواون؟!مام پیرۆت :بەڵێ تەواون؛ دەبڕۆهەتائێواری بیانلەوەڕێنە ئاگات لێبن؟ گوتیان بابزانین هۆشی هەیە دەزانی بیانلەوەڕێنی و هەموان دێنێتەوە.خەزاڵ ئاگای لێبو.زانی خەریکن فێڵێکی لێ بکەن کوپەکەشی چاك شاردبۆوەچوبرێك مام پیرۆتی خافڵاند،بەبیانوی نان خواردنێك یا٠٠ هەتا هاتەوە مەڕێکی لێدزی ،مام پیرۆت زانی مەڕێك نەماوەبەڵام وەسەرەخۆی نەهێناوونەشی وێرابیان بژێرێتەوە.ئێواری مەڕەکانی بردنەوەئەگەربژاردیانن،نۆمەڕمابون گوتیان ئەوەنۆمەڕن؟!مام پیرۆت:بەڵێ نۆمەڕن.:ئاخر بەیانی دەمەڕ بون؛:بەڵێ دەمەڕ بون:ئەدی ئەوی دیکە چی‌لێ هات؟!مام پیرۆت:هەرئەوەندەبون.دوبارەپرسیاریان لێ کردەوە

:باشەئاخربەیانی دەمەڕنەبون مام پیرۆت:بەڵێ دەمەڕبون ئیستا خۆنۆمەڕماون ،
مام پیرۆت :بەڵێ نۆمەڕماون ئەدی ئەوی دی چی لێ هاتوە،مام پیرۆت :هەرئەوەندەبون. پیاوی پاشای بانگیان کرد.دەکەس هاتن.گوتیان ئەوەدە کەسن!:مام پیرۆت :بەڵێ دە کەسن:مەڕەکانیش دەبون:دەڵێ دەبون ئەرێ بۆهێندەی دەڵێن!هەرکەسەمەڕێکی بگرن. هەریەکەمەڕێکی گرت، پیاوێکیان بێمەڕماوە.گوتیان باشەئەدی مەڕی وەی کوانێ؟!
مام پیرۆت: دەی خۆئەمن دەستیی ئەوەم نەبەستبۆن بابۆخۆی وەکوئەوانی دیکە مەڕێکی گرتباوە.چی لێ بکەم پاشاگوتی بابەلێیگەڕێن بابڕواخۆئەوە شێتە!وەزیر دیسان گوتی قوربان شتێکی دیوە وەمنی دە. پاشا:باشە ئەوە وەتۆم دا بزانم چی لێدەکەی؟!

ئەوجار وەزیر باڵتۆی خۆی وێدا گوتی بڕۆ ئەوباڵتۆیەی بفرۆشە. مام پیرۆت باڵتۆی بە سەرشانیداداو بەکوچەیدا هاتەخوار؛ قەزاوقەدەر ڕێگای کەوتەدەرکێ ماڵە وەزیری، بەوێداهاتەخوارێ و. ژنی وەزیری لە دەرکێ قەدەمی لێ دەدان،چاوی بەباڵتۆیەکەی وەزیری کەوت ناسیەوەوبانگی کرد:کابرا داوەرە!مام پیرۆت هات:بەڵێ چت دەوێ خانم؟ : ئەوەئەوباڵتۆیەی چلێدەکەی ؟

مام پیرۆت:دەیفرۆشم.خانم :بەچەندی؟ مام پیرۆت:بە تمەنێك و ٠٠کی

خانم دەڵێ برۆبرۆ قسەی بێجێ بۆ دەکەی؟

مام پیرۆت:جاخانم مەیکرە!مەجبورم نەکردوی ئەمن ماڵی خۆمەو ئاوای دەفرۆشم. مام پیرۆت ڕۆییشت و ژنی وەزیری بەقەرەواشێ گوت، بە خوای باڵتۆی وەزیریە دەبێ بۆکوێی بەریت؟ قەرەواش:خانم خۆ ئەمن دەنگێ ناکەم ئەگەر پێت خۆشەهەتا بانگیکەم لێی بکرە. ژنی وەزیری بوخاتری باڵتۆی وەزیری کەبەخۆڕایی نەچێ دەڵێ دا بانگیکە. قەرەواش بەغار وەدوایکەوت، مام پیرۆتی هێناوە، دوبارە لێیپرسی:ئەگەر دەیفرۆشی چەندی دەڵێی هەتا پوڵت دەمێ؛ مام پیرۆت:خانم عەرزم کردی لەوەندەی کەمتری نادەم جابۆخۆت دەزانی.بەڵێ خانمێ وەزیری باڵتۆی وەزیری بەدڵخوازی مام پیرۆتی لەمام پیرۆتی کڕیەوە. پوڵ وحەقەکەی دایەومام پیرۆت بەکەیف خۆشی گەڕاوە بۆ دیوانی

پاشای، پوڵەکەی لە پێش پاشای دانا؛ وەزیر و نایب وەزیریش بۆخۆی لەوێ دانیشتبو: چۆن باڵتۆیەکت بە تمەنێکی داوە؟! ئەوە بە کێت فرۆشتوەواهەرزان؟:

مام پیرۆت:بە ژنێ وەزیرم فرۆشتوەدەڵێن بەتمەنێکت فرۆشتوە؟ :ناوەڵڵا؛ بەتمەنێکی وبە... کەم فرۆشتوە.ئەگەروای گوت،وەزیر.ڕوی لێ وەرگێراوزۆری پێنا خۆش‌بو،هەرای فەراشی کرد:وەرەئەوپیاوەی بەرەلەدەری شاری بەرەڵڵای کەن خۆشێتە،

ئەوجارپاشاگوتی:نا!نا!وەزیر!شتێکی دیوە،بڕێکی دیکەشی لەئەولاولایان دە بزانە چی دیکەی لێ پەیدانابێ پاشادوسێ جاران بەوەزیری گوت دەی دەی شتێکی دیوەدەی! ئەوجار مام پیرۆت هاتەوەماڵێ،بڕێکی نارەحەتی کێشا،بەلام لەباتی ئەوهەموزەحمەتەی تۆڵەشی کردبوۆوە شتێکی وای وەدەستکەوت ئەگەرنرخی ئەوزەحمەتەی هەبیت گەییشتەوە ماڵێ ژنەکەی پێی‌گوت جا هەتا دەمری بیخۆ لە سایەی ئەو. کەللەیەوە.

چوێلەکە و سی مسقاڵ زێڕ

کابرایەك چوێلەکێکی دەگری، چوێلەکە لێی دەپرسی:چم لێدەکەی؟ کابراش دەڵێ دەت خۆم چت لێ دەکەم.چوێلەکە:مەمخۆسێ نەسیحەتانت دەکەم بەئەوشەرتەی لەگوێی بگری،ئەوەچاکترەلە پاروە گۆشتێکی من. بەڵێ کابرا ڕازی بو،چو ێلەکەی لە سەر بەری دەستی دانا.چوێلەکە گوتی ١ـ لەدوای چوان مەڵێ ئاخ ٢ـ کچەتیوان مەکەبەشەوچراغ ٣ـ بەرکوێرەکانیان مەکەبەباغ،کابراش هەموی گوێ لێ بون وگوتی زۆرباشەبەقسەت دەکەم ،ئەوجارچوێلەکەچولەسەرداریکی هەڵنیشت وڕوی دەکابرای کردو گوتی ئەتو ئەمنت بۆ بەردا؟کابرا :بۆ،چوێلەکە!: ئەمن سی مسقالم زێڕ دە ئەوکی‌دایە؛ دەگەڵ چوێلەکەوای‌گوت،کابراگوتی ئاخ چۆن لەقیسم چوی فێڵت لێ کردم!چوێلەکەڕوی تێ دەکا ودەڵێ باشە قەرار نەبو لەدوای چوان نەڵێ ئاخ، ! خۆ ئەمن هەمو لەشم بیست مسقاڵ نابیت، سی مسقاڵ زێڕ چۆن دە ئەوکێ من دادەحاوێتەوە کابرا گوتی وەلاهی وایە،دەی باشە ئەوانی دیکەم پێبڵێ. چوێلەکە گوتی نەسیحەتی ئەوەڵیت زۆر جوان دەگوییگرت نۆرەی ئەوانی دیکەیە جیقیکی کرد و هە ڵفڕ ی وڕۆ یشت ؟!

خاچی ئەرمەنی

دوکانداریکی ئەرەمەنی خاچی فرۆشتنیێ هەبون،خاچێکی لە دەرێ هەلأوەسیبو بۆفرۆشتنێ؛ پەلەوەرێك هەموڕۆژێ دەهات وبەخاچەکەی هەڵدەڕیا و دەڕۆیشت، ئەوکابرایەبەفکری خۆی وایدانا کە ئەو پەلەوەرە مسوڵمانە و خاچی ناخۆشدەوێ بۆیە پێی هەڵدەڕی. بۆ تاقیکردنەوەی، پێالێکی مەشروب لە قەراغ خاچەکەی دانا هەمان پەلەوەرهاتەوە، مەشروبەکەی خواردەوە، دوایەش بە خاچەکەی هەلأڕیا و لییێدا ڕۆییشت ئەوکابرادوکانداره زۆری پێ سەیربو. سەری هەڵێنا، هەر چەند تەیرەکە لەوێ نەمابو، گوتی ئەگەرئەتومسوڵمانی ئەومەشروبەت بۆخواردەوە؟ بەمەزهەبی مسوڵمانان مەشروب حەرامە،ئەگەرمسوڵمانیش نی،خاچ لەلای غەیرەمسوڵمانی خۆشەویست وموقەددەسە، بۆبەخاچی هەلأڕیای.

هەیاس و تاقیکردنەوەی سێ کوگڵ

ڕۆژێکی هەیاس بەنێوبازاریدادەڕۆیشت چاوی بەکابرایەکی کەوت سێ کۆی گڵ دانابو بۆفرۆشتنێ چوکن کابرای پییگوت کاکە ئەوە کۆی بە چەندیە؟

کابرا، دەڵێ بەسیرێکیە.هەیاس سیرێکی دەرهێنا.وەکابرای داوگوتی مەعنای ئەو کۆیەی چیە پێم بڵێ؟ کابرا دەڵێ ئەو خاکە وەسەر ئەوکەسەی ئیعتیبار بە زاڵمان دەکات. هەیاس سیرێکی دی دەرهێنا وەکابرای داوگوتی مەعنای کۆی دوهەم چیەبائەویش بزانم؟ کابرا دەڵێ ئەو خاکە وەسەر ئەوکەسەی سرڕی خۆی دە بەردەستی ژنێ نا.
هەیاس سیرێکی دیکەشی دەرهێناو،وەکابرایداوگوتی مەعنای کۆی سیهەم چیە بابیزانم وبێ خەم بم ودیارەبەخۆڕاییش ناچی؟!

کابرا دەڵێ ئەو خاکە وەسەر ئەوکەسەی بێگانەی گرت و خۆیبەردا.

بەڵێ ·ئەو سێ قسەی زۆر جوان هەلگرتن، ڕۆژێکی دەستی کرد بە تاقیکردنەوەی ئەو سێ قسانە.چو بەرانی سوڵتان مەحمودی هێنا لە ماڵێ شاردیەوەو،بەرانێکی خۆی کوشتەوە،لەکن ژنەکانی گوتی ئەوە بەرانی سوڵتان مەحمودیە کوشتومەتەوە.بەرانیان

کەوڵ کردودەگۆشت وردکردنیدا بەهانەی بەژنەکان گرت ودەگەڵ ژنەکانی بەشەڕهات، چونکەهەیاس دو ژنی هەبونە یەکیان خزمی خۆیبو ئەوەی دیکەش بێگانەبوە،

ڕەژنەکانی کەوت ژنە بێگانەکەی بۆئەوەی خەڵك بزانی وئەوکارەی لێ ئاشکرابێ لەنێو کۆلانی نەڕڕاندی:خۆ ئەمەش بەرانی سولتان مەحمودی نین بنکوژیەوە. ئەو ڕۆیی، ژنەکەی خزمیشی بەبێ دەنگی چۆماڵەجیرانیکی؛هەیاس ئیێکیکی ناردەکن ژنەکەی خزمی و:پێیبلێن کێردەکەلەکوێیە ئەوەبۆی مەحتەلم؟! ژنە کە: ئەوە لەنێو گەلاکەلەمانۆدایە ئەوکەلەمەی لەبەر دەستندابو و وردن دەکرد، گۆشتی کردە کەلەم؛ گوتنی ژنەکەی زۆر پێ خۆشبو،بۆخۆی چوژنەکەی دڵخۆشی داوەو هێنایەوە ماڵێ و ژنە بێگانەکەشی قەت نەهێناوە؛خەبەربەسولتان مەحمودی گەییشتەوەکەهەیاس بەرانی تۆی دزیوەو کوشتویەتەوە،هەیاسیان هێناوحوکمی درا.دەبێ ئیعدام بکرێت چونکەخەیانەتی بەئەمانەتی شای کردوەلەبن داری ئیعدامیان ڕاگرت هەیاس خزمی زۆربون بەلام هات و چۆی لەگەڵ نەبون و نەیدەخوێندنەوە، ئەگەر خزمەکانی خەبەری ئەوەیان زانی سولتان هەیاسی لە سەر بەرانی ئیعدام دەکات هەموکۆبونەوە،هەرچی هەیان بوحازربون بیدەنە سولتانی لەباتی خوینی بەرانی هەتا لە هەیاسی خۆشبیت و بێگانەکانیش هەمو گیفەی سمێلانیان دەهات، هەیاس کەئەوەشی تاقی کردەوە بانگی جەللادی کرد:بەرانی سولتانی ئەوەلەماڵێیەو ساغ وسلامەتە؛چون بەرانی سولتانیان هێناوە.هەر سێ کوی تاقی کردنەوەجا ئەوجارلەئەوداخە ی خۆی لە سولتانی ونکرد،وای خۆ لێ شاردەوە هەرچەندی گەڕان نەیاندیتەوە ئاخرەکەی ئەوتەگبیرەیان بۆ کرد، جا هێنایان هەردیێەی گیسکیکیان بەکێشان تەحویل دان هەتاماوەیەکی دیاری کراو بەخێویبکەن، نابی نەکز بیت ونە قەڵەو.پاش ماوەکەی گیسکەکانیان هێنانەوە، ئی وابو دو سیێ زیادکردبو ئی وابو سێ سێ کەم کردبو، هەیاسیش چوبولەدیێەکی چوکەڵە،ببوە ئاشەوان، گیسکیان هێنان و گوتیان نابی نە قەڵەو بیت و نە کز، ئاغای ئەو دیێەی زۆری فکر کردەوە دوایە عالەم بە ئاغایان گوت ئەو کارەکاری ئەو ئاشەوانەیە؟کەس نەیدەزانی ئەوەهەیاسە،گیسکیان

وەئاشەوانی دا. هەیاس دو فەرخە گورگی گرتن هەتا ئێواریّ گیسکی زۆربەجوانی بەخێودەکرد و ئێواریّ فەرخە گورگی پیّ نیشان دەدان، وەکو خوّی لیّدەهاتەوە،

تەنیا گیسکی هەیاسی لە قەراری خوّی مابو وەدەنا ئی مندالبوشیان تێداهەبو، بەئەوجورەی هەیاسیان بوسولّتان مەحمودی دیتەوە.

هەیاس و نەجار

ڕۆژێکی سولّتان مەحمودی غەزنەوی دەگەلّ هەیاسی لەنێوشاری دەگەڕان ؟ نەجارێك باسکی هەلّکردبون، دەستی دە کەلەکەی نابون و دەهات و دەچوو،دەیگوت ماشاالله خودایە ئەوەی دەیزانم هیچ هونەری نیەدەیزانم، ئەوەی نابیزانم ئەویش هەر دەزانم! دەنکەجوّی لە سەر نینوّکی دەتاشی.

سولّتان ڕوی دە هەیاسی کردوگوتی ئەوە بوّوا دەلّیّ ؟ بوّ وا دەکات چیە ؟!

هەیاس:قوربان ئەوە لە مالّیّ دلّی خوّشە ژنی، ژنی چاکە، بوّیە وایە !

سولّتان:بزانەنایگوّڕی هەیاس! بزانین ئەودەمی چوّنە.

بەلّیّ هەیاس چەندکەسی ناردن هەرجورێکی بو یا.هەرفیلّێك، ژنەیان لەخشتەبردو گوّڕیان، ڕوّژێکی دیکە سولّتان دەگەلّ هەیاسی بە بەردەرکی دوکانی نەجاریدا هاتن، باسك و قامکی هەمو بریندار ببون، بە پەڕوّیان بەستبونی و دەیگوت ماشاالله خودایەئەوەی نایزانم، نایزانم، ئەوەی دەمزانی ئەویش هەرنازانم وله بیرم چوّ تەوە ؟،

سولّتان زگی پیّسوتا گوتی هەیاس! زوّر فەقیرە،بوّی چاك کەوە.

هەیاس دەلّیّ قوربان پێم خەرادەکەی وپێشم چادکەیەوە ؟سولّتان دەلّیّ چارەنیە، ئەوجارهەیاس چوکوّنەلولینیّ کی دەست دایە،کوّنەعەباومەبای دەبەرکردن و چوّ مالّە کابرای نەجار، تاوێکی لەویّ ماوە،دوایە لە ژنەکەی پرسی بچمە کویّ برێکم کاری ئاویّ هەیەو،دەست نوێژێش هەلّدەگرم، ژنەش کەلاوێك یاجێگایەکی نیشاندا،

هەیاس چو، لە گەڕانەوەیدا لولینەی شکاند ودانیشت ودەستی کرد بەشین وگریانێکی مەگەرئەوخودایەبزانی؛ ژنە هات وگوتی کاکە ئەوەبوّدەگری چەبوە ؟

هەیاسیش:لولێنەکەم شکاوە بۆلولێنەکەم دەگریم ژنە:جا ئەو گریانەی بۆ چیە؟ ئەوەت دوقڕان بچو لەبازاڕی لولینێکی تازەوجوان بکڕەو،وەرەوە. هەیاس بەگریانەوە گوتی های هو! های هو؟؟ ئەوە لە عەیب وعاری من بەڵەد بوە هەتا لولینێکی دیکەلە عەیب و عاری من بەڵەد دەبیت ئەوە زۆری دەکێشی؟؟

ژنە کەئەوقسەی گوێڵێبوزویەکی سەری زبانی خۆی گەست وگوتی بەخودای ئەوە بێ ونەبێ هەیاسەودەگەڵەمنێتی ودیارەلەکارەکەی من ئاگاداربوە؟بەخۆڕاییێ نیە، ئەمنیش ئەوەلەسەردەستی خوداو پیغەمبەران تۆبە؛ هەیاس هاتەوەوخەبەری بەسوڵتانی دا.

پاش ماوەیەکی دیکە سوڵتان دەگەڵ هەیاسی هەر بەئەو جێگایەیدا ڕۆییشتن هەتابزانن نەجاڕوەزعی چۆنەچەدەڵێ ؟چەدەکا؟نەجاڕیان دیت هەروەکو پێشو دەستی دە کەلەکەی نابون ودەهاتو دەچوو دەیگوت ماشاالله! خودایە؛ ئەوەی دەیزانم ئەوەدەیزانم هونەری نیە،ئەوی نایزانم ئەویش هەردەزانم، دیسانیش دەنکە جۆی لە سەر نینۆکی دەتاشی ئەوجارسوڵتان گوتی زۆرباشەبائاوا بمێنیتەوە.

❋ ❋ ❋

هەیاس

سوڵتان مەحمود ڕۆژێکی لەدیوانێ دادەنیشی ودەڵێ هەیاس چ خۆشە هەیاس دەڵێ هێ(یەعنی هێلکە).چونکەوەك ئیستاخۆشت ئاوا زۆرنەبوەسوڵتان هیچ ناڵێ. هەتا چەند مانگان، ڕۆژێکی بۆزانایی ولێ زانی هەیاسی دەعەینی تالۆکەیدا دەڵێ هەیاس بە چی؟! هەیاس زوێکی وەبیری د یتەوە کە فلانە ڕۆژەی لێیپرسیوە چ خۆشە و ئەویش پێیگوتوەهێ؛ ئێستا دەڵێ بە چی ئەوە دەگەڵ هێلکەیەتی، ؟

دەگەڵ گوتی بە چی ،هەیاس گوتی . قوربان بە خۆی.

❋ ❋ ❋

گوێلکەسور

دەڵێن کابرایەك بە خۆی و بە ژنیّ ،دەماڵیّداژیانیان ڕادەبوارد،ئەوژنومێردەلە سەروەت وساما نی دونیایەش مانگایەکیان بە گوێلکەوە هەبو، لەبەر بەدبەختیّ مانگایەکەیان مرد گوێلکەسور بۆدەردەسەریان ماوە، ئەو ژن ومێردە، گوێلکەکەیان پیّ بەخێونەدەکرا، هەموڕۆژی لەسەر ئاودانی ئەوگوێلکەی لیّیاندەبیّ بەهەللاّ.کابرابەژنەکەی دەگوت ئەوبەستەزبانەی ئاودە. ژنە:بۆخۆت دەبیّ ئاوی‌دەی ئەوەکاری پیاوانە.

بەڵیّ هیچیان ئاودانی گوێلکەسوریان وەستویّ خۆ نەدەگرت. ئاخیری لە سەر ئاودانی گوێلکەسوری قولّ و قەپیان کردوهەرچی دوڕاندبای دەبا گوێلکەسوری ئاودابا.

ژنە تەشی دەست دایەو چوّماڵە جیرانیان، دەستی بە تەشی ڕستنیّ وقسەوباسان کرد، ماڵە جیرانەکەیان دوّکلّیویان لیّنابو، قاپێکیان دوکلّیوبوّمێردی پورئامینیّ ناردو، خالّوش ئەوەلەماڵیّ لیّی دانیشتوەودەلەی میرە،ئەومندالەی دوکلّیوی بوّبردبوهەربانگی دەکرد مامە:دوکلّیوم بوّ هێناوی.کابرا هەرجوابی نەدەداوە.مندالەبرێك سەرەسودرەو.. بەدفەربوچونکەئەویش هیچ جوابێکی نەداوە،لە سەرڕا دوکلّیوی بە سەرو چاوی کابرای‌دا ڕشت وچوّوەماڵە خوّیان و باسی هیچی نەکرد پاشان کەچە سوالکەرێك وەژوردەکەی و هەرچەند بانگی دەکاودەڵیّ دە ڕیی خودایدا خێرێکم پیّبکە کابرا هیچ جوابی ناداتەوە. سوالکەر کە ئاوا دەبینیت وادەزانی ئەوەکەڕولالە.دێنی لاسمێلێك و لابرویەك و لایەکی ڕدێنی کابرای دەتاشیت دیسان خالّ مامەند وەجواب نایەت دەدلّی خوّیداگوتویەتی قسان ناکەم باتوشی ئاودانی گوێلکەسوری نەبم و هەر وەسەرەخوّشی ناهێنیت لەترسان ،

سوالکەرکەئاواوەزعی کابرای زوّرخەراب دەبینیت‌·وهەرچی هەبو بەوەزن سوك و بە قیمەت گران دەستێکی لەڕەنێوماڵی دەخاو لەکوّلّی دەبەستی و لێدەدا دەڕوا؛

ژنی خالّ مامەندیش ئەوەلەماڵە جیرانەکەیانەوئاگای لەهیچ کارەساتێکی نیە وەختێکی ئەگەردەگەڕێتەوەماڵیّ،چاوی بەمیردەکەی دەکەوی دەبینی لاسمێلێك ولابرویەك ولایەکی ڕدێنی نەماوەوهەموگیانیشی ئەوەبەدوکلّیوبووە:ئایاڕوّئەوەبوّ وای؟!کیّ وای لیّ کردوی؟

خاڵ مامەند دەست پێ دەکا ئەی! لێمنەبردیەوەبڕۆ زوگوێلکە سوری ئاودە و جارێ لەئەو قسانە گەڕێ. پور ئامین:باشەباشە! دۆڕاندومەوگوێلکەسوریش ئاودەدەم، بەلام پێمبلێ بزانم کێ وایلێکردوی؟ خاڵ مامەند بۆیگێڕاوە.ئەوجار پورئامین تەماشای ماڵێی کرد، چی بەکەلکیشیان دەماڵێ دانەماوەخێرا سوێنێکی ئاولەپیش گوێلکەسوری دانا.:ئەگەر خواردیەوە سوینەکەی لە پیش وەلابەرد هەتانەشکێت و،پییگوت ئاگایەکیشت لە ماڵێ بیت هەتا دێمەوە.

خاڵ مامەند:دەچیە کوێ؟ پور ئامین:دەچم ئەوشمەکانەلەسواڵکەری دەستێنمەوە. نابی بەخۆڕایی بچن،پورئامین وەڕێکەوت، لەنیزێکی دێیەکی دەیگاتی، سواڵکەر شتەکانی لە کوڵێ بەستبون.پورئامین شتەکان دەناسیتەوە،بەلام نەیدەویست وابەسوك وسادەیی شتەکانی لێ بستێنێتەوەدەلێ باپەندێکی بەسەربێنم.پورئامین لێی نیزێك بۆوە وردە وردە بەقسەکردن خۆی دەگەڵ ڕێك خست. سواڵکەر؟:ئەتۆکیێ چ دەکەی،پورئامین دەلێ بێکەسم.سواڵکەرم:مێردت نیە ؟پورئامین:نانیمە مێردەکەم لەمێژەمردوەو دەبەرئەو خاکەی دەمرم ئەگەرعەبدولکەریمی تێدایەبڕێکیشی فرمێسك بەدرۆبۆهەلۆەراندو،

سواڵکەرئەگەرئاوای گوی لێ بو،گوتی بزانم فریوی نادەم ئەوەباشە بێ کەسەچاك ڕێك دەکەوین سواڵکەریش دەلێ ئەمنیش ژنم نیە،جائەگەروایەبۆناییەی مێردی بەمن بکەی؟ ئەگەرپێن خۆش بودەست لەسواڵێش هەڵدەگرین وکارێك کاسپێکی دی دەکەین پورئامینیش ئەوقسانەی بۆیەکردن هەتاسواڵکەری فریودا‌پورئامین:پێمخۆشە، هەردوکن لەتەنیای وەدەردەکەوین، بەلام جاری قەرارما ن ئەوەبێ هەتا لەکن مەلای مارەم نەکەی نابی دەستم لێی بدەی باتوشی بێشەرعێ نەبین هێندێك نەسیحەتانیشت دەکەم..: ئەگەر گەییشتینەئەودییەی جارێ بۆخۆشم سواڵ دەکەم، بلێ لە شاری خانوبەرەودوکانم هەیە لەئەوگەورە دییەی کوڕێکم فەقێیە،شت ومەکی تازەم بۆبردون وئەوشت ومەکە کۆنانە دەبەمەوەماڵێ دەیان کەمەخێر ئەوجارئامین دەلێ شەوێ نانی کەم بخۆ چونکەلەدێهاتی دەلێن سابلاغی کەمخۆرن، هەر دو پاروان بخۆو بکشێوە، هەرچەندی پێشت بلێن بخۆ،

مەخۆو بڵێ عادەتم نیە شەوێ نانی زۆر بخۆم، وەختی نوستنێش بڵێ هاوینەدەرێ لەژورێ خۆشترەشمەکی خۆمان پێیەو دەگەڵ خێزانم لە سەربانی دەنوین؛ ئەگەپور ئامین لەقسان بۆوە،کابرا لێیپرسی:ئەدی نیوت چیە؟ پور ئامین:وەللاهی دایك وبابم نێوێکی ئەوەندە خەراپیان لێناوم هەرچەندی دەکەم لەڕوم هەڵنایەت بە سەر زاریدابێنم ئەوە عەبدولکەریمی ڕەحمەتیش هەردەیگوت گچێ کەمتەرنێوی هەڵدەدام. کابرا:نا نا! بێڵی جاهەرچی بیت چارە نیە، دوایە ئەگەرێت خۆشبو نێوت لێدەگوڕم. پور ئامین:نێوم بریمە. بەڵێ گەیشتنە دیی و لەماڵێکی وەژورکەوتن :ئەوەلەکوێڕا هاتون بۆ کوێ دەچن؟ سواڵکەرو پور ئامین:کوڕەکەمان لەئەو دێیەی سەرێ فەقێیە، نوێن و شتی تازەمان بۆ بردوە، دەگەڕێینەوە ماڵێ، ماڵمان لە شاریە وخانوبەرەودوکانمان هەیە. ئەو ماڵە زۆریان قەدرو ئیحتڕام گرتن. شەوێ کاتێك نانێان بۆ هێنان کابرای سواڵکەر هەردو پاروە نانی خواردو کشاوە، هەرچەندی خانەخوێ:بابم بخۆ، شێوەکەزۆر زەریفە·سواڵکەر: نا ناتوانم، هەر عادەتم نیە شەوێ نانی زۆر بخۆم. بەلام پور ئامین بەکەیفی خۆی تێی ئاخنی و خواردی. وەختی نوستنێ هات، گوتیان لە سەربانی بەنوێنی خۆمان دەنوین هەوای دەرێ خۆشەهەوای ژورێ گەرمە·خانەخوێ زۆریشی پێ خۆش بو. چونەسەربانی، پورئامین لە گەڵ سواڵکەری لە سەربانی درێژبون بەلام کابرا لەبرسان ولەتاوکاری دیکەخەوی لێنەدەکەوت، زۆری ئەولاوئەولا کرد بێفایدەبو،چونکەفێری مفتە خۆری و زۆر خۆرێش ببو ئەوجاربەپورئامینێ گوت چم لێدەکەی؟ پور ئامین:بۆ؟ کابرا:بەخودای ئەوەلەبرسان دەمرم! پور ئامین:جارێ دەنگێ مەکە باخەویان لێبکەویت، ئەودەمی بەئەوکولانە گەورەیدا ڕویەڵت دەکەم، بچو دیزەی ماستی لەبن کوڵەکەیەو نانیش لە سەر پێڕکییە، خۆ ئەمنیش نانم نەخواردوە،ئەوەلەبرسان دەمرم.سەبریان گرت هەتا لێیان مەعلوم بوکە ماڵە کابرای نوستونە. پور ئامین دەڵێ جا ئێستا وەختیەتی. کابرای ڕویەڵ کردە خوارێ. سواڵکەر زۆر چونەتە ماڵان هەمو شتێکی پێدەزانن، چو نانی دیتەوەو نردوێکی نان دەبن هەنگڵێ گرت و دیزە ماستی دەستدایە وبە پشتێندێ سواڵکەری ڕۆهێشت بۆ خوارێ

پشتێندەکەی ڕاوەشاند، پور ئامین هەڵیکێشاوە، هەتا نێوقەدێ، لەنێوەڕاستێ عەرزی و بەری‌میچی، کابرای ڕاگرت،پێشتردارێکی هێنابو،پشتێندەکەی لی‌گرێدا، کابرابەحەواوەمابۆوە، ژنەشت ومەکی دەستدانێ و گەڕاوەبۆماڵێ وزوێکی گەییشتەوەماڵێ لای خاڵ مامەندی کابرای سواڵکەریش ئەوەهەرخۆی ڕادەوەشێنی وپشتێندێ ڕادەوەشێنێ و چ خەبەرنیە. دو سێ جاران لەسەرەخۆ بانگی دەکات:بڕیم؛ بڕیم. بەڵام جواب نەبو. ئەوجار کابرابەحەوایەوە شل دەبیت ودەنگی هەڵدێنیت ودەڵێ بڕییم؛ بڕییم! ساحێب ماڵ بەدەنگی سواڵکەری وەخەبەر دێت و دەڵێ کابرا! لێرە مەڕی؛ کولانەیە، بچۆو ئەولای بڕی وایزانی لەسەربانیەوخەریکە گوی دەکو لانەی بکات سواڵکەرئاخری دەستی شل دەبیت، دیزە ماستی لە دەستی هەڵدەخلیسەکێ و بەردەبێتەوەشلپەی دێ ودوایەنانەکەشی لێ بەردەبێتەوە، دەگەڵ دیزە ماست وەعەرزی دەکەوێ ودیزەی گڵی دەشکێ ودەبێتەشلپ وهۆڕکابرای ساحێب ماڵ هەرای ژنەکەی دەکات:هەستە؛ کابرا هێندەی ڕیوەهێندەی ڕیوە، چ ولاتی نەهێشتوە،پێی وابودەکولانەی ڕیوە چرایان هەڵکردەوە دیتیان کابرا لە نێوانی عەرزی و بەری میچی، هەڵاوەسراوە، نان و ماستیش بەگۆڕیێوەربوە، لێیان پرسی:ئەوە چیە کاکە؟! ئەتو بۆ لەوێ ئەوەکێ هەڵی ئاوەسیوی؟!

کابرادەڵێ بۆخاتری خودای جارێ لێمگەڕێن هەتا لێرەم دەکەنەوە جاهەمو شتێکو بۆدەگێڕمەوە پسام؛ چون لە سەربانیڕا کابرایان لێکردەوە. ئەویش ئەوەی بەسەری هاتبو بۆی‌گێڕانەوە. چون چاویان لە سەربانی کرد نە شمەك مابون و نەپورئامین

ماڵەکابراش هێندێکیان سواڵکەرتف ولەعنەت کردوهەرئەبەئەوشەوەی وەدەریان نا. بەڵێ؛ پور ئامین بەئەوجورەی کابرای سواڵکەری تەنبێ کردو شمەکیشی بۆ ماڵێ بۆ لای خاڵ مامەندی هێنانەوە ، بژی پور ئامین،،

تاهیر بۆتە جوتێر

کابرایەك بەخۆی وبەخوشکی دە ماڵێدابون، خوشکەکەی برێك دەنێوەوە چوبوو بۆخوشی تەمەنی لە خوشکەکەی زیاتربو؛ کە هێشتا کاك تاهیر،نەبۆخۆی ژنی هێنابوونە حومەیرای خوشکیشی،مێردی کردبو،دیارەوای بیرلێ دەکری کاك تاهیرچاوەڕوان بوەئەگەر ژن وپیاویکی وەدەستکەویت هاوتەمەنی خۆی و خوشکی بیت و ژنبەژنەی پێ (دەگەڵ) بکات، بەلاّم بوّی پێك نەهاتبو ئاوا مابونەوەو (چاوەڕوا نی ئەوڕۆژەیبوە)

سەرە بەهارێ ئاو، عەرزی دەدڕی و عەرزیش نەرمترە، ڕۆژێکی تاهیر جوتی دەکرد لەناکاو کەللەسەرێك وەدەرکەوت دەستیدایەو تەماشای کرد بەئەمری ئەوخودابیەی لە نێوچاوانی کەللەسەرەکەی نوسرابوئەو ئینسانە حەفتا قەتلی کردوە؟

ئەگەرتاهیرئەوەی چاوپێکەوت هەتاتوانی وبەهەموهێزی خۆی کەللەسەرەکەی لە بەردێکی داو کەللەسەر وردبوبەلاّم شتێکی ڕون وجوان بەقەرای دەنکەمورویێکی لەکەللە سەرەکەێ هاتەدەرێ. تاهیر هەڵیگرتەوەوزۆری تەماشاکردوئەوجاردەباغەڵیی نابە فکری خۆی گوتی بچمەوە ماڵێ دەیدەمەحومەیرایەخوشکم.کەگەییشتەوەماڵێ لەبیریچۆوە هەتا ڕۆژێکی تاهیر پاتۆڵی داناخوشکی بۆی بشوات، دە پێش شیوکردنێداعادەت ئەوەیە باغەڵان بگەڕێن، حومەیرا ئەگەر لە باغەڵی کاکی ڕوانی و ئەو شتە ڕوناکەی چاوپێکەوت ئەویش زۆری پێ جوان بو،لەبەر ون بونی لێرولەوێ دە زاری ناو بەهەردو لێوان گرتبوی وبەدەستان شیوی دەکرد لەناکاو چۆدەگەرویەوە،بێ ئیختیار قوتی دا،ئیدی کە قوتدرا خلاّس کەس باسی هیچی نەکرد،نە تاهیر ونەحومەیرا چونکەتاهیر،هەرلەبیری نەمابو وحومەیراش پیی شتێکی وانەبوباسی بکات ؟چوارمانگان دوایە حومەیرا بە خۆێ زانی وتاهیریش چاوی پێ کەوت کە ئەوە وردە وردە زگی لەژێللا دی وەکو مەسئەلەی کابرای شێوەکەئەوەندەسوێربوخانیش پێیزانی؟!

ڕۆژێکی تاهیرئەگەر.دیسان چاوی بەخوشکی کەوت وردتری لێیڕوانی؛دیتی بەڵێ! ئەرێ

بەخودای ئەوەخەونەچیە،خوێەوخوشکەی من لەزۆرپیاوان پیاوتربو جارجاریش دەیگوت نا هەروەکوپێشینیان گوتویانە،ژن ئاقڵی دەکۆشی‌دایە.ئەگەرهەستالیی‌دەڕژێ خولاسەخۆی پێ‌ڕانەگیرا گوتی هەتاعالەم نەیزانیوەباعیلاجێکی بکەم.خوشکی بانگ کردەژوری:ئەرێ حومەیرا!خوێەمن ئەتوم پێ لەزۆرپیاوان پیاوتربو،ئەووەزعەی ئەمن دەیبینم چیە؟! حومەیرا لەقسەی کاکی حاڵی دەبی ئەگەردەڵێ چی وەجواب دێت :کاکە!ئەوەی ئەتو دەیڵێی هەروایە،حازرم بەقورحانێ یابەهەرچی باوەڕیت پێی هەیەسوێندی بخۆم هەرچی نێرینەیە دەستی وەدەستی من نەکەوتوە،تەنیا ئەوەندەیە ڕۆژێکی پاتۆڵی تۆم دەشوشت باغەڵی گەڕام شتێکی زۆر جوانی تێدابو بەئەندازەی دەنکەموروێکی،ئەمنیش دەرم هێناوبەهەردولێوانم گرت وشیوم دەکردلەناکاو چۆدەگەرومەوەو بێ‌ئیختیارقوتدرا،لەوەی زیاتر هیچی دیکەم پێشك نایەت ئەوەشم پێ شتێکی وانەبوەتاباسی بکەم،جائەتوش ئیختیارت هەیە،دەمکوژی،زگم دەدڕی،یاهەرچی دەیکەی ڕاوەستاوم،

تاهیرکە ئەوەی گوێ لەخوشکی بو،ئەویش وەبیری هاتەوەکەئەو ڕوژەی کەللەسەرەکەی شکاند.ئەودەنکە یاقوتەی لێ هاتەدەرو قسەی حومەیرایەی پێ ڕاست بولە سەری ڕاوەستا هەتا باری حەملی داناوکوڕێکی بو،ئەوکوڕەیەك ڕۆژەی دوڕۆژەبو.هەتا بوبەچوار ساڵا نە ناردیانە حوجرەی فەقییان بۆخوێندنێ، ئەوەندە زیرەك بو ئەوەی پێیان گوتبا تەنیا جارێکی، تازە لە بیری‌نەدەچۆوەو زۆر شتیشی لەخۆوە دەزانی وای‌لێ هات بە پێنج شەش ساڵان هەمو مەلایان نەیاندەتوانی دەرسی پێ‌بڵێن، مەلای شارە گچکەلانەکەی خۆیان ڕای‌گرتبودەرسی پێ‌دەگوت، نێویان لەئەو کوڕەی نابو کامڕان لەنێوعالەمێ بڵاوبوۆەئەگەر ئەوکوڕە لەدەنکەیاقوتێکی پەیدابوە.پێیان دەگوت کامڕان یاقوتی،

نەزاندرا بو پێیانگوتبو؛ بۆیان گێڕابۆوە،بابی تاهیری کەدەبێتەباپیری کامڕانی بەفتوای قازی ئەوشارەی کوژراوەبۆچی وبەچەبەهانەیەکەی مەعلوم نەبو. ڕۆژێکی لە حوجرەی لە لای مەلای دەگەڵ موستەعیدوفەقێیان دەرسیان دەخوێند پیاوی پاشای هات و کاغەزێکی

وەمەلای‌دا، مـەلا کاغەزەکـەی خوێنـدەوەو زۆری پیٚ‌تێـك چـو، چونکەپاشـای ئەوشـارەی لەسەر ڕعیەت وبێدەسەلاتان زۆربەزاکون بوتەواوی خەلکی شاری ودەوروبەری لیی تۆقــی بون ،کامران لەناڕەحەتیٚ مەلای حالّی بوولییٚ‌پرسی:مامۆستا ئەوەچیەبۆوا تێکچوی؟!

مەلاش کاغەزەکەی کردەوەوئاوا بەدەنگێکی بەرز ئەبەئەوجورەی بۆیٚ‌خوێندەوە ؟ : بە نێوی خوای مەزن، جەنابی مـەلا یاسـین! هەمومـەلاکانم کۆکردونەتـەوە،جەنابیشـت بەگەییشتنی ئەوکاغەزەی تەشریف دێنی بۆدیوانیٚ ئەگەرتوانیوئەومەسەلەم بۆحــەل کـەن (ئەمەلەحەوزی حەسارێداماسـیمان زۆرن، خـانم چوٚتەسـەرحەوزیٚ وبەماسـیەکانی گوتـوە ماسینە !ئەگەر ئیوەنێرن نەزرتان لەمن حەڕامبێت وئەگەر مێن نەزرتان لەمن حەلالٚ بێـت، ماسیەکان بـەخانمیٚ پێکـەنیون) ئـەوە چاکـە دەناهـەرچی لییٚ‌بپرسم و نـەیزانیت سـەری دەبڕم؛ موستەعیدوفەقێیەکانیش ئەگەرگوێیان لەکاغـەز خوێندنـەوەی مـەلای بوئـەوانیش ترسان وچون خۆیان شاردەوە هەرچەند کەس کاری بەوان نەبو،بەلام کامران لەمەلای چوٚ پێشیٚ:جەنابی ماموستا ی ئەوکاغەزەی وەمن‌دەو ئەوکارەبەمن جیٚ بەجیٚ دەبیٚ ئـەتوٚش بچوٚ دەجێیەوە وبلێٚ ئـەمن نەخۆشـم جانـەمن دەچـم لــەجیاتی توٚجوابیـان دەدەمـەوە؟ مـەلاش لـەخودای دەویست لـەئەوبەلایەی خلاسـی بێـت، کاغـەزی وەفـەقیٚ کــامڕانی دا وبۆخۆی چۆوەمالیٚ وخۆی نەخۆش کردو دەجێی کەوت،

پیاوی پاشای هاتەوە،گوتی جەنابی مەلای فەرموبودیواییٚ پاشای،

مەلاپێی‌گوت ئـەمن نەخۆشــم،ئەوەمــەلا کــامڕان لەحوجرەیــەدێت بۆحــەل‌کردنی مەسئەلـەی پاشای؛پیاوی پاشای هاتەحوجرەی:کوا مەلا کامڕان کێیە ؟کـامڕان هاتـەپێش پیاوی پاشای؟:مەلاکامڕان ئەمنم.پیاوی پاشــای دەلـیٚ پاشادەسـتوری‌داوە وەرەبـابڕۆین بۆدیوانیٚ.مەلا کامڕان:بڕۆوعەرزی پاشای بکەئەمن ئەومەسئەلـەی بۆحەل‌دەکەم بەلام ئاوا بەسوك وهاسانی نایم بۆدیوا نی بۆحەل کردنی ئەومە سەلەی واگەورە.

پیاوی پاشای:چ بکات؟چۆن‌.دێیەدیوانیٚ؟!مەلا کامران دەلیٚ دەبی پاشــا کاغـەزێکم بۆبنوسی لەبارەی حەل‌کردنی ئەومەسئەلـەی هەرکارێکی بیکەم کەس حەقی نەبیت ڕێگام

پیٚبگریت ویالەقسەم بچیٚتەدەرێ پیاوی پاشای چوٚەدیوانی ئـەوەی بەپاشـای ڕاگـەیاندو پاشابەبێ بیرکردنەوەلەترسی خانمێ کاغەزێکی بـەنێوی مـەلاکامڕانی نوسـی،هـەرکارێکی مەلاکامڕان بیکـات هەتائەومەسئەلـەی لەمـەلایانم پرسیوەحەلی دەکا کـەس حـەقی نیـە دەستی وەبەردەسی بێنی هەرکارێکی مەلاکامڕان بیکا،ئەمن کردومەو،بوٚی نارد،

بەڵێ مــەلاکامڕان کاغـەزی خوێندەوەودەباغـەڵی نـاو.دوکەسی نـاردن:بـڕوٚن قـازی شاریم بوٚزین ولغاوکەن وبـوٚم بێنـن،حوکمـی پاشـای پیٚبو،کـەس نـەیدەتوانی بیٚقسـەیی بکات،چون قازیـان بوٚزیـن ولغاوکردوهێنایـان، سـواری قـازیبو،بەلـەقەلـەق چولەدەرکی پاشـای دابـەزی، جـارێ لێرەتوڵـەی باپـیری لـەقازی شـاری کردەوەچابوقــازی بڕەکـی بەبەرەوەبووکامرانیش چوکەڵەدەناهەرلەوێقازی دەپسسا،چوٚ زوری،تـەواوی ئەوهـەمو مەلاو وەزیرونایب وکاربەدەستانە،لـەوێ دەستەونەزەری پاشای ڕاوەستابون،هەموی سام گرتبونی.لەزورێ کەدانیشت،ئاوقاوەیان هـەرچی بوٚیـان هێناخواردیـەوەوڕوی دەپاشـای کردوگوتی جەنابی پاشای! مەڵێ نازانی ،بەلاٚم پێمخوٚشەلەمانای پێکەنینی ماسێ گەڕیێ.

پاشا:نەخێر! لێیناگەڕێم دەبی بیزانم.

مەلا کامڕان ڕوی دە پاشای کرد:ئاخر پاشـا پێمخوٚشـە باسـی شـتێکی دیکـە بکـەی وپرسیاری جوان وباشترم لیٚبکەن لە مانای پێکەنینی ماسێ گەڕیێ.

پاشا:نەخێرئەمن مانای پێکەنینی ماسیەم دوێ. مەلا کامڕان لەپاشــای حـاڵی دەبـێ چەندخوێرپەودەبەردەستی خانمێ داچوٚن کولێووبێ دەسەلاتە؟

دەڵێ پاشا!باب وباپیریشیت بەئەوکەریەتیەی چونە لییگەڕی؟

پاشـا:نـەخێر؛ لێیناگـەڕێم، دەبی باسـی بـاب وباپیرانیشـم بـزانم، بوٚم بگـێڕەوە، مەلا کامڕان:هـەر لییٚناگەڕیی؟

پاشا:نەخێرلێی ناگەڕێم،بەلاٚم دەپێش دا دەبی باسی باپیرمم بوٚبگێڕیەوە؟

مـەلا کـامران:پاشـا! باپـیرت زێدەلەپەلـەوەران توتیـەکی هەبوچونکەئەوتوتیـە ئەوەندەزیرەك وزانایانەحەمایەت کرابو.توتیش لەماڵەباپیرت زوٚر ڕازی بـو،ئەوتوتیەسالێ

جارێکی دەچۆوەهیندوستانێ ودەوەختی دیاری کرا ودا وبێ دوا کەوتن دە هاتەوە؛ جارێکی توتی حازربو بچێتەوە هیندوستانێ پاشاپێیگوت توتی گیان ئەوجارئەگەر چویەوە هیندوستانێ دیاریەکم بۆبینەوەك د یاری کەس نەبیت؟

توتیش گوتی بەچاوان توتی چۆهیندوستانێ وهاتەوە،پاشالێیپرسی:ئەدی توتی خۆشە ویستم کوادیاریەکەی من؟توتی وەبیری هاتەوەگوتی ئەوەتالەبن بالم بەستراوەتۆوی جورەسێویکم بۆهێناوی،قولکەی بۆهەلقەنەوبی چێنەوڕۆژێ جارێکی ئاوبدە،شینەدەبێت و یەك سالەبەری دێنێ؟ئەتۆسێوی بەری ئەودارەی بخۆی،دبیەوەسەرحەدی چواردەسالێت،

؛ بەلێ؛پاشابەدەستوری توتیە، تۆوەکەی چاند، دار هەستا، گولی کردو چواردانە سێوی پێوەبو، سێوەکان گەورەبون، یەکیان سێوێکی سوروگەش وجوان بو،

پاشا تکایەلەمانای پێکەنینی ماسێ گەڕێ.

پاشا:نەخێرهەردەم هەوێ.بەلێ وەزیرئەگەرئەوەی زانی چونکە پاشا وەجاغکوێرو بەتەمای جێی پاشای بوگوتی بابمرێ، ئەمن سەرەك وەزیرم و دەچم لە جێی پاشای دادەنیشم؛ چو دەرمانی بۆدەنێو سێوەسورەکەی کرد، پاشاش بەیانی زوچوسێوە سورەکەی لێکردەوەو هێنایە دێوانی بیخوات؛ تەوا وی کاربەدەستانی پاشای مانع بون و گوتیان دەعبایەکە،قسەی ئیعتیباری بۆنیە بابیدەنەمالاتێکی پیر ئەگەرجحێلبۆوە،جا ئەوجار ئەتۆ سێوە کەی دیکەبخۆباسێوی سورنەبی زەرد بی ؟ بەلام سەرەك وەزیر بێ قسەوبێ دەنگ بو،بەلێ چون کەرێکی پیری پشت برینداریان دیتەوەو سێوەکەیان دایە خواردی دەست بەجێ کەرەکە تۆپی، دەگەل ئەو خەبەرەیان دا بە پاشای ئەویش بە بێ ئەوەی لێیبکولێتەوەویان لەتوتیەبپرسێ توتی گرت وسەری هەلپساندوفرێیدا ئیدی سیوەکانی دیکەی لەبیرچونەوە؛ ژن ومێردێکی پیرباغەوانی پاشای بون، ئەوخەبەرەیان زانی بوکە ئەوسێوەژەهری تێدابوەوکەری تۆپاندوە؛ ڕۆژێکی ئەو ژن ومێردەبەشەڕدێن. ژنە:دەچم ئەوسێوەی دەخۆم بابمرم ولەکولە تۆببمەوە.غاردەدا سێوەکەی دەخوات و دێتەوە سەرحەددی چواردە سالێ و،بانگی مێردەکەی دەکات: ئەتوش وەرەئەو سێوەی

بخو، ئەمن خواردم جحێڵ بومەوە کابراش هات سێوەکەی دیکەی خوارد، ئەوەیش جحێڵ بووە، سێوەکەی دیکەشیان لەترسی پاشای لەبەین‌برد پاشا کە ئەوەی زانیەوەلەداخ و حەسرەتیٚ زیاتر هیچی بۆنەکراولەحەیفان دیقی کرد ٠،

پاشا تەکایەلەمانای پێکەنینی ماسیٚ گەڕیٚ زەرەرە.

نەخێر هەردەم هەویٚ ،ئەوەبەسەرهاتی باپیرم بو،بەسەرهاتی بابیشمم جاریٚ بۆ بگێڕەوە. بەڵیٚ بابت پاشابو پاشایەکی زۆربەقودرەت وبەزاکون بو،پاشا ڕۆژێکی وازی ڕاویٚ هەستا، تەدارەکی ڕاویان بۆگرت ولەگەڵ چەندوەزیروکاربەدەستان ڕۆییشتن بۆڕاویٚ، بازێکیشی هەبوبەدایمەهەرلەسەرپاشای دەگەڕا،دوای ئەوشاخ وئەوکێوگەڕانیٚ گەینەبەردەلانێکی ئیشکارۆو پاشا تینوی بوزۆرگەڕان ئاویان وەدەست نەکەوت دوایە تەماشایانکرد لە ئەشکەوتێکی،ئاوێك تك تك دێتەخواریٚ،قاپێکیان لەبن‌دانا.پاش ماوەییێکی دییتیان قاپەکەنیوەبوە،چون بی هێنن پاشابیخواتەوە،ئەوبازەی کەهەمیشە دەگەڵ پاشای بو، باڵێکی لێداوئاوەکەی ڕشت، پاشا کەئەوەی زانیوەگوتی ئەمن ئەوەلەتینوان دەخینکێم ئەویش ئاوم لیٚ برێژی وەڵلاهی دەیخۆی بیٚ لێکۆڵینەوەئەویش بازەکەی گرت و سەری هەڵپساند،جابەبڕیاری یەکێك لەگەورەپیاوانی شای چونکەئەوزانی ئەوبازەبەخۆڕایی ئەوئاوەی نەڕشتوە دوایەچون هەتابزانن ئەوئاوەلەکوێڕا دیت، تەماشایان کردئەوە هەژدیهایەك توێپیوەو،ئەوئاوەژەرو زوخاوی ئەوهەژدی هایەیە دێتەخواریٚ،وەختێك ئەو مەسئەلەیان بۆ بابت گێڕا وەو ئەگەرئەوبازەگیانی تۆی نەجات داوەلەحەسرەت خواردنیٚ زیاتروپەرۆشی بازەکەی هیچی دیکەی لەدەستنەهات وهەربەئەوحەسرەتەی وەچەند حەسرەتی دیکەوەمرد،ئەوەش بەسەرهاتی بابت بو.

دیسان ڕوی دەپاشای کردوگوتی خواهیشم ئەوەیە ؟لەمانای پێکەنینی ماسیٚ گەڕیٚ. ئەوەی ڕۆیشتوە.ڕۆیشتوەلێی گەڕیٚ زەرەرە ؟

پاشا:نەخێر لێی‌ناگەڕێم،هەردەمهەویٚ.مەلاکامڕان دەڵیٚ هەردەتهەویٚ؟!

:بەڵیٚ هەر دەمهەویٚ؟ مەلاکامڕان ئەوجار:پاشا وەپێشمکەوە بۆ ئەندەرونیٚ.

پاشاوەپێشکەوت مەلاکامڕان لەدوی پاشای وەزیرونایب وچەندمەلایەك بەنوێنەرایەتی لەلایەن مەلاکانی دەدیکانە کەوتنەدویان.چونەحەڕەمخانەی؟

مەلا کامڕان بەخانمیێ گوت خانم!تکایەلەمانای پێکەنینی ماسێ گەڕێ.

خانم:نەخێر، لێی‌ناگەڕیم دەبێ بزانم ئەودەعبا بێ زمانە بۆبەمن پێ دەکەنی خۆئەمن شتێکی وام نەکوتبو.

ئەوجارمەلاکامڕان لێیان‌توڕەبو.لەیەك دو وەزیرۆئەوچەند مەلایانەبەدەر هەموی بەپاشایەوە،وەدیوی دەرێ نان چونکەحالێ بو دەئەوحاڵەتەیدا پاشا لەترسی خانمێ لەبڕیارەکەی خۆی پەشیمان دەبێتەوەوناردنێ دیوێکی دیکە،خانم چل قەرەواشی هەبون لەنێونەوچل قەرەوا شەی‌دا،قولەیەکی زەلام و مل ئەستوری بە خۆی فێر کردبو بەبەرگی ژنان ، ڕەگەڵ قەرەواشانی دابو.ئەوجارمەلاکامڕان هێنای تەوا وی قەرەواشەکانی لەدیوێکی کۆکردنەوەو یەکە یەکە،ڕوتی کردنەوەو.تەماشای کردن دەگەڵ مەلا کامران دەستی بەئەوکارەی کرد خانم لەرزی وزانی سیرڕی ئاشکرابوبەلام چی بۆنەکرا وپاشاش لەوێ نەمابوئەمری پێ بکا،ئەگەرگەییشتەقولەی. هەرچەندی خانم هاواری کرد لەوەی‌گەڕێن ئەوەجێگای موتمانەی خۆمەولەکوێم ڕاهیناوەو هەرهاواری پاشای دەکرد وپاشاش لەوێ نەمابوئەمری پێ بکات بڕیارەکەی هەڵبوەشێنێتەوە،یابڵێ مانای پێکەنینی ماسێم ناوێ مەلا کامڕان هەرجوابی نەداوەچونکە هیچ کەسی دی نەیدەتوانی لەقسەی بچێتەدەرێ.قولەشی لەپێش چاوی ئەوچەند وەزیرونایب ومەلایانەڕوتکردەوەو ئەوجاردەستوری دا؟پاشاوهەمووەزیرونایب ومەلایەکان بێنەوەژورێ ئەوانیش ئەگەرهاتنە ژورێ وهەمودیتیان کەئەوەقەرەواش نیەونەوەپیاوەبەئەوجورەی بەرگی لەکوشتنی مەلایان کردو سرڕی خانمێشی بۆپاشاوهەموعالەمێ ئاشکراکردبەلام پاشابۆخۆشی چونکەهەرهیچ دەسەلاتی خا نمێی نەبو،ئەویش هەربەداخ وحەسرەتانەوە مرد.

خانم قولەی بە خۆی فێرکردبو پێی نەزەر نەبو بە ماسیانی دەگوت ئەگەر نێرن نەزەرولەمن حەرام بێ ئەگەرمێن نەزەرولەمن حەلاڵبێ.

باسێك لە مەلا ڕەسوڵی ئەدیب

جارێکی مـەلا رەسـوڵی ئـەدیب دەچێتـە سـێلۆیٚ ماڵـە کـاك حوسـینی حەمـەدئاغای دادەنیشیت کاك حوسـێن زۆری بـەخێردێنی وزۆریـش بـەهاتنیٚ خۆشـحاڵ دەبـیٚ چایـەکی دەخواتەوەکوێخای مەزرایە وەژور وەتاغیٚ دەکەویت، ئێکی قوڵـەی تێك سرماوەی مەچەك ئەستور؛ دیاربو.بۆخۆی موزەردبو.سمێڵی سپی ببون رەنگی کردبونەوەو لەبنەوەڕاسپیان ڵی وەدەرکەوتبونەوە، سمێڵـەکانیشی زەلام بون. مەلا ڕەسولٚ ئەگەرچاوی بەئەوکابرایەی دەکەویت، قەڵـەم وکاغەزی دەرد ێنێت ئەودو شێعرەی خواریٚ دەنوسیت وکاغەزەکەی دە باغەڵی دەنێتـەوە. کـاك حوسـێن ئاگـای لەنوسـینی مەلاڕەسوڵی دەبیت کوێخـا وەزعـی مەزرایـەی بەکاحوسـینی ئاواڕادەگـەیێنی :ماڵـە سـوفی مسـتەفای توتـنیٚ دەچـەقێنن مـام قادریش خاکاوی دەکرد، دودەستاویش ئاوبوٚئەوبەری دەڕوا، کوێخا لەقسەکانی خلاس بو، هەروەدەرکەوت کاك حوسێن دەڵیٚ مەلاڕەسولٚ ئەوە چبو نوسیت : مەلاڕەسولٚ دەڵیٚ هیچ کاك حوسێن دەڵیٚ بەسەری من چبو؟!

مەلاڕەسـولٚ ئـەوجارناچاردەبیت پێیدەڵـیٚ ولێـی ناشـێریتەوە،کـاك حوسـێن دەڵـیٚ وێمدە.بابیخوێنمەوە. مەلا ڕەسولٚ دەڵیٚ بابەلێمخەرامەکەبابۆخۆم بۆت بخوێنمەوە:

ئەوەش شێعرەکانی مەلا ڕەسوڵی:

ڕەغبــەت لــە ســەر ئــەوجورە سمێڵانــە نــەماوە
وەك گوربــەیی ســورەکە بــە دەم کــەلبی ســیاوە
نــەمزانی ســەری ســورە بــنی ســورخونە مــەنحوس
وەمزانـــی وەکـــی خۆیــە ســـەگی تیٚنـــەڕیٚاوە

کاك حوسێن زۆری پێیپێکەنی، پێی خوشبووزانایی ماموستای پەسند،دەکـاوداوای لیٚ کردوەچەندڕوژانی بەزیادیش لەلای بمینیتەوەوئەویش دلی نەشکاندوە...

کەچەڵی کەوان

دەگێڕنەوە کوڕە کەچەڵـەیەك هەبوەبێکەس تـەنیادایکیکی هەبودگـەڵ خـاڵێکی وخاڵەکەشی چی مەعلوم نەبوەچۆن بۆتـەخاڵ، کەچـەڵ ،لەبەربێکەسیّ و.. دەچوّو بـەر گوێلکـان؛ هـەمو ڕۆژێ دوکـەوی دەگرتـن دەهاتەوەلەبـەر ئەوکەوگرتنـەی نێویـان لێ نابوکەچەڵی کەوان. داروّغەش کەوەکانی لیێدەسـتاندن بـەینێکی زۆر ئـاوا مـاوە لەدوایە، ولەداخی داروّغەی ناچاردەستی لەگوێلکەوانی هـەلگرت لێرولـەوێ دەخـولاوە ئێواریـەکی هەربەسـەیر بـەرگی کچێکـی جـیرانی دەبەرکرد،کەچـە ڵ دە دم وچاودا زۆر جـوان چـاك وشیرنبو، داروّغەش وادەدەکەێ ژنی نەهیناوە،وئەوئێوارەی بەوێدا هات، کەچەڵ لە کـن دایکی دانیشتبو، چاوێپیێکەوت، عاشقی بـو،هەربۆیـە ئـەوێڕۆژێ چـاك وخۆشـی دەگـەڵ پیرێژنیّ کرد،دەنا قەت ...ی بەکلاوی نەپێوابو. دوایە گوتیّ داپـیرە ! ئـەوە کچـی کێیـە؟ کەچەڵ گوتی، بڵێ کچی خۆمەپێش کێشەوهیچ قسەوباسی دیکەت نەبێ ومتەقت لێ نەیە؛ پیرێژن گوتی ئەوەکچی خۆمە،هەرلەماڵەخاڵی دەبوتازەهێناومەتەوە.پێش کێشە داروّغـە. ئیدی لەوەندەی زیاتربکوژبڕ پیرێژن هیچی دیکەی لەزاری نەهاتەدەرێ داروّغەش. گوتی ئەوە قبوڵـم کردجیرانـەکانیش لییـان گۆڕا وایـان زانـی ئەوەکچەوکـەس حـاڵی نـەبووایان کردەپیس وگوریـس کەچـەڵ کەببوبـەکچی پـیرێژنی داروّغـە بـەبێ لێ کـو ڵینـەوەناردی کەچـەڵی مـارەکردو گوتـی هەتاکـەس نەیزانیوەوکارەکـەم لێ پوچـەڵ نەبۆتـەوەو هەربـە پەلەپەل بەرگ وشت ومەکی بۆکڕی، کچە سوری گویستەوە.

با بزانین کەچەڵ داروّغەی چۆن دەبەتلێنی.

شەوێ پاش بڵاوبونی عالەمێبوك لەپەردوی هاتەدەرێ وبەناز خـۆی نشـان دا،دوایـە بەداروّغەی گوت،داروّغە ئەمن خێزانی توّم،ڕۆژێك دەبیت ئەتولەماڵێ نابی وپاشابۆشتێکی دەنێریت یاکـارێکی دەبیـت، نـاکریّ هەتائەتودەگەڕییـەوە هەرمەعتـەل بـن دەبـی هـەمو شتێکم نیشان بدەی. داروّغە زۆری پێخۆشبو،بەلاّم گوتی ئەوشۆ نـاکرێت،پـاش دو سـێ ڕۆژی دیکە،بوك گوتی نەخێر! هەرئێستا دەبێ هەمو شتێکم پێ بڵێی. بەڵێ!

دارۆغەناچاربو؛لای دیکەشی زۆری ئیشتیاچۆبۆ بوکـێ وەپێشـیکەوت بـەتاڵ تاڵوکـە :ئەوەعـەمباری گەنمیـە ئەوەعـەمباری ئاردیـە،ئەوەعـەمباری خواردەمـەنی وجووبـەرگ وسیلاح و.. بەئەوجورەی هەموی نیشان‌دان، دیوێك مابو،کەچەڵ دەیزانی ئەودیوەچەرخی تێدایە.بەدارۆغەی گوت ئەودیوەچیەچی تێدایە؟!دارۆغە گوتی ئەوە هیچی تێدانیە، بوك:نا! هیچ نابی، دەبێ بزانم. دارۆغە:ئەوە چەرخی تێدایە. بوك: ئەیەڕۆچەرخ چیە؟! دارۆغە:ئەوەبەکاری تۆنایە، ئەگەرپاشا رقی لەکەسێکی هەستا،دەینێرێت بۆ لای من، ئەمنیش ئەوی لەچەرخ دەدەم. بوك:دادەرکەی بکەوەبزانم چۆنە،دارۆغە دەرکی کردەوە.بوك چاوی پێکەوت روی دەدارۆغەی کرد:ئەوە چۆنی لەچەرخ دەدەن؟!

بوك شاقەلێکی خۆی وەبەردا، دارۆغەبرێکی بادا هەتاکەمێك توندبو،بوك گوتی ئەیەڕوکوڕەلەسەرەخۆ؛:وەڵلا ئەوە شتی چاکەبەخوای دەبی کاری ئەوەم زۆربەجوانی فێرکەی ئەگەرئەتۆش لەماڵێ نەبی ئەمن کاری پێ بکەم دادەی جارێ برێکم وێدەبزانم ئەمنیش دەزانم ئەتۆوەبەرچەرخی بدەم؛کەچەڵ زۆرزیرەك بوو.بۆیەشی ئەوکارەکردوخۆی کردەکچ بەهەرجورێکی بی دارۆغەی ببەتلێنی دارۆغەی بەدبەختیش وای لەخۆکردبو هەرچی کەچەڵ گوتبای دەیگوت بەچاوان،دارۆغەشاقەلی خۆی وەبەردا.کەچەڵ بایداهەتا برێك توندبو،دارۆغەهاواری لێ بڵیندبو:کچێ سەبر!کچی لەسەرەخۆ کچی ...هەردارۆغە هاواری کرد وکەچەڵ هەلی بۆهەڵکەوت وبایدا هەتاهەموگیانی تێكشکاندوکردیەکەلاك. ئەوجار.کەچەڵ پێی گوت فێردەبی کەوان دەخۆی وحەقیان نادەی.کەچەڵ زوخۆی گوڕی وبەکەلێنێکیدا وەدەرکەوت چولە لایەکی دیکەوەدەرکەوت ودایکیشی ڕاگوێست وشاردێوە بۆخۆشی هێنای برێك دەرمانەسورەودەرمانی دیکەی دەتۆربەیەکی کردن،عەباومەبای دەبەرکردن وکەوتە نێوشاری، سێ چوارمنداڵی دەتۆقەوبەدفەڕی بانگکردن هەریەکەی دوشایێ دانی وپێیگوتن وەدوامکەون وبڵێن مام حەکیم بۆکوێ دەچی؟!مام حەکیم چدەکەی؟!

ئەمنیش لێو تورە دەبم، بەردانیشو پێدادەدەم لەدوام نەگەڕێنەوە ٠ها،.

بەڵێ جارێ! کەچەڵ بەبەرگی حەکیمان کەوتەنێوشاری منداڵی وەدوکە وتن مام حەکیم چەدەکەی مام حەکیم ئەدی ئەوەدەچیەکوێ کەچەڵ لێیان تورەدەبووبەردی پێی دادەدان ،ولە لای دیکەوە خەبەریان بەپاشای دا،مەعلوم نیەشەوێ بوك یاکێ وچۆن بووە،دارۆغەی وەبەر چەرخی‌داوە هەموگیانی تێك شکاندوەوهەلاتوە.خولاسەبوکیش نەماوە.پاشا:دە بزانن حەکیمێکی پەیداکەن با دەرمانی بکات وەیان زانی بوکیش چۆتەوەماڵەکەی خۆیان ویالەکوێیە؛ وئەویش ببیننەوەچونەوەماڵەبوکێ ئەپێرێژن مابونەکەسیش زانی لەکوینە ئەودەستەی دیش گەڕان کەچەڵیان بەحەکیمی دیتەوەو بردیانە کن پاشای، پاشا پێی‌گوت ئەتوحەکیمی چی؟ کەچەڵ :حەکیمی نەخۆش برین و هەموشتێکی،پاشا: ئەمەبریندارێکن هەیەدەتوانی چاکی‌کەیەوە ؟حەکیم:با ببینم! حەکیمیان بردەسەر، دارۆغە ی، کەچەڵ:بەدەمان زەمان چاکی دەکەمەوە! پا شا:زۆر چاکە.

حەکیم بڕەدەرمانێکی لەقاچ وقولان هەڵسو، دوایەگوتی سێڵێکم بۆ بێنن دەگەڵ بڕێك داران،بەعزە دەرمانێك هەیە دەبی سوری کەمەوە دناکارێ ناکا. سێڵ و داریان بۆهێنا، هەروا وردەوردە خەریك بوخوی خافلاند هەتا شەوێ، ئەوجار ئەوانەی والە دەورەی بون پێی‌گوتن برام! دوکتۆر بڕێك بی‌ئینسافن، دەورەم چۆڵکەن. دەورەیان چۆڵکرد، پاشان قەلاشکەری وەبن سێڵێ دان و دارۆغەی لە سەر سێڵێ داناو پێی‌گوت فێردەبی کەوان دەخوی و حەقیان نادەی؛ دوایەبەکەلینێکی‌دا وەدەرکەوت و خۆی‌شاردەوە چولەلایەکی دیکەی شاری وخەریکی کارێکی دیکە بووکەسیش نەی ناسیوە،

لای نیوەشەوی هەربۆن چەك دەهات،چونەپشت دەرکەی هەرچەندی هەرایان کرد:مام حەکیم!دوکتۆر!کەس جوابی‌نەداوەشائەمری کرد.دەرکەی بشکێنن بزانن چیە؟ ئەگەردەرکەیان شکاند دیتیان دارۆغە سوتاوەولەسەر سێڵێ بەقەدئەوکەوانەی کەلە کەچەڵی دەستاندن ودەیخواردن بەقەدیەکێك لەوان مابۆوە،هەرچەند دەوروبەری گەران

هیچ جیێەکی دارۆغەیان بۆهەڵنەگیرا.

بەڵێ! کەچەڵ بەئەوجورەی تۆڵـەی کەوانی لەدارۆغەی کردەوە.

دەداوخستنی کچی پاشای:

پاشاخوی بـەزۆردەزانی ودەشیزا نـی ئـەوەبوی دەبێتەدەردەسەرێکی زۆرگـەورە؟ هەربویـەکچێکی زۆرجوانـی هەبولـەدەرەوەی شـاری خێوەتـی بۆهـەڵدا، وکێشـکچی لەدەرەوەی دانان ئەوکچەچەندی جوان بوئەوەندش زاناووزیرك بو پاشا لەگەڵ کچەکـە ی ڕا وێژیٚ کردو بۆئەوەی ئەوکابراسەر بزێوەتەماحی تـیٚ بکابەڵکوبـەداویٚ وە بـی وچـی دی گەورەنەبی کچـەش بەقسـەی بـابی کردوهاتەدەخێوەتەکـەی وهـاتوچۆی دەریـیٚ دەکرد ودەگەڕا ؟ کەچەڵیش ئەوکارەی بەدەستەوەهات فکری دیکەی چۆدەسەری چاوی بەکچی پاشای وکێشکچی وخێوەتیٚ کەوت، زانی تەڵـەیان بۆداناوەتـەوە،ئـەویش دەسـتی کردبـە داڕشتنی گەلاڵەی کارەکەی وبیری کردەوەچەبکا،بەکوڵانان داهاتەخوارو هاواری کـرد:کـیٚ قەرزی لەسەربابم بوە هەتابیدەمەوە.کوڕەجولـەکەیەك دەنێوئاودەستێداهەرای کردوگوتی بەحەزرەتی موسا(ع) ئەمنم.کەچەڵ:کوا دەستت بێنەهەتابتدەمەوە،کوڕەجو،نـەچۆدەریٚ وگوتی موفتەیەبانەم ناسیتەوەبیخۆم دە ستی بەقەڵشتەدیواری دادرێژکردکەچـەڵ گوتـی وەرە پێش، دوایـە دەسـتی گـرت وکێشـای هـەتابن هـەنگڵی وەدەرکـەوت،لـەبن پیلـیڕا بەگوێزانیٚ، خشت دەستی کوڕەجویەی بڕی وهەڵات بردی چوپیلی خۆی لەبنەوەقایم کردو پیلی کوڕەجوی لەسەرەوە.وەدەرنا وشەویٚ هێدی هێدی پارێزی بۆکچی پاشای برد پاش قسەکردنیٚ پێك هاتن. کچی پاشای گوتـی هەڵدییٚ؟! کەچەڵ:نا هەڵنایەم، ئەگەرلەهەلاتنێم دەترسێیٚ، ئەوەتادەستم ببەستە.دەستی کوڕەجوی وێـداو بەسـتی وبەئـەوجورەی خـۆی گەیاندە کچی پاشای.چونکەکچی پاشاش سوێندی بۆخواردبوهەتاکاری دەگەڵ جیٚبـەجیٚ نەکات؛ هاواریٚ نەکا،ئاخرئەگەرکچی شای سوێندی بۆنەخواردبائەویش دەستی بۆبەستنیٚ ویٚ نەدەدا، هەرکاریان خلاس‌بوهـاواری لیٚ بڵێندبـو؛ کەچـەڵ تـەکانێکی دا خـۆی، چونکـە پیلـی کوڕەجـوی هەربەحاسـتەم قـایم کردبـوو،هەربەئەوتەکانەچوکـەی، بەنەکـەی

پساو.وبەجیٚماوکەچەلٚ بۆخۆی هەلأت، کێشکچی هاتن ودیتیـان پیلێکـی تەواوبـەجیماوە بەیانی ئەوخەبەرەشیان دابەپاشای، دەستوری‌دا، خێوەت وبارەگای بێننەوەو بزانـن کـیٚ بیٚدەستە، بیگرن؛ پاش گەڕانیکی زۆر کوڕەجویـان دیتـەوە دەینـالأند لـەتاوی دەسـتی؛ کوڕەجویان گرت،بەبریندارى پـاش زۆر لێرولـەویٚ دانـیٚ مـەعلوم بوکـاری وی نیـە،کـوڕە جوویان بەرەللأ کرد.

بەلێ ئەویش واهات؛ کچی پاشای ئاوس بو، پاش وەختی خـۆی کوڕێکـی بـو. کـوڕە زەلام بو پێی هەلگرت بو؟بەلأم لـەئەو بەینەیدا بزانین کەچەلٚ چی کردوە.

کەچەلٚ و بەسەرهاتی خالێ

پاش ئەوکارانەکەچەلٚ چوٚماڵەخالێ (ماڵە خالێشـی هەرلـەئەو شـارەی بـو)غـەرەزی کوٚنی لەخالێ بویاچوٚن وچی بەخالێ گوت خاڵەوەرە بچین هەرچی هێلکـەن لەقـەلیٚ دزی؟ (خالێ کەچەلێش کاری هەردزی بوە)گوتی زۆرچاکەبابچین!کەچەلٚ دەگەلٚ خالێ چون بوٚ دزیٚ هەتاخالێ هێلکەی لەقەلیٚ دزی، کەچەلێش پاتۆلی لەخالێ دزی.

خالێ گوتی بمناسەکەچەلٚ بزانەچوٚنم هێلکەلەقەلیٚ دزی ها!کەچەلٚ گوتی وایەبـەلأم هـەتا ئەتوٚهێلکەت لەقەلیٚ دزی ئەمنیش پاتۆلم لەتوٚدزی خاڵـەگیان.خـالێ ئەگـەرئاوا تەماشـای خوٚی کردو:کوڕەخوٚپاتۆلم دەبەردانەماوە.کەچەلٚ:خاڵەجانەوجار وەرەبابچینەدزیٚ.

خالێ کەئەودزیەگەورەی بەکەچەلێ‌وەدیت ڕەگەلێ کـەوت، ڕۆییشـتن بـوٚدزیٚ ئـەویٚ شـەویٚ،چـون لەخەزێنـەی پاشـای دوتێلـەکەیان دزی ،بـەیانی خەبـەریان بەپاشـای دا :پاشابەرگی نوێت لیٚ مەبارەك بیٚ ئەوشوٚدوتێلـەکەیان زێڕلەخەزێنەی دزیوە.

پاشابەیانی دەگـەلٚ چەندکەسـی دی چوتەماشـای کردوگوتـی ئەوکونـەی مەگرنـەوە تەماعیان ڕەبەردەکەویت ودێنەوە؛بێنن خەندەکی لێدەن، ئێواریٚ خەندەکەکەی پڕکەن لە قیرٚ، ئەمری پاشایان بەجیٚگەیاند.کەچەلٚ،لای ئێواریٚ لـەنێو شـاری دەسـووڕاوەوچاوێکی بـە کونەکـەی داگێڕادیتی کونەکەنەگیراوەتـەوە،بـەلأم زانـی حیلـەیەك دەئـەوکارەی‌دا هەیەهەربەخۆڕای نیە؛ هاتەوەماڵیٚ گوتی خاڵەکونەکەی خەزێنەی پاشای هـەروا ئاواڵـەیە

پێم وابی هەرنەیان زانیوە. شەوێ دیسان بەخاڵی گوت باشەوشۆش بچین نەردێکی بێنین. خاڵی قبوڵی کرد وەڕێکەوتن، کەچەڵ هەتا نیزێکی خەندەکێ وەپێش خاڵی کەوت،لەنیزێکی خەندەکێ لەفێڵەکەی حاڵی بو.وەك شوێکی لەدمی دەی گەڕاوە. خاڵی گوتی ئەوە چبوکەچەڵ! بۆ گەڕایەوە؟! کەچەڵ:هیچنەبو، ڕاستی ئەمن زۆرنەزانم چۆن دەبێ پیاو وەپێش خاڵی کەوێت، خاڵەگیان فەرمو! بەئەوجورەی خاڵی وەپێش خوی‌دا. دوسێ شەقاو ڕۆییشتن خاڵی دە قیرێ کەوت وگەرمای ئاخری بەهارێی وقیر شل هەتا دەجولاوە پتردەچۆخوارێ. کەچەڵ پیێ لەسەرشانی خاڵی داناوچوتێلەکێکی لە خەزێنەی هێناو.ودوایەگەڕاوەبۆلای خاڵی تێلەکێکی دیکەشی هێناوچەقوی لەخاڵی هەلکێشا، خاڵی گوتی ئەوە چ دەکەی؟! کەچەڵ دەڵێ سەرتدەبڕم!خاڵی فەقیر: کوڕە ناکرێ! نابێ.کەچەڵ :خاڵە، ناکرێ، نابێ نیە؛ سبحەێنی ئاشکرادەبیت وئابڕوم دەچیت؛ سەری خاڵی بڕی ودەگەڵ تێلەکەی خاڵی بردیەوەماڵێ وگوتی هانێ خاڵۆژن. خاڵۆژنی گوتی ئەوەچیە؟کەچەڵ:ئەوەسەری خاڵمە.خاڵۆژنی دەستی کردبە هاوارو بەسەری خۆدادانی ئایاڕوقوڕم وەسەری و...بابانم خەرابوو..کەچەڵ گوتی تازەکارە هاتوەبێ دەنگەی لێ بکە،دەناچارەم نیەدەنگت لەبەربێتەدەرێ وەکوخاڵم سەری تۆش دەبڕم.

بەڵێ! خاڵۆژنی بێدەنگ بو. بەیانی خەبەریان بۆ پاشای بردکەئەوشۆ دوتێلەکەی د یکەشیان لەخەزێنەی بردوەو حیسانێکی بێسەریشی لێ بەجێماوە. پاشادەستوری داجارێ کونەکەی بگرنەوەوئەوکەلاکەی لەسەر.ڕییەکانی ژنان کانیەکە،لەئاوەدانیە یالەشاری بڕێك دوربوهەلاوەسن، هەرژنێکی دیتوبوّی دەگری بیگرن وبیهێنن بوئیرە، چل کەسیشی کێشکچی لەدەورەی دانان؛ کەچەڵ چاوی پێکەوت لەداوەکە ی حاڵی بو. چوگەڕا، کابرایەکی دەوڵەمەند کەرێکی پێبوتازەزابو،پاشوی جاشکەکەی بەپەڕۆی بەستبون؛ چۆ کن کابرای وگوتی ئەوکەرەت بەچەندی؟ کابرا:نایفرۆشم؛ کەچەڵ:ئاخر لێت دەکرم.کابرا:نایفرۆشم بابم.کەچەڵ گوتی کوڕەئاخرلێتدەکڕم لێ.کابراگوتی بەپێنج قڕانان.کەچەڵ دەڵێ ئەوەت شەش قڕان.پوڵەکەی دابەکابرای وکەری بەجاشکەوە

هێناوەماڵێ جاشکەکەی لەتەویلەی بەجێ دەهێشت، کەرەکەی دەبردەدەرێ، بەدوسێ ڕۆژان تەوا وی کوچەوکولانی شاری بەئەوکەرەی شارەزا کردو.لەهەرجییەکی شاری بەرهەلّات کردباتەقلّەکوت دەهاتەوەماڵێ بۆسەرجاشکەکەی.ئەوجاربەخاڵۆژنی گوت :خاڵۆژن پێت خۆشەبۆخاڵم بگرێی.خاڵۆژنی بەترسەوەگوتی ئا.

کەچەلٚ چودوگۆزەی نوێی بۆکڕی وبەخاڵۆژنی گوت بچۆکانیەئەوەمەیت خاڵم بەدارێ وەیە لەئەوسەرەی ئاوڕان مەدەوەدەگەڕانەوەیدالەبن دارەکەی کەلاکی خاڵمی پێوەیەگۆزان لێكدە وبیانشکێنەجابەتەواوی شینێ بۆخاڵم بگێڕەئەگەر لێیانپرسی بۆدەگری،ئەو کەلاکە چی تۆیە ؟بلێ کەلاکی چی دەدمی بابی کەلاکی ڕیم ئەمن خەسویەکی بێحەیام هەیەبچمەوەلەبەرئەوگۆزانەشکاون ڕامناگرێتەوە.بەلێ،خاڵۆژنی وەکی کەچەلٚ بۆیدانابو چۆ سەرئاوێ ولەگەڕانەوەیدا گۆزەی لێكدان،گۆزەشکان جاوەرەبگری وقوڕێ وەسەری خۆکە بەبیانوی گۆزان تێرتێر بۆمێردەکەی گریا، کێشك چی لێی خڕبونەوە:دایکم بۆ دەگریی؟!چبوە؟!ئەوپیاوەچی تۆیە؟!کارەڕوی داوە.ژنەپیاوی چی؟!گۆبەدمی بابی ئەو پیاوەی،ئەمن خەسویەکی بێحەیام هەیەبچمەوەڕامناگریتەوە،دەلێ گۆزەت شکاندون! کێشکچی زگێان پێیسوتا،تەوجێیان بۆکردپولێان بۆخڕکردەوەودایانێ وبەڕێیان کردەوە؛خاڵۆژنی کەچەلی هاتەوەبۆماڵێ. کەچەلٚ:خاڵۆژن! تێر گریای؟ :ئەرێوەڵلا تێرتێرگریام. کەچەلٚ بڕێکی دیشی تەمرین بەکەرەکەی کردوهات وچۆیی پێکرد.ئێوارێ لای ڕۆژپەڕێ بڕێکی کونەسیپالٚ وکەچەدەفەیەکی لەکەرەکەی بارکرد،بەخاڵۆژنی گوت ئەوشۆچاوەڕوان بەکەلاکی خاڵم دەنێرمەوە،ئەوەی گوت وجاشکەکەی لەماڵێ بەستەوەو بەبەرگی دەروێشان بەکن کێشکچیاندا،وەڕێکەوت کە ئەنەهودەڕۆم لەشاری وەدەردەکەوم.

دزینەوەی کەلاکی خاڵی:

کێشکچیەکان لەمێژبولەجێگای دیکەولەوێبون وەڕەز ببون، گوتیان ئەرێ

ئەوشۆبائەودەروێشـەی لەکنـە خۆمـان ڕاگریـن وبڕێـك سەیروسۆحبەتی دەگـەڵ بکـەین. بەڵێ هەموڕازی بون ودەروێشیان بانگ کرد، ئەوەش قسەکانی(دەروێش) و کێشکچیەکان.

:دەروێش؛ بابم ئەوشۆلەنێوەمەبە.دەروێش :دەڕۆم،کارم هەیە !

:کارت چیە ؟ !کارت هەرگەڕانە،چەندی دەڵێی دەتدەێنی؛ئەوشۆلـەنیومان بمێنەوە.

دەروێش:دەی باشە، چەندم دەدەنیێ؟ قەراریان دانا هەر کەسەی پەناتێکی بدەنی، دەروێش ڕازی بـوو،بارەکـەی ئێخسـت وکەرەکـەی بەسـتەوەوهات دانیشـت، وردەوردە تەماشای دارەکەی کرد(وای چاو لێکردکەئەننەهوچمنەدیوەوئاگام لەهیچ نیە)هەتاگەییشتە کەلاکەکەی،کەلاکی دیت وگوتی ئەوەچیە ؟کێشکچیان گوتیان چ کـارت بـەوەی داوەئـەوە کەلاکە. کەچەڵ (دەروێش) هەستا شت وەکی دەستدانی لێیان پرسی.چ دەکەی؟!

:بـەخوای بـابم ئەوکەلاکەکەرەکـەم لێدەدزیـت؛دەڕۆم.کێشـکچی:کوڕەوانیەکـەلاکی مردوچۆن کەریێ دەدزی،دەروێش:دەیدزیت؛ ئەمن دەزانم لێرەنابم!

گەورەی کیشکچیان هات وگوتی ئەوەچیە ؟

ئەوانیش بۆیان گێڕاوەگوتیان ئـەوەدەروێش دەڵـێ ئەوکەلاکەکەرەکـەم لـێ دەدزی گەورەی کێشکچیان:کە لاکی مردوچۆن کەریێ دەدزی کەچەڵ :بەڵێ دە یدزی :زۆر باشـە ئەگەرئەوکەلاکەکـەری تـۆی دزی ئـەمن دەقرانـت دەدەمـێ دەروێـش :باشـە.قاقـەزم بـۆ بنوسە،گەورەی کێشکچیان چونکەقەتی شتی وانەبیستبو.کاغەزی بۆنوسی وئیمزای کردو وێیدا، ئەویێ شـەویێ بـەزمێکی بۆسـازکردن ئەوەندەپێکـەنی بـون کەهەمولـەخۆبونەوەو هەتالای ڕۆژی نەیەێشت کەس بنویت، ئەوی درێژ بباپێلاقەیـەکی پێدادەداوهەڵیدەستاند ئاخر ی هەمو هیلاك ببون هەرایان دەکردیێ:بابـە دەروێـش بۆخـاتری خـودای! ئـاخرکوێر بوین لـەسوییێ خەویێ لێن گـەڕیێ بـا بنویـن. بـەڵێ ئاخـیری دەسـتی لێ هـەلگرتن؛ دەگـەڵ سـەری وە سـەنیری کـرد پرخـەی لێ بلێندبوخـۆی دەخـەوکرد.لەبەربـەزم و پـی کـەنینی لـەبیریان چوبوگێشکچیان دانـین،کەچـەڵ وای خۆبـیێ نمودوپیـس کردبوهیـچ بیرێکیـان لێ نەکردەوە،هەموخەویان لێکەوت، کەچەڵ هەستاکەلاکی لەداریێ کردەوەلەکەرییێ قـایمکردو

وشەپێکی لەکەرێ داوگوتی بڕووەبۆماڵێ؛ ڕەژێاوی گرتەوە، دم و لوتی خۆی وهەموانی ڕەش کرد، دەرویش دوایەلییێنوست.تاوهەلاتێ بەپێکەنین وفرق وهۆڕی کێشکچیان وەخەبەرهات، خۆی لەداری نەزانینێ دا :ئەوە بە چی پێدەکەنن؟! ئاوێنەی لەباغەڵی دەرهێناوتەماشای خۆی کرد، دم و چاوی هەمو ڕەشکرابو گوتی ئەوە کێ وایلێکردوم؟! ئەلحان دەچم شکایەتێ دەکەم. گوتیان کوڕە شکایەتی چی؟! هەمومان وەکو تۆین.دەرویش کە تەماشای کردن ئەوانیش وەکو خۆی دم وچاویان ڕەشببو. دەنگی نەکرد بڕێك ڕاوەستا.لەناکاو:ئەدی کەرەکەم کوانێ؟ بەلایەکی دا هەلات هیچی نەدیتەوە،گەڕاوە،ئەوجاربولای دیکە هەلات دیسان کەرەکەی نەدیتەوە، گەڕاوە تەماشای کردکەلاکیش نەمابو:ئاها !نەمگوت ئەوکەلاکەکەرەکەم لێ دەدزیت ئەگەردەرویش گوتی کەلاك کەرەکەی لێ دزیوم جاکێشکچیان زانیان کەلاك نەماوە؟! دەلێ بێنن پولەکەم دەنێ دەی؛بەلێ؛بیست قران حەقی شەولەوێمانەوەی ودەقرانیشی پولی کەرەکەی لێئەستاندن.(چونکە کاغەزی لێئەستاندبون نەیاندەتوانی پولی نەدەنێ) دەرویش کۆنەشمەکی بەکۆلێ داداان وبەرەومالێ وەرێکەوت کەگەییشتەوەمالێ گوتی خالۆژن!کەلاکی خالم هاتەوە؟!خالۆژیی:بەلێ هاتەوە..:جاتێری بۆبگری.جارێ با لێرەبیت دوایەدەیبەم دەینێژم. بەیانی کەکێشکچیەکان چونەوەبۆکن پاشای پێیان گوت قوربان؛کەلاکیان لێدزیوین.پاشا هەموی دەحە پسێ کردن ئەوخەبەرەش ئاوابلاوبۆوە.

ئەو پاشایەبرایەکی هەبولە شارێکی دیکەڕالەسەرێك لەسەریك لۆمەی دەکردو قسەی دەنارد:ئەوە هەرئیکێکە ئەوکارانە دەکات. جاچۆن ئەتۆ پاشایەکی، کابرایەکی برەلّلات بۆناگیرێ وبۆت تەنبێ ناکرێ.

با بزانین وشترێ سپی چاوڕەش چۆن دەکوژێتەوە

پاشا،وشترێکی هەبو، ئەگەرلەسەرکۆیەزێڕی لەوەڕاباکەس غیرەتی نەبودەنگی دات کەچەلێ چوباقەیەکی وینجەکڕی وبەبەردمی وشترێدا هات، ئەگەر کەس دیارنەبا بانگی دەکرد ئەگەر خەلّکیش دیاربا دەنگی دەداولەخۆی وەدورده خستەوە.ورده ورده

هێنایەبەردەرکێ، پاش نوێژی شێوان وشتری کوشتەوەلەت لەت وپیل پیلی کردوبردیە ژوری ماڵێ هەمو.ولآتی خاوێن کردەوەونەی هێشت هیچ شوێنێکی لێ بمێنێ تەوەخەبەریان بەپاشای دا،ئەگەروشترێ سپی چاوڕەشیش نەماوە ! زۆرگەڕان، خەبەرێك نەبو، پیرێژنێك هەبونێوی سوری عەێیاربو ئەوپیرێژنە وەکونێوی خۆی بگرەزیاتریش عەێیاربو، بانگیان کرد پاشاپیێگوت سەرێکت بەزێڕی هەڵدەکێشم وسەری دیکەشت بەزێوی؛ ئەگەروشتری سپی چاوڕەشم بۆ ببینێ وە.

پیرێژن:قوربان!سەرێکم بەورکەنانی هەڵکێشەوسەرێکیشم بەورکەپیوازی،بۆت دەبینمەوە.

وا وێدەچی ئەوقسە،ڕەسم وعادەتی ئەوجورەجاسوس وسیخوڕانەبوە.

نۆرەی سوری عەێیارە

سوری عەێیار.وەنێوشاری کەوت، دەستی بەگەڕانێ کرد زۆرسوڕاوە هەتاگەییشتە ماڵەکەچەڵی هەروەژورکەوت دەستی کردبەپاڕانەوەی کەچەڵیش لەماڵی نەبو،بەقوربانت بم ئەوەبوکێکی سەڵیتەم هەیەمەگیرانێ لەگۆشتی وشترێ دەکات، ئەگەرهەتانە هەرچەندی بێ لە ڕێی خودای‌دا بمدەنێ. خۆپوڵیشم نیەلەبازاڕی بۆی بکڕم خاڵۆژنی کەچەڵی فریوی خواردو لای دیکەشی زۆری زگ پێ سوتاو گوتی ئەوەلەبازاڕی کڕیبویان هەرئەوەندەشمان ماوە، بەقەراپەنجەدەستێکی دەبوویێداوسوری عەێیارڕۆییشت دەدەرکێ‌دا کەچەڵ گەییشتەوە،گوتی ئەوەچیەداپیرە؟ پیرێژن دەڵی داپیرەت سەدجاردەسەرگەڕێ بوکێکی سەڵیتەم هەیە.مەگیرانیەلەگۆشتی وشترێ دەکاجائەوژنەنازانم چتەخودائیمانی بەنسیب کات، ئەوەندەی داومەتێ دەچم بویێ دەبرژێنم؟

.کەچەڵ زانی ئەوەکارێکی بەدەستە:وەرە.وەرە داپیرە! کۆڵەپاشام کوتاوە.وشترەکەم کوشتۆتەوە وەرە لاپیلێکی بەرەوە هەموتان بیخۆن دەرێیەخودای دا.

.سوری عەێیارتەماعی ڕینیشت وبەخۆی گوت باشەهەتازۆرتربی چاکتر. ئاشکرادەبیت، دەگەڵ کەچەڵی چۆژۆری هەتاسەرکەلاکی وشترێ وکەچەڵ دەڵێ! ئەوە کەلاکی وشترێ پاشایە!سوری عەێیارچۆ ژوری کەلاکی دیت، کەچەڵ ڕۆبۆپیلی پیرێژنی،لینگی

دەبەرلینگی ناکردێەدوپیرێژن وهاویشتیەسەرگۆشتی وشترێ وگوتی ئەوەهاتوی سیرپی کەچەڵی ئاشکراکەی.کەچەڵ چوبەخاڵۆژنی گوت ئەوجارمسقاڵەگۆشتێکی بدەیە هەرکەسێکی وەك سوری عەیێاردولەتت دەکەم و دەتەهاوێمەسەرکەلاکی وشترێ ،٠ها.

خاڵۆژنی زۆری لێ ترساوبرِیاری دا لەقسەی دەرنەچی٠

خەبەریان بۆپاشای بردکەسوری عەیێاریش بێشوێنە. هەرچەندگەڕان هیچ خەبەرێکیان وەدەست نەکەوت.

با بزانین کەچەڵ کورەکەی چون دەدزێتەوە

پاشاهەموحەولەکانی بۆ.وەدەست هێنانی ئەوکابرابەدفەڕەی بو؟

ئەوجارهێنای میوانێکی گەورەی رێك خست،هەموخەڵکی شاری بانگ کردوهەرجارپیان ڕاهێشت کەچەڵ زانی چ‌باسەوچودوفەرخەکەروێشکی کرین وعەباو شروشالآتی وەخۆ خستن وکەروێشکەکانی دەبن عەبای نان ورِوییشت بومەجلیسێ،کوڕەکە(کوڕی کچی پاشای ئەگەرکەچەڵ چۆبۆکنی و ...) گەورەببو، هێنایان لەنێومەجلیسی بەرهەلآیانکرد، گوتیان خوێن دەبزوێ، بزانین بولای کێ بچێت، ئەوبابی ئەوکوڕەیە؛ پاشاش دەیزانی ئەوەهەرئێکێکەو ئەوکارانەدەکات،کوڕەکە یەك دوجاران بەتەمابوبۆ لای کەچەڵی بچیت، بەلآم کەچەڵ کەروێشکەکانی نیشان دەدان ئەگەرچاویان زەق دەچوکوڕە هەڵدەهات، ئەویش بەسەردەستان داهات،لەناکاوکەچەڵ کەروێشکی بەپشتەوەدابەردان، کەروێشك کەوتنەنیومەجلیسی. بوبەهەراو هوریاو ... چرا کوژانەوە و ...، کەچەڵ بەفورسەتی زانی ورِۆبۆکوڕەکەی ڕفاندی وبردیەوەماڵێ (چونکە ماڵیان لەوی نیزێك بو) بەخاڵۆژنی ئەسپاردوگەڕاوەمەجلیسی، د یتی خەڵکەکەئاهۆن بونەتەوەوهەرکەسەلەسەرجێگای خۆی دانیشتوتەوە. هەرچەندی گەڕان کوڕەکەنەمابو، خەڵکەکەشیان کەبژاردن هەمویان تەواوبون. گوتیان کەس نەچۆتەدەرێ، کەچەڵ بەئەوجورەی کوڕەکەشی لەپاشای دزییوە وکوڕەی چاك تاقەت کردو کەوتەپێوشوێنی پاشای کەلەسەرێك لەسەرێەك خەبەری دەنارد هەی عەمری نەمێنێ جاچۆن کابرایەك ئەوەهەموخەراپەی دەگەڵ بکانازانیت و

نایبینێتەوەئەوەبۆنامری.

با بزانین کەچەڵ برای شای چۆن دەداودەخات

کەچەڵ کەوڵەمەڕێکی کڕی، هەرلیسەپەی زەنگوڵێکی وێخست، کەوڵی دەستدایەو ڕۆییشت بۆشاری برای پاشای چولەوێ بەپرسیاران چوارباغی پاشای دیتەوەوپێیان گوت پاشاچ ڕۆژێکی دەچێتەچوارباغی. کەچەڵ چودەنێوچوارباغیداخۆیشاردەوەو کەوڵەمەڕی بەخۆیداداچونکەئەوچوارباغەی شای چوارباغێکی گەورەوزۆریش خۆش بو، پاشا هاتە چوارباغی، لەنێوچوارباغی دەستی کردبەگەڕانێ لەبەربۆنی گوڵەکانی چوارباغی مەست ببوو لەبۆنکردنی ئەوگوڵ بۆبۆنکردنی گوڵیکی دیکە،ئاو.خواردنەوەوحەسانەوەولەبن سێبەری شوڕەبیەکان ئەوەندەدڵخۆشبوکەهۆشی لەخۆی نەبو هاتبۆ لای نوێژێ شێوان لەناکاوکەپاشادەوپەڕی خۆشی ودڵ خۆشیدابوشتێکی زۆربەسام خۆی ڕاوەشاندو بوبەزەنگەزەنگ پاشاکەدیتی ناچاردەستی بەهاوارکردنێ کرد:بۆخاتری خودای ئەتۆچی ؟ کەسیشی لەدەورەی نەمابوهاوارێ بکات؟!

کەچەڵ:ئەمن؟! حەزرەتی قابیزم وهاتوم ڕوحت بکێشم! پاشاهیچی پێنەما، دەستی بەپاڕانەوەی کردوگوتی ئاخرئەمن پاشام ئیجازەم بدە بچمەوەماڵێ وخوداحافیزێ لەمنداڵەکان بکەم.

کەچەڵ دەنێوکەوڵەمڕی دا،دەڵێ مردن پاشاوفەقیری نازانێ. پاشازۆری لەبەرپاڕاوە. کەچەڵ پێیگوت باشە! ئیجازەت دەدەم بەلاَم بەشەرتێك! هەرچی پێت بلێم قبولی بکەی و ئەنجامی بدەی ولەقسەم دەرنەچی.

پاشا:هەرکارێکی پێمبلێی جێبەجێی دەکەم. پاشازۆرچکوڵەببووە. کەچەڵ گوتی ئەمن دەتۆربەیەکت دەنێم ودەتبەمەماڵەپاشای برات لەوێ لەبنەخۆمت دادەنێم دەتکەمەبن قون و لەسەرت دادەنیشم داوای ماڵاَللەی لەپاشای دەکەم، پاشاش داوا دەکات :شتێکم بۆبلێ، ئەمنیش دەلێم چ نازانم، دوبارەدەڵێ شتێکم بۆبلێ، ئەمنیش دەڵێم پاشابەخودای هیچ نازانم، ئەرێ بن قونی من ئەمن هیچ دەزانم! ئەتوش دەڵێی بە

خودای پاشا، دەروێش فـەقیرەوچ نـازانێت، ئەگەرئـەوەی قبـولٚ بکـەی بـەێنیکی دیکـەت مولـەت دەدەم. پاشاناچاربوولەمردنێش زۆردەترساقبولی کردوئەوجێگایەی کەچەلٚ بـۆی دیاریکردبوچولـەویٚ چاوەڕوانی کەچەلی بو.

با بزانین لە ماڵە پاشای چ روودەدات

کەچەلٚ گەییشـتەلای پاشایوپاشـای دەنێوتۆربـەی نـا کەچـەلٚ زەلامێـك وپاشـاش چوکەڵەوچۆدیوانی پاشای وداوای ماڵاللـەی کرد؛ پاشا:دەروێش شتێکم بۆبلێ. دەروێـش دەلێ بەخودای پاشا چ نازانم پاشا:دەیدەی شتێکن بۆبلێ!دەروێش چۆن چ نازانم؟!

دەروێش:بەخوای پاشاچەنازانم؟ئەریٚ بن قونی من ئەمن چ دەزانم؟!

پاشادەبن قونیٚ کەچەلیداوەجواب دیٚ ودەلیٚ،پاشابەخودای دەروێـش فـەقیرەوچ نـازانیٚ پاشاوئەهلی مەجلیسی ئەودەنگەیان بۆناسیاربوو زۆریان پـیٚ عـەجایب وسـەیربو،دوبـارە پاشابۆڕون بونـەوەی ئەودەنگـەی؟داوای لەدەروێشـی کـرد:شـتێکم بۆبلـیٚ؛دیسـان دەروێش:بەخودای پاشاچ نازانم؛ ئەریٚ بن قونی من ئەمن چ دەزا نم؟!پاشای بـرای لـەبن قونی کەچەلی ئەوجاریش گوتی بەخودای پاشادەروێش فەقیروەچەنازانی!

پاشـا گوتـی ئەودەنگەچیـە؟! کێیـە؟! کەچـەلٚ دەلـیٚ ئەوەپاشـای براتـە! پاشـا بلێندبو:بیگرن،بیکوژن، پاشا ی برای لەبن قونـی کەچـەلی وەجـواب هـات!!!پاشـا:نـا! ڕاوەسـتن، جـاریٚ ئـەمن بێننـەدەریٚ. دەسـت مـەبزێون بـەلیٚ چـون پاشـایان لەتۆربـەی هێنادەریٚ. پاشاپوی دەکەچەلی کرد:ئەتو کێی؟ کەچەلٚ دەلیٚ ئەمن دەلـەیٚ مەردانـەپێت دەلێم وجانەتۆش مەردا نـەکارەکانی دیکـە بەئـەنجام بگەیەنـە ئەوپاشـایەزۆرعاقلٚ دەبـی وقەولی پیٚ دەداو؟ئەوجارکەچـەلٚ دەلـیٚ لەسـەرویژدان وشـەرەفی تۆئـەمن ئەوکەسـەم کـە تـەواوی ئەوکارانەئـەمن کردومـن چونکەئـەتولێکدا.لێکدابەسەرپاشـای بـرات دەزۆیشـتی ودەتگوت چون کابرایەکی بەرلاٚت بۆناگیری؛ هاتم ئەتۆشم ئاوابەردەست کردوگرتومی .

پاشادیسـان هـەرای کردبیکـوژن، پاشـابرای گوتـی نـا! وانـابیت کوشـتنی چـی؟! ئەگەردەتهـەویٚ ولاٚتەکـەت ئـارام بیتـەوە.بێنەکچەکـەتی لیٚ مارەکەوبیکـەوەزیری دەسـتە

ڕاستیٚ چونکەئەوکچەی تۆتازەبۆکەس نابی وەدەنا ئەوەی دەکوژی دەشتوانی بیکوژی بەلاّم دەڕۆژی دیکەی پیٚناچیت، یەکی دیکە پەیدا دەبیت لەئەوەش خەرابتروبەدفەڕتر. کەچەڵیان چەندڕۆژان ڕاگرت وپاش برێك بیرلیٚکردنەوە، قسەی پاشای برای قبولٚ کرد، کچەکەی لیٚ مارەکردو؟کردیەهەمەکارەوکردیشیێەوەزیری دەستەڕاستی ئەگەرلەشاری و دەوروبەری مێشولێك جولاٚباوە، کەچەلٚ دەیزانی وڕێگای چارە ی بۆدەدۆزیەوەئەوان خەریکی خۆشگوزەرانی بون وئەمنیش بەزمی کەچەل وکێشکچیکانی کەلاکم پیٚ لە هەموان سەیرتر بو.

کەچەڵی کەوان (شێعر)

کەچەڵۆکێك بو ببوٚ ەگوێلکەوان
نێویان لیٚنابو کەچەڵی کەوان

هۆی نیوٚلیٚنانی:گشت ڕۆژ دو کەوی
دەیگرت بە تەپکە و بە دار و دەوی

کەوی لیٚدەستاند داروٚغەی شاری
بە خۆشی بایە یان بە زۆرداری

چەندسالاٚ ن کەوی بوٚ داروغەی گرت
ناچاربو دەستی لەوکارەی هەلگرت

ئێوارەی ڕۆژێك دانیشت لای دایە
بە بەرگی جوانی کچی هاوسایە

دەسەر و چاودا کەچەلٚ زۆر جوان بو
کیٚ جوان نەیدیبا بۆی پەشیوانبو

داروٚغە ڕێگا یی دەو کوچەی کەوت
لە نەکاو چاوی بەو جوانەی کەوت

کەمابو شێتبی هەر ڕێی دەرنەبرد
هات چاك و خوشی دەگەلٚ دایە کرد

لەگەڵ پیرێژنی ئەو ڕۆژەی وابو
دەنا بە کلاٚوی قەت نەپێوابو

پرسی:داپیرە:ئەم کیژە جوانە
کچی کام بەگە و کام خانەدانە؟!

کەچەلٚ فیرٚی کرد بلٚی تاقە کچەکەم
پێتخۆشە هەتا پیشکێشی توی کەم

داپیرە ئاوای بە داروٚغە گوت
داروٚغەش زۆر زو بوٚ خۆشی بزوت

داروٚغە ناردی، مارەیکرد کەچەلٚ
بوٚ بوکی کڕی تەواو کەل و پەل

بوکیان بۆهینا بوٚ داروٚغەی پیر
با بزانین چوٚنە تەقدیر و تەگبیر

هەرکەس بو مالی خوی گەڕانەوە   تەنیا زاوا و بوك لەوێ مانەوە

* * *

با بزانین، کەچەڵ، داروغەی چۆن دەبەتلێنی

داروغە ویستی پێك بێ مەبەستی   بچی بۆ لای بوك وبیتە بەردەستی

هات بەرەوپیری بوك بە غەمزە و ناز   لەنجەی کۆترانی و چاوی وەکو باز

پێی گوت داروغە گوێ بدە فەرمانم   چی لە لای تۆیەو دەبێ بیزانم

:ئەوهەمو کارە ناکرێ بەوشەوە   ئیستا جێی خۆشی و دستبازی و خەوە

پاشی چەند ڕۆژێك ووچانێك دەدەم   چی بەردەستی منە نیشانت دەدەم

:هەر ئەوشوکانە بە بێ ووچان‌دان   دەبێ بیان‌بینم چی لە دەستت دان

ناچار وەپێش‌کەوت هەموی نیشان دان   غەزنە و جێ بەندی هەتا دەغڵ و دان

هەر دیوێك مابو گوتی با ئەوە   تەماشا بکەین و جا وەختی خەوە

داروغە پێی‌گوت چەرخی تێدایە   بۆچیە؟! لێی‌گەڕێ بەکارت نایە

تایبەتی منە لای من ڕۆنراوە   بۆ تەنبی‌کردنی مسکێن دانراوە

:من دەبێ بزانم خۆ چەرخ چییە؟!   بە کاری چی‌دێ و یان کاری چییە؟!

دەرکەکەی دیوی چەرخی کردەوە   کەچەڵ خۆی ساز کرد بیری کردەوە

پێم‌خۆشە کاری ئەو چەرخە فێربم   بۆ کاروبارو بۆ تۆش بەخێر بم

بەڵکە ڕۆژێکی تۆ لە ماڵ نەبی   مسکێنێك بێنن شا لێی تورە بی

من لە جێگای تۆ دەبی تەنبێی‌کەم   شا لێن ڕازی بی ئاوا کارێ بکەم

داروغەش ئەوەی بە دڵ پێ خۆش بو   هەم بەتاڵوکەو زۆریش لەجۆش‌بو

شاقەلت دانێ زۆر بەوشیاری   جا تەماشای کە و ببینە کاری

شاقەلی دانا کەچەڵ بە بێ هەست   چەرخەکە سوڕا کاری کەوتە دەست

چەرخەکەی بادا کەمێك لێی توند بو   بە ئەیرۆ ئەیرۆ هەرای لێ بلێند بو

کەمابو پشت و لاقم لەتبکەی   دەبی کاری وەم زۆر جوان فێربکەی
وای خۆ سازکردبو داروغە بو ڕاو   کەچەڵ چی گوتبا، دەیگوت بە سەرچاو
:دا کورە گیان ئەتۆش شاقەلت بخە بەر   داخوا وەك هی تۆ دەسوڕێن تەگەر
داروغەش ئاوا داینا سەر شاقەل   کەچەڵ توندی کرد هەڵکەوت بۆی هەل
بە بێ ڕاوەستان، کەچەڵ دەیسوڕاند   داروغەش هەروا کەمکەم دەیگوڕاند
گیانی تێکشکاند کردی شەق و پەق   گوتی فێردەبی کەو دەخوی بی حەق
لەسەرڕا دەرچو خۆی لۆەشاردن   شا بەیانی زو چەند کەسی ناردن
دا بچون دە بزانن دەنگ و باس چییە   بو بوك و زاوا با سیان لێ نییە؟!
هەروا بێ هەست بون چی بانگیان کردن   ناچار ئەمری شا دەرکیان شکاندن
خۆ هەمو گیانی داروغە شکاوە   لە چرپە و گورپەی هەر ناڵەی ماوە
شایان تێگەیاند هەر زو بەیانی   زۆری پێ تێکچو ئەگەر پێی زانی
ئەمری کرد زۆر زو حەکیمێك بێنن   ئەوبرینانەی بو وەبر ژێنن
کەچەڵ خۆی گۆڕی پاش ڕزگاربونی   بە تۆربە و دەرمان بە هات و چونی
چەند منداڵێکی تۆقەی بانگ کردن   پوڵێکی دانێ و جوان حاڵی کردن
بڵێن مام حەکیم ئەرێ دەچیە کوێ؟   هەرچەند من بڵێم قرو تێبکەوێ
بەدوامدا وەرن جنێوو پێبدەم   لێو تورە بم یان، بەردو پێدابدەم
مام حەکیم بە خۆو بە عەبا و تۆربان   دەڕۆیشت ڕێگاو بو خۆ نشان دان
منداڵ لە ڕێگا و کوچە و لە سەر سوێ   ئەرێ مام حەکیم ئەوە دەچیە کوێ؟!
:منداڵی ئێستا هێندە زۆرزانە   پیاو لە دەستانیان چەند هەراسانە
ئاوڕی وێدەدان حەکیم چی چبکا؟!   دەگەڕێ نەخۆش و زامدار چارە بکا
چەند پیاوی پاشای پاش کەم گەڕانێك   توشی حەکیم بون لە نێو کوڵانێك

پرسیان تایبەتیت لە چ ئیش و کار — وتی تایبەتیم، زامە و بریندار
دەی باشە دوکتۆر ڕێکەوین وبڕۆین — لە بریندارەکەی خۆمان خەم بخوێن
حەکیم گەییەجێ و چو وەژورکەوت — پاشا هات چاوی، بە دوکتۆر کەوت
:بریندارێکمان، هەیە بێحاڵە — لە دەست هاواری ژینمان لێ تاڵە
ئایا دەتوانی بیکەی تەبابەت — هەتا غەنیت کەم لە ماڵ و دەوڵەت
:نەخۆش نەبینم جوان لییێنەڕوانم — ئاکامی کار و دواڕۆژ نازانم
مام کەچەڵیان برد ببو بە دوکتەر — زامی چۆماغچی بکا چارەسەر
دیتی و بەخۆیگوت دەی کاری کراوە — هەر هەناسێکی دەبەردا ماوە
پێیگوت بە پاشا هەر زۆر بە جوانی — چاك دەکەمەوە برینەکانی
هێندێك دەرمانی کردە لاق و دەست — بە مقاشیش وابو جێیەکی دەگەست
بە ڕاشکاوی بویان هەرنەهێنی — نابی لە لای مە هیچکەسی بمێنی
ئێوە دەزانن، بۆ نەخۆش دوکتەر — بێئینساف نەبێ پێی نانا زەفەر
بەلام سێلێك و چوار پێنج لەتکەدار — بۆم بێنن داینێن لە قولینچکی حەسار
چۆ لای دارۆغە بە گوییدا بخوێنی — فێردەبی کەوان بێ حەق دەستێنی
سێڵ لە سەر کوچکان، ئاوری کردەوە — دارۆغەی لە سەر سێڵ کۆ کردەوە
لە کون و دەرزێك خۆی لێ دزینەوە — وای خۆ شاردەوە هەر نەیبیننەوە
هەرچەند بانگیان کرد دەرگاکە بکەوە — دیاربو کەس نەبوتا جوا ب داتەوە
بۆکرۆز و بۆچەك دایگرتبو ولات — دەرکیان شکاندن دیتیان کارەسات
لەشی دارۆغەی هێن جوان سوتابو — هەر بەقەد کەویك لە سەر سێڵ مابو
ئەو خەبەرەشیان ئەگەر دا بە شا — لە ترس و خوفان هیچ هۆشی نەما

* * *

دە داوخستنی کچی شای

پاشا کچی خۆی ناردە ئەونێوە | داینا بۆ تەڵەی ئەو سەربزێوە
بۆی ڕازاندەوە چادر و چیغ و کوێن | لە جێگایەکی، زۆر خۆش و بژوێن
هەڵیاندا لە سەر کانیەکی پڕئاو | هەتیو کە دیتی زانی بۆ ویە ڕاو
لە کوچە و کولان دەڕۆیشت کەچەڵ | بە هەراکردن دایمەزراند گێچەڵ
لە جیی باوکمم بە کێ قەردارم؟ | بێ بیدەمەوە زۆر شەرمەزارم
کورە جویك ئەگەر بیستی ئەو قاوە | لە کونی ئاودەستێ وڵامی داوە
ووتی بەڵێ دەی بە من قەردارە | خۆ هێنند لەمێژە کوا ئەوە کارە؟!
کوا چەندە پوڵت دیتمێ وە چابو | دە قران، خۆ دەنا، کەمتر نوسرابو
دەستت بێنە پێش فەرمو ها قەرزت | سوپاست دەکەم بۆ وورەی بەرزت
پیلی لەبنیڕا، گرت و بڕی خشت | بردیەوە ماڵێ و گەلاڵەی داڕشت
پیلی خۆی لە بن شت و مەك ونکرد | پیلی دی بە دو تەقەڵ قایم کرد
شەو داهات کەچەڵ پارێزی بۆ برد | کچی پاشای دی و قسەی لەگەڵ کرد
وتی، تۆ هەڵدێیی بەقات پێناکەم | ووتی نامەردم ئەگەر من ڕاکەم
ئەگەر تۆش وەك من دانیێ قەرارێ | کار تەواو نەبی نەکەی هاوارێ
قەرارێ هەتا کار خەلاس نەبی | کارم بە دەنگ و هەرا و باس نەبی
دەزانم ئەتۆش ئەوەت مەبەستە | دەی باش بگرە دەستم وبی بەستە
دەستی سەرەوەی کەچەڵی توند بەست | دەگەڵ کچەی نوست کەچەڵ بەبێ هەست
خەلاس بو کاری پێی گوت هەراکە | زوێکی بەنی پساند کەچەڵ جا ڕا کە
تا حەرەس هاتن خۆ کەس نەمابو | بەلام پیلێکی ساغ بەجێمابو
کچ ئاشکرای کرد وام خۆدا دەستی | ئەمنیش زۆر مەحکەم بی بەستم دەستی

ئێوەش دەبینن دەستی بەستراوە　پیلی لەبنی را، هەڵقەندراوە
خەیمە و خەرگایان بۆ کۆ کردنەوە　زۆر زو بۆماڵیٚ شایان بردنەوە
شا ئەمری پیٚ دا ن ئەو شارەی تەواو　زۆر ورد یبگەڕێن با بخرێتە داو
جا بگەڕێن بزانن هەرکەس بێ پیل بیٚ　فەقیری و یاغی یان زۆر زەلیل بیٚ
لە سیٚدارەی دەن ئارام بیٚ ولاٚت　تیٚفکرن بزانن چۆن دی کارەسات
کوڕەجو بە داد و هاوار دەینالاٚند　گرتیان، بە لیٚدان گشت گیانیان شکاند
زۆر لە بەرپرسان،هێند پرسیاریان کرد　بیٚتاوان دەرچو زو ئازادیان کرد
ئەوەش بیٚئاکام بۆی وەدەرکەوت　بەردێکی دیشی وە خالگەی کەوت

❊ ❊ ❊

کەچەڵ و بەسەرەاتی خالی

کەچەڵ خالێکی هەبو زۆر وشیار　تای نەبو بۆ دزی لە دیٚهات و شار
چو بە خالی گوت کەچەڵی دەغەڵ　کیێە دەتوانیٚ بدزیٚ هێلکەی قەل
تا خالی هێلکەی لە قەلٚ دزی　کەچەڵ پا توٚلی لە خالی دزی
کیٚ هەیە وەك من بلیٚ من دزم　کوێرە وەجاغم لە قەوم و خزم
کەچەلیش پیٚگوت وتەت بەجێیە　خالە پاتوٚلت کوانیٚ لە کویٚیە؟!
ئاوا ڕوانیە خۆی دەرپیٚم دزراوە　تا دزیم لە قەل کرد دزیم لیٚ کراوە
مەلیٚ وەجاغم نەما خۆ من هەم　هەر دزیەکی بلیٚی دەگەلت دەکەم
خەزێنەی پاشای با ئەوشۆ ببڕین　بە بڕیك لەو گەنجە بژیوێك بکڕین
شەو داهات ڕۆین بۆ زگ خەزێنە　تۆربە و تورەکان جا پڕکە و بێنە
شەویٚ خەزێنە بڕا بو بەیانی　پیٚیان ڕاگەیاند زوتر تا بزانی
پاشا! مەجلیست پڕ تەدارەك بی　بەرگی تازەشت لیٚمەبارەك بی
دز هاتون کەمێك غەزنە دزراوە　شوێنیشی ماوە،دیواری بڕاوەو

شا برایەکی بو گەورەتر لە خوێ   هەر لێکدا لێکدا نامەی دەنارد بوێ

بە ڕاسپاردان گەپی پێ دەدا   سەرکۆنەی دەکرد تەعنەی لێ دەدا

تو نابی بڵەێ شام بوختان بەخۆبکەی   نەتوانی ڕێگەی دزێك نغرۆبکەی

لە دەورەی غەزنە خەنەدەك هەڵقەنن: پڕی بکەن لە قیڕ دەورەی لێ بتەنن

کەچەڵ هەر گەرا تا نوێژی شێوان   بە قەدەم لێدان، یابە ڕێ پێوان

کونەکەی خەزێنەی دی ئاوەڵایە   زو زانی فێڵێك لەوکارەی دایە

هەر گەییشتەوە بانگی کرد خاڵە!   کونەکەی خەزێنەی هەروا بەتاڵە

پێمخۆشە ئەوشۆش نەردێکی بێنین   جا بە یەکجاری وازی لێبێنین

کون نەگرابۆوە وەکی خۆی مابو   خەندەك لە دەورەی پڕ قیڕ کرابو

کەوتە پێش ڕوێی ئاوڕی نەداوە   تا سەر خەندەکی و یەکجێ گەڕاوە

بو گەڕایەوە؟! خاڵی لێپرسی: من دەڕۆم دیارە خۆ تۆ دەترسی

نەخێر ترس و مرس لە لای من نیە: بەڵام من ئابڕوومیچ حەیا م نییە

چۆن دەبێ خوارزا پێش خاڵی کەوێ   من خەجاڵەتم عەفوم لێت دەوێ

خاڵە گیان فەرمو، خاڵ وەپێشکەوت   چوار شەقا ڕۆییشت دە قیڕێ کەووت

خاڵ دەچۆ خوارێ چۆن دەجولاوە   کەچەڵ تێلەکێکی بردو گەڕاوە

سەرشانی خاڵی کردبو بازگە و پرد   هەتا خەلاس بو هەر هات و چۆی کرد

هەڵکێشا کێرد، خاڵ:ئەوە چ دەکەی؟   سەری تو دەبڕم، کاری وا نەکەی!

دەڵەی چی خاڵە هەی بێبەلا بی   سبحەی دەنگرن لێن ئاشکرا بی

دەبێ من بڕۆم تەرکە دنیا بم   خۆ تازە بۆ نێو چ پیاوان نابم

بە کێردێ سەری خاڵی بڕی بێ هەست   تۆربەی لە شان کرد و سەری گرتە دەست

گەییەوە ماڵێ، خاڵۆژنی بانگ کرد   مەوزوع هەرچیبو زو بۆی بەیان کرد

خالۆژنی ویستی شین و هەرا کات   کەچەڵی توشکا و کاری خەرا کات
خوێ لێ تورە کرد هوێ کۆنە ماکەر!   هەر سوزێك ئە لەو ماڵەی بچێتە دەر
وەك سەری خاڵم سەری تۆش دەبڕم   زۆر بە بێڕوحمی هەر تێتنافکرم
خالۆژنی ترسا؛ وابو گیژ و کاس   کەچەڵ نەیگوتبا هەر قەت نەیبو باس
دیسان بەیانی وایاندا خەبەر   قیڕ تییدا ماوە پیاوێکی بێسەر
شا دەستوریدا دارێکی بێنن   لە ڕێی کانیە ژنان قیت بیچەقێنن
کەلاکیش بێنن بیخەنە سەر دار   جا بزانم چۆنی لێدەبن وشیار
ژنی ئەو پیاوە خۆی پێڕاناگرێ   بیبینێ حەتمەن بۆ مێردەی دەگرێ
لە دەورەی کەلاك کێشکچی دانان   بە نەزم و نیزام شەوتا بەیانان
کێشکچی دیتن و کەلاك لە سەر دار   زانی تەڵەیە بۆی هۆنراوە کار
بە خالۆژنی گوت، کەچەڵی زاڵم   پێت خۆشە تێرتێر بگری بۆ خالم
ژنە گوێی لێبو واقی بردەوە   گوتی پێمخۆشە! زۆر بە ترسەوە
دوگوزەی بوکڕی وهیناى دایەدەست   بڕۆ بۆ کانی لەو سەرەی بێ هەست
هەر گەڕا یەوە و گەییشتیە لای دار   گۆزان بشکێنە و بیکە بە هاوار
چەندی دەتوانی بگری و ڕۆڕۆ کە   چی گڵ و قوڕبێ وەسەری خۆ کە
بەو گریانەوە کێشکچیەکان دێن   لە بارەی کەلاك لەگەڵت دەدوێن
چی تۆیە خوشکێ ئەو سەڕبراوە   بە خوای وا دیارە زوڵمی لێ کراوە
من چیم نەدیوە کوانێ سەر بڕاو   ئەدی چیە؟ چۆنە وا دەگری بەتاو؟!
چم لە کەلاکی هۆشم لێبڕاوە   لە ترسی خەسوم گۆزەم لی شکاوە
لەبەرێشەرمی وحەیای خەسوەکەم   بۆ کوێ بڕۆم ئەیپونازانم چبکەم؟!
لە شکانی گۆزان ئەو ئاگادار بێ   ڕام ناگرێتەوە دنیاش بە دار بێ

بەوجورەیێ کەچەڵ کە بۆی دانابو ئاوای بۆ پێك هات موی لانەدابو
کێشکچی تێکچون، ژنە قسەی کرد کووەبون تێگرا تەوجێیان بۆ کرد
پولێیان وەدەست دا هەر زو گەڕاوە بۆ کەچەڵ قسە و باسی گێڕاوە
کەرێکی زابو چڵکن دەوڵەمەند پەڕۆی لە پاشوی جاشکی کردبون بەند
کەچەڵ خێرا چۆو لای دەوڵەمەندی پیێ‌گوت ئەو کەرو جاشکەت بە چەندی
بیفرۆشم باربەر چۆن لە خۆم ببڕم کەچەڵ گوتی خێرێ ئاخر لێتدەکرم
لە پینج قرانان هیچ کەمتر نابێ ئەوەت شەش قران با ئیك ئاوا بێ
پوڵێ دا کەرو جاشکەکەی کڕین بەرەو تەویلە بە جوت لیێ‌خوڕین
جاشکی بەستەوە و کەری کردە دەر زۆر زو بەڵەد بو ئەوسەر تا ئەوسەر
وای لێ هات لە کوێی لەنێو ئەوشارە دەهاتەوە ماڵ بە یەك ئیشارە
بۆ دزینەوەی کەلاك خۆی ساز کرد جوانی تێگەیاند خاڵۆژنی گاس کرد
وشیار بە ئەگەر کەر گەیشتەوە بیبە تەویلەی زو بیبەستەوە
کەلاکی خاڵمت بۆ دەنێرمەوە جا د وا یەبۆخۆم دێم دەیشێرمەوە

* * *

دزینەوەی کەلاکی خاڵێ

ڕۆژێك کەوتەڕێ وەختی ڕۆژپەڕی لای کێشکچیەکان ویستی تێپەڕی
دەمێك بو دەستەی ئەو کێشکچیانە ماندوو وەڕەزبون لەو بیابانە
ئەوشۆ دەروێشی ڕاگرین لای خۆمان بەزم و ئاهەنگێ بابگێڕێ بۆمان
گوێولێ بێ لەقسەی سورداش ودەروێش بانگیان کرد دەروێش دا بڕێك وەرە پێش
ڕاوەستا کەچەڵ هۆشی لە کەر کرد گەورەی کێشکچیان باسی لەسەرکرد
مام دەروێش ئەوشو لامان بمێنەوە مەجلیسی شادین بۆ برازێنەوە
دەڕوم، ناتوانم کارم بەدەستە کارت گەڕانە کوا چیت مەبەستە؟!

دەتدەینێ نەڕۆی ئەوشۆ لەلان بی — کوا چیم دەدەنێ با لێم عەیان بی
حەقت بیست قران لامان بە ئەشۆ — مەرد و مەردانە بارت بخە و مەڕۆ
کەچەڵ ڕازی بو هات بارەکەی خست — خێرا کەریشی دە پچکێکی خست
جوان دانیشت جیێ خۆش بەر پالینگانی — دارەکەی کەلاکی لە بنیڕا ڕوانی
هەر کەلاکی دی هەستا کەوتە کار — زو حازری کردن کۆتە و کەرو بار
پرسیاریان لێ کرد چبوە.؟ چ دەکەی؟! — لە چی نارازی بۆ کوێ باردەکەی؟!
شەو ئەو کەلاکە حاڵی بوم لە خۆم: — کەرەکەم دەدزێ بە خوای من دەڕۆم
کەلاکی مردو دەی چۆن کەر دەدزی — کێ بیستویەتی کوا لە سەر عەرزی
بە خوا باوکە گیان من زۆر زەنینم — هیچ ڕوناکایەك لێرە نابینم
گەورەی کیشکچیان گویێ لێ بورۆهات — حاڵی بێ وبزانێ چە بوە کا ر ە سا ت
لەدوری دیتی گێشەی مام دەروێش — بوو باس وخواسە ی زوێکی هاتەپێش
دەروێش لەسەرچی لەچی تۆرەبویی — کێ چی پێ گوتوی یالەخۆڕاهەڵچوی
حاڵیا ن کرد،دەروێش تورەبوەلەچی — هاتەپێش پێی گوت سەرکارکێشکچی
گەڕاوم دنیام خۆ زۆر دیتوە — ئەوەی تۆ دەڵێی کەس نەیبیستووە
ڕاست دەکەن ئێوە بنوسن قاقەزی — کە هات و کەلاك کەرم لێبدزی
دەقرانم دەوێ، لە تو پوڵی کەر — دەی هەربۆخۆشت دەبیە دەستەبەر
زانیان ئەوکارە ئە لەودنیایە — نەبوە، نەکراوە، کاغەزیان دایە
شەوێ هەر پاشی نان و چا خواردن — بەزم و ڕەزمێکی وای بۆ ساز کردن
نەیەێشت کەس بنوێ تا لای بەیانی — فرقە و پێکەنین، قاقا و گۆرانی
جارێك پاشا بو دەڕوێیشت بۆ ڕاوە — دادیان لێ دەخواست ئی زوڵم لێکراو
دەمێك داروغە و جارێکیش وەزیر — لە خوێ دەبەستن قایش و قروش و شیر

چی سەیربوبوی بەڕێوە بردن   هەتا خەو هەموی لابەلا کردن

خەوتبون هێندێك هەروا بەپێوە   لە هات و چوندا یا هەر بەڕێوە

چەندجاریان بانگ کرد،دەرویش ڕەجایە   هەمومان کوێر بوین تۆ خەوت نایە

لە پێکەنین و بەزم و هەڵلاّ و چی   لەبیریان چوبو دانێن کێشکچی

لەبەر بێخەوی هێند شەپرێو ببون   دە لێ جا ئەوجار پێۆخۆشبێ بنون

هەر سەری دانا خۆی لابەلاکرد   شکی هەموانی لە سەر خۆی لابرد

یەکجێ کێشکچی خەویان لێ کەووت   کەچەڵ قیتبوۆوە و لیێۆەخۆکەووت

کەلاکی داخست قایمی کرد لە کەر   پێی گوت دەبڕووە؛ بۆ ماڵێ یەکسەر

ڕەژیاوی هێنا هەرئاوای بەش کرد   کەپو و لوتی خۆو هەموانی ڕەش کرد

جا ئەوجار بێخەم تەخت لیێخەوت   نوست هەتاکوتاووەکەللەی کەووت

بە فرقە و هۆڕ و بە پێکەنینان   شین دەبونەوە هەمو کێشکچیان

سەلاّتان لە خۆو لە ئێش نەزانین   ئەمنیش با بزانم، وێگرا پێبکەنین

حاڵیان کرد دەری هینا ئاوێنە   جوان لە خۆی ڕوانی و دیتی ئەو وێنە

کوا چ خەراپێك لە من ڕوی‌داوە   ئەو دەردەو بە سەر، من بۆ هێناوە

دەچمە لای حاکم شکایەت دەکەم   کێ ئەوەی کردوە، وای تەنبێ دەکەم

هەمومان وەك تۆین، ها تەماشا کە   ئەگەر درۆیبو بۆ لای شا ڕاکە

وا تێیان فکری گویا نەمدیبون   بۆ چەند دەقیقێك هەمو بێدەنگ بون

دانیشت تا دەمیك چ بیرکاتەوە   لەناکاو کەری وەبیر هاتەوە

بەربوە ڕۆیشتوە، کوانێ کەرەکەم؟!   ماڵم وێران بو خوایە من چیبکەم

لابەلا هەڵات هەتا ماندو بو   ئەوجاریش بەغار بۆ سەر تی هەڵبو

هاتەوە ئەوجار لە داری ڕوانی   کەلاک نەمابو؛ بەڵێ پێیزانی

کاکە زوم زانی خۆ ئەو کەلاکە
کەرم لێدەدزێ دڵی من پاکە

بێنن بمدەنێ پوڵی کەر و خۆم
با بە تاڵوکە لە لاتان بڕۆم

سێ قران تەواوی پول لێوەرگرتن
دەفەکەو شرەی بە کوڵ هەڵگرتن

هاتەوە ماڵێ زۆر بە خۆشحاڵی
درزیبوشیەوە و،کەلاکی خاڵی

جا کێشکچیەکان زۆر بە ترسەوە
بۆ ئاگاکردن وەربە پرسەوە

شا زانی کاری ئەو بێ عورزانە
بە گەورەکەی گوت زۆرباش بزانە

هۆی سور و سورداش! هێندە بێخێرن
خوێڕی و لات و لوت پێتان دەوێرن

یان سەر برینە یان بەندیخانە
بۆ ئێوە هەردوی چاوەڕێتانە

دیسان برای شا خەبەری ناردبو
زۆریش بە ووردی سەرکۆنەی کردبو

***

با بزانین کەچەڵ وشتری سپی چاوڕەش چۆن دەکوژێتەوە

با بزانین کەچەڵ چ دێتە بیری
هەتا کوێ دەبا ئاوی، هەویری

شا وشترێکی بو نێوی سپی چاوڕەش
لە سەر کوێ زێڕیا بە بێ غەل و غەش

لە ترسی پاشای دەریان نەدەکرد
چەند ساڵێك ئاوا ڕۆژگار ڕادەبرد

باقە وێنجێکی زۆر جوانی کڕی
بە پێش وشتردا سەبرێك تێپەڕی

وەختی ڕۆژ پەڕێ بۆ ماڵ ڕێی داگرت
وشتر قەپاڵتە ی لە وێنجەی داگرت

کەس دیار نەبایە، وەدوای خوی دەدا
دەنا زیپکێکی بێ هەست لێی دەدا

هەر سەبر سەبرەوشتری هێناوە
زۆر جوان بۆی پێك هات، دیسان ئەو داوە

ووشتری ئێخست بە کێرد کردی تیل
لە حەوشەی کردی لەت لەت و پیل‌پیل

لە دەوروبەری نیشانەی نەهێشت
جا بخۆ گۆشت وشتر بە برژیوی و چێشت

ئەو خەبەرشیان، پێ گوت تا بزانێ
ئا وەکیل، وەزیر، شا لە دیوانێ

ئەورۆ دو ڕۆژە ووشتر دیارنییە
خوایە من چیبکەم؟!دەی کواچارچییە؟!

ئەوکارە و هەرچی کارێکی کراوە — هەر کاری یەکە پاك ئەو ڕوداوە
دا فەرپراشباشی بۆم جاڕ و قاوکەن — سوری عەێیارم زویەکی بۆ بانگ کەن
کوا سوری عەێیار؟ لێمان تۆراوە؟! — یا دەنا مردوە بەشیشی بڕاوە
دەبڕۆن بۆم بانگ کەن ئەگەر کو مابێ — بە بێ مەعتەلی بون بۆ لامان با بێ
سوری عەێیار هات پاش عەرزی سەلام — هەمو شتی پێگوت:خولاسەی کەلام
بۆم ببینێەوە ووشتری چاوڕەش — لە ملك و ماشم دەتکەم بە هاوبەش
ووشترێ سپیم بۆ ببینێەوە — عومرم لە نەبو بۆ دەژینیەوە
لێکۆلێنەوەم با کام بۆ بگێڕی — هەلت دەکێشم سەرێك بە زێڕی
بە ڕاست و دروستی بێنێەوە خەبەر — سەری دەیکەشت بە زێو سەربەسەر
سوری عەێیاریش تا خۆ بداد یاری — نەیدەزانی چیە ئاکامی کاری
پاشام هەر خۆش بێ لێم ببێ ڕازی — با هەلم کێشن هەر بە پیوازی
سەری دیکەشم با ورکەنان بێ — بۆت دەبینمەوە لە بن هەوران بێ

❋ ❋ ❋

نۆرەی سوری عەێیارە

پورە سور ڕۆیشت ووشترێ وەبینێ — بزانین چ خۆشیان لە خۆی دەبینێ
هەستا ماڵ بە ماڵ گەڕا لە شاری — بە پارانەوە و زۆر بە عەێیاری
هەر ماڵێ چوبا دەمێك دەگریا — کاری وی هیچکەس نەیدیبا بریا
ئاخری ڕۆژێکی وەختی ئێوارێ — ماڵی دیتنەوە زۆر لە لاێ خوارێ
هەر وەژورکەوت بە نوکەنوکی — لە مەگیرانی گۆشت و شترو بوکی
پێیگوت خوشکێ گیان، دەسەرتگەڕێم — چەند ڕۆژە لە گۆشت ووشترێ دەگەڕێم
خێری ئیمانت ئەگەر هەتانبێ — پەنجێکم دەنێ هەر ئاوەدان بێ
بوکەکەم خودا چاکەی بۆ نەکا — خۆ مەگیرانێ لەو گۆشتەی دەکا

زو فریوی خوارد خالۆژنی کەچەڵ ... گۆشت وشتری دا بە سورەی دەغەڵ
ویستی بە فکر و گۆشت بڕواتەوە ... گەییە نێو دەرکێ کەچەڵ هاتەوە
داپیرە شەو.وە دەبێ میوان بی ... سەدجار داپیرەت هەر بە قوربان بی!
سەری دە قوڕێ نێ یاخوا ئەو بوکەم ... هاتوم بۆ گۆشتی، سوالێشێ بو بکەم
ئەو ژنە نازانم چی تۆیە و کێیە؟ ... خۆ ئینشائاللە بەهەشتی جێیە
بڕێکی داومەتێ بۆی ببرژێنم ... ئیشتیا و ئارەزوی یەکجێ بمرێنم
کەچەڵ زو زانی ئە ئەو سەکسارە ... کاری بە دەستە و زۆریش وشیارە
هاتووە سیری من یا ئاشکرا کا ... ماڵە خۆی دەنا یەکجێ خەراکا
نانا داپیرە؟ خۆنات کەم بێبەش ... ببینە گۆشتی ووشتریێ چاوڕەش
ئەو دوە هەردوکیان لێك لە فێڵێ بون ... سور بۆ گۆشتی زۆر، کوڵ لەبەین چون
لای خۆی وایدانا هەتا زۆرتر بێ ... ڕونتر و هەروا با سبوت تر بێ
تا سەر کەلاکی بردیەوە ژورێ ... چەندی پێتخۆشە بەرەوە پورێ
داهاتە سورەی وایدا بە ئەرزی ... کۆڵەکە و دیوار دەرکەی پێلەرزی
پێی نا سەر لاقی و کردیە دو عەیار ... هەردوکی وێکڕا ناردن بۆ نەدیار
ئەوجار ڕوی کردە خالۆژنی بێ هەست ... لە داخان لێوو، زمانی خۆی دەگەست
چی بێتە سەرتۆ لەو ڕۆ بەولاوە ... یا نیسکە گۆشتێك بدەی بە لاوە
وەك ئەو پیرێژنەی دولەتت دەکەم ... هیچ تێبینیەك و ڕوحمەت پێنەکەم
شایان تێگەیاند لەو بڕوو بێنە ... کوا سوری عەیار ئەویش بێشوێنە!
ڕەنگ و ڕوی تێك چو، شا کە ئەوەی بیست ... تۆزی نەهاتی و بەدبەختی لێ نیشست
لەو چەند ساڵەیدا چی حەولیدابو ... بەشی تێشکان و سەرکۆنە مابو
هەر تەگبیرێکی کردبای ئەو شایە ... هەر بەراوەژوی، دەهاتە کایە

وای لێ تێك چوبو خۆ گریژنەی كار ... سەرکۆنەی پاشای براشی سەربار

* * *

كەچەڵ كورەكەی چۆن دەدزێتەوە

گوڵلەی ئاخیری شا كە پیێماوە ... سەركەوتن دەبێ یا دیسان داوە
كەچەڵ رێی هەمو فێڵانی لێبەست ... شا زیافەتێکی گەورەی گرتە دەست
پێشتریش پاشا كچەكەی كە بۆ داو ... دانابو كەچی كچە كەوتە راو
چاو پێكەوتن و پێك گەییشتنی وان ... بو بە كورێكی زۆر ژیكەلانە و جوان
چی خەڵكی شاربون لە چوك و گەورە ... هەموی بانگ كردن كۆبن لەو دەورە
كەچەڵ كە بیستی ئەوجار و قاوە ... زانی ئەو داوە بۆ ئەو دانراوە
چو دو كەروێشكی كرین لە نێو شار ... عەبا و مێزەری دیسان خستنە كار
كەروێشكەكانی لە بن عەبا ی نان ... نەیەێشت بە هیچ جور، تا خۆ بدەن نیشان
بۆ ئەو بانگ هێشتنە، هاتن خەڵكی شار ... كورەشیان ئەوجار هێنا خستە كار
خوێن دەبزوێ، بگەرێ دەی بەڵكو وابێ ... ویستی دو سێ جار بێ بۆ لای بابێ
چاوی كەروێشكی دی وا سڵەمێوە ... بۆ لایەكی دی رێگای تەنیوە
دەگەڵ كەروێشكی بەرهەڵلا كردن ... بو بە غارغاردین و فیتە و را كردن
كوژانەوە چرا هەركەس دەیگوراند ... كەچەڵ چو كورەكەی خێرا یەكی رفاند
داینا و هاتەوە هەر لەو جێگایە ... لیێدانیشتەوە تا پێی بلێن وایە
كە دانیشتەوە هەروا كڕ و كاس ... وەكی هیچ نەبێ و نەبێ دەنگ و باس
بە تێفكرین و ئەژمار تەواوبو ... دەگەڕان زۆر ورد كورەش نەمابو
هەرچەند هاتن و چون گزیر و سورداش ... درزیشیان لێكرا و خەرجەكەش بە لاش
كەمكەم خەڵكەكەش لەوسەر و ئەوسەر ... هەركەس بەرەومالْ رێیان گرتەبەر
شا ئاخر داوی كە دانابۆوە ... لیێپساند ئەوجار لە كوڵی بووە

بزانین کەچەڵ، برای ئەو شایەی چۆن دەداو دەخات؟

ئەوجار کەوتەدوی برای ئەوشایە — چۆن ئەوی بگری و پێیبکا کایە
کەوڵە مەڕێکی گەورەی وەدەستخست — لیسپەی زەنگوڵێکی چوکەڵەی وێخست
خۆی لێشاردەوە لە نێو چوارباغی — شای تێك وەرپێچی و لیێ ببی یاغی
ڕاوەستا هەتا ڕۆژی دیاریکراو — گەلاڵەی دانا چۆنی بنێتە داو
شا لە لای وابو کە ئەو چوار باغە — جێگای گەڕانە و کەیف و دەماغە
ئەو ڕۆژەی گەڕا تا نوپژێ شێوان — تاربو، لێیتێكچو لەمپەر و نێوان
کەوڵە زەنگوڵەی دەبەرکرد بێدەنگ — کە خۆی ڕاوەشاند وابوە زەنگە زەنگ
شا لاقی سست بو لەوێ لێیکەوت — تو خوا ئەتو چی نێوك و دڵم کەووت
من عیزڕائیلم وای ولام داوە — ڕوحت دەکێشم عومرت تەواوە
ئاخر من پاشام ساحێب وڵاتم — چۆن نابی بزانم من کات و ساتم
پێیگوت بۆ مردن ئەو ڕۆژی ئاخیر — هیچ فەرقێکی نیە، خونکار بی و فەقیر
خۆ ئاخیر ڕێگاهەر حاڵیت دەکەم — هەروا ڕێك و پێك ڕێنوێنیت دەکەم
لە قسەم دەرنەچی هەیە ڕێگایەك — :بۆمدانیێ چۆن و شوێن و جێگایەك
ئەوەی بۆت دانام کە بە قسەت نەکەم — دیارە خەیانەت من بە خۆم دەکەم
زۆری پێخۆش بو پێك هاتن و یەك بون — دەتنێمە تۆربە و دەتکەم بە بنقون
یەك سەر دەچینە ماڵە شای برات — داوای ماڵلا دەکەم یان خێرات
پێمدەڵێن دەروێش کوا هەرچی بزانی — شێعر بێ لێلێ، حەیران، گۆرانی
شتێکمان بۆ بڵێ؛ من هیچ نازانم — وانابی، دەیدەی؛ هیچ هەر نازانم
شاهیدە بۆ من جێ دانیشتنەکەم — هەر بە گوێی ئێوەی دەگەڵ باس دەکەم
تۆ ولام دەوە من کە نازانم — هیچ هەر نازانێ وەك من دەزانم

ڕازی بوو داینا یەکتر دیتنەوە — شا زۆر ڕازی بوو بەو خۆ کڕینەوە
عەبا و عەمامە بۆ ئاخیر دوا جار — کەچە دەفەشی، هەمو خستنە کار
گەینەوە یەکتر ڕۆییشتن وێگرا — تا لای ماڵی شا، بێ کێشە و هەرا
پاشا لە ترسان هیند چوک ببۆوە — لە نێو تۆربەکە جوان جێی‌ببوە
نایە نێو تۆربەو خستیە سەر پشتی — چو وەژورکەوت بە قشت و گشتی

با بزانین لە ماڵە پاشای چ ڕوودەدا

پاشامان هەروا بە عەیش و نۆش بێ — ماڵەڵلای دەروێش ولاتمان خۆش بێ
شتێکن بۆ بلێ و ماڵەڵلاش هەیە — من هیچ نازانم خۆ بێ فایدەیە
دەی دەی بۆن بلێ، چون هیچ نازانم! — نازانم، بن قون! من هیچ دەزانم؟
شا کوتی خەلاس بێ ئەو هەراو کێشە — خۆ هیچ نازانێ ئەو مام دەروێشە
ئەو دەنگەیان بیست عەوق مان هەمو — داوایان لێ کرد هەروەکو پێشو
تا بۆی مەعلوم بێ ئەو دەنگە کێیە — دیسان دا و ا ی کرد بیلێ چی پییە
هەروەکو پێشو من هیچ نازانم — دەی دەی بۆن بلێ، چۆن هیچ نازانم
ئەی بن قونی من تۆ باش دەزانی — :دەروێش فەقیرە و نا چ نازانی
دیسان کە بیستیان ئەو دەنگی ناسیار — شا زۆر تورەبو کە لێی کرد پرسیار
زوبە پێم بلێ ئەو دەنگە کێیە؟! — :پاشای براتە زۆرم کار پێیە
:بیگرن بیکوژن با نەڕوا لە دەست — مام شا بانگی کرد کەس نەبزێوی دەست
ئەمن بێننە دەر بەسیەتی هەدەر — چەند کەس غاریان‌دا، شایان هێنا دەر
پرسی ئەتو کێی پێم‌بلێ بزانم — چت کردوە لێرە و لە نێو خزمانم
پیێ‌گوت چەندساڵە هەرچێکی کراوە — داروغە و وشتر، یا غەزنە براوە

کارەساتی دیش هەرچی ڕوی‌داوە … جوێ لە من کێ بوە بێتە ئەو ناوە
هەرچەند من زۆرجار بۆم هەڵکەوتوە باو … ئەوکەس خوێڕی بوە، خۆی خستوتە داو
چون گزیر کچی پیرێژنی بێ‌کەس … هەروا دەخوازی و ناپرسێ لە کەس
مەجلیسێك گیرا بە ڕاوو تەگبیر … کەچەڵ، پاڵەوان وەکیل چەند ئەمیر
دەڵەی بیکوژن، بەڵێ! پێت دەکرێ … کەچەڵی بکوژی کار چارە دەکرێ؟!
ئەوەی کە دەکوژی، تا چەند ڕۆژی تر … زۆر پەیدا دەبی لەوەی خەراپتر
دەت هەوێ ئارام بێتەوە شارت … بێتەوە دەست خۆت گشت کار و بارت
دەت هەوێ یەك جار کارت بۆ چابێ … ئەو کچەت تازە بۆ هیچ کەس نابێ
کەچەڵی بێنە، بیکە زاوای خۆت … بیکە بە وەزیر یا غەمخۆری خۆت
پاشاش بیرێکی زۆری کردەوە … ڕازی بو بە زمان و کار و کردەوە
بە ئەمری مام شا و وەکیل، زۆر ئەمیر … کچی دا کەچەڵ وکردیشیە وەزیر
زۆر بە ئیحترام ئەو مام پاشایە … دوایی پێ هێنا ئە بەو هەڵایە
کەچەڵ زاوای شا، یان هەمە کارە … مێشولێك کوژابا لە نێو ئەو شارە
دەیزانی کێیە، بۆچی کوژراوە … کێ کوشتویەتی وچیە ئەو ڕاوە
ئاوا پێك هاتن، کەچەڵ، شا و وەزیر … چی هاتبا پیشیان بە ڕاوو تەگبیر
چارەیان دەکرد وێگڕا پێکەوە … لێرەبا و لەوێ و لە لای دیکەوە
تەگبیری مام شای، شاری دا نەجات … چەند سالان ئاوا ڕایانگرت وڵات

❊ ❊ ❊

سلەمان بەگ

مام خاڵند پیاوێکی زۆربەڕوحم وفەقیروباش‌بو، ئەودەمی هێشتا نەچۆبۆ حەجێ، زۆریش بەدین بو،عەیبەکەی ئەوەبو زۆرلە ئاغای دەترسا ؟بەکوردی دەوڵەمەندێکی خوێڕی وترسەنۆك بو، ماڵەکەشی لەئەو دێی ئاغای لێ بو، زۆردور نەبو.

ڕۆژێکی مام خاڵندقرتاڵێك هێلکە ودۆدانێکی پڕی ماست لەکەرێ قایم کردوپێنج گیسکەنێزیشی وەپێشەخۆدان وکەوتەڕێ بۆ ماڵەئاغای، چونکە دەیزانی ئاغا سلەمان‌بەگ سیرو ماست وبەربەسێلی زۆر پێ‌خۆشە. هات، گەییشتە دەرکێ ماڵە ئاغای. ئاغا لەسەرپلیکانان ڕا وەستابو، مام خاڵند ئەگەر چاوی بە ئاغای کەوت، هێندەی دیشی سەرلێشێوا،لەجێی ئەوەی بڵێ سەلاموعەلێك،گوتی(سلەمان بەگ)

ئاغالێی‌حاڵی‌بو.ولامی داوەگوتی عەلەیکە سەلام. بەخێرهاتنی کرد ڕوی دە مام خاڵندی کرد : ئەوەگیسکەکان چەندیان نێرن؟

مام خاڵند لەباتی ئەوەی بڵێ هەر پێنجیان نێرن ئەویشی هەرلێ تێك چو،گوتی (هەر نێریان پێنجن)ئاغا ئەوجار برێك پێکەنی و دیسان ڕوی دە مام خاڵندی کرد

:ئەدی چی‌دیشت بۆهێناوم؟:

مام خاڵند دەڵێ وەڵلا ئاغا ئەوەتا(قرتاڵێك ماست و دۆدانێکم هێلکە) بۆهیناوی. ئەوجار ئاغا هێندەی دیش پێکەنی و.زانی مام خاڵندهەموی هەرلێ تێك چوونەو هێنای برێکی لاواندەوەو بردیە وەتاغێ، بەچاپەزی گوت مام خاڵند ماندووبوە برێکی ئاوی سارد بۆبێنە،پاش ئاوخواردنەوەی ئاغاگوتی چایەکی جوانیشی بۆتێکە،مام خاڵندچای خواردەوەوبرێك حەساوەوهاتەوەسەرەخۆ،ئەوجاربەرەومال ڕێی داگرت وڕۆیشتەوە بەسواری کەرەبۆزی؟

✻ ✻ ✻

ماڵە کەڕان

کاحەمە ساڵحی جوڵا بەخۆی و کەجانێ خێزانی و حەمەڕەسوڵی کوڕی و خەجوڵی کچی و ڕابیعای خەڕەك ڕێس، دەئەو ماڵەیدا هەمویان کەڕبون،

ڕۆژێکی پیاوی ئاغای هاتە سەرکولانەی، بێگارێکی بەجوڵای ئەسپارد،کەچی مام حەمەساڵح لەقسەی پیاوی ئاغای حاڵینەبو،ژنەکەی لیێپرسی:پیاوێژگە ئەوە پیاوی ئاغای چیگوت؟ مام حەمە ساڵح زۆر لە خۆی نیگەران بوئاغا.لەخانوی دەرکات لە ولاّم دا گوتی بە خوای حافرەت پێم وابی لە خانومان دەردەکەن!

کچەکە گوتی ئەرێ دایە دەگەڵ بابم ئەوە باسی چیتان دەکرد؟ ژنەکە زۆری ئیشتیا لە گۆشتی بوو زۆرلەمێژ بوگۆشتی نەخواردبو؛ گوتی بابت دەڵێ گۆشتم کڕیوە لێت نەناوە! کەنگی وابوە بابت هێندە بەدڵ ودەرون بێ،گۆشتی کڕی بێت و ئەمن لێم‌نەنابی!

ئەوجارکوڕەکەلەخوشکی پرسی:ئەوە دەگەڵ دایکم وبابم چتان دەگوت؟ کچەش لەکەم هەتازۆر لەدایکی حاڵی نەبوچی گوت بەلاّم دایکی چەندی ئیشتیالەگۆشتی بوئەویش ئەوەندەی ئیشتیاڵە مێردی بو؟

گوتی ئەوە دایکم وبابم دەڵێن، بەمێردن‌داوی مێردت نەکردوە!کەنگی ئەمنیان بەمێرداوە ئەمن مێردم نەکردبێت کواداویانمتەکێ مێردم پێ نەکرد وە!!

ئەوجارخەڕەك ڕێس ئاگاداری ئەوگوفت وگۆیەی وان بو،بەحەمەڕەسوڵی گوت چونکەلیێ نیزیك بو ئەرێ ئەوەئەتۆدەگەڵ(بابت و دایکت و خوشکت) باسی چی دەکەن، ئەویش لەهیچ حاڵی نەبوبەلاّم زۆری ئیشتیای لە خەڕەكڕێسی بو، گوتی ئەوانە دەڵێن چویەتە زگ خەڕەك ڕێسێ!ئەوەڕوێکی من وڕوێکی تۆکەنگی ئەمن کارم بەتۆبوە، یاهاتبمەزگەتۆ؟

ڕابیعاش بەقەدمام حەمەساڵحی لەدەرکردنێ دەترسا،داخواکەنگی دەری دەکەن گوتی جابۆ دەرم‌دەکەن سێ مانگە کارێ دەکەم، مانگێ بە سێ پەناباتان، دەکاتە، چوار قڕان و پەناتێك، پولەکەم بدەنێ بۆخۆم دەڕۆم.بەکورتی کەس لە کەس حاڵی‌نەبوە!

حەزرەتی موسا(ڕ) و کرم

دەڵێن حەزرەتی قابیز ڕۆژێکی، دەچێتە خزمەت حەزرەتی موساو عەرزی دەکا ئەمن قابیزم؛هاتوم ڕوحت بکێشم،حەزرەتی موسا.مۆڵەتی لێدەخوازی،چونکەئەمری خوای بوە لێی قەبوڵ کرد وەوحەزرەتی موسا دەچێتە حزور باری تەعالا و پاش هەزار و یەك کەلیمە، عەرزی خوای تەبارەك و تەعالا دەکات:یا ڕەبالعالەمین لەخۆت عەیانەکە حەزرەتی قابیز بۆڕوحکێشانی من هاتبو؛ جا نازانم ئەومندالآنەم چلێ بکەم چونکە زۆر وردن و کەسی واشم نیە کاسپیان بۆبکات ویابەخێویان کات،خوای تەعالادەفەرمویت یاموسا··بچو لەفلآنە دەریایەی عەسای لێدە، ئەگەر دەریا شەقبو؟بەردێکی سپی تێدایە، عەسایەکیش لەبەردەکەی دە بزانەچی تێدایە؟

حەزرەتی موساچولەجێگای دیاری کرا و،عەسای لەدەریایە دا؟دەریاشەق بو··، بەردەکە وەدەرکەوت، وعەسایەکی لەبەردەکەی دا، بەردەکەش لەت بو، دە نێو ئەو بەردە ڕەقەی داله بن ئەو دەریاشینەی داکرمێکی تێ دابو گیایەکی شینی بە دمیوەبو و دەیخوارد،

حەزرەتی موسابەدیتنی ئەو کرمەی، ڕوی دە ئاسمانێ کرد و فەرموی یا ئیلاهی! گەورەیی لایەق بە تۆیە، زانینو قودرەت و ڕوحم هەر بۆ تۆ باشە و بەس.

❋ ❋ ❋

مەلا سێمان

دییٚشێلم جاڕان وەکوئەوچەنددێیەی ١ـ گردکسپیان٢ـ پەسویٚ ٢ـ جەڵدیان و٠٠ هەر لە قەدیمەوە ئاوەدان بوە،مزگەوت وحوجرە ومەلا وفەقێی هەبونە.

ئەو دییە پیاوێکی دەوڵەمەندوگەورەی لیٚبوە بە نێوی مەلا سێمان،

وابزانم هەرئەومەلاسێمانەبوەدوایەبۆتەگەورەی مەلاسێمانیان؟

مەلا سێمان مریشکی زۆر بونە. نازانم جیرانێکیشی لەبەر فەقیرێی یا ژ٠لەئەومریشک وپەلەوەرانە غافلٚ نەبوە، هەر لییٚدەدزین، مەلاسێمان شکی لە کابرایەکەی دەبیٚ بەلاّم نەدەکرا بیٚ بەڵگەبڵیٚ فلاّنەکەسەمریشکی من دەدزی. ڕۆژێکی جومعەی، هەمو خەڵکی شێلم جاڕان ولەدێیەکانی دیکەش ڕاهاتبون لە مزگەوتیٚ کۆدەبنەوە بوبەجی هێنانی نوێژی جومعەی. مەلای ئاوەدانیە چاودەگێڕی و دەڵیٚ ئەوەمەلاسێمان بۆدیار نیە، چونکەعادەت وابو مەلای ئاوەدانیەلەئەوجورەکەسانەیان دەپرسین؟

زۆری لەسەرمەعتەل دەبن.خوتبەی دەخوێنیٚتەوە دوایە پیاوێك دەڵیٚ مەلا سێمان ئەوەهات! مەلا دەڵیٚ قامەتیٚ بکەن. قامەت دەکریٚ ومەلا سێمان وەژور مزگەوتیٚ دەکەویت تەواوی خەڵکەکەی بەپێوە ڕادەوەستن،مەلادەڵیٚ خۆاعافوت کامەلاسێمان ئەوعالەمەت بۆمەعتەل کردوە، هەرکەسە، کارێك و دەرد ێکی هەیە.

مەلاسێمان:ماموستا بۆبەمن دەڵێی، کابرا مریشکەکانی منی دزیون وهەموی خەلاّس کردوون دەستی بۆلای جەماعەتیٚ ڕادەدێری:ئەوەتاپەڕەمریشکەکشی هەربەسەریٚ وەیەو وهاتولەسەڤ جەماعەتی ڕاوەستاوەونوێژی جومعەی دەکات هەمان کابرای ئەگەرلێی زەنین بوو،دەستی بۆسەری برد پەڕەمریشکیٚ لەسەری خۆی کاتەوەو هەموعالەم چاویان پێکەوت.؟

مەلاسێمان دەڵیٚ ئەوەتادزی مریشکەکانم، ئیدی ؟

بەڵیٚ مەلاسێمان بەئەوجورەی وبەزانای خۆی دزی مریشکەکانی دەبینێتەوە.

❋ ❋ ❋

عەرەبی چاك دەزانێت

کابرایەك کوڕەکەی دەبەر خوێندنیٚ نابو، چەندوەختان هەربوٚی خەرج کرد، ڕوٚژێکی مام فەقیٚ بەخوٚبەمەندیلێکیٚ وە.بوسەردانیٚ دایك وبابانی دیتەوەمالیٚ، بابی لێی دەپرسی ودەلیٚ کوڕم ئەتو ئەوەچەند وەختە دەخوێنی پێمبلیٚ بزانم چ فێربویە ؟

فەقیٚ دەلیٚ بابەگیان عەرەبیٚ فێربومە.بابەکەی:یانی عەرەبێی بەتەوا وی فێربویە ؟!

فەقیٚ :بەلیٚ بەلیٚ بابەگیان عەربیٚ بەتەوا وی فێر بومە !

باوکی دەلیٚ باشە کوڕم ئەگەروایە بایەك دو عەرەبیانت لیٚبپرسم بزانم چوٚنی؟

کوڕە دەلیٚ فەرموبابەگیٚان؟کابرادەلیٚ عەرەب بەکەلی دەلیٚ چی؟

فەقیٚ :بابەئەوەزوٚرگەورەیە.بابەکەی:باشەباوابیت؟ئەدی عەرەب بەکێچی دەلیٚ چی؟

فەقیٚ:بابە ! ئەوەش زوٚر چوکەیەکابرا: ئاخربلێم چی:باشە، یەکیان گەورە و یەکیان چوکەیە؛ ئەدی بە عەرەبی بەبزنی دەلێن چی؟ فەقیٚ:

وەللابابەنازانم بەبزنیٚ دەلێن چی بەلاّم نێوێکی زوٚرسەیریان لەمەڕیٚ هەلّدەدن.

عەرەبیزانێکی دیکەش

ئەو کابرایەش کوڕەکەی دەبەر خوێندنیٚ دەنیٚ و ماوەیەکی زوٚر خەرجی بوٚکێشا هەتاڕوٚژێکی لەدوای ناردو هێنایەوە مالیٚ؟پاش نان وچاخوٚاردنیٚ شەویٚ قسەخوٚش بون و مەجلیسیش گەرم، بابەکەی پیاوێکی زوٚرزان بو،بانگی کوڕەکەی کرد:دەوەرە ڕوٚلە ! ئەتوٚ ئەوە چەند وەختەدەخوٚینی دەبابزانم چ فێر بویە ؟!

مام فەقیٚ دەلیٚ بابەگیان عەرەبیٚ فێربومە.بابی:یانی عەرەبیٚ بە تەواوی فێربویە ؟!

کوڕە بەلیٚ بابەگیان، عەرەبیٚ بە تەواوی فێربومە.

چونکەخویندنی ئەوزەمانی بەتایبەتی لەنێو فەقیێان هەرعەرەبی بو.

:باشە ؟جا ئەگەر وایە، عەرەب بە شێوی ساردبوٚوە دەلێن چی؟ کوڕەکە مەحتەلما ئاخر شتێکی وای لیٚ نەپرسی بودەکتیب ونوسرا واندا هەبێت ناچار فکرێکی کردەوەو گوتی عەرەب قەت ناهێلّن شێویان سارد بێتەوە؟ هەربەگەرمی دەیخوٚن !

سوڵتان مه حمود هەیاس وئه سمه رێ خاڵ بارامی

سوڵتان مەحمود ڕۆژێکی لە دیوانێ دانیشتبو لەعەینی کەیفخۆشیێدا لەناکاو بانگی کرد:هەیاس لەهەمولایەکی ڕا بانگ کرا:هەیاس! هەیاس!دیوان دەنگیداوەو هەیاس گوییلێبو، وڵامیداوە. گوتیان، سوڵتان بانگت دەکات، هەیاس چوٚ خزمەت سوڵتانی، سلاّوی لێکرد، وڵامی داوە؛ سوڵتان ئەمری کرد هەیاس دانیشە.

بەڵێ هەیاس دانیشت. سوڵتان دەڵێ هەیاس! ئەوچەند کارانەم بەتوٚ هەن بوٚماوەی دو ساڵان، دەبێ بوٚم جێبەجێ بکەی هەیاس:فەرمو. قوربان.

سوڵتان مەحمود دەڵێ:

١ـ کوڕێکم دەوێ کوڕی خوٚم بێت و نەمزانیبی.

٢ـ ئەسپێکم دەوێت لە ئەسپی خوٚم بێت و نەمزانیبێت.

٣ـ تاژیەکەم دەوێت لە تاژی ڕستەی خوٚم بیت و نەمزانیبێت.

٤ـ بەرماڵێکم دەوێت، ریسەکەی نەبرابیتەوە ونەهەڵیشقەندرابێتەوە.

هەیاس برێك داما، دوایە سوڵتان پیێگوت بوٚ داماوی نازانی د وساڵانم موڵەت داویی ٠،

هەیاس :بوٚ داماوم، یان خەڵاتە یان بەراتە.

هەیاس پاش دەمێك بیرکردنەوەوەدەرکەوت، برێك لەنێو شاری گەڕا،دەئەو فکرەیدابو،خوایە ؟کێ پەیدا بکەم ئەوکارەم زوٚر موشکیلە ئاخر ئەوەچوٚن دەکرێ. چاوی بە ڕێگایەکی کەوت،ئەوڕێگایەی گرتەبەرو بەفکرەوەڕوٚییشت،دەگەڵ پیادەیەکی کەمێك ڕوٚییشتن، هەیاس سەبردەڕوٚییشت وکابراش توند،هەیاسی بەجێ هێشت،

سوارێکی گەییشتی لەگەڵ سوارەکەی برێك ڕوٚییشتن،سوارو پیادەهەر.ڕەفاقەتیان نابی. سواریش ڕکێفی لەماینێ دا و هەیاسی بەجێ هێشت؟ ئەوجار کابرایەکی ڕوتەڵەی لێ پەیدابو،ماندونەبونیان لێك کردو هەرچەند هەیاس خوٚی مەعتەل کرد بە بیانوی چونە سەراوێ و ... بەجییێهەرنەهێشت، هەیاس دە دڵی خوٚیداگوتی ئەوە ڕەفیقمە!

لییێپرسی:خاڵەنێوت چیە ؟کابراڕوتەڵە:نێوم خاڵ بارامە.هەیاس:خەڵکی کوییێ؟

ئەوڕێگایەیەك سەرەدەچێتەدێیەکەی مەئەگەرگەییشتینەدێیەکەی نێوی دیەکەشت پێدەلێم.زۆرڕۆیشتن وگەییشتنەچۆمێکی بێ پردوبازگە،هەیاس:خاڵ بارام بالێرەپردێ دروست کەین. خاڵ بارام کە گوێی لە کەلیمەی پرد دروست کردنێ بو دەدڵی خوێ دا گوتی ئەو کابرایە ئەوە دەڵێ چی؟ چۆن لێرە پردێ دروست کەین.

بەڵێ! یکیان ئەوی دیکەی لەکوڵێکرد ولەچۆمەکەی پەڕاندەوە، ؟ زۆر نەڕۆییشتن گەییشتنە هەورازێکی دورو درێژ. ئەوجار هەیاس گوتی خاڵ بارام با لەئەو هەورازەی پێپلیکانان دروست کەین. خاڵ بارام ئەوجار گوییی لە قسەوباسی پلیکانان دروست کردنێ بو گوتی بەخوای ئەوە شێتە، دەنا ئەو هەورازەو پلیکان، یان چۆم و پرد دروست کردن وابەتالۆکە،

بەڵێ وردە وردە بەقسە کردن و نەزیلەگێڕانەوە، وەسەرکەوتن وگەییشتنە ئاوایەکەی ماڵەخاڵ بارامی لێبو. لە قەراغ دیێ خاڵ بارام نێوی دێیەکەشی پێنەگوت، لەجیاتی ئەوەی بلێ میوانبە یافەرموبچینەماڵێ ؟لیێپرسی ئەرێ کاکەدەچیەکوێ هەیاس ولامی داوەوگوتی ئەتۆ نا مزگەوت.

هەیاس چۆ مزگەوتێ و خاڵ بارامیش چووە ماڵێ خاڵ بارام کچێکی هەبوبە نێوی ئەسمەر،کچێکی زۆروشیاروزرینگ بو. خاڵ بارام چۆباهەرجێگا وسەفەرێکی ، کەدەگەڕاوەماڵێ،هەرچی دیبای وبەسەری هاتبابۆئەسمەرێ کچی دەگێڕا وە؟

ئەوڕۆژەی هەرگەییشتەوەماڵێ،بانگی کرد:ئەسمەر! ئەسمەر! وەرەئەوڕۆکابرایەکی زۆرسەیرم دیت دەئەوسەفەرەیدا.ئەسمەرهات لەتەنیشت بابی دانیشت:دەی بابەگیان بۆمبگێڕەوە.خاڵ بارام جاچت بۆبگێڕمەوە؛کابراشێت بوشێت؛هەرقسەی هاتەران،پاتەرانی دەکردن، ئەسمەر:چۆن چی دەگوت :گەییشتینە چۆمی کەندەسوری، دەیگوت وەرەبا لێرە پردی دروستکەین:دەی بابەگیان خۆئەوچۆمەبازگەوپردی نیە ئەدی چۆن لە چۆمەکەی پەڕینەوە؟! جاچۆن پەڕینەوە؟! ئەوکەمێك لەمن جحێڵتربو،ئەمنی لەکوڵێ کردوپەڕاندمێ وە.ئەسمەر بڕێکی فکرکردەوە وگوتی،نا ئەوە شێت نەبوە بابم تێی

نەگەیشتوە.ئەسمەر :دەی بابە گیان چی دیکەش؟

:ئەوجارگەییشتینەئەوهەورا زەی بەردێیەکەی خۆمان دەیگوت بالەئەوهەورازەی پلیکانان دروست کەین؟:

دەی بابە ئەدی لەهەورازەدورودرێژەی چۆن وەسەرکەوتن جاچۆن وەسەرکەوتین هەربەسەرهات ونەزیلەی گێڕانەوە،نەمزانی چۆنیش وەسەرکەوتین!

ئەسمەردەدڵی خۆیداگوتی،بەخودا ی ئەوە واوێدەچێ ئینسانێکی زۆرتێگەییشتو بوبی لەوانەیە هەیاس بێت.:دەی ئەدی دوایە:دوایە گەییشتینەقەراغ دیێ، پێم گوت ئەدی کاکەدەچێە کوێ؟!هەروەکوشێتان گوتی،ئەتۆنا مزگەوت!

ئەسمەردوبارەپاش بڕێك بیرکردنەوەی هێنای دوازدە هێلکەی کوڵیوو نانێکی وەبابی دابۆ تاقیکردنەوەی، گوتی بابە گیان ئەو نان وهێلکەی بۆئەو کابرا فەقیرەی ببە مزگەوتێ، بەلام، کابرا هەرچی گوتی، وەرەبۆم بگێڕەوە.

خاڵ بارام نان و هێلکەی دە ست دایەو.وەڕێکەوت بۆمزگەوتی، لە ڕێگایە ئیشتیای چۆیە، هێلکێکی خوارد، ئەگەرنان وهێلکەی لەمزگەوتێ، وە هەیاسی دا هەیاس تیێفکری نانێك و یازدە هێلکە، لیێوەرگرت وگوتی خاڵۆ،بەئەو کەسەی بلێ کەئەونان هێلکەی بۆمن ناردون، چما لەلای ئێوەساڵ یازدە مانگە؟!

بەلێ، خاڵ بارام هاتەوە ماڵێ وئەسمەر لیێپرسی:بابەگیان؛نان وهێلکەت بۆئەوکابرا فەقیرەی برد.خاڵ بارام:بەلێ بۆمبرد.ئەسمەر:ئەدی چیگوت؟

خاڵ بارام:هیچ.ئەسمەر :هەر هیچی نەگوت؟خاڵ بارام:نا هەرئەوەندە گوتی بەئەوکەسەی بلێ کەنان وهێلکەی بۆناردوم چما،لەلای ئێوەساڵ یازدەمانگە ؟ئەسمەربیری کردەوەوزانی بابی هێلکێکێ خورادوە؟!ئەسمەر:بابەگیان!بوهێلکێکت خواردبو.

خاڵ بارام:ئەریوەڵلازۆرم ئیشتیا چۆبۆیە،ئەوە چونت زانی؟! ئەسمەر ئەوجار لیێ عەیان بوکە ئەوەهەیاسەوکارێکیشی لێ قەوماوە؛ئەسمەر.زۆربە بێدەنگی ونەهێنی چۆ مزگەوتێ وهەیاسی هێناوە ماڵێ،پاش خواردنێك و چایی یا ... خواردنەوەیەك

لیێ‌پرسی:هەیاس ئەوە چۆنە لێرە پەیدابویە، چت لێ‌قەوماوە؟!

هەیاس گوتی ئەتوچۆن دەزانی ئەمن هەیاسم؟ ئەسمەر برێك لەقسەکانی ئەگەربابی بۆیگێڕابووە،گێڕایەوە وگوتی بەئەوقسانەت ڕادەزانم ئەتوهەیاسی.

هەیاس:ئەمن دەردی خۆم بەکەسێکی دەڵێم کەبۆم دەرمان بکات. ئەسمەر:کاك هەیاس؛ ئەگەر دەردی تۆبەمن دەرمان نەکرێ، بە کێ دەرمان دەکرێ. هەیاسیش ئەگەر ئەوەی گوێ‌لێ‌بو دە هەیبەت و ئاکارو زرینگی وزانایێ ئەوکچەی فکری.بۆخۆشی دەدڵی خوێدا گوتی،ئەوکارەئەگەربەئەوکچەی نەکرێ، بەکەس ناکرێ! بانگی ئەسمەریی کرد، لەکنە خۆی‌دانا، ئەوەی سوڵتان مەحمود لیێ‌ویستبو بۆئەسمەریێ گێڕا وە. ئەسمەرکچێکی کەمێك دەنێوەچوبوبەلاّم جوان وکارجوان وکارنەخشین بۆ،بۆیەش مێردی نەکردبوومابۆوە خۆیێ ڕاگرت بوخۆلاسەچاوی لەسەرەوەبوو؟!بیرێکی لێ کردەوەوئەوەشی بەهەل زانی وخەریکی ڕێك خستنی گەلاّلەکارەکەی خۆی بوە.

گوتی کاك هەیاس؛ئەتۆ بچۆوەتەنێانەوەندەم لەتو دەوێ،ئەگەرسوڵتان مەحمود چۆڕا وێ، وبۆهەرجێگایەکی چوئاگادارم کەوجالێم گەڕێ.

هەیاس:بەچاوان.هەیاس گەڕاوەبۆدیوانی سوڵتان مەحمودی.بەڵێ!پاش بەینێکی، سوڵتان ئەمری کرد تەدارەکی ڕاوێم بۆبگرن، دەچمەڕاوێ وهەتادوحەوتوانیش ناگەڕێمەوە.هەیاس ئاگاداری شوێنی ڕاوگەکەی بوزانی کەدەچێتەکوێ لەئەوەڵ ودوهەمی مانگی بانەمەڕێ وزوێکی خەبەری بۆئەسمەرێ هێناکەدەچێتەکوێ وگەڕاوەبۆماڵەخوی یادیوانی سوڵتانی ئەسمەرلە سواری ولەهەموکارێکی وریابو.وهەموجورەبازیەکیشی زۆربەباشی دەزانی.بەڵێ:خێوەت وئەسبابی ڕاویێ سازکرد،لیێ سواری ماینێکی شێی عەرەبی بو، دوسێ تاژی وتولەی وەدوای خۆی دان،چەنددەستە بەرگی ژنان وپیاوانی نۆی وتازەدەگەڵ خۆی بردن بەینی شەوو.ڕۆژان،لەبەرانبەری خێوەتی سوڵتان مەحمودی کە هاتبۆ ڕاوێ،خێوەتی هەڵدا .جارێك بەبەرگی ژنان ودو سێ جار بەبەرگی پیاوان هاتەدەرێ وسەری ماینە شێی‌دا وهەرواهاتوچوییێ دەکردبۆدەرێ، سوڵتان کەچاوی بەئەو

کچەی کەوت وچۆۆەژوریٚ وئەوجار لاوێك هاتەدەریٚ، گوتی بچون ئەو کورە جحێلەم بوٚ بانگکەن. پیاوی سولتانی چون لەدوی وئەویش دەستبەجیٚ، بە دەستوری سولتانی هات پاش ئەحوالپرسی، ئەمری کرد، دانیشت،پاش قسە وگوفتوگوٚیەکی،وای داناهیچم نە دیوە،لییٚپرسی:هەربەتەنییٚ؟! ئەسمەر:نەخێر قوربان! دەگەلٚ خوشکم هاتومەسەیران وراوٚیٚ.پاش قاوەخواردنەوەیەك لییٚپرسی:چ بازیان نازانی؟

ئەسمەر:بەلٚیٚ قوربان.:چ دەزانی؟:چی بفەرموی.:تاولەی دەزانی؟:بەلٚیٚ قوربان. دەستیان بەتەختەی کرد.سولتان لیٚی پرسی:لەسەر چی بێت؟ئەسمەر:سولتان دەزانیت.سولتان لەدورراکە عاشقی خوشکی ببوهەربۆیەش پێی خۆش بوبازی دەگەلەویٚ بکا خۆدەنارۆری دەدیکانەهەبون بازیان دکەلٚ بکات، گوتی بالەسەردلخوٚاز بێت.

ئەسمەر:بەلٚیٚ بالەسەردلخوازبێت.زۆر زوتەختەی لەسولتانی بردەوەسولتان :داوابکە. ئەسمەر:ئەمربفەرمومانەکەم بەتەلەبەلە ئەسپی خوٚت بوٚم چاکەن! :بەلٚیٚ دوٚراندومە،بادابنیێنەوە.ئەسمەر:فەرمو.سولتان:ئەوجارلەسەرچی بێت؟

ئەسمەر:سولتان دەزانیت.:باهەرلەسەردلخوازبیٚ.:ئەمری سولتانیە.دەستیان کردەوەبە تەختەکردنیٚ،دەعەینی بازیٚدا،لییٚپرسی،ئەدی ئەوەچوٚنەخوشکت لەخێوٚەتی نایەتەدەریٚ؟:قوربان عادەتی مە ئاوایە،هەتانەچمەوەمالیٚ،خوشکم نایەتەدەریٚ. ئەگەر بانگیشی کەن ولاٚم ناداتەوە هەتا بوٚخوٚم نەچمەوە.سولتان :وەللا ئەوەعادەتی چاکە.؟

بەلٚیٚ دیسان سولتان تەختەی دوٚراند،روی دە ئەسمەریٚ کرد :تەلەب کە.ئەسمەر دەلٚیٚ ئەمربفەرموتاژیەکەم بەبایەلەتاژی رستەی خوٚت بوٚم چاکەن!سولتان:ئەی بەچاوان بەچاوان، دوٚراندومە. دەستوری دائەومابن وتاژیەی بوئەوکورەجحیلەی چاکەن شەهوەت وای غەلەبەبوٚهێنابو.ئەودەستورانەی تازەبەهەیاسی دابولەبیری نەمابو،چومابن و تاژیەکان بێنیت. بوٚ ئەوەی سولتان پتری ئیشتیا بچیتیٚ، ئیك، دوجاران بەبەرگی ژنان هاتەدەرو چوٚوە ژوریٚ،بەرگی پیاوانی دەبەرکردنەوەوهاتەوەدەریٚ،ماین وتاژی هێنان، هەردوکی چاکردن وبردنیٚوەلە جییٚ خویٚ بەستنەوە، هاتەوەو پاش نەهاریٚ،

دەستیانکردەوەبەتەختەی دیسان لەسەردڵخواز،ئەوجارعەمدەن پیێ دۆڕاندو. ڕوی دەسوڵتانی کردوپیێگوت تەڵەب کە.سوڵتان تییڕاماوگوتی بەڕاستی،لیاقەت وزانایی تۆبۆوەی دەبێت کەپیاولێت نیزێك بێتەوە،ئەگەرلێمقەبولکەی،ئەمن داوای خوشکت دەکەم وخوشکتم دەوێ!

ئەسمەر:قوربان! جێگای شانازیەبۆمە،دوهەمیش ئەمن دۆڕاندومەهەرچی داوابکەی حازرم دەتدەمێ، دەچمەوەخێوەتێ دەگەڵ خوشکم قسان دەکەم چونکەئەمە ئەوڕەسمەشمان هەیە،کچ بۆشوکردنێ دەبێ بۆخۆی ڕازی بیت، ؟

چۆوە دەخێوەتێ وزویەکی بەرگی گۆڕی ودوجاران بەبەرگەجوانەکەی هاتەدەرێ و چۆوەژورێ ودوایەبەرگی پیاوانی دەبەرکردەوەوپاش ماوەیەکی هاتەدەرێ،ڕییێداگرت وهاتەوەخێوەتێ سوڵتانی،دانیشت وگوتی قوربان خوشکیشم ڕازیەوئەمنی کردوتەوەکیل لە جەنابتی مارەبکەم،سوڵتان مەلای بانگ کردوبەئەمری شەرع، خوشکی کەبۆخۆی بو.لەسوڵتان مەحمودی مارەکرد، دوای شامێ گوتی قوربان؛ ئەمن بەیانی دەڕۆم دەچمەڕاوێ و هەتادو ڕوژی دیکەنایەمەوە،جەنابیشت دەگەڵ چەند پیاوی باوەڕپێکرا وی خۆت دەتوانی بچی بۆلای خوشکم چونکە تەنیایەوحەلاڵی تۆیە، ئەوکاتەی ئەسمەر چومایەن وتاژی جێ بەجێ کردن وهاتەوەخێوەتێ، ؟

سوڵتان سبحەێنیێلای نوێژی شێوان دەگەڵ چەندباوەڕپێکراووقەراولان چۆ خیوەتی کچەی.تادو سێ شەوان لەلایبو، سوڵتان چووەبارەگای خۆی، ئەسمەرشەوێ ئەسپی کەوتەدەستی وخێوەتی بەلاداهیناو چۆوەماڵەخاڵ بارامی بابی.بەیانی سولتان وهاوڕیێانی کەهەستان تەماشایان کردچەتەماشاکەن نەخیوەت ماوەونەکەسیش دیارە،

هەرچەند سوڵتان پیاوی ناردن وگەڕان، هیچ ئەسەرێکیان وەدەستنەکەوت، چونکەدەگەڵ هەیاسیش قەراریان دانابو. هەتائەوکارەی بۆجێبەجێ نەکات، حەقی نەبو دا وای هیچ کارێکی دیکەی لێبکات ،باکاروموشکێلی زۆریش گەورەبایە.؟

سوڵتان لەبەر داغداری ونارەحەتیانی کەئەوتولەنەمامەی بێ هودەلەدەست چۆدەرێ هێندە نارەحەت بوو،ڕاوی بەتاڵ کردو گەڕاوە بۆ ماڵێ. ئەسمەریش چۆ بازاڕی چەند بزنە مەرەزی کڕین و هەموڕۆژی بە شانەی دەکردن وهەتابەشی بەرماڵێکی لێ پەیداکردن، کردیەبەرماڵ.ئەوجارپاش وەزعی حەملی، کەحامیلە ببو،کوڕێکی بووکوڕەکەی دابەدایانێ دایان زۆربەجوانی کوڕەکەی بەخێوکرد، ماین وتاژیەکەشی دەوەختی خۆیان دا زان، پاش دو ساڵان،هەیاس، یاغریاغر،چوبوڵای ئەسمەرێ هەتابزانیت بڕیاروقەولەکەی چی لێ هاتۆتەوە،ئەسمەرکەئاگاداری هاتنی هەیاسی بو،بەپیرێوەهات ومام هەیاس چۆماڵە خاڵ بارامی، پاش چاك وخۆشی و حەسانەوەی لێپرسینێکی گەرم وگوڕ، ئەسمەرگوتی، مام هەیاس، ئەوەت ئەسپەکە چۆنە؟ هەیاس:ماڵم قەبرە، هەریەکن دەگەڵ ئەسپی سوڵتانی، جا چوتاژیەکەشی لەتەویلەی بۆدەرکرد، هەیاس، چاوی لێ کرد و:بە خوای دەڵەی لە تاژیە ڕەستەی سوڵتانی دزراوە، ئەوجار بردیەدیوی ژورێ، کوڕەکەشی نیشاندا، پێی گوت ئەوەشت کوڕەکە.هەیاس بڕێکی تەماشای کوڕەکەی کردکەبەجوانی شبی سوڵتانی دەهاتی، ئەوجار گوتی ئەوەشت بەرماڵ، هەیاس سواری ئەسپێکی بو، جانو ئەسپی لە دوا ی خۆی ڕادەکێشاو تاژیەکەشی دەڕەستەی کرد، کوڕەکەشی لە پێش خۆی دانا، بەرماڵی بە سەرشانان داداو بەرەو دیوانی سوڵتانی کەوتەڕێ،

کەدورونیزێك بو خەبەریان دابەسوڵتانی:هەیاس هاتەوەو سواری ئەسپێکی بووەو جانو ئەسپێکی لەدوای خۆی ڕادەکێشی و تاژێەکیشی دەڕەستەی کردوە، منداڵێکی چوکەشی لە پێشەخۆی داناوە، سوڵتان کەچاوی بەداخوازیەکانی کەوت، زۆرخوشحاڵ بو، بەخێرهاتنەوەی هەیاسی کردو یەلبیەك تەماشای هەموانی کرد، جانوئەسپەکە لەبەر منداڵیی نەبا دەگەڵ ئەسپی سوڵتانی دەگۆڕا. تاژیەکەشی هەروابو. ئەوجار تەماشای کوڕەکەی کرد ئەویش زۆربەڕونی شێوەی سوڵتانی دەدا. بەرماڵەکەشی لە پیش داناوحاڵی کرد چۆن دروست کراوە، ئەوجار سوڵتان ڕوی دەهەیاسی کرد و پێی گوت هەیاس! بەڕاستی ئەوەی دەئەوعەسرئی‌دا بەتۆ دەکرێت، بەکەس ناکرێت، خواستی

ئاخیرم ئەوەیە، ئەمن ساحێبی ئەوانە شم دەوێت، هەیاس کە زۆری زەحمەتی فکری کێشابو، گوتی قوربان! ئێمە قسەی ئەوەمان نەکردوە، پاش برێك جەفەنگ لێدانی وقسەی دەخۆش،گوتی ئەمن ساحێبی ئەوانەشەت دەدەمێ، بەلاّم ئەوت بەکەیفی خۆم دەدەمێ. سولّتان گوتی ئەمن هەرچی لەتۆم ویستووە،هەموت جێبەجێ کردونەو چتنەگوتوەئەمنیش لێرە هیچ نالێم چۆنی ئەتۆبڵەی وادەکەم،جاهەیاس هینای دوبارە ئەسمەری لە سولّتان مەحمودی مارە کردەوەو بە مدعای دڵی خۆی بە سولّتانی ڕا زا ندەوە وبەچەوروشیرنی بوکێان بۆ سولّتان مەحمودی غەزنەوی دابەزا ند. ئەو هەمو کەروێشکەیان لەڕاوێ گرتن هەر سەنگەسیرێکیشیان نەداینی شیرنێ بوکێ.

(شیعری)باسی سولّتان مەحمود و هەیاس و ئەسمەرێ کچی خاڵ بارامی

سولّتان مەحمودی خۆشبەخت و ئیقباڵ — شاد و بەکەیف و بێخەم و خەیاڵ
ڕۆژێك دانیشتبو لەو سەراپەردە — جێێ تەگبیر بگوژە، بگرە یان بەردە
هەر کە گوتی هەیاس! لە نیزێك و دور — بە بێ مەعتەلبون، زو هات بۆ حزۆر
:من ئەو چەند کارەی کە بە تۆم هەیە — هەرتا دو سالیش مولەتمان هەیە
ئەسپێکم دەوێ لە یەختە خانەی — ئەسپەکانی خۆم، نەگری بەهانەی
تاژێك لە ڕەستەی تاژیەکانی ڕاوٚ — بە ڕەنگی و ڕەسەن نیشانەی تەواو
دەتەوی سولّتان کە لێت ڕازی بێ — کوڕێك لە خۆم بێ ونەشم زانیبێ
بەرماڵێك ریسی نەبڕابیتەوە — نابی وا هەڵێشقەندرابیتەوە
هەیاس وا کەوٚتە نێو هێند فکر و بیر — کوا؟بە کێ پێکدێ ئەوخواستەی ئەمیر
سولّتان پیێدەڵێ بۆ وا داماوی؟! — دو ساڵ مولەتەدەی بوم دانا وی
پاش ئەوەی کەمێك گەڕا دەوروبەر — ڕێگای گرت ئەوجار لە شاری چوٚدەر
لەگەڵ پیاوێکی بەینێکی ڕۆییشت — بەتالوکەبو، بەجێی هێشت، ڕۆییشت
دوای وی هاوڕێکی سواری گەییشتێ — چەندی توندڕۆیی هەرنەی گەیشتێ

ئـەوجار گەیشـتـە هـاوڕێکی زۆر بــاش — بـەجێی هەرنەهێشـت بونـە دو یولّـداش
دەڕۆیـیـن هـەروا بـە قسـە و زۆر ئــارام — پرسی نێوت چیە؟! گوتـی خـالّ بـارام
خـالّ بـارام ئـەدی مـاڵت لـە کوێیـە؟! — بگـەینێ پێـت دەڵێـم مـالّم لـە دێیـە
گەییشتنە چۆمێك بە بێ بازگە و پـرد — بـۆ پەڕینـەوە ئـاوای بـیر لێکـرد
پێیگوت خـالّ بارام با پـردێ سـازکەین — با ئە لـەم ئاوەی خۆمـان دەربازکەین
کـەمێك لـەو قسـە بـیریکردەوە — کوانـی چۆن دەکرێ دەلّـێ چـی ئـەوە
یـەك یـەکی لـە کـولّ کـرد پەڕینـەوە — کەوتنـە ڕێ بـە قسـە و پێکەنینـەوە
گەیینـە ڕێیـەکی زۆر دەسـتەو هـەوراز — ناخۆش بـو، بـۆ پـیر نـەخۆش و بێواز
دەیگـوت پلیکانـان بـا سـازکەین لـێرە — ئە لـەو هـەورازە، خـۆم لێ مـەبوێرە
هێندە پلیکانان جـا چـۆن دروست کـەین — تا چەند ڕۆژ دەبی لێرە کـارێ بکـەین
بۆخـۆی بـە خـۆی گـوت نـابی تـەواوبێ — ئەو پیاوە بـەش قـەم حـالّی هـەر وابێ
هـەورازیان بـڕی، بـە بـێ مـاندوبون — هێندەیان قسـە بـۆ یـەك تـەرکردبون
هـەر وەسـەرکەوتن، گەینـە ئـەو دێیـە — مـالّی خـالّ بـارام هـاوڕێی ڕێ لێیـە
نێـوی دییەکـەی پێنـەگوت و دەڵـێ — دەچیـە مالّـە کـێ؟! دادەی پێمبڵـێ
زانـی ڕەفیقـی لـە حاجـەت کـەوت — پێیگـوت ئـەتۆ نـا؛ دەچمـە مزگـەوت
ئەوەشـی کـە بیسـت دوای هـەمو قسـانی — ئـەوجار هـەر تـەواو بـە شـێتی زانـی

خالّ بارام کە چووە مالّێ، بۆ ئەسمەرێ کچی چ دەگێڕێتەوە؟!

بـا بـۆت باسبکـەم، نەقلّی خـالّ بـارام — کچێکـی هـەبو، عـاقلّ، زۆر بـەفام
کچەکـەی نێـوی، لێنـابو ئەسمـەر — پوخـت و پـاراوێك، جوانێـك وەك گەوهـەر
جوانێکـی تـا بڵـەی شـیرین و لـەبار — تـەعریفی بـە کـەس نـەدەکرا بـە زار
ئـەو کچـە ئەسمـەر نێـوی نرابـو — بەڕاسـت ئـەو نێـوە، خەسـار نـەکرابو

هیچ کارێك نەبو کە نەیزانیبا   با بڵێین ئەو شتەی قەتی نەی‌دیبا
باشی دەزانین گشت کاری پیاوان   لە کاری ژنانیش تا پنج و بناوان
بۆ هەرکوێ چوبا و کە دەگەڕاوە   چی دیبا بۆ کچەی پاك دەگێڕاوە
هەر گەیشتەوە بانگی کرد:ئەسمەر   وەرە هێناومن هێند باس و خەبەر
ئەسمەر خێرا هات، دانیشت لای باوە   جا بۆم بگێڕەوە هەرچی ڕوی‌داوە
توشی پیاوێك بوم قسەی وای‌دەکرد   پردی لە چۆمی زو دروست دەکرد
:چۆن پەڕینەوە ئەدی لەو چۆمە   ئەمنی لەکۆڵ کرد بە کۆمە کۆمە
دەی چی دیش بابە بۆم بگێڕەوە   هەموانم پی‌بڵێ، لێم مەشێرەوە
دەی‌ویست پێپلیکان ئە لەو هەورازە   دروست کا ونێوی بنی‌کاری تازە
لە هەورازەکە چۆن وەسەرکەوتن   بە قسە و نەزیلە حەکایەت گوتن
ئەسمەر بە خۆی گوت، نەخێر وانییە   ئەو قسە جوانانە لەخۆڕا نییە
دەی بابە ئاخر چۆ کوێ ئەو پیاوە   هەر گەینە نێو دێ لە دوام گەڕاوە
گوتم دەچێە کوێ لە ڕۆیین‌کەوت   ماڵە تۆ نەبی ودەچمە مزگەوت
زو دوازدە هێلکەی هینا بۆ کولاندن   لەگەڵ نانێکی، هەموی بۆ ناردن
نانی بۆپیاوەی بەرەوبێرەوە   هەرچی گوتی بەلام بۆ منی بگێڕەوە
بابی بۆی بردن لەم هات و چۆیە   خواردی هێلکێکی واکەیفی چۆیە
نان و هێلکەکەی ئەگەر بۆدانا   لێیانخوردبۆوە هەیاسی زانا
کی بوێ ناردومە پیی‌بڵێ لە ڕیوە   بو یازدە مانگە ساڵ لە لای ئێوە
بابی هاتەوە باسی چی نەکرد   ئەسمەر بانگی کرد، پرسیاری لێ کرد
نان و هێلکەکەت بردن بۆو پیاوە   چی‌گوت؟! کوا خۆ تو چت نەگێڕاوە
بۆم بردن بەلام ئەو هیچی نەگوت   خۆش‌بی، ماڵ‌ئاوا، دەستخۆشی نەگوت

:کێ ناردویە تی پێی بڵێ لە ڕێوە — بۆ یازدە مانگە ساڵ لە لای ئێوە
بیری کردەوە و ڕوی کردە بابی — ئەوە تۆ دەبێ هێلکێکت خواردبێ
جا چون نانێك و ئەو هەمو هێلکە — دەی ئەتۆش وەرە گاڵتەمان پێبکە
عەقڵ و زانا یی ئەو کچە بناسە — لەو قسە و باسانە، زانی هەیاسە

با بزانین ئەسمەر لەگەڵ هەیاسی چ دەڵێ و چ گەلاڵەیەکی دادمڕێژێ

ئەسمەر چو هەیاسی هێناوە بۆ ماڵ — ڕوون وبە وردی لێی پرسی ئەحواڵ
پێیگوت مام هەیاس! چت لێقەوماوە — دەردت چیە؟! چۆنە کەوتویە واوە
:تۆ چۆن دەزانی ئەمن هەیاسم — لە قسە و زانینت ئەتو دەناسم
هەیاس پێیدەڵێ ئەمن دەردی خۆم — پێی دەڵێم کێبێ زۆرغەمخور بێ بۆم
بە کەسێك دەڵێم کارم بۆ چا کا — نەك بمخافڵێنی و لێشم خەراکا
پێی گوت کاری تۆ بە من چانەبێ — دەی چاوەڕوانیت لە کەس هەرنەبێ
هەیاسیش ئەگەروا بیری لێ کرد — ئەویش قبوڵی قسەی ئەسمەریێ کرد
ئەو کارە ئەگەر بە ئەو کچە نەکرێ — چاوەڕوانیم کوا بۆ لە کێ دەکرێ
ئەو هەمو عەقڵ و هۆش و زانینە — ئەسمەرێك هەبو لەو سەرزەمینە
پێیڕاگەیاندن خواستی سوڵتانی — یەلنیەکە هەموی ورد و بە جوانی
جا گوتی مام هەیاس! کارێکم بۆبکە — شا چۆ کوێ بۆ ڕاو ئاگادارم کە
دەڵێ بە سەرچاو، ڕاوگەی سوڵتانی — پێت دەڵێم بۆخۆم، دێم بە پەنهانی
هەیاس گەڕاوە دایانەنا قەرار — تا شا ئەمری کرد بۆ ڕاوو شکار
هەر ئاواش هەتا دو حەوتوی تەواو — بمینێتەوە لە جێی دیاریکراو

هەیا س هات پێی گوت جیگا که کوێیە؟   بۆخۆی بەشداری، کردبو لەو جیّیە
کەوتنە ڕێ بۆڕا وسولتان وەز یر   گەینە ئە و شو ینە ی بە ڕاو تە کبیر
دابەزین سوار و پیادە دامەزران   لە چەند لاوە ڕیك خێوەت هەلدران
لە بەرقەدی چیا، ناو گول و گولزار   لە مانگ گولان دالە ئەوەل بەهار
ڕازاندیاننەوە خێوەت هەموجور   زەرد و شین و سور دەبینرا لە دور
تاژی چوارپەل سور شینەیان گەوزاند   بە سەختەداران کەبابیان برژاند
بلەیێن کەیفك وهیندخۆشیان ڕابوارد   چی بەزم و شادی لە هیچیان نەبوارد
ئەسمەردەست بەکاردەبی

تەواوی شمەکی،ڕوحازرکردن   چی لازم باوبۆ،دەگەڵ خۆی بردن
سێ چوار دەست بەرگی زۆر جوان ژنانە   هەموی نمونەیا بلەیێن شاهانە
دو دەستیش بەرگی پیاوانەی لەگەڵ   تێکی‌نان ئەشیا و هەمو کەل و پەل
سواربو لە ماینێك ئەو شێی عەرەبی   تاژیەکی دێلیش دەبی دەگەڵ بی
نێو شینکەی بەهار نیزێکی کانی   هەلّی‌دا ڕۆژێك زۆر زو بەیانی
خێوەتێکی جوان سەر بە ژە نگا ری   تا لە دوری ڕا باخو بدا دیاری
شا هەستا چاوی بەو خەیمەی کەوت   ڕەنگاوڕەنگ و جوان، وا بە هەلکەوت
مەگەر دیترابا لە مالی گەورە   ئەسمەرکەتەکارگێڕای ئەودەورە
هاتەدەر خۆی نواند هێند بە عیشوە و ناز   نێوقەدوەك شمشالٌ،چا و یش وەکو باز
وای لەخۆ کردبو ئەسمەر، هە ر بۆیە   زیندوهیچ، مردوش، ئیشتیای دەچوێیە
چەند جاران ئاوا کە هات و چوێی کرد   ئەوجار چو بەرگی کاکی دەبەرکرد
هاتەدەر ماینی هێنا سەر ناوێ   تاقەتی کردن ئیتر پێی ناوێ
سولتان کە وای دی کەم ما بو شێت بێ   گوتی دا ئەوکوڕەم بۆ بانگ کەن با بێ

سولتان توی د ە و ێ گزیر پیی دەڵێ　　زۆر بە ئیحترام گوتی دێم بەڵێ
قولینچکی خێوەتی هەڵدا وەوو بەڵێ　　قسێك یا شتێکی بە خوشکی دەڵێ
چۆ ژور بە دو دەنگ کەمێك قسەی کرد　　بەڵێ ئەننەهو خوشکم حالی کرد
هات چو لە پیش شا پاش عەرزی سەلام　　سولتان و کی بون عەلێکەسسەلام
سولتان دەستوری دانیشتنی پیدا　　فەراشیش کوێ بو هات جیێ نیشان دا
پاش سەرف چایی، قاوە و قەلیان　　پرسی نازانی داخوا چ بازیان
وڵلا هی بەڵێ سولتانم خۆشبی　　کوا چی دەزانی چی تۆ پێت خۆشبی

بزانین ئەسمەر چۆن بازێکی دەکا

دا تا وڵەی بێنن:دەی جا لە سەر چی　　هەر بۆخۆت دایننی چۆن و لە سەر چی
لە سەر دڵخوازیێ جارێ ئەو دەستە　　دەیزانی سولتان چیە و چی مەبەستە
تەختەیان هێنا و دەستی کردەوە　　زویەکی دەستێکی لە شای بردەوە
:دۆڕاندم! تەڵەب کە چی لێم بخوازی　　بە دڵ دەتدەمێ و لێت نیم ناڕازی
دەستور بفەرمو ماینەکەم چاکەن　　لە ئەسپە کەی خۆت کارمان رەها کەن
بەڵێ! قەبوڵە با داینیینەوە　　دەڵێ لە سەرچی سولتان هەر ئەوە
لێی پرسی تەنیا چونە وای لێرە　　پەیدابوی بەخێر ئینشاڵلە خێرە
:تەنیا نیم خوشکم لەگەڵمدایە　　ها توین بۆ سەیران، بۆ گەشت و کایە
ئەی چۆنە خوشکت نایەتە دەرێ　　قاپ شتێك کارێك یا ئاوێ بەرێ
عادەتمان وایە لە ماڵ نەبێ پیاو　　ژن خۆ هەرنایەت بۆدەر یا سەر ئاو
سولتانیش دەڵێ خۆ ئەو عادەتە　　نیشانەی زیپك و زۆر و شەهامەتە
ئەوجاریش دیسان دۆڕاندی تەختە　　دەڵێ تەماشا ی ئەو شانس و بەختە
ئەوجا رجت د ە وێ ئەی کا کە جوانە　　پێم بڵێ حازرم چیت چا وەڕ و انە

له ئەوتاژی ڕەسەن دەڕەستەت دا یه　　ئەمر بوّم چاكەن تاژیم بەبایه
به فەراشی گوت كاری پێك بێنن　　جاری دو پیاڵەن قاوەی بوّ بینن
سەرف بو قاوه بەلاّم به بێ‌واز　　تەخته دانراوەهەرله سەردڵخواز
به عەمدی ئەوجار، دوّڕاندی ئەسمەر　　سوڵتانیش لەكزی یەك جێ هاته دەر
ئه سمەر ڕ وّ ی تێكرد بەو چاوی بازی　　هەرچی لێت بوێم پیێ‌دەبم ڕازی
شا تیی هەڵڕ و انی و تی پیم و ا یه　　هاتومه سەر ئەو بیرو بڕو ا یه
لێزا نی وعەقڵ وئەولیاقەته　　نیز یك بونەوەی توّخوّ نیعمەته
كه لێم قەبول كەی خوشكتم دەوێ　　گوتی من ڕازیم، بەڵێ دەتكەوێ
عادەتەتێكیشمان هەیەو هەربوّیه　　كچ بوّ شو كردنێ، خوّی سەربەخوّیه
بەڵێ من بوّخوّم خوشكم د ه د وێنم　　زوّرم پێناچی و،ولاّمێش دێنم
هه ستا چوّوه ماڵ، هەر وەژوركەوت　　بەو بەرگەجوانەی وەك مانگ دەركەوت
چوّ كا نی هێدی ئا و گه كەی پركرد　　سوڵتان به دوربین هەر تەماشای كرد
وای له خوّ كردبو ئەسمەر هەربوّیه　　زیندو هیچ، مردوش ئیشتیای دەچوّیه
هەتا سێ چوار جار دەروژوری كرد　　بەرگه كوڕانەكەی خوّی هات دەبەركرد
ماینەكەی ئاودا، تاژیشی هێنا　　چاكردن و به كار دوایی پێ هێنا
به خاترجەمی هەرتكی بردنەوه　　له جێگا و شوێنی خوّشی بەستنەوه
پاشی چوّ ژوری بوّ ماوێكی كەم　　ئەننەهو لەگەڵ خوشكم باس دەكەم
هاتەدەر یەكسەر چوّ لای سوڵتانی　　قسەی لەگەڵ كرد، شیرین به جوانی
من چوم بوّو كاره خوشكم ڕا ز ی كرد　　پاش كەمێك سوّحبەت ئاوا عەرزی كرد
كردمیه وەكیلیش سوپاسی دەكەم　　مەلایەك بێنه لێتی مارەبكەم
له دیوانی شا بوّ وشادمانی　　نەك ئاوا بەرچاو، هەر به پەنهانی

مەلایان هێنا هەر لەو دەربارە — بێ هەرا و بەزم پێك هات ئەوكارە
جەناب دەتوانی خۆسبحەی شەوێ — بە قات بەكێەویاكێت خۆش دەوێ
لە سبەی شەوێڕا من دەچم بۆ ڕاو — تا شگە ڕێمە وەو، دو شەوی تەواو
تۆبچوڵای خوشكم، پێت دەڵێم بۆیە — لێت مارەكراوەۆ؟خەلا لی تۆیە
تاژی و ماینەكەێ ڕاگوێستن لەوێ — پیێگوتن كەنگێ بێ هێنن بۆ كوێ

سوڵتان مەحمود دەبێتە زاوا

سوڵتان مەحمودیش هەركە شامی خوارد — خواردی ئەگەرچی نەیزانی چیخوارد
لەگەڵ چەند كەسی زۆر باوەڕ پێكراو — قڕاوڵ وگزیر دەترسا لە داو
شلشل داگەڕا ن،بوڵای تا زە بوك — لە لای دیش لێیان كردبو دوعا و توك
ڕۆیین بێ خشپە چووە ژوركەوت — بوك خۆی سازكردبو چاویان پێككەوت
دو شەو و ڕۆژان لە لای بوك ماوە — بۆ دیوانی خۆی، ئەوجار گەڕاوە
هەر نیوەی شەوێ ماینی كەوتە دەست — وەسایلی هەمو تێك نا لێكیبە ست
هاویشتنی سەر و كردنی بە بن بار — بەستی و لیێ سواربو هێدی یابەغار
هاتەوە ماڵێ و خوێ لۆەشاردن — هەرتا ڕۆژی خۆی، هەر خۆی لێ بواردن
بەیانی هەستا سوڵتان چ هەستی — وای دی پیێخۆشبوقەتیش هەڵنەستی
لە جێگای شۆخ و شەنگ و چاوبازان — كوللارە هاتوە نیشتوە لە رازان

نەغمە و پەرۆشی سوڵتان مەحمودی بۆ ئەسمەرێ

ئەی كوا خەیمەكەی سەر بە زنگاری — كوا سور گوڵەكەی بە لەنجە و لاری
كوا ئەو لێو بەبزەی بێ شەڕاب و مەی — مەستی دەكردم ئەم بو هۆشی مەی
تولە نەمامەی دەم ویست پڕ بە دڵم — كوا ئارام بەخشەی دڵەی پڕ لە كوڵم
كوانی لە یلە كە ی زۆر خۆ شم د ەو یست — من تۆم خۆشدەوێ جارجار لێمدەبیست

کوا کوڵمەسوورەی بێ سو ر کر د نی — پیاو بوّی دەسوتا کاتی مردنی
کوانی مەحرەمی دڵەی پڕ ڕازم — کوا لە جێ نەغمە و ساز و ئاوازم
کوا قە د بڵیندە ی کەمەر باریکم — شیرن کەلام و زانا و مدر یکم
کوانی چیّلێ هات ئەو بەلەك توورە — دەبوّم وەبینن ئەو پڕ شعورە
کوا خرنگەی بازنە و هارەی لەرزانە — پاموره و خرخاڵ، جوتەی پاوانە
سینگم لەت لەتی تیری مژۆڵی — بە بروی قەیتانی جەرکی منی کوّڵی
ئەو بوّنە خوّشەی بە کێ وەبێنم — شەوچەرەی ماچان لە کێ بستێنم
ئا سکم بوّ ڕام بو، دەمگوت لەو ڕاوە — داخم هیچ ئەسەر نەماو توّراوە
ئەو ئاسکە ناسکەی کە بوّم کەوتە داو — من لیێ حاڵی بوم هەر بە گێژە ڕاو
چەندی هاتن و چون دەرو ژورو خوار — بوّوە قەترە ئاویك لە عەر ز ی چوّ خوار
کوا دەڵێم ئوّخەی دو شەو یا شەوێك — ئەویش بوّ ژیان لێم بێ بە خەوێك[1]
هەرچەندی گەڕان ئەودوّڵ وشیوە — لە هە رچی پرسیان دە یگوت نە مد یوە

سوڵتان ناچار بوڕا وبەتاڵی کرد لەبەر پەرۆشیان وادەردەکەوێ ئەسمەر کە هێندە جوان و زانا بوە، سوڵتانیش تەمەنی برێك چوّتە سەرێ پیاوی برێك بەعومر، جوان و نەرم و نوّڵ و شوّخ و شەنگێکی ئاوای وەدەستکەوێ و هەر ئاواش سوك و هاسان لە دەستی بچێ، بێ ئەوەێ بزانی چی بەسەرهات و چوّن و چبو، زوّر ناخوّشە و ئەو پی هەلاگوتنەی زوّر بەجێبوە.

سولّتان ناچاربو ڕاوی کرد بەتاڵ — زوّر بە بێکەیفی هاتەوە بو ماڵ
لە شار و لە دێ دانیابون مەعمور — خەبەریك نەبو، لە نیزیك یا دور
لەگەڵ هەیاسیش دانیابو بریار — پاشی ئەو کارەی پێبسپێری کار

[1] ـ ئەو نیوە شێعرە هی شاعیر و نووسەری گەورەی کورد خوالێخۆشبوو هەژاری موکریانییە.

چون لەبەر ئەوەی هیوای بڕابو — هێندە تێک چوبو کاریشی کرابو
سوڵتان مەحمودی بەئەو دڵی پڕکەسەر — جی هێڵێن با بچین بۆ لای بوک ئەسمەر

با بزانین ئەسمەر ئەوانە چۆن بار د یێنێ

چەند بزنە مەرەز سور وەك سورقوچی — کڕینی بزانین ئەوانە بۆچی
ڕۆژی دوجاران شانەی دەکردن — بەشی بەرماڵیی، ڕیس لێ کۆکردن
جارێ د ر و ستی کرد ئەوەڵێ بەرماڵ — لە پێش هەمو شتێك وەك بناغەی ماڵ
تاژیەکەی ترەکی دو کوڵێ هێنان — بەخێوی کردن، جوان باری هێنان
پاش نۆ مانگ و ڕ و ژ، خوا کو ڕێکی — بۆ بەخێوکردنێ ناردیە لای دایە
هەر بووەی کەسیش فکری نەکردبێ — کاری ئەسمەریان ڕێی بۆنەبر د بێ
ماینی شی خەزاڵیش پاش ساڵەوەختێك — هەرچاوەڕوان بون بۆجانوئەسپێك
وەختی دو ساڵ بو دەگەڵ سوڵتانی — وەختی گەیبۆیە خۆشی دەیزانی
پاشی دو ساڵان ئەو مام هەیاسە — چۆ لای ئەسمەرێ بزانی چ باسە

هەیاس چۆ ماڵە خاڵ بارامی بو لای ئەسمەرێ

ئەسمەر کە زانی بەپیرێوە هات — پێیڕاگەیاند ورد هەمو کارەسات
ئەوەت جانو ئەسپ، جوان لیێبڕوانە — لە تاژیەکانیش کێ هەت پێ جوانە
ئەوەت ئەوانە بچینە ژور فەرمو — کوڕپیی هەلگرتبو دەهات و دەچو
کوڕەکەش ئەوەتا جوان جوان تێیفکرە — هەموان یەك بە یەك تەحویل وەربگرە
وا یان تێفکری هێند ورد بە جوانی — بەرماڵەکەشی کرد بە شانانی
لێیان ڕازی بو، هەروەك خواستی خۆی — سواربو کوڕەکەشی، دانا لە پێش خۆی
تاژی ڕەستەکراو جانوش یەخترمە — کەوتنەڕێ هەروا بە قورە و پرمە

هاتنەوەی هەیاسیان ڕاگەیاند بە شا / دیوانی هەموی هاتنە تەماشا
تازە یەك یەکە زانیان ئەو باسە / هەر ئافەرینبو بۆ ئەو مام هەیاسە
جا سوڵتان مەحمود دەگەڵ مام هەیاس / پاش ئەحواڵپرسی و کەمێك قسە و باس
تێ فکری و گوتی لەم عەسر و دەورە / وەك تۆ ئینسانێك زانابێ و گەورە
من بەدی ناکەم بیرم بو ناکرێ / لەو زەمانە کێ وەك توی پێدەکرێ
دو ساڵ لەوەی پێش،چم پی ئەسپاردوی؟ / هەتا وەختی خۆێ هەر خۆم لێبواردوی
ئیستا ڕێك و پێك حازر کراون / لە کاتی خۆیان هەموت هێناون
زۆر هێدی و شیرن، لە کوڕەکەی ڕوانی / هێندە جوان دەیدا شبی سوڵتانی
جانوت بەرەڵڵا کردبا نێو ڕەوە / هیچکەس نەبو بڵێ کێ هەیان هەوە
تاژیان بەردا بو هەر گەییشتەوە / دوا یەش کەس نەبوبی ناسێتەوە
بەرماڵەکەشی جوان حاڵی کردن / پێك هاتبو ریسی لە شانە کردن
سەد جار لە عەمر و چاوی منت کەوێ / ئەمن ساحێبی ئەوانەم دەوێ
هەیاس کاری خۆی کە تەواو کردبو / خۆ ئێمە قسێکی وامان نەکردبو
جەفەنگیان لێدا، قسەی خۆش کرا / ئاخریکەی ئاوابڕیار ی بۆدرا
دەتدەمێ ئەویش چۆنی پێم خۆشە / دەیزانی سوڵتان بۆی ز ۆ ر لەجۆشە
دەڵێ چی ئەمن لە تۆم ویستوە / شتێك تا ئەورو کەس نەیبیستوە
وەخت و کاتی خۆی حازرت کرد هێنات / لەوەی گەورەتر نابینم خەڵات
ئەوەش هەر کاری خۆتە هەر بۆخۆت / دەگەڕێتەوە خۆ هەر بۆ لای خۆت
ئەسمەری هێنا لە شای مارە کرد / بە ڕای هەردوکیان جل و بەرگی کرد
بە هیچکەس بارگە حیساب نەدەکرا / بە قەتتار وشتر دە ڕێگایە کرا
وەك لەشکر دە جمی خۆیان تێك بەزاند / سوارە هاتنەوە و بوکیان دابەزاند

سـوارەبڵاوبون کـە چـوّل بـو دیـوان
وا خاترجـەم بـو نـەیاون میـوان
چـو بـوّ لای بوکـیّ، دیـتی و ناسـیەوە
کـەم مـابو شـێت بـیّ، لێکیـان بانیـەوە
بوشـی بـەیان کـرد چـەندە پەروّشـی
پاشـی ئـەو شـەوەی نـەی‌دیبو خوّشـی
سولّتان مەشغولّ بـو، ئـەو بە عـەدلّ و داد
خـاتون ئـە سمـەریش بـە شـا بـو دلّشـاد
ئێمـەی بێکـاریش لـەبەر زوّر گـەڕی
سـەگ نـەبو بوێـری تـا پێمـان بـوەڕی
ڕەحمـەت لـەو کەسـەی بـوّی گێڕاومـەوە
بـوّ زیندوکردنیـان هـانی داومـەوە

❋ ❋ ❋

ماسی دێمەی

مـام وەیسـە پیـاوێکی زوّرفـەقیرو مسـولّمان و.بوّنوێژانیـش بـیّ وێنـەبوپاش هـەمونوێژان دەپاڕاوە خودایە عەفومکەی.لێم خوّش‌بی،لە ئاهی دایك وبابی خوّم ڕزگارم کەی یـاڕەببی خودایە، لە زەللەی شەیتانم بەدورکەی،ڕزقم زیادکەی،ئاوادەپاڕاوە؛

خێزانیشـی وەکوّخـوّی بـوو بوّپاڕانـەو بوّنوێـژا ن ئەمماهـەموجاریّ بـەمام وەیسـەی دەگوت بلّیّ خودایەلەمەکری ژنانم بەدورکەی.مام وەیسەش هەرهەموجاران پێی دەیگوت دەبیّ‌دەنگ بەپیاو،ژن چن ومەکریان چ بیت.ئاوا ماوە،

ڕوّژێکی خانمیّ مام وەیسەی ناردی لە چوّمـی دە پـازدە ماسیان بوّگـرت هەربەئـەو کابرایەی کە ماسیەکانی بوّگرتبون، ماسیەکانی ناردنە ئەو جێگایـەی ئەگـەر مـام وەیسـە جوتی لیّدەکرد، ژنە پێی‌گوت ماسیەکان دە خەتی جوتی نیّ وەرە،

کابراش چو ماسیەکانی دە خەتی جووتی دەپێش گاسنی نان و گەڕا وە بوّ مالّیّ.

سبحەینیّ مام وەیسەچوّ مەزرایەو بەبیّ فکر بسم الله.ودەستی بەجووت کردنی کرد، دەگـەلّ ئـەوەلّ خـەتی جووتـی ماسـی وەدەرکـەوتن، مـام وەیسـە گوتـی ئەوەچەیـە

خودایەعەجایب ما ئەوجار هێنای بەبێدەنگی ماسیەکانی دەتورەکەی نـان و گـەڕا وە بـۆ ماڵێ، خێزانی زانی نەخشەکەی گرتویەتی پێی سەیربوومام وەیسـە وا زوو گەڕاوەتـە وە، کەئەننەهو ئاگام لە هیچ نیە.چۆوپێش مـام وەێسـەی و: پیاویژگـە ئـەوەبۆ.وازو هاتیـەوە خۆشوکرهیچ نەبوە،مام وەیسەدەڵێ گەوەر ماسیم هێناونەتەوە!

گەوەر:ماسی؟!ماسی چی؟ئەتۆ چوبویە جوتی ماسیت لـەکوێ هێناونەتەوە؟!

مام وەیسە:خودا ناردویەتی، بیخۆ فەقیر، دە خەتی جووتیدابون!

گـەوەر دەڵـێ دەنگـێ مەکەئـەوەرزقێکی زیادیـە، خـودا ناردویـەتی باکـەس نـەزانێ بۆشەوێ سازیان دەکەم؟ئەتۆش کێت پێخۆشە بانگیکە!

گەوەر هەرئـەو وەوخـتی ماسـیەکانی بەخشـین وبـۆ شـەویش هیچـی لێنــەنا. مـام وەیسەش بێخەبەر لەکاری خێزانی، دوای نوێژی شێوان دەگەڕا وە بۆمـاڵێ دو کـەس لـە ڕەفیقەکانی خۆی کەجیرانیشی بون، دەگەڵە خۆی هینانەوە ماڵێ:ئەوشو شتێکی خۆشـن هەیە دەچین هەم برێـك سـەیرو سـۆوحبەتێ دەکـەین و هـەم نـان و چێشـتێکی خۆشـیش دەخوێن.

مـام وەیسـە لەگـەڵ میوانـەکانی گەییشـتنەوە مـاڵێ، خـێزانی بـەخێرهاتنی کـردن و چایەکی بۆدانان دوایە بانگی مام وەیسەی کردو.

:ئەرێ وەیسە ئەگەر میوانت دەگەڵ خۆت دێنانەوەبۆدەنگت نەدەکرد شتێکم لێنابا!

مام وەیسە:چۆن؟! ناکا ماسیەکانت سازنەکردبن؟!

گەوەر:ماسی چی؟! مام وەیسە:ئەیجا چۆن ماسی چی؟!

گەوەر:باشە ماسـین لـەکوێبوون؟ ئـەتۆ هێنـاوتن؟! ئـەتۆ چوبویە جووتـی، نەچوبویە ڕاوەماسیە خوڵە تۆش بەدەر کەسمان نیە بچێتە ڕا وێ.

مام وەیسە:ئەدی ئەو هەموە ماسیەم لە جووتیڕا نەهێنابووە؟!

گەوەر:چاکەلەکوێی جووتیت ڕا هێنابونەوە؟!

گـەوەر بۆیـە ئـاوا وردلێـی دەپرسـی هــەتا چـاك توشـی هەڵــەی بکـات وبـەهیچ

پینەوپەڕۆیەك بوی چاك نەکرێ تەوە ؟

مام وەیسە:کچێ! ئەدی دەخەتی جوتی‌دا چەندم ماسی دیتبونەوەو هێنابومنەوە !

گەوەر:ئاپارۆ!خەتی جووتی و ماسی؟! میوانەکانی مام وەیسەی کە هەر جغارەیان دەکێشاو چایان دەخواردەوە بە بیستنی ئەو قسانە عەجایب مان.خۆبەخۆ پێکیان دەگوت و پێدەکەنین:خەتی جووتی و ماسی؟!

مام وەیسەئەوە قومارمان پێ دەکادەناپورگەوەڕاست دەکا ئاخەخەتی جوتی وماسی مام وەیسە ش زۆر تێکچوبو لەلایەکی خێزانی هیچی لێ‌نەنابو بیخۆن بەتایبەتی لەبەر میوا نەکان لە لای د یکەوە پیێ بە هەڵەی خوی بردبو:ڕا ست دەکەن ئاخر خەتی جوتی و ماسی؟!بەلام نەیدەویست وەسەرخۆی بێنیت. میوانەکانی مام وەیسەی ئەوانیش نەیان‌دەویست مام وەیسەی لە کن خێزانی بشکێنن وگەوەریش دەست بەردار نەبو:تۆ خودا مام گولاوی! مام وەسمان ئەوەعومرێکوڕابوارد قەت زانیوتانە ماسی دە خەتی جوتی‌دا بێت؟!

مام وەسمان و مام گولاویش دەیان گوت ناوەڵلا خوشکە گەوەر، ماسی هەردەنێو ئاوێ‌دادەبی دەئیشکاییەداناژی!

بەڵێ کێشەی مام وەیسەوگەوەرێ توندبو:ئاپارۆ! وەیسە شێت‌بوە! وەیسە شێت‌بوە!مام وەیسەش لەحەیفان دەیگوڕاند، میوانەکانیش هەرچەند بەگەوەری خێزانی مام وەیسەیان دەگوت، بێ‌فایدەبو، ئاخیری بەئەوشەوەی تەواوی خەڵکی دێیان لێ‌خڕبووە، گەوەر:بۆ خاتری خودای عالەمینە، وەیسەی بگرن شێت‌بۆوە، بیبەنە ماڵە شێخی خەڵکەکەش بێ ئەوەی بزانن چباسە، مام وەیسەیان گرت ڕەپێچەك داو دەستیان لە پشتەوەڕابەستن و بردێان بۆ ماڵە شێخی، لە ڕێگایەدا هەرچەندی دەیگوت بابم! ئەمن شێت نەبومە ئاخر بۆکوێم دەبەن هەرد وکانیش ڕاستیان دەکرد؟! بەلام گوێیان نەدا بەقسەی مام وەیسەی بەدبەخت. لە ماڵە شێخی مام وەیسەیان وەبەر شولکان‌دا:هەر دەیگوت ماسیم دە خەتی جووتی‌دا گرتوون!ئاخرەکەی خێزانی چۆ بن گوێ و پێی‌گوت

ئەگەردەمگوت بلێ خودایە لە مەکری ژنانم بەدورکەی ئەوەیە !

ئێستاش ئەگەروا بلێی رزگاردەبی دەنا هەر دەوحالەیدا دەبی کە دەیبینی.

مام وەیسەکەزۆری زەجر ی دیتبوو نارەحەتیان کردبوو، پێی‌خۆش‌بولەئەو وەزعەی نەجاتی بێت، بەخێزانی دەلێت باشەچبکەم؟

خێزانی :بلێ ئەمن ماسیم دە خەتی جووتی‌دانەدیتونەوە.

بەلێ مام شێخ دێتە سەری دەلێ پێم‌بلێ بزانم.مام وەیسە دەلێ چت پێ‌بلێم مام شێخ بەتورەیی؟پێم‌بلێ بزانم نێویان چیە ؟

مام وەیسە:نێوی چی وحیسابی چی؟! ئەمن هەرسۆحبەتم دەگەل گەوەرێ دەکرد، دەنا هەموکەس دەزانیت ماسی دەنێو ئاویدا دەبێ دە ئیشکایەدا ناژیت مام شێخ دەلێ زۆر چاکە. بانگی خێزانی مام وەیسەی دەکات:وەرە پور گەوەر. پور گەوەر دێت و پیی‌دەلێ مام وەیسە دەلێ ئەمن سۆحبەتم دەگەل گەوەری کردوە دەنا هەموکەس دەزانیت ماسی هەردەنێو ئاویدا دەبێت و دە ئیشکاییدا ماسی ناژیت. وەرە دەستانی بکەوەو بیبەوەبۆ مالێ خوواحافیزو بێت.

مام وەیسە دەگەل پور گەوەرێ هاتنەوە مالێ؟ لەئەو رۆژەێ بەد وا وە مام وەیسە ئەگەرنوێژی دەکرد دەپێش دوعاخوێندنیدا دەیگوت:خودایە لەمەکری ژنانم بەدورکەی. جا دوایە دوعاکانی دیکەی پاش نوێژیی دەخوێندن.

✻ ✻ ✻

قۆناغ گێتماغ

موحەمەد، ئیسماعیلی ناهارا قوناغ چاغرمیشتی. ئیسماعیل ناهار یاخنی یۆڵە توشتی موحەمەدن ئێونەگێتسن،حوسێنە ڕاست گێالدی حوسێن دێدی ها! ئیسماعیل هارادی؟ ئیساعیل :موحەمەدن ئێونە گێدرم ناهارا قوناغ چاغرب.حوسێن :مەندا گێالرم، ئیسماعیل دێدی یاخچی.سەن نەکارەسن؟حوسین مەن نەکارەیەم؟ مەن توفەێلیەم. باهم گێتی‌لار بویۆڵ قوربانە ڕاست گێالدیلار. قوربان دیدی ها! ئیسماعیل حوسین‌نان هارا گێدرسس؟ ئیسماعیل:موحەمەدمەنی چاغرب، حوسین‌دا دیر مندا توفەیلیەم گێالرم. ئۆندا قوربان دێدی وەڵلا مەندا گێالرم! ئیسماعیل دێدی یاخچی، مەن قوناغم حوسێن توفەێلی‌دی سەن نەکارەسن؟

قوربان:مەندا توفەێلینین توفەێلیسێەم بالی، توشتی‌لار یۆڵە.موحسین کوچە باشندا چخدی دیرهائیسماعیل هاراگێدرسز؟

ئیسماعیل دێدی موحەمەدمەنی قوناغ چاغرب بولاردا ،ئولوب لارسەلیم جوهەری دۆڵپاسی،حوسێن دێرمەن توفەێلیەم گێالرم! قوربان دیرمەن توفەێلین توفەێلیسیەم گێالرم.موحسین دێدی مەنداگێالرم.ئیسماعیل دیدی یاخقی سەن نەمەنەسەن؟

موحسین دیراومەنی تانیر،بالی دویرت نەفری گێتی‌لارموحەمەدن ئێونە:سەلام سەلام سەلام سەلام؟

موحەمەد،بیرازباخدی سۆرەئیسماعیلەدێدی:مەن سەنی قوناغ چاغرمیشم،بولارنەمەنادی - لار! حوسێن دێرمەن توفەێلیەم.موحەمەد:یاخچی بوسەن.قوربان:مەن داتوفەێلینن توفەێلیسیەم.موحەمەد.دێدی قوناغ سەن چۆخ خۆشگێالبسن.توفەێلی سەنداخۆش گێالبسن.توفەێلینن توفەێلیسی سندائێلەچۆخ خۆش گێالبسەن، بوکیی‌ئوغلی نەکارا دی؟

موحسین یۆڵداشلارە باخدی:دێمادم او مەنی تانیر؟

❀ ❀ ❀

بیرەوەریێك لەسەرعەشیرەتی شێخ شەرەفیان لەڕوانگەی گەورە پیاوانی زاناو بەتەمەنەوە

((شێخ شەرەفی)) لەئەوەڵەوە تائیفەیکی زۆرگەورەو زاناوبەکاربونەو لەچەنددییێەکی عێراقیٚ دا ژیاون بەلاًم بەشی زۆریان لەکوردوستانیٚ ئێرانیٚ وەکو١-کەوتەر٢- سەرمساغلیٚ ٣- حەسەن چەپ ٤- سێلمیٚ ٥- باگردان ٦- لیمونج ٧- بێنگوین ٨- شێخان ٩- دۆولی شێخان ١٠- سێرویٚ ١١- قەلاًتیٚ سنان ١٢- سەرهوڵان١٣- سەرتەنگ ١٤-نێڵان ١٥- چۆمان لەڕۆژ ئاوای سابلاًغیٚ ودێیەکانی
١- لگین ٢- کێلیٚ ٣- بابەکرا ویٚ ٤- کانی زەرد ٥- ئەحمەدغەریب٦-شێوەبرسی٧- بازاڕگە ٨ - دێلکە٩- هەوشینان ١٠- کوری١١- وکەڵەکوکەکان لەمەنتیقەی خانیٚ هەموموڵکی شێخ شەرەفیان بوە(حاجی بایزبابی مەحودا ئاغی شێخ شەرەفی)گەورەو.وردێن سپی تەواوی ئەوتایفەی بوەلەگەلٚ چەندکەسی عالم وروناکبیروبەدین سەرپەرەستی تائیفەی شێخ شەرەفیانیان وەستوی خۆگرتبو؟وبەهوی ڕێنوێنی گەورەگەورەکانیان لەکێشەوهەراله-گەلٚ جیرانەکان هەمیشەخۆویان پاراستوەلەپاش ئەوەی کەحاجی بایزلەدونیادەرچوە چونکەشێخ شەرەفی هەردەهات ودەستیان ئەستوردەبولەئەودەورەولەدەورەکانی پێشوش حکومەتی ناوەندی دایمەلەسەربزێوی عەشیرەتەکان ترسی هەرهەبوەوکەمتریش وابوەڕاستەوخۆبەگژیان داچوبی هەربەفێلٚ وتەڵەکەلاوازی کردون،وبۆهێندێك لەتایفەکان بیٚ بەڵگە،دەهوی٠بۆسازدەکردن،ئێکێك لەوانە،وبەئەوهۆیەوەحاکمی مەراغەی ئەو،وەختی کیٚ بوە٠،کاغەزێکی بۆشێخ شەرەفیان دەنوسی وبەپیاوێکی خویٚ دابۆیان دەنێریٚ :ئەگەرکەیخوداکانوهەروەهاگەورەپیاوەکانوبێن بۆمەراغەی هەتابۆخۆم هەم ملکەکانوبۆ-سەبت کەم وقەبالەی سەبتیووهەرکەسەوبەنێوی خۆوبدەمیٚ؟گەورەگەورەکانی شێخ شەرەفیان بەبیٚ بیرکردنەوە فریوی حاکم مەراغەی دەخۆن و تێگڕاگەورەپیاوەکان وکەیخوداکان دەچن بۆمەراغەی چونکەهیچ بیروفکری خەراپیان دەژبەحکومەتی نەبوە٠ حاکمی مەراغەی بەپێچەوانەهەستی پاك وبیٚ خەوشی ئەوتائیفەی وبەبیرکردن وفکری

ناپاکی خۆی هەموانیان دەست بەسەردەکاو.ودەیان نێرێتەخۆراسانی ولەشارۆچکێکی داین دەمەزرێنی شارەکەیان نێوناوە(کوردان) ودوایەبەمرورگۆڕاوەو هەروەکی دەڵێن بۆتەئەو(گورگانەی)کەئیستادەبینین؟

وەختێکی پیاوەبەکارەکانی شێخ شەرەفیان ئاوادوردەخرێنەوەو.ژن ومنداڵەکانیشیان لەبەربێ کەسی وبێ سەرپەرستیێ هێندێکیان دەچن بۆلای پیاوەکانیان ئەوانەدیکەش پەرپوەی هەندەران دەبن ودیپەکانیان هەتاچەندساڵان بەچۆلی دەمێننەوەو، جامەنگوڕومامەش لەسەرمولکی شێخ شەرەفیان بەدمەقاڵ هاتون وقرپەیان لێ پەیدابوە دوایەپێك دەڵێن ئەومولکەنەمولکی مەنگوڕانەونەمولکی مامەشانەجادوای ئەوچەندساڵەی هێندێك ماڵ لەشێخ شەرەفیان ئەوی دیکەش هەتاجێگایان بۆتەوەهەم لەدیوی مەنگوڕان هەم لەدیوی مامەشان غەیری تێ خزاون هەروەکوئیستاکەدەبیندرێ؟

بەسەرهات وئاڵ وگۆڕی کەبەسەرشێخ شەرەفیان هاتوەدڵۆپێك لەدەریایەکیەوئەوە نمونەیەکە،بۆ وەبیرهێنانەوەی؟هەرکەسێکی بەڵگەی هەبیت دەتوانی بەپێی بەڵگەباسی زیاتری لەسەربکات وزۆرتریشی سوپاس دەکەین.

حەمەدئاغاپاشی کۆچی دوایی مەحموداغای بابی زیاترلەدێبۆکری دەمێنێتەوە (بەردەبۆری د ێبۆکری)کەنیشانگەی حیسابگەریەکانی حەمەداغای بوەهەرماوە.

پاشی دێبۆکری ماڵی هاتۆتە دێلەکەوهەوشینان وئاخرەکەی هاتۆتەلگبنێ حەمەدئاغای شیخ شەرەفی ئەوچەند ساڵەی ئەگەرلەلگبنێ دەمێنێتەوە هەروەکو لەنێوبانگی ڕادیارەپیاوێکی بەئازمون ولەحیسابگەریدا ئینسانیکی زۆر زاناو ماهیر بوە، ئێستاش کە ئێستایە حیسابی حەمەدئاغای شێخ شەرەفی هەرماوەو زۆرکەس کارەکانی بە حیسابی حەمەدئاغای ئەنجام دەدات. دیارە ئەوحیسابە دەگەڵ حیسابی شەمسی پێنج ڕۆژی فەرقە یانی لەپێشترە.ئەگەرمانگی ئاخیری زستانی واتاڕەشەممە سی ڕۆژ تەواوبێت بەحیسابی حەمەدئاغای شەوی بیست و شەشی ڕەشەممەیە،نەورۆزە، ئەگەر ڕەشەممە، بیست ونۆڕۆژ بیت شەوی بیست وپێنجی ڕەشەممەیە نەورۆزە.

ئەوجارلەولاتەکوێستان وبەفراوێ کەی مە،ئەگەرلەدوازدەی ڕەشەممەیە،دەلوجەی،بای وەعدەی دێت دەگەلێ دەلوجەی بای وەعدەی ئەگەرکرێوەوساخلەت نەبێت لەگ لەگ لە گەرمێنێ ڕادەگەڕێتەوە.لەپازدەی ڕەشەممەیەحەقەبای دێت لە هەژدەیڕابەفر بە هەمو بایەکی دەچێتەوە. حیاسبەکانی ئاخری سالێ لە ئەووەلێ مانگی ڕەشەممەیەڕا ئاوا حیساب دەکرین ١ـ لە ئەووەلی ڕەشەممەیەڕا هەتا سێ ڕۆژان خاتو زەمهەریر شینی بۆ برایان گێڕا وە.چونکەبرایەکانی دەئەو سێ ڕۆژانەدالەکوێستانان سەرمابردوونی، هەوای زۆر ناخۆشەوکرپوەی دەکات.لەدوای وی سێ شەشی هەیاسی حیساب دەکرێ کە شەش ڕۆژەی ئەووەلێ هەوای زۆرناخۆشە،شەش ڕۆژەی دوهەمی ناخۆش وخۆشە،شەش ڕۆژەی ئاخری تائەندازەیەك خۆشە،سێ شەش دەکاتەهەژدەوئەویش سێ دەکاتە بیست ویەك.

بیست و یەکەلەی گۆرانی

بیست ویەکەلەی گۆرانی،ئەگەرنەباری لەقولتەی ڕانی٠،گۆران هیچ لەهیچ نازانی

هەرلەئاخیرمانگی زستانێ خەلۆ تفاقی لێبراوەوجەلۆش تفاقی فرۆشتنیێ هەبوە،پێك هاتونەباقەێ بەمەرێکی بداتێ،جەلۆدەلێ ئەگەرباقەوێنجە لەمەڕەکەی درێژتر بێت،باقەکەی دەبرمەوەبابەقەدمەڕەکەی بێت زیادییەکەت نادەمێ.

خەرنەبەرەی پیرێژنی: پیرێژن لەمانگی ڕەشەممەیدا کوڕەکەی دەچێتە سەفەرێ، بە کوڕەکەێ دەلێ ڕۆلەخەرێ مەبەرە ! کوڕەکە:خەرێ دەبەرم. دایکەکەی:ئەگەر خەرێ دەبەری کورتانی مەبەرەکوڕە دەلێ خەرێش دەبەرم، کورتانیش دەبەرم.کوڕە چۆ سەفەرێ، کەرەکەی دەبەفرێداسەرمابردی وتۆپی، کورتانەکەشی لەوێ بەجێما.

وشترێ پیرێژنێ ؟ وشترێ پیرێژنێ بەسەرماوکرپێوەوەکەلێ هاتوە.

هێلکەی لەگلەگی: هێلکەی لەگ لەگی ئەگەرسەهولێ وسەرمانەیبەستی نابێتە جوجکە بابۆشەوێك یا ڕۆژێکیش بێت ؟

کابۆ بۆزی بای بە گواران ؟هەرلەڕەشەممەیەژنێك برای لێ میوان دەبیت، بۆ بارگینی براکەی تفاقیان نابیت، وەنێو دیێ دەکەوێت دەلێ حازرم گوارەی زێری خۆم بۆ بارگێنی

کاکم بە تفاق بدەم؟بەلاّم تفاق هێندە گران دەبێت، بە گوارەی زێڕیش بەشی جەمێکی پێی ناکڕێت ، شەوێ دەنون، بەیانی کە وەخەبەرد ێن، بای وەعدەی دێت وبەفری شەقارشەقارکردوەو بن داران وەدەرکەووتوە، هەر جومەی ئاشگێڕێکی ئاو پێداد ێت.

کا، بۆ بۆزی یای بە گواران؟ گو بە گوۆڕی بابی کا و کاد ێنداران.

ئەوە خودا ڕوحمی کرد، وەدەرکەوت بنی داران.

خاکەلێوە. ؟ئادار ناچی بیٚ دۆ *** نیسان ناچی بیٚ جوٚ.

د یسان دەلێن مانگی ئاداریٚ.؟بباریٚ لە گوییٚ داریٚ *** نامێنی تا ئێواریٚ

دە شەوەی شـوقـاقیٚ:دە ڕۆژ پاش نەورۆزی، دە شەوەی شوقاقی پیٚدەلێن، دەئەو ڕۆژەی‌داشوقاق تفاقیان لیٚ براوەولێیان‌قەوماوە،مەڕومالاّتیان هەمو قڕانی کردوە.

سێزدەبەدەر:سێزدە ڕۆژ پاش نەورۆزیٚ یە.

گیسکی بەلەمس ؟گیسکی بەلەمس گولّی ڕێواسیٚ دەخوات و دەلّیٚ:

خواردم گولّی نیسانیٚ *** ڕیام لەویٚ زستانیٚ؟ زستانیش دەلّیٚ

ڕۆژێکم مابی لە کاردا *** لاقت دەکەم بە داردا.

بەفرێکی زۆردەباریت، گیسکی بەلەمس سەرمادەیبات ولاقی بە دارێوە هەلّدا وەسرێت؟

وەکی لەگەورەپیاوانی بەتەمەن وڕوناکبیرانی باوەڕپێکراوم گوی لیٚ بوەگوتویانەلە لەزەمانی حەمەداغای شێخ شەرفی دا.لە لگبنیٚ جێالەخەمەداغای حیسابگەرێکی دیکەشی لیٚبوەودەلّێن ئەویش هەرنێوی حەمەداغابوەو یان هەرنێوێکی هەی بوە؟شەویٚ لەسەر هاتنەوەیٚ لەگ لەگیٚ لە مزگەوتیٚ گرێویان کردوە حیسابگەرەکەی دیکەدەلّیٚ ئەوشولەگ لەگ دێتەوەحەمەداغای شێخ شەرەفی دەلّیٚ ئەوشوناگەڕێتەوە،گریوەکەی ئاوادەکەن هەرکەس دۆڕاندی،کچەکەی بدات بە کوڕی ئەوی دیکە،خەلّك بلاّوەی‌دەکات ئەوحیساب گەرەئەگەر.دەهەوای دەفکری، زۆر ناخۆش و سەرما دەبیٚ و پروشەی دەکات،دێتەوەمالّیٚ وبەکوڕەکانی دەلّیٚ، گرێوێکم دەگەلّ حەمەدئاغای کردوە وبەئەو هەوایەی دەی بینم دۆڕاندومە، کوڕەکانی لێی‌دەپرسن چ گرێوێکت کردوە؟

دەڵێ لەسەرلەگ لەگی ؟گوتومەئەوشولەگ لەگ دێتەوەبەلام لەبەرهرۆژمی سەرمایەناگاتەوە ئێرە لەئاوەڵی ئەحمەدئاوی (کانی کۆخەی) دەمێنێتەوەجا ئەگەربتوانن بچن بیگرن وبیەێننەوەئەوەچاکە دەناخوشکودۆڕا وە،بەڵێ کورەکانی دەچن لەئاوەڵی ئەحمەدئاویێ حاجیلەگ لەگ کەسیرەدەبێت وناتوانی هەڵفڕێ دەیگرن و دەیەێننەوە، لەبن کورسیێ گەرمی دەکەنەوە بەێنی شەو.وڕۆژان لەسەرقەلاغێی دادەنێن (حەمەدئاغای شێخ شەرەف)کەهەڵدەستی بچێتە نوێژێ بەیانی حاجی لەگ لەگی لەسەرقەلاغێ دەبینی و دەزانێت حاجی لەگ بۆخۆی نەهاتۆتەوەوبەدەست هاتۆتەوەئەگەرتەقەی لەدندوکیێ دینێ وحەمەداغا.دەڵێ بەخێرێیەوە ! بەخێرێیەوەئەگەرچی بەلاقی خۆشت نەهاتویەتەوە، بەیانی ئەگەرقسەبلاو دەبێتەوەودەڵێن حەمەدئاغای شێخ شەرەف گرێوی دۆڕاندوە، بەئەوحیسابگەرەیی،حەمەداغا دەڵێ:ئەگەر ئەتۆحازربی سوێندیێ بخۆی وبڵێی حاجی لەگ لەگ بۆخۆی هاتۆتەوەلەباتی کچێکی دوکچانت دەدەمیێ ئەومام حیسابگەرەش کەناتوانیێ سوێندی بخوا،ئینسانی واگەورەدرۆیەناکاو سوێندیشی لەسەربخوا،کارەکەیان پێك دیێ بە ژنبەژنە؛؟ ژنبەژنەیان کردوە، هەمو خەڵکی لاجان و پیران شاهیدی ئەومۆزوعەنەو، ئاگادارن بەتایبەتی ئەوانەی بڕوکێك بەتەمەنن.

بەعزەکەسێك دەڵێن لە (دایەشێخیرا)لەگ لەگ یان هیناوەتەوەبەلام ڕنگ بی (ئەحمەداویێ)ڕاست بی چونکەدایەشێخی لەلگبنیێ ڕازۆردورە٠؟!

هاوینیێ وەختی درووینەی حەمەدئاغای شێخ شەرەف دەچێتە گەنەداریێ مامەشان، وەختێکی دەچێتەسەرحەوزی دەست نوێژی هەلگرێت،دەست دەئاوەکەی هەڵدەدات، ودیتەوەنێودییێ بەخەڵکی ئاوائێی ڕادەگەیەنیت و:بچون پالەی مەزرایە بێننەوەباران دەباریت،بەقای پیێناکەن،نیوسەعاتێك پێوەدەخوریێ،پەلەهەورێکی ڕەش دیتە ڕوی ئاسمانیێ ودایدەداتەبارانەی سێلاوهەستاوەیەغنیەگەنمی بەساغی بەخڕیێ کەندە قولاندا هێناوەتەخوارێ.خەڵکی ناوچەی ئەوانەی ماون ئەوسێلاوەیان لەزاری باب ومام یابرا گەورەکانێان بیستووە.بەتایبەتی خەڵکی گەنەدار، بەرکەمران وخڕیێ بەرداشان.

قاژو، ڕێوی، قشقەڵە

قاژوێك كوتە بـەزێكی دیتـەوە، قشـقەڵە بـەغار هەڵیگرتـەوە، لـە سـەر ئـەو بـەزەی بەشەڕهاتن، بەچەنگ و دندوكان لێكیـانددەدا، مـام ڕێـوی، چاوی‌پێ‌كـەوتن:ئەوەچیـە،بـۆ وادەكەن؟ ملكی بابو بەشردەكەن؟ قاژو وەجواب هات:چابو هاتی مـام ڕێـوی، ئـەمن ئـەو بـــەزەم د یتۆتـــەوەو قشـــقەڵە هەڵیگرتۆتـــەوە ؟ وێمناداتـــەوە، قشـــقەڵە قـــاژوی وەدرۆخستەوەوگوتی نـەخێربۆخۆم هەڵمگرتۆتـەوە.ئەتۆهەرنەشت دیوەمـام ڕێـوی زۆری ئیشتیاچوبەزەكەی، لـەبەرەخۆیەوە گوتی؟ واچاكە فێڵێكی سـازكەم و بۆخـۆم بەزەكـەی بخۆم ئەوانە لەبەرشەڕوهەلایەپێیان ناخورێ پییگوتن ئـەو هەلایـەی نـاوێ وازی‌لێبێنـن؟ بەلام قاژو دەست هەلگرنەبوو قشقەڵـەش نـەیدەدا وە، ئـەوجارمام ڕێـوی بـە خـۆی گـوت نەخشەكەم گرتی. ڕوی تێ‌كردن پێی گوتن ئەمن ڕێگایەكو بۆ دادەنێم ئێـوەش وەرن بـە قسەێ من بكەن باهەڵلا خەلاس بێ. چونكە ئەمن بە دڵ بە شەڕی ئێوە ناڕەحەتم.

قاژوو قشـقەڵە ئەگـەر مـام ڕێویـان ئـەوا بـە دڵسـۆزی دیت، قـەولیاندا لـە قسـەی دەرنـەچن و چۆنـی مـام ڕێـوی بۆیـان دانـێ ڕازی بن.مـام ڕێـوی دەڵـێ بـەڵێ، زۆرچاكـە تەرازوێكی پەیداكەن هەتا ئەمن لێوبەشكەم وهەر یەكەی نیوەی بخۆن، هەردو ڕازی بـون وبەزەحمەتێكی زۆرتەرازویان هێناولەپێش مام ڕێویان دانا،گوتیـان؟ئەوەتـەرازوو ئـەوەش بەزەكـە. مـام ڕێـوی ڕۆی بۆیـە بەزەكـەی، لـەت كـرد، بـەلام وای لـەت كـرد، لـەتێك گەورەتربێ، لە پـیـش چـاوی وان، دە بەرتـەرازوی نـا.لـەتێك قورستربوبڕێكـی دم ولـوت لستەوەقەپالتێكی لە لـەتە گەورەكەی دا ئـەوجار ئـەوی دی قورسـتر بـو، قـەپالێكی لـە لـەتە قورسەكەی دا، ئەوجار لـەتەكەی دی قورستر بو، بە قەپالتان هەموجارێ لـە لـەتە گەورەكـەی دەدا، هـەتا وای‌لێ هـات هـەر لـەتەی بـە قـەد مەرمـەرە شوشـێكی چوكـە مابونەوە،هەردوكی بەدوی یەك دا هاویشتە زاری و ڕوی دە قشقەڵەو قـاژوی كـردو گوتـی وەڵلا هێندە چوك بیوونەوە بۆبەشكردنێ نەدەبون. خولاسە بەمەكرو حیلـەو دۆستایەتی بەزەكەی لێخواردن.

(شێعری) قاژو، ڕێوی، قشقەڵە

قاژویەك، بەزێکی لە ڕێ دیتەوە — قشقەڵەش بە تاو هەڵی‌گرتەوە
لە سەر ئەو بەزە بو بە هەڵلاو جەنگ — وا لێکیان دەدا بە دندوك و چەنگ
قاژوکە دەیگوت، هەر لێت‌دەستێنم — لەسەرئەو بەزەی من دەت فەوتێنم
قشقەڵەش دەیگوت چێژی لێناکەی — ئەگەر دە ڕۆژیش بەدوام دا ڕاکەی
ڕێوی پەیدابو، ئەو شەڕەی کە دی — تورەبو.وگوتی هۆی نەدی وبدی
مام ڕێوی بە زی دی ئیشتیای چو بە — بە خۆ ی گو ت فێڵێك ساز کەم هەربۆیە
هەی نەزانیتە، بوچی وا دەکەن؟ — میراتی بابو هاتون بەشردەکەن؟
قاژو:ئەوبەزە،من دیتومەوە — قشقەڵە ش دەیگوت،من گرتۆمەوە
هێن تێك چوم ئەبەو،شەڕو هەلایە — هۆشم لێ براوەو،ئەبەۆخولایە
بۆودادەنێم من،ڕێگای جوان وڕون — ئێوەش مەردانە،لەقسەم دەرمەچون
ئەگەر.ڕێویان دی،واهێندەغەمخوار — زانیان دورکەوتون،زۆرلەشوێن وبوار
قاژو.وقشقەڵە،دایان بەلێنی — ڕازی بون دوایی،بەئەوکێشەبێنی
ئێوە شەریکن تەرازوێك بێنن — هەتا لێو بەشکەم، واز لە شەڕبێنن
بەز بو بە دولەت، میزان حازر بو — لەتێك لەوی دی کەهێندێ زیاتر بو
قەپاڵتێکی دا لەو لەتە گەورە — چەندە بەتام بو، ئەو بەزە چەورە
سمێڵی بادا بە فیکە و جیکە — کەوتە بەر هێرش پارچەکەی دیکە
هەر بە قەپاڵتان دەیخواردن زوزو — بەقەد مەرمەرێك مانەوە هەردو
هاویشتنێ زاری هەردو بە یکجار — فیزمالی دایە و ڕۆییشت بەرەوخوار
ڕاستی لە ئێوە زۆر شەرمەزارم — بوم بەشنەدەکرا هاویشتمە زارم
دەزانی چبکا، ڕیوی قازی بێ — وەزعیش مەعلومە، کێ نارازی بێ

چەقەڵ و مریشکی پیرێژنی

چەقەڵ مریشکی پیرێژنێکی فڕاند، پیرێژن بەداد و هاوار وەدوی‌دەکەوت ودەیگوت، خۆمریشکە سپی من دوسێ دەبو، چەقەڵ بەئەودرۆییەی پیرێژنی زۆر ناڕەحەتبو، لەداخان سورهەلگەڕا، مام ڕێوی بە لای چەقەڵی‌دا هات گوتی ئەوەبۆ وا ناڕەحەت بویە؟
چەقەڵ گوتی، لە حەیفی پیرێژنی سەگسار؟ خۆ ئەو مریشکە چارەگێك نابێ، پیرێژن بەدرۆ دەڵێ، دوسێ دەبو. ڕێوی گوتی ؟دا وەمنی‌دە بزانم چەند دەبێ؟!
ڕێوی دەگەڵ مریشکی کەوتەدەست، فڕاندی وهەلات. دە هەلاتنی‌دا گوتی چەقەڵ بەداپیر ەی بلێ با چوار سێیان لە سەرە من بنوسێ بە قەرز.

(شێعری) چەقەڵ و مریشکی پیرێژنی

(لە فارسیەوە)

چەقەڵ، مریشکی پیرێژنیی ڕفاند — بە پلار و جوێن لە دوی، دەیگوڕڕاند
دوسێ پتر بو مریشکە سپی من — چەقەڵ ڕفاندی لە بن سەری من
چەقەڵ بەو درۆییەی هێند تورە ببو — لە داخان ڕێگای خوی لێ ونببو
ڕێوی هات چاوی بەو وەزعەی کەوت — زو زانی پاروی دە ڕونی کەوت
: چتە؟ بۆ قەڵسی؟ بوچی شێواوی؟ — لە چی تورە بویی سور هەڵگەڕاوی؟
لە داخ پیرێژنێ مەیمونی سەگسار — بە شیرەشیڕ و بەبوڵە و هاوار
خۆ ئەو مریشکە چارەگێك نابێ — ئەگەر درۆبکەم ماڵم خەرابێ
: دادەی وەمنی‌دە، هەڵی‌سەنگێنم — گەورە و چوکەیێ با وەدەستبێنم
ڕێوی، مریشکی کەوتە دەست؛ ڕای‌کرد — بە ئیشارە و دەست، هەروا هەرای‌کرد
: چەقەڵ زەحمەتم کەمێ بۆ بکێشە — بەپەلەم ڕێگای دورم لە پێشە
: بە داپیرە بلێ باش چاپلوسی — لە سەر من چوار سێ قەرز با بنوسی

ڕێوی و قاڕو

قاژویەك سەلكە پەنیرێكی دیتەوە، هەڵیگرتەوەو چۆ سەرداریكی بڵیند بیخوا. ڕێوی لەوێ ملێ وموێ دەكردچونكەڕسقی ڕیویەهەرلەسەرلاقانەو،ئەگەرچاوی بەپەنیرەكەی كەوت زۆری ئیشتیا چوێە، گوتی واچاكە فێڵێكی سازكەم، بەڵكو ئەو پەنیرەی بخۆم. دەستیكردبە تەعریفات وجوانییێ قاژوی بۆ فریودانێی:ئەمن ڕەشی وا جوانم نەدیوە چاو ئەوپەڕ وباڵەولاقەت چەندە ڕەش و جوانن، وەك بۆخۆت جوانی دەنگیشت ئاوا خۆشبا تەعریفت بەكەس تەواو نەدەبو، قاژو فریوی خواردو گوتی بابخوێنم بەڵكو دەنگیشم وەكورەنگم جوان بێ. دندوكی لێكدەوەو پەنیر كەوتەخوارێ، ڕێوی هەڵیگرتەوە، دەبا قاژو هەر قاڕەقاڕێ بكات بزانین پەنیری دیكەی وەدەست دەكەویتەوە.

(شێعری) ڕێوی و قــــاژو

لە فارسیەوە بۆ كوردی

پـــەنیرێكی دیــت لــە ســەر ڕێگایــەك هەڵیگرتـــــەوە قــــاژو خێرایــــەك
چــۆ ســەر دارێكــی بلینــد، قەڵـــەمە نۆشــی گیــانی كــات، پــەنیر دەڵــەمە
ڕادەبـــرد؛ دیـــتی ڕێــــوی جادوكـــار بـــۆ فریودانـــی قـــاژو كەوتـــە كـــار
ئەرێ چەند جوانی، چەند شۆخ و شـەنگی بـە ڕاست لـە تـۆ دێ جوانـی و چەلـەنگی
ئـەو پـەڕو باڵــەت چـەند جوان و ڕەشــە دنــدوك و لاقــت، لــە ڕەشــیان گەشــە
دەنگیشــت وەكـو ڕەنگـت خـۆش بایـە جا دەمكــوت بــە كــەس تــەعریفت نایــە
هــەوای چــۆ دە ســەر، ویسـتی بخوێـنی وەك پـــەڕوباڵی دەنگـــی بنوێـــنی
نوكــی كــردەوە، پـــەنیر كەوتـــەخوار ڕیــوی دای هــاتێ و گرتیــەوەو بــەغار
دەی تــا دەتوانـــی قاڕەقـــاڕی بكـــا تــا پــەنیر یـا شـت چـی پــەیدای بكــا

ڕێوی کەڵەشێر و سەزەرد

ساڵێکی پاییزێ کەڵەبابێك دەگەڵ سەگێکی، لەکۆنە دێیەکی مابونەوەیابەجێی مابون، سەیەکە لە بن د یواری وەرکەوتبو کەڵەبابیش دەگەڕا و چینەی دەکرد بەجینجرۆکان عەرزی هوڵدەکۆڵی، مام ڕێوی چاوی پێکەوت گوتی، خودا چاکی دا، ئەونێوچێرەم وەدەست کەوت جارێ لێی نیزێك بووەوچاك وخۆشی دەگەڵ کرد، لێیپرسی:ئەوەچۆنە بەتەنێ لێرە پەیدابویە؟

کەڵەشێر:بەتەنێ نیم. مام ڕێوی:ئەدی؟ کەڵەباب:کاکیشم دەگەڵە. هاتوینە ئێرە ئاوەدان کەینەوە. ڕێوی:ئەدی کوا کاکت؟ کەڵەباب:لەئەو بن دیوارەی نوستوە سەری دیشیت.مام ریوی وایزانی، کاکی قەلەمونەیەك یا پەلەوەرێکی لە خۆی گەورەترە. گوتی، نەخێرخودا چاکتری دا،ئەوە بونەدو. مام ڕێوی چوبۆئەوجێگایەی کەڵەباب نیشاڕەئی پێکردبو، لەناکاو بەسەرسەزەردیدا کەوت وبەدیتنی سەزەردی واراچەنی وهەلات. سەزەردبە دەورەی کۆنەدێیدا دوسێ دەورانی ڕێکەوت، مام ڕێوی لە ترسان هەمو شتێکی لەبیرچۆوە، کەڵەباب بانگی کرد:مام ڕێوی وەرە! بۆ کوێ دەڕۆی؟! وەرە بۆمان ببەبەکوێخا فەعلەمان بۆبگرەکارمان بۆ بکە.

مام ڕێوی لە ولامدا گوتی برۆ خولاتبڕی، ئەتوی وا قەرچەناغ و کاکت وا تورە،بە سەد ساڵی دیش ئەود ێیەو بۆ ئاوەدان نابیتەوە.

❋❋❋

(شێعری) ڕێوی و کەڵـەشێرو سەزەرد

کەڵـــــەشێرێکی جـــــوان و لــــــەبەر دڵ
ڕەنـــد و ڕەزا ســـــوك وەك گـــولێ ســــەرچڵ

لـــــەگەڵ گـــــەماڵێك چـــابوك و زرەنـــــگ
جـەنگ و دم لـــە شـــەر هـــەروەکو پڵـــەنگ

پـــایزێ مانـــــەوە لــــە دێیـــــەکی چــــۆڵ
بـە بــێ بژێـــوی وەخـــتی ســـەرما و ســـۆڵ

مـــام ڕێـــوی کـــە دی ئـــــەو کەڵـــــەشێرە
چـــاوی دەدرەوشـــا هـــــەروەك ئەســـــتێرە

لیـێ نـیزێك بـووە و بـــە خـــۆی گــوت مامــە
پـــــارویێکی چــــەورە و زۆریـــــش بەتامــــە

پاش چاك و خۆشــی؛ ساحیبماڵ کێیـە ؟
چۆنـــە پـــــەیدابوی لـــــەو کۆنـــە دێیـــە ؟

:هــــەر مـــن و کـــاکم هـــاتوین دوبـــەدو
چـــاك بکەینـــــەوە ئـــــێرە وەك پێشـــــو

:ئـــەی کوانـــێ کـــاکت زیــــارەتی بکـــــەم
کـــارێ هــــەتا نـــــە یــــاریدەو بکـــــەم

:لـــــەو بـــــن دیـــوارەی کـــاکم نســـتووە
ســـــەری ژان ئـــــەکا، تــــۆزێ مــــاندووە

وەیزانـــــی کــــاکی مــــامر یــــا قەلـــــە
یــــا باڵندەیـــــەك وەکـــــو خەرتەلـــــە

چــــوو تــــا ببینـــــێ پاروەکــــەی دیکــــە
بزانـــــی هـــــــەروا چــــــەورەو نیزیکـــــە

ڕێـوی ســـــە زەردەی کـــە دی وەك ئاســـك
لیێترســـا هــــەڵات ئەوباســـــکە و باســـك

زۆر زیرەکانــــە تــــا خـــۆی خـــەلاس کـــرد
ئـــەوجار کەڵـــەشێر مـــام ڕێـوی گـــاس کـــرد

وەرە هەڵمەیـــە، لـــە چـــی ســـڵ دەکـــەی
دەبـــی بــــە کوێخــــا، کارمــــان بــــۆ دەکــــەی

:تـــۆی قەرەچـــەناغ، کــــاك بێحەوســــــەلە
چـــاك نابێتـــــەوە ئـــاوا ش پـــــەل پەلـــــە

بــــا مــــــن پێتبڵێــــم دڵــــت نەئێشـــــێ
ئـــەو کـــارەی ئێـــوە سەدســـاڵ دەکێشــــێ

❋ ❋ ❋

کوتر و کەڵەباب

مریشک بەهێلکەبو،هەربەئێروبەوێ دادەڕویشت:کابان وەدوای‌کەوتبوبەقوربان وسەدەقەی دەبوبەڵام مریشک هەربەئەولاولایان‌دادەڕۆیشت وجوابی کابانێی نەدەداوە، کۆترئەوەی دی زۆری پێ‌ناخۆش‌بو،ڕوی دەمریشکەسوری کردوپیی‌گوت بەخۆت وبەهێلکێکی جیقناوی عەیبی‌ ناکەی‌ کابانت ئاوانارەحەت دەکەی.ئەمن ساڵێ یازدەجارکورک دەبم وجوجکان هەڵدێنم،بەقەدەتۆمنەتێ لەسەرساحێبم دانانێم.کەڵەباب بەغارهات وگوتی خوشکێ ئەوەحافرەتەوناقیس ئاقڵەبڵێ هەتاجوابت دەمەوە کۆتربەکەڵەبابێ دەڵێ،ئەمن دەگەڵەتۆقسان،ناکەم چونکەسێ عەیبی گەورەت هەنە، ١-بەبێ وەختی بانگ دەدەی٢-٠٠وی دەخۆی ودەشخوێنی٣-سواری دایەخۆشت دەبی؟

(شێعری) کوترو کەڵەبابی

کابان بەیانی هاتەوە ماڵێ
لێم سورو عەینە، خۆ بە هێلکەیە
ئاخری دیتیەوە زۆر لەبەر ماڵان
بەفیزو دەعیە و قیرە و کارەگار
کۆتر لەو بەرزەی کە ئەوانەی دین
:ساڵێ یازدە جار جوجکان هەڵدێنم
کەڵەشێر کە دی لە دور کارەسات
گوتی عافرەتە و عەقڵ ناقیسە
:پێش چاوم چۆلکە لاکەوە بڕۆ
ئاخر هەی نەزان بەو سێ عەیبانە
شەوو نیوەشەو دایمە دەخوێنی
ئێستا کە هاتووی، بە نیازی چاکەی

هەمو شوێن گەڕا تا بن هەرزاڵێ
کوخ و جێڕاوکەی لە لای دەرکەیە
لە ژێر پلار و هێرشی منداڵان
دەچۆوە، دیسان هەروابەرەو خوار
هات لێی وەجواب هات زۆر بە بوغز و قین
لە لای ساحێبم هەر خۆ نانوێنم
بۆ لای مامر و کۆترێ بەغار هات
لەگەڵ من بدوی، ولاّم ببیسە
قسەو باس ناکەم ئەمن لەگەڵ تۆ
لە تۆدا هەیە و من لێم عەیانە
دوای وی بۆ خواردنی پیس دانامێنی
هیچ فەرقی دایک و بێگانەی ناکەی

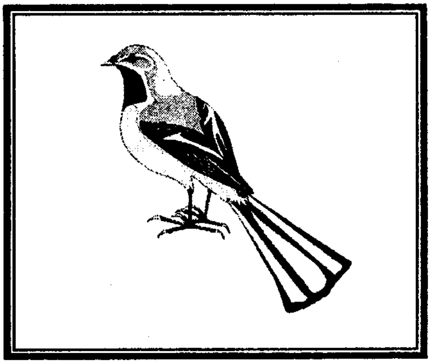

کۆتر

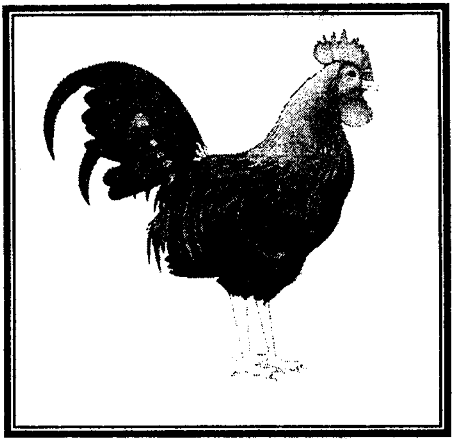

کەڵەشێر

ڕێوی و مریشکی مەلای

جارێکی ڕێویەك تازەفێرەڕا ودەبوئێستافێری فێڵبازیەکانی ڕێویەنەبو، مریشکی ماڵە مەلای ڕفاند، بردیەوە مەنزڵێ بیخوات، لێیانپرسی ئەو مریشکە قەڵەوەت لە کوێ هێناوەدەڵەی چرگە؟

کاك ڕێوی:وەڵلاَ لە دەرکێ ماڵە مەلای گرتم و هینام، پێیانگوت هەستە خێرا بیبەوەلە جێگای خوێ دانێ وەرە هەتا مەلا نەیزانیوە، وفتوای نەداوە،

ئاگاداربیت وهەربە قوماریش بلێ ڕێوی حەلاڵە تاقێکمان لێناهێڵن.

(شێعری) ڕێوی و مریشکی مەلای

دەڵێن ڕێویەکی تازە ببو ڕاوکەر — مریشکێکی گرت و لە دێی بردەدەر
هێنایە لانە هیلاك و برسی — باوکی لیێڕوانی و لە کوڕەکەی پرسی
:بەخێر بیێوە؛ وەرە دابەزە — لەکوێت هێناوە ئەو خەز و بەزە
هەر توشی هاتم، دیم لەبەر ماڵان — مریشکی مەلایە، هێنام بە تاڵان
کەمێك تورەبو پێی گوت هەتیوە! — هێشتا تۆ جارێ دنیات نەدیوە
من لەگەڵ مەلا نابم بە دوژمن — هەستە بیبەوە! خێرا کوڕی من
تا نەیزانیوە و فتوای نەداوە — مریشك بەرەو بگەڕێ دواوە
بە قوماریش بلێ؛ ڕێوی حەلاڵە — تاقمان ناهێڵن ئە لەو محاڵە

❊ ❊ ❊

گورگ و ڕێوی

ڕێویك لەکەلێن وقوژبنان هــەروا مل ومـۆی دەکردودەگـەڕا،لەنـەکاوگورگێکی برسـی دایهاتیَ وگرتی لەگورگی پرسی:چیە؟ بۆ وا ڕەنگت زەردهەلگەڕاوە.گورگ ولآمی‌دا وە؟ :برسیمەولەبرسان هێزوتوانام نەماوە نامێلم ببزوی هەر ئێستا دەتخۆم. ڕێوی گوتی بەلاقی خێویوە،بەخوای زەریفە، بەخوای بابە داوەتم بۆ کوڕم کرد،ژنم بۆکوڕم هینا، ئەمن ئەوەچــەند ڕۆژە لەتۆدەگــەڕێم و چــەجیی نەماوەنــەیچمیَ وئەوەدیســان لــەدوای تــۆ هاتومەتەوە ئێرە، دا وەتمەوژنیَ بۆکوڕم دێنم هەستە وەپێشم کەوە با بڕۆین.

گـورگ بـیَ قسـەوفریویَ ڕیـوی خـوارد وبەلاکـەلاك، وەپێشـی‌کەوت.ڕیـوی خـۆی دە کونێکی ڕاکرد خۆی بۆ نەشێردراوەوهاتەوەدەری گورك لییَپرسی:بۆچویە ویَ؟

مـام ڕێـویَ:مالّە دۆستێکی بـو چـوم لێـم گــێڕاوە ! ئەوجارکــەلێنێکی پــەیداکرد و بەچیڕەچیڕ خۆی تێڕاکرد، زانی گورگ قـەت زەفـەری پیَناپـا ڕێـوی زۆری پێچوگورگیـش ئەوەلـەویَ قونەتسـەی داوەومەحتەلـە ئـەوجار: هـەرای‌کردی دەوەرەمـام ڕێـوی بۆخـۆت مەعتەل دەکەی؟ مام ڕێوی گوتی دەبڕۆدەفنبە ئەوە دو ٠٠و٠٠ی کالّم بۆ کەندی،بـەخوای بابە نەکوڕم ژنیَ د ێنیَ و نە دا وەتیَ دەکەم، ویستم خۆم لەدەستە تۆ خلاس کەم گـورگ زۆری ئەولاوئەلاکردو،ڕێوی نەدیتەوەو لیَ داڕۆیشت هەربەلاکەلاك.

(شێعرەکەی) گورگ و ڕێوی

مــام ڕێـوی بـیری ڕۆزی خــۆی دەکــرد
لــەو تیش و بنبـەرد، ملۆمــۆی دەکـرد

لــەپڕ، قیـت بــووە گورگێکــی برســی
هــەروا دایـهاتیَ و ڕێـوی لێــی پرســی

چیتــە؟ نەخۆشــی؟ بــۆ وا شــێواوی؟
زۆربـــەداخم بــــۆت، کــــزو دامــــاوی

:برسـیم، لــە برسـان هــێزم نیـە بــڕوم
نایــەلّم بـبزوی، هــەر ئێســتا دەتخــۆم

:بــە خــوای زەریفـە بـــە لاقــی خێــوی
زەمــاوەندی کــرد بــۆ کــوڕی ڕێــوی

دەبێ بمبووری، دەڵێم نەفامی — ڕێوی، کوا گۆشتی و کوا چێژو تامی
وەپێشمکەوە هەستە با بڕۆین — شاییە و لەوێ چی خۆشبو دەیخۆین
گورگ کەوتە ڕێ، هەر لاپەی دەبرد — بەپەلە،ڕێوی خۆی دە کونێک ڕۆکرد
چی حەولیدا خۆی پێ نەشێراوە — بە ناعیلاجی،ها تەوە دواوە
پێی گوت بە ڕێوی، چ بوو؟ چ دەکەی؟ — بۆ بە خۆڕایی، خۆت مەعتەل دەکەی
:ماڵە دۆستێکیە ، چوم لێم گێڕاوە — لەو نێو بەردانەش، کەرویشکم ماوە
گەڕاو کونێکی تەسکی پەیدا کرد — هەر بە چیرەچیر خوی دە کون ڕاکرد
کەمێك مەلاس بوو، ڕوانی دەوروبەر — زانی، قەت گورگ پیێنابا زەفەر
:دە زوبە ڕێوی، ڕەفیقت بێنە — ڕۆژ زۆر درەنگە، خۆ مەخافڵێنە
:دە بڕۆ دەفنبە، هەی گورگە فەندی — دو ··و و ··ی کاڵم بۆ کەندی
نە کوڕم ژن دێنی و نە داوەت دەکەم — ویستم لە دەست تۆ خوم خەلاس بکەم

***

ڕێوی و کەڵەشێر

ڕێویەك لە قەراغ دێیەکی کەڵەبابێکی فڕاندو هەڵات، سەگەل کەوتە دووی. تەنگاویان کردبو کەڵەباب گوتی ئەگەردەتهەوێ لەدەست ئەوانەڕزگار بی، بانگیانکە بڵێ ئـەوە ئـی دێیی ئێوە نیە، ڕەفیقی خۆمە، لـەئەودێیەی د یکەڕابوخۆی هاتوەبالەکۆڵت بنـەوە؟ مـام ڕێوی فریوێ کەڵەشێری خوارد دەگەڵ زاری لێکردەوە حالیانکـات کەڵـەباب هـەڵفڕی و هەڵات دەگەڵ بالـەفڕەی کەڵـەبابی، ڕێوی کەوت و سـەگەل گرتیـان وکـەولێیان لەحاجـەت ئیخست ،

کەڵەباب هەم خۆی نەجات داوهەم تۆڵەی ئیدەد یکانەشی لەڕێویەکردنەوە .

(شێعری) ڕێوی و کەڵەشێر

ڕێوێـك جـارێکی بـە دێیـەکدا هـات
کەڵــەشێرێکی قەپدایـــە و هــــەڵات
سەگەل کەوتەدووی مام ڕیوێان ڕەتـاند
زۆر بــە چـــالاکی، نێوچـــیری ڕفـــاند
کەڵـەشێر گوتـی ئەگـەر حـەز دەکـەی
لەچەنگ گەماڵگەل خـۆت خـەلاس بکـەی
بانگیانکـە و بڵـێ ئـــەو کەڵـــەشێرە
ڕەفیقـــی خۆمـــە و بـــەیاری فـــێرە
لـەو دیـێ دیکـەڕا، بۆخـۆی بـۆلام هـات
هی دێی ئێوە نیـە، بەسکـەن شاتەشـات
تـەنگاویان کردبـوو سـەگەل و تـاجی
زاری کـــردەوەو بـــە نـــاعیلاجی
هـەتا حالیـان کـات، چیبـە کارەسـات
کەڵـەشێرە سـور، تێـی توراندـد، هـەڵات
لـەگەڵ فڕیـن و بالـەپڕە و قـرِی
ڕێویشـیان گلانـد، فرزەیـان بـرِی
بۆ جـارێکیش بـێ، ئەسـتاندی تۆڵـە
خۆشی ڕزگار کرد، لـە دەسـت ئـەو زۆڵـە

* * *

بانگەێشتنی لەگلەگ و ڕێوی

ڕۆژێکی ڕێوی خۆی پیاوی چاك دەکاودەچێ ولەگلەگی بانگێشتن دەکا،لەسەر هەمو خواردەمەنی دونیایە، پەلوی بوڵێ دەنێ چونکەدەیزانی بەدندۆکێ هەڵناگیرێ ودێنی بۆی لەسەر بەرد یکی پانیش ڕۆدەکا، دەڵێ دەی حاجی فەرموو دەی! بخۆ. ڕێوی بە زبانی دەیلێستەوە، هەتا خەلاسی کرد، لەگلەگی فەقیریش دوجاری دندوك پیێدادا وەختابو دندوکیشی بشکێ وهیچی پێ نەخورا؟

ئەوجارلەگلەگ فکری کردەوەچەبۆرێوی لێنێ چۆنی تۆڵەلێ بکاتەوەڕێوی بانگ کردوئەویش دانوی بوڵێنا، دە نێو کولەکیکی مل درێژی کرد، لەگلەگ بەدندووکان دەنك دەنك دانوی دەردەهێنان ودەیگوت فەرمو دەی مام ڕێوی،خۆشێویکی زۆر زەریفە ئەوەبۆ ئیشتیات نیە ئەبەئەوجورەی لەگ لەگ تولەی لە مام ڕێوی کردەوە، نەیەێشت دەنکێکی بخواوبەبرسیایەتی بەڕێی کردەوە.

بانگەێشتنی لەگلەگ و ڕێوی

(شێعرەکەی)

لەگلەگی، بانگ کرد، ڕۆژێکی ڕێوی
نیوڕۆژی سازکرد لە چۆڵ و کێوی

پەلوی بوڵێنا هیند بە دەست و برد
لەسەر، بەردێکی، زۆر پانی ڕۆکرد

حاجی وەرە پێش، فەرمو بسم‌الله
وادەبێ، غەزا ئەشەدو باللە

تایبەت میوانیە، ئەو شێوی وا خۆش
هیوادارم تۆش نەمکەی فەراموش

هەموی لستەوە، تا بلێی یك و دوو
لەگلەگیش لەوێ تیێ وەڕامابوو

نۆرەی حاجی هات بانگی بکا ڕێوی
تا بەڕبە و گەزی کوێخا ی بپێوی

دانـــوی بۆلێنـــا، زۆر بـــەتام و چێـــژ / کردیـــە نێـــو کدوێکـــی زلی ملدرێـــژ
دەریدەهینـــان بـــە دنـــدوك دانـــوو / مـام ڕێوییـــش لـــە لای، هەلتروشـــکابوو
نـــەیتوانی دەنکێـــك باویتـــە زاری / ســـەری بـــەرداوە بـــە شـــەرمەزاری
تۆلـــەی کـــردەوە لـەگلـــەگ لـــە ڕێـــوی / نەیەێشت چێژێ بکا، لـە نـان و شـێوی

❋ ❋ ❋

ڕێوی کوێستان خوور شینەی گەرمێنی

پاش ئەولائەلاوگەڕانێکی زۆر.ڕێوێکی گەرمێنێ وڕێوێکی‌کوێستانێ توشی یەك بـون و بونەرەفیق.ڕێوی کوێستانی بە ڕێوی گەرمێنی گوت، لەمێژەگەڕیدەی پێم بلێ بـزا نم چەند فێلان دەزانی؟ گوتی هەزار فێلیش زیاتردەزانم ،ئەدی ئەتۆچـەند فێـلان دەزانـی؟ ڕێوی کوێستانێ گوتی ئـەمن هەرنـەخۆش بومـە چـم لەبیرنەماوەتـەنیافێلێکی پوچەلـە دەزانم. وەڕێ کەوتن بەزیك دیاربو، ڕێوی گەرمێنی غاریدایە، ڕێـوی کوێستانی گوتـی کوڕەنەیکـەی ئەوەتەلـەیە بـەخۆڕای لێرەدانـەندرا وەنەکـەی،ڕێـوی گـەرمێنی گوتـی کوڕەنەیخۆم دلمدەتۆقێ، هەرمات وچولـەناکاو تەلە ترازا و ڕێوی پێوەبو، دەستی کرد بـە هـاوار هـاوارێ، هـەرای ڕێـوی کوێسـتانیێ دەکـرد:کـوڕە چارە یـەکم بکـە ڕێـوی کوێستانێ. گوتی ئاخر پێم نەگوتی تەلـەیە، بۆ خۆت دەوێ هاویشت. ڕێـوی گـەرمێنێ : تـازە کـارە هـاتووە.ڕێـوی کوێسـتانێ:ئـەی ئەتونـەت دەگـوت هـەزار فێلێـش دەزانم ئێکێکی دەکارکەوخۆت نەجات دە وبائەمەش ئەوفێلەی تۆفێربین،ڕێوی گەرمێنێ:ئەمن فێلـــەکانم هەمودەکیســولکێکی کردبـــون لـــەبن کلکـــم هەلاوەســـیبوون،بەتەقـــەی تەلـــەی،هەموپـەرت وبلاوبـون زۆریشم لێ ڕوانـین هیچم نەدیتنـەوە.ڕێـوی کوێسـتانێ : وەللا ئەمنیش وەکی پێم گوتی هەرفیلێکی پوچەلە دەزانم،ئەویش ئەوەیە:ئـەتۆخۆت لەمردن دە،ڕا وچی ئەگـەرهات،لەتەلـەت دەکاتـەوەودەلێ حەیفـەمنداربوە،ئەمنیشـمن ئەوەلەهۆوەی خۆدەمرێنم چاوی بەمن دەکەوێ ودەلێ ئەوەدەبێ دەرمانیان خـوارد بـێ

چیە ؟دەگەڵ بۆلای من هات نابێ بم گاتێ ئەمن هەڵدێم،دەگەڵ ئاوڕی بۆ لای تۆدا وەئەتۆش تەڕدەستێکی هەڵێ ؟بەڵێ ڕێوی گەرمێنێ خۆی مراندوڕێوی کوێستانیش لەدوری تەڵەی خۆی مراند،ڕاوچی هات لەدورچاوی پێی کەوت وگوتی لەدایەمنت کەوی گەیشتەسەری وچاوی پێ کەوت وگوتی حەیف مندار بوەوادیارەتازەش مندار بوە لەتەڵەی کردەوەوهەستاپێ وڕوانی چاوی بەڕێویکەی دیکەکەوت بۆلای چووگوتی ئەوەدەبێ دەرمانین خواردبی ڕاوچی چوبۆلای ڕێویە،ئەی گەیشتێ ڕێوی هەڵات ئاوڕی دا وەوڕێوی کن تەلش نەمابو وەکی دایان‌نابو ئاوا ڕێوی نەجاتیان بوو، وڕاوچیش دم لەپوش هاتەدەرێ ؟،

(شێعری) ڕێوی کوێستان خۆر، شینەی گەرمێنی

لە چرو دۆڵێ یەکتریان بینی ڕێوی کوێستانی و شینەی گەرمێنی
لیێپرسی لالۆ، چەند لەو فێڵانە فەریامان کەوێ ڕۆژی تەنگانە
ڕێویە شین دەڵێ قەزات لە گیانم لە هەزار فێڵیش، زیاتر دەزانم
تۆش وەکو منی، یا بگرە زیاتر ئەوەش دەزانم، تا پتر، چاتر
دەی بۆم بەیان‌کە، با دڵنیابم بۆ نێچیر گرتن با زووتر ڕابم
:ئەوەی دەیزانم، فێڵێکی چووکە لەنێو فێڵاندا، چرووك و پووکە
:ڕەگەڵم کەوە هەستە با بڕوێن برسیمە و شتێك پەیداکەین و بخۆین
هەر وەڕێ‌کەوتن لە قەراغ ڕەزێك بە جوانی دیاربون دو گۆشت و بەزێك
ڕێویە شین بەغار، هەڵی‌کوتایە سەر هاتبوو بیگاتێ،پەنجەی دایەبەر
:نەکەی تەڵەیە، ئاخر برای خۆم دەیگوت خۆ دڵم دەتۆقێ نەیخۆم
دەهات و دەچو، گەڕا دەوروبەر تەڵە ترازا و لاقی کەوتەبەر
بە هاوار دەیگوت هۆی برای گیانم بە قسەم نەکردی، زۆر پەشیمانم
چارەیەك بکە و بگەرە فریام لە بیرو هۆش و فەننت، دڵنیام

:ئەتۆبوی دەتگوت، زیاتر لە هەزار — فیلاّن دەزانم بە سیا و بە ئەژمار
لەو هەزار فێڵە، یەکێان دەکارکە — دەرسێك بۆمە بێ و خۆشت ڕەزگارکە
گشت فێڵەکانم ناو کیسێك نابون — وا لە ژێر کلکم، هەلاّوەسرابون
بە تەققەی تەڵە پەرت و بلاّوبوون — وردیش لێم ڕوانین هیچیان نەمابوون
:خۆت لە مردن دە، هیچ خۆ مەبزێوە — هەتا ڕاوچی دێ، منیش بەو پێوە
لاقت دەردێنی لە تەڵە، یەقین — حەیفە منداربووە،دەڵێ ڕێویەشین
دەڕوانێ دەورەو ویستی بۆ لام بێ — دەبی ئەوانە دەرمانیان خواردبێ
نابێ بمگاتێ تیێدەتورێنم — هەر من هەلاتم تۆ بکەوە شوێنم
وە کی دینابوو گەڕا کارەسات — ڕێوی هەلاتن، فێڵیان بەکارهات
ڕاوچیش دم لە پوش چی نەکەوتەداو — فریوی ڕ یوی خواردئاقلّ ناتەواو

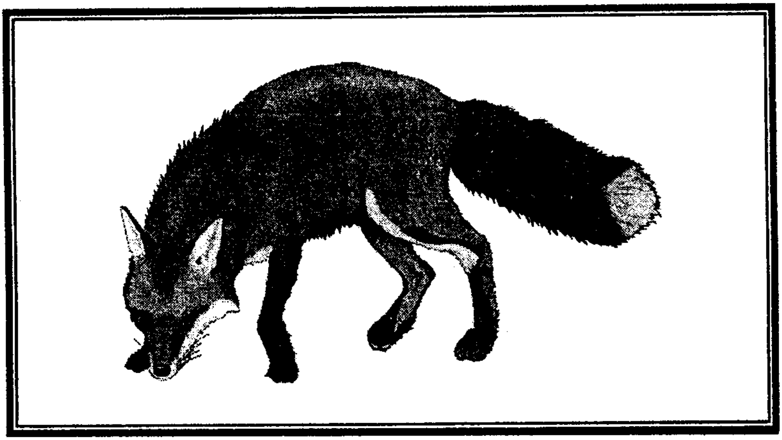

توتك و سەوو تاژی

دەڵێن ساڵێکی گورگێك ڕێگای کەوتەقەراغ د ییەکی دەڕۆیی، سەی دەوڵـەمەندی، تاژی ئاغای و توتکی فەقیری ڕیی‌کەوتن، برێکیان لـەبەرهەلات، دوایە کوتی با بزانم، ئەوانە چکارەن ڕەمن‌دەکەون؟ گورگ لـەبەریان ڕاوەستاوەو، ئەوانیش هەرسێ لەدەورەی گورگی ڕا وەستان. ڕوی دە سەیەکەی کردو گوتی سەرزەلامی پێچك ئاشەوان، ئەتو چکارەی؟ ولأمی دا وە:ئەمن سەی دەولـەمەندیم.

گورگ گوتی بەڵێ هەقتەئەگەر ئەتو گورگی نەخنکێنی، ساحێبت نانت ناداتێ.؟ دوایە ڕوی دەتاژێ کرد گوتی لینگ درێژی کلك باریك ئەتو چکارەی؟

تاژی ولأمی داوە، ئەمن تاژی ئاغام.بەڵێ ئەتۆش حەقتە. چونکە سوکەپێی، هەرچی دیتت دەبێ مەیدانێکی ڕێی‌کەوی.

ڕوی دە توتکی فەقیری کرد، لیی‌پرسی ئەدی خرپنە ئەتۆ چی؟

بە دەنگێکی نوساوو فەقیرانـە ولأمی داوە کە بە زەحمەت گوێی لێ‌دەبو :من توتکی داپیرەم. بی‌کەس و فەقیرین. گورگ بە لـەسەرەخۆیێ گوتی ئاخر چت پێ‌بلێم، سەی دەولـەمەندی نی، گورگی بخنکێنی، تاژی ئاغاش نی، بلـەی سوکەپێم هەرچی دیتت مەێدانێکی ڕێ‌کەوی.

:توتکی فەقیری، چەپوکێکت پێ‌دادەم هەردو چاوانت ڕۆڕژێنم.

(شێعری) **توتك و سەوو تاژی**

لە قەراغ دییەك، گورکێك ڕادەبرد	توتك و سەو تاژی هێرشیان بۆبرد
لـەبەریان هەلأت تاوێکی بەغار	دوایە گەڕاوە لیی‌کردن پرسیار
ئێوە دەزانن ئاخر ئەمن کێم؟	چۆنو وێراوە وا بێنە سەر ڕێم؟!
ڕوی دە گەماڵ کرد : زلی ناهەموار	چکارەی دەگری ڕێگا لە ڕێبوار

کارم مەعلوومە من پاسەوانم   لای دەوڵەمەند یە جێگەو مەکانم
بەڵێ تۆ دەبێ گورگ خنکێن بی   سەی دەوڵەمەندی بە بڕو بێن بی
کلك و لینگ باریك هوی دمدرێژە   ئەتو چی دادەی وەرە پێم بێژە
من تاژی ئاغام چواڕپەلم سورە   پێمئەسپێراوە تا ئەو سنورە
هەرچی بیبینم تاوێ ڕێی کەوم   جێم لە وەتاغە، دوایە وەرکەوم
ئەشەهەدوبیللا دەبی ئاوا بکەی   تاسەولەی کەمێ تریش پەیدابکەی
شانازی دەکەم ئا ئە بەوکارەی   کولکنەی خرپن ئەتو چکارەی؟
توتکی داپیرەم بێ هیوا و بێکەس   لەو خوایە بەدەر نیمە فەریادڕەس
گورگەشین هێدی ڕویتی کردئەوجار   جوانی حاڵی بکاوەهەلێت جابەغار
سەی دەوڵەمەندنی گورکی بخنکێنی   یا هەموشتێکی وەدەست خۆت بێنی
تاژی ئاغاش نی، بلەی سوکەپێم   تا هەرچی دیتم، بە دوایدا هەڵێم
توتکی فەقیری، بێکەس و بێدەر   بە دو وچەپۆکان چاوت بێنمەدەر

* * *

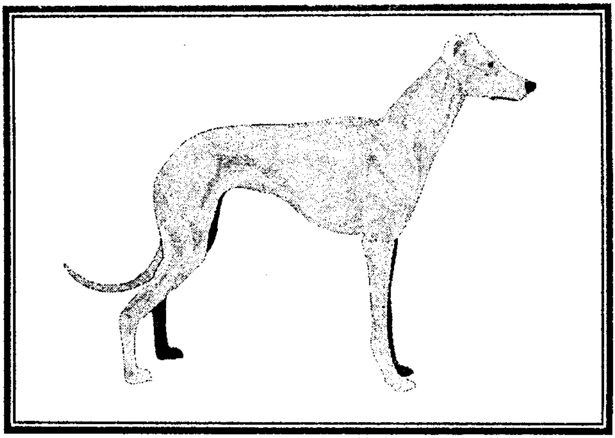

بارگینی نەخۆش

دەڵێن کابرایەك بارگینێکی نەخۆشی فرۆشت جڵەوی وە دەست کڕیاری داو پیی‌گوت براگیان، بە خوای چرای خۆم کوژاندەوەو چرای تۆم هەڵکرد.

کابرا زۆربە کەیف‌خۆشی، بارگینی بردەوە ماڵێ وای زانی شتێکی چاکی وەدەست کەوتوە. شەوێ وەختی نوستنێ بارگین دەستی کرد بە کۆخینێ. کابرا هەر لاقێکی لە ژوری بوو لاقی دیشی لە تەویلەی بوو. ناچار هێنای لە تەویلەی لە بن سەری بارگینی چرای بۆ هەڵکردو هەتا ڕۆژ بارگین هەر کۆخی و چراش ئاییسا.

کابرای فەقیر لەسەرەخۆ گوتی کوڕە ئەوە بۆیە کابرای فێڵەزان گوتی چرای تۆم هەڵ کردو چرای خۆم کوژا ندەوە،

ئەوەبە چرای بن‌سەری بارگینی دەگوت.

(شێعرەکەی)

پیاوێکی بێ فێڵ ئەسپێکی کڕی	پوڵەکەی دایە، قیمەتیان بڕی
کابرای فرۆشیاردەیگوت بە تانە	ئەگەر پێم دەکەی بەقا ومۆتمانە
ئەمن چراکەی خۆم کوژاندەوە	چراو ڕوناکی تۆم گەشاندەوە
بردیوە ماڵێ لەو وەختەی شەوێ	ئالیکی بۆ برد پێش کاتی خەوێ
دیتی دەکۆخێ بارگین ناسازە	خۆ هیچ ناخوات وزۆریش بێ وازە
هەر هاتەژورووچۆوەتەویلە	ناچار داگیر ساند چرا و فتیلە
چرا ئایسا تا ڕۆژ هاتەدەر	بۆرەشن کۆخی ئەوشەوەی یەکسەر
کابراش بەبێ خەو هەروا هات وچو	بەورتەدەیگوت هیلاك وماندو
فێڵاوی ئەگەر وای بە من دەگوت	بەچرای بن سەری بارگینی دەگوت

چارویێ دار

(شێعر) لە فارسیەوە

ڕۆییشت بۆ سەفەرکابرای چاروێدار — دە کەری پێبون بیانخاتە ژێر بار
سواربوو لە یەکێ ڕەتاندنی بەغار — لێیان خوردبۆوە، نۆ هاتنە ئەژمار
دابەزی، کەوتە ناخۆشی و عەزاب — ئەژماردنی ئەوجار دەهاتنە حیساب
سواربوکەڕوییشت کەوتە هەم هەمە — کەری ئەژماردن، خۆ یەکیان کەمە
دابەزی ودیتنی، دە کەر بون تەواو — شلبۆوەو.وەکو بەنێکی زۆر خاو
سوار نەبوو گوتی ئەوەی ناهێنی — بە سواربوونی من کەرێك نەمێنی

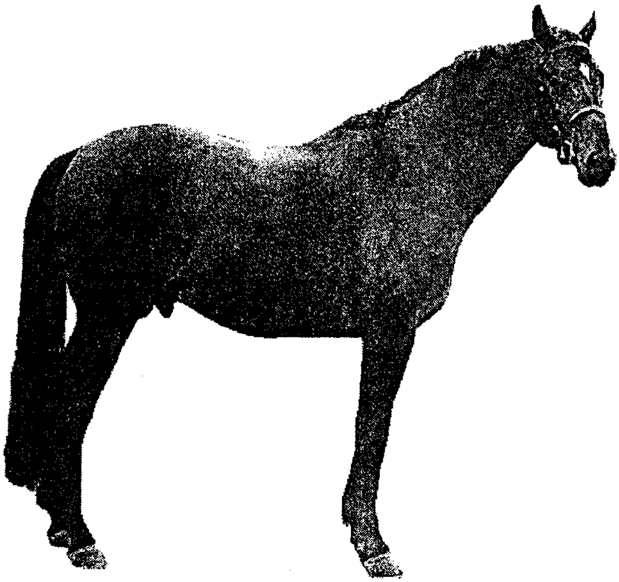

لێ کۆڵینەوە و پێشنیارێك لەسەر پەندی پێشینیان)

ئامۆژگاری ڕێنوێنی پێشینیان ئەگەربەمەتەڵ گوترا وەو.بونەتە ئەوپەندانەکەئاواپڕ ماناووشیرن وخۆشن ئەگەرهەرئاوا.بەساکاری،،تیێان دەفکری ،،لەزۆرجێگایان بێ ئەدەبی وناحەزی تێدادەبیندرێ ،،وەکوپەندی پێشینیانەجوانەکانی خوالێ خۆش بوی مام وەستا مەلاغەفوری دەبباغی(ناحەزوجوان):ئەممائەگەر لێی ورد بێ وەوماناکەی بدۆزیەوە دەزاندرێ ئەگەر بێ ئەدەبی تێدانیە هیچ ،،دڵی پیاویش زۆربەجوانی پارا ودەکا وتێی دەگەیەنێ،، بەڕونیش دیارەهەروالەخۆڕا نەبونەتەئەوپەندانە پیاوی زۆربەئازمون ئەوپیاوەبەغیرەتانەی سەرماوگەرمای زەمانەیان دیوەودیلی وکۆیلەتی بێ بەشی وجیاوازی ڕەگەزایەتیان بەسەرهاتوە ئەگەرنەیان وێرا وە ڕا ستەوخۆقسەکەبکەن ئاواکردویانەتەئەومەتەلانە،

وزۆرشتیشیان ڕاگەیاندوەجاری واش هەبوەبۆئیسباتی کارەکەی لەتویلکیان هیناونەتە دەرێ وکاکڵەکەیان بۆلەسەربەی دەستی داناون،

کەوا بودیارەئەو ڕێنوێنیانەزۆریان هەورا زونەشیودیوەبەجێ ماون لەبیرچونەتەوە بەزارا وێکی دی ولەشوینێکی دی سەری هەڵدا وەتەوە،زۆری زەحمەت پێوەکێشراوە هەتاهاتوتەوە جێگای خۆی ،،

ناکرێ بڵەین ئەوە بەساڵێك ودوان ئەوهەموپەندەپێك هاتوەو ئیستاش ئەوەخەڵکەکەمان بەشانازیەوەکەڵکی لێی وەردەگرن ئەوەبەمروری زەمان لەکەڵ مێژوی دورودرێژی پڕ لەگەندوکۆسپی نەتەوەکەمان لەشوینە جوربەجورەکانی ولآت واهەبوەلەجیران وتەنانەت لەبێگانەش وەرگیراوەتەووەرگێڕدراوەتەوەسەرزمانی ڕەسەنی کوردی،

،دەکرێ بڵەین بەدەیان ساڵ پەندێك وياچەندپەندێك پێك هاتوەوگوتراوەتەوە هەتابونەتەئەوپەندانەی کەئێستا دەيبينين،

دەبێ هەموشمان ئەوەی بسەلمێنین وبەباشی بیزانین ئەگەرهیچ پەندێك بەبێ هۆ پێك نەهاتوەوهەرپەندێکی هاتوتەسەرزمانان وخەڵکەکەمان دەیڵێن ڕۆدا وێکی بەخۆوەدیوەو

بەهوی ڕودا وێك كارێكی كراوئەوپەندەپێك هاتوەو . دا ندرا وە٠،٠

جائەگەرئەمەبێن قەیاتەكانی ڕوداوی ئەوپەندانەبنوسین وبیانخوێنینەوەبەزۆرانیان ئەلەئەو پەندانەئـەوەندەپێ دەكـەنین لەخۆدەبینەوەبەسەرسـوڕمانەوەلەهێدێكانیش دەڕوانـین ودەڵێین؟؟چۆن ئەوپەندەلەبەرئەوكارەی ئەوشتەی ئەوقسەی داندرا وە؟؟

لەڕابردودا زۆرلەزاناوشاعیرەكوردەكان بۆكۆكردنەوەی پـەندی پێشـینیان هـەوڵیان داوە و نـەیان هێشتوەببنەدەستەچیلەی ئـاگر یـان لەنێوكەلێنـەدیوارەگلێكان وكۆنەچاڵەگـەنم وجۆیەكان دابڕزن ولەناوبچن و ،خوا هـەڵی نـاگرێ لەئـەوبوارەدا زۆریـش سـەركەوتوبونەو كارەكانیشـیان ئـەوەندەی بڵەبـەرچاوە ،جائەگەرنوسـەرخۆی بـەخاوەن؟بەدانـەری ڕاستەقینەی ئەوپەندانەنـەزانێ خۆینـەرڕێزیان لێ دگـرن ودەبەرابـەریانداكرنۆش دەكـەن بۆپاراستنی بیروهۆشی پێشینیان كەئەوڕۆوەكوخەزێنەیەیكی زانستی وایەبۆنەتەوەكەمان، لێرەدابەپێ ویستی دەزانم لەهەموهۆگرانی فۆلكلۆروڕوناكبیرانی بەڕێزداوابكـەم هەرقـەیات وبەسـەرهاتێك كەدەبێتـەهۆی پێـك هـاتنی هەرپـەندێكی جاچەقـەیات بـێ ولۆلـۆولێ لێ بنێشتەخۆشـكە یاهـەرچی بـێ وەكوئەوسـێ قەیاتـەی ئەوەلـەئاخری ئەوكتێبـەی دانوسیومەتەوەبەخەتێكی جوان بـۆم بنوسنەوەوبەئەوناوونیشـانەی بـۆم بنـێرن دەپێش هەموشتێك داسوپاس بێ سنورخۆم بەئیوەی زاناڕادەگەیـەنم خـوا یـاربی هەموپـەندەكان كۆدەكەمەوەودەنوسرا وێكی جیاوا زدا پێش كێش بەخۆینەرانی خۆشەویستی دەكەم ٠ ڕەنگ بێ بتوانم زۆرلەئەوباس وقەیاتانەلەكتێبەفارسـیەكانیش بدۆزمەوەبـەلاَم خۆشـێكەی ئەوەیە.لەزاری،بێژەری،ڕابنوسرێتەوە؟!

❋ ❋ ❋❋ ❋❋ ❋ ❋ئەوەش سێ قەیاتەكان ❋ ❋ ❋❋ ❋❋ ❋ ❋

١- ئاردی خۆڕا سانێ ❋ ❋ ❋ترێی پور ئامانێ

پێتـــان وانـــەبێ هەرلـــەنێوەخۆماندا ئەوجورەمەتــــەلْ وقسەنەســـتەقانەهەبونە٠، وادەگێڕنـــەوەزۆرپێش ئەوڕۆ٠کەئەوســـەردەمەی خۆڕاســـان شـــارۆچکێك زیاترنـــەبوە لـــە ئەوخۆڕاسانەی ژنێکی فێڵەزان وپیاوێکی گێل ونەزانی لێ ژیاون ٠

ئەوژنەنانـــەگولْ گولێـــەکانی دەدابـــەخزم وکـــەس وکارەکـــەی خـــۆی و٠٠ یاهەرکەســـێك وکەپەکەکەشی دەکردەکوللیرەوموللێرەودەرخواردی گێلەی مێردی دەدا

ئاخرەکەی گێلـە،لەکەپـەك خواردنـێ جاڕزدەبی چونکەزۆرلەژنەکەشـی دەترسـا.ڕۆژێکـی زۆربەپارێزەوەلەژنەکـەی دەپرسـی ودەلـێ ئـەرێ خـانم ئەونانـەی مەبۆهەرکەپەکـە، وادەردەکـەوێ وەکـی لای مـە.لـەمالان و.هـەرژنانیش نانیـان کـردوە،وەك ئـەوڕۆ نـانی نانەوەخانەی نەبوە.

ژنەش:بۆنازنی ❋ ❋ ❋ کابراگێلە: نابەخوای

ژنـە :ئەوەخوشکەســەلێتەکەت لەســـەرا وانـــێ دەتـــڕی ئاردەکـــەی مـــەلێرەبادەیباو وکەپەکەکەش دەمێنێ تـەوە گێلەئەوقسـەی زۆرپـێ نـاخۆش دەبـی ودەبالـە خۆێدادەلـێ خۆادەزانی دەبی بچم دەردێکی بەسەربێنم هەرخوابیزانی چۆنە٠،

بـەلێ زۆری نەکێشـا.ڕۆژێکـی گێلەبـەرەوجیێ ماڵەخوشـکی کەوتـەڕی وگەیشـــتەجێ وچولەماڵەجیرانێکی خوشکی وەژورکەوت؟

ژنـی جیرانی کـابرای دەناسـی ودەچـی بەخوشـکامانی دەلـێ کـاکت ئەوەلەماڵەمەیـە خوشکامان پیی ناخۆش دەبی وخێرایەکی دەچی بـۆلای وکـاکی ئەگـەرچی کـاکی ڕوێکـی وای نـاداتی ولـوت ولێوێکـی زۆرگرژوناخۆشـی دەبـی هـەرجورێکی بـو،خوشـکامان کـاکی بەخێرهاتن دەکا٠،ودوایەدەلێ هەرچەندی ئێرەوەکوماڵەبابی خۆمەبەلام پیاوماڵەخوشـکی خۆی لەجێگایەکی بێ چۆن دەچێتەماڵی دەدیکانەهەستەبابچینەوەماڵەخۆمان کاکەگیان٠

گێلەدەڵێ جاچۆن ئەمن دێمەماڵەبێ شەرمی وەکوتوئەوەچەندساڵە کەپەکم دەرخۆارد دەدەی،خوشکامان ڕاچەنی:ئەیەڕۆخوایەتۆبەکاکەگیان خوانەکایاخواجاچون ئەمن کەپەکی دەرخواردی تۆدەدەم؟٠

گێلە:جاچۆنی بۆچیەئەتۆلێرەدەترِی ئاردەکەی مەبادەیباوکەپەکیش دەمێنێتەوە خوشکامانیش حیللەوحەواڵەی زانیون وزودەزانێ ئەوەکاری ژنەکەیەتی ودەڵێ باشەئەتۆوەرەوەبابچینەوەماڵەخۆمان جائەمنیش لەئەوڕۆڕاتۆبەی دەکەم ناترِم ٠ بەڵێ هەرجورێکی بوخوشکامان کاکی بردەوەماڵەخۆیان گوتی کاکەگیان دەزانم زۆرت برسیەجارێ باهێکەوڕۆنێکت بۆسازکەم، گێلەش دەڵێ ئەرێ وەلا ئەوەلەبرسان دەمرم٠

بەڵێ خوشکامان ڕۆنی دەتاوەی دەکاو دەبا.لەسەرکولانەی وەسەری دەنێ ولەئاورگی بن کولانەی ژورێ ڕا،دەپێشدائەوکولانەوئاورگەزۆربون ،بۆدوکەڵ کێشانیٚ ئاوری وەبەردەدا. زۆری پێوەدەخورێ خۆهەرتینیشی بۆناچێ وئاخرەکەی گێلەزگی وەقورەقوردەکەوێ لەبرسان وەجواب دێ ودەڵێ دیارەکارەکەی دیکەشت وا یە دەناهێلکەوڕۆن لەسەرکولانەی وئاور.دەئاورگی ژۆرێدا ئەوهێکەوڕۆنەچۆن دەبێتێ وکەنکی دەخورێ٠

خوشکامانیش هەربۆ ئەوقسەوبەڵگەی ئەوگەلاڵی دارِشتبو،زوێکی دەیقۆزیتەوەو دەڵێ جاکاکە.ئەگەر ئەلەوەندەی ڕا ئاور نەگاتەئەوکولانەی چۆن ترلەسەراوانێ ڕادەگاتە شارەکەی تۆو لەنێو متبەقەکەش ئاوا ئاردی بەبا دەکات٠٠

❊ ❊ ❊

٢ـ ✻ ✻ ✻ پادارن بگرن بێ پا ئی خۆنە ✻ ✻ ✻

هەرلەنێوئەوکوردەواریەی خۆماندا تایفەیەك هەبون وئیستاش هەرهەنەئەوزەمانی خەڵك بەگشتی کەمێك لەشارستانییەت دوربونەئەوتایفەهەرکارێکی کردبایان هەرچەوت وبەراوەژو دەهاتەدەرێ و ڕودا وی زۆرسەیریان بەسەردەهات خەڵکەکەباوەڕیان پیێ نەدەکردن وەدیانگوت ئینسان هێندەنەزان نابی و وانیە٠

جاهێنایان بۆتاقی کردنەوەی چەندکەسیان بەگەورەکەیانەوەلەدیوانی میری یالەدیوانی یەکیك لەمەزنەکان بانگ هێشتن کردن دابی کوردەوارێ وابو،پاش نان خۆاردنێ بەتایبەتی لەشەوەکانی دورودرێژی پایزوجستانێ دا،شەوچەرەیان دادەناشەوچەرەش دەئەو زەمانی دا لەنێوەمە٠مێوژوگوێز٠مێوژولەتکە.هەنار٠برێشکە٠تۆوی سوێرو.ئەوجورەشتانەدادەندران بلاَم ئەوشەوەی بەتایبەتی بۆئەومیوانەبەڕێزوخۆشەویستانەهێندێکیان قالۆچەڕەشکەبۆ گرتبون ودەگەڵ مێوژەڕەشان بۆیان لێك دابون دەقاپێکی دا لەنکەرێکیان بۆلەسەردانابون ودیارەبوبۆهەمومەجلیسێ لەنگەری لەسەر قاپەمێوژوگوێزەکان دا ندرابو؟

ئەوخڵکەی ئەگەرلەمەجلیسەکەێ دابون لەنگەریان لەسەرمێوژوگوێزان وەلابردوودەستیان کردبەخۆاردنێ و،میوانەکانیش وەکوئەوخەڵکەی دەگەڵ لەنگەریان لەسەرقاپەکەی وەلابرد قالۆچەکەوتنەجولەجوڵ وهەلاَتنێ گەورەکەیان ئەگەر ئاوای دی دەڕەفیقەکانی ڕاخوڕ ی وگوتی لەبابی منوکەوێ پادارن بگرن بێ پائی خۆمانن٠٠

تێ بینی؟!قەولێکی دیکەش هەیەودەلێن؟میری کۆرەی ڕەواندزێ،زۆربەتوڕەیی دەنێرێتە سەرئەوتایفەی چونکەزۆرلەمێژبۆەزەکات، یان خەرج وباجیان،نەناردوەوئەوتایفەش چەند کەسێکیان هەڵبژاردونەوناردویانەبۆخزمەت میری ومیریش حالی دەکەن کەئەوتایفەبڕوکێك کەترەخەمن؟جادەلێن لەوێبوە،ئەگەرقالۆچەومێوژەڕەشەیان بۆلێك داون وگەورەکەیان گوتویەتی پاداران بگرن بێ پائی خۆمانن ؟

وەختێکی میرلەدیوانێ ئاوایان دەبینێ لێ یان خۆش دەبێ ودەلێ ئەوتایفەلەبەزۆرزانیە

لاساریان نەکردوەوبەڵکو،هەرئەوەندەلەدونیایەحاڵینە؟

٣- ❊ ❊ ❊ عوزرلەقەباعەتێ خەراپتر ❊ ❊ ❊

پیاوێکی ساحیب ماڵ ودیوودیوەخان کارداریکێ بۆکارەکانی ماڵێ دیووەخـان وشـاروبازاڕ هەروەهاخزمەتی میوان و وردەکارەکانی دیکەی ماڵێ دەگری ؟

ماوەیـەك ئەونۆکەرەلەئەوماڵـەی دەمێنێتەوەوهەموجێگایـەکی بەڵـەد.دەبـێ وبەڕاشـکاوی دەرو وژورا ن دەکاوئاغاش لەخزمەتەکەی زۆر ڕا زی دەبی کەبـەڵێ کـارداریکی زۆر باشـم وەدەست کەوتوە وخەمی ماڵ ومیوانانم نیەوئاسودەم ٠

بەڵێ ڕۆژێکی پاش بەڕێ کردنی هێندێك لەمیوانەکان ئاغای ساحیب ماڵ دەپێشـداوکاردار لـەدوی ئاغـای دەڕۆیشـتنەوە بۆباڵەخانـەی لـەپێلیکانان وەسـەردەکەوتن کاردارەکـە دەستێکی لەسمتی ئا غای دەدا ؟!ئاغاش زۆر بەتوڕەیی لیی دەگەڕێتەوەوخـەریك دەبی ئانگژای نۆکەرەکەیبێ ودەڵێ ئەوەچیە بۆ وادەکەی هەی٠٠٠

نۆکەرەکەش زۆر هێدی ولەسەرە خۆدەڵێ

ئاغا بم بورە وەمزانی. ئی خانمێیە،،؟؟

❊ ❊ ❊

تەوا وبو بەڕوحم ولوتفی خوای تەباڕەك وتەعالا ئەم کتێبەبەنێوی٠

دیاری پیرانشار

((گەشاندنەوەی ئاگری دامرکاوی پێشینیان))

بەڕۆژی جومعەی چوارم مانگی جۆزەردان ساڵی هەزاروسێ سەت وهەشتای هەتاوی بەرابەربەیەکەمی مانگ سەفەرێ سەرەتای ساڵی هەزاروچوارسەدەوبیست ودوی لەپیرانشاری ولەباغەسێ ساڵەکەم جابەتەمای خوای گەورەبابزانین کەنگی بۆن،چاپ دەکرێ یاهەرناکرێ وئاواتی ئەوەشم وەکوئاواتەکان دیکەدەدڵی دابمێنێتەوە؟

((بانگاوازێك بۆ هەمو خەڵكی كوردستان))

لە هەمو ئەو بەڕێزو خۆشەویستانەی کە هەرجورە ئاگاداریکێیان لە سەر شەهیدەکانی مەڵبەندی پیرانشارو دەوروبەری، لە سەردەمی حکومەتی شای گۆڕکرا ودا کە شەهید،ویان گوللەباران کرا ون، هەیانە وەکو:

الف - ژیان‌نامە. ب - وەسیەت نامە. ج - وێنە. د - ناوونیشانێکی تەوا و (بیۆگرافی) ه - ڕۆژو شوێنی شەهیدبون و یان گوللەباران کردنیان،. ولەکویێ بەخاکێ ئەسپێردراون،.بە ناوو نیشانی خوارەوە بۆم‌بنێرن .ولەهەمونەوگەورانەم دا وادەکەم بوڵەبارکردن وداڕشتنی کتێبێك وناساندنی کاك مرادشێرێژ و هەوالانی،بەتەمام دەداهاتوێکی نیزێلدا،زۆربەڕێك و پێکی وبە تەوا وی بینوسمەوە،لەهەموبارێکەوەهاوکاریم بکەن پێش نیاربۆدانانی نێوێ کی جوانیش بۆکتیبەکەی،سوپاستان دەکەم.

چونکە بەڕاستی زۆر حەیفە ئەولاوە ئازایانە ئەولاوەخوێن گەرمانە ئەو ئینسانە لەخۆ بردوانە ئەگەردەڕۆژێك داکەس نەیدەوێرا،بەڕاشکاوێ بەرگەجوانەکەی خۆێ(بەرگی کوردی)دەبەرکاوکوردی نوسین تاوانێکی ئاواگەورەبوکەحکومەت بەهیچ جور چاوپۆشی لێ نەدەکرد،گیانی خۆیان لەڕێگای ئازادی وڵات وبەربەرەکانی لەگەڵ پیاوە خوێن خۆرەکانی بنەماڵەی پەهلەوی بەخت کرد وە وبەخوێنی گەشیان وڵات کوروستانیان ڕنگاندوە هەرئاوا بێ نێوبمیننەوەوکەسیش باسیان نەکاوهیچ کەس هیچ ئاگادارێکی لێ یان نەبێ وبەیەکجاری لەبیر بچنەوەکەس وکارەکانی خۆشیان تەنانەت بەگڵکۆکەشەیان نەزانن .، ئەوکەسانەی ئاگادارن وبێدەنگەی لێ دەکەن نابی لەبیریان بچی ئەوانەدەبەرا بەر مێژودا بەرپرسن.

ناو نیشان ١- پیرانشار- شەقامی ئازادی ڕۆژئاوا.کتیب فرۆشی مەولەوی ٢- بگات بەدەستی محی دین بەرشان(گوێ ڕەش) ژومارەی تەلەفون، ٠٤٤٤٢٢٦٢١٦ وموبایل ٠٩١٤٤٤٢٧٤٨٩-

فەرهەنگوك

ئەم فەرهەنگۆکەتەنیاتایبەتی ئەم کتێبەیە

ئە لف

ئاڕاستە	حازر.ئامادەو.جوان ولێك ولەبار،
ئاخوڕ	جێگای تفاق تیَ کردنی ئاژەڵیە.
ئارەخچن	کڵاو.تەقیلە.
ئاکام	نەتیجە.ئاخری کار.
ئاڵی	کوڵیوی بەردەستی ژنیَ.
ئالیك	خواردەمەنی تایبەتی ئەسپ ئێستروگویَ درێژ..
ئامور	باسکێش ودەندەی لێك دەبەسترین بۆجوتی پێیان دەڵێن ئامور.
ئاوەدان	ماڵاتێکی لەمیزان خویَ گەورەتربو.دەڵێن ماڵاتێکی ئاوەدانە.
ئاوەڵ	گەرمك.جێگای گیاووگوڵ وکانیاوی گەرم.
ئەجیننە	جندوکە،شتی نادیارئەگەرزۆرکەس بەدیتنی شێت بونە.
ئەرك	پیَ سپێردراو. وەزیفە.
ئەرخەیان بە	خاترجەم بە.
ئەسلاَ ن	نێوی ژنێکی بەدفەڕبوە.
ئەسکویَ	کەچکێکی گەورەبولەداری دروست دەکراشێویان لەمەنجەڵیَ یالەدیزەی ڕا پیَ دەقاپان دەکرد.
ئێغنی	کاڵێشی گەنم وجۆی ودانەوێڵەی.
ئێخترمە	وڵاخی بەجل وبەڕیا بەزینەوەوکەسی سوارنەبیَ

ب

باج	عەواریز.
بازرە	ڕەوینەوەی ئەسپ وئێستروماڵاتی دەدیکانە.

بازو	نێوی گاجوتیە .بازو .بەڵەك .گاشین .پیاڵە .قنجە .
باقە	گەنم وگیاو. .ئەگەردەدروێ دەپێشدادەکرێتەباقە.
باوەیەتی	هەلی وەدەست کەوتوە،فرسەتی وەدەست هێناو.
بایخ	قیمەت. ئەرزش.بەها.
بحایشێنی	بیری لی بکەیەوەبەراوەژو.
بزرکاو	ڕەنگ گۆڕاو.
بزوت	داری سەربەئاور.وبەئینسان زۆرزیرەکیش دەڵێن.
بژوێن	بە جێگایەکی دەگوترێ کە لەوەڕو ئاو و هەوای خۆشی هەبێت .
بژیو	ئازوقە .خواردەمەنی.
بوخچە	پەڕۆیەکی خاوێن شتومەکی خاوێنیان تێ دەنان لەجیاتی ساکی.
بۆچەك	سوتانی شتی دەگەڵ ڕۆنی.
بوختان	توهمەت .
بۆز	ڕەش وسپی تێکەڵ.
بوسەی بەنیفاق	ماچ کردنی بەدرۆ.وبۆفریودانێ وفێڵ لێ کردنێ.
بۆشناغ	پیاو یاژنێك خاوێن بێت وبەرگی خاوێن وباش دەبەرکات.
بەتەڵەبە	ماین ئەگەروەکەڵ هات دەڵێن بەفاڵ یابەتەڵەبە.
بەدی ناکەم	پێم شك نایە .نایەتەبەرچاوم.
بەدان	بەهاران مەڕ بەیانان و ئێوا ران بۆ دۆشین و تێبەردانێ ئەگەر دیتەوە دەڵێن مەڕ بەدان دێتەوە.
بەرپرس	مەسئول.لێ پرسراو.
بەرزەلانە	ئاوەشەم.بن بەرداشی.
بەرهەم	بەروبوو.داهات.

بەرچیغ	داری دەوری تاڵێ .داری خوری شوتنێ و..
بەرە	پێشوراپان دەخست وبەسەرپێرك وكورسی وتەندوریان دادەدا.
بەرخوارد	خواردەمەنی بۆ ئینسانی وتفاق بۆئاژەڵی بەشێكی دیاری دەكەن ودەڵێن بۆبەرخواردێ
بەرو.وبو	بەرهەم.داهات.ئازوقە،
بەڵەك	ڕەش وسپی پنۆك .پنۆك.
بەلادامینان	چادروچیغ بەبێ دەنگی ولەناكاو،كۆ دەكرێتەوەوەلا دەچی .
بەلگە	مەدرەك.شتێك بۆسبوت كردنێ كارویاشتی دیكە.
بێ شەما	نەوعەتوتنێكە وەختێكی لەكوردوستانی زۆردەكرا.
بێشكە	لانك .
بێ خەوش	پاك وخاوێن.بێ وفێڵ بێ درۆ.
بێگار	كار بەكەسێكی كردن بەزۆری وبەبێ پوڵی..
پ	
پارێز	بێ هەست وبەبێ دەنگی بۆشتێكی چون .
پاداران بگرن بێ پا،ئی خۆنن	مەنزورلەشتێكیە،ئەوەی بەبیروبڕوادەزاندرێ خەریكەلەدەست بچی دەبی دەپێشدا ئەوی وەدەست بێنی
پالاوتن	شت پالاوتن،بەتایبەتی شیردەپێشدادەبی بی پالێوی ودوایە بیكوڵێنی(بەهەلاتنی بەدزیش دەڵێن).
پالە	ئەوكەسەی گەنم یاجوی دەدروێتەوە.
پردەبازگە	چوٚم ئاوی تەنك ئەگەر پردی نەبی بەردانی بۆ دادەنێن بۆ پەرینەوەی پێی دەڵێن پردەبازگە.
پرسە	سەرەخۆشی.
پروشە	جارجارەكرپێوەوبای سارد.

پڕووپاگەندە	قسەبڵاوکردنەوە .تەبلیغات.
پلوسك	لوساوك
پللار	دارهاویشتن بۆدوری ·
پنج وبناوان	یانی هەتا ئاخیری .هەمو شتێك.
پۆپەشمینە	لەخوری دروست دەکرا.تەنك لەکاتی نوستنیّ دالەبەرمێش ومێشولان بەخۆیان دادەدا·
پەحا	بەعزەژنێك لەبەعزەقسێکی داو،ادەلێ .
پەری	فریشتە.
پەریوە	ئاوارەبون ڕۆیشتن بۆجێگای نامەعلوم.
پەروازە	لەخەم ڕستن.گەورەبون.
پەرژین	وارش·
پەردو	جێگایەك لەنێومالێدا بەچیغ وبەرچیغان بۆبوك وزاوایانیان دروست دەکرد .
پەشتەمالّ	پارچەیاشتێکی خاوێن·
پەڵەباقی	لەقەدیمەوەزۆرگوتراوەودەبیّ کارێکی زۆر.زەحمەت بی لەکشت وکالّی کابرازۆریش ماندوبیّ دەلێن خۆپەڵەباقیت نەکردوە،
پەلەوەر	بالّندە·بالّدار.
پەلّو	خواردەمەنیکە بەئاردی چاك دەکریّ بۆئینسان بیّ ددان·
پیاویژگە	بەتابەتی.زیاتر ژن بەمێردی دەلێ،
پیتۆلّ	شت زان،زۆرزان،لەشتی حالّی بوو
پێز	کێش وهێز
پێڵاو	کەوش.
پێڕك	هەرزالّ .جێگای نوێنان.

پێشەنگ	دەپێش کاروانی دادەڕوابۆتاقی کردنەوەی ڕێگایە.
پێچك	مەچەکی ئەستور.چێچکی کورسی.

ت

تابڵەمە	تۆڕێکی چوکەیەتێلی پیێوەیەبەئەوتێلەی هەڵیاندەسوڕاندبوڕەژی گەشاندنەوەی وەختێکی سەماوەری ڕەژێ هەبوئەویش زۆربو.
تانوت	زوربوهینان .هەوڵ دانێ
تاسا	عەجایب ما.عەبەسا.
تاوان	گوناه.
تاوڵە	تەختەنەرد.
تفاق	خواردەمەنی ئاژڵیە.
تۆران	زیزبون.لەناڕەحەتیان.ڕۆیشتن.
تورنەسپ	تورەکەی جوی بۆئەسپ وئێسترو..کە وەسەری هەڵداوەسن.
تۆربە	کیسەبۆشت تێ کردنێ.
تۆڕ	جانوئەسپ یاجانومایِن و..کەهێشتاسواری نەبوبن.
تۆوتەرز	نەبەئەجورەی .نەبەباشی.
توتو	بەهیچ جور.
تۆقە	بەدفەر.شلوغ.نائەهل.
تەپاڵە	ڕیخی ماڵاتی کەئیشك دەبی.
تەرز	بەمانای وەکو.هەروها ڕێك ولەباریش،
تەرە	توتن لەتەرەدەدرابگات.شوتی لەتەرەدەدراخەرانەبی
تەعنە	بەسەررۆیشتن
تەقڵەبازی	بەئەسپ وگوێ درێژێ ومنداڵیش بۆخۆیان غارغاردێنی دەکەن .

تەڵەب کە داوابکە . لێم بخوازە.

تەمال ڕاوچی ئەگەر چۆ ڕاوێ و تاژی پێ بو کەروێشکی دیتەوە دەڵێ تەماڵە و تاژی تێ بەردەدا .

تەیار حازر .ئامادە.

تێ توراندن هەڵاتن لە کاتی مناسب و وەختی باشدا.

تێشو خواردەمەنێ تایبەتی شوانیە.

تێك سرماو ئەستور.قایم.بەجەم.

ج

جاڕز نارەحەت ووەڕزبون لەشتێکی.

جاڕڕاهێشتن خەڵك ئاگادارکردن.

جندۆکە شتێکی نادیار،زۆرکەس بەدیتنی شێت بووە.

جۆم خرێکی چوکە لەچاو دۆڵێکی.

جەزرەبە نارەحەتی.

جەلە مریشك یاولاغان بەبەنی یان بەگوریسی لێك قایم کەن وتێکیان خەن، جەلەی پێ دەڵێن.

جەواڵ لەبەنی دروست دەکرا.ئێستا،تەلیس لەجێگای وی کاری دەکا.

جێخون خەرمان.

چ

چالاك زیرەك.

چارویدار قەتارچی.

چاپ لوس پێ هەڵگوتنی بەدروۆ.

چل تەریدە چەند کەسێك پێکەوە.یەك گرتودەبون بۆدزی ورِێ گرتنێ.

چەرتەمە بەسێ چوارقامکی دەستان لێ دەدرێ بۆشادمانی.

چەرمەسەری	کوێرەوەری وناڕەحەتی ·
چەرخ	گۆیا ؟کەرستەیەك بووە.دەزەمانی پێشـودابۆعەزیەت وناڕەحـەت کردنی ڕعیەتان وشکاندنی لەشیان·
چەقەڵ	وەك ڕێویەوایەلەگەرمێنیٚ زۆرە·
چەڵتوك	برینج وەختی چاندنیٚ وخەرمان هەڵگرتنیٚ·
چەلەنگ	ڕێك.لەبار.
چەل ومل	خۆبەستۆدابڕین·
چەمان	خواربونەوە·
چێشت	شێو·شۆرباو.
چیرەچیر	بە زۆری خۆتیٚڕاکردن·
چینە	مریشـك و کەڵــەباب وپەلــەوەر بــە دنـدوك و لاقیــان حــەرزی هەڵدەکوڵن بۆ وەدەست هێنانی کرم و··
چێژ	تامکردن·
چێشتەنگاویٚ	چێشتانیٚ، پاشی نان وچاخواردنی بەیانان،بەشێك لەڕۆژیٚدەڕوا.

ح

حاشاری دا	شاردێوە·ونی کرد.
حافرەت	بەتایبەتی ،مێرد زیاتربەژنیٚدەڵیٚ،
حوجرە	بەدوکانی تایبەتی تاجران وجێگای خوێندنیٚ فەقێیان دەڵێن.
حەریف	ژنێك ئەگەربەغەیری مێردی خـوٚی لەگـەڵ کەسێکی دیکەتێکـەڵ بوبیٚ دەڵێن حەریف هەیە.
حەرامزادە	زۆڵ، بیژو·
حەسود	بەخیل·
حەسیر	لەجەگەنی وپەڵەغی دروست دەکرا بۆلەسەردانیشتنیٚ ·

حەوق مان	عەجایب مان .باوەڕ نەکردن بەئەوکارەی·
حەیار	فێڵەزان .جادوباز·
حەیارە	میزان. ئەندازە·
حیندرحۆو	توندڕۆیشتن·بەهەڵپەڕین.
حیلەیەك	فێڵێك.کەڵەکێك.

خ

خاتوزەمهەریر	نێوی سێ ڕۆژ لەڕۆژەسادەکانی ئەوەڵ مانگی ڕەشەمەییە·
خاچ	سەلیب نیشانەی عیسەویانە·
خاسان	ئینسانانی باش ولەخواترس.
خرپن	بەمنداڵ ماڵات چوارپێی قەڵەو دەڵێن·
خمخانە	ڕیسیان بۆمافورەوشتی دیکانەلەوێ ڕنگ دەکردوئێستاش هەرهە یە·
خوتبە	لەنوێژی جومعەی دادەخوێندرێتەوە.
خۆگنخاندن	خۆخافلاندن·کارێك یاشتێك وەپاش گوێان ئێخستن.
خۆف	ترسان.نیگەران.
خەپلە	زەلام، ناقۆلا·
خەرتەل	دالاش.
خەرەزەن	لەچەرمی دروست دەکرێ وجوتێربەدەستی وەدەگری بۆ لێ خورپینێ کەلان.ئێستازۆرکەمە،
خەڕەك	کەرستەییکی جۆلاییە .بەنی پێ لەمەکوکەی دەهاڵێنن.
خەزوبەز	پەلەوەریابەشتی دیش دەلێن ئەگەرزۆرقەڵەوبێ.

د

داپاچراو	ڕاکێشانی ژن وکچ بەزۆری ·

دادوستەد	مەعامەلە.سەوداکردن.
دارماڵ	پراوپڕ.
دلم مەمرکێنن	مەم کوژێننەوە.لێم گەڕێن کوڵی خۆم بەڕێژم.
دانو	گەنم نۆك یاگوڵەپێغەمبەرەو..کولاو.
دای هاتێ	لەناکاو گرتی.
دروێنە	درونی گەنم و جۆودانەوێڵە.
دروزنە	کانیەو.تەنیا بەهاران ئاوی هەیە.
درێشە	کەرەستەییکی پینەچێتێەبۆدرونەوەی کەوش وشتی دیکەش.
درۆشانەوە	شۆق دان .ڕوناکای پەیدا بون.
دڕدۆنگ	لەشتێك ناڕازی بون. ناقایل.
دژێو	ناحەز،نالەبەردلان،
دڵەخورپە	نیگەرانی لەشتێکی ترسان.
دم لەپوش	کەسێك شتێکی نەغد،لەدەست خۆی بدا.
دم چەوت	بەبێ ئاقڵی شتێکی ،لێ بستێنن،لەدەستی دەربێنن،
دۆغە	دەوڵەمەندان قەدیم حەیوانیان وەفەقیران دەدان دۆی بخۆن ئێ واش هەبوپایزی بێچوکەشی نەدەویستەوەدەیدا بەکابرای فەقیر.
دۆلاش	بەدولاشی دائاودەهاتەسەرپەڕی ئاشی ئاوێ و،بەردئاشی دەسوڕاند
دوگە	پاشەڵی مەڕ و بەرانی.
دوزام	گوڵی.جورەنەخۆشێکی زۆر ناجورە.
دۆدانە	کەولی مەڕوبرانیان خۆش دەکردودۆیان تێ دەکرد،سێ پەکیان بۆ نیسێ لەسەردروست دەکرد،پڕبولەشویت قەزوان.
دەزرینگاوە	لەنیوەشەوی کات تێ دەپەڕی.

دەستەوا	چەندکەس دەچونەیاریدەی ماڵێکی بۆکاریّ،ئەوماڵەیەك یەکەدە۔ چۆنەوەکاریّ ئەوانەی هاتبونەیاریدەیان دەستەوای پیّ دەڵێن.
دەستەبەر	زامن، بەرعۆدەبون .
دەشوباند	پێم وایەدیتومە. دەمناسی.
دەعبا	جانەوەرێك.دەعبایەك.یابەشتێکی نامەعلوم دەگوتریّ.
دەغلّ	ئازوقە.گەنم.قوت.
دەڵەمە	شیرئەگەردەکرێتەپەنیر.دەپێشدا.دەڵەمەیە.
دەمان .زەمان	بەزەمانەت.بەزامن.
دەنە	هان دان.
دەهۆ	تەڵەکەبازی.بەفێلّ.
دیيار	وڵات.زێد .جێگای لەدایك بون.
دیاردی	کەروێشك،یائەوەی لەڕاویّ دەگیریّ.
دێراو	خەتی توتن وبێستان وئەوکردارەی بەدێراو دەکرێن.
ر	
ڕائەنگاوت	بەندروێك یائەگەربڕێکی لەگلۆلێکی دەکەیەوە.
ڕاشکاوی	بیّ پەردەوپایە،
ڕاموسان	ماچی شیرن.
ڕاوێژ	تەکبیر.بیروفکرلیّ کردنەوە.
ڕاوکە	بەعزەمریشکێك هەیەدەبیّ هێلکەی لەبن دانییّ جاهێلکەی دەکا.پییّ دەڵێن ڕاوە.
ڕبە	پێوانەیەکی٥ درەمی، صاع.
ڕەبەن	سەڵت .بیّ ژن وماڵّ .
ڕەپێچەك دان	خڕکردە نە وە ولیّ خورینێکی زۆر بە تاڵوکە .

ڕەتاندن	لێ خوڕینی بەغار .
ڕخسان	جوربون .جێبەجێ بون .هەڵکەوتن.
ڕەز	باغی ترێی.
ڕەژی	سەختەداری نیوەسوتاو.
ڕەسەن	حەسل بێ و،بەدەل نەبێ.
ڕەستە	ڕزگاربون.
ڕەغبەت	ئیشتیا ،ئارەزو.
ڕەگەز	بنەچەکە.
ڕەند	(لێرەدابەمانای)جوان .زەریف.زۆرچاك،
ڕەنێو	گەیاندنەحاسلاتێ.وپێگەیاندن،
ڕیخ	پیسایی ئاژڵیە.
ڕێس	بەن وبالی ڕێسراو.

ز

زاکون	بەسام.بەهەیبەت.و لەبەرچاو.
زروقاوە	وەکەیف هاتەوەوهاتنەوەی سەرحالەتی پێشوی.
زریشك	وەکوشیلانی وایەدەخورێ وبەئیشکیش لەسەرپلاویێ ڕۆدەکەن.
زوڕنا	ئەوەوی چاوەش دەگەل دەهۆلێ لێی دەدەن .
زۆڵ	.بیژو حەرام زادە.
زەردهە لگەڕا و	ڕەنگ و ڕویەکی نەخۆشی.
زەڕ	زەڕدان زەرەر.
زەرنەبو	بەقسەی نەکرد.بەقسەیەوەڕانەوەستا.جوابی نەداوە.
زەفەر	دەرەقەت ،پێوەستان.
زەللە	کاری بێ جێ ونەفسانی کردن .

زەن	مەڕ ئەگە دەستی کرد بە زانی دەلێن زەنی مەڕی.
زەندەق	لیٚ ترسانێکی زۆرو،وزۆربە سام.
زەنین	شك لیٚ بون.شەك لیٚ کردن.
زەوادم نەبڕیوە	یانی نان یاهیچ شتێکم نەخواردوە.
زیپك	غیرەت.ئازایەتی.

ژ

ژوشك	جولەوٚەرێکی هەزاردڕو.
ژەك	ئەووەڵ شیری پاش زانی ئاژەڵی.
ژیر	زانا عاقلٚ.

س

سامرە	لەچەندناوچان بەنێری دەلێن سامرە.
سام گرتن	لەشتێکی ترس هێنەر.زورترسان.
سایری ئەوانە	وەکوئەوانە.وەك ئەوعالەمەی ئەوخەلکەی.
سڵەمێوە	ڕەوێوە.لیٚ گەڕاوە.
سندە	گلمەت،سندەگلٚ،
سوچ	گوناح ،خەتا.
سوری عەیار	پیرێژنیکی جاسوسی شای بوە.
سور	پاش گێرەکردن وهەلاویشتنی گەنم وجوودانەوێڵەکەساغ بۆوە وهەلێان داوەپێی دەلێن سور.
سوربکرێتەوە	مەعلوم بێت.
سوروسورداش	خوێری وبێکارەی شای بونە.
سۆزە	لەکارێکی سیرڕی لەشتێکی ئاگات لیٚ نەبی وخەبەرێکت وەدەست کەوی.

سوّنه	نێرەمراوی.
سوێنه	تەشت لەگڵی دروست دەکرائێستانایلۆن لەجێگای وی کاریَ دەکا
سەخڵەت	هەوای ناخۆشی جستانی.
سەدئوّبالّم	لێرەدایانی (وەبالّ بەستوّم)
سەرکوّنه	لوّمەکردن.بەسەرڕوّیشتن.
سەردێر	پاش کێڵان وچاندنیَ زەوی ئاو دەدەن.
سەرە	دەپێش پەیدابونی جەنجەڕوخەرمەنکوبی ولاغیان بەگوریسی لەملی یەکتری دەبەستن وگێرەیان پیَ دەکردن بوّکلّوش وردکردنیَ ئەوەی لەسەریَ باسەرەبو،بەئی بنەوەشیان دەگوت بنه.
سەرقەڵەمانه	ئەوانەی دوعاو ئایەتی قورئانی (بەنشتو)دەنوسن شتێکیادەدەنیَ بەنێوی سەرقەڵەمانه.
سەری زمانی خوّی گەست	شتێکی وەبیر هاتەوە.لەشتێکی حالّی بو.
سەوە	سەوەتە تفاقی پیَ دەبەن بوّئاژەڵی وتەویلە وزوریشیان پیَ خاوێن دەکردنەوەو،ئێستاخاوێن کردنەوەبەفەرغونیه.
سەکولّ	سەگی قولّه.
سەگسار	بەپیرێژنی خوێن تالّ و.ناشیرن دەلێن.
سیَ تا	جورەبەنێکەبوّدروست کردنی جەوالّ وبەڕەو..بەکاردیَ.
سیاق	حیساب.
سێلّ	نانی لەسەردەکەن بوّکولیچەلەسەرکردن وزوّرشتی دیش بەکاردیَ
سیپه	ڕاوچیان لەقەراغ کانیاوودم چوّمان جێگایەکیان بوّخوّحاشاردانیَ دروست دەکردوپێیان دەگوت سیپه.

ش

شایی	داوەت .هەڵپەڕکێ.
شاتەشات	هەڵڵا هەڵڵا ی نێرانە.
شپرزە	هالۆز.نارێك.
شکوا	پاڕانەوەبۆلێ خۆش بونێ ،تکاکردن.
شلتە	چەندجورەگیایان پێکـــەوەدەکوتان ئەگەرجێگایـەك ئەسـتوربا یائێشابا،لێیان دەنا هەتادەربا.
شوقاق	عەشیرەتێکن.
شۆرکە	جیی خۆڵێشوتنێبو زەمانی پێشو.
شەلاڵ	هەموجێگایەکی گرتبێ دەئارەقەیداشەلاڵ بوە.
شەوچەرە	(شەوچەلەش هەیە)میوەیان شتێکی پاش نان وچای دەخورێ.
شەپور.	بۆشەڕی وبۆسانی لەشکەری لێ دەدرێ.
شێخ شەرەف	عەشێرەتێکی گەورەن لە مەلبـەندەکانی پیرانشـار، سەردەشـت، سابلاغ ، نەغەدە و ئێراقێ.
شینە	ئەویش هەر بەکەروێشکێ دەڵێن.
شیرەشیر.	هەڵڵای پیرێژنانە.

ع

عارەبە	وەکـو داشـقەی بو، کـەلێیان دەبـەر دەکـردن دەیـان کێشـا بـۆ کێشانەوەی شتومەك ودەغلً ودان وتوتن وکەرەستەی ماڵێ.
عەسر	دەور، زەمانە.
عەوق ما	عەجاییب مان، عەبەسان.سەرسام لەئەوکارەی.
عەمدەن	بەئانقەست.بەفکروویستی خۆێ.
عەیان	مەعلوم.ئاشکرا.

غ

غایله فکر·بیرکردنەوە.

غللور کەسێك یامالآتێك لەمیزانی خۆی زیادەڕەوی بکادەڵێن غللوربوە.

غوسڵ خاوینکردنەوەی لەشی چەپەل·

غەرق هەموگیانی ون بوەدەفکراندا·غەرقی خەیالآتیە.

غەرقبون نوقم بون·

غەمزە ناز.عیشوە.

غەنیمەت دەست کەوتی شەڕی.

غەو زە ڕیك هاتن·ڕنگ گۆڕان·سیس بون·

غەیبەت پاش ملەباس کردن.

ف

فام ئاقڵ،زانائی،

فاق بەبۆنی ناخۆش دەڵێن فاقی سەرم چو.·

فرۆ لەژەکی دروست دەکرێ·

فرزە جێگا نەمان بۆبەربەرەکانی.زۆربۆ هێناوە.

فسۆس خوێڕی .کەجاسوسیێ لەکاری خوێڕیانەدەکا.

فەرخە جوجکە.

ق

قاپ و قاچاغ قاپ و مەنجەڵ و مەجومعە و ...

قانگ کەسێك یاجوڵەوەرێکی دەدیوێکی کەی ودوکەڵی دەباڵ کەی.

قانگەلاشك کەنگری ئیشك بو ·

قاوت ئەوبرێشکانەی ناتەقنەوە. دەی هاڕن ودەیانکەنەقاوت.

قرپە کێشە.هەرا .چەقە.

قرتاڵە	لە سەوەتەی چوکەترە بو شت تیَکردنی وەکو سەوەتەی بە شـولکان دروسـت دەکرێـت. قاپیـان تیَدەنـان جارجـار دانەویلّـەشیان تێدا دەشوشتەوە.
قواستنەوە	قسیك یاشتێك نەهێڵی بکەوێتەعەرزی.
قۆشە	جورەپوڵێ قەدیمیە.
قۆشەن	لەشکر.قشون،
قولّ وقەپ	دوکەس لەدیار یەکتری هەرکامیان قسە بکا دەدۆڕێنی.
قەبیح	کارێکی زۆرناحەز.
قەپ دان	گرتنی ئازایانە.
قەرەبینا	وەکو تاپۆڕێ بوەقولەتر،وەکوساچمەزەنی لەسەرێڕاپڕکراوەتەوە
قەرەچەناغ	زۆربڵێ.
قەرەلەقەرەدان	دەبیندرا پاڵەوانێك .کەسێك زورداربوەونەیوێراوەتێ.
قەرەولّ	کێشکچی.
قەفەس	جێگای حەپسی پەلەوەریە.
قەلاّشکری	لەتکەداربۆسوتاندنێ.
قەلپوز	سەرەوەی زینی پێشەوەی.
قەیات	داستان.چیرۆك.
قەیسەری	قەدیم ڕێزەدوکان سازدەکران سەریان دادەپۆشین پییان دەگوتن قەیسەی ئێستاش هەرهەیە.

ك

کالان	جێگای شیروخەنجەریە.
کاڵە	لەچەرمی کـەلّ وگـامێش وگـاجوتی دروسـتیان دەکردولـەباتی کەوشێ دەپێیان دەکرد.

کدو	کدۆوسەرئاوی قەدیم زۆربو.ڕۆن خوێ بیبـاری ئیشـك وشـتی دیکەیان تێ دەکردن.
کۆت وزنجیر	لەبەندیخانان دەکاردەکران.
کوتەك	دارێکی لەبارەبەدەست کەڵەوان وڕێبواری ..ووەیە.
کوچك	لەقوڕێ دروستیان دەکردبۆمەنجەڵ لەسەردانانێ.
کۆخ	جێگای مریشك وپەلەوەریە.
کۆز	جێگای کاریلەوبەرخی ساوایە.
کوز	خەتی جوتی کەبۆبێستان وتوتنیێ لێ دەدرێن.
کۆڵەوەژ	ئەودارەی ئەگەرتەندوری پێ تێ وەردەدەن.
کۆلکە	کۆتەرە.
کۆڵەکوتراو	کوێرەوەری .نارەحەتی دیتو.
کۆنەماکەر	جنێوێکی چوکەیەبۆحافرەتان.
کۆێزر	ئەگەرخەرمانێ دەغلی هەڵداوێن دەمالۆسکیداجوێی دەکەنەوە .
کوێن	پارچەی ڕەشماڵی ڕەش لەموی بزنان دروست دەکرێ
کوێخا	کاربەدەستی ئاغای.
کەپولە	پێوانەیەك بولەئاشی گەنمیان پێ دەپێوا.لەداری دروست دەکرا.
کەپەنەك	لەبـەرگنی دروسـت دەکـرێ تایبـەتی شـوانیەبەخۆی دادەدات وشەوێش پێ دەنویت .
کەترەخەم	بەکەسێکی دەڵێن.زۆربیرلەشتی نەکاتەوەوبێ فکروخەیاڵ،
کەسیرە	سرِ لەسەرمان .
کەشاو	دەپێش دا زەوی ئاودەدەن جـاتۆوی پـێ وەردەکـەن ودەیکێڵن پێی دەڵێن کەشاو.
کەفەڵ	پشتەوەی ئەسپ وئێسترو..

کەندو — وەك تەندوری لەگڵی دوست دەکرابوئارد تێکردنی وئارد تێداڕاگرتنی وبڕێك لەتەندوری گڵی،گەورەتربو.

کین — ڕق وغەرەزی کۆن.

گ

گاسن — دەدەندەیان دەخست بۆعەرز هەڵقەندی دەجوتیدا.

گلاندی — ئێخستی لەعەرزی دا.

گرژ — مۆن زامیری تورە.

گراو — دۆست.یار.

گرێژنە — شتێك زۆرخەراپ بێ .دەڵێن لەگرێژنەچوە،

گورز — کرستەیێکی شەری .قەدیمی.

گورج — توندوتۆڵ.زیرەك وئازا.

گوریس — لەبەنی موی دروست دەکرا،ئێستانەپسێن لەجێگای گوریسی کاری دەکا.

گۆران — شاعیر.حیسابگەر.وعەشیرەتێکن .

گۆزە — وەکوتونگەی نایلونی ئیستابو.بۆئاوتێداهینان وئاوتێداڕاگرتنی و..ولەگڵیان دروست دەکرد؟

گوڵەدەزو — زەمانێك بۆدەرکەمۆرکردن پینەچێتی ومافورە دروست کردنی دەکاردەکرا ئێستاش بۆفەڕشی بەکاردێ .

گوێلەوسار — پەتکێکەدەستۆی مانگا وگوێلك و..دەکەن.

گوێزان — قەدیم گوێزان هەبوسەرووڕدێن و...یان پێ دەتاشی.

گوێس قولاغ — سڵ.بۆشتێکی گوێ ڕاگرتن.

گەماڵ — چوارپێ.سەگ.

گەلاخڕنوك — جورەگیایەکی کوێستانیە.

گیفەی سمیلان	بەکەیف بون.ڕازی بون.
گێل	نەزان.فەقیر.

ل

لات	چەقوکێش.
لار	خوار.
لاو	جحێڵ.
لاواز	کز ،بێگۆشتە وپێستی تەنکە.
لمبۆز	دم ولوتی گوێدرێژوئەسپ وئێستروجانەوەری.
لوت	کەپۆ.
لولێنە	ئافتاوەی لەگڵی، ئێستالەجێگای وی مەسینەکاریٚ دەکات.
لەخشتەبردن	گۆڕینی کەسێکی بەلای ناحەزدا.
لەگەن	قەدیم.هەبولەتەشتی چوکەترولێویان لەتەشتی بڵیندترو،مس یان لەزەردیش دروست دەکرا.
لەمەیی	جورەنەخۆشێیکی منداڵانی ساوابو.
لەنگەری	دەوری.پێشخۆری.
لیاقەت	لیٚ هاتوی.
لیرە	زێڕ.
لێکدا لێکدا	لەسەرێك لەسەرێك وزوزو.

م

ماتەم	خەم.پەژارە.
ماخولیا	ئاگالەخۆبڕاو.وەك شێتان.
ماش وبرینجی	بەشێك لەڕدێنیٚ ئەگەرسپی بودەڵێن ڕدێنی ماش وبریجیە.
ماقوڵ	پیاوی دەوڵەمەند ؟گەورە ؟بەئیحتیرام .

مالۆسك — بەشێکی لەخەیانێ بڕدەدەن وهەلّی داوێن پیێ دەلّێن مالۆسك.

مالەڵلا — دەروێش ئەگەردەچونەبەعزەماڵێکی لەجیێ ئەوەی بڵێن شتێکمان دەنێ دەیان گوت ماڵەڵلامان دەنێ.

مشت — مشت هەرمستە.

موتمانە — خاترجەم بون.بەقاپێ کردن .

موتەحەیر — عحجایب مان .باوەڕنەکردن.

موشکیل — زەحمەت.پێك نەیەت.

مەتاع — وەسائێل. شتومەك .

مەحزون — غەم وپەژارە.ناڕەحەت.

مەخافەتی — نیگەران. دڵەخورپە.خۆف کردن .

مەرەد — دەرد.ناخۆشی .بەسەرهێنان،

مەزن — بەپیاوی گەورە وبەئێحیڕام دەگوترا.

مەعاش — حقوق.دیاری کراوی مانگانە وەرگرتن.

مەعسوم — پاك وخاوێن وبەری لەهەموگوناه وشتێکی.

مەڵحەکە — جێگای قومار پێ کردنی خەڵکی،گەمەپێ کردن.

مەنحوس — بەراوەژوو

مەنقەڵ — ئاوری تێدادەکەنەوە،بۆکەباب برژاندن و..

مەلاس — خۆمات وبێ هەست کردن.

ن

ناسۆر — برینی تەشەنابو.

ناندێن — لێرەدامەنزورلەکەسێکیەئەگەرلەماڵێکی بیت وخەراپەشیان دەگەڵ بکات .

نایاب — شتێکی بەزەحمەت وەدەست کەوێ.

نردو	نانی زۆرلەسەرکەولّی لەسەرسفرەی٠
نشتەر	وەك دەر زی بوز وانە، سەری بە قولاپە٠
نشتو	دوعاوئایەتی قورئانی بۆنەخۆش وبێحالاّن دەنوسرێ.
نغرۆو	ڕۆچون ،وێران کردن بۆبەرگری،
نۆبەتێ	جورەنەخۆشێکی بەتاوولەرزە.
نەدی بدی	بەکەسێکی دەلّێن هیچی نەدیبی بەتایبەتی بەمنالاّن دەلّێن
نەزیلە	قەیات، حەکایەت٠
نەغمە	ئاوازێك شێعرێك. ئەگەربەنارە.دەخوێندریتەوە.
نەلّێن	دوناوچەی منگوڕوگەورکانەلەمەلّبەندی پیرانشاروسەردەشتێ ٠
نەمرنەژی	ژیانێکی زۆربەنارەحەتی وفەقیری
نەهێنی	پەنهان.سرڕی.مەحرەمانە.
نێری	وەك بەرانی نیرینەی ئاژەلّێە، بۆ بزنان٠
نیکبەت	چارەرەش٠
نیر	جێگای کەلّەوەی هەیەداویشرێتەسەرملی کەلّ وگاجوتان.بۆجوت کردنێ.
نیچیر	ئەوەی لەراوێ دەگیرێ نێچیر،یانێوچیری پێ دەلّێن.
نیسان	نێوی مانگێکی ڕۆمیە.

و

واقی بردەوە	عەجایب ما٠
وەجاغ کوێر	کەسێك ئەگەر ئەولادی نێرینەی نە بێت٠
وەك گیسکس هەیاسی	مەسەلەیێکی مەنشوروزۆردورە ؟؟
وەلی	پیاوی چاك ولەخواترس.

ﻫ

هاندان	دەنەدان .تەحریك کردن.وەغیرەت ئێخستن.
هاڵۆز	شەپرێو.شپرزە.
هاوێر	مەڕوبێچو لێك جویَ کردنەوە.
هروژم	هێرشی شلێوەوبای توند.
هۆڕە	دارێکەسەری باریك دەکەن بۆقەڵشاندنی داری دیکە(داری گەورە)
هەرزە	نەفام. تیَ نەگەیشو.
هەڵوا	خۆاردەمەنێکەبەئاردوڕۆن وشەکرودۆشاویش دروست دەکریَ .
هەڵسەنگاندن	لەکەم وزۆری شتێکی حاڵی بون .
هەڵاواردن	جویَ کردنەوەی دویان چەندشتان لێکتری.
هەڵاواردونە	مریشك وپەلەوەر.ئەگەرجوجکان لەخۆجویَ دەکەنەوە.
هەڵچون	شیریاشتێك لەسەرئاوری ئەگەرکوڵی یاکەسێك ئەگەرتوڕەبو .
هەڵێنجیَ	ئاولەکانیەهەڵێنجان.کەمێکی تیَ کەی.لێی هەڵێنجی.
هەم هەمە	دڵەخورپە، ترسان.
هەمبانە	پێستی مەڕو..بەرانیان دەخاراندو.دانەوێڵەیان تیَ دەکرد.
هەندران	ئێروئەویَ.جێگای نادیار.ونامەعلوم.
هەوێن	شیرپاش کوڵاندنیَ بڕێك سارد دبیتەوەکەمێکی ماست ڕەگەڵ خەی ئەگەرنەبوبۆهەوێنی دۆی رگەڵ خەی هەوێنی پیَ دەڵێن.
هەویَ	دوژنی پیاوێکی هەویَ ئێکترین.
هەوەس	ئیشتیای نەفسانی.
هەیوان	پێش دەرکەی دادەپوشرابۆنیسی .یان بۆلیَ دانیشتنیَ.
هەیدیَ	لیَ توڕەبون و دەنگدان، دەرکردن بە دەنگی زۆرەوە.
هەیاران؟ئەی یاران	ئەو کارەی بۆ نەکەم.
هیزە	لەپێستی بەران ومەڕی گەورەدروست دەکرا بۆڕۆن تێکردنیَ

هێم	لێرەدا بەمانای دلْ.
هین	لێرەبەژنی دەلالْ وخەراپ دەگوترێ.

ی

یاغر یاغر	سەبرسەبر، بەکاوەخۆ.
یەغدان	سندوقێکی گەورەبو، شت و مەکیان دەنێودەنا.
یەکساتەی هەندوی	شتێکی زو جێ بەجێ بێ بەپەلەو فەوری.

مزگێنی مزگێنی

بەهەموخوێنەرانی بەرێزوخۆشەویست ڕادەگەیەنم کەکتێبی پەندی پێشینیان بەنێوەرۆکێکی جوان ئەگەر،لایەکی نەسرەکەیەتی و.لای دیکەشی شێعرە.دە پێنج سەت ودەلاپەرەیدا دەژێر چاپ دایەوهەربەئەوزوانە.بەچاپ دەگاوبلأودەبێتەوە.

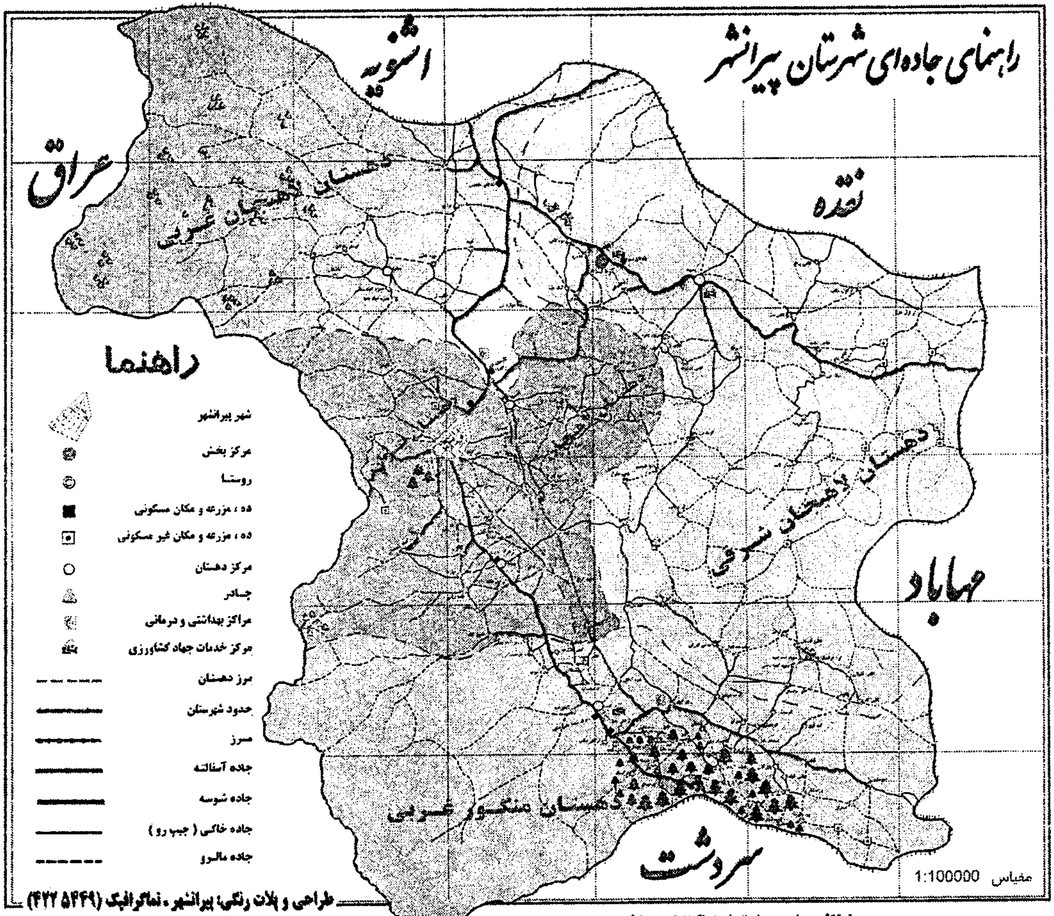

حق تکثیر و چاپ ، محفوظ برای نماگرافیک می باشد.